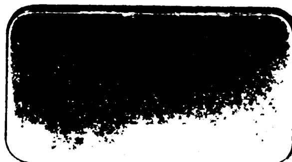

VE RI
TAS

HANDLINGAR

RÖRANDE

FINSKA KYRKAN OCH PRESTERSKAPET,

MED UNDERSTÖD AF ALLMÄNNA MEDEL I TRYCK UTGIFNA

AF

K. G. LEINBERG,

PROFESSOR.

3

TREDJE SAMLINGEN.

NY FÖLJD.

1539—1651.

HELSINGFORS 1898.

Utg:s förlag.

HANDLINGAR

RÖRANDE

FINSKA KYRKAN OCH PRESTERSKAPET.

MED UNDERSTÖD AF ALLMÄNNA MEDEL I TRYCK UTGIFNA

AF

K. G. LEINBERG,

PROFESSOR.

TREDJE SAMLINGEN.

NY FÖLJD.

1539—1651.

HELSINGFORS
HUFVUDSTADSBLADETS NYA TRYCKERI
1898.

HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
OCT 10 1962

Förord.

Liksom de tvenne föregående samlingarna af urkunder rörande finska kyrkan och presterskapet, så har äfven denna samling bragts till offentligheten förmedelst ett af Kejserliga Senaten för Finland höggunstigt beviljadt tryckningsanslag, hvilket utg. utbeder sig att härhos få med djupaste tacksamhet främst omnämna.

Då denna föreliggande tredje samling hänför sig till samma tid som de två föregående samlingarna, så har det synts lämpligt att beteckna denna såsom en „Ny följd“. Dess innehåll är förnämligast hemtadt från Finlands Statsarkiv, hvars under mer än 6,000 numror signerade handlingsband från åren 1531—1634 jag haft tillfälle att fullständigare genomgå först efter det andra samlingen af till detta ämne hörande handlingar år 1893 publicerades. Af de från svenska arkiver här intagna handlingar ha flera först under de senaste åren uppdagats och förfullständiga nu de akter, som från samma källorter intagits i de föregående samlingarna.

De här föreliggande dokumenternas bristfällighet i språkligt afseende, beroende dels på författarnes klena stilistiska förmåga, dels på fel vid af- och utskrifningen, torde endast undantagsvis göra något af dem till en del obrukbart för forskare. I flera fall har korrektur lemnats inom klammer.

Helsingfors den 24 Oktober 1898.

K. G. L.

Innehåll.

(h. betecknar herr, kap. — kapellan, kkh — kyrkoherde.)

---

*) F. S. betecknar Finlands Statsarkiv. K. B. = Kongliga Bibliotheket i Stockholm. S. K. = Svenska Kammararkivet. S. R. = Svenska Riksarkivet.

*

Tillägg:

Rättelser:

Sid. 38, rad. 15 nedifrån, står: Johannes, bör vara: Johannis.
„ 72, „ 8, står: 96, bör vara: 98.
„ 282, „ 10, „ Seffredh, bör vara: Seffuedh.
„ 302, „ 10 nedifrån, står: gärd, bör vara: jord.
„ 303, „ 16—17, står: Mustasaari, bör vara: Vörå.
„ 331, „ 11 står: Rengo, bör vara: Perno.
„ 372, „ 9 nedifrån, står: på, bör vara: i.

Dessutom har i dessa handlingars nummerföljd den oegentlighet insmugit sig, att tvenne skilda akter erhållit samma nummer 109, hvarför i innehållsförteckningen den förre betecknats med 109 a, den senare med 109 b.

1. Kungl. Kamreraren Eskils intyg öfver mottaget kyrkosilfver. Datum den 6 Juni 1539.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 4, blad 40 v. — Hans Jenssen var fogde öfver Kongl. Maj:ts arf och eget i Finland.

Bekennes iagh Her Eskijl Wår Kere N. H. Camerierer mich haffue anammat på 29 daghen Maij thz:e efftherschrifne Sölff aff Hanss Jenssen i Rawmo, ffôrst ett fforgilt Monstrantz medt ett lijthz fforgijlt korss, vogh x mk lödich, vij lodt, 1 qj, Och ffem fforgilte Calckar medt Pathener som wogo otte mk lödich ij lodt, Än ett hwitt Helghedomma Karr, medt twå offorgijlte Calckar och Pathener, szom wogo iiij lödh. mk 6 lott Item smått fforgijlt Sölff, szom wog tijlhopa vj lodt j qj, Ath så är j wijsso sanningh, Trycker iag mitt Signete nedhan ffor thenne mijn bekennelsse szom giffuen är j Stockholm 6 dagh Junij Anno &c. 1539.

2. Domkyrkosysslomannen Antonii Henrici qvitto på uppburen andel af kyrkotionden i Mustasaari. Dat. d. 10 Februari 1547.

Från Finlands Statsarkiv. Tillägshandlingar. N:o 802, bl. 51 v.

Bekennes Jach antonius Henrici Syslemann i åbo mich annammadtt och wpburitt haffue aff hederligh Mann Her p[er] kyrkeprest wdhi Mustesar Sochnn hwart tredie peningh aff tiendhen som full på Kijrkiens dell anno 44 och 45 som er pro anno 44 peninger 32 ½ mk 2 ½ öre 6 d:r och pro anno 45 peningar 35 ½ mk 3 ½ öre 2 d:r Tess till vissen wnder mit Signett Dat. I för:de åbo 10 februarij Anno &c. 1547.

3. Virmo socknebors underdåniga supplik, att Lill-Saaris gods måtte ånyo tilldelas Virmo prestbol.

Från Svenska Riksarkivet. Skrifvelser till Kongl. Majestät. (Finland) 1565—1683. — Akten daterar sig antagligen från 1550-talet.

Stormechtigeste furste och Konungh wår aller Nådigiste Herre werdigis Edhers Nådhe för Gudz skuldh höra och nådheligen ansee thenne våra ringe Clagemåll och Supplicatio. Så aller Nådhige Herre Vij fattige men Edher Nådz Högmectighettz vndhersåther vthi Virmo Sockn. Giffuom edher Nådz Högmectighett ödmiukeliga tillkenna, att Saligh Joachim Flemingh, Gudh hans siell Nådhe, köpte aff Edher Nådz Högmectighett ett Godz Benempdh Stoor Saris liggiendis vdi för:de Virmo Sockn. Och ther hartth hooss ligger ett annat godz benempdh lille Saris: Huilcken godz aff åldher haftuer ligadh vndher Virmo Preste bool och Virmo kirkie presth pläger årlige vthgöra ther aff vdi een Taxa 50 mark ortiger, gamble Mestar Larss J Strengnes och Edher Nådz Högmechtighett haffuer gunsteliga effterlatidh till een vndher håldh för:de M. Larss samma Taxan. Huilcken för:de Lille Saris haftuer Lasse Flemingh nu till egnat och woldatt vndher segh medh för:de Ståår Saris och ther aff gör ingen skatth eller skildh vtt vthan behåller thett för itth frelse godz. Hwarföre bedhiandis Edher Nådz Högmectighet ganska ödmiukeliga och vndherdonelige thet Edher Nådz Högmectighett ville verdigis ffőr Gudz skuldh och rättvisone skuldh lotha komma offta nempde Lille Saris igen vndher Virmo preste booll effter han fattigh man än nu vthgiör årligen för:de Taxan theraff och för:de Lasse Flemingh brukar godzett för sitth eigitth, thet icke rätth är för Gudh och Edher Nådz Högmectighett vthi Huilckens nådige beskyddan och beskerm vij Edher Nådz Högmectighett bådhe medh lijff och sieell till etth lycksaligt longvaricth och roligith leffuerne ögmiukeliga befalom.

E. N. H.

Fatige troo
vndhersåthere.

4. Konung Gustaf I:s bref för Olof Michelsson på klockaredömet vid Finström.

Från Finl:s Statsark. N:o 2747 bl. 17 och N:o 2781, bl. 2 v.

Gustaff medt Gudz nåde &c. Wår gunsth tilförende &c. Weth Torsthin Hend[riksson] atth Wij gunsteligenn haffue vndt och effltherlatidh thenne fatige blinde mann Oloff Michelsonn Klockere Dömet wedh Finneström på Ålandh anseendes then longe och gamble trå tienisthe som hann oss och rickitth beuisth haffuer. Dat. Stockholm 22 Junij Anno &c. 1550.

5. Kon. Gustaf I:s qvitto på testamenten från tvenne kyrkoprester i Finland. Dat. d. 10 December 1551.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 5048 bl. 72.

Wij Gustaff medh Gudz nåde &c. Göre witterligitt adth wij vdi egen Kongl:e person, på wårth Slott Stocholm, then 10 Decembris Anno 51 haffue anamett och vpburit aff wår Befalningz man på Wiborgh Måns Nilson gull siw franske kronor Penninger Tuhundrade Sextije, en march örtiger och tre öre Huilke partzeler Her Matz Kijrcke presth vdi Lapwesi Sockn oss vdi testemente giffuidh hade Item haffue wij och vdi egen persone på samme tiidh anamedh och opburitt aff for:ne wår Beffalningzman ethundrede march örtiger Huilke Her Tomes Kyrkepresth vdi Jeskis oss tesliges vdi testemente giffuidh hade, Huarföre giffue wij for:ne wår Beffalningz man her medh quitt och ffrij för alth yttermere tiltall om samme guld och penningar. Och tess till wisse late wij trycke wårtt Secret her neden före och medh egen hondh underscriffuidth Dat. Loco et tempore vt supra.

6. Proesteriенn I Aåbo Stigtth &c. Anno &c. 1555.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 88 bl. 18—20.

Her Oluff Syslemann wdi Aåbo
Her Lars I Hammarland
proesth på Aålandh

Her Peder I Lemo
proesth I Masko Häredz Proesterij

Her Mickell I Töffuesale
för Wemo Häredz proesterij

Her Lars I Pargas
proesth I Pijcke Häredtt

Her Jöns I Halicko
proesth i Halicko Häredtt

Her Thomas I Loijo
proesth I Rasborgz Länn

Her Anders I Perno
proesth I Borgo Länn

Her Peder Soroij
för Viborgz proesterij

Her Hendrick I Jokas
proesth I Nyeslottz Länn

Her Oluff I Hollula
proesth I Hollula Häredtt

Her Bertill I Pelkene
proest I Sexmeki Häredtt

Her Mattz I Callila
proest I Öffre Häredtt I
Cumå gårdz Länn

Her Siffred i Effrabominne
proest I Nedre satagundh

Her Jacob I Kyrobominne
proesth I Söderfinland
wdhi Östrebottnenn

Her Thomas I Liminge
proesth I Norre finlandh

Her Peder i Salo
som war proesth i Norfinne proesterij.

7. Collationsbref på klockaredömet i Mola socken för Jören Mattsson. Dat. d. 8 December 1555.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandlingar N:o 328, bl. 56 v.

Wij Gustaff &c. Göre witttherligitt atth wij aff synnerligh gunsth och nådhe så och för weluilligheett och hwlle tro tienesthe, såm Thenne wår tienere Jörenn Matzsånn åss och wårtth Rijke her till dags giortth och bewisth haffwer och änn nu ijthermere her effther giöre, bewise mhå och skall, haffwe vnnt och förlennth såm wij och nu medht thetta wårth öpne breff vnne och förläne hånom wdhi hanns lijffstijdh thett Klockare Döme wdhi Helige Korss Kyrckie Sochenn I Eurepä herädh medh all thenn Renntthe och Rättigheett såm ther aff gåå pleger och lijke såm thenn ther Klockare her till warit haffwer same Klockare Döme hafft och nyttidth haffwer Ther wåre Beffalningsmänn så och presthenn och böndherne wdhi för:ne Sochnn måge wethe sigh effther rätthe Icke görenndes för:ne Jörenn Madzsånn her emotth nogeth hindher eller förfonngh &c. Dat. opå wårtth Slåtth Åbo 18 Decembris Anno &c. 1555.

Vndher wårtth Secrett.

8. Hertig Johans bref om efterskänkt taxa för Herr Lars' i Lappvesi enka Ingeborg. Dat. d. 11 September 1556.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 5095, bl. 114. — Bertil Jöransson var fogde öfver Lappvesi härad.

Johan medh Gudz Nådhe Sveriges &c. Arffurste. Wår Nådnge willie tillfförende &c. Wij giffue tigh tillkenne Berttill Jörennsson, atth thenne breffwiiserske hustru ingeborgh Herr Larsses efftherleffwerske vdij Lappewess haffuer waritth för oss och vthi vnderdånighett berettedtth thz thw kräffuer henne noghen taxe ssom hennes framlidhne mann borde vthgöre &c. Szå effther thz atth Rijdzerne haffue icke allenesth slagit hennes man ihiäll, vthan och tagit henne then fatigdom iffrå ssom hon och hennes mann förwärfftth haffue Therföre haffue

wij annseedtth hennes fatigdom, och thenne samme taxe opå Konungl:e Ma:ttz wår Käre Her faders gode behagh gunsteleghen tillgiffuitt, Är förthenskuldh wår wilie atth thw lather henne bliffue okraffder för för:ne Taxe &c. wij äre och tillffridz atth hon må ninthe brwke och behålle thedtt tårpe Armila sså lenge hon kan göre ther rätth och skäll aff &c. Ther thw westh tigh effther rätthe Dattum wiiborgh 11 Septembris Anno &c. 56.

9. Underhållsbref för Kyrkoherden i Åbo, Mester Knut. Dat. d. 25 Mars 1557.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 675, bl. 33.

Wij Johan medh Gudz Nåde, Sweriges Gothes och Wendes &c. arffurste och Hertigh till Finland, Göre wetterligitt att wij haffue gunstelighe opå Kongl. Ma:ttz wår käre her faders gode behagh och hans Kong:e Ma:ttz och oss till en behagelig tiidh, wntth och efftherlåtidt som wij och nu medh thette wårt öpne breff wnne och efftherlathe Högbe:te Kongl:e Ma:ttz och oss elskelige tro man och wndersåthe M: Knutt Kijrckeherde vdii åbo, seg till hielp och wnderhåld 5 lester aff then tiende spannemåll som årliga faller wid öffre sastamala, Lund, Rijmettele, Masko, Letala, Effrabominne, Nijkijrcke och Kijmitte Sochner, Ther högbe:te Kongl. Ma:ttz Camererer Fougter och alla andre måge sig effther Retta, icke giörandes för:de M. Knutt her emott nägett hinder eller förfångh, Datum Åbo 25 Martii Anno &c. 1557.

10. Biskop Michael Agricolas qvitto på bekommet underhåll från Piikkis socken. Dat. d. 25 april 1557.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 659, bl. 32. — Akten är tydligen affattad af någon annan person efter Agricolas död, som inträffade den 9 april 1557.

Bekennes iag Michil agricola Ordinarius Aboensis Migh haffua Opburith aff thz spannemoll såm konungligith M. V:

K. N: Herre Mig Gunstelig:n tiill hielp och vnderholdh forländt haffuer aff pijcke soknn Rog 10 spann, 2 spann korn $1/2$ spann bönor Anno &c. 57 Aprilis 25.

11. Qvitto af Kyrkoherden i Åbo Canutus Johannis på tionde från Rimito. Dat. d. 2 Maj 1557.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 653, bl. 14 v.

Konungl:e Ma:ttz W. A. N. Herres delen aff then Tijendhe Spannemål j Rogh, som full vdi Rijmettele Socknn pro Anno &c. 57 Bekennes Jach Canutus Johannis Kirckeheerde j Abo migh anamadt och wpburit haffua aff welfförstondigh man Her Erik Kijrckepresth ther sammestadz Nemliga Rogh 3 pundh 5 spann $1/4$ cappe, Tess till wisso trijcker Jagh mitt Signeth nedhan wndher thze mitt bekennelses breff, Giffuit och scriffuit j Åbo 2 Maij Anno d:ni 1557.

12. Kon. Gustaf I:s bref för Kyrkoherden i Vesilaks Jöns Laurentii om 10 pund spannmål att årligen uppbära under 8 år såsom köpeskilling för gods och gårdar, dem han försålt åt konungen. Dat. d. 23 Juli 1557.

Från Finlands Statsarkiv. Ecclesiastica.

Wij Gostaff mz Gudz nåde &c. Görre witterligitt att wii aff siinerlig gunst och nåde haffwe wntth oc epterlåttitt som wii och nw med thetta wårtt öpne breff wnne och effter låthe att thenne wår tro wndersåtte her Jöns laurencii Kyrchiie prest wdii weslax sochenn I Cummo gårdz lenn må och skall wdii åttha år Tillstundade annamme och wpbere aff wår Fogtte wdöff:r for:de wesilax sochenn wttaff wor egenn renthe årligen tio pundh spannemåll 6 pundh rogh: och 4 pundh korn for the godz oc gårder han oss oc wor Liffz erffue herrer såltt oc wplåttitt haff:r Huarförre Biiude wij wår Fogtte wdöffuer for:de wesilax sochen att han låtter for:de Her Jönns årligen bekomme for:de tiie pundh spannemåll etc. Ther wore Camererer och alle andre wette sigh effter rette. Dat. på wårtt Slott Stocholm 23 Julii anno 1557 wnder wortt Secretthe.

13. Kyrkoherden i Somero Herr Jons' intyg öfver gästning å prestgården. Dat. d. 17 Augusti 1557.

Från Finl:s Statsark. N:o 3805, bl. 24 v.

Bekennes iag H:r Jons y Somero kirkeprest medh thenne min quitt:a atth när Nils iesperson drog vp till Tauasthus, thå log han y en nath y Somero prestgård mz 90 hester och 90 personer och förtärdis thenne effter:ne partzeler vtoff then gärden som vtthgiordes anno 56. Först ööll 2 Tunnor, brodh 6 ℔, köth 8 ℔, bönor 8 kappar, gryn 8 kappar, haffra 2 spen, höö 2 vintherlass. Tesz till visså vnder mith Signeth Dat. Somero prestegård then 17 augusti Anno D:ni 1557.

14. Underhållsbref för Herr Clemens i Pargas. Dat. d. 26 November 1557.

Från Finl:s Statsark. Ecclesiastica.

Wij Johan medh Gudz Nådhe Hertug till Finlandh &c. Göre witterligitt, att wij af sijnnerlige gunst och nådhe, så och för then tiensth Her Clemett j Pargas, oss och menige man j samme Sochnn vdi sitt Prästembete göre will och skall, wntt och eftherlathet hafwe (: oss till enn behageligh tijdh:) halffparten af then Tiende widh Pargas Sochnn åhrligen fallandes warder, till hans nödtorfftige vphälle. Ther wåre Cammererer och Befalningszmän wethe sig efther att rette. Under wårtt Secret. Datum Aboo then 26 Novembris, Anno &c. 57.

15. Promemoria rörande Kyrkoherden Thomae i Uskela testamente.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 667, bl. 1.

Till Minnes

Testemente effter Salige Her Thomas som bleff dödh j Vskela Anno 57.

Korsåter — 3

Sölffskåll — 1 wogh — 18 1/2 lodt, huilket gull och sölff Hans Thomesson leffueredtt Högborne

furste och Herre Hertigh Johann vdi egenn personn ther opå ingenn Quitt:e.

16. Hertig Johans qvitto på testamente efter Kapellanen Jons i Orivesi. Dat. d. 9 Januari 1558.

Från Finl:s Statsark. N:o 2043, bl. 23.

Wij Johan medh gudz nåde hertig till finlandt &c. Göre vitterligidt, att vij vdi egen Persone opå Wårtt Slått Abå then 9 Januarij Anno 58 anamadt och vpburit haffue aff vår tro Tienere och fogtte Nils Ingisson, Vngerske gijllen tw st:r, Renske gijllen Tw stycker, Peninger Hundrede march ortiger, Hwilket gull och Peninger Salige Her Jons som Cappelan vdi Orivesi Sochnn war Oss vti Testamenthe giorth haffuer, Huarföre giffue vij för:ne Nils Ingisson her medh Quitth och ffrij för alt yttermere tiltall wm för:ne gull och Penninger Och thess till ijtermere visse lathe vij tryckie Wårtth Secrett her neden före, Och medh egen hand underschriffuit, Datum loco et Tempore vts.

Johannes.

17. Kyrkopresten i Vesilaks Jons Larssons qvitto på köpeskillingen för de gods och gårdar, dem han försålt åt Kongl. Maj:t. Dat. den 5 Februari 1558.

Från Finl:s Statsark. N:o 2037 bl. 35. — Jemför ofvan akten N:o 12.

Bekennes Jagh Jons larsson Kirkepresth vdi Wesilax Sochn mig anamadt och vpburidt haffua aff Konunglig Ma:ttz wor Kiäre N. Herres fougte och befalningzman wdi offre Sategundh förstondig frandz larsson tie pundh Spanmåll Sex pund rog och fijre pund Kornn, huilken spanmåll Kong:e Ma:tt mig gunstligen vndt och effterlatid haffuer till otto år tilstundande för the godz och gordar som iag Konunglige Ma:tt och hans nodz liffz arffherrar soldt och vplatidh haffuer som hans Nodz breff ther vppå vtgiffuit wäll wttrycker Tess till

ytermere wisse vnder mitth Signet Datum Wesilax prestegordt februari 5 Anno 58.

18. Bref om underhåll för Herr Matts i Nerpes och om anslag till vin, vax och öfflet för Nerpes kyrka. Dat. d. 23 Februari 1558.

Från Finl:s Statsark. N:o 2043, bl. 24.

Wij Johan medt Gudz nåde hertigh till finland Göre witerligitt ath wy aff synnerlig Gunst och nåde, så och för then tienist her matz wdi nerpis oss och menige man wty nerpis sochn vdi sitt preste embete göre will och skall wndt och epterlatidt haffue oss till en behagelig tidh til hans nödtorfftighe wphälle Rogh nye pund aff then tiend widh nerppis soken årligen fallandes warder, Teslikes haffue wy gunsteligen epterlatidh aff sama tiende Korn 4 $^1/_2$ span Rogh 4 $^1/_2$ span till at köpa win wax och offlete till för:ne nerpis Kyrkie, Ther wår Cammarerer och befalningsmen wete sigh epter ath rette, datum wlsby Gårdh 23 februarij Anno &c. 58.

Vnder wårt Secret.

19. Underhållsbref för Klockaren i Mustasaari Mårten Mattsson. Dat. d. 9 Juni 1558.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 4847, bl. 89.

Wij Gustaff medh Gudz nåde &c. Göre witterligit, att wij aff sijnnerlige gunsth och nåde haffue vndt och efferlathit, som wij och nu her med vnne och efterlathe, att thenne wår tro vndersåthe Morthin Matz Klåckare j Mustasari Sochnn j Österbotnen må och skall niuthe och behålle sigh tilhielp och vppehälle halffparten aff Klåckare ränttan som faller vdi Mustesar Sochnn, och för thenn annan halffpart skall han vtgöre oss årligen j Tax En T:na Smör &c. Ther wåre Camarere och fåugter wete sigh efter rätte, icke [görandes] för:bte Morthin Matzson her emott hinder, platz eller förfångh. Dat:s på [wår] gård Wlffzsued 9 Junij Anno &c. 58.

20. Utdrag ur Jöns Brwns Regenskapp oppå Taffuesthws Slått Anno &c. 1558.

Finl:s Statsark. N:o 3850, bl. 62 v.

Dat.	Leff:tt Kongl:e Ma:tth vdhij eigenn personn
24: 29 maij och 23: 27 Junij 58.	
Hwilke pen:r och dalar Nils nebb ana:de iffrå Isach nilsson och leff:de Jöns brun an:o 56	Penninger — 281 mkr 3 öre 6 d:r Dalar — 9 st:r.
hwilken her oluff i hollula skenchte K: M:	Kalck — en, fothen forgijlt och patenenn offörgylt. wog — 24 lodh.
hwilke her Madz i hattula gaff K: M: vdij testamenthe	Kårsåther — 2 st:r Dalar — 6 st:r
hwilkett togz aff Kijrkiorne vdhij taffuasthehus läänn	förgijlth Kijrcke sölff — 32 lödig mkr 3 $^1/_2$ lodh offorgijlt Kijrke solff — 9 lödig mkr 11 lodh Suma 41 lödig mkr 14 $^1/_2$ lodh.

21. Qvitto af Ordinarius Petrus Follingius på uppburet underhåll. Dat. d. 20 December 1558.

Från Finl:s Statsark. Tilläggshandl:r N:o 15, bl. 251.

Bekennes iag petrus follingius ordinarius tiill åbo att iag upburith haffuer aff högborne Förste W. N. H. beffallings mann nielss iespersonn mitt wnderhold som högbemeltt W. N. Herre migh gunstelig förlentt haffuer Rog siu Lesther, maltt och kornn Enn lesth pro anno 59 Tess tiill ijtthermära wisso trycher iag mitt signett vnder thenne min Hondscrifftt giffuet i abo 20 Decembris Anno 58.

22. Kyrkopresten i Vesilaks Jons Larssons qvitto på köpeskillingen för de gods och gårdar, dem han försålt åt Kongl. Maj:t. Dat. den 22 December 1558.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2064: 56 v. — Jfr N:ris 12 och 17. — Ett dylikt qvitto, dateradt 1559, förekommer i Finl:s Statsark. N:o 2094, bl. 23 och 24.

Bekennes Jagh Jons larsson Kirckiopresth vdi Vesilax Sockn medh thenne min eigen hondh skriffth och Bekennelse migh annamadh och vpburidtt haffua aff Stormechtugeste och Högborne förstes och Herres hertig Johans Beffalningz man vdi Vesilax Sockn Ärligh och försichtigh ffrandz Larsson pro a:o 58 tio pundh Spannemåll siex pundh Rogh och 4 pundh Maltth ffor the gådz och gårdar som iagh Kong:e M:ttz och hans nodz liffs arffueherrer soltth och vplatidtt haffuer tiill äuerdeligh äge. Huilckin tio pundh Spanmåll Jagh årligin vpbära skall vdi Otte år sozom hans nodz breff ther vppå wtgiffuidtt vidare förmäler och är Kong:e M:ttz breff vtgiffuidtt anno &c. 57 Thess till ijtermere visso att så j sanningen ähr vnder mitth Signeth Datum Vesilax Presthe gårdh 22 Decembrj Anno &c. 58.

23. Underhållsbref för Kyrkoherden i Kumlinge Mårten Olai. Dat. d. 25 Maj 1559.

Från Svenska Riksarkivet. Uppbördshandlingar 1561—1589. Preste och Clockare Register aff 8 sochner på åland Anno &c. 1563.

Wij Johann mz Gudz Nådhe Hertigh til finlandh gör vitterligitt att wij gunsteligen haffue vndt och effterlatitt som wij och nw mz thette vårtt opne breff (: oss till enn behagligitt tidh:) vnne och efterlothe thenne vår tro vndersåthe och kirkie herde vdi Kumblingh Mårthin Olaij sig årligen tilhielp och vndherholdh Rog sex pundh aff then tiende spanne måll som årligen faller vdi för:ne Kumblinge Socken Thernest haffue wij vndt och effterlåtijd honom tw pundh Spannemåll till the Sex pundh hann tillförende aff ås i vnderholdh haff-

uer Ther wåre Camarerer och Beffallningsmen måge vette sig att etter rette &c. Datum Castelholm 25 Maij anno 59.
För wijnn wax och, öfflethe — sex spenn.

24. Qvitto af Ordinarins Petrus Follingius på bekommet underhåll. Dat. d. den 20 Juni 1560.

Från Finl:s Statsark. N:o 2107, bl. 81.

Bekennes Jagh Petrus fonlingius vthi then Christeligh Religion J Abå Stichtt Ordinarius Att iagh aff Högborna förstes fougtte och Befalningzman opå Cwmå gårdh och Länn Ärligh och förnumstigh Mann ffrandz Larsson opå min Vnderholdh Rogh — 9 spenn, Korn 7 spenn, Bekommith haffua huilkett högbemelthe V: N: H: migh gunstelige effterlatith haffuer, huilkett Spanemåll migh bleff I fiordh förbijtth I fisk, Thess till ijtermere varteken Trycker iagh mith Signeth vnder thenna handschrifftt Giffuith i Abå Anno 60 Junij 20.

25. Collationsbref för Herr Anders Sigfridi på Sawlax prestgäll. Dat. den 21 Maj 1561.

Från Finl:s Statsark. Ecclesiastica.

Wij Erich then fiorttonde Medh Gudz Nådz Sweriges, Götis och Wendes &c. Konungh. Göre wetterligit Atth wij aff sijnnerligh gunsth och Nåde haffue wndt och Confereret som wij och nu medh thz:e wårt öpne breff wnne och Confferere, thenne wår troo undersåte, Her anders Sigfridi Sawlax prestegeld, medh all the rettighetter såm han wdi thesse näste åren tilfförenne, vdi wår Kiäre Her Faders tijdh, Saligh och Högloffligh j hugkomelse hafft haffuer, Huarfföre biude wij eder dannemenn alle som vdij för:ne Sawlax Sochnn eller prestegeldh bijggie och boo atth J anname för:ne her anders för eder rette Kirckeherre och lärefader, wtgörandes honom weluilligen lijkståll, epter Swerigis lagh och alle andre rettigheter som J eder retthe Kirckeherre effter en godh och gamull och christeligh sedwane skijllige och plictighe äre atth wtgöre &c. Hann skall ther emotth ware förplictigh atth läre

och förkunne för eder gudz helga ordh och euangelium, clartt och oförfalsketth och sigh elliesth vdij alle motthe emotth eder förhålle och skicke som hans embete kräffuer, och som han framdelis bode för gudh och ossz, och huar christen mann will och kann tryggeligen förswara. Ther J dannemenn alle måge wete eder effter retthe. Datum Stockholm 21 Maij Anno 61.

26. Underhållsbref för Kyrkoherden i Kimito Per Ragwaldi. Dat. den 3 September 1561.

Från Finl:s Statsark. N:o 934, bl. 73 v.

Wij Johan medh Gudz Nådhe, Sweriges Rikis arffursthe och Hertigh til Finlandh &c. Göre witterligit at wij aff synnerligh gunst och Nådhe haffue vntt och efterlatit som wij och nu medh thette wårtt öpne breff vnne och effterlathe oss elskelige tro Man och vndersåthe Her Per Rawaldi Kirkeherde wthi Kimitte sochn al then Kirketijendh som wthi för:ne Kimitte sochn årlighen faller sampt 7 tunnor Smör Så att förbe:te Her Per same partzeler wthi alle måtte som han thet aff oss her til hafft haffuer obehindret wthi sin lijffs tiidh behålle och niute må &c. Ther wår Camererer Fogtter och andre wethe sigh effterrätte, icke görendes för:ne Her Per emot thenne wår gunstige tillatelse noghet hinder eller förfongh. Dat. Abo slåt 3 Septembrj Anno &c. 61 under wårt Secret.

27. Underhållsbref för Kyrkoherden i Raumo Morten Olai. Dat. d. 6 Maj 1562.

Från Finl:s Statsark. Ecclesiastica.

Wij Johann medh Gudz Nåde, Swerigis Rikis arffurste och Hertugh till Finlandh &c. Göre witterligidtt att wij aff synnerligh Gunst och Nåde haffwe wntt och efftherlatidh som wij och nu medh thette wårtt öpne breff (oss till enn behaglig tijdh) wnne och efftherlathe thenne wår tro wndersothe och Kijrkeherre wdij Rawmå Her Morttenn Olaij, årligen sigh till hielp och wnderholdh Spannemooll enn Lesth aff

thenn Tiende Spannemooll som wdij för:ne Rawmå sochenn falle plägher. Ther wore Cammererer Fougtter och alle andre moge wette sigh effther att rette. Datum åpå wårtt Slott åbo thenn 6 Maij &c. anno 62.

wnder wortt Secrett.

28. Underhållsbref för Kyrkoherden i Sund Eskil Johannis. Dat. d. 27 Januari 1563.

Från Svenska Riksarkivet. Uppbördshandlingar 1561—1589. Preste och Clockare Register aff 8 sochner på åland Anno &c. 1563.

Wij Johann mz Gudz Nådhe Swerigess Rijkis arffurste och hertigh till Finlandh &c. Göre vitterligitt att wij aff gunsth och nådhe Så opå thz att thenne oss Elskelig wår tro vndersåthe Her Eskill Johannis Kyrkiehärde vdi Sundh vdi alle motte theste bettre och nogere inseende skall haffua mz meninge mann vdij för:ne Sundh Sochnn atte årligenn rett vtgiöre theris tiende haffue vntt och effterlothidt som wij och nv mz thette wårtt öpne breff (: oss till enn behagligitt tid:) vnne och effterlathe för:ne Her Eskell till hielp och vnderholdh halff partenn vdaff all thenn tijonde Spannemåll som årligenn faller vdi för:ne Sundh Sochnn &c. Ther wåre Camarerer Beffallingsmen Fowgter och alle andre måge vethe sig att effter rette icke giörandes för:ne Her Eskell här emott någett hinder eller förfong &c. Datum på wårtt Slott Åbo 27 Januarij anno &c. 63.

Vnder vårtt secrett.

29. Kyrkoherden i Mustasaari Jacobi skrifvelse till Ordinarius i Åbo Petrus Follingius. Dat. d. 31 Mars 1563.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Mustasaari. — Genom Herr Hofmarskalken D:r C. Silfverstolpes välvilliga bemödande har det lyckats att dechiffrera den svårläsliga originala handskrift, som här blifvit återgifven.

Salutem quam plurimam. Reverendissime Domine. Iders Herredöme [til]kennagiffuandes huru Jacob Siffridj kyrkioherre

j [Kyro] ååminne ganska fförargeliga mz sin öffwefflödigheet och druckinskapp, sine fförsamblingh (ner han kring om sine socken sin wisiteringh) mz swåre eder, bannor, hediske ord, och hugh, slagh, och offnupteliga g[en]swar Emott K: M: trotienare sigh ganska illa skickar, huilket han sigh fförplictade aldrigh mera [så]dantt bedriffua skole, in fför eders Herredömes faderlig .... ner ider Her:me j musteszaare personliga tilstädes wär .. ningh [= närvaro] och Herr peder j wero tillwittne, hwar ffore böör mich (epter eders Hre:mes beffallningh) allt thetta iders Herredöme giffua tilkenna, widare, han slogh sin sacellanum till blodz och manade honom vtt påå gåården medh sin dragin deygen, Jtem dricker natt och dagh, szåå att han intet föder theris hiordh hwar mz then andeligen betar eller wakar j några måtto om wluen then fförstöra will, etc. Ythermera endoch (mi reuerende Domine) Jach haffwer en god trotienare weluiliogh, hörsam och trolige arbetare i gudz ordz kunskap mz mig i fförsamblingom för huilkit Jach honom beprijsar, och .... äre han well werd itt gott fforsyende (om eders nådige Here:me fförsia wille nempligh Her Bertollus thz wore min idmiuka bönn till eders Here:me, de sacellano a [vestra] clementia mihi permisso vtinam jamjam (ffauore vestre clementie) cum bayulatore presentium destinaretur hoc intime ac obnixe vestre Dominationis clementie supplico cum hijs presentibus. Vestra clementissima dominatio valeat cum prolium amicorumque Copia. Citissime ex musteszarensi presbiterio die 31 Martij 1563.

Vestre Clementissime dominationis subditus
Jacobus pastor musteszaris
Ecclesie

De nouitatibus, quas nuper, ab aliquibus huc afferentibus, mihi est notum, quod dominus Thomas i lymingeåå a præfecto ibidem illa parochia priuabitur ob diuini verbi negligentiam vt actum est cum domino Jacobo Halmvxe in iijo, sine vestre Dominationis consilio, esset quidem vtilissimum

(cum ffauore vestre Clementie) vt Dominus bertollus vestre Clementie famulus ach meus sacellanus in loco Domini thome lymingensis a vestra Clementia constitueretur, præfectus Hans Swenske omnibus modis ac consilijs eum conatur expellere si vestra Clementia permiserit, si etiam hoc contigerit rogo Clementiam vestram, vt Dominus bertollus locum ipsius (cum vestre clementie fauore) occupet, bene optime ac vigilanter etiam verbi Diuini promulgatione præsidet Waleat vestre Dominationis Clementia.

Utanskrift:

Reverendissimo Domino, Domino in Christo magistro petro folingo ecclesie chatolice Dyocesis aboensis præside patri clementissimo Domino suo colendissimo, cum dilectione non minima hee litterule presentantur.

30. Utdrag ur Erich Spåras räkenskap för Tavastehus Slott 1563.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 3963, bl. 18 v. Jfr N:o 3962, bl. 11.

Ähr giffuitt Slåtzens Cappelan för thz hann haffuer predicann både opå Suenske och Finske huar helige dag och iche tillförenne mehr än enn predicann på Suenske, effther hans lönn är lithen dogh effther Kong:e Mattz gunstelig behag till bättringh pro anno 63.

Rog — 2 pund.

31. Confirmationsbref för Herr Per Ragvaldi på Kimito pastorat. Dat. d. 15 Juni 1564.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica.

Wij Erich then Fiortende medh Gudz Nådhe Swerigis, Göthis och Wendes &c. . . . Konungh. Göre witterligit at effter thenne wår tro Man och vndersåthe oss elskeligh Her

Per Ragwaldi canonicus i Åbo haffuer bekomet salighe och höglofflighe i hughkomelse wår käre Her Faders collation på Kimitte prestegeld liggiandes j Södre Finlandh vdi Åbo sticht medh then Räntte och rättighet som ther affgå pleghar. Och nu ödmiukelighe begäret at wij same collation medh wårt öpne breff stadfeste wille. Så haffue wij nådeligen anseedt hans ödmiuke begären och gunsteligen confirmeret och stadfest som wij och nu medh thette wårt öpne breff förberörde collation confirmere och stadfeste &c.

Wij haffue och gunsteligen effterlatit at han så mijkit til vnderhåld må haffue, som han vdi tesse näst framlidne ååhr hafft haffuer. Förbiwdhendes förthenskull wåre Beffalningsmen och all andre som för wåre skuld wele och skole göra och lathe at göre offte:de Her Per Rawaldi emot thenne wår gunstighe stadfestelse och effterlåtelse noghet hinder eller förfångh wedh wår ogunsth. Dat. på wårt Slåth Stokholm 15 Junij Anno &c. 1564 vnder wårt Kong:e Secret.

32. Fribetsbref på ett hemman för framlidne Kyrkoherden i Åbo Mester Knuts dotter. Dat. d. 23 Juli 1565.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1111, bl. 16. — Jfr Leinberg, Handl:r rörande finska kyrkan och presterskapet, I, N:o 160.

Wij erich thenn Fiorttende &c. Göre witterligitt adt wij aff sijnnerlig gunst och nådhe haffue wndt och efftherlatitt, som wij och nu medh thette vårtt öpne breff (och oss till enn behagelig tijdh) wnne och effterlathe thenne breffuiserska, Karin Salige M: Cnutz dotter ett wårtt och Cronenes heman, Kärsämäki benempdt liggiendes j wårffrukirckie Sochnn quitt och frijtt for alle the åhrlige vtskijlder, som ther aff årligen bör vthgå &c. Ther wår Cammerrådh, Cammererer, Fougter och alle andre måge wethe sig fulkomligen effter att retthe. Icke görendes emåtth thenne wår gunstig efftherlatilse något hin-

der eller förfång. Datum vdi wårtt Feltthleger Konugz valbij thenn 23 Julij Anno &c. 65.

wnder wårtt Kong:e Secret.

33. Ur Inuentarium på Tavastehus Slott den 13 September 1565.

Från Finl:s Statsark. N:o 3992, bl. 16. Jfr N:o 3993, bl. 19.

Wdij Cappelett.

Messe Hakell vdaff Rödhe gamlatt [? = kamlott] foradt [= fodradt] medh Köijll *) 1
Messe särck 1
Alltar list sömadt medh gull wopnn oppå . . . 1
Röklin **) 1
Små Klocka 1
Kalkar mz 2 patener 2
Messe reder 2
Altar cledhe 1
Örnegååtth 1
Tepette 1
Theen Flaskor . . . . 2 om 8 mk:r
Jiernn Kronå medtt 7 pipor 1
Jiernn Liusestaka 1

34. Konung Erik XIV:s bref för framlidne Ordinarius Peder Follingii barn att uppbära prestränta efter sin fader. Dat. d. 24 Maj 1566.

Från Finl:s Statsark. N:o 1068, bl. 27 v.

Erich Thenn Fiortonde &c.

Wår gunsth tilförenne &c. Wi late thig förstå Rasmus Jönnssonn att framlidne M: peders Foligs [= Follings] barn

*) = blått lärft.
**) Ett slags öfverklädnad.

haffue ij vnderdånighett latitt oss giffue tilkienne att forbe:te theris fader haffuer icke bekomith för thz åhr 65 thenn preste Rentte som vi gunsteligenn honom effterlatitt hade, att vpbere vtaff Kimitto Sochnn vdi Södre Finndland medan han var Ordinarius vdi Litfland och haffwe the wdi wnderdånighet begeratt att the måge förtennskul samma rente nw bekomma, att hielpe Sigh mz, Så effter thz the ähre både Faderlöse och moderlöse barnn, therföre haffue vii nådhigt ansedtt och gunsteligenn vndtt och effterlåtidtt att the moge bekomme och wpbere för:de Rente för thz år 65, men efter vi förnimme att för:te Rente åhr leffreratt för thz år 65 och therföre Rekennskap giordh vdhi wår Cammar. Förthenskuld ähre vi Nådig:t tilfredz att the måge ther städes för:de Rente tilfijllest bekomme aff thette Nervarandhes 66 års vpbörd Dog wndantagandes thz wi Kyrkioherrenn ther samestedz nådhigt effterlatidh haffue Ähr förtenschuld vår alffuarlige wilie och befalning att tw later för:de Framlidne M: peders barnn bekomme offthe be:te Rente änhär the ther påå fordranndhes varde vppå thz wi icke videre ther vm måtte bliffue bekymbrade, Rettandes Tig her effter fulkomligenn. Datum Svartzöö tenn 24 maij An:o 66.

35. Ordinarius P. Foliingii dotter Karins qvittens å bekommen prestränta efter sin fader. Dat. d. 26 Maj 1566.

Från Finl:s Statsark. N:o 1068, bl. 15. Jfr nästföreg. akt. — Utgiften finnes omnämnd i „Rasmus Jönssons räkenskap för Nääs gård och Halicho Häredt anno 1566". F. S. N:o 1063, bl. 51 v.

Bekennes iach Karinn perssdotter mz thette mitt egiitt bekennelsse, thz iach haffuer håndfångitt och opburitt aff Jörenn olsson schriffuare på Nääs gårdh Smör — 167 ℔ mz skathenn, huilcka för:de smör minn Salighe fader aff hög:te Kong:e Ma:tz nådigest till wnderhåldh och wppehelle bekåmmitt haffuer, Thess till yttermero wisså wnder mitt egiitt Signett. Datum åbo then 26 Maii a:o &c. 66.

36. Biskop P. Iwstens qvittens å bekomna fraktpenningar för sin skuta. Dat. d. 2 Juni 1567.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1044, bl. 9.

Bekennes Jagh paulus Justen Bisp I åbo migh haffua annamadt och vpburidt aff thenn ärligh och wellförsigtig Thomas Hendrichsson slottz schriffuare på åbo slott fractt peningar hundredhe siwtije mk:r ortt:r för then hijre och fractt som mig till kommer för thett att K: M: V: A: N: Herris sendigning bodh till muskåwithenn dhenn edhle her Nils göllenstierne medh sitt tölgie hadhe mijn skuthå bådhe ifrån färdenn och återfärdenn iffrå stocholm och till stochålm j hösters och j wåras nästh förlidhenn till vtermere visso vnder mitt signet Dat. åbo 2 Junij anno &c. 67.

Härom förekommer i N:o 1040, bl. 9, bland „Utgifter:"

För lesten 2 mk 6 öre 16 d:r.	Biscop Påffwall för thz han forde Her Nils gyllen stierne och Måns Jonsson ifrå Stocholm och till åbo och ifrå åbo och till Stocholm igen med sitt skepp om 60 Lester peningar — 170 mk:r.

37. Biskop P. Iwstens rekommendationsbref för de fattiges i Åbo hospital allmosesamlare. Dat. d. 25 Maj 1568.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1106, bl. 42 v.

Bekennes iach Paulus Iwstenn Bisp i åbo att the Fatighes i spitaledt och siuck stugun Förmijndare nw till thette åårredh Nilis Lipainen ähr draghenn wthöffuer till K: Ma:ttz wår aller nådh:te Herre tiill att föruerffue them huadh the behöffue tiill therris daghligh födhe, och effther the nu inthett haffwa huadh the schulle på holle, haffua the Fattigha biidhiidtt migh, att thenne breffuissare therriis Landboodh Anders Wainisaren måthe dragha wth tiill ährlighe gåth folck

äddele och o[a]dell här i åbo Läen som haffua rådh tiill adh hielpe them medh itth eller annadh, för Gudz schuldh som plägher riikeligen wädergelle, bådhe nw och tiil euigh tiidh huadh som dette medh the Fattige &c. Haffuer han förthenschuldh begäradh aff mig thette wittnesbyrdhs breff iach förseer migh att ingen honom här wtii någonn åmak eller förfångh warder görandhes Tiill yttermerre wisso wnder mitt Signett Datum åbo 25 Maij a:o 68.

38. Underhållsbref för Klockaren i Piikkis Erik Larsson. Dat. d. 26 November 1568.

Från Finl:s Statsark. Tilläggshandlingar N:o 217, bl. 11 v.

Vij Johann thenn tridie &c. Göre witterligidt, att wij aff synnerlig gunst och Nådhe haffue vnntt och effther-latidt, sosom wij och nu mz thette wårtt öpnne breff vnne och oss til enn behageligh tiidh Nådigest efftherlate thenne wår wndersåthe och Clochare i Piicke Sochnn, benembd Erich Larssonn sigh til hielp och wnder håldh Tre pund Spannemåll aff thenn Klockar räntte som åhrligiidt wdi för:ne Piicke Sochnn falle pläger Wij ähre och Nådig:t tilfridz, att han må friitt och obehindrett behålle hwadh som han aff för:ne räntte iffrån anno &c. 63 och til thenne tiidh op:tt haffuer, Och icke bleffuo i nogonn måttho wdaff wåre fougtter eller andre krafffder, Dher wår Cammerrådh Cammererere Fugtter och beffalningzmenn wete sig effther rätte Dat. Ståcholm thenn 26 Nouembris Anno &c. 68.

Wnder wårtt Secrett.

39. Kon. Johan III:s bref om jordbyte mellan honom och Kyrkoherden i Töfsala Matts Michaelis. Dat. d. 8 December 1568.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1243, bl. 44.

Wij Johan med Gudz Nåde &c. Göre wetterligitt, att wij aff sijnnerligh gunsth och nodhe haffue giortt ett lagligitt

jordskiffthe medh oss elscheligh wore tro wndersothe, Her Madz Mickaelis, Gudz ordz tienere wdi Töffuesall Såchnn, wdi så motto, att wij haffue wndt och effterlatidt honom och hans effter:de arffuinger ett wortt och Cronones prebende godz liggiendes wdi Nårfinlandh i for:de Töffuesal Såchnn, benempd Ketarsundt, Ränter peninger fiortonn march, Smör tw ℔ Flesk itth ℔. Hwilkenn godz wnder Sanctä Katherinæ prebenda i abo tilförnne legatt haffuer, Ther emotth haffuer för:de her Madz wederlactt oss och Cronone igen enn gord hans rätte arffue godz benempd affuola, Räntter Spanmål tw pund Smör Trij ℔ liggiendes i pemar Såchnn wdi Söderfinlandh, effter som hans breff Oss här emott giffuitth thz widere förmäler &c. Hwarfföre affhende wij Oss och Cronone for:de gord Ketarsundt och tilegne honom förbe:te Her Madz och hans effter:de arffuinger med hwss, jord, åker, engh, skog, fiskwattenn och alle andre legenhetter i wotto och torro, intidt wndantagandes, såm same gord Ketarsundt nu tilligger och aff ålder tillegadt haffuer, till ewerdelige äghe, Och tess til ijtterme[re] wisze late wij hengie wårtt Konungl:e Secrett här neden före, Och med eghenn hondh wnderscriffuitth. Datum Stocholm Thenn ottonde Decembris Anno Christi Fämpton hundredhe Sextije på thett Ottonde.

40. Ur Fogden Hans Fordels bref till Per Håkansson från år 1568.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 329, bl, 5 och 6.

I Så måtto som här effttherfölier. Är Kyrkie presterness Räntte, på Kong:e Ma:ttz V: A: N: Herres och Edhers godha behagh förordhnat och skijckatt, Effther thenn leghenhz och förståndtt, Jach wett här j Landzendenn.

Först

Mustesåår. Kyrkie Herden I Mustesar Till wnderhåldtt.

Rogh — 2 lester 3 pund.

Kornn — 2 lester 3 pund.

Effther han haffuer inttet prestebord, Är och

elliest Kong:e Ma:ttz bewåghen till thet gått är &c.
Summa på Tionden. Aff For:de Mustsar Anno &c. vt supra Rog och Korn — 9 lester 4 1/2 pund. Här aff haffuer Kyrkienn hafft till sijnn wnderhåldtt

Till wijnn och wax och till öfflett
Rogh — 2 pund.
Korn — 2 pund.
Kijrkie werderner Korn — 1 pund.

Kyru. Item wtoff Her Jacop i Kijro fijck Jach ingen lengtt på Tionde scriffningen. Dhij han hadhe i framledne höst scriffuit Tionden som han sielff wilde och taghit. Summa: [Summ]arum alt till sigh j Kong:e Ma:ttz förbodh. Och hadhe ingen kijrkie werder medh sigh i Tionde scriffningen. Allenest segher han att Tionden skall icke meere reese [= stiga till, utgöra] een 8 lester. Och them will han sig sielff perfaass [? = per fas] till egna. Huru trooligen han med thenne Tionde spannmålen handlat haffuer. Skolen J förnimma aff Jord talet j förscriffna Kijro. Dij j Kijro är ett Tuusendt Fyre Hundrat Nitton punde land Fyre spanneland. Och i peerssöör är icke meer een sex hundrat siwtijo sex punde land. Och ther reeser Tionden halff sextonde lest. Om Edher tijckes att thetta är trooligen handlat emott Kong:e Ma:ttz lother Jach Edher I betenckiande. Men tette förscriffna skall finnes i saningen. Item han haffuer ett wäldigtt preste bordtt bodhe med åker och Engh. Dock haffuer Jach på Hög:tte Kongl:e Ma:ttz Nådh:te behagh till sactt honom

Rog — 2 lester
Korn — 2 lester.

Till Kijrckiones wnderhold
Korn — 4 pund.

[Wöro]. Kijrkie prest till Vöro j wnderhåldtt
Rogh — $1^1/_2$ lest
Kornn – $1^1/_2$ lest
Till Kyrkiones wnderhåld
Rog och Kornn — 3 pund
Item han haffuer och gott prestebord. Item huad öfuer trij lester är mz kijrkiones wnderhåld skall bakas och bythas i Fisk, lengtten på Tionden fick Jach inthet.

Ilmola. Item Her Per i Ilmåla Cappellgeldett Summarum Tiondenn — Rog och Korn — 20 pund.

Pedersöre. Item Her Hendrich j peerssöör till wnderhåldtt
Rog — 2 lester
Kornn — 2 lester
Till Kijrkiones wnderhåld
Kornn — 4 pund.
Kijrkio werdenn Kornn — 1 pund.
Så är behållit Spannmåll igen Elffue lester.

Karlebij. Item Her Hakon i Karleby till wnderhåldtt
Rogh — $1^1/_2$ lest
Kornn — $1^1/_2$ lest
Dhij han haffuer och gott prestebordtt mz åker och eng.
Till Kijrkiones underhåld
Kornn — 3 pund.
Kijrkio werdenn Kornn — 1 pund.
Item huad Tionden meer reeser på tette åårett. Bekom Jach ingen lengtt, allenast när Kijrkie wärdhen kraaff[te] lengtten bodh han them huugh [= hugg].

Kalaiokij. Item Her Grels i Kalaioki till wnderholdh altsammans. Dij Summan på Spanmålet reser icke

meer een halff tredhie lest. Och är meste partten fördärffuat genom frost. Han haffuer och gott prestebordtt.

Salo. Item Her Hendrich i Saalo wtaff honom bekom Jach ingen wiss lengt een nw, doch på Kong:e Ma:ttz och Edhers behag haffuer Jach sactt honom
Rogh — $1^1/_2$ lest
Kornn — $1^1/_2$ lest
Thij han haffuer gott prestebordtt
Till Kyrkiones wnderhåldtt
Korn — 3 pund
Kyrkio werden Korn — $^1/_2$ pund.

Liminge. Her Thomas I Liminch till wnderhåldtt
Rog — $1^1/_2$ lest
Kornn — $1^1/_2$ lest
Item han haffuer gott prestebordtt. Item haffuer hann Lax Tionden, Och Tienden aff alla handa Tår fisk som gud giffuer
Till Kyrkiones wnderhåld
Korn — 3 pund.
Kyrkie werderner Korn — $^1/_2$ pund.
Item wtaff honom bekom Jach icke een nw ingen wiiss lengtt huad Tionden reeser.
Item haffuer han hooss sig Kornn Som K: M: till komber pro Anno &c. 67. Restantier.
Korn — 21 pund.
Rog — 7 pund.
Och han haffuer såldt T:nen för siw march. Och penningen haffuer han hooss sigh, Huru Edher här om sijnes begärar Jach och wetha.

[Ijo]. Item Her Larss i ijo haffuer icke meer in Summa på Tionden, på tetta här årett j sijn lengtt en Tolff pund och är altt samans aff frost fördärffuat.

Ther hooss gör han j Taxa åårlighenn
Saltt Lax — 6 T:nor
Spijke Laxar — 12 paar.

Item han haffuer och armptt prestebord. Item haffuer han wpbära all tår fisk Tionden, och gråå skins Tionden.

[Kemi]. Item Her Jacop I Kemi. Summarum Tionden Siw pund. altt fördärffuat genom frostat. Och then som actthar Konungs Lax Fisken, wpbar all Lax Tionden. Item haffuer Her Jacop wpbära all tår Fisk Tionden och Gråå skins Tionden.

41. Underhållsbref för Kyrkoherden i Tyrvis Mårten Olai. Dat. d. 16 Maj 1569.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2225, bl. 25 v.

Wij Johann thenn tridie &c. göre vitterligit ath wij aff synnerligh gunsth och nåde haffue vndt och efterladit som vij och nu medh thette vårt öpnne breff (oss till enn behageligh tidh) vnne och effterlate thenne Breffuissare vår tro vnndersåtte här mårtenn olai Kyrchieherde i Kalliola prestegiäldh till hielp och årligit vnderholdh 2 pundelester Spannemåll och 2 pund Böner aff tienden som årligen faller i for:ne Kalliola Sochnn Ther vårt Cammerrådh Cammererer Beffalningzmän och alle anndre som för vår schull wele och skole göre och late måge wete sigh efterrätta giffuit på vårt slott Stocholm then 16 Maij a:o 69.

Vnder vårt Konung:e Secrett
I. R. S.

42. Landbönderne i Masko härede Anno 1571.

Från Finl:s Statsark. N:o 1174, bl. 12.

Mantalett

Kongl:e Ma:tz arff och egne godz . 21
Biscops godz 24

Nodendals Clostergodz	50
S. Hindrichs prebende	8
Domprostenns	5
Sancte Karin	16
Nykors prebende	7
Sielegords prebende	6
Helge Kors prebende	3
S. Peders prebende	2
Helge tre Konungz	4
S. Anna prebende	4
Erchediecknes prebende	5
Helilekamens prebende	19
Warfruprebende	1
S. Lars prebende	2
S. Johanns prebende	10
S. Siffred prebende	2
S. Jorens prebende	1
Åbo Closter godz	1
	S:a 191.

43. Lagmansdom beträffande falska angifvelser mot Kyrkoherden Mårten Matthæi i Mustasaari Dat. d. 19 Februari 1572.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandl:r. N:o 23, bl. 71—72 och duplett bl. 74—76. — Jfr Leinberg, Handlingar rörande finska kyrkan och presterkapet I, N:ris 125 och 166, samt Strandberg, Herdaminne II, sid. 26, not.

För allom them thette mitth witnesbreff före kåmma kann. Bekennes och kungör Jach Clemetth Gröp Lagmandz dom i wöru haffuandes på dhen ädle och wälbyrdighe Herres Her Hoghenskäll Bielckes Frij Herres wegne till Läcköö slåtth Lagmann öffuer Nårffinne lagsaghu. Atth then tiidh Jach lagmandz tingh hölth medh almoghen aff Mustsår soknn och bij I förstondigh Thomas perssons nähruaru boendes I ståc-hålm I Häredtz stadh sittiendes å welborenn Mandz anders Siffredzsons wegne till broo och I Kong:e Ma:ttz W: A:

Nådh:te Herres beffalningz mandz förståndigh Erich Nilsson fougthe j södher prosterij vdj Kårshålms län och deslikes Eneualdh Mickelsons Her Göstaff Baners fougthe på Kårshålm sampt flere godhe mendz nähruaru som thå försambladhe wore Anno &c. MDLXXij dhen 19 Februarij. Thå kom för Retthe å satthe tinghe Her Mortthen Mathei Kirckie Herde Ibidem medh Högbe:te Kong:e Ma:ttz vår a: Nådh:te Herres gunstighe breff som var datiereth Anno &c. 69 vdj Hans Kong:e Nådz Regementz tijdhz förste begynnelsse, lijdandes I så måtthe atth Hans Kong:e Ma:tth hadhe gunsteligen eptherlåttith honom Mustsår preste gieldh och vnderhåldh mz Kong:e handh vnderskriiffuit, &c.

Item presentteredhe för:ne Her Mårtthen Biscop Påuals breff j åbå huilket och lydde vm Mustsår preste gieldh som war datiereth Anno &c. 67. Sampt menighe Mandz breff och bekennelsse, atth the honom wille hålla för sin kirckieherde huilket the sielff stadfesth hadhe mz xij beskedelighe Dannemendz Signeter och bomerker anno &c. 68.

Thernesth kom Her Morthen wiidere fram medh större och högre stadfestelsse jffrå Kong:e Ma:tth huilke han på nijtth hadhe föruerffueth j Calmar om hösthen aff Kong:e Ma:tth gunstelighen på Mustsår preste gield bekometh hadhe mz Hans Nådz Kong:e handh vnderskreffuith lijdhandes atth han skall niutha och behålla för:ne Mustsår preste gieldh, all dhen stundh, atth Her Bencth som förre war j Wermpdöö j såmars hadhe sigh föruerffueth, genom löghn och bedräghherij Kong:e Ma:ttz wår aller Nådh:te Herres Collationis breff på Mustsår gieldhet, föregiffuandhes atth Her Morthen skulle icke wpå Mustsår haffua huarcken Kong:e Ma:ttz breff och biskåp påuals förskriffth j Åbo huilket Her bencth ingelunde haffuer retth sacth vtan spartth seije sanningen för wår Christeligh öffuerhetth och alles wår Retthe herre och Konungh.

Så bleff för then skuldh för Retten befrågath Her bencth wm hans breff och beuiss dher till swaradhe han Jach haffuer them icke hoss migh vthan sentth them Iffrå migh på min Rese till suerige, ther vpå atth han icke soddantth wille

lathe kåmma fram Effter thz han viste samme breff (: som han falskelighen mz sine falske stemplingher och fijre bönders falska Rådh the såm alle armeste ähre her i soknen mz en målare aff såluo som far och wreker åff och ahn för en wrakfougell och vthan gemene mandz och förnemligaste bönders wetth eller villie samme breff förnerfft hadhe aff öffuerhethen :) huilke hans breff honom mere stielpe ähn som hielpe &c.

Så bleff till thet första almoghen befrågath dher epter som j konungs balken förmäler wm the wille bewijse sin Herre och Konungh och emoth hans Kong:e Nådz breff lijdno och hörsamhett till huilket the xij j Nempdene samth mz andre beskedeligh:te och förnemligh:te Dannemen j soknen mz fullom munn alle suaradhe Ja till (: vndantagandhes the förredhere epther sveriges lag kallath :) som icke ville settie sin Herre och Konungh epther och eij heller thette Hans Kong:e Ma:ttz Nådh:te breff såm Her Mortthen haffuer, uthan ähre motuillighe och stijtzsighe emoth then hörsamhetth och lijdhno som them mz Rette ägnedhe och borde haffua emotth Kongl:e Ma:tth och Hans Nådz breff, huilke ähn nv en partth mz then falske stempell emotth förnemlig:te Dannemendz villie j för:de Mustsår Sokn för tingeth åstadh dragne ähre som andre lögnere och osanningsmen medh theres affgudh Her bencth, dhen the ähre mere benägne vnder med all lydno och hörsamheth (ähn Kongl:e Ma:tth eller thz Cronan skulle komma till godhe mz nogre Riiksens togh eller vtferder emotth vore fiender ther så förnödhen wore :) thz gudh werdiges nådeligen affstyre &c.

Ther nesth bleff och befroghath till allmoghen vm Her Morthen hade framförth för them Gudz helghe ordh reentth och klartth vthan all bijlärdom, til huilket the suarade endrecteligen alle Ja till, så the haffua honom intthz ther före skijlle vthan alth ähro och gåtth &c.

Wiidhere förmantthe Her Morthen then menighe man, att hwar nogre godhe men skulle haffua klaghemåll på honom så skulle the trädhe fram för Retthen och beklaghe honom.

Men dher till ville ingen kåmma fram mz nogra besväringher. Vthan allenesth Her Bencth kåm fram på samme stundh mz någre sine falske anhangh och mz sin förgiiftighe affwundzseghen föregiffuandes thz Her Mortthen skulle haffue förgiortth mz truldoms kånst spoth en bonde jhiäll benempd Peder Matzson hvilken j höstars hadhe följgth för:de Her bencth till Wärmdöö hedhan aff soknen. Och sadhe förskriffne Her bencth yttermere atth then samme framledhen man skulle haffua bekendth på sin sothe sengh, thet Her Morthen skulle haffue honom vnsatth j prestegården vm såmmaren. Men ther kåm twå beskedelighe böndher benempdh Matz Sköringh i Laijhiala Matz Rawaldtzson j Westerhankimå för Retthen och dreffue Her bencth mz theres edh tilbake och till en lögnere, Sameledes för then förgifftighe afwundz taall och dieffuulske gerningh, såm Her bencht haffuer Her Morthen pålacht Dher före frijade honom sex prestemen, ähre till thz förste Her Jacop j Kyro, Her Peder j Wörö, Her Erich j Pedersiöö, Her Oleff j Karlby kierckiehierder, Her Jacop sacellan j Mustsår och Her Erich jbidem, ther vpå haffuer Her Morthen theres breff vnder theres signetther. Sammeledes giorde thee xij j soknens nempdh hans väriesmål deslikes 24 beskedelig:te och förnemligste bönder så och nesthan then menighe man j soknen warde [= wärjde] honom så nähr som Her benctz falske anhangh &c.

Åhn befråghadhe Jach ouerdig j Lagsmandz stadh sittiendes then menighe man j socknen deslikes förmanthe them for sittiende Retth 3 gånger alffuarlighen så att huar Her Morthen skulle haffua giortth nogrom emotth nogon oskäll så skulle the sådantth haffua oppenbarath, deslikes beklagath och ingelunde sin Retth förtije och Her Morthen sedhan skulle epter lagen och sakens läghenheth straffath bliffue. Men ther ville då inghen framkåma (vtan mesthe partthen och the beskedelig:te aff bönderne före gåffuo atth the ingen orsak hade honom beklaghe). Dher medh the honom för gåtth ahnsågho Epther Konung:e Ma:ttz v. a. Nådh.:te Herres gunstige breff för sin Retthe kirckiehierde &c.

Till thz siiste för thesse efter:ne orsaker haffua the ogudactighe fåtth misstancke till Her Morthen effther theres onde villie haffuer icke fåtth framgångh vtöffuer Christelige Religionis bruk och rette ordningh til thz förste.

1) Item för olaglighe giifftermåll skuldh mz små påijkar och gamble piighor. Item the som ähre skijlde, 2 ⁰ 3 ⁰ 4 ⁰ gradu &c.

2) Item atth han haffuer straffath them mz kirckiones straff eptter Gudz beffalningh dhij gienstörttige och olydighe barn motth theres föreldrer, huilke nu wexa j werdena mere j diefflens och fwle andz kånsther ähn thz Gudj ähr liufftth och behageligth, besynnerligh her j thenne landzendhen som ähr Tråldom och alth annath thz Gudj ähr leeth och alle Christne menniskor &c.

3) Item att han haffuer hafft agha med them, som sieldan koma til kierckie, ja, icke twå gångor om åhret &c.

4) Dhij som bruka och fiskerij om högtiides daghar och netther genom huilket månge bliffua förarghath: och platth öffuergiffua om högtiidher eller söndagher kåma til kyrckiona &c.

5) Item att theres kirckio samt mz taketh ähr platth förderffuat och wore nestan förderffuath hadhe icke Her Morthen mz fougte Erich nilsson mz fulth alffuar tagit flux vdj &c.

6) Effter Kong:e Ma:ttz v: a: nådh:te Herres alffuarlighe beffalningh och tilseijelse om then 10 [= tionde] penningen Her Morthen them aluarlighen förmantte så the skulle thz troligha vtgöre och deslikes om andre årlighe tiendher &c.

7) Effther thz Her Mortthen haffuer icke hållith, huar söndagh och högtiidh gestebudh för the drinckare såm Her bencth haffuer kunnath hålle them vp mz sitth smickrandhe &c.

Thesse för:ne puncther ähre the sanskijlligaste klagemåll, haath och afwundh som Her benctz ahnhang haffue till offtabe:de Her Morthen ändogh the haffua dictath sampt mz Her bencth månge löghen klagemåll på Her Morten honom ouitterligen och Her bencth haffuer varith theres dictare och Her Mortens anklaghare huilket prestemen icke borde atth göre på dhen andre. Dher till drogh Her bencth mz wåldh

sin falske vitne fram och badh them sanna mz sigh allenesth thz han klaghadhe huilket dogh altth lutther löghn och bedrägherj var, och fandz ingå sanno liikth mz all hans ilffundighe stemplinger. Huilke för:ne åhrender och puncther Jach skötth till thesse epter:ne sex vill fremmande menn och till the xij i soknens nempd såtho som åhre försth the vilfremmande Her Erich Kirckie Hierde j persöör Matz olsson Kong:e Ma:ttz Camarskriffuere och Månss Siffredzson Hanss Kong:e Nådz Drauantth Swen j tapåyla aff Kyro sokn Lasse Biörsson j åijaniemj Anders persson j Eedzseue aff persöör Sokn, Soknens nempd, Oleff nilsson j Juncksundh Matz olsson j smedzby Anders olsson j bööle Lasse philppusson j Karppöö Matz michelsson j anicksår biörn michelsson j vesteruijk biörn mortensson j Clemetzöö Lasse persson j Malax Nilss Jönsson j Helsingeby Matz michelsson j ytterlaijhall påual Jönsson j vallgrundh och bertill larsson i murnnursundh.

The ther vm Rantzakadhe vitnadhe och fulleleghen tilstodhe, så atth Her Morthen skall aldeles ware frij för alle Her benctz och alle hans falske anhangh stemplinger som the på honom lögenacteligen stempladh hadhe ther epter som förmälth åhr Och dömdes Her Mårtthen all sin skadha igen aff Her bencth för then bekåstningen han försth vpå Rese bekåstath hadhe bådhe i framferdh och återferdh och teslikes all annen sin skadhe huadh han till honom i gode mends nährvaru till Reckna kann och Her bencth han taghe sin skadhe igen aff them som honom vthan soknens wetth och minne inledzsagath haffua till Mustsår till huilket menighe mann j soknen samptijcthe aff them sin skadhe igen kreffuie och menighe mann sadhe honom kårtth neij aff sokn till hans skadhe vprette som hanss meningh war för Retthen, dher vm han sadhe sig wille hoss högbe:te Kong:e Ma:tth förhöre, Thesz till ijttermere visse atth så aldeles j sanningen åhr vm alle för:ne ärender som förmälth åhr huarföre beder Jach thesse ept:ne godhe menn som åhre försth Kong:e Ma:ttz beffalningxman förståndigh Erich Nilsson fougte ibidem Thomas persson i häredtz stad sittiendes Eneualdh mickelsson Her Göstaffs

fougte på Kårshålm Her Erich j persöör Matz olsson Camarskrifuere Månss siffredzson Hanss Nådz drauantth Swen j Tapåijla Lasse biörsson [j] oijaniemi och anders persson j Eedzseue å morthen j veckesalå bertill j Murnesundom till atth trycki theres Signetter sampt mz mitth nedhan för thetthe breff Dat. åhr dagh och stadh som för:ith ståendes &c.

(12 sigiller).

44. Kyrkoherdens i Hollola Nils Matthæi intyg beträffande erlagd tiondepenning. Dat. 1572.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandl:r N:o 285, bl. 52.

Jagh Niels Mathej tilförordineredt Kircheheerde till Hollola Kircke Sochn her medh gör wetterligitt, dett Jagh samptt medh mijne Sochnebönder haffuer vtgiortt medh en svoren eedh ther effter som aff osz eskadis then tijende peningin aff all wår äghor, huar och en effter sin förmogennhett, såsom Kon:ge M:ttz beffalningzmans Lengd wijdere förmäler. Thes till wisse Vnder mijn medtieneres Signett, effter jag mitt egitt förlagtt haffuer. Dat. Anno d:ni 1572.

(L. S.)

45. Kyrkoherden i Iittis Petri Erici intyg beträffande erlagd tiondepenning. Dat. 1572.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandl:r N:o 285, bl. 53.

Jagh Petrus Erici ouerdigh Gudz ordz tienare till Jtima Kircke Socknn Bekennes och vitterligit gör mz thenne min egen hondh Schrifftt bekenelsse. att iagh samptt mz alle mine Sochnn Bönder war vttaff K: M: V: A: N: Herres Beffalningz Man eskadt ther effther som hwar och enn aff gudhi hadhe rådh till, till att vttgöra then tijonde penningen, huilkit vij mz enn Sworen eedh allesammans so vttgiordh haffue, thes till visso vnder mitth Signet Datum Jtima Anno &c 72.

(L. S.)

46. Underhållsbref för Predikanten på Åbo slott Jöns Erici. Dat. d. 19 November 1573.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1925, bl. 26 v.

Johan thenn Tridhie &c.

Wår gunstth och Nådhige willie tillförenndhe &c. Effther thz Lasse Larssonn att thenne breffwijsere Her Jönns Erici latther bruke sigh för enn Predicanntt på åbo Slått, Tärföre haffwe wij gunsteligenn wnndtt och efftherlattidtt honom till hielp och årligh vnndherhåldh, Enn Pundhe lästth Spannemååll, huilken hann må anname och bekomme widh thet för:de abo Slåtth, wdhij lijke måtte haffwe wij för godtt annssedtt, att hann för all Tijenndenn som faller widh wåre ladegårder som lydhe till offte be:de Abo slotth, må widh hwar ladhegårdh, åhrligenn bekomme enn tämligh oxe, Ther tw wetth tigh efftter retthe, Datum på wårtt Konunglige Slåtth Stocholm thenn 19 Nouembris, Anno &c. 1573.

47. Utdrag ur Kon. Johan III:s bref till Befallningsmannen i Österbotten Erik Nilsson om laxtionde i Ijo och Limingo. Dat. d. 18 Mars 1574.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4736, bl. 135—137.

Johan Then Tridie &c.

Wår gunst tilförende &c. Thijn scriffuelse Erich Nielsson är oss tilhonda kommen, thess innehold förnummitt — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Thernest begärer tu wethe, om her Thomas i Liminge och her Lars i Jio skole än nu beholle the laxetiende som the här till hafft haffue, Ther suare wij så till, att så mykit then laxtienden belanger som for:de her Lars i Jio haffuer, skall tu ther aff halffparten på wåre wäghne wederkennes, och then andre halffparten skall thu lathe honom beholle, Män

huad för laxetiende som her Thomes i Limingo haffuer skall tu tigh inthz medh befatta.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Dat. Stockholm then 18 Martij Anno &c. 74.

48. Vittnesbörd för Predikanten Jakob Petri. Dat. d. 18 Juni 1574.

Från Svenska Riksarkivet. Handlingar rörande Svenska Kyrkan 1560—1600.

Then Stormectige Hoghbårness Fwrstes och Heress Her Johanns thenn Tridhie, medh gudz Nådhe, Sweriges Göttes och Vendes Konungh. Wår aller Kiäre Nådighe heress och konungz vnderdånighe och Troplictighe Tienare Vndher Vesmannalandz och Nærickes fænickor, Bekenniss wij efftherscriffne Beffælhabere, som äre Hopman, Heedhen Joonss Munsterscriffuer, Christiern Pedharsson, Fenricker, Pedhar Vdhs... och Lasse pedharsson, Proffåtz, Anders Pedharsson, Vachthemestare Swen andersson, Quartermestare, Oluff Larsson, Brigit pedharsson, Joon Nielsson, Oluff Håckonsson, Pedhar benctsson, Piphare Andersson nielsson Tromeslaghare Pedhar olsson, Anderss Tysk, Joon nielsson, vaste hansson, Håckon Andersson, Håckon gudhmundson Sampt then meninge Män, och göre Vijtterlighet, att then tijdh wij på Munsterplatzen vidh Chastelholm på Ålandh som var then 18 Junii våre församblade Til Munstringh och Meen. Tåå kom för oss i en frij Landzknectz Ring Thenne Breffuisare vår Predikant, Her Jacob Petri, och befråghade sigh j alles vårs Neeruaru och åhörsl hwrw han medh lærdom och förmaningh, leffuerne och vmgiengelse i Thenne förlijdhne Tijo åår, sigh handlat och stelt hadhe, och ther hoosz, begierade han aff oss itt Testemoniall och wijtnesbyrdh, för alt efftertaal bådhe aff Andelighe och verldzlighe stenderss Personer.

Huilcket vij haffue kundet honom eij neeka heller förueghra, vthan heller beiakat, och medhlatet, att han som en Ret Troghen gudz ordz Tienere och flijttigh Predikant æghnar

och böör, sigh ibland oss, och flere höghbemelte Konge:ge Maiestatis Troplictighe Tienare i Marcken, Såå vel iblandh ædhla som oædhla, bådhe til Vatn och Landh haffuer öffuat och bruucka latet, nw i fförenemde Tijo åår, Såå att vij honom i Jngen måtto haffue skylla heller föruita, vthan heller medh allo godho ath belöna och förfoordre. Ehuar och neer han oss kan henda förekomma, Antingen Inrijkes heller vthrijkes.

Såå haffue vij ænnu alle varet offuer eenz och så Tilsinness, och aff honom begieratt, att han itt Sömartogh som nw Tilstundar och förhanden osz göra wille, huar så varder påfoordrandes. Huilckett han oss icke nekat haffuer, om han Annarsz Sielffzrådande ær, och vthan all annor Laghlig förffall wara kan, och ther medh aff sin eghen godhuiliugheet såå nw som alle thenne åår Tilfförenne beiakat oss thet, Vele för Konge:ge M:tt och Crononess skuldh altijdh wara vijderredo och beuisa sigh offörtrutten Ther Til, endogh honnom hansz löön haffuer Tilbaaka stondet j Konungh Erics Regementz tijdh, ther han sin Tienst före giordt och Troligha beuisat haffuer.

Förmodandes att Högbe:te Konge:ge M:tt vnder honnom åther gwnstelighe noghot gått vijdergellend (Thet Gudh Alzmectigh kenne) för hansz stoora Oomack och vijdermödha han medh osz lijdhet och vndergånget haffuer. Hwijlcket wij och alle samptelighen och Eendrectelighen medh all vnderdånelighet vår fattighe K. M. Tienere ödhmijukeligha ombidhiom, att hansz fattighe Mandz bön och begiäran til thet nådelighaste och besta Annseedh och hördh måtte blijffua. Thet wij huar i sin stadh, ganska vnderdåneligha och Troligha, såå lenge vårtt lijff varar, och blodhen i oss varm ær altidh samme vår fattighe karas [= karlars] vnderdåneligha bööon och begieran för then Erlighe Mann, then wij och icke heller i fleere åår emoot hanss willghie betunga och förhålla kundom, vele förtiena och förskylla Ehuat, och næær oss tilsaghet varder, och thet oss möielighet ær Oss så sannerligha Gudh hielpe, och til ytterlighare sanningh och kundhskap

vnder alles vårsz Signeter, Giffuin vidh Chastelholmm, then 18 Junij Anno Domini 1574.

[Tolf sigill].

49. Collationsbref för Jöns Greisson på klockareembetet i Raumo stad. Dat. d. 7 Juli 1575.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1363, bl. 87 v.

Wij Johann thenn tridie &c. Giöre witterligitt att wij gunsteligen haffue vndt och effterlatidh, som wij och nv medh thette wårt öpne breff vnne och nådig:t effterlate, att thenne breffuisare Jönns Grelson må haffue Klåckare Embethz vdi Raumo Stadh och niutte thenn rentte sigh tilhielp och vppehelle som Klåckaren ther sammestedz vdi tesse förlidne åhr pleger bekomme och vpbäre Ther alle som för wåra skuldh wele och skole göre och lathe må wete sigh effter rätte, icke görandes för:ne Jönss Grelson här emot något hinder eller förfångh Schriffuit på wårt Kongl. Slott Stockholm thenn 7 Julij anno &c. 75.

50. Collationsbref för Herr Knut Johannes på Sagu prestgäll. Dat. d. 23 September 1575.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1317, bl. 53.

Wij Johan then Tridie &c. Göre witterligit, At wij aff gunsth och nådhe haffue vndt och Confereret som wij och nw medh thette wårt öpne breff vnne och nådig:t Conferere thenne wår tro wndersåthe Herr Knuth Joannis Sagw Prestegeld, liggiande i Suderfinnelandh wdi Åbo Stigtt medh lijke rentte och wnderholdh, sosom hans antecessor thett tilförende hafft haffuer Hwarföre biudhe wij eder trogne vndersåther och Dannemen alle som vdi for:ne Sagw Prestegeldh bijggie och boo, At J anamme for:de Her Knuth för eder rette Kirckieherde och lärefader, wthgörandes honom wälwillighen Tijende, Lijckestooll och hwadh annath mere som J eders rette Kyrckieherde effther enn godh och Cristeligh sedwane

till vppehelle och vndherhåldh plåghe och plichtighe äre at wth göre. Han skall ther emoth ware förplichtedh att förkunne för edher Gudz rene och clare ordh, wthenn all bijlärdom eller menniskelighe dicter och påfunder, effther sitt ytterste och besthe förstondh, som then Alzmechtighe Gudh honom förlenth haffuer, och elliesth i alle måtte så förestå eder vdi sitt kall och Embete, som han ther vm för Gudh, Oss och hwar Christhen Man tryggelighenn ahnsware will. Ther J trogne wndersåther och Dannemän alle måghe wethe eder effther rette. Scriffuit på wårt Kong:e Slott Stocholm thenn 23 Septembris Anno 75.

51. Frihetsbref på ett klockaretorp för Kapellanen i Lappo kapell Christiern Andreæ. Dat. d. 6 Oktober 1575.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1363, bl. 98.

Johan then tridie &c.

Wår Gunst tillförenne &c. weeth Christopher Blom, att thenne wår wndersåthe her Christiern Andre haffuer waridt här för oss, och i wnderdånigheet giffuitt tillkenne, Att hann ij någre år haffuer lathidt bruke sigh för Cappelan wdi Lappo Cappell Gielldh och giortt församblingenn som ther boo thenn thienest wdi sitt Kall och Embete, som honom haffuer bortt, och effter han seger sigh iche haffue bekomitt någonn Lönn för sin thiennest, anthen aff Kyrcheherden eller bönderne, Derföre haffuer han Ödmiuckeligenn aff oss begärett, att hann måtte niuthe Thett Klockare Torpp hann besitter frij för the wttskijllder och rättighetter som ther aff bör wttgiöres Szå på thett han thes flithigere skall achtte sitt Kall och Embette och giöre församblingen i samme Chappell gielldh thenn tilbörllige thienest honom egner och bör, Derföre haffue wij hans ödmiucke begerenn gunsteligenn ansedtt och nådig:tt effterlatidt honom, oss till ehnn behagelligh tijdh, frijheett för alle åhrlighe wttskijllder på samme Klockare Thorpp han brukar såsom wij och gunsteligen haffue effterlatidt, att hann

må ware förskonett mz the wttskyllder som honom i thesse förledne åhr aff för:ne Tårp hade bortt vtgiöre &c. Ther tw må wette tigh effter rätte, Iche görendes för:ne her Christiern emott thenne wår gunstige effterlatilsse nägett hinder eller förfångh Dat. på wårt Kong:e Slott Stocholm 6 Ochtobris Anno &c. 75.

52. Bref om villkorligen förbättradt underhåll för Kyrkoherden i Lemo Olof Jacobi. Dat. d. 1 Juni 1576.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1479, bl. 127.

Johan then Tridie &c. Wår gunst tilförenne. Wij låthe tigh förstå Christoffer Blom att thenne wår tro vndersåthe H. Olef Jacobi Kircke herde vdi Lemo Sochn hafuer waredt här hoss oss och berättedt att [han] haffuer mykin tilsöckningh och kostningh och fortenskull iche kan behielpe sigh mz thz vnderhold som honom ähr efther latidt. Huarföre han ödmiuckeligen hafuer begeredt aff åss någon förbättringh på sitt förra vnderhold, Så att wij iche wette huru om hans berettelse eller lägenhet ware kan wele hafue tigh befalett att tu dher om ransakar och ther tu förnimmer att han iche kan för gestnings skull behielpe sigh mz thz vnderholdt som han här till hafftt haffuer Tå ähre wij nådheligen tillfridz att tu latter honom ther till bekome några T:nor Spannmåll aff tienden som faller af samme S. efther som tu kan tenckie honom nödtorfftelighen behöffuer Ther tu må wette digh efther rette Datum på wårdt hws Swartzöö thenn 1 Junij Anno &c. 76 vdi wårt Regementz tijdh på thz ottonde.

53. Kon. Johan III:s bref till Marcus Sigfridsson om igenkallande af prestränte-penningar. Dat. d. 19 December 1576.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 6501, bl. 91.

Johan thenn tridie &c.

Wår gunsth till forende &c. effther thz Marcus Sigfridsson wij icke lenger welle effther lathe wore wndersotther aff

presterscappet wdi thin befalningh the preste rentte peninger som the her till wpburitt och årligen hafft haffue, dher före är wår willie och alwarlige Befalningh attu mz thz fförste schaltt på wore wegne wederkennes och wpbere huad som på thenne jnneluct zedell åhr antechnatt och ther före så well som allt annatt som tigh bör suare i tenna tidh wdi wår Kongl. reckencammer göre enn clar reckenskap ner som ther på fordrett bliffuer, ther som the samme renthe alrede hade för Anno &c. 77 wpburitt dhå schaltt du ware förtenckt sådan wtan all enttschyllen igenn fordre ther retthe tigh aldeles effther, schriffuet på wårtt Kong:e slott stocholm then 19 Decembris anno &c. 76 wdi wår Regementz tidh på thz Nionde.

Thetta schall jgenkallas wtti Jokas Wessulax och pellosnemij sochner och huad the haffue wpburit för thette år &c. 77 schall fougten igenn kreffuie.

Ifrån

Här Jören j Jokas . . . . 53½ march.
Här Anders j wessulax . . . . 106 march.
Här Matz j Haukworij . . . . 32½ march.

54. Kyrkoherden i Pargas Elias Simonssons qvitto på vederlag för kosthåll. Dat. d. 10 September 1577.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1320, bl. 101.

Bekennes jach Elias simonsson owärdigh gudz oordz tienare till parghas Sochn, Mich haffue bekommet aff Konung:e M:tz till Swerige &c. mijnn Aller Nådig:te Herres betrodde befalningzman öffwer Halikå och pickie häredt ärligh och försichtigh Jören olsson vdi wedherleggningh thesse epter:ne hielp gärde partzeler, som a:o 77 bleff hwar prest opålagt till att vtgöra, som war Rågh malt och Bönår 4 spn 17 ½ cap. Haffra 3 fjgr Humbla 8 m:r Smör — 12 m:r — fläsk — 1 ℔ Kött 2 ℔ Tårfisk 1 ℔ Strömingh — 1 fjgr Höö — 4 å:r.

För then förtärningh Högbe:te Konungl:e M:ts Bijskijttare Michil Mårthensson aff åbo Slått medh en hop bijskyttare vti framfärdh och heemfäärdh förtäärde, thå the fåårdradhe Högbe:te Konungl:e M:tz Arckelij iffro Åbo till Espå lägher om wintren anno 77. Item för then förtärningh offta Högbe:te Konungl:e M:tz tienare och landzknechter Matz Jönsson profåss och Niels Olsson Quartersmestare wnder lass olssons fhanw giorde hooss mich thå the här försambladhe bliffue medh itt quarter Knechter anno vt supra Augusti then förste och tåghe mine Skuthå wnder sich och sijnn fätalie hedhen och till Rydzlandh och hijtt in i landet igenn &c.

Bediendhe offtha Högbe:te Konungl:e M:tz Högbetrodde männ och Camarerare atthe ansee mijn lägligheet och swåre gestningh sampt medh stoore Bårghläghe iach hålle skall. Och för gudz skull på mijn Nådighe Herres och Konungz gunstighe behagh förskone mich medh thenne för:ne vthgärdh, som mich till wedherleggningh på Hanz Nådz nådig:te behagh epterlatitt är &c. Wnder mitt Signet Anno &c. et loco vt supra Septemb. 10.

(Sigillet bortfallet).

55. Bref om förbättradt underhåll och frihet från borgläger för Kyrkoherden i Ingo Henrik Thomæ. Dat. d. 23 Maj 1578.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3464, bl. 115.

Wij Johann thenn tridie &c. Göre vitterligitt att efter thenne Brefuisare wår trå vndersåthe Her Hendrich Thome Gudz ordz tienere och kyrkherde wdj Ingo Sochenn hafuer i wnderdonigheett gifuidt oss til kenne at hann boor wdhi enn stoor Allman wägh och hafuer mykinn tilsöckning bode aff wåre tienere och andre wägfarande så att han för denn orsack skuld icke kann hielpe sigh med thett wnderhold som han af oss tillförenne hafft hafwer Därföre hafue wij af gunst och nåde wndt och eftherlatidt som wij och nw medh thette wårt opne breff wnne och Nodigist eftherlathe för:de her Hendrich

till förbättring på sitt förra wnderhold fijra Pund Spannmåål huilkett wår fougtte wdij Rasborgz lähnn honom lefrere och bekomme lathe Wij hafue och long tijd som för[eskrif]witt stoor [= står] wndt och effterlattid att för:de her Hendrich må och skall wara frij och skonatt för alla Borgleger som wppå legges kunne Ther wåre Camerådh Camerer Befalnings Menn Sampt alle andre som för wåre skuld wele och skole göre och lathe moge wethe sig eftherrätte Icke görandes för:de her hindrich her emoth nogodt hinder eller förfong &c.

Skrifuit på wår Gårdh Törfue Sund thenn 23 Maij Anno 1578 Wdij Wårt Regementz tijdh på thett Ottånde &c.

56. Kon. Johans bref till fogden i Norrfinland att låta presterskapet derstädes villkorligen åtnjuta förut beviljadt underhåll. Dat. d. 11 Oktober 1578.

Från Finl:s Statsark. N:o 1411, bl. 157 v. — Jfr Första Samlingen af dessa Handlingar, N:o 219.

Johann thenn Tridie &c.

Wår gunst tillförendhe &c. Endogh Christopher Blom wij för någhen tijdh sedhen lathe tigh befalle, ath thw hwarcken enn eller annan aff wåre vndersåther eller thienere skulle någen Spanemåll på theres wnderholdh leffwerere, för ähn thw widere beskedh aff oss bekomer, så haffwe wij dogh nw nådigest eptherlatidt wåre trogne wndersåther presterskapeth i thin beffalningh, atth the måghe ähn nw i thette åhr niuthe och beholle thet wnderholdh, lijkesom the aff oss och Cronon i fiordh och nest förledne åhr hafft haffwe dogh mz thenn beskedh, ath the först skolle begiffwe sigh till domproesten i åbo M: Hendrich Canuti, och sigh hwar [i] sunderhett obligere, och aff honom taghe fulkomligh beskedh epther som wij För:ne m: hendric ther wm widere wår wilie och meningh wara [! = wm] Kyrckie thienestenn haffwe förstå latidt epthersom Bisperne och menige Clerikerijdh här i swerige ther wm samtijckt och bewilligeth haffwe, och när the ther till samtijckt haffwe, skall thw them lathe theres wnderholdh bekomme, eliest iche ther wpå han tigh beskedh skall late be-

komme, ther thw tigh sedhann må fwlkomligenn eptherrätthe skriffwith på wårt Konungl:e slått Stocholm then 11 octobris Anno &c. 78 wdij wårt Regementz tijdh på thz elefifthe.

57. Kon. Johans bref till fogden i Norrfinland om underhåll för Poenitentiarius och Lector i Åbo Jakob Petri. Dat. den 18 Oktober 1578.

Från Finl:s Statsark. N:o 1411, bl. 158. — Det i akten åberopade brefvet finnes tryckt i Handlingar till upplysning i Finlands Kyrko-Historie. IV, sidd. 21—23.

Johann thenn Tridie &c.

Wår gunst och nådhe tillförende &c. Ändogh Christoffer Blom wij för någhen tijdh sedhen genom wår skriffuelse late tigh till skriffwe och alffwarligenn beffalle, ath thu ingom något wnderholdh skwlle leffwerere eller bekomme lathe på wåre förre wthgiffne breff för åhn thw bekommer ther wm widere beskedh iffrå oss, Så må thw wethe, ath wij nw haffue eptherlatidt thenne wår tro wndersåthe, her iacop petrij penitentiarius och lector i åbo någhet wnderholdh wdij Spanemåäll Tesligest och gunsteligenn wnndt och confereret honom wårffrwkyrcke prestegeldh wdij thin beffalningh epther som thw thet haffuer till ath förnimme aff wårt wnderschriffne breff som wij honom ther wpå nw haffwe giffwe latidt, Tw skalt fördenskuldh ingelunde giöre honom ther emoth någhett hinder wthen honom sådant epther förbe:te wårt wndherschriffne breffs inneholdh aldeles obehindret lathe bekomme niuthe och beholle Ther thw haffwer tigh epther rätthe, skriffuith på wårth Konungl:e slått Stocholm thenn 18 octobris Anno &c. 78.

58. Kyrkoherden i Wånå Olof Krocks underdåniga supplik om hjelp till sitt underhåll.

Från Svenska Riksarkivet. Collectanea de Scriptoribus Suecicis. Tomus V:tus, fol. 324. — Den odaterade akten förskrifver sig måhända från 1579. Jfr Första Samlingen af dessa Handlingar, N:o 227, hvilken akt jämväl förekommer i Finl:s Statsark. N:o 4233, bl. 82, men med datum 26 Maj.

Stoormectigeste Högbornne Furste, Nådige Herre och Konung, Minn vnderdånig, Trooplictig tiensth, hörsamhett och

lydno, Eder K. M. altijd (emädan iag leffuer) trooligenn beuijsendes.

Aller Nådigeste Herre och Konung, Eders Högmectughett vdi vnderdånighett ödmiuckeligen tilkenne giffuer iag min bristh, then stoor schada och måtgång, som migh fatige man igenom Eldz wådha wederfarit åhr, I thett, adt all prestegården, med all hws, och med all then fatigdom iag hade, med sengecläder, gångecläder, med all Bohags partzeler brann wpp, (thet gud bettre). Så att iag fatig man mz min hustru och Barn åhre slett vtharmade och nakne wårdne. Och till ingen annen haffuer min tilflycth och förmådandhe någon tilhielp, vthan hooss gud then Altzmectigste, och hooss Eders K: Mt: Huarföre Aller Nådigste Herre och Konung, Eders Högmectughett i thett vnderdånelig:te ödmiukeligen bidiendes, att Eders K: M:tt wärdigas för gudz schuld, wille sig förbarme öffuer min, fatige mans elendhett, måtgong och schadha, förhielpendes mig vdi mgiehanda [? = någorhanda] måtto, såsom Eders Högmectughett synes, synnerl:n förhielpe att vnne och efftherlåte migh nådigeste thee fyre pund Spannemåll som falla årligen aff trij ladugårdar vnder slåtett till tionde medh en leffuandes oxe, huilcket Slåttz Capplan mig här till förhollit haffuer, Endoch Eders K. M. wtgiffna prentat Mandatt förmäler och innehåller, att huar sochn prestth, ther Eders M. slått och gårdar vnder ligger schulle bekomma för:de tionde. Ther emott Aller Nådigste Herre och Konung (om iag elliest warit bekommendhes aff E. K. M:tz för:ne Tionde) beplicthar iag mig, låte förkunnas gudz Helge Ord med Sacramentzens vthdelningh, huar annen Söndagen, ther på Slåtett. Eders Kongl:e Ma:ttz, sampt med Eder K. hwsfrw, Sweriges Rijkes Nådige Drottning, och E. K. M. lijffsarffuingar, Gud thenn Alzmectig:te, vdi longwaractig, lycka samptt och rååligheett Regementet Beskydde och Beskerme.

Eders Konung:e Ma:ttz
ödmiucke vndersåte och Trooplictig Tienare
Olaus Martini
verbi dei Minister in
paroecia Våno.

59. Kon. Johans bref i anledning af Nurmijärvi kapellboars anhållan att med sina utlagor lyda till Helsinge i stället för Sibbo socken. Dat. den 10 Maj 1579.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3481, bl. 37 v.

Johan then Tridie &c.

Wår Sijnnerlig gunst och Nådige wilie tilförenne. Wij wele ider Hindrich Classon här mz gunsteligen iche förhålle, Att wåre Vndersåter som boendes ähre i Normbij Cappelgäldh hafue mz theris bodh latit gifue oss tilkenne att the ähre boendes långtt iffro Sibbå Ländzmans gårdh. Derföre the mijkit blifue betungade och besuerede mz odregelige Skiutzreser, der igenom the säije sigh ware kompne vdi stor fatigdom, Och hafue fördenskuldh ödmiukeligen begäredt att the måtte få leggie mz theres Skiutzreser och andre åhrlige wthlagur till Helsingå Sochn efther the i förtijden hafue legat ther wnder. Så hafue wij iche welet late gifue them ther på nogon fulkomlig Swar wthan ähre Nådig:tt tilfrijdz att i måge laghe och bestelle ther om effter såm ider sijnes lijkeskt ware och thz kunde skee Bönderne til ringe besuäring, Dogh jngelunde wår och Cronones ränte och rättigheter wdi någonn måttå förkortede &c. Gudh ider befalendes Skrifuit på wårtt hws Swarttzö then 10 Maij Anno &c. 79 vdi wårt Regementz tijdh på thz Ellefte.

60. Kon. Johans bref för Kyrkoherden Henriks i Ingo hustru Margreta på 3 pund spannmål årligen till hjelp för ölbrygd åt konungen. Dat. d. 27 Maj 1579.

Från Finl:s Statsark. N:o 3407, bl. 113, och 3411, bl. 110 v.

Johann thenn Tridie &c.

Wår gunst tillförende &c. Effther thett Oluff Ångerman Wij haffue pålagt och befalett thenne breffwijserske hustrw Margrethe her hindrichz j Ingo att hon några lester ööll år-

lighen till wårtt behoff brijggie skall. Dherföre haffue Wij gunsteligh en tillsagtt henne för samme sitt omack, Synnerlighen så lenghe Wij henne ther till bruke wele, Trij pund Spannemåll till hielp, Befale tigh förthenschuldh att thu henne samme Spannemåls hielp åhrligen leffrere skaltt aff thenn vpbördh, thw haffuer, när hon ther på fordrendes warder &c. Ther tw må wetthe thig effther rätte, Schriffuitt på wårtt huuss Swartzö thenn 27 Maij Anno &c. 79 Vdi wårtt Regementz tijdh på thett Elleffthe.

61. Frihetsbref för Kyrkoherden i Korpo Simons enka Barbro. Dat. d. 21 Juni 1579.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1411, bl. 155.

Wij Jahann thenn Tridie &c. Göre wetterligith, ath wij aff gunst och nådhe, haffwe wndt och eptherlatidt, som wij och nw medh thette wårt öpne breff wnne och nådigest eptherlathe thenne breuiserska hustru Barbro framlidne her Simons i Kårpå eptherleffwerska (oss till enn behageligh tijdh) frijhett för dagzwerckenn, gärder, skiutzreser och gestninger, som aff thet hemenn i förbe:te Kårpå Kyrckebij hon besitther och bruker bör wtgiöres, menn huffudskatthen och annen ränthe som här icke förmelth ähr, skall hon åhrligen warde förplictedt ath wtgiöre Ther wåre Camererer, beffalningzmen sampt alle andre som för wåre skuldh wele och skolle giöre och lathe måghe wetthe sigh eptherrätthe, icke giörendes förbe:de brewiserska her emotth någhen hinder eller förfångh widh wår ogunst skriffwith på wårt Konung:e slått Stocholm thenn 21 Junij Anno &c. 79 wdij wårt Regementz tijdh på thett ellefthe.

62. Confirmationsbref för Kapellanen i Kalajoki Erik Henrici på klockarebolet derstädes. Dat. d. 11 September 1579.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4812, bl. 89.

Wij Johan then tridie &c. Göre wetterligit att thenne wår vndersåthe her Erich Henrici haffuer i vnderdånighet

lathet gifue oss tilkenne, at han vtj några åhr hafuer warit Cappelan vdj Calajoki Sochnn och haffuer haft Clockare bolet ther samestedz sig till hielp, Och efter han befruchtar sigh att några skulle vndangå honom samme Clockare bool, Derföre hafuer han ödmiukeligen begeret wår nådige efterlatelse att han måtte thz behålle, Så hafue wij sådane hans ödmiuke begären nådigest anseedtt och gunstigen efterlathet som wij och nu medh thetta wårt öpne breff (oss til en behagligh tijdh) efterlathe att han same Clockare bool och ränte må och skal niuthe bruke och obehindrat behålle med sådant wilkor som han thz i förlidne åhr haft hafuer, Förbiudandes för den skuld här medh alle ehoo the helst ware kunne som för wåre skuld wele och skole göre och lathe, att göre för:de her Erich emot thenne wår gunstige efterlatelse något hinder eller förfång Ther huar och en hafuer sig efter rätte, Skrifuit på wårt Kongl. Slått Stocholm then 11 Septemb. anno 97 [! = 79] Vtj wårt regementz tijdh på thz ellefte.

63. Bref på underhåll åt Kyrkoherden Lars i Kyrkslätt och på understöd för kyrkobyggnaden derstädes. Dat. d. 26 September 1580.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3411, bl. 113.

Kongl:e Ma:tz till Suerge &c. Wår aller nådige Heres Rådh Hoff Rodh Krigz öffuerste och Comissarius j findlandh Wij efter:ne Clas åkensson till bijstadh Rijdare puntus De lagardie frihere och Rijdare till Ekeholm och Anders Ketth till Förssa holm Rijdare göre här mz weterligitt att thene breffuisare här Lars Kijrkeherde wdi Kijrkeslätt Sochnn haffuer waritt her och klageligen giffuitt till kene att hans Sokne Kijrkie skall ware aff liungeldh för några år sedan aff brentth och bönderne wdi same Sochnn äre så wttarme att the icke haffue rådh eler förmögenhett theres Sokne Kijrkie wpbijgie medh mijndere the någon wndsätningh och hielp aff högbemälte Konung:e Ma:tz och Cronone bekome theslikes haffuer han och giffuidtt till kene att han sither wdi en stor almendhe

wegh och haffuer ganska lithett att wnderholle sigh mädh så att huar han icke kan någon hielp eler wndhsettningh bekome måste och för dhen store gestningh rijme wtaff gäldett eler och bliffue platt utarmatt. Derföre haffue wij på högbe:tte Kong:e Ma:tz wengna och Nådige behagh wnth och efterlåtitt till för:de Kyrckios bijgningh Tu pundh Spanemåll och för:de här Lars Tu pundh Spanemåll till wnderholdh årligen att bekomme till widare beskedh ifrå högeb:te Konung:e Ma:tz huarföre wij och här mädh begäre att Högb:te Konung:e Ma:tz foude som öffuer för:ne Kyrkeslätt haffuer beffalningh att han icke gör honom her emott något hinder eller förfongh wthan låther honom sådantt wnderholdh obehindratt bekome Ther medh sker thz Konung:e Ma:tz är till willie Aff Hälsinge fårs dhen 26 Septembris Anno &c. 1580.

Här Clas Åkensson
puntus Delagardie
Anders Kett.

64. Frihetsbref på halfparten utskylder från ett hemman för Kyrkoherdens i Wemo Per Michaelis enka Margareta. Dat. d. 6 November 1580.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1411, bl. 194. — Jfr Första Samlingen af dessa Handlingar, N:o 240.

Johan then Tridie &c.

Wår gunst tilförenne &c. wij lathe tig förstå Christofer Blom, att thenne breffuisersche hustru margreta framledne her peer michaelis efftherleffuersche wdi wemo Sochn, haffwer waridt här och ödmiukeligen latidt giffwe oss tilkenne, att hon står tillbacke medh någre vtschijlder, som henne bör wtgöre aff thett heman honn besither, benempd Kukoila vdi nijkijrcke Sochn, och ödmiukeligen begäredt tilgifft och förschoningh på samme åtherstäder, Så effther honn ähr Ensöriende medh någre små barn Dherföre haffue wij anseedt hennes lägenheet och ödmiuke begären och förschonedt henne medh halff parthen aff samme åtherstäder, men på then andre halffpart må hon haffue dågh till framdeles, Ähr förthenschuldh wår wilie

och befalningh att tw lather henne för then ene halffpart bliffwe okraffd, och på then andre halffpart dogh till tess hon framdeles kan haffue rådh thett att bettale, Ther tw haffwer tigh effther rätte Schriffwidt på wårt huus Suartzö then 6 nouembris Anno &c. 80.

65. Frihetsbref för Kyrkoherden Per i Birkala. Dat. d. 26 December 1580.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica.

Konung:e M:ttz till Suerige &c. Wår Aller Nådig:te Herris Hoff Rådh tilförordneth felthöffuerste vdhi Finlandh. Jagh Ponthus De lagardie, Riddere och frijherre till Echolmen, gör witterligit, att effter thenne breffwijssere Her Peer i Birkalla Kijrckeherde, haffuer allsomofftasth een stoor gästhningh, och elliesth för några andre orsacker skull, haffuer iagh på Högb:te K. M:ttz wägne, giort honnom frij för then kostgärdh och then vthgärdz klippere, honnom bör vthgöre pro Anno &c. 81, Bidhiendes förtenskull att H. K. M:ttz fougdte eller andre, honnom här emot ingen hinder görre, ther the haffue sigh effter att rätte. Datum Wäxiö then 26 Decembris Anno &c. 80.

(Sigill.) Ps De la Gardie.

66. Bref om efterskänkta gärder för Kyrkoherden Matts i Karkku. Dat. d. 6 Januari 1581.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2338, bl. 45.

Min wänlig Hälssen medh gudh nu och alltidh &c. Må i wette Michell Claasson att iagh haffuer förskoneth Her Mattz Kijrckeherde vdhi Karcko Sochen, medh thenn vthgärdz hästh honnom vthgöre böör, sampt och gärdher som pålägges kunne på thztte åår Anno &c. 81 för sijnnerlige orsacker och lägenhether skull och hellsth effther han sitter vdhi een stoor gästewägh, Och effter iagh ähr förorsaket att gäste honnom thenne gong sielff Tretijende medh mine 8 eller 10 eghne häster ähr min alffuarlige willie och befalning på Högb:tte

Konungl:e Ma:ttz wägne, att i honnom all sin vmkosth och wår fortäringh wedhergälle, vdhi huadh partzeler läglig it kan wahre, ingen gensegelsse förebärendes så frampt i wille göre migh till wille Befallendh edher gudh alzmechtig, Datum Karcko then 6 Januarij Anno &c. 81.

Ponttus de la gardie.

Utanskrift: Konungl:e Ma:tz till Suerige &c. Wår Aller Nådig:tte Herris troo tiänere och Befalningz Mann vdhi Öffuer Satagunde Ährlig och förstondig Michell Claasson

wänligen.

67. Bref på kyrkotionde för Kyrkoherden Christian i Pöytis. Dat. d. 13 Januari 1581.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1411, bl. 169 v.

Konung:e M:ttz &c. wår aller nådig:te Herris Hoff Rådh och tillförordneth Felthöffwersthe wdij Finlandh Jagh pontus Delagardije Frijherre och Riddere till Echolmen gör wetterligitt, att effter Her Christiern Kyrckeherdhe wdhi pötis Sochen haffuer sigh beklagatt öffuer then store skadhe som han fick på sin sädh i förgongen höst aff wådhe och hann ther före icke kan sigh behielpe, effther han sitter wdhi enn stoor gästwägh &c. huilket och Landzfougden medh honom wittnar, haffwer iagh effterlåtitt honom i thette åår Anno 81 på högbe:te K: M:ttz wägne all then tijendh som faller i förbe:de pötis Kijrcke härbärge effther thz och eij kan widhere stige ähn 3 pundh huilketth migh för.... Ther han haffuer sigh effterrätte som ther befalningen haffuer. Datum Abo Slott thenn 13 Januarij Anno &c. 81.

68. Bref om klockareräntans af Virmo socken användande till Åbo domkyrkas reparation. Dat. d. 5 Augusti 1581.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1411, bl. 167.

Johann thenn Tridie &c.

Dw skaltt wette Christoffer Blom, att effter wij haffwe befaledt, thett wår Befalningzman på åbo Lasse Hinrichssonn

skall medh thz förste late förbätre hwadh som är förfallidt på Åbo domkyrckie och ther till efterlatidt Klockar Ränttenn wdaff wirmo Sochenn Effter thett öpne wnderskriffne breffz lijdelse som wij för:ne wår Befalningzman ther opå giffuit haffwer &c. dher före åhr här medh wår alffuarlige wilie och befalningh att thw aldelis skaltt rätte digh effter samme wårtt öpne breff, och lathe för:de Klockere Räntte komme till samme doomkijrckies wprätelsse och förbijggningh, när som helzst ofthe:de wår Befalningzmann ther wpå fordrendes wardher, wndantagenndes huadh som ther aff är effterlatidt Klockerenn ther samme stedz, Ther medh skeer wår willie fijllest och thw weeth tigh effter rette. Schriffuitt på wårtt huus Drottningeholm thenn 5 Augusti Anno 81.

69. Kon. Johans bref om hjelp till Nagu kyrkas reparation och om några friheter för Naguboarne. Dat. d. 9 Oktober 1581.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1434, bl. 55.

Johan then Tridie &c.

Wij late tigh förstå Jören Olsson att wåre vndersåter som äre boandes i Nagw Sochnn i tin befalningh hafue besöchtt oss medh theres budh och ödmiukeligen gifuit tilkenne, att theras Sochnne Kyrckio är mijkit förfallenn Och för then skuld ödhmiukeligen begärat någon hielp till samma kyrckas förbijgningh och reformerningh, huilken theres begäran wij hafue nådig:t ansett och effterlatidt them till hielp 2 pundh Spannemoll af Tienden, som i för:ne Sochn i Åhår blifue kan, Befale tigh för then skuld här med tu later them samme Spannmoll bekomme, enär the ther opå fårdre, Samaledes skall tu och late them på någon tijdh blifue förskonade med Borgeleger och om lagz gästninger Effter the äre boandes när wid Skipzleden och hafue stoor tilsöchningh bode af wåre tienare och andre som ther af och an förrese. Ther tu hafuer tigh efter rätte. Skrifuet på wårt Konungl:e Slott Stocholm then 9 Octobris Anno &c. 81. Wdi wår Reghementz tijd på thz Fiorttonde.

70. Underhållsbref för Kyrkoherden i Euraåminne. Dat. d. 31 Januari 1582.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica. Se Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 145.

Johan then Tridie &c.

Må tu weta, Oleff Oleffson att Kyrkieheerden wthi Effrabominne haff:r ödmiukeligen latidt giffue oss tilkenne, att tu skalt förwägre tigh att leffuerere honom thett wnderholdh som hans antecessor nu senestt hafft haff:r med mindre än han kunde förwärffue sig wårtt breff ther wppå. So effther thett Wij icke haffue latidtt igenkalledt nogott aff same wnderhold, Derföre skaltt tu lathe honom thett obehindratt bekomme och beholle, effther som thett wnderschreffne breeff förmäler, som Wij för:de hans antecessori nådeligen wnte och efftherlate, wetandes tig här effther rätte. Skriffuitt po wårtt Kongl:e Slott Stocholm then 31 Januarij Anno &c. 82. Wdi Wårtt Regementtz tijdh på thz fiortonde.

71. Konung Johans bref om hjelp åt Kyrkoherden i Ijo för skada, som han lidit af fienden. Dat. d. 22 Mars 1582.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 4761, bl. 114.

Johan then Tridie &c.

Wij lathe tigh förstå Thomes Jörenssonn, att wåre vndersåther som äre boendes vdi Jio Sochnn, haffue hafft theres budh här hos Oss och giffuitt tilkenne, att wår Fijende Tijranen Rijdzen hafuer giordth dher infall, och icke allenest affbrändt theres hemmen, vthenn och tagitt bordt deres Boskap och ägedeler, Och förthenschuldh icke haffue förmögenhett till att vthgöre de gärder och andre vthlager, som de sthå tillbake mz, Hwarföre etc. — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Wijdere der som och Kyrckeheerden i för:de Jio haffuer lijditt skadhe aff fijenderne och mist alle sine ägedeler, såsom

han föregiffuer, Då äre wij nådig:t tilfrijdz, att han mhå bekomme fijre pundh aff dhen oförlänthe Tijende Spannemåll som vdi din befalningh finnes i förrådh, Ther tu haffuer tigh efter rätte. Schriffuith på wårtt Kong:e Slott Stocholm then 22 Martij Anno &c. 82, Vdi wår Regementz tijdh på thz fiortende.

Utanskrift:

Till wår tienere och Landz Schriffuer vdi Österbothnen, Thomes Jörenssonn.

72. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Wirmo Jören Olai. Dat d. 24 April 1582.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3411, bl. 105.

Konungl:e Ma:tz till Suerge &c. min Aller Nådige herres till förordhnade Generall Fältt öffuerste och Stått hålare wdi Lijffzlandh Jagh puntus De la Gardie Rijdare och friherre till Ekholm och herre till Kolka och Siundebij Gör weterligitt att effther thz H:tte K. M:tz tro wndersåthe her Jören Olai Kijrkeherre wdi Wirmo Sochn haffuer ett heman i Tenalla Sochn be:d Wik huilkett skall nu meste dels ligie öde och opå thz han må kunne kome sama heman i bruk igen derföre haffuer han wtaff migh begäratt att Jagh wille på hö:te Konung:e Ma:tz wengne effther latthe och till seije någon frijhett honom ther opå, will för then skuldh' på H: K: Ma:tz wengne till seije honom Tre år att ware frij för Gärder och skiutz färder som kunne på lägias sedan the för:de Tre åren äre förbij skall han ther aff för:de heman wttgöre then retighett som bör ther aff wttgöres förbindendes för then skuldh her mädh H:te K: Ma:tz Fougter och beffalningzmen sampt alle andre ingen wndantagandes som för H:te Konungl:e Ma:tz skuldh wele och skolle göre och lathe att göre för:de her Jören her medh någott hinder eler förfongh. Dat. Kåskis then 24 Aprilis Anno &c. 1582.

73. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Wiborg Mårten Winther. Dat. d. 18 Juni 1582.

Från Finlands Statsarkiv. Ecclesiastica.

Wij Johan thenn Tridie medh Gudz Nådhe Sweriges Göthis och Wendhis Konungh &c. Gör witerlighitt, Att Wij aff ijnnesth och nådhe haffue vndhtt och efftherlatidhtt, som wij och nhw medh thetta wårtt öpne breff (Oss thill en behagligh tijdh) nådigest vnne och efftherlathe, Atth thenne wår troo vndhersåthe Her Morthenn Winther, Kirckeherre I Wiborgh må wara frij och förskonadhtt medh gestningh, Skiutzferdher och Gärdher, som bör vthgöras aff thet hemann hann haffuer j Tawesthlandh, benemdh Jokios, liggiandhes j Twlos Sochnn, Dogh skal hann vthgöra Peninghe Stadgen effther som den är honom förestellth I wår Kong:e Recknunge Cammer, Nämpligha Siw march och sex öre, för alle årlighe Renthe pertzeler, som aff samma heman bör vttgå &c. Ther wåre Fougther, Camarerer, Befalningzmänn och alle andre som oss medh hörsamheett och lydne ärho forplichtadhe, måghe wäthe sigh efftherrätthe, Icke görandhes for:de Her Morthen her emott noghonn hindher eller förfongh wädh wårtt hämd och wredhe. Schriffuitth på wår Konung:e Slotth Vpsala, then 18 Junij Anno &c. 82 Vndher wårtth Regementz tijdh på thenn fiorthonde.

74. Kon. Johans bref om ökadt underhåll för Klockaren i Lempälä Herr Bertil Pauli. Dat. d. 22 Juni 1582.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 2347, bl. 69.

Wij Johan then Tridie &c. Göre witterlighitt att wij aff ijnnesth och nåde haffue vndt och effterlathidh som wij och nw her medh (oss til ehn behagheligh tijdh) wnne och efſterlathe Her Bertill Pauli, Clockere vdi Lämpelä till dhe tu pundh Spannemåll som wij honum till vnderhåld efſterla-

tidh haffue nu vdi thette åhr och sedhan hwar tridhie åhr her effter skall bekomme etth lijthedt Slachtenödht, hwilket wår Fougde vdi öffre Satagunden honum leffuerere skall. Ther wåre Camererer förb:de Fougdte och alle andre som för wåre skuld wele och skole göre och lathe haffue sigh efther rätthe icke görendes förd:e Her Bertell her emoth nägett hinder. Schriffwit på wårdt Hws Swartzöö then 22 Junij, Anno &c. 82 Vdi wårt Regementz tijdh på thz fiorthonde

Wnder wårt Kong:e Secrett.

75. Kon. Johans bref om hjelp åt Herr Eskils Olai enka Gertrud Knutsdotter. Dat. d. 17 Juli 1582.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1434, bl. 55 v. — Jören Olsson var fogde i Söderfinland. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r N:o 111.

Johan then Tridie &c.

Wij lathe tigh förstå Jören Olsson, att thenne brefwijserske Gertrud Knutzdåtter hafuer warit här hoss oss och berättadt att hennes man Her Eskill Olaij skal för någon tijdh sedan warit dödh blefuen och hafuer icke bekommet mere på thz vnderhåldh som wij honom medh wårt öpne bref hade efterlatidt än 2 T:nor Korn och 2 T:nor Hafre, Och efter hon är ensam medh någre smo barn, derföre hafuer hon ödhmiukeligen begäredt, att hon motte bekomme then deel till fyllest, som till bake stoor, och någon hielp till samme sin smo barn. Så hafue wij hennes lägenhet anseet och efterlatidt henne allenast för thette åår 2 pundh Spannemoll och 1/2 T:na Strömingh. Är för then skuld wår wilie och befalningh, att tu lather henne framdeles i höst bekomma samma Span:ll och fisk, enär hon ther opå fårdrandes warder. Ther tu weet tigh efter rätte. Skrifuit på wårt Hws Drottningeholm then 17 Julij Anno &c. 82 Wdi wår Regementz tijd på thz Trettonde [! = Fiortonde].

76. Frihetsbref på ett gods för Kyrkoherdens i Wirmo Henrik Karros enka Margareta. Dat. d. 5 September 1582.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1411, bl. 182.

Konungl:e Ma:ttz till Swerige &c. minn aller Nådig:te Herris General Felttöffuerste och tilförordnett Ståtthollere wdi liffland, Jag ponttus Delagardie Ridder och Frijherre till Ekoholm, gör här medh kunnogtt och witterligett, att thenne breffuiserska, hustru margreta S: her henrich Karreis*) wdi wermo [= Wirmo] sochn för migh tilkenne giffuitt hafwer, att hon wdi thenne feigde tidh mykin gästning haft haffuer aff H. K. M:ttz Krigzfolk, såsom hon och äliest månge oåår skal haffue bekomidt, så att hon är mykitt worden till Rest medh H:te Kong:e M:ttz och Crenones skatth och åhrlige wtskylder aff eett godz wdi Lankis bij för:ne sochen &c. Hwarfföre haffuer iag för hennes flijtige bön och begären skuldh opå H. K. M:ttz wegne och nådige behagh tilgiffuitt henne alle för:ne Restantier, såsom och tilsagtt henne eett åhrs frijheet opå för:ne Lankis godz för alle wtskylder, Begärer fördenskuldh aff H. K. M:ttz troo wndersåtte och tiänere Befalningzmen Fougdtter och andre wdi hwad Condition the helst ware kunne som för:ne breffuiserska kan hända tilkomme och nödgas besöökie att the [icke] begöre [= göre] eller tilfoge hänne här wdinnen hinder och förfångh Ther hwar och enn måge wette och wele sigh effter rette, Til wisso wnder mitt signett Dat. åbo Slott thenn 5 septembris Anno &c. 82.

---

*) In margine. står: Karros.

77. Kyrkoherden i Åbo Thomae Laurentii qvitto å bekommet underhåll. Dat. d. 6 Oktober 1582.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3405, bl. 58. Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 203.

Bekennes Jagh Tomas Laurenti pastor Aboentius och fordom Kyrkeherdhe warandes j Tenala Socken vdi Rassborgs län mig haffue annammatt Anno &c. 82 vpburitt och bekommitt min fulle betalning för the

Spanmoll — 3 $^{1}/_{2}$ pund råg och korn som medh thz vtgiffne H. K. M. breff til Erlig man Oluff Angerman som på then tid war Fougte vdi förb:te Rassbårgs län var tilskriffuitt förmeller Datum Tenala Anno &c. 82 thenn 6 octobris Till visso vndher mitt Signett.

78. Underhållsbref för Kyrkoherden i Loimijoki Marcus Benedicti. Dat. d. 20 Oktober 1582.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2392, bl. 82, och 2414, bl. 153.

Wij Johan then Tridie &c. Göre witthеrligit, Att effter thenne wår vndersåthe och Kyrcke häärde vdi Loijmioki Sochn i Nedre Satagunden her Marcus benedicti haffuer vnderdonigesth giffuit oss tilkenna, att han i thenne fäigde tijd haffuer hafft större wthlagår och määr [= mer] gestning ähn såm andre presthmän såm i samma län besithne äre Och han ther emåth nw änn [= en] tijdh långh icke haffuer hafft nogån wiss opbörd aff tiånden i för:ne Loijmioki Sochn på sitt vnderhold, Derföre haffue wij nu aff gunsth och nåde vndt och effterlatid förb:te her Marcus åhrlighen (Oss till änn behagelig tijdh) Trätton pund Spannemål att vpbäre aff tionden såm faller i för:ne Loijmioki Sochn. Ther wåre Cammererer Fougtter beffalingzmän sampt alle andre måge wetha sigh att effterrette Icke görandes honum här emått nogåt hinder eller förfong, vthan lathandis honum för:ne Spannemål åhrlighen effter thenne wår beffalning hbekomma Scriffuit på wårt huuss Swartzö then 20 Octobris Anno 82 vdi wår Regementz tijdh på then femptonde

Vnder wårtt Konungz
Secrett.

79. Ur Register på Landeebönderna wdi Haliko och Piikie Herader wdi Södrefindland pro Anno 82.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 1406, bl. 55.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Kort Summa på för:ne Halicko och Pijchie härader pro Anno &c. 82.

Konungl. Ma:ttz arfue gådz . . .	33
Crone gådz	8
Biscopz gådz	53
Nådendals closter godz	32
S:te Henrichs prebenda	44
Helge Lekamens prebenda	6
S:te Anna prebenda	8
Wårfrw prebenda	4
Helge Kors prebenda	1
Nye kors prebenda	10
Archie diekens prebenda	3
Åbo Closter gådz	12
Sochne Altars prebenda	3
Siele Kors prebenda	5
S:te Lars prebenda	1
S:te Karin prebenda	1
S:te Johannis prebenda	1
S:te Sigfredz prebenda	3
Torpare	1
S:a	230 [! = 229].

80. Confirmationsbref på ett hemman för Predikanten i Åbo Jakob Petri. Dat. d. 20 Mars 1583.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1455, bl. 99 v. Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 228.

Wij Johan &c. Göre wetterligitt att wij aff gunsth och nådhe haffue wndt och efflerlatidt som wij och nu her medh vnne och efftherlathe wår tro wndersåthe Her Jacob petri predicantt i Abo, att han må niuthe och behålle Ett schatte

heman om full mantaals dret [= dregt *] liggiendes i pawola och Tipilä bijar vdi pöittij Sochn frij för alle dagzwärcken, Skiutzferder och gestningher, them skall han här effter åhrlighen i rätte tijdh vtgöre, och owegelighen wår fougdhe ther i häredhet bekomme lathe Ther wåre Camarerer. Beffalningzmän fougter, lentzmän Boollmän och alle andre måge wethe sigh effter rätte jcke görandes för:de Her Jacob här emotth någetth hinder eller förfångh widh wår onådher, Schriffuitt på wårtth Konungl. Slotth Stocholm then 20 Martij Anno &c. 83 Vthi wårt Regementz tijdh på thett femtonde.

81. Underhållsbref för tre Korprester i Åbo. Dat. d. 28 Juni 1583.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 1479, bl. 133. Jfr Första Samlingen af dessa Handlingar, N:ris 115, 151 och 229.

Johan then tridie &c.

Endågh Jacob Simonsson i thette åhr ähr blifuidt giordt förbudh på wåre trogne vndersothers och tre Koor presters vdi abo vnderhold och wij ther aff någedt hafue latidt förminske så ähr doch nu wår alffwarligh befalningh attu skall dhem thz ouegerligenn efther wåre förre brefz innehåll the haffue bekomidt så nu som tilförenne tilfijlest bekome latte både allt thz them enu [= ännu] kan stå tilbake och eliest eller ther thz wåre alredhe forskinkredt och till andre vthgiffter förwendt då skall tu mz thz förste du någonn rådh ther till haffuer stelle them therföre tilfrids igenn Icke görendes andre wrsächter såsom ther till mijkit ähr skedt. Så frampt tu wilt göre thz oss liuft ähr Rettandes tigh här efther. Skrifuitt på wårtt Kong:e Slott then 28 Junij Anno 1583 vdi wåre Regementz tijdh på thz femtonde.

---

*) D. v. s. drog ett fullt mantal.

82. Bref för Kapellanen i Lojo Bertil Sigfridi om efterskänkta resterande gärder. Dat. d. 13 Juli 1583.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3403, bl. 30.

Johan thenn Tridhie &c.

Må Tu wette Oluff Ångermann att thenne wår vndersåthe her Bertill Siffridhi Cappelan wdi Loijå Socken haffuer j vndherdonighz giffuitt oss tilkenne att han för någhre åhr sedhan haffuer vptaghitt ett hemman Palonemij benempd vdi samme socken huilcket skall haffue waritt myckett förlammatt och ähr nu ther på bliffuen mycket skyldig för anno &c. 79, 80, 81, 82, Rågh en T:na en cappa Maltt Thw Span Tre Kappar Haftra Halfftt Tredhie span tuå Kappar Smör 1 ℔ 12 m:r. Item tuå åhrs gärdher som honom bordhe utgöre til Wijbårgh Och för then skuldh ödhmiuckeligen begäredtt ther på förskåning Så effther thz wij förnimme at han ähr fatigh och haffuer slett ingen rådh att betalle samme åtther stedher medh Dherföre haffue wij Nådheligen effterlatett honom tilgifft Tu skallt för then skuld latthe honom bliffue okrafft Ther tu må wetthe tig effther rätthe Skriffuitt på wårt Konung:e slått Stockholm thenn 13 Julii Anno &c. 83.

83. Bref om underhållsvederlag för Biskopen i Reval Christian Agricola. Dat. d. 1 Oktober 1583.

Från Finlands Statsarkiv. Ecclesiastica.

Johan then Tridie &c.

Effter thz Siffridt Anderssonn thu vdj näst förlednne Winthers förhöllit wår troo Vndersåthe, hederligh och wijrdeligh Mann Biscop Christiann som då war Scholemästere i Åbo, halffannen Pundeläst Spannemåll aff hans vnderhold, huilchet wij nu haffue honum igen effterlatidt, Dherföre ähr här medh wår willie och befalningh, Attu skalltt lathe för:de Biscop Christiann bekomma för:ne halffannen lest Spannemåll aff dhenn opbördh som thu haffuer att suare till, Och ther som thu icke haffuer rådh till Spannemål, skall thu antingen

leffrere honom Peninger, Smör eller Annedt, huadh som du då kantt haffue vdj förrådh, och sigh ther oppå kann belöpe, Ändeligenn så lagendes thz för:de Biscop motte bliffue tillfridz ställtt, Ther rätte tigh effter &c. Schriffuitt på wårtt Konungl:e Slott Stokholm thenn 1 Octobris Anno &c. 83 Vdj wårtt Regementz tidh på thz sextende.

84. Ijo sockneboars underdåniga supplik om hjelp till sin nya kyrkobyggnad.

Från Svenska Riksarkivet. — Skrifvelser till Kungl. Maj:t (Finland) 1561—1653. — Den odaterade akten synes vara affattad mot slutet af 1583 eller i början af 1584. Jfr Första Samlingen af dessa Handlingar, N:o 268.

Stormächtighe Höghborne Herre och Konung Edhers Maij:tt skall wår wnderdånigeste och ödmiuckeligeste tienst lydno och hörsamheett alltijdh wederredå wara den stunden wij leffwe.

Stormächtighe Herre och Konungh E: K: M:t foghe wij fattighe wndersåther och skattskyldige bönder boandes J Jio Sochn, wthi all wnderdånigheett ödmiuckeligen tillkenna, Dätt Ryssarna haffua någre gångår (: Gudh nådhe :) wår bönehus och Kyrckia j grund häriatt, sköflatt och till aska ùpbrändt, huilken wij med stoor mödhå arbethe och ombekåstnadh någre reesor åther igenn haffwe opbygdt. Menn nw j een lång tijdtt hafue wij fattighe waritt föruthan någån kyrckia, och bruckatt allenast ett lijthett Capell, effter wij för stoor armodh och fattigdoms skuld icke haffue förmått oss igen någån kyrckia att upbyggia, sedan hon seenest blef aff Ryssarna upbrendt. Nv haffue wij lijkwist fattige män åther igen oss företagitt att byggia Een nijij kyrckia, men henne förmå wij icke för stoor odrägelig armodh och fattigdoms skull fullenda och fullborda. Bidhie wij fördenskull E. Maij:t på dätt wnderdånigeste ödmiuckeligen att E. K. Maij:t af gunst och nådhe till be:de gudz Tempels Opbyggellse någått wille förhielpa. Därigenom Gudz den Alzmechtiges ära blijff-

wer föröcktt E: K: M:ttz högha Nampn och beröm alltijdh förmerett för sådana Gudz äras befrämiande sosom och all andre E: K: M:tz Otalighe höghe wällgärninger Gudh den aldrahögste E: K: M:t Rijckeligen belönandes warder Wthi huilckens guddomlige nådighe beskydd och protection wij E. K. M:t till all långwarigh wällmåghe lycksampt och roligitt Regemente, på dätt Tienstwilligeste och wnderdånigeste alltijdh troligen wele haffua Önskiatt och befalatt

E: K: M:tz
Ödmiucke och wnderdånige
wndersåthare
Gemeene Man J
Jio Sochn.

(Sigill).

85. Bref för Kyrkoherden i Nådendal Jören Michaelis om efterskänkta gärder. Dat. d. 28 Februari 1584.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1455, bl. 101.

Johan then Tridie &c.

Må thu wetha Jacob Simonsson samptt Siffredh Olssonn, att thenne wår tro wndersåthe H: Jören Michaelis Kirckeherde vdi Nåendall haffuer j vnderdånighet lathit giffue oss tilkenne, att han står tilbaka medh Några gärde partzeller, för the åhr 80, 81, 82 såm sigh belöper till Sex spann Rogh och Maltt Smör tre T:or Kött och fisk fyre ℔ Humbla tu ℔ höö tolff Åhm Theslikes Sex dalar lax penningar för förlidne åhr 83, på huilcket han ödmiuckeligen haffuer begäradh wår tilgifft, Så haffue wij honom sådantt latidt tilseye och befalle Edher förthenskuld här medh atti icke göre för:de H: Jörenn här medh någett hinder eller förfångh, vtan lathe honom therföre bliffua frij och okraffd, Ther medh skeer wår willie fijllest, Och I wethe Edher effter rätte. Schriffuitt på wårtt Slott Wpsalla then 28 februarij Anno &c. 84.

86. Underhållsbref för Biskop Christian Agricola. Dat. d. 15 Maj 1584.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3411, bl. 124.

Johan then Tridie &c.

Efther thett Henrich Erichsson och Lydick Nilsson wij hafwe nu förordnet wår tro vndhersåthe wyrdeligh man M: Christian Agricola till Biscop vdj Räffle, Dherföre hafwe wij nådeligen vndt honom till hielp och vnderhold Twå läster Smör, Befale edher förthenskuld her medh att j låthe honom dher vpå bekomme aff den vpbörd som j haffwe halff annen läst Smör, fram för någen annen, när så tidh åhr och han dher vpå krefier, Dher medh sker thett som Oss är behageligit, och j hafwe edher efther rätthe, Schrifwit på wårt Slåt Westerårs then 15 Maij Anno &c. 84.

Utanskrift:

Till wåre tienere Henrich Erichson Fougdte vdj Rassbårgz Lähn och Lijdick Nilson Fougdte vdj Bårgo Lähn.

87. Frihetsbref för Kyrkoherden i Kyrkslätt Lars Sigfridi. Dat. d. 18 Maj 1584.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3403, bl. 26,

Helsse försendtt medh Gudh tillförenne &c. Effter thz Oluff Ångermann thenn ärlighe mann Här Lars Sigfridi, Kyrkieheerdhe vthi Kyrkslätt Sochnn, war hoos migh samptlighenn och hoos Här Claes Åkessonn till Siundby, Anno &c. 82. thenn tijdh Jagh drogh till Nöttborghz tugh, och klagelighenn tilkenna gaff, atth hann stoor skadhe på sijnn booskap liditt hadhe i thett förledne året, i thz han them genom förfärlighe siuckdomar mist hadhe, och beswärat sigh för thenn skull inghalundha kunna vthgöra then gärdoxe som alle andre Kyrkieheerdher på samma åår vthgöra skulle, Begäradhe så förthenn skull ath wij samptlighenn skulle på Kongl:e Ma:ttz, wår Aller Nådig:te Herris wegna, tillsäia honom tillgifft för samma vthgärdz Oxe, hwilkit wij och honom iche neka wille

för sådana orsaak som förmält åhr, Theslikest ähr hann och eliest daglighenn för stoor gästningh epter han så i alman wäghenn sitter, och haffuer doch ganscha ringha vpbördh aff sinn Sochnn, Ähr förthenskull minn wilie och befalningh på Kongl:e Ma:tz Minn Nådighe Herris wegna, ath J aff honom för:de oxe inthett meer vthkreffwie, vthan honom therföre tillfridz lathe, epter thz wij honom samptlighen frijheet tilsagdtt haffue, hwilkit wij och wäll bestå willie för Kong:e Ma:tz Här effter J Edher aldeles rätte wele &c. Gudh Edher befallandes &c. Datæ Åbå slått, then 18 Mai Anno &c. 84.

P. De la Gardie.

Utanskrift:

Kongl. Ma:ttz till Swerighe &c Minn Aller nådig:te Herris troo tienare, och foordom Fougte vdhi Rassborghs Lhänn, förståndigh Oluff Ångermann thetta till håndha.

88. Bref om förbättradt underhåll för Prosten på Åland Peder Arvidi. Dat. d. 9 Oktober 1584.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2809, bl. 5. — Jfr Första Samlingen af dessa Handlingar, N:o 262.

Wij Jahan then tredie &c. Giöre witterligitt att Wij aff ijnnesth och nådhe haffue wndt och efftherlåtidt som wij och nu mz dettha wårt öpna breff wnne och (: oss till enn behagheligh tijdh :) efftherlåthe thenna wår troo wndersåthe Mester pedher Aruidi Proest på ålandh för sitt omaach till förbättring på sitt förra wnderhåldh tw pundh spannamåla aff Tijendhen som inkommer wdi kijrkio herbergitt widh hans sochna kyrkio Jwmala &c. Ther alle szom os mz lijdno och hörsamhett förplichtedhe ähre och för wåra skull wela och skula giöra och lathe haffwe sigh effther rätta, icke giörandes honom här emoott meen, hindher eller förfång. Giffwitt och Schriffwitt på wårtt hwss Swartzö thenn 9 octobris Anno &c. 84, Wti wårtt Regementz tiidh på thz Siutthendhe

Wndher schriffuitt aff hertigh
Sigismundo.

89. Underhållsbref för Sysslomannen vid Abo domkyrka Erik Beronis. Dat. d. 17 Oktober 1584.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2404, bl. 115.

Wij Johan then Tridie &c. Göre wetterligitt Att wij haffue tilbetrodt och befalet, at thenne wår tro wndersåthe her Erich Beronis skall ware Sijslemann widh Abo Domkijrcke, och på thett han skall thess troligere och flijtigere achte Domkijrckenes gagnn och bedzste både medh bygningen och huadh hans Embethe elliesth tilkommer, Så haffue wij aff jnnesth och nåde wndt och efterlatidt som wij och nw her medh wnne och (: oss till behageligh tijdh :) effterlathe honom till hielp och åhrligitt wnderhold halffannen pundelesth Spanmåll, huilcken han annamme må der som Syslemannen för honom haffuer waritt efftherlatin, Ther wåre Camererer, fougter och alle andre haffue sig effter rette, Jcke görendes för:de her Erich her emoth hinder eller förfång. Giffuit och Schriffuit på wårtt hws Swartzöö, then 17 Octobris Anno &c. 1584.

Wdi wårt regementz tijdh på thet Siuttonde.

Wnder wårt Kong:e Jnsegle.

90. Frihetsbref för Kyrkoherden i Jämsä Henrik Olai. Dat. d. 20 Mars 1585.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4213, bl. 56.

Konungelighe Maij:tz till Swerighe &c. Mijnn aller Nodig:te Herres tilförordenedh Stodt hollare j Finlandh Jagh Henrich Clausson till Kanckas Riddere Bekennes och her med wetterligit giör at effter thenne Hög:te Konungelighe Ma:tz wndersother hederligh mann Her Henrich Olai kirke heerdhe j Jempsä sochnn wdi Sæxmæki hæredhe warit her hos mig och sig en nu sosom offta tilförenne om thenn armodh och oformogenhett som honom wpo gåår högelighe besweradh aff then wrsak at han fögho annan hielp och inkompst haffuer at leffue wm enn allenest thet ringe som presteboledt geffuer och hvad han genom mijkit arbethe kann förkåffre sig aff

Swedher, ty thet er ehnn lithen sochnn och fast oförmögen böndher, så at han rett fögho eth slett inge hielp haffuer aff them, thza æhr och ehnn sådan landzårt at köldhen som optast och nær huart åhr pleger fortage årswextenn, thet och ehnn stor wrsak til theres armod ær, Och po thet flitigeste om förskoning med the geerdher som han j några fförledne åhr æhr bleffwen til rest ahnclaagadh och bidhit the han för sin fatigdom skuld icke haffuer förmåth wtgiöre effther han och ligger j ehnn stor allemanne wegh och haffuer myket tilsökning aff thet resandhe folk, Så medhan Jag well weth honom sodanne bristher bodhe j enn och annan motto wpo gåå, sosom jag om förgångenn winther (tho iag ther framdrog) thet well förnam och framdeles j sanningen befinnes skall. Derföre haffuer Jag wpå Hög:te Konungelige Ma:ttz nodige behag wpo the tre förlidne nempligen anno 82 83 och 84 so och thette nærwarandes åhr 85 tilsagdt honom frijhz po lagde geerdher, som aff andre kirckeheerdher fordratt och åhrligen fortagen bliffuer till thesz han sielff Hög:te Ma:tt ther om j wnderdonighet besöket wardher, Ther Hans Konungelige Ma:tz fougdher samestedz haffue sig effther retthe, Till mhere wisso trycker iag mit signet her nedan wndher &c. Datum åbo then 20 Martij Anno 1585.

91. Frihetsbref för Kyrkoherden i Björneborg Christer Henrici. Dat. d. 21 Juli 1585.

Från Svenska Riksarkivet. Konung Johan III:s Concepter 1584—1592.

Wij Johan &c. göre wetterligit, att wij aff ijnnest och nåde haffue vndt och efterlatidt, att thenne wår vndersåthe her Christer Henrici Kijrkeherde vdj Biörneborg må såssom och alle andra Stadzprester ware frij och förskonede för gärder och borgeläger. Förbiude förthenskuldh wåre Stadholler Befalningzmän och Fougter att göre för:de her Christer här emoth nágett meen eller förfångh. Ther huar och en haffuer sigh efter rätte. Stockholm 21 Julij A:o 85.

92. Bref för Kyrkoherden i Hammarland Erik Olai om villkorligen efterskänkt gård. Dat. d. 1 Augusti 1585.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2813, bl. 17. Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 303.

Wennlig helsenn mz gudh then Alzmechtig:te nu och tilförenne &c. Jagh lather edher förnimme Marcus Erichsson, att Her Erich Olai Kijrckieherde i Hammarlandh Sochn, Haffuer waridt hoss mig och klageligen berättadt, att han för dhenn store gestningh wedh almanne wägen iche förmår vtgöre Bröllopz gårdhen, Och effther iag iche wett huru hans berättelse vdi sanning ware kann, Dherföre är min begären attj derom ransake, Och dher sedhen fines att han haffuer store [= större] gestning af Kongl. Ma:ttz min aller nådig:e herres tienere, än andre af Presterskapedt ther i Ålandh, Dhå måge i opå H:te Kong:e Ma:ttz wägne tilgiffue honom samme gårdh, och them iche fordre &c. gudh edher wennligenn befalendhes Datum Stocholm thenn 1 Augustij anno &c. 85.

P. De la Gardie.

93. Ståthållaren Henrik Classon Horns underhållsbref för Kyrkoherden i Töfsala Matts Carpelan. Dat. d. 7 September 1585.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1468, bl. 98. Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:ris 65, 120 och 317.

Wenlig helssen mz Gudh &c. Endogh Jacop Simonson att Konung:e Mai:tt &c. min aller nodig:te herre haffuer nodig:tt beffaledt att the 3 T:nor Smör mz mheer som hederlige Wällärdh man her Madz Carpelan haffuer hafft till vnderhåldh skulle bliffue igenkalle[de] Lickwäll epter han nv för nogre Synnerligh Orsaker skuldh Her Ponti schriffteligh tillstondh bekommet haffuer, Att han samme Smör räntte i jår bekomme skall Förthenskuldh will iagh eder här medh vpo H:te Konung:e M:tz wägne beffaledt haffue, att j honom för:ne

3 T:nor Smör owegerligen tillhonde stelle iche förhollandes honom them, Tij att ther thz än icke bliffuer eder i Cammare beschärdt, Thå åhr han eder wiss nogh, Derfför lager så att Her Ponti ordh icke måge bliffue omijndige, här i wetten eder epter rätte Gudh beffaledt Dat. Åbo then 7 Sep. A:o &c. 1585.

Henrich
Claeson R.

Utanskrift:

Konungl. Mai:tz till Swerige &c. Min aller nodig:te Herris Beffallningsman i Norrfinland Ehrlig Förstondig Jacop Simonson thette

Senth.

94. Bref om förbättradt underhåll för Kyrkoherden i Helsingfors Simon Laurentii. Dat. d. 1 Januari 1586.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3434, bl. 107 v.—108.

Konung:e Ma:ttz till Swerigis &c. Wår Aller Nådig:e Herres tillförordnede Stådthållere vdöffuer Rasborg, Tawesthwss och Borgh lhän &c.

Wij Axell Greffue till Rasborgh, Frijherre till Greffsnäs och Käghelholm Göre härmedh witterlighitt Att effter thz thenne Breffwijsere Kong:e Ma:ttz Wndersåte och Kyrckeherde wdi Helsingefårs, hederligh och wällerde Her Simon Laurentij, haffuer sigh för oss högheligheu klaghet beswäret och giffuit tillkänne, Att han medh then ringe vnderhåldh, som han haffuer, icke kan sigh behielpe. Och för samme orsak skull begärett att komme här iffrå för:de Helsingefårs. Så haffue wij för sådanne orsak skull, som förmällt är Och för hans flitighe begäran och bön skull på höghbe:te Konung:e Ma:ttz Nådighe wilie och behagh vndtt och efflerlatet för:de Simon Laurentij een pundlästh Spannemåll till the twå lästher som han tillförenne aff Hans Kong:e Ma:ttz bekommedt haffuer effter som Hans Kong:e breff der wm förmäler. Såsom och haffue wij vndtt honom een Schatt jord i Helssinge Sochn

vdi Baggböle till att behålle och brwke, Så lenge han ther wppå Kong:e Ma:ttz breff wijdere kan bekomme och förwerffue. Biwdhe fördenskull här medh Högb:te Kong:e Ma:ttz BefalningzMänn, Fougdtter och alle andre, att the honom här emott inthz till hinders äre, wthan honom thz vnderhåld late bekomme och behålle som förmältt är. Dher hwar och een haffuer sigh till att effterrätte. Till wisse vndertrycktt medh wårtt Arffueligitt Secret. Schriffuit wdi Helsingefårs then 1 Januarij, Åår &c. 86.

95. Ståthållaren, Grefve A. Leijonhufvuds bref om hjelp till ny Kyrkobyggnad i Karislojo kapell. Dat. d. 4 Juli 1586.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 3422, bl. 59 v.—60.

Konungl:e Maj:ts tiil Swerge wår aller nådigeste Herres tiill förordnede Ståtthallere öffuer Rassborgs lähn och Tauastehus län wii Axell greffue till Rassborgh Friiherre tiil greffnäs och Kegleholm &c. Bekiennom och giörom witterlighett atth Konungl. Maj:tz skattskyllighe bönder och wndersåter wdii Karisloijo Capelgeldh haffwe sigh för oss beklagedh, atth deres Kijrke ähr aldeles förfallen och effter the haffue stellth wtii wärk tiill att vpbijggia henne igenn och the wdii deres egne förmögenhet endeles ere för suaghe, så haffue the härmedh ödmijkelighen waridt begärande atth wij på Konungl:e maj:tz wegne wille effterlåta them någonn hielp wtaff Kyrkietidende [!], Derfföre haffue wij på högste Konungl. maj:ts nådige behagh effterlatedh them sex tijnnor vtaff samme kyrkietionde tiill tess man kan komma j handell medh kongl. maj:t der omm, ther hans Kongl. maj:t thett icke will tiilstå eller effterlåta dogh måtte the wederleggia och betala. Huarföre ähr wår befalningh tiill Fougten atth låta beholla.... the Sex T:or jnne medh sigh på samme beskiedh &c. Tiill wisso Trykie wij wårtth Secrett här nedan före Dat. på wår gårdh Ekenäs den 4 julij anno &c. 1586.

96. Bref om villkorlig befrielse från utskylder från ett hemman för Kyrkokerden i Storkyro Jakob Sigfridi. Dat. d. 28 Juli 1586.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4780, bl. 96.

Jahan then Tridie &c.

Må thw wethe Thomas Jöransson att wår tro vndersåte Her Jacob i Köru haffuer i vnderdånigheet latit giffua oss till kenna att han haffuer vptagitt och köptt ett Schatteheman, beenämpdt Komsila som skall haffua legatt öde i Tije åhr och effther ther äre inga huus vppå, Såsom och åkrenn skall all liggie vdi linda, Haffuer han ödmiukeligen begärädt ther vppå några års frijheet för uttskyllerne, Så effter wij icke wettha huru såsom vm hans berättilsse wara kan, Therföre åhr her med wår allwarlige willie och befalningh attu med thett aller förste ransakar ther om, Och sedan latter honom niutha så många årss frijhett som thu förnimmer att hemmanet haffuer legatt öde och år förlamatt till: Ther med skeer wår willie fijllest, och thu wett tig efterrätthe. Schriffuitt på wårt Slot Bårckhålm then 28 Julij a:o 86.

97. Frihetsbref för en gammal Prestman Bertil. Dat. d. 8 September 1586.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3436, bl. 116 v.—117.

Konungl. Mai:ttz till Suerigie &c. Wår Allernådigeste herres tilförordnade Ståthollare öffuer Rass Bårgz Borgå och Tawesthus leen &c. Wij Axell grefue till Rass Borgh frijherre till grefnäs och Kegelholm, göre vetterligit at wij udi Sanningen hafue förnummit At thenne Brefuisare Her Bertill ær Boandes på ett Torpe j paloniemibij vdi loijo Sochn och aldeles fattigh, Der till medh hafuer han och haft stor uedermödho på årsvexten, Så väll som på alt annatt, Der igenom han icke mechtar at vt draga K. M. plicht och skyller, Så efther han er Ähn gammall prestman och utharmade Derföre hafue wij på högbe:te Konungl. Ma:ttz vegne gifuit honom frijhet på alle gerder så vell welborgz [? = wijborgs]

gerden Theslikest skola fougterne iche heller kreuie hjelpe T:nan vdaf honom, hwarföre er her medh vor aluarlige befalningh, och förbiuder alle fougterne att the honom her uthinnan ingen hinder eller förfongh göra, uthan sigh aldeles hafua her at efther rette, at dette och aldeles så vdi sanningh ähr, tryckie wij vårt Secret her nedan före Datum på vårt gordh Eriksnes then 8 septembris &c. Anno &c. 1586.

96. Collationsbref för Herr Simon Johannis på kyrkoherdeembetet i Storkyro. Dat. d. 3 Januari 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4847, bl. 102.

Wij Johan then tridie &c. Göre witterligit att wij aff ijnnest och nådhe hafue wndt och confererett, som wij och nw medh thette wårt öpne breff wnne och conferere denne wår vndersåthe her Simon Johannis Kijrobominne Prästegäld liggiandhes wdi Österbotnen i Åbo Biscops Stifftt; så att han samme prestegäld niuthe och besittie må, såsom hans Antecessores thet för honom inne hafftt och besittid hafue, hwarföre biudhe och befale wij edher trogne wndhersåther, dannemän alle som vdi för:de Kyrobominne Sochnn byggie och boandhes ähre, att [J] annamme och bekenne för:de her Simon för edhers rette Kyrckeheerdhe och Lärfadher wälwilligen wttgörandhes honom Tijendhe, Lijkstooll Påsche Räntte och all annen deell, som j eders rette Kyrckeheerdhe och Lärefadher effter en Christeligh gammell sedwane pläge och plichtige ähre. Han skall der emoth igenn ware förplichtadh att läre och förkunne för edher Gudhz helige ordh rentt, klartt och oförfalskadh, såsom och elliest beuijse edher den tilbörlige tienest, och så förestå edher, såsom hans Ämbethe kreffuer, effter thenn christelige sätt, som nu bådhe aff oss och Biscoperne sampt de förnempste aff Presterschapett ähr samptijckt och bewilligedh och elliest sigh wdi sitt leffuerne och vmgenge hooss edher förhålle, som hann thett för gudh, oss och hwar Christen man will och kan tryggeligen ware till

swars medh, Ther j trogne wndhersåther måge wetha edher effter rätte. Schriffuitt på Wastena Slott then 3 Januarij Anno &c. 87.

99. Bref på understöd åt Herr Jakob Johannis. Dat. d. 7 Januari 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3425, bl. 148.

Johan then Tridie &c.

Må tu wethe Tommes Henrichsson, att efter thenne wår Vndersåthe, Her Jacob Johannes, haffwer i någre åhr waredtt fongen i Rijdzland och lijditt mykett ondtt, Therföre haffwe wij giffwett honom Fijre pund Spannemåll och Tije allner Kläde, om fijre Marck hwar alnn. Befale digh förthenskulld här medh alffwarligen, att tw medh thett allerförste, och så snartt han ther vpå fordrendes warder, skall lathe honom bekomme samme fijre pund Spannemåll och Tije alner Kläde eller och så monge penninger som ther vpå belöper. Ther medh skeer wår willie fyllest, och tw skall tigh efther rette. Schriffwitt på Wadzstena Slott then 7 Januarij Anno &c. 1587.

Utanskrift:

Till wår tienere och Fougdte vdi Borgo Lään, medh Helsingefors och Borgo Städer &c Tommas Henrichsson.

100. Ståthållaren, Grefve Axel Leijonhufvuds bref om efterskänkta gärder för kyrkoherden Sigfrid i Sysmä. Dat. d. 1 Februari 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4256, bl. 29.

Kångl:e Ma:ttz Tillförordnadhe Stådhållare j Stårförsthenndöme wdhi Fijnlandh &c. Wij Axell Grefiue till Ras-

bårgh sampt Frijherre till Greffznes och Kegellholm Göre hær mz witterligitt: Att effther thz Hög:te Kångl. Ma:ttz wndhersåthe, thenn wællærdhe mann och Kijrckhierdhe j Sijsme Sochenn hær Sigfredh haffuer besöckit och giffuitt åss klagelighen tillkenna, att effther thz hann till prestebåleth nylighenn æhr ankommen befinner icke allenesth allt obyggeligitt för sigh, så wæll åcker engh och lagha hwsbijggningh och skötzell såsåm och störsthe orsacken till hans fattigdom och beswerningh æhr: Att hann intz haffuer finnedhtt för sigh till Jnwenttarium och försthe nödhielpp att begynna boohagas mz; Eij heller haffuer hann tillförenne i sijtt Embethe giordhtt thiensth sijnn fiijllesth wedh sådanne leghenheetther, ther hann hadhe förmådhtt eller kwnedhtt förkåffra sigh på Båhagh eller Empne, Rådha sigh bohagh före, mykitt mindher förrådh att wndherhålla och löna Cappelanen och skaffe sigh wijnn och oblather, till hans församblings messebruck och the siukes besöckningh. Therföre haffuer han ödmiuckelighen bedhett och begeredhtt Att wij honom för kåstgærdher förskone och honom på Hög:te Kånglige Ma:tz nådighe behagh wele efftherlathe thenn ighenkalladhe Tijendhe fijske Rentthan såm samme hans Sochne böndher æhre wahne årlighenn wttgöre: Hwilkenn hans ödmiucke bönn wij förre [! = för] wpprecknadhe hans olegenhetter och besweringer och elliesth hans dageligh gestningh och besöckningh aff kommandhe och farandhe anseendhes, wij honom på Hög:te Hans Kångelige Ma:tz nådig:te behagh nw för thetthe Åhr &c. 87: efftherlatedhtt haffue: Sijnnerlighen till widhare tillståndh och nådig:te efftherlatelsse iffrånn Hög:te Hans Kångelige Ma:tz, Hwar hann sigh sådanne tillståndh och widhare efftherlathelsse aff Hög:te Kångl:e Mat:z icke förskaffer: Skall hann ware förtencktt att bettale fougtherne för:de gærdh och Tijendhe fijsk ighenn ther förscriffne heredz eller Sochne Fougthe haffue sigh aldeles efftherretthe. Thess till wisså Trycke wij wårtt Arffllighe Secrett hær wndher Datum Tauasthus thenn 1 Februarij Anno &c. 87.

101. Ståthållaren, Grefve A. Leijonhufvuds bref för sockneresterne i Somero och Tammela. Dat. d. 27 Mars 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4271, bl. 51.

Konungl:e Ma:tz till Swerige &c. Wår allernådig:te Herris tillförordnede Stathollere öffuer Rasborgs Borgå och Tauesthws Lhän, Wij Axell Greffue till Rasborgh, Frijherre herre till Greffsnäs och Kegelholm, Bekennes och göre her mz wetterligit, att wij her nu haffue ransaket och i sanningen befunnit, att thesse K. M. undersåther och prester N. Her Bertill i Somero Sochnn och Her Jören i Tammela Sochnn haffue tillförene legad under ett geld men nu haffue skifftet geldet udi tu. Så på thz the theste betre kune förestå sijn kall och embethe, haffue wij på Högb:te Kongl. M. nådige wilie och behagh unnt och efftherlathet them, att the skole ware recknatt emott enn full prest, thenn ett fult gelle haffuer under sigh. Förbiude för thenskuld K. M. Befalningsmenn att the icke göre her emott, utan lathe them niuthe och beholle thenn frijhet wij på K. M. wegne them unt och efftherlathet haffue. Dher huar och eenn weeth sigh fulkomligenn efftherrette Thess till ijtermere wisse tryckie wij wårtt arfflige Secrett her under thenne wår bekennelsse. Schriffuid i Abå thenn 27 Martij a:o 87.

102. Bref om hjelp till kyrkobyggnaden i Wemo. Dat. d. 20 April 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica.

Jahan then Tridie &c.

Må du wetha, Jacob Simonsson, att wåre vndersåther wdi Whemo Sochn j titt Fögderij, hafwe haft dheres budh hijtt till Oss och ödhmiuckeligen begäredt någon hielp till dheres Kijrcke byghningh, medhen de för fatigdom skuld icke förmåge hålle dhen widh macht bådhe medh taak och elliest, Så hafwe Wij nådeligen hördt dheres bön, och nådeligen eftherlatidt, att dhe för thette åhr allenest måge bekomme

Fijre tijnnor Spannemåll af Kyrcketienden eller annen opbördh till samme bijgningh, Du skaltt förthenskuldh icke göre dhem dher på något meen eller förfång, vthan lathe them samme Fyre tijnnor Spannemåll obehindret bekomme, anthen nu, om ther är något quart af Tijenden, eller och framdelis j höst, Ther medh sker wår wilie fyllest, och Dw weth digh efther rätte, Schrifwit på Wastene Slott then 20 Aprilis Anno &c. 87.

Utanskrift:

Till wår tienere och Fougde vdj Nor Findlandh Jacob Simonsson.

103. F. d. Kapellanen i Helsingfors Jacobi Johannis intyg öfver uppburet understöd. Dat. d. 6 Maj 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3425, bl. 125.

Jagh Iacobus Johannis owerdigh Gudz Ordz tienare förlossadher fånghe vtaff Rijtzlandh, foordom Cappelan widh Helsingefårs stadh, bekennes och tillstår migh haffua annamadt och vpburidt aff högbemälte Konungl:e Maiestäts befalningzman och Fogdte vthi Bårgå Län welachtigh Thomas Henderszon Pnr Sex och tiughw Dal:r effter Högbe:te Konungl:e Maj:t gunstighe tillseijelsse och tillslutne breeffs innehåldh. Noch effter then Edle och Högborne Heress Greef Axels till Rasborgh Frijherres till Greffznes och Kegelholm Nådigha hielp, huilkett Hans Nådh migh tillsadhe (till hielp och befodringh på then longsam och mödhosam weghen hedhan ifrå finlandh och till K: M: för min swåre armodh och elendhet skull som iagh i fengelsse lididt hadhe) Anno &c. 86. then 7 Januarij vthi Hans Olssons gårdh Bårghmestarens widh Helsinghfårs, i menighe bårgherskaps och then welachtighe och höghtbetrodde Benght Siffringsons Ambrals för Kexzholms siöfolcks närwarelsse, samptlighen och muntligh befalningh till förbe:te Thomas Hendersson Pnr Fyra Dalar, een aff Thomas Hendersson och tre aff Klockaren i Helsingh Eskill, Löper sigh Summan till Trettijo Dalar, Att så i san-

ningh är trycker iagh mitt insegell här vnder. Dat. Hangelby [? i Sibbo] then 6 Maij Anno 87.

104. Grefve A. Leijonhufvuds hotelsebref till Befallningsmannen Hans Mårtensson i anledning af försummad leverans af domkyrkotunnan. Dat. d. 30 Maj 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica. Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 271.

Axill Greffue till Rassborg, Frijherre
till Gräfsnes

Wij kunne Eder Hans Morthensson icke här medh förhålle, thet wij haffue bekommet Kijrckewärdens j Åbo Her Ericks schriffuelse, wthi hwilcken han sigh beswärer thz j haffuen waritt moothwilligh till att leffwerera honom then tunna spanmåll, som han vpbära skall aff Kijrcketijendenn vdi hwar Sochen, till Abo Doom kijrckies bygningh oahnseett Kongl:e vnderschriffne breff, theslikes och så wårtt breff, som wij på samma saak uttgiffuit haffue. Men effter thett I här vthi moothwilligh warit haffue, och så ringachtat och försmått. Konungl. Maij:ts, theslikes och så wår schriffuelsse, thå må I thet wetta, att then förachtt skall Eder skee igen, att I skulen vdi itt paar hand klåffwar bliffua spender och förde till Abo torn, ther I skulen fåå hembd och wedergäld för sådanna mootwillighz och genstörtigheett. Och thär måge I wara fullwisse vppå, haffwe wij och förståått thz I icke haffuen warit redheboghen till att leffwerera Bispen, Mester Erich, samptligenn andre Capitulares j Åbo thz wnderhåld som K: M: them effterlathit haffuer. Men j skålen förnimma huru mijckitt j skålen båtha ther på. Datum Ekänäs then 30 Maij Anno &c. 87.

105. Collationsbref för Herr Anders Andreæ på Kimito prestgäll. Dat. d. 29 Juni 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1705, bl. 102.

Wij Johan then Tridie &c, Göre witterligitt, att wij aff ijnest och nådhe haffue [wndt] och efflerlatitt, såsom wij

och nw medh dette wårtt öpne breff wnne och nådheligen effterlathe thenne wår wndersåthe Her Anders Andreæ Kimitto Prestegeldh i Södre Finland wthi Åbo Biskop Stifft, Så att för:de Her Anders samme Prestegeldh niwtte och besittie må, medh samme wilckor som andre Kijrckie Prester thett för honom innehafft och besittit haffwe. Hwarföre biwdhe och befale wij Edher trogne wndersåther Dannemän alle, som wthi för:de Kimitto geld byggie och boandes ähre, att i annamme och bekomme [! = bekenne] för:de Andreas för Edhers rätte Kijrckeherdhe och Lärefadher wälmodhelighe [! = wälwilligen] wthgörandes honom Tienden, Lijckståll, Påscheräntte och all annan deell, som i Eder rätte Kijrckeherdhe och Lärefadher effter en Christeligh gammall sädhwane pläghe och plichtighe äre, Han skall dher emoth igen wara förplichtetett att läre och förkunna för Edher Gudz helige ordh reent klartt och oförfalschet Såsom och eliest bewijsa Eder den tilbörlighe tienst, och så förestå edher som hans embethe kräffwer, Effter thz Christelighe sett som nw bodh aff oss Bisperne sampt de förnämpste aff Presterskapet är samtycht och bewillighet och eliest sigh wthi sitt leffwerne och wmgenge hoos Eder så förholle, som han thetta för Gudh, oss och hwar Christen man will och ken trijggeligen ware tillsvars medh, Ther i trogne wndersåther Dannemän alle måghe wette Eder effter rätta.

Schriffwitt på wårtt Slått Stägborgh thenn 29 Junij, Anno 187 [! = 1587] wthi wårtt Regementz tijdh på thett Nittonde.

I. R. S.

106. Bref om förbättradt underhåll för Kyrkoherden i Helsingfors Simon Laurentii. Dat. d. 22 Juli 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3434, bl. 119, och 3519, bl. 287. — Jfr ofvan akten N:o 94.

Wij Johann thenn Tridie &c. Göre witterligitt, att denne wår tro vndersåte Her Simon Laurenti, Kyrckeherde

vdi Helsingefårs, haffuer ödmiukeligenn latidt giffue Oss tilkenne, att han icke kan behielpe sigh med the Twå Pundlester Spannemåll, som wij honom till vnderhåldh nådeligenn efflterlatidt haffue, Och fördenskuldh ödmiukeligen bidit Oss om någon förbättringh, Så haffue wij nw Nådeligen hördt hans vnderdånige bön och aff ijnnest och nådhe, Så och på thett han thäss flittigere vdi sitt kall ware skall och Oss elliest tilbörligh hörsamhz och lijdne bewijse, nådeligen effterlatidt honom een pundlästh Spanmåll till dhe andre Twå som han tilförende hafft haffuer, Ther wåre Stådthållare Cammerrådh, Cammerrerer Fougter och alle andre som för wåre skuldh wele och skole göre och lathe, haffue sigh effter rätte, Icke görendes förb:de Her Simon Laurentij her emott någott meen eller förfångh, Schriffuit på wårt Slått Stägborgh thenn 22 Julij Anno &c. 1587 Vdi wårt Regementz tidh på thett Nittondhe.

107. Frihetsbref för Kyrkoherden i Pälkäne Eskil Henrici. Dat. d. 27 Juli 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica.

Jahan thenn Tridie &c.

Må tw wette Bertill Simonsonn, att Wij nådeligenn hafue vndt och efterlatidt, att thenne breffwijsere Här Eskill Hendrici, må ware okrafdh för the vtskijlder som honom hafuer bortt vtgöre af Kanckais och Huchtis gårder vdi Palckene Sochnn, för thette förlidne åhr 86, och thette näruarendes åhr 87. Tw skaltt för thenskuldh lothe honom therföre aldeles bliffue okrafdh, wettendes tigh här efter rätte. Schrifuidt på wårtt Slott Stägeborgh thenn 27 Julii Anno &c. 87.

Utanskrift:

Till wår tiänere och Fougte vdi Säxmäki Häredh Bertill Simonssonn.

108. Collationsbref på Korpo prestgäll såsom annex åt Biskop Erik. Dat. d. 5 Augusti 1587.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1479, bl. 177. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 293.

Wij Jahan then Tridie &c. Göre wetterligidt, adtt efther thett wij för gott och nijttigitt hafue achtett, thett wåre trogne wndersåther, så wäll Biskoper, såsom Doom-Proster och flere som wedh Doom Kijrkene och wdi Capitled blifue brukede, skole och hafue nogre Prestegäld wth på bijgden sigh till hielp och wnderhålningh, efther sosom och tilförende medh Canike gälden hafuer waredt brukeligidt, Så hafue wij och nu nådeligen wndt och eftherlatidt wår tro wndersåthe, Hederligh och wijrdeligh Man Biskop Erich wdi Abo Kårpå Prestegäld aldeles frijtt för Taxe Gerder och borgläger, adtt niuthe bruke och beholle. Dogh medh sådane förord, adtt han skall ssä försörie wåre wndersåther ther samestedz medh een skickeligh Prestman, som kan wppehålle thenn Kijrkietienesten, så adtt the icke hafue orsak sigh ther öfuer att beklage, Ther så well wåre Camerådh, Camererer Befalningz män och fougter, sosom och wåre wndersåther, som wdi för:ne Korpo Sochnn bygge och boendes ähre hafue sigh efther rätte, the ther och skole ware förplichtade att wthgöre forbe:te Biskop Erich all then räntte och Rättigheett, som the tillförenne hafue waridt whane theres Kijrkieherde att wthgöre Schrifuidt på wårtt Slott Stäkeborgh thenn 5 Augusti Anno &c 87. Wdi wårtt Regementz tijdh på thett Niionde [! = Nittonde].

Wnder Wårtt Konungl: Insigle.

109. Underhällsbref för Kyrkoherden i Masku Hemming Henrici. Dat. d. 22 September 1587.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Finl:s Statsarkiv, N:o 1520, bl. 129 v.

Wij Jahan then Tridie &c. Giöre witterligitt att wij af ynnest och Nåde hafue vndt och effterlåtidt som wij och

nu med thetta wårt öpne breff vnne och nådeligen effterlåthe wåre undersåte her Hemmingh Hinrici Een Pund lest Span:ål aff Kyrcketijenden som faller vti Maskå Prestin Gäld, Effter såsom och hans Antecessår för honom haftt och nu tidt haffuer. Der wårt Cammaråd, Camrerare, Fougter och alla andre som för wåre skull wele och skole giöra och låthe måge wette sigh efter rätta. Icke görandes honom her emoott någått hinder eller förfång. Schriffuidt på wårtt Slått Calmar then 22 Septembris Anno 87 vti wårtt Regemäntz tijdh på thett Nijttånde

vnder wårtt Konunglige Jnsegell

(L. S.)

109. Frihetsbref för Kyrkoherden i Birkkala Petri Nikolai enka Birgitta. Dat. d. 3 Mars 1588.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2364, bl. 25 v.

Konungl. Ma:ttz till Swerighies etc. minn Allernådigste Herres underdånigh troplichtig tienere Och på thenne thidh wdi then Edle Welborne Herrens Greff Axells, i Hans Nådz fråwaru till Polen stedh, Jagh Harttwich Henricsson till Wåltis gör wijtterligitt mz thette mitt Öpne Breff att Jagh på hög:te Konungl. Ma:tts min aller Nåd:te Konungz Och på welbemelte H. N. greff Axells wegne haffwer låffwadh och tillsagtt thenne Breffwiserske h. Biritta S. Heer Pers Kirckeherdes i Birckala Efftherleffwerske, frij att ware okraffder för then gärdh Restantien Siffre Andersson skall haffwe aff henne fordra Jn till thes gudh will H. N. welbemelte Greff Axell warder kommande Sielff personligh till stedes och hon wijdere kan sin sack för hans greffweligh Nåde till kenne giffwe, Der för:ne Sigfredh Andersson haffwer Sigh Effther Rette thes till wisse wnder Mitt signet. Datum Wick then 3 Martij Anno etc. 88.

110. Bref om villkorlig tillgift på gärder för Kyrkoherden i S:t Mårtens socken Simons enka Malin Marcusdotter. Dat. d. 19 Juni 1588.

Från Finl. Statsarkiv, N:o 1497, bl. 75.

Johan then Tridie etc.

Må tu wete Jören Olsson Att thenne Brefwijserske Malin Marcussdotter framlidne her Simons Efflerlefwerske i Sanct Mortens Sochn haffwer warit här för Oss och i vnderdånighz latid giffwe tilkenne, att hon på thz åhr 86 då hennis man bleff dödh, för stor fatigdom skuldh haffuer most beholle inne med sigh Otte T:nor Spannemåll aff den Gärdh som hennes S. man på samme åhr Oss och Cronon hade bordt vtgöre, för hwilckedt tu fordrer aff henne betalningh Och effter hon haffuer monge barn och ingen förmögenhz till att betale Oss samme Spannemål för the hårde åhr som haffuer warit och ännu är, Hafwer hon ödmiukeligen bidit Oss om tilgifft der opå, Så effter wij icke wete huru såsom thet haffuer sig om hennes lägenhz. Derföre är här med wår wilie och befalning attu der om granneligen ransaker, och ther som hon icke haffuer någon förmögenhz till att betale samme Spannemål som hon i så motto skijldig är, Då må hon ware okrafd der före. Der tu weet tig effter rätte. Schriffwit på wårt slott Stäkeborg den 19 Junii Anno etc. 88.

111. Confirmations- och underhållsbref för Klockaren Hans Östensson i Karleby. Dat. d. 21 Juni 1588.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4783, bl. 118.

Wij Jahan Then Tredie etc. Göre witterligitt att effter thz wår wndersåte Kyrckieherden wdi Karleby Sochen på Österbothen sampt och Sochnemännen ther sammastedz haffue tagitt thenna breffuisare Hans Östensson till theres Clockare, ther på han och Domerens öpne breff bekommit haffuer, Så på thz för:ne breffuijsare motte ware theste wissare om samme thienst, och icke någen skall trängie honom ther ifrå, Der-

före haffuer han ödmiukeligen latidht bidie oss om wårt öpne stadhfästelsse breff på samme Embethe, Såsom och på then lön Klockaren ther sammestedz bekomme plägher, hwilckett wij honom icke welett haffue neke, wthen her mz efterlathe att för:de Hans Östensson Clockare vdi för:de Carleby Sochn ware schall, Så länge han will och kan göre Kyrkian, presten och Sochnen then thienst som han plichtigh är. Wij haffue och Nådhelighen wndt och effterlatidh för:ne Hans Östensson att årlighen bekomme och niuthe Trij pund Spannemååll till vnderholdh, liike som Clockaren för honom för någre åhr sedan nuthitt och bekommitt haffuer. Förbiudendes forthenskuld her mz alle, eho de hälst wara kunna, som oss mz hörsamheett och lydhne förplichtede äre, och för wåre schuld wele och schole göre och lathe, att göre för:de Hans Östensson här emoott någett mehn aller förfongh. Ther hwar och en haffuer sigh effter rätte, Schriffuet på wårtt Slott Stägborg then 21 Junij Anno etc 88 Vdi wårt Regementz tijdt på thz Tiugunde

Vnder Vårt Kongl:e Insigle.

112. Frihetsbref för Predikanten Thomas Josephi. Dat. d. 15 Juli 1588.

Från Finl:s Statsark. Tilläggshandlingar N:o 289 a, bl. 38.

Wij Johann thenn Tridie etc.

Göre witterligh adht effther thett thenne wår vnndersåthe här Thomas Josephi haffuer i thenne feygde tijdh latidt bruke sigh för Predikant för en fane knechter wdhi står Sawolax, dherfföre så och hans vnderdonige begärenn schuldh, haffue wij nådheligenn vndt och effther latidh, såsom wij och här medh vnne och efftther lathe, adht han (: oss till enn behageligh tijdh :) må vare frij och förskonedt för alle gärdher och dagz:ker så och thett Skatte höö som bör wttgöres aff thett hemmann hann besitther Beffale wij wår fåugdhe, adht hann iche gör honom någodt männ [= men] på thenn frijhett wij honom som här förb:dt åhr, vndt haffue, dher huar och enn

haffuer sigh efftter rätthe, Schriffuet på Når Köpingz Hwss thenn 15 Julij Anno etc. 1588.

Wnder wårt Konung:e Insegle.

113. Bref om ersättning för tjenstgöring åt Prestmannen Nils Magni. Dat. d. 7 Augusti 1588.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4271, bl. 56.

Wår wenlige och samptlige helsenn edher medh Gudh then alzmechtigeste nu och altiidh tilförende etc. Kiäre Bertill Simonson och Oluff olsonn Nest all Wälferdz och Lyckeönskan, Giffuendes Eder Wenligen tilkänna att den Hederlige och Wällärde man Her Nils Magni haffuer till att fordra opå sin bestälning och månedzkoster för anno 85 och 86 för dett han samme tiidh war predicant både för Suenske och finske församblingarne uti Narffuen till Sextijo och halffemte Daler Effter som den Affrechningh wij medh honom giordt haffue widare förmäler Så efftер han ähr en Gudz ordz tienere huilken fram för alle andre bör förfordrat bliffua, helst effter han vti samme sitt kall ähr en flitig man, och haffuer uti för:ne Narffuen hafft mychit omak effter som de Gode mäns Carll Hendersonns och Oluff Larsons förschriffter och bewiss förmäle Derföre ähre wij samptligen begärandes, Att J opå Konungl:e M: wägne wele honom så mychit leffrere vti peninger och dess wärde (: aff denn renta som tilförende inge Inuisninger äre opå gjorde :) som der opå kan sigh belöpa, Der medh skeer icke allenest dett Konungl:e M: ähr till wilie, vtan giöre och der vtinnan, dett hans N: Greffue Axell ähr behageligit. Befalandes Edher här medh Gudh Alzmechtigh till all wälferdh Aff Åbo den 7 Augusti Anno etc. 88.

Eders W. Godhe Wenner

Joenn	Matz	Lasse
Joenson	Erichsonn	Trulson.

Utanskrift:

Konungl:e M:tz Tienere och Befalningzman vti Sexmeki heredt Erligh och Wälachtigh Bertill Simonson, Wår godhe Wen Dette till egen handh synnerligen och samptligen.

114. Bref om tillgift på resterande gärder för Kyrkoherden i Pojo Urbanus Laurentii. Dat. d. 10 November 1588.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3409, bl. 26 v.

Konungsl. Ma:ttz till Swerige wår Aller nådigeste Herres Rådh och gubernator wtthij| finlandh, Wij Axell greffue til Rasborgh och frijherre til gräffznäss och Kägelholm, göre här medh wijtterlighitt ath wij haffue förnummitt huru såsom högbemältt K. M:z wndersåthe hederligh och lärdh man här Wrbanus Laurentij Kijrckeherde wtthij Poijo skal haffua någhon Rest jnne medh sigh Både aff tienden Så och af wijborgz giärden hvilkett Hindrich Erichson fordom Fougte wttij Rasborgz Länn aff honom fordrar ändågh wij wetthe h. b. Kongl. M:ttz wijlia, atth H. K. M. icke wijll atth H. Kongl. Ma:ttz wndersåther och synnerlighen presterskapett skall bliffua förderffuadh och dett endeste dem ifrån tagash der thee skolle leffue widh och oss nogsampt åhr wijtherligitt atth för:de her wrban haffuer en ganske Rijnga inkompst aff poio preste giälldh så atth han sigh och sitth folck samptt hustru och barnn icke well der medh kann wnderhålla, Derföre haffue wij anseetth hans fattige Läghenheett, och på H:te Kongl. Ma:tz wänghne och nådige behagh effterlåttidh atth han skall bliffua okraffdher den rest som f:te hindrick Erichson aff honom haffuer til atth fordre såsom åhre desse efftherskreffne perseler Rogh fijre tijnnor 19 Cappar maltth fijre t:nor 19 Cappar haffre 12 span ertther 1 t:na Smör 2 ℔ Saltfisk fem t:nor $^1/_2$ fjerding köötth 6 ℔ flesk 6 ℔ Stodh $^1/_4$ st:e Tiur $^1/_4$ st:e Biudandes för den skull för:de hindrick Erichson her medh atth han lätther för:de här wrban bliffua okrafd för samma Rest. Der medh skeer deett som hög:te Kongl. Ma:ttz åhr behagheligitt och huar och en wetth sigh effterrette Dat. Geness [= Gennäs] then 10 nouembris Anno etc. 1588.

115. Bref om om oafkortadt underhåll för Biskop Erik i Åbo. Dat. d. 9 Januari 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1497, bl. 50.

Axell Grefwe till Rasborg, Frijherre till Grefznäs sampt Kägelholm och Gubernator vdi Findlandh.

Wår helsen tilförende etc. Wij kunne eder Jören Olson icke förholle, Att wij hafwe bekommet Kon. M:ttz wår Aller nådig:te Herres bref, dher vdinnen Hans Kon. Ma:tt oss nådeligen befaler, att thenne högbe:te Kon: M:ttz tro vndersåthe, hederlig och wijrdelig man M. Erich Biscop vdi Åbo, skall så wäll som Corpresterne dher samestädz blifwe förskonade med dhen igenkallelse som åhr giordh på hans vnderhold för dhe förledne åhr 86 och 87, och att ded skall nu här efther både med honum och andre flere blifwe afkortedh på dheres vnderhold, efther både i och andre vdaf Fougdterne här vdi wårt Stadthollere döme icke hafwe kunnet dhem ded i rätten tijdh förhålle, Befale eder fördhenskuld här med alfwarligen, att i aldeles rätte eder här efther, och lathe honum obehindret beholle hwad som honum således tilkomer, Såsom i och vdi like motte skole owägerligen lathe honum dhär vdi eder befalning för dette närwarendes åhr bekomme tre lester Spannemåll på sitt vnderholdh, Men dhe andre tre lester som han dher hafwe bör, och H: Kon: Ma:tt honum nådig:t hafwer eftherlatid, dhem skole i honum förholle till Rikzens nödtorfther, efter han dhem godwillig vplated hafwer på een godh betthalning, dherföre han och framdeles skall bekome fulkomlig wederlag, Aldeles så lagendes att i här vdinnen eftherkome såsom förbe:tt står, hwar och icke, vdan honum här med uppehålle, dhå skole i fulkomelig wethe att i dherföre tilbörligen skole straffet blifwe, Ther i och må eder efther rätte. Datum Borgo dhen 9 Januarij, Anno etc. 89.

A. Greffwe til
Rasborg.

Utanskrift: Kongl. Ma:ttz etc. tro tienare och Befalningzman vdi Södre Findlandh Jören Olsson thette till honde.

116. Frihetsbref för Kyrkoherden i Borgå Simon Jacobi. Dat. d. 12 Januari 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3441, bl. 113.

Konungl. Mai:tz till Swerigie etc. Wår Aller Nådigeste Herris tilförordnade Gubernator vdhi Finland. Wij Axell Greffwe till Radzbårg Frijherre till Greffznäs och Kägelholm, Göre witterligidt, att effther dett denne Hög:te K. Mai:tz tro vndersåthe och Kyrckeheerde vdi Bårgå Herr Simon Jacobi, haffwer stor Gästning och tilsökning vdaff H: K: Mai:tz vndersåther och thienere som förrese aff och till. Derföre haffwe Wij opå H:te K. Mai:tz Nådige behagh vndt och effterlatidt, som Wij ock nu med dette wårt öpne breff vnne och efftertlathe, att han till een behageligit tiid må niuthe en halff skatt iord som är liggiendes vdi Brattnäs i för:ne Bårgå Sochnn frij för Gärder och andre Owisse pålagur, Men sielffwe skatten skall han årligen och vthi Rättan tiidh vttgöre, Ock skall han ware förtencht att förskaffe sigh framdelis här opå H:te K: Mai:tz breff. Ter hans H. Mai:tz trogne Männ vndersather och thienere haffue sigh effter Rätte, Icke görendes honom her emot någodt mheen eller förfångh. Dess till Wisso vnder Wårt Arfflige Secreet Datum Helsingefårs then 12 Januarij Anno etc. 89.

117. Bref på klockareräntan i Borgå för Kapellanen derstädes Anders Henrici. Dat. d. 12 Januari 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3441, bl. 112 och 182.

Kong:e Ma:ttz till Swerighe etc. wår aller nådig:te Herres till förordnadh Gubernator vdhi Finlandh, Wij Axell Greffue till Radzborgh, Frijherre till Greffznæs och Kägelholm, Göre witterlighit, Att effter thett thenne högbe:te Kong:e Ma:ttz troo vndersåte och Caplan vdhi Borgho Sochn och stadh her Anders Hendrici haffuer ganske ringhe till att vnderhålle sigh och sijn hustru och barn medh, Och wij haffue förnummidh att Clockare ränthen vdhi för:de Borgho skall icke

höghre åhrligen belöpe sigh än som Sex Tönor Spanmåll, Dherföre haffue wij på högbe:te Kongl. Ma:ttz nådighe behagh vndt och effterlåtit att han them till en behageligh tijdh må same Sex T:or Spanmåll behålle, dher vpå han och skall framdeles förskaffe sigh Hans Kongl. Ma:ttz breff Ther Höghbe:te Kongl. Ma:ttz trogne men, vndersåther och tienare Camerere Fougdter och alle andhre haffue sigh effter rette; Icke görandes honom her emooth något meen eller förfångh. Thes till visså vndher wårt Arffuelighe Secret, Datum Borgho then 1? Januarij Anno etc. 89.

118. Frihetsbref för Kyrkoherden i Sjundeå Anders Johannis. Dat. d. 24 Januari 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3444, bl. 122 v.

Kon: M:tts til Swerigis etc. wår aller nodig:te herres tilförordnet gubernator wdi finlandh etc. Wij axell Gräfue till Rasborgh Frijherre till gräfnes och Kegelholm Göre witterligit, att efter thz thenne H: K: M: wndersåthe Her Anders Johannis Kyrcke herde vdi Siundo Sochnn, hafuer ett lithz gäldh och boor wdi enn står alman wägh och blifuer ofta besöcktt vthaf hans nodz K: M. trogne vndersåther och tienare såm förrese af och till. Ther före hafue wij uppå H: K: M: nådige behagh vndt och efterlatidt, at han til en behaghligh tijdh må årligen wara frij och förskonadt medh halfparten vthaf alle gärder såm förfalle kunne och honom bör wtgöre. Ther H: K: M: trogne men wndersåther och tienare Cammererer fougter befalninghsmen och alle andre hafue sigh att efter rette. Icke görandes honom her emot någen mheen eller förfångh. Thes til wisse wnder wårt arfligit Secret. Datum Ekines then 24 Januarij Anno etc. 89.

119. Frihetsbref för Kyrkoherden i Bjerno Simon Erici. Dat. d. 4 Februari 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1497, bl. 64.

Axell Grefwe till Radzborg, Frijherre till Grefznäs sampt Kägelholm och Gubernator vdj Findlandh.

Wår beneghne helssen tilförenne etc. Efther thett Jören Olsson att thenne Kongl. Ma:ttz wår. Allernådig:e Herres tro vndersåthe Her Simon Kyrckeherde vdi Bierno Sochn boor vdi stor almanne wägh, och hafwer stor gästning vtaf Hans Kongl. Ma:ttz vndersåter och tienere som förrese af och till Dherföre hafwe wij vpå Högbe:te Kongl. Ma:ttz nådige behagh eftherlatidh att han må ware frij och förskonedh medh halfparten af dhen kostgärdh som ähr vpå lacht och honum bör vthgöre Ther i hafwe edher efther rätte, Datum Åbo Slott then 4 Februarij Anno etc. 89.

Utanskrift: Konungl. Ma:ttz till Swerige etc. wår Allernådig:e herres tro tienere och befalningzman Erlig och förståndig Jören Olsson

thette tillhonde.

120. Bref om efterskänkt gärd för Kyrkoherden i Lundo Bertil Erici. Dat. d. 5 Februari 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1497, bl. 63.

Axell Grefve till Radzborgh, Frijherre till grefsnäs Sampt Kägelholm och Gubernator till Finlandh.

Wår beneghne helssen Eder medh gudh tilförenne, Efther thet Jören Olsson, att thenne Kong:e Ma:tz wår Allernådig:te Herres tro wndersåte Her Bertill Kyrckieherde vdi Lundo Socken boor vpå en stoor almane wegh och haffuer stoor gestningh af Hans Kong:e Mattz wndersåther och tienere, som förrese aff och till, Dherföre haffue wij vpå Högbe:te Kong:e Ma:ttz Nådige behagh efterlatidt att han må hafue tilgiffth på halfparthen af then kostgärdh som nw senest pålades och honom bör wthgiöre, Ther J hafue Edher efffterrätte, Datum Åbo Slått then 5 Februarij Anno etc. 89.

121. Bref om efterskänkt kostgärd för Kyrkoherden i Sagu Knut Johannis. Dat. d. 5 Februari 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1497, bl. 76.

Axell grefwe till Radzsborg Frijherre till grefznäs samt Kägelholm och Gubernator vdi Findland.

Wår beneghne helssen Eder med Gud tilförenne etc. Efther ded Jörenn Olsson att thenne Kongl. Ma:ttz wår Allernådig:te Herres tro vndersåthe Her Knuth Kijrckeherde vdi Safw boor på enn stor almane wäg och hafwer stor gestning af Hans Kongl. Ma:ttz vndersåther och tienere, som förrese af och till. Dherföre hafue wij vpå Högbe:te Kongl. Ma:ttz nådige behag efterlatid, att han må hafue tilgift på halfparthen af dhen kostgärdh som nu senest pålades och honum bör vttgöre. Ther j hafue Edher efther rätte Datum Åbo Slott dhen 5 Februarij Anno etc. 89.

122. Bref om efterskänkta gärder för Kyrkoherden i Hvittis Petrus Thomæ. Dat. d. 15 Mars 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2387, bl. 68 v.

Effter dett Hanns Marthensson att thenne Kongl. Ma:tts tro vndersåte och Kijrcke härde vdi Huittis Sochnn her Petrus Thomæ sitter vdi stor Almane wäghenn och lider stor gestningh både af Hanns Kongl:e Ma:ttz krigzfolck såsom och andre Hanns Kongl:e Ma:ttz thienere, som mz hans Ko. M:tz wärf och ärende drager af och ahn, Och derföre af Oss vnderdånligen begeredt der till nogon hielp, Och efther hann alttifrån A:o 83 och till närwarandes 89 medh all Gärdh tilbacka står, Derföre haffue wij eftherlathidt honom tillgiftt opå altt thet han inne medh sig hafuer af för:ne Gärdh, här vdinnan så lagandes att wij här igenom icke ofthare bliffue bekymbradhe, Här mz sker dhett Hanns Ko: M:t ähr behagligitt Der i hafwe Eder Efther rätta Datum Wolttis 15 Martij Anno 89.

Med Greffuens Egen Håndh.

123. Underhållsbref för Kyrkoherden i Tenala Henrik Iohannis. Dat. d. 6 Maj 1589.

Från Finl:s Statsark. N:o 3428, bl. 87. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 280.

Axell Greffwe till Rassborgh Frijherre till Grefznes samptt Kegelholm och Gubernator vdi Finlandh.

Wår helsen tilförenne etc. Wij kunne Edher Oleff Ångerman icke förhålle att thenne Kong:e Ma:tz wår allernådig:te Herres tro undersåthe och Kyrckieheerde wdhi Tenala Sokn her henrich Johannis haffuer giffuit oss tilkenna, Att j årligen fordre wdaff honom Tree fierde delar wthaff den Tienden som han årlighen haffuer till wnderholdh. Oactadt att J der vpå haffue Kongl. M. breff eller nådige tillståndh huarföre han haffuer begäradt att niuthe samme vnderholdh effter såsom hans antecessores för honom hafft haftua. Szå effter han boor wthi stoor almanne weegh och haffuer stoor gestningh aff Hans Kongl. M. wndersåther, som förrese aff och till, derföre haffue wij, såsom och eliest för rättwisones skuldh icke kunnedt honom förwägre her vdinnan. Befale eder förthenskuldh här medh aluarligen att i lathe honom obehindret samme tree fierde delers underholdh behålle. Datum Generby then 6 Maij Anno etc. 89.

Underskrift:

Kongl. Mai:tz till Swerige etc. wår allernådig:te Herres troo thienare och Fougde wdi Rasszborgh Oleff Ångerman, thette

tilhonda.

124. Förnyadt underhålls- och frihetsbref för Kyrkoherden i Ingo Henrik Thomæ. Dat. d. 26 Maj 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3428, bl. 79. — Jfr. Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 195.

Axell Grefwe till Radzborg Frijherre till Grefznäs sampt Kägelholm och Gubernator vdj Findlandh etc.

Wår helssen tilförenne etc. Wij kunne edher Oluf Ångerman icke förholle, att thenne Kongl. Ma:ttz wår Allernådig:te herres tro wndersåte och Kyrckeherde vdj Ingo Sochn benempd Her Henrick Thome hafwer latedh oss see eth Hans Kongl. Ma:ttz öpne vnderskrifne bref som han nu för några åhr sedhen förwerft hafwer, förmälandes att för dhen store gästning och tilsökning som han hafwer vtaf H. K: Ma:ttz

vndersåter och tienere som förrese af och till, skall bekome Fyre pundh Spannemåll till hielp till thett vnderholdh som han tilförenne haft hafwer, såsom han och vdi like motte skall ware frij för thett Borgelege som honum bör holle Hwilcken Hans Kongl. Ma:ttz nådige tillatelsse han seger sigh intedh niute til godhe och förthenskuldh begäret thenne wår förfordring vdj saken, Så efther sådant icke ähr igenkallet Dherföre ähr här med wår wilie och befalning att i lathe honum same 4 pundh Spannemåll bekome, Såsom och ware för för:ne Borgelege förskonet, Ther i haffwe edher efther rätte, Datum Eknäs then 26 Maij Anno etc. 89.

Utanskrift:

Kongl. Ma:ts till Swerigis etc. wår Allernådig:te Herres tro tienere och fougdte vdi Radzborgz län Oluf Ångerman thette

tilhondhe.

125. Konung Johans underhållsbref för Korpresterne i Åbo. Dat. d. 26 Juni 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1479, bl. 181. — Jfr. Första Samlingen af dessa Handl:r, N:ris 115, 151 o. 229.

Johan then Tridie &c.

Wår nådige helsenn besynnerlige ynnest och benägenhett medh Gud Alzmechtig tilförende etc. Wij wele edher Grefue Axell nådeligen icke förholle att Corpresterne vdi Åbo hafue haft dheres budh till Oss och ödmiukeligenn latidh bidie Oss, att dhe motte åhrligenn bekome theres vnderholdh vth, i rättan tijdh om åhred, och niuthe och beholled otaxeret, efther thett ähr dogh i sigh sielft icke myked, Så hafue wij nådeligenn hört theres bönn, Och ähr för thenskull här medh wår nådige wilie, att i alfvarligenn hålle Fougdterne före, thett the här efter åhrligenn lefrere för:ne Corprester vdi rätten tijdh samme theres vnderhåld otaxerett, Såsom och stelle them tilfridz för hwadh deell som them för the förledne år kan ther vpå stå tilbaka, Så lagandes att the icke motte blifue trostlöse lathne, Vthan niute wår befalning til

godhe, Gud eder befalandes. Schriffuit på wårt Kongl. Slott Stocholm then 26 Junij Anno etc. 89.

126. Grefve A. Leijonhufvuds bref om Korpresternes i Åbo underhåll. Dat. d. 9 Augusti 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1479, bl. 182. — Jfr nästföreg. akt.

Axell Grefwe till Radzborg, Frijherre till Grefznäs Sampt Kägelholm och Gubernator vdi Findlandh.

Wår helssen tilförenne etc. Wij kunne edher Jacob Simonson icke förholle, att wij nu för någen tidh sedhan hafue bekomet Kongl. Ma:ttz wår Allernådig:te Herres breff, dher vdinnen Hans Kongl. Ma:tt hafwer nådig:t gifwet oss tilkenna, att Cor-Presterne vdi Åbo hafwe waret för H: K: Ma:tt och klageligen latedh förstå, att dhe icke hafwe kunnet vtaf edher bekome tilfyllest dhett vnderholdh som H: K: Ma:tt dhem till vppehelle nådig:t hafwer eftherlatidh, efther såsom i vtaf thenne innelagde Copie thett widhere hafwe till att förnimme, Hwarföre H: K: Ma:tt oss vdi same bref nådig:t befaler att wij skole förhielpe dhem till för:ne Spannmåll, och så lage att dhe dhen aldeles skole beholle otaxeret, Så wele wij hafwa edher här med alfwarligen befalet, att j owägerligen och så snart thette wårt bref kommer edher till honde ställe dhem vtaf edhre Restantier för för:de vnderholdh medh thett allerförste tilfredz, Hwar och icke, vthan j dher medh holle dhem vppe, dhå skole j fulkomeligen wethe att wij blifwe förorsaked att lathe göre annet till saken, Dher j och wete edher aldeles efther rätte, Datum, Räfle then 9 Augusti Anno etc. 89.

127. Kyrkoherden i Birkkala Petri Nicolai enka Birgitta Larsdotters intyg om ett för hennes aflidne man utfärdadt frihetsbref. Dat. d. 25 November 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2364, bl. 25.

Bekennes Jagh Biritha Larsdotter Salige Her Peers efterleffuerska, tilförende Kijrckie Herres vdi Birckala Sochnn

och gör vitterligit, adt salige hus gudh Her Pontus delagardie tilsade min salige man frij för alle gärder och ouisse pålager åhrligen som hans breff ther på giffuet förmäler, huilchedt min salige man vdi sijn ijthersthe oföruarandes iblandh andre Sedlar vpbrende och på samme tillatelsse haffuer iagh fatigh wärnlööss Quinna inne hoos migh gärden pro Anno etc. 82. 83. 84 och 85 och Bröllopz Kosten vdi alle partzeler sampt afkortedt höö och boga penning:r pro A:o 85. Thess till wisso beder iagh den edle och wälbördigh Erich Jörensson till Nochis [= Nokia] trycke sitt Signet vnder. Datis Birckala then 25 Nouembris Anno etc. 89.

128. Ordning för Presterskapet i Åbo stift vid erläggande af penningehjelpen till krigsfolkets aflöning. Dat. d. 9 Dec. 1589.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 164, bl. 2—10.

Effter den ordning, Som Konungl. Ma:tth wår aller Nådig:te Herre haffuer Nådigeste påålagdt och befaledt att thenn pennige hielp, som nw till Krijgzfolckes löningen vtaff denne lanndz Inwånare och Vndersåther vpbäras schall, Schall hwar och Eenn effter sijtt stand så well de gode Männ ibland Klerickreijedt som gamble och Nije Fougter sampt Herredz schriffuere och fougte tienere wara förtencht och förplichtadt att godwilleligenn och med thz snaraste vtann något wpskoff att vtgöra effter som för hwar och enn i sunderhett förmelt ähr wed H: Kongl:e M: straff och högste ogunst tilgörandhe Actum 9 Decembris anno etc. 89.

Först aff Klerechriet vtij Åboo.

Är wethandes att deris wnderhåld och förlening belöper N:		
— $667^1/_2$ Daler	Bijschopenn	100 Daler
— $260^3/_4$ „	Proestenn	50 „
— 192 „	Kijrcke Herrenn	50 „

— $248^1/_2$	Daler	Scholemesterenn	40	Daler
— 72	„	Syslemanen	12	„

Vtij. Raumo.

— 48	Daler	Her Mijchill Kyrkeherde	5	Daler
— 32	„	Scholemestarenn	6	„

Vtij Bijörnneborgh

— 72	Daler	Her Jacob Kyrckeherde	16	Daler
haffuer Inthet Vnderhold		Her Lars Cappelann . . .	1	„

Vtij Nor Finland

— $30^3/_4$	Daler	Her Jörenn i Nåenndall	15	Daler
— $17^1/_2$	„	Her Oloff i Lemo	10	„
— $10^3/_4$	„	Her Christiernn i Põuet	1	„
— 4	„	Her Hendrich i Römethe	5	„
— $9^3/_4$	„	Körcke Herdenn i Corpo	10	„
— 48	„	Her Henrich i Mascho	10	„
— 48	„	Her Staffann i Nousis	5	„
— $29^1/_2$	„	Her Jörenn i Wermo	20	„
		Cappelaenn	5	„
— $4^3/_4$	„	Her Madz i Nijkijrke	8	„
— $9^3/_4$	„	Her Jacob i Wemo	10	„
— $3^3/_4$	„	Kijrke Herdenn i Leetala . . .	20	„
		Her Mattz i Töwisala	20	„
		Mester Grels i Warfru Kyrke . .	5	„
		Aff huar Cappelann i samme Herede	2	„

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vtij Suder Findlandh

— $32^1/_2$	Daler	Her Tomass vdj S. Mortens S. .	10	Daler
— $18^3/_4$	„	Her Hendrik i Pemar	12	„
— $22^3/_4$	„	Her Anders i Kijmetho	15	„
— $33^1/_4$	„	Her Oloff i Wskijla	12	„
— 84	„	Her Philipus i Halicko	20	„
— 33	„	Her Simonn i Biörmö	10	„

—	$14\frac{1}{2}$	Daler	Her Knut i Sagw	8	Daler
—	$26\frac{1}{4}$	„	Her Peder i Pargas	8	„
—	$35\frac{1}{2}$	„	Her Jacob i S: Karinn S: . . .	8	„
—	$36\frac{1}{4}$	„	Her Börtill i Lunndo	8	„
—	4	„	Her Lars i Nagu	5	„
—	$18\frac{1}{2}$	„	Hr Per i Pijcke	18	„
			huar Cappelann i sama hered . .	2	„

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vti Naedre Sattagunndenn

—	96	Daler	Her Eskill i Närppis	30	Daler
			Her Erich i Wlffssbij	6	„
—	$23\frac{1}{2}$	„	Her Hans i Cuma	8	„
—	48	„	Her Anders i Effrebominne . . .	12	„
—	52	„	Her Mattz i Effra	8	„
—	52	„	Her Eskill i Kiula capellgäld . .	12	„
—	48	„	Her Johannes i Löijmeijokij . . .	12	„
—	$48\frac{1}{2}$	„	Her Per i Hwithis	12	„
			huar Cappelan	2	„

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vtij Öffre Satagunndenn

—	16	Daler	Her Casper i Törffues	8	Daler
—	60	„	Her Mattz i Karcko	12	Daler
—	$65\frac{3}{4}$	„	Her Hijndrik i Kyro	20	„
—	$99\frac{1}{4}$	„	Her Sifred i Bijrkala	20	„
—	52	„	Andris i Lämppela	10	„
—	$53\frac{3}{4}$	„	Her Jörann i Kangesala	10	„
—	$53\frac{1}{2}$	„	Her Lars i Wrewess [= Orivesi]	10	„
			Her Oloff i Rowiss [= Ruovesi]	5	„
—	$57\frac{3}{4}$	„	Her Måns i Wesselax	10	„
			Jtem aff huar Cappelann vdi same herede	2	„

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vtij Säxmäki

— 76	Daler	Her Josep i Pälckenne	15	Daler
— 114	„	Her Nils i Säxmecki	20	„
— 44	„	Her Joens i Särlax [= Sahalax] Capelgeld	10	„
— $51^3/_4$	„	Her Jöns i Ackas	20	„
		Her Sigfred i Vrdiala Capelegeld	4	„
— $47^1/_2$	„	Her Jörann i Tamela	8	„
— $79^1/_2$	„	Her Lars i Rauthalambij	20	„
— 57	„	Her Bärtill i Somerö	15	„
— $82^1/_2$	„	Her Hendrik i Jempse	20	„
		Her Mortenn Cappelann	8	„
		aff alle de anndre Cappelaner vdj samme hered aff huar	2	„

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Vtij Hattula Heredt

— 154	Daler	Her Knut i Hathula	20	Daler
— $159^1/_2$	„	Her Simonn i Janackala ähr leprosus och bor wdi en stor almane wägh		
— $8^3/_4$	„	Her Sigfred i Wichtis	6	Daler
— $98^1/_4$	„	Her Oloff i Meskela ähr vtfatig och bor vdj enn stor almenn wägh		
		huar Capelann	2	Daler

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Vtij Rasbårgz Länn

— $23^3/_4$	Daler	Her Hendrik i Tenala	12	Daler
— 35	„	Her Vrbann i Poio	6	„
— $36^3/_4$	„	Her Anders i Siundo	8	„
— 72	„	Her Jöns i Kiskoo	20	„
— 8	„	Her Hendrich i Karisloio	10	„
— $28^1/_2$	„	Her Hendrick i Jngo	10	„
— 28	„	Her Tomas i Loijo	20	„

—	$10^1/_2$ Daler	Her Anders i Kyrkeslätt	6	Daler
—	40 „	Her Oloff i Espå	16	„
		huar Cappelann	1	„

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Opå Åland

		Her Erich i Hamarland	7	Daler
		Her Erich i Finström	14	„
		Her Mijchill i Saltwick	8	„
		Her Lars i Sund	14	„
—	8 Daler	Mäster Per i Jumala	20	„
		Her Jörann i Lemeland	7	„
—	$25^1/_4$ „	Her Joenn i Fougle	14	„
—	19 Daler 7 öre	Her Hanns i Kumblinge	10	„
		huar Cappelann	2	Daler

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Vtij Östre Botnenn

—	96 Daler	Her Hendrich i Leminge	20	Daler
		Her Grels Cappelann	5	„
—	192 „	Her Mårtenn i Mustasarj	30	„
		Her Mattz Cappelann	15	„
—	96 „	Carll i Karlebij	20	„
		Her Sigffred i KalaJochi	8	„
—	144 „	Her Erich i Persöö	30	„
		Her Jacob } Cappelaner	4	„
		Her Knut } Cappelaner	6	„
—	168 „	Her Sijmonn i Kyro	30	„
		Her Hijndrick } Cappelaner . . .	4	„
		Her Casper } Cappelaner . . .	4	„
—	144 „	Her Jacob i Wörå	30	„
		Her Mattz Capelan	12	„
—	$37^1/_2$ „	Her Jacob i Laihala	12	„
—	$31^1/_2$ „	Her Biörnn i Lappå	12	„

— 72	Daler	Her Mattz i Ilmoila	16 Daler
— 32	„	Her Jacob i Låchta	10 „
— $99^3/_4$	„	Her Jonis i PijcheJochi	20 „
— 64	„	Her Liung i Sala	15 „
— 56	„	Her Jacob i Joo	15 „
— 58	„	Her Lars i Kämj	15 „
		Anndre Cappelaner i heredet aff huar	2 „
		Aff huar Klockare	1 „

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Thenne Taxeringh ähr vnderschreffwenn och förzeglet aff w: Lasse Torstenson.

129. Kyrkoherden i Pöytis Philippi Olai enkas underdåniga supplik.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Eura församling. — Akten saknar datum, men är antagligen affattad omkring 1590.

Stormectigiste, Högborne Konung och Herre, Eders Konglige M:tt, långwarig liiffz sundhet, och eth lycksaligt, roligit Regemente, altijdt aff gudj, önskandes.

Aller Nådigiste Konung och Herre, Eders Kong:e M:tt giffuer iag fatige werlöss quinna ödmiukeligen tillkenna; att iag vdj fem åår, haffuer warit enkia, effter min salige mandz, Philippi Olaj död, som eth Skiffte Kyrkieheerde waar i Effra sockn, och sedan kom til Peute sockn, der han i kyrkiones tienist, miste sin Syynn, och dödde. Samme min man, hade någon iord i Effra kijrkieby, nempnligen $8^1/_2$ öris iord, och i Sopasby een halff m:ch iord, der han på någre åår, nött frijhet, för alle vtgierdder, för hans långlige tienist skuld, som han E. K. M:ttz (Höglåfflige hoss gudj) herfader, och Cronnone hade bewijst, wed then iorde skifftning, och Skattelägning, som skedde Anno domini 1539 och 1540. Effter min salige mandz död, haffue the welatt mig ifrå vndan Sopas

heeman, een kalffhaga om 3 lass höö, och Engiar til fyre ladhur der iag årligen, effter årsswexten, aldrig ringare än tiugu lass höö, hade til att förwäntte och thesse förmelte äre lagde vnder Effra prästebooll. Der igenom iag (som icke nöt frijhet effter min mandz död, meere än eth åår) haffuer mist min Boskap, mest för höölöse skuld, och giestningen, sampt åhrlige Skatten, och vtgierderne, haffue legett mig på halssen i thet, att iag haffuer most drage och så skatt, aff 3 öris land iord, som een annen äger, [i] Waihoby och skattar ther vtaff. huilken bleff mig ifrå löst för 10 år sedan. Szå beder iag nu, Aller Nådigiste Konung och Herre, på thet ödmiukeligeste, att E. K. M:tt, wille werdiges för gudz skuld, late förhielpe mig til förnempnde Kalffhaga, och Engiar igen, som borttagne äre vndan Sopas godz, att min Son, Matz Philppusson, som godzet besitter, må teste bättre, kunne vtdrage der Skatt och skuld vtaff. Jag beder ochså vdj liike måtte, ödmiukeligen, att E. K. M:t wille teckes, och werdiges för gudz skuld, effterlate mig thet godzet i Effra kyrkieby, så lenge gud och E. K. M. synes, Skattfriitt, effter iag är een fatig gammel quinna, och haffuer ingen mandz hielp, vtan een Son, den här i Staden ligger för döden. Aller Nadigiste Herre, att iag fatige quinne motte åtniute, min salige mandz långlige tienist, något tilgode, thet beder iag ödmiukeligen om, och gud warder E. K. M:tt ewinnerligen derföre lönandes i sitt Riike

E. K. M:tz

fatige, ödmiuke vnder
såterska
Margreta Hansdotter
salige Philippi Olaj
effterleffuerska.

130. Förordnande för Herr Matts Nicolai att vara Kyrkoherde i Eura med åtnjutande af samma vilikor, som företrädarne haft. Dat. d. 8 Juni 1590.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2404, bl. 131.

Wij Jahan then Tridie &c. Göre wetterligit att effter det her Mattz Martin, som tilförenne haffuer waritt Kijrke Heerde wdi Effra wdi Nedre Sattegunden, är för sin otilbörlige handel skuldh bleffuen afsatt ifrå sitt preste embete, Derföre haffue wij latitt förordne thenne wår wndersåther Her Mattz Nicolai till Kijrke Heerde wdi hans stadh, och aff ijnnest och nåde wndt och efterlatitt, som wij och här medh wnne och efterlate, att han samme Effre prestegäldh niutte och besittie må med the wilckor som hans antecessores ther för honom inne hafft och besidt, sosom han och åhrligen skall niute the tretton phundh Spannemåll som andre Kijrke Heerder ther sammestädz för honom wthaff Tienden åhrligen åhre wahne till att bekomme, Theslikes skall han och bekomme Tw phundh Spannemål til win och wax kööp sosom tilförenne warit haffuer och hwadh tienden icke tilräcker Då skall wår Fougdte wdi för:ne Nedre Sattegunden wpfijlle hwadh som fattas, Dher alle som för wåre skuldh welle och skolle göre och late, så wäll andelige som werdzlige måge wette sigh effter rätte, icke görendes för:de Her Mattz Nicolai her emotth någhett menn eller förfång Schriffuidh på wårtt Konunglige Slotth Stocholm then 8 Junij Anno etc. 1590 wdi wårt Regementz tijdh på thett Andre och Tiugunde.

Wnder wårt Kunglige Insigle.

131. Kon. Johans underhållsbref för Kyrkoherden i Åbo Mester, Henriks Jacobi enka Birgitta Olofsdotter. Dat. d. 26 Juni 1590.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1520, bl. 124.

Johan then Tridie &c.

Göre witterligit at wij af Nåde och warkunsamheet för denne brefuiserskes Birita Olufz dotters framledne Mester

Henrichs efterleuerska i Abo, enn sörienheet och ålder hatue Nådelighen vndt och efterlatet. så som wij och medh dette wårt opne bref nådelighen vnne och efterlate henne åhrlighen att vpbere vdi Nårfinlandh Sex pundh Span. half Skepp:d kött en oxe och en t:a Smör. Huilken wår Fougte i förskrifne Norfinlandh henne åhrligen ändelighen och [utan] widere förhalningh lefuerere skal. Ther wår Cammerrådh Cammererer Fougter och alle andre skole wethe sigh efter rette, Icke görendes för:de brefuiserske her emot hinder eller förfongh. Schriffuet på wårt Kon. Slot Stocholm then 26 Junij Anno etc. 90. Wdi wår Regementz tidh på thet andre och Tiugunde.

132. Underhållsbref för Kyrkoherden i Åbo, Mester Henriks Jacobi enka Birgitta Olofsdotter. Dat. d. 27 Juni 1590.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1520, bl. 166.

Jahan thenn Tridie &c.

Wij lathe tigh förnimme Mickil Pålsson, att wij af ynnest och nådhe såsom och af warkunsamheett hafwe vndt och efterlatidt thenne wår vndersåterske hustru Brite Oloffzdåtter framledne M. Henrichz efterlefwerske i Åbå åhrlighen att bekomme sigh til vppehälle vdhi sijn ålderdom Sex pd Span:ll, Et halft Skipp:d kött, En oxe och en T:a Smör, Der vpå hon hafwer här bekommet wårth öpne bref, Derföre befale wij tigh här medh alfwarlighen att tu owegerlighen lather för:de brefuiserska för:de parzeler bekomma, Der medh skeer wår wilie och tu hafwer tigh att efter rätte. Skrif:t på wårtt Kong:e Slott Stocholm then 27 Junij A:o 90.

Utanskrift:

Till wår tienere och Fougte vdi NårFinland, Mickil Pålsson.

133. Collationsbref för Herr Jakob Henrici på Kyrkoherdeembetet i Björneborgs stad och socken. Dat. d. 7 Juli 1590.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2461, bl. 207.

Wij Johan thenn tridie &c.

Göre witterligitt Att efter wij förnimme wdi Biorneborgz Stad och Sochnn skall ware Enn Passeligh forsamblingh Så wäll af Swenskt och finske motte medh then Christelige läre och Sacramenttz wthdelellsse blifua rätt och wäll tientte Derföre hafue wij nw tilskickatt och tilbetrodt thenne wår wndhersothe Her Jacob Hendrici till Kyrckie herde wdhi för:dhe Biörneborgz Stad och Sochnn Och skall han wara beplichtedt att wppeholle Kyrkietienisten så wäll i Staden såm på landzbygdenn för wåra wndherssåter som till samme församblingh besöckie wele och på thett han samme Embethen och Kijrckie tienistenn thes better skall föreståå Skall han icke allenasth niuthe all wanligh Preste räntte medh tijende Påskemåll Lijckståll Christningh Peninger och annan dell Efter som thett skär [= sker] här wdi Swerighe Wtan wij hafue och af ijnnesth och nåde wndht och efterlåtidt honom till wppehelle och wnderhold Spannemåll half annan Pund lest så här efter som härtill Hwilchen Span:ll wåre tienare och fougde wdi Nedre Sattegundh honom årligen lefrera skall Biude förthensknll och här mz befale wåre wndhersåter wdi för:de Biörneborgz Stadh sampt the Dannemänn alle som boandes äre [i] för:ne Biorneborgz Sochnn Atti anname och bekenne for:de Her Jacob för edhers rätte Kijrkeherde och Lärefader Såssom och latandes honom then deell och räntte som for:it står årligen wdi rettan tijd bekomma Han skall ther emott igen wara beplichtedt att läre och förkunne for edher Gudz helge ordh reentt klaart och oförfalskatt Sossom och eliest bewijse edher then tilbörlige tienist och så förestå edher Sossom hans Embethe krefuer Efter thz Christelige sätt som nu bode af oss och Bisperne sampt the förnempste af Presterskapet är samptycktt och bewilligitt och

eliest sigh wdi sijtt lefuerne och wmgenge hooss eder så forhölle som han thett for gudh, oss och hwar Christen man will och kan tryggeligenn wara till swars mz. Der hwar och en hafuer sigh efterrätte Skrifuit på wårt Kongl:e Slot Stocholm then 7 Julij Anno 1590 wdi wår regementz tijd på thett Andre och tiugundhe

Wnder wårt Konungl. Insigill.

134. Frihetsbref för Kyrkoherdens i Pernå Johan Canuti enka Elin Persdotter. Dat. d. 9 Juli 1590.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3441, bl. 118.

Jåhan then Tridie &c.

Skall thu wethe Hendrich Jönsonn och Thomas Hendersonn, att denne breffwiserske Elinn perssdåtter, framledne Herr Johans effterleffwerske, fordom Kyrckeheerde vdj Pernå Sochnn, haffwer waridt här och giffwitt tilkenne, att henne är arffweligen tilfallidtt ett heman, effter hennes framledne man, vdi Helsinge Socknn i Staffansby, hwilckedt haffwer legedt öde, och hon för:de hemman haffwer vptagidt till att bruke och der på begäradt någån frijheett; Så effter dett hennes framledne mann haffwer een tijd lång waridt brukadt för een predicant på skipzflåtan, derföre och såsom och [af] warkunsamheett öffwer denne breffwijserskes eensörienheett haffwe Wij nådeligen bönhördt henne och effterlatidt Try åårs frijheett på samma heman, Såsom och bliffwe ookraffd för alle återstäder som ther aff hade bordt affgå, förr änn thett bleff öde, Tesligest må hon haffwe tilgifftt på then Tiend, hon föregiffwer sig haffwe med sig inne, för the framledne åår, medan hennes man leffde; J skåle fördenskuld icke göre henne här emot hinder eller mheen Der rätte Eder effter, Giffwitt på wårtt Konungzligitt Slott Stocholm, then 9 Julii Anno etc. 90.

135. Frihets- och försvarelsebref för Herr Erik i Kökar. Dat. d. 24 Augusti 1590.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2908, bl. 33.

Wij* Johan then Tredgie medh Gudz Nåde, Sweriges, Gödthes och Wendes Konungh &c. Giöre wetterliget att wij af ijnnesth och Nåde, så och för thenne wår Vndersåters Her Erichz i Kiöckers fatigdom skull, hafue [vndt] och efterlåthe att han må blifua frij och alldeles förskonat medh the åtherstäder som han hafwer inne medh sigh, Såsom och the twå tunnor Salltfisk som honom vthj Skatt åhrligen bör Vttgiöra, — Förbiudandes her medh så wäll Fougdten på Åhlandh som hans Schrifuare och alle andre att giöra förbe:de Her Erich her medh något meen eller förfångh. Wij wehle och vthj lijka måtto vthj dette wårdt öpne breefz krafft hafue taget och annammat förbe:de wår Vndersåther vthj wårdt Konungzlige hängn och förswar medh Hustro, Barn, Huus och heem, Godtz och äghedeeler intet Vndanthagandes af allt dett honom medh rätta tillkommer till att freedha och förswara för allt öfuerwålldh och orätt, Och ther någen hafuer honom något tilltaala, dhå skall det skiee beskeedeligen för Lagh och Rätta, och ickie elliesth. Der förbe:de Fougdte och Schrifuare på förbe:de Åhlandh och alle andre hafue sig efter Rätta ickie giörandes honom her emoot något hinder wedh wår Onåder och thet straff som vthi Sweriges Lagh ther om förmäles. Schrifuet på wårdt Konungzlige Slått Stockhollm then 24 Augustij åhr 1590.

136. Konung Johans bref till Fogden öfver Österbotten om återkalladt underhåll. Dat. d. 19 November 1590.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4793, bl. 114.

Jahann thenn Tridie &c.

Wår nåde tilförende etc. Såsom wij vdi förledne Sommer late tig tilschriffue Thomas Jörenson, attu skulle hafue i qwarstad alt hwad wij till vnderhåld eller förläninger anten af kyrketienden eller åhrlige räntten hafue efterlatidt wåre

wndersåter och tienare Andelige och wärldslige allenest vndantagandes ded de fatige vdi hospitaler och siukstugur war förläntt och efterlatidt, Så hafue wij nu betenkt oss wele behålle all den Spannemåll som till Wijnkiöp och Kyrkiebijgninger är efterlatid, tesligest domkyrkie tunnen och Presternes wederlag, Såsom och en tridie deell af alles förläninger och vnderhold, som af oss kunne ware förläntte till lifztijd eller behaglig tijdh, så wäll lagmans och häredzhöfdinge Renten som alt annedt, inthet achtendes hwem det helst ware kan, Men the andre Twå delerne, hafue wij efterlatidt, att the måge bekomme, sedan som den Tridie deell är opboren till wårt behoff, så långdt det då kan förslå. Befale tig förtenskull här medh alfwårligen, attu opbär antten Penninger för Spannemålen, nemlig Sex mark för hwar tunne eller och god reen sädh, hwilket alt så wäll peningerne som Spannemålen du skalt hafue i god förwaringh till widere besked ifrå Oss. I lijke måtto skall du och hafue tilstädes all den räntte och tiende, som tilförende hafuer waridt aldelis igenkallet ifrå dem af oredet [?], och the som vdi wår onåde äre, der på så wäll som ded andre du medh det förste skalt gifue oss wiss beskedh, hwad hele Summan kan förslå, Men hwad Ränttan, tesligest gärder och annet tilkommer som af gemene Hofmans och Knechters hemman bör vtgå, som nu äre emot fienden, skall du inthet befatte dig med, vtan lathe dem det obehindret niute och beholle. Ther du må wete dig aldelis efterrätte, så frampt du wilt vndwijke onåder och straf. Schrifuit på wårt Slot Vpsala thenn 19 Novembris åhr etc. 1590.

137. Tvenne frihetsbref för Kyrkoherden i Raumo, Michael Stephani. Dat d. 15 och 23 December 1596.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1520, bl. 134.

Jahan thenn tridie &c.

Göre witterligitt att wij aff ijnnest och nådhe hafue vndt och efter latidh att wår tro vnder såthe Her Michil Ste-

phani Kijrckieherde vdi Raumo må aldeles obehindredt utbekomme sin vnderholdt efter som han årlighen tilförende haffuer waridt whan att bekomme, Ther wåre Cammererer, Fougder och alle andre hafue sigh att efter rette, Jcke görendes för:de Her Michil här emott hinder eller förfongh. Schriffuit på wårtt Slott upsala thenn 23 Decem. Anno etc. 90 Vdi wårtt Regementz tidh på then tridie och tiugunde.

Jahan then tridie &c.

Yterligare hafuer han vdi Vnderdonigheett latidh oss förstå, att han för stoor fatidom skuldt är bliffvin oss och Cronon några rettigheter skijlldigh som du Jacob Simonson och Michil påualson vthaf honom på wåre wegne fordrer, och för then skuldt ödmiukelighen begärat der opå tilgift och förskåningh, Så Vpå thet han theste bettre rådh och förmögenheett kan hafue till att vthgöre alle the rettigheter (bodhe gärtter och annat mere som lijdhe till thet åhr 91), derföre hafue wij nådhigest efterlatidh, att huadh som han således står tilbaka medh, dhå må han der vpå hafue dagh til framdeles, J skole för thenskuld inthet fordre vthaf honom, med mindre i derom bekomme wår befallningh, Ther i haffue edher effter rette. Schrifuit på wårtt Slott Vpsala thenn 15 Decembris etc. Anno etc. 90.

138. Intyg öfver erlagde utlagor för ett gods, tillhörigt Kapellanen i Hauho Thomæ Henrici fader- och moderlösa barn. Dat. d. 5 Februari 1591.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 129, bl. 120.

Bekennes iagh Thomas Laurentij Kyrkeheerde i Hauho Sochnn mig haffua varitt för en förestondare för the fatigh fadher och mådherlåss barn, saligh Her Thomas Henrici fördomtijdz Cappelan i förn:de Hauho sochn, och betaldtt alle K. Ma:ttz och Crononnes utlaghor för for:de fadher lååss barns gådz benempdtt Aioranda, sosom mz fougdernes Register är well beuijstlighen. Thes till visso vnder mitt Signett. Datis j Hauho feb: 5. Anno etc. 91 Att så aldeles i Sanningh är

att Kong:e wthlagur ähr af för:ne godz betaldt Bekenner iagh och Erich Hindersson Häridz skriffuare i Hauho och öfre Häredt medh min egen handskrift. Dat. wt supra.

139. Underhållsbref för blind vordne Fältpredikanten Herr Simon. Dat. d. 12 Maj 1591.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1538, bl. 132.

Wij Jahan Then Tridie &c. Göre witterligitt, att effter dett denne wår wndersåthe Her Simon haffuer een tijdh långh waritt predicantt för en fenicke finske Knechter och waritt på tugh och resor såsom och vdi seneste belägringen wnder Narffuen, ther han och ähr blindh wården. Derföre såsom och för hans ödmiucke bön haffue wij aff nådhe och warckunsamhett wndt och efftherlatidt, såm wij och nw medh thette wårt öpne breeff nådelighen wnne och efftherlathe att han må sigh och sin hustru och barn tilfödhe och wppehälle, så lenge han blindh [ähr], årlighen bekomme Trij pundh Spannemåll, hwilcket wår fougde vdi Nårfinlandh skall honom årligen bekomma lathe Dher wåre Cammererer för:de Befalningzman ther samme stedz och alle andre haffue sigh att effther rätte Jcke görandes för:de Her Simon här emott någån hinder, förfångh eller meen. Schriffuidt på wårtt Slott Stocholm then 12 Maij Anno etc. 1591.

140. Bref till Befallningsmannen i Norrfinland Michill Pålsson om utbetalning af oafkortadt underhåll åt Kyrkoherden i Åbo, Mester Henriks Jacobi enka Birgitta Olofsdotter och åt Nunnan i Nådendal. Dat. d. 12 Maj 1591.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1520, bl. 152. — Brefvets underskrift är bortskuren. Antagligen är det utfärdadt af slottsfogden Lars Hinrichzson (Hordeel † 6/6 1591) eller möjligen af slottslofven Anders Torstensson.

Weter Michill Pålsson att hustru Birgita framlidne Mester Henrichs här i Abo haffwer beklagedt sigh att i icke wele leffrere henne tilfijllest de Partzeler, Konung:e M:tt

min Aller Nådig:te H:re vtaff warkunsamhz henne vdi sin lijffztijdh nådigist vndt och effterlatidh haffwer Szå ändogh H:te Kon. Ma:tz nådige befalningh lijder, att en tridie deel aff alle förläninger och vnderholdh skulle förbeholles H. K. M:tt tilgode, dog är H. K. M:tz nådige mening att alle fatige synnerligen sådane Personer måge beholle deris oförkorthz alldenstundh hon haffwer ingen annen hielp till sijn föödhe än det som H:te K. M:tt i så måtte nådigist haffwer giffwit, Begärer fördenskuldh opå H:te K. Ma:ts wegne atti rette eder sielff i saaken och stelle henne för samme partzeler aldelis tilfridz, Eliest nödges hon på sin ålderdom bemöde H. K. M:tt der om och får ändå beholle thz H. K. M:tt henne i så måtte efterlatidh haffuer. Gudh Eder befaledt. Datum Abo Slott den 12 Maij Anno etc. 91.

Szammeledis skole j och ändeligen stelle den Nunnan i Noendall tilfridz för den dell H:te Kong:e M:tt henne årlighen nådigist till födhe vndt och effterlatidt haffwer, Szå frampt thz icke skeer, då måge i icke förundre ther i komme vdi H. K. M:ttz onåder der före, der rätte eder efter Schrifwit som förbe:tt ähr etc.

141. Kon. Johans bref om vinkornet i Närpes. Dat. d. 15 Maj 1591.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2414, bl. 130.

Jahan then Tridie &c.

Endogh Michel Hinrichsonn wij hafwe latidt förbiuda dz winkorn som förordnedt ähr i Närpis Kijrkioherberge till Kijrkiones vnderhåldningh, Så haffwe wij icke deste mindre för wår Elskelige husfrus förbönn skull nådeligen tillatidt, att wåre vndersåter i för:de Närpis måge dz i dette åhr fritt behålle. Du skaltt för denn skull ickie fördriste digh att förhålle dem samme winkornn, uthann låthe dem det till Kijrkiones bruk obehindret bekomme. Der mz sker wår wilie och Du hafwer digh fulkomeligenn effterrette Schrifwidt på wårt Kong:e Slott Stocholm denn 15 Maij A:o etc. 1591.

Utanskrift:

Till wår Tro Tienere och Fougdte i nedre Satagundenn Michel Henrichsonn.

142. Bref för Kyrkoherden i Wånå Olof Krock om ersättning för ett hemman. Dat. d. 6 Mars 1592.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4313, bl. 36.

Må i wethe Hans Pålssonn att thenne brefuisere Herr Oluff Krock hafuer waritt här hoss migh och gifuit tilkenne att hann hafuer vptagitt ett ödes hemmen liggendes vdj Wåno Sochn benempd Heineiocki och Memalla huilkit för:de ödes hemmen ähr vnder Cronan tagit och Aldenstund han vpå för:de ödes hemman bekostet hafuer och inthz igen derföre bekommit, ähr fördenskuld min willie och befalningh på H:te Konung. Mai:tz wägne, att i tenckie till att wedergelle honom huad som han på för:de ödes hemmen bekostet hafuer på Konungl. Maj:ts wägne effter såsom Swerigis lagh inneholler och medgifuer, Ther i moge eder aldeles wette effter rette, Datum Tauasthuus then 6 Martij Anno etc. 92.

Clas Flemingh Friherre till
Wik Suerges Rikes Marsk
öffwerst Amerall Krigs öffuerste
Manu propria.

143. Bref om skatten från ett ödeshemman, som Kyrkokerden Erik Laurentii i Ulfsby upptagit. Dat. d. 19 Juni 1592.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2461, bl. 209, och N:o 2506, bl. 37.

Wij Johann thenn Tridie &c. Göre witterligit, att efter ded denne wår tro wnder såthe Her Erick Laurentij Kyrke Herde udi Wlfzbij Sochnn icke haffuer någon bequemligh prestegård att boo opå, der öfuer han sigh mijkit besueredt hafuer. Derföre hafue wij aff ijnnest och nåde wndt och efther-

ladet, såm wij och nu medh dette wårt öpne breff vnne och efterlåte, att han här efther må gifue oss en wiss stadge och räntte aff det hemman som han af öde wptaget hafuer, huilcket ähr fijre öris jordh och belägedh wedh för:de Wlfzbij Kijrke, Och skall han ware förplichtedt åhrligen at gifue oss der aff fem lispundh smör. Thär wår Cammeràdh, Cammarere, fougter och alle andre hafue sig efther rätte, Schrifuedh på wårt Konglige Slot Stochholm thenn 19 Junij åhr etc. 1592 udi wår Regementz tijdh på det fierde och Tiugunde.

144. Frihetsbref på hemman för Kyrkoherden i Lampis Laurentius Petri. Dat. d. 1 Maj 1593.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandlingar. N:o 289 a, bl. 44.

Konungl. Ma:ttz Till Swerige och Pålandh etc. mijn aller nådigest Herris troo vndersothe och för enn finske fhane hoffmann [? = hauptmann], iag Hans Hansson till Månila [= Monickala] Bekennes adht thenne Hög:te K: Ma:ttz troo wndhersothe hederligh, ärligh och Wällärdhe mann her Larss Kirckie herdhe wdhj Lamppis Sochnn, haffuer wthrustedt Anno etc. 91. thenn 20 Nouembris. tuå nijttige warachtige karlar och hestar, för några Skatte Godz, hann lagligen bekommidht haffuer, emott hög:te konungl. Ma:ttz och Rijckzens fiendher, huilche och ähre aff krigz öffuerstenne munstredh och godh giordhe, och wndher min fane sin tilborlige tienist bettredt [? = beträdt] haffue, såsom och folgdhe mz wdhi markenn fijre togh och reesa mz sine egn stååre omkostnedt. Hwarfföre haffuer Jagh effter dhenn förre höglofflige wdhi ominnelse hög:te Konungl:e Ma:ttz mijn aller nådig:te herris nådige fullmachter migh meddeelthe samptt dhenn ädle wälbornne Herris her Claes Fleminghz Generall Krigz öffuerstes tillattelse efftherlatidh och mz giffuidt wäll förståndige her Larss frijheett åpå för:ne schatte hemman för alle wthlagor bådhe wdhi wisse och owisse partzeler, så lenge dhenn ärlige mannen för sinn ödmiuke tienist och wndherdånige benegenheett emott sinn aller nådigest Konungh

och öffuerheett wälwillighen samme [?] bekostningh effther kommer, och på thedh adt ingen honom hwarckenn fougdte schriffuare Ländzman Bolmän, Ryttare eller Knechter och elliest andre schall honom på för:ne sinne Landböndher i någonn måtthe orett eller öffuer wåldh tilfoghe widh min aller nådig:te Herris och Konungz onådhe tillgörandhe, wthann dhenn wäll achtadhe mannenn schall behålle och niutthe på för:de sinne godz trij åhrs frijhz effther dhenne dagh och datum Och scheer thz sedann Hög:te Konungl. Ma:tt åhr tilbehagh, Dher huar i sinn stadh haffuer sigh effther rätte adht thette så aldeles i sanningh åhr till wisse wndher mitt Signett Datis Monnickala thenn 1 maij Anno etc. 1593.

145. Finska Presterskapets trohetsförsäkran, gifven Konung Sigismund i Upsala den 23 Februari 1594.

Från Svenska Riksarkivet. Ständernas Beslut och Försäkringar. — Prydligt pergamentsdokument. Ingressen och slutet äro förut tryckta i E. Hildebrands Svenska Riksdagsakter III. Delen I. sidd. 354 o. 355.

Wij Effterschreffne Prestmän Thomas j Loijo Andreas j Siwendo Andreas j Kyrckeslätt Andreas i Kimitto Simon i Biernå Petrus i Pargas Laurentius i Nagu, Henricus i Pyckis Matthias i Nyby, Iacobus i Nummis, Matthias i Nykyrcke, Henricus i Rijmitto Iheremias i Töffwesaall Matthias i Öffra Georgius i Wirmå Hemingius i Masko Nicolaus i Pöijttis Ioannes i Loimioki Matthias i Karkw Georgius i Cangasalo, Laurentius i Oriwesi Andreas i Lempelä Iosephus i Pelkenä, Iohannes i Akas Olaus i Jämpse Ericus i Hammerlandh Petrus i Finström och Bero i Geta som af menige Presterskap och almoge wåre medbröder i Finland, till denne Konnglige Crönningh hafue warit fulmechtige vthskickadhe. Göre wetterligit så wäll för Oss sielfue, som för wåre frånwarendes medbröder, att efter denn Stormechtigeste Högborne Furste och Herre, Hrr *Sigismundus* Sweriges Göthes och Wenndis&c.

Konung, Storfurste till Finland, Carelenn, Wåtzschi Petin och Ingermanland i Rysland, och öfuer the Ester i Lifland Hertig. Hwilken till Swerigis Crone efter den almennelige och frijwillige Rijksens Arfföreningh, och efter sin Elschelige käre her fader, Den och Stormechtigeste Högbornne Furste och Herre, Her *Johann* thenn Tridie Swerigis, Göthes och Wenndis etc. fordom Konungh, Storfurste till Finland Carelen, Watzschi Petin och Jngermanland i Rysland, och öfuer the Ester i Lifland etc. Hertig (: Högloflig i åminnelse :) är rätte Arfkonung och närmeste ärfuinge, och nu till Cronon och Regementedt lagligen kommen, hafuer och der bredewidh giort alle Ständer i Rijket sin tilbörlige Edh och försäckringh, att hålle Oss alle sampteligen, och huar och en, synnerligen wed wår Christelige *Religion* och den föreningh som der på gjordt är, Så och Sweriges beschriffne Lagh, och wåre af fordom Konunger och Regenter förwerfuede och wälfångne vhrminnes *Priuilegier* och frijheter i allo motto. Derföre loffue wij der emoth igen, så wäll för Oss sielfue, som för wåre fråwarendes medbröder, wedh högste tro och sanningh. Först och fremst, att wij welle hans Kon: Ma:tt: och H. Kongl:e Ma:ttz Konnglige, Manlige affödhe Jämwäll och ded Konglige och Furstelige Huus, den arfrätt, medh all den rättighet och rätrådighet, som i sielfue arfföreningen i bookstaffuen vthwijser, den som af menige Rijksens Ständer medh godh och frij wilie och samtyckie förschrefuen och bebrefuet är vdi Westeråhrs *Anno 1544:* aldeles oförkrenckt för oss och wåre efterkommende så som hwars och ens *Succession* och tilträdh ibland ded Konglige och Furstelige huus efter förbe:te Arfföreningh fordrer och krefuer. Dhernäst wele wij H. Kon: Ma:tt: för Konung hafue, wälde hans och allan Konungzlige rätt styrckie, *Tridie* wele och skole wij H. Kon: Ma:tt: rätto lydno hålde och budh hans fulkompne i allo tij som swarligit är både för Gudi och Mannom, honum att biudha och oss att göra, allan rätt håldnom hans och wärom. *Fierde,* att wij skole honum hulle och trogne tienstmän ware, särdlige i härfärd till Landamäre,

Rijke och Land medh honom wärie. *Fempte* att wij som Skatschyllige ähre, skole alle åhrlige vthschyller H: Kon: Ma:tt: medh godh wilie och vthan tretzsko vtgöre, flyttie och före efter H: Kon: Ma:ttz wilie, och wår rätt. Dette wij både i hans Kon: Ma:ttz frånware och närware, ware och blifue, H. Kon: M:ttz: och H: Kon: Ma:tz: affödhe, hulle trogne och rätrådige, H: Kon: Ma:ttz: skade och förderff i alle måtte, wärie, afskaffe och warne, och för H: Kon: Ma:tt: och wårt Fädernes Landh gagn och beste lijff och wälfärd när vmtränger och nöden fordrer hafue ospart, och alt ded göre och lothe som ährlige trogne rätrådige Vndersåter i allo måtto på Lagh och laglige Stadgars wägne, ägner och bör att göre. Att wij alle desse för:ne *Articulos,* och hwad der vnder rätteligen förståes begripes kan, på wåre egne, såsom och alle wåre medbröders wegne, som hemme äre troligen och obrotzligen (: såsom wij och wele H: Kon: Ma:tt: Oss göre skall :) hålle och i alle sine Puncter Lofue wij wedh *wår* Christelige tro Siels Salighet, högste sanning ähre och redelighet. Till wisso hafue wij förschrefne thette medh wåre Jnsigle vndertrycke latid, som sket är i Vpsala then 23 Februarij Åhr efter Christi börd etc. 1594.

Thomas Olson. Andreas Petri. Andreas Johannis. Laurentius Canutj. Petrus Johannis. Georgius Olaii. Mathias Nicolai. Jacobus Erici. Matthias Petri. Henricus Andreae. Henricus Olaj. Mattheus Nicolai. Jeremias Eliæ Agri[cola]. Hemmingius Henrici. Nicolaus Petri. Iohanes Ioh. Matthæus Matthiæ. Georgius Henrici. Andreas Petri. Iosephus Iohannis. Joannes Stephani. Laurentius Erici. Olauus Laurentij. Andreas Kimettensis. Ericus Olaj Hammard: Petrus Laurentij. Simon Ericj.

Dessa 27 namn äro skrifna på pergamentremsor, trädda genom uppvecket och med vidhängande gröna sigill i blykapslar.

146. Jämsä socknemäns anklagelsepunkter mot Herr Olof Laurentii. Dat. d. 2 Mars 1594.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandl. N:o 23, bl. 164.

Anno etc. 1594 Then 2 Marti. Tho iag Christoffer Bertillsson winther tingh hultth mz Almågen aff Jempsä Sochnn wpå dhen Ädle och wällbördige Arffuedh Ericksson wägne till Lindöö och herris höffdinge Säxmäkij häredtt när warandes Konung: Ma:ttz Befalningzman på Tafuast hws Then Ädle och wällbördig Sten Fincke till pepåtth Sampt Bertill Hendersson Till Södherkulla och Bertill Simonsson ib:m. Tå kom för Rätta gemene man wdi Iempsä Kirkiegäldh och begäradh aff åss ett wittnes breff wpå Effther:ne punchtar Sosom her Oleff Laurentij emoth sijne Sockne bönder bedriffuidh hafuer wdij så motto

Först att för:de her Oleff haffuer wpbräntth Kappalan Stwgu alle Tillienär [= tiljorna] wp och enn Sängh aff samma stwgu wedhe åslar Thäslikes aff tw stall spilltårnar och höö skullan och ett fähws Ehn [=än] bekände sama bonde wijdhare att han hadhe Indriffuidh swther [?] öker aff bönder wdij sitt stall och latte them swältha ther twå nätter hadhe icke sloss fogthens tienare släppt them thär wtt så hadhe same bönders öker sulthit ther Ithem hadhe her Oleff slagit Bengtt Oleffsson haffuischo siw blånadh för wthan någre andre bönder thär i Sochnen som Her Oleff hadhe slagith och ähr befuislig som ähr allt för longt wptecknat Ithem hadhe her Oleff slogh en koo forderffuedh för Jören Thomasson Moiskala Ithem och en gätth i häll [!] för Lasse i Annila Samaledhes bekände the 12 i nämden, att Her Oleff wthan lagh och doom hadhe tagit en stijcke ängh medh gäwålth aff Gres Gresson ijmiäläst, hwilche ängh aldrig hadhe läghadtt wnder prästhe bålädh Ithem hadhe och for:de her Oleff slagith ett wisthws där sunder och bruthit låseth sunder En bekände alle Sochne bönder, att her Oleff hadhe latth en nij skatt wpå them och wpburidht en gråskin aff huar 6 skatt hwilchet aldrig tillförende waritth haffuer wthi för:de prästhe geldh

Råpade alle Sochne bönder att the ingelunde wille haffue åfftha for:de her Oleff till sin Kirkehärde wthan begärar aff hans nådh Konungl. Ma:ttz och hans Konungl. Ma:ttz öffuörheth en annan Kirke härde så framptt hanzs nådh Konungl. Ma:ttz eller öffuerheth wille icke lathe blifue wåre tillförene Kirkie härde her Jacob Hendrici såm ähr oss wäll duglig och förer sin gudz klare helghe ord för oss så att wij haffue honom inthet förskylle Ehn ladhe for:ne Sochne bönder alle sine wisthehws nöcklar för oss om så ähr att her Oleff skall blifue wåre Kirke härde låffuadhe for:de bönder före sine same nöcklar för hans nådh Konungl. Ma:ttz och sine öffuerheth Och begäre sig en annan Kirke härde till sama Kirke gäld och Efther thet för:de Sochnebönder begäradh aff oss en wittnes breff wppo thesse för:de punchtar som för:ne stor [= står] och ähr alle punchtar beuiselig Tryckie wij wårt Signether här nedhan före till wijdhare wisso. Datum wt supra som for:ne stor.

[Intet namn eller sigill inunder.]

147. Confirmationsbref på Töfsala pastorat för Herr Jeremias Eliæ. Dat. d. 14 Mars 1594.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1653, bl. 134.

Wij Sigismundus medh Gudz Nåde &c.

Göre witterligitt, att effter dett wår troo vndersåthe Hederligh och wijrdeligh Mann, Biscop Erich i Abo haffuer för någån tijdh sedan Confereret dhenne Breffwijsere wår vndersåthe Herr Jeremias Eliæ Töffsala Prestegäll i Finland. Och han nu ödmiukeligen begärett der på wårtt Stadfestelsse Breff, Så haffue wij honom dett icke welett föruägre vthan vdi thetta wårtt öpne Breffz Krafft stadfäste För:ne Collation, Sosom och nådeligen vnne och éffterlåthe för:de Herr Jeremias för:de Prestegäll, att niuthe och besittie Vnder samme wilkår, och legenheett både med vnderhåld och eliesth som hans Antecessor och för honom dett innehafft och besittett haffuer. Huarföre biude och befale wij eder trogne vndersåther och

Dannemänn alle som vdi för:de Töffuesalle Sochnn bijggie och boendes äre att i annamme och bekenne för:de Herr Jeremias för eders rette Kyrckeherde och lärefader wälwilligen vthgörandes honom Tiende Lijkstooll, PåscheRentte och all annan deell som i Eders rette Kijrckeheerda och lärefader effter eenn Christeligh gammeell seduana pläge och plichtige äre. Hann skall deremoth igen ware förplichtatt att läre och förkunna Eder Gudz helga ord klartt och oförfalskatt, Sosom och eliesth bewijsa eder then tilbörliga tiensth och så förestå eder som hans embethe kräffuer och eliesth wdi sitt leffuerne och vmgenge stelle och förhålle, att han dett för Gudh, åss och huar Christen Mnnn will och kan trijggeligen för swara. Ther i trogne vndersåther, måge wethe eder effterrätte. Schriffuit på wårtt Slåth Stockholm then 14 Martij Anno 1594.

Anteckning à tergo:

Copia aff Konungh Sigismundi CollationsBreff. Förmälandes om samma wilkor och underhåld som den eene Pastor effter den andre alletijder successive i Töffsala nuthitt haffuer etc.

148. Underhållsbref för Kyrkoherden i Helsingfors Henrik Henrici. Dat. d. 8 Juni 1594.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 3519, bl. 287.

Wij Sigismundus med Gudz nåde &c. Göre witterligit, att wij af ynnest och Nåde hafue vndt och efterladet, som wij och nu mz thette wårt öpne bref wnne och nådeligen efterlathe thenne wår tro vndersåthe Herr Hinrich Hendricij Kyrcke heerde vdi Helsingefårs må niuthe och behålle till åhrlig vnderhold Tree Pundelester Spannemåll, som hans Antecessor framlidne Her Simon för honom haft hafuer, huilcken wår Fogte vdi Bårgå lhän honom åhrligen och till fylest skall bekomme lathe, Sammeledes skall han och bekomme sig till hielp och [= af] Tijonde som årligen uthgöres af wår ladugårder ther wijd för:de Helsingfårs, efter som andre

Kyrckeherder der samme städz then till förende pläge och ware whane bekomme. Ther wårt Cammeråd, Cammererere, Fogter, och alle andre hafue sigh efter rette icke görendes för:de Herr Hindrich her emott förfång eller meen Schrifuit på wårt Konglige Slot Stockholm then 8 Junij Åhr etc. 1594.

Sigismundus Rex.

149. Frihetsbref för Kyrkoherden i Sagu Knut Johannis. Dat. d. 27 Juni 1594.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583, bl. 37.

Wij Sigismundus medh Gudz nåde etc. Giöre witterligidt At effter det denne wår vndersåthe Her Knut Johannis icke förmå wijdere förestå sit kall, vthan nödgas för siukdom skuld och swage legenheet opseie prestegellet, Derföre på thet hann vdi sinn ålderdoms dagar icke måtte lijde nödh, hafwe wij af ijnnest och nåde effterlathet, som wij och nu medh dette wårt öpne breef vnne och Nådeligen effterlathe honom vti sinn lifztidh på een och eenfierdedeels Rööch I Ossmelax och een halff Rööch i öfre Padas i Saugw Sochnn vdi Södrefinlandh för alle åhrlige vthlagur, både wisse och owisse deeler, som der pläger och bör afgå, Der wårt Cammerrådh, Cammererer, Fougdter och alle andre hafuer sig effter rette, Icke giörendes för:de Her Knut her emot förfångh eller mheen, Schrifwidt på wårt Konungligidt Slåt Ståckholm then 27 Junij Åhr etc. 94.

150. Underhålls- och frihetsbref för Kyrkoherden i Sjundeå Anders Johannis. Dat. d. I Juli 1594.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 3524, bl. 40.

Wij Sigismundus medh Gudz Nådhe &c. Göre witterligit, Att effter thz thenne wår troo vndersåthe her Anders Joannis Kyrckieherde i Siundo Sochn i Raszborgz lähn sitter widh een stor almannawägh och hafuer mykin tillbesökning af

wäghfarende, besitter och itt suagdt Prestegäld, Derföre så och af ynnest och Nådhe hafue wij wndt och efterlatit, som wij och her medh thette wårtt öpne Bref vnne och Nådeligen efterlåthe honom, att han (: oss till behagelig tijdh) må niuthe och wpbäre the fyre pund Span:ll till förbättring på sitt wanlige wnderhåld, som hans Antecessor her Tomas Olaj, och han sedhan efter högloflig ihugkommelse wår Käre Her Faders Bref haftt och nutit hafuer. Wij hafue och så på så lång tijd som förbe:tt står wndt och nådigest efterlåtit att för:de Her Anders må och skall ware frij och förskåndt för alle Bårgläger som opå legges kunne, Förbiude fördenskull her mz wåre Camerere Fogdter och alle andre eho the helst ware kunne att göre för:de Her Anders her emot förfång eller meen. Skrifuit på wårtt Konglige Slått Stockhålm den 1 Juli Åhr 1594.

Sigismundus Rex.

151. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i S:t Mårtens socken Simons Canuti enka Magdalena Marcusdotter. Dat. d. 12 Juli 1594.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583, bl. 26 och 1838, bl. 1.

Wij Sigismundus medh gudz nåde etc. Giöre witterligit att wij aff warkunsamheet och Nådhe hafwe vndt och effterlathet, som wij och nu medh dette wårt öpne breeff vnne och (: Oss till enn behaglig tijd :) effterlathe denne wår vndersåtherske Madelinn Marckus dotter, framlidne her Simons effterlefwerske vti Sanchte Mårthens Sochnn frijheet på thz heemanedt Mälsälä som honn nu besiter, för alle de vtlagur, som der af pläger och bör vtgiöres, Der wårt Cammerrådh, Cammerere, Fougdter och alle andre hafue sig effter rette, Schrifwidt på wårt Konungligit Slåt Ståckholm Denn 12 Julij Åhr etc. 1594.

152. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Pargas Eliæ Simonis enka Agnes Clemens' dotter. Dat. d. 17 Juli 1594.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583, bl. 27 och 1838, bl. 1.

Wij Sigismundus medh gudz Nåde &c. Giöre witterligit, att wij af ynnesth och Nådhe, Så och för denne breffuiserskes Agnis Clemetzdotter, framlidne her Elies effterlefwerske vti Pargas, Ennsöriende legenheet skuldh hafwe vndt och efflerlathet, som wij och nu medh thette wårt öpne bref vnne och nådeligen effterlathe henne (: Oss till behaglig tid :) må niuthe och beholle Eet heeman vti Finby i Pargas Sochnn och Södemå benempndt vti samme Sochnn, som hon af ödhe optagit hafwer frij för alle vtskijlder och Rettigheeter, som der aff pläger och bör vtgiöres, Der wårt Cammerrådh, Cammererer, Fougdter och alle andre hafwe sigh effterrette, Icke giörendes för:de hustru Agnis her emot förfångh eller mheen. Schriffwit på wårt Konungligit Slåt Ståckholm den 17 Julij åhr etc. 1594.

Sigismundus Rex.

153. Biskop Erici Erici bref till Fogden öfver Österbotten Thomas Jörensson om tillskott i vinkornet för Lochteå församling. Dat. d. 24 Juli 1594.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4803, bl. 32.

Käre Thommas Jörensson. Kann iagh edher wänligen icke förholle, adt Kyrkieheerdenn sampt mhenige mann vdi Lochta Sochnn haffue sigh högeligen beswäradt adt the icke kunne holle församblingen medh wijn och öfflett medh the $5^1/_2$ t:or Spanmål (efther thet är mäst slött och frusidt Korn som the få, och ganska ringe få derföre), som the här till haft haffue, synnerligen efther thet manntaledt förökes i Sochnen, och folkedt gå ofthare till Sacrament, som till förende, och haffue fördenskuld endrächteligen och ödmiukeligen biditt, adt the motte bekomme några tunnor ähn nu der till Så på thz adt församb-

lingen icke motte lijdha nödh på wijn och öffledt och derföre nödgas holle sigh ifrå Sacramentedt Derföre haffuer iagh på Kongl. M:ttz wår allernådig:te Herres och Konungs nådige behagh vndt och eftherlatidt till för:de Lochta Kyrkie till the som the för haffuit haft $2^1/_2$ t:or aff Tijenden Så adt the här efther till wijnkorn må haffue 8 t:or. Begärer för den skuldh adt i wele lathe them bekomme the för:de 8 t:or aff Tijenden som åhrligen faller udi för:de Lochta Sochn. Jagh förseer migh adt Hans K. M. trogne män och Cammerer warde the beståendes hwadh som till församblingenes store nödtorft udi sådane motto eftherlatidt ähr. Gudh edher här medh befalendes Datum Lochta prestegård 24 Julij A:o etc. 94.

Ericus E. } Biscop udi Abo.

154. Dom i en jordeträta mellan Kyrkoherden i Pemar Henrik Martini och Riddaren Henrik Claesson till Kankas. Gifven d. 31 Augusti 1594.

Från Kungl. Riks-Bibliotheket i Stockholm. Handskrifter. Rålambs Samling, Fol. N:o 173, pag. 415.

Konung:e M:tz till Swerige och Polenn etc. Min alle nodig:te herris tillförordnet på Abo, Jagh Hanns Erichson till Brinckala, Bekenner och gör här med witterligitt att Anno etc. 1594 thenn 31 Augusti Thå iag höllt ting mz allmogen aff Pemar Sochnn vpo min Käre Swågers wegne, Arffued Drakes till Hagellsrum vdi Landzfogtens Jören Ollsons och flere gode Mäns närwaru. Blandt annatt ärende som Kirckeherdenn ther samestedz, her Henrich Martini, hade till vthfhöre medh thenn Edle och wällborne herris, her Henrich Claesons till Kanckas, Riddere, landboo i Räpälä, hadhe han i rätte ett S. höghlåffligh ihugkommellse Konung Jahans förswarellse breff giffuit Anno 92. förmellendes att för:te her Henrich haffuer ödmiuckelig:n lathz Giffue H. K. M:tt tillkenne, thz några aff Adelenn och besynnerlig wällbe:te her Henrich Claeson skulle tillfoge honom stort öffuerwold och

orätt på the äger som vnder Prestegården belägne äre. Thå befrågade wällbe:te her Henrich Claesons tienare Lasse Marckusson och Daniell Madzson hoss the 12 i Nempeden samt then Menige Man, vm them war nogot witterligitt att wällbe:te her Hendrich efter några äger vnder Prestegården stådt haffuer, eller Kirckeherden eliest nogen orätt tillfoged, Ther till the alle samptligen, Så och hwar för sigh Swaradhe, att the thz alldrigh förnummet hade So som för:te her Henrich thz och sielff bekende och för rätte tillstodh, att wällbe:te her Henrich inge äger vnnder prestegården begäret, eller honom noge orätt tillfoged haffuer, mhere än thz han haffuer waret i träthe mz wällbe:te her Henrichs landboo i Räpälä om ett stycke Jordh, som Körkeherden seger ware klåckare iordh, och will egne sigh vnder thz Skatteheman han brwkar i för:ne Räpäle, Och wällbe:te her Henrichs landboo will haffue vnder frellsis iordh, epter same iordh ligger inn vdi begges theres åker, Huilckin iorde träthe Nempnden och andre gode Män skole mz Stongfall åthskilie, Men thz för:te her Henrich så osanfärdeligen haff:er ahngiffwitt wällbe:te Gode herre hoss sijnn höge öffuerhett, är skuted vnder dhen Ehrewördige Herres, Biskop Erichs dom. Till ythermhere wisso trycker iag mitt Signete här nedan vnder, sampt Nills Ericsson Sittiand i Häredzhöffdinges stadh på wällbe:te Arffwed Drakes wegne, Dag som för:uit sthår.

155. Lappo kapellboars i Österbotten underdåniga supplik om hjelp till deras kyrkas återuppbyggande. Dat. d. 1 Mars 1595.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Lappo pastorat.

Stormächtigeste Högbornne Furste, Allernådigeste Härre Hertig Carl, Swerigis Rikes Arfurste Och Regerande Herre etc.

Edhers furstlige Nåde af thenn Högste Gudh i Högdenne, Både till Andeligh och Timmeligh wälfärdh

altidh med wåre Ödhmiucke Böner Önskandis wnderdånligen lyckosaligh framgång.

Aller Nådigeste Herre och furste, Eders Nådz höghmechtigheet, her med gifwandis wnderdåneligen tillkenne Om thenn store Olycka och vnderlige fall, här skeett ähr med wår Kyrckie vdi Köro Lapu Capelgäld etc. Wdi såå motthe, att i näst förlidenn S. Staffans natt bleff hoon af stark och förskräckeligtt wädher och styggeligh storm aff sitt Rum aldelis borttförd öfuer Kyrckegårdenn, förskingrat och spellat såå, att thett ena styckett icke fins med thett andra, huilkett både grufweliget och ijnckeligitt ähr på att see, hennes förstörningh, Hwarföre Aller Nådigeste Härre och furste, till E. F. Nådz Högmechtigheet äre wij fattige undersåttere ganske underdåneligen böönfalne, thett E. F. Nådh wärdigas för Christi wärdigheet och wår anliggiande största Nödh skulldh, wille wara Oss fattige vndersåtter behielpelige, Thett wij fattige männ genom E: F: Nådz Nådige tillhielp måge bekomma wnsättningh till Kyrckienes wpbyggningh antthen aff pålagd Gärd i förlidenn höst, eller med annor Nådigh tillhielp förhielpandis, Mädann wij fattige vndersåter ingelunda med wår egenn hielp allene förmåge att komma till wäge, thz wår Kirckie kann blifue upbyghd igenn för wår store fattigdom af Oåhr, Såå och för Gärder och Bårge leije, genom huilkett wij ähre fast oförmögne wårdne, Sådane E: F: Nådz nådige hjelp, denn Wij fattige män fulleligen förmode warder E. F. Nådhe thenn högste Gudh Rijkeligenn belönendis i Ewigheettenn, Thenn wtj E: F: Nådhe med E. F. Nådis högborne förstinne och Bäggis E: Nådis kärkompne wårdnat samptligenn hafue vnderdånelige Befalet etc. Att så vdi Sanningh är nu wår Kyrckes förstörningh Bedie wij Landz fougdens Thomas Jörenssons sampt Proustens här Jacobs Kyrckie Härre i Vero Sockenn Signeter her neddan vnder till större stadfestillze etc. Datum Vero then j Martij pro Anno etc. 95.

(Två Sigiller.)

156. Drottning Katarinas bref för Ålands allmoge om tillgift på klockarevackan och om tillsättande af en klockare vid hvarje socknekyrka på Åland. Dat. d. 29 Juni 1595.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 2827,bl. 12, och 2833, bl. 111.

Wij Katherina med Gudz Nåde Sweriges Göthes och Wendes Dråttningh, Giöre witterligitt medh dette wårdt öpne bref, Att efther thz den meninge man opå Ålandh hafwer besögdt oss medh deres förseglingh och swplicatz och ödmiuckeligen begäredt ath wij wille nådeligenn tillgifwe them någett af deris åhrlige wttskijllder som ähr Klåckare wackann Så hafwe wij nu af gunst och nådhe ansedt denne deres begären och till gifwitt them förbe:de Clåckare wacka, som ähr oss instelldt för åhrlige Rentan till en behageligh tidh, Och effther thz ath thee hafwe beklaget och besweret sigh der öffwer ath thee hafwe inge Clåckare, som håller Socknestugun warm för gammallt follck och barnn och ellijest giör Kiörckije tienst medh ringiende och annett sådandt meer, Så hafwe wij till sagdt atth prosten sampt wår befallningz man skall så lagatt atth der skall blifwe en klockare sadt widh hwar Sockne Kyrckija som ophålle samme tienst och skall tages aff förbe:de Clåckare wacka så myckett som Klåckaren kunne sig wnderhålle medh effter som Socknen ähr till, Der bådhe Prosten och wår befallningzman wette sigh effter rette, Datum Strömshollm denn 29 Junij Anno etc. 1595.

Wnder wårdt Secrett.

157. Underhållsbref för blinde Prestmannen Mårten Petri. Dat. d. 7 Augusti 1595.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1667, bl. 40, och 1652, bl. 85. — Jfr Första Samlingen af dessa Handlingar, N:ris 432 och 462.

Wij Karl medh Gudz Nåde Swäriges Rijkes Arffurste &c. Göre witterligit, att effter thenne brefwijsare her Mårtenn Petri är blifwen blind, så att han inthett kan bruka sitt Embete, och ther igenom hafwa sitt vppehelle Derföre

hafwe wij på Konung:e Ma:ttz till Swerige och Polen etc. wår älskelige Käre Herr Broders wägne vndt och efterlathett, som wij och nu medh thetta wårtt Öpne breff vnne och efterlåte, att han högb:te Kon. Ma:tt till behagelig tijdh skall bekomme aff åhrlige Rhenten i Nårfinland sig till föde och Vppehelle Spannemåll 10 tunnor. Der Cammerråd, Cammererer, Fougter och alle andre hafwe sig efther rätte, Icke görendes för:de her Mårten här emoth förfång hinder eller mheen. Schrifwitt på Stocholms Slått then 7 Augusti Anno etc. 1595.

CaroLus mpr.

158. Underhållsbref för Kyrkoherden i Lappo Bernhardi Petri enka Margareta. Dat. d. 8 Augusti 1595.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4808, bl. 153.

Wij Karl medh Gudz nåde, Sweriges Rijkes Affurste &c. Göre wetterligitt att efter denne brefwiserska Margreta Markusdotter framlidne Her Bengts [! = Bärns l. Bernhards] efterlefuerska vdi Lappu Sochn hafuer vdi dette närwarendes åhr fåth stor skada på sin gård och ägedeler vtaf wådeeld, Derföre, såsom och för hennes ömkelige och eensörgende lägenhet skull, hafwe wij på Kon: M:ttz wår Elskelige Käre her broders wegne och nådige behag så och af warkunsamhet och nåde vndt och efterlated som wij och nu med dette wårt öpne bref vnne och efterlate att så lenge hon är Enke och eensörgende, skall hon bekomma sigh och sine månge små barn till föde och ophelle Otta T:nor spannmål af oförläntte kyrcketijenden eller åhrlige renttan j österbottnen. Der H. Kongl. Ma:ttz Cammerråd, Cammarerer, Fougter och alle andre hafue sig att efterrette. Icke görendes her emoth hinder meen eller förfång. Schriffuit på Stockholms Slott, den 8 Augusti. Anno etc. 95.

CaroLus mpr.
(L. S.)

159. Bref om vederlag för resterande underhåll åt Presterskapet vid domkyrkan och Kapitlet i Åbo. Dat. d. 23 Augusti 1595.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583 bl. 34 v. — Jfr. Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 379.

Wij Carll medh Gudz nåde &c. Giöre witterligidt, att effter det Presterskapet weedh Doomkyrckian och Cappiteledt i Åbå så wäll Biscoppen som alle de andre hafwe altidh gifwidt tilkenne, att fougterne ther i Finlandh, till hwilcke de i nest förledne åhr ähre blifve Jnwijste att annamme deres vnderholdh hafwe them thett förhollet Och de der igenom lidit nödh och satt sig vti stor geld, ödmiuckeligen bidendes, att thet måtte bliffwe dem wederlagdt, Så hafwe wij på K. M:ttz till Swerige och Polens etc. wår Elskelige Kiere Her broders wegne bewilliedt, atte samme deres vnderholdh vtaf the fougdter, som hafwe them thet ifrå [sagt], tilfyllest vthbekomme måtte, af the bönderne som hafwe inne med sigh, Förbiudhe fördenskuldh och her medh på K. Ma:ttz wegne befale för:ne Fougter hwar wnder sit Nampn, atte stelle för:ne presterskapet tilfridz för hwadh deell de kunne hafwe hoss dem till att fordre, som finnes icke ware nödtorffteligen och skäligen tillgifwidt, Så frampt de det [icke] giöre, skåle de framdelis af deres egidt betale och endågh tilbörligen strafwede blifwe, Der hwar och een hafwer sigh efterrette, Schrifwidt uti Ståckholm denn 23 Augusti åhr etc. 95.

CaroLus mpr.

Nicolaus	Erich	Göstafwus	Göstafwus	Tuure
Gyllen Stierne	Sparre	Gabrielsson	Baneer	Bielcke.

160. Bref om understöd för Fältpredikanten Jakob Gregorii. Dat. d. 2 Oktober 1595.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica. — Jören Olsson var fogde i Söder Finland.

Sigismundus med Guds nåde &c.

Wår nåde tilförende. Effter thett Jören Olsson denne brefwijsere her Jacob Greg:i hafwer i några åhr lated sigh

brwke för Predicant ibland Finsche Knechterne, och hafwer att fordre någon lhön i kläde och peninger. Derföre medan wij förnimme, att han så wäll som flere i Abo hafwer lidit schada af den brand, som senast der öfwer gick, Så är wår willie och befalning, attu af åhrlige Rentte Spannmålet lather honom bekomme så mykit som på hans Kläde lhön kan belöpe, enär han der opå fordrande warder. Der med scher thett wår willie är och tu hafwer tigh att effter rätte. Schrifwit på wårtt Kongl:e Slott Stocholm den 2 Octobris Anno 1595.

Sigismundus R.

161. Bref om efterskänkta gärder för Kyrkoherden i Kimito Anders Andreae. Dat. d. 24 Oktober 1595.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583, bl. 61.

Karll med Gudz nådhe Swerigis Rijckis Arffurste och förestondare.

Wår gunst tilförende etc. Wij lathe tig wete Jören Olssonn att thenne brefwisere Her Anders Andræ i Kymmitto Sochn vdij Södrefinlandh hafwer her för Oss waridt och vti vnderdonigheet ödmiuckeligen begieredt förskoningh opå the Sex pund Spanmåll, som han med tilbaka ståår Så aldenstund han icke förmå för:ne Spanmåll vtgiöre och elliest sitter vti een stoor Almeninge wägh och mychidt af giestningh betunget blifwer, Derföre hafwe wij hans ödmiucke begieren Nådigest anseedt och gunsteligen effterlathett, att han nu thenne gongh för:de åthersteder må förskont blifwe Du skalt fördenskuld icke giöre honom emot thenne wår Nådige tillatelsse hinder eller förfångh i någre måtte, vthan [låta honom] derföre okraffd blifwe, Der weet digh effter rette, Af Suderkiöpingh, then 24 Octobris Åhr etc. 95.

CaroLus mpr.

162. Bref om förbättradt underhåll för Kyrkoherden i Piikkis Henrik Olai. Dat. d. 25 Oktober 1595.

Från Finl:s Statsarkiv, N:o 1672, bl. 183. — Jfr. Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 380.

Wij Carl medh Gudz Nådhe Swerigis Rijkes Arffurste och Föreståndare, Hertigh till Sudermanneland, Näriche och Wermelandh, Giöre wetterligitt, Att efter thenne Breffwijsere Her Hinrich Olai Kijrckieheerde wthi Pijchis Sochn haffuer här hoos Oss waridt och wthi wnderdåånigheet ödhmiukeligen giffuit tilkenna, att han sitter vthi een stoor almanne wägh, och esom åfftest bliffuer betungett medh mijkin gestningh bådhe aff een och annen som ther i Sochnen aff och till förrese Ödhmiuckeligen fördenschuld begärandes någen hielp, Derföre haffue Wij opå Kånungl:e Ma:tz till Swerige och Pålens Wår elskelige Käre Her broders wägne gunsteligen wndt och effterlatit, såm Wij och nu medh thette wårt öpne Breff wnne och effterlate hånom Tre tynner Spanmåll till the Siw, som hånom allaredhe aff Tijenden eftherlatne äre, åhrligen att bekomme, Jn till thess att några godhe Männ aff Adhel ther hedhen förordnadhe bliffue, Som der Konungz Refst hålle schole huilche då schole late hwar och een niwthe frijheet effter som han kan ware nödstält till, Der hög:te Konungl:e Ma:tz Beffalningzmän Cammererer, Fougter dersammestädes, och alle andre måge wete sigh efftterrätte. Icke görendes här emoot hinder eller förfångh i några måttå. Aff Suder Köpingh den 25 Octobris Åhr etc. 95.

Medh Fursteligh Nådz Egen handh
Wnderschriftuit.

163. Underhållsbref för Prestmannen Paulus Andreæ. Dat. d. 28 Oktober 1595.

Från Finl:s Statsarkiv N:o 3557, bl. 14, och 5899, bl. 33. — Jfr. Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 476.

Wij Carll medh Gudz nåde Swerigis Rikis arffurste och Föreståndare &c. Göre witterligit att effther thenne breffui-

sare Her Pål andreæ är bliffuen för någre åhr sedan fången aff Riksens fiender, ther han sedan hafuer warit vthi Sex åhr fengsligh anhållin, Haffuer nu fördenskuldh vthi underdånigheet ödmiukeligen begäredt något till hielp och uppehålningh til sin födo. Så haffue wij hans ödmiucke begären nådig:te ahnseedt och på Konung:e Ma:tz til Swerigie och Pålens etc. wår Elskelighe käre her broders wegne åhrlighen vndt och efftherlåtidt honom til hielp och vnderhåldh oss till een behagligh tijdh Sex tunnor Spanmåll der han boandhes är åhrligen att bekomme, Den hög:te Konungl. Ma:tz Cammerådh, Cammerere, befalningzmän Fougdter och alle andre måge wete sigh effther rätte. Icke görandes honom her emott hinder eller förfångh i någon måtto. Aff Suderköpingh den 28 Octobris åhr etc. 1595.

CaroLus mpr.

Lasse Christhersson.

164. Frihetsbref för Kyrkoherden i Loimijoki Jöns Johannis. Dat. d. 20 November 1595.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1557, bl. 105 v.

Salutem, Effther thett Lasse Pålsson, Att thenne breffwiser her Jöns Johannes Kyrckeherde vdi Loimijocki Sochn boor vdi en stor almanne wägh och haffuer stor gästningh och tillsökningh aff Kong:e Ma:ttz till Swerige och Pålen min Allernådig:te Herres och Konungz trogne wndersåther och tienare som förrese af och till Derföre haffuer iag vpå Högbe:te Kong:e Ma:ttz nådige behagh vndt och efftherlatidh att han må ware frij och förskonett medh den gärdh som han 95 hadhe bortth vthgöre Ther J haffue eder effter rätte Gudh befalendes Datum Abo Slott then 20 Nouemb: Anno etc. 95.

Claes Flemingh Frijherre till Wijck,
Swerigis Rijkes Rikz Marsk, öffuerste
Admirall Generall Felt öffwerste och
Stadthollare vdi Finlandh.

165. Frihetsbref för Kyrkoherden i Piikkis Henrik Olai. Dat d. 27 Januari 1596.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583, bl. 45 och 72. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 380.

Effter det Jören Oluffsonn att denne brefwisere Her Hendrich Kijrckeheerde i Pijckie Sochnn bor vti een stor Almennige wägh och hafwer stor tilsöckning och gästningh af K. Mai:tz till Swerige och Polens etc. Min Allernodigesthe Herres och Konungz vndersåthere, som förrese af och till, Derföre hafwer iagh på Högb:te K. Mai:tz Nådige behag vndt och effterlatet, att han må vare frij och okrafd med then Tiend Spanmåll som han vti thesse nest förledne åhr åhr blifwen skyllig, Gud eder befallendes, Datum Åbå Slåt then 27 Januarij Åhr etc. 96.

Claus flemingh friherre till Wijk,
Swerigis Rijkes Marsk, öfuerste
Admiral, &c. Stådthollere i finlandh.

Denne Zedell will iag hafue på K: M. wegne och lyckelige ankompst Stadfest ifrå thet Datum såm Saligh her Claas Zedell förmäler, Schall fördenskuld ingen fördriste sig at giöre honom her emot hinder, meen eller förfång, Till mere wisse vnder min egen hond, Aff Åbå Slåt den 6 Maij Åhr etc. 99

Arfwedh Erickzon.

166. Frihetsbref på ett ödeshemman för Kyrkoherden i Pargas Petrus Johannis. Dat. d. 16 Mars 1596.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583, bl. 64. — Jfr. Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 459.

Jagh Claas Flemingh Friherre till Wijck etc. Giöre witterligit att effterdet denne breefwisere, Hederligh och Wällärdh man her Peer, Kyrckeheerde i Pargas Sochnn vti Södrefinland hafwer optagidt till att bruucka K. Mai:tz och Cronon till nytte eet heeman vti förbe:de Pargas Sochnn, benempndh Öbbersnääs, som åhr tree stenger iordh, hwilchidt icke alle-

nest ähr af thes arfwinger för armod skuldh öfwergifwidt, vthan och ähr alle huusenn, som ther opå hafwer waridt, afbrendt, Så att thet platt i öde ähr, Så på thett att för:de Her Pedher måtte testhe betre komme Jorden til bruuck igenn hafwer iag på högbe:te K. Mai:z till Swerige och Polenn etc. Min Allernodigesth Konungz wegne tilsacht honom ther opå några åhrs friheet, både för wisse och owisse Partzeler, effter såsom andre the ther ödis heeman optagit hafwer, Der huar och een, som på K. Mai:tz wegne någon Befalning hafwer till att giöre och låthe i sådanne saker wele och hafuer sigh efterrette, Icke giörendes för:de Her Peder her emot hinder eller förfångh, Schrifwidt på Åbå Slått then 16 Martij Åhr etc. 1596.

Manu propria.

167. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Kimito Anders Andreæ. Dat. d. 5 Oktober 1596.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583, bl. 46. — Jfr. Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 362.

Jagh Claas Flemingh frijherre till Wijck etc. Giör her med witerligidt, att denne K. Mai:tz till Swerige och Polens etc. Min Allernodigesthe Konungz och Herres tro undersåthe Her Anders Kijrckeheerde i Kijmmitto Sochnn hafwer gifwidt mig tillkenne, atth han will optage eet heeman, liggendes vdi Gimby i Kijmmitto Sochnn, vnder tree march och fem öris land iordh, som vdi mång åhr hafwer leget öde, Och opå thet han thesthe betre kan komma samme ägor till macht och i bruuk och med tiden giöre hans K. Mai:z och Cronon der lijke och Rett aff, hafwer hann begieredt niuthe ther opå någon Friheet, Så aldenstund hans K. Mai:z endeligen will, att alle ödis heeman skule blifue optagne H:te K. Mai:z och Cronon till gagn och gode, Derföre hafwer iag opå H:te K. Mai:z Nådige behagh vndt och effterlathez, att han opå Tree åhrs tidh må niuthe samme heemanedt frij, både för wisse och owisse vthlagur, som ther vtaf bör vtgiöres, Och

sedan må han besöckie hög:te K. Mai:z etc. Der hwar och een weet sig efterrette Till ythermere wisse vnder mit Arfwelige Innzegell, Datum Åbå Slåt thenn 5 Octobris Åhr etc. 96.

Egenn hondh.

168. Bref om underhåll af Tionde för Kyrkoherden i Kalajoki Liungo Thomæ. Dat. d. 16 Mars 1597.

Från Finl;s Statsarkiv. N:o 4861, bl. 76 v. — Jfr. Första Samlingen af dessa Handl:r, N:ris 257 och 290.

Wij Carll medh Gudz Nådhe &c. Göre witterligit att thenne K. M. til Swerige och Påland wår älskeligh käre her broders vndersathe her Liunge Thomæ Kyrke heerde vti CalaJoki Sochnn vti Österbåtn haf:r här hoos oss warit, och vti vnderdånighz tilkenna gifuit, att then tijende Spanmåll som vti för:de Sochnn faller, icke kan sig belöpe årligen til twå lester efter som the Kong:e breff som [han] hadhe och hans antecessoribus haft hafue lydha och ther vpå gifne åhre, Ödmiukeligen för den skuld begärendes att han och måtte bekomme all den tijende Spanmåll så och tijende trån som der sammestädz blifue kunne Så efter hann sitter vti een stoor gestninga wegh och här till medhan feigde warit hafuer mykin tunga framför andra vtstådt, Derföre hafue wij på hög:te K. M. wegne nådig:t vndt och efterlathz all then tijende Spanmål så och trån tijende aff för:ne CalaJoki Sochnn medh andre frijheter som honom haffuer warit efterlathz, ehuadh nampn the helst hafua kunna, årligen att upbära och frijt och obehindrat niwta och behålla. Der hög:te K. M. Camererer, fougter, och alle andre måge wethe sigh efter rätte icke görendes for:de her Liunge emot thenne wår nådige tillatelse hinder eller förfång i någen måtto Gifuit Örebro then 16 Martij Åhr etc. 97.

Wnder wårt Secret.
Carolus.

169. Ståthållaren Arvid Eriksson Stålarms förläningsbref på ett hemman för Fältpredikanten Henrik. Dat. d. 29 Mars 1597.

Från Finl:s Statrarkiv. N:o 4343, bl. 192.

Jagh Claes Flämingh Frijherre till Wik Sweriges Rijkes Marsk . . . . Krigs öffuersté och Stotthållare i Finlandh Gör witterligitt med tette Öpnne breff migh haffue på Konungl. Ma:tz nådigh behagh effterlatet denne Her Hindrich Kon. M. trogne vndersote och Predicantt som nu är följachtedh på krigz reser och eliest enn Skatt jordh j ånneworij [= Onnivuori] och Pårwola vdij lamppis Sochnn der vpå bor tre bönder Och denne förbenempde hemmann har Jagh honom på K. M. wägne effterlatedh för hans tienst wdij sitt embe[te] giordt haffuer oce på krigz resh elest wdij wersle saker Sinn Her och Konung wärenn troghenn will derföre haffue beffalet K. M. fougdter och beffalningz man j samme heredh att de honom dhesse förlenedt Skatt Jordh obehindredt niuthe och behålle medh alle wthlager der aff göra till Hans K. M. lyckligh Ankompst Och tuiffler Inthett Hans K. M. honom samme hemmann late niuthe och behålle för hans trogen tienst till mere wiss medh egenn hond skriffuitt Datum Abo denn 29 Martij 97.

Skall Her Hendrich ware frij för Skiutzfärdher gierder och gestningh Både för Rijtter och Knechter Datum Curiala denn Februarij Anno etc. 98.

Arffuedh
Erichssonn.

170. Drottning Katarinas bref på 8 tunnor Spannmål för Kyrkoherden Laurentius Magni i Sund. Dat. d. 10 Juli 1597.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2817, bl. 23 v. — Henrik Andersson var Slottsskrifvare på Kastelholm.

Catherina med Gudz Nåde Swerigis Gothis och Wenndes etc. Drottning.

Wår gunsth tilförenne Wij lathe tigh weeta Hendrich Anderssonn forståd [!] att thett åhr wår willie attw skall lathe

Her Lars i Sundh Bekoma 8:te Tonner Spanmåll som wij haffuer honnom wndsatth medh doh [= då] han der på fordrandes warder thetta tw westh tigh effter rätte Datum Strömsholm dhen 10 Julij Anno etc. 97.

171. Underhållsbref för Kapellanen i Borgå socken Henrik Erici. Dat. d. 3 Oktober 1597.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3481, bl. 34.

Jagh Arffwedh Erichson till Lijndöö tilförordnat wdi-Krigzöffuerste och Stådhollare stadh wthöffuer Storförstendomett Finlandh & Gör här medh kunnigt och witterlighitt att denne brefwijsare Här Hendrich Cappelann i Borghå Sochnn haffuer aff migh begäradt atth iag på H. K. M:z wilie lathe honom till födhe och wppehelle niuthe och behålle the Sex T:nor spanmål som Greffue Axell denne tijdh han hadhe öffuerste befalningen här i Finlandh så wäl som saligh Här Clas Flemingh honom på H:te K. M:z wegne aff Klåckare Renttan som faller i för:de. Borgå Sochnn effther ladedh haffuer huilkedt och iag anseendes hans långlige tienst och fattighe legenhet honom icke haffuer wellett komma för neehr wthan på H:te K. M:z till Swerige och Pålen etc. min aldernådigste Konungz och Herres wegne och nådighe behagh wndtt och efftherladitt att han för:de Sex tonor Spanmål niuthe och beholle må till H:te K. M:z lyckeligh hemkompst och sedan wijdare må han besöckie H:te Ko. M:z om samme wnderhold, Dher H:te Ko. M:z befalningzmän Camererer Fougdher sampt alle andre såm H:te K. M:z medh lydno och hörsamheet förplicktadhe ähre wille och haffue sigh effterrätte. Icke görandes honom här emott någhon meen Datum Borgå den 3 Octobris Anno 97.

Arffuedh
Erichson.

172. Frihets- och underhållsbref för Fältpredikanten Henrik Matthæi. Dat. d. 12 Oktober 1597.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4343, bl. 192. Jfr ofvan akten N:o 169.

Jagh Arffuedh Erichssonn till Lijnndöö tillförordnedh wdij Krigzöffuerste och Stodhthållare stedh öffuer Storfurstenndömett Finlandh Gör här medh witterligidt Adtt framledne hos Gudi Salige Här Claes Flämingh hadhe på H:te Konungl. Ma:tz wägne och nådigh behagh wndtt och förläntt denne Gudz ordz tienare herderligh och wällerde man Her Hindrich Matthej nogre Godz och wnderhåldh för den tienst han H:te K. M. krigsfälck vdij marcken giortt haffuer, hwilke godz och wnderhålder Jagh icke heller haffuer welett honom för wägre eller förhindre wthan på H:te Konungl. Maij:tz wägne låffwar och till säger honom dem frijtt obehindret niuthe bruke och behålle till H:te Kon. Ma:tz lijckelige Heemkompsth, Alldeles på de wilkor som framledne S. Här Claes breff lijde och innehålle huilcket alt Fougten skall honom tillhånda förskaffa aff bönderne sampt medh dedt han sielff skall honom leffuerera Effter S. Här Claes breffs lijdelse Der H:te Konungl. M: Beffalningz mann Fougter och alle andre wette sigh effter rätte icke görendes för:de Herr Hindrich här emoth hinder platz, mheenn eller förfångh Aff Curiala then 12 Octobris 97.

Arffuedh
Erichssonn.

173. Frihetsbref på ett hemman och underhållsbref för Kyrkoherden i Perno Michael Andreæ. Dat. d. 15 December 1597.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 3481, bl. 46 och 80.

Jagh Arffwedh Erichsonn till Lindöö och Peittz tilförordnadh wdi Krijgz öfuerste och Stadhollare Stadh, wdi Storförstendöme finland gör här med witterligitt mig hafue på Hög:te K. M. till Swerige och Polens min aller nådig:te Konungz och Herres wegne och Nådige Behagh wndt och effter-

latidt thenne Hans K: M: tro wndersåthe Her Michil Andree Kyrckeherde wdi perno Sochnn frijhz po sitt hemman wdi Borghbjj i för:de Sochnn in till Hög:te K. M: lyckelige hemkompst för Borghlägre gästning skiutzfärder sampt alle andre wisse och owisse partseler hwadh nampn thz helst haffua kan. Ther H. K. M:tz Fougter sampt alle andre måge wette sigh effter rette icke görandes honom här wthinnan hinder eller förfong. Theslikes haffuer iagh po hög:te K. M: wegne och Nådige Behagh wndt och effterlatedh honom then Klockare rentan som Hög:te Kongl. Ma:tz bör hafua Löper sig till fem daler effter thez han sitter wdi een alman wägh och hafuer offta tillsökning wthaf Hög:te Kongl. Ma:tz tienare ther till wisso wnder mitt Signett. Datis af Tawasthws then 15 Decembris A:o 97.

Arfuidh Erichsson.

174. Frihets- och försvarelsebref för Predikanten på Åbo slott Mårtens Erici enka Kirstin Philippidotter. Dat. d. 23 Januari 1598.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583, bl. 47.

Jagh Arfwedh Erichsonn till Lindöö etc. Giör her med witerligidt, att effter ded denne breefwiserske, Hustru Kirstins Man war Slåtz Predikant opå Åbå Slåt och sig vdi sit Embete och Kall både vdi lefwerne och lhärdoom Ehrligenn och wäll förfolgde, som een Ehrlig preste man egner och bör, Derföre hafuer iag opå H:te K. Mai:z till Swerige och Polens etc. Min Allernodigesthe Herres wegne och Nådige behaagh intill H:te K. Mai:z lyckelige heemkompst vndt och effterlathet hans effterlefwerske, för:de hustru Kirstinn Philippi dotter, att hon må niuthe och beholle thet huuset honn nu bor vti och her till boodt haffuer, Thesslickest och eet skatte heeman benempndt Tawålaby vti Halicko Sochnn, der vti een Schatt march iordh, frijheet opå till Högbe:te K. Mai:z lyckelige Ankompst, för alle wisse och owisse Partzeler, som ther vtaf pläger och åhrligen bör vtgiöres, Såsom

och her med på H. K. Mai:z wegne tager och annammar honom [= henne] med barnn, legefålck, huuss och heem, Rörligidt och orörligidt dödt och qwicht, inthet vndantagandes vti H:te K. Mai:z Nådige hegnn, wärn, frid och förswar för alt orett och öfwerwoldh, Att ingen skall fördristhe sig tilfoge henne eller ded henne tilhörer någon orett, vthan före ded vth med henne för Lag och Rette, der the meene sigh hafue henne något tiltala, Af Åbo Slåt denn 23 Januarij Åhr etc. 1598.

Arfwedh Erichzonn.

175. Bref om utvidning af prestbolet för Kyrkoherden i Mäntyharju Jakob Petri. Dat. d. 23 Februari 1598.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5771, bl. 33.

Jagh Arfuedh Erichssonn till Lindöö och Peitz tilförordnet vdi Stathållere och Krigzöfwerste Stadh vdi Storfurstendömet Finlandh etc. Gör her med witterligit att efter thenne brefuisere Hederligh och wällärdh Her Jacob Kyrckeheerde vdi MändiHariu Cappelgiäldh hafuer lithet Prestebooll att han sigh och sinn Husholdh der vtaf icke vppeholla kan Så vpå dedh han sitt kall och embete deste troligere och fliteligere göre kunde, är honom till den halffue Skatt ödhes iordh iagh honom före beuilget hafuer tilleggnet vnder Prestebolet Pasolabij i Lapvesi Häredh medh alle dess ägår i wåthe och torre medh alt thet ther till lijder, der om för:de Her Jacob migh om min Stadfestelse ahnlanget hafuer, Så efter iagh des vmstendigheter förfarit hafuer hafuer Jagh honom samme bij icke förneke kunnet. Men effter ded will falla honom en långesam träte der bönderne aff same godz träde skole, derföre hafuer Jagh på Hög:te Kon. Ma:ttz wegne och nådighe behagh efterlathz för:de Her Jacob för uthan Pasollebij en ½ Skatt Jordh sampt mz den ½ skatt ödhes Jordh i Kijtteläbij, att niutha bruka och behålla sigh till nijtto både för wisse och owisse deler ehuadh nampn the

helst hafue kan, till thes Jagh framdeles kan förskaffe honom der opå H:te K: M: Confirmation. Ther H:te Kongl. Ma:ttz trogne män vndersåter och tienere Camererere befalningzmän Fougter samt alle andre weele och hafue sig effterrätte. Icke giörendes för:de Her Jacob her emot någhon hinder platz meen eller förfångh Aff Måisio 23 Februarij Åhr etc. 1598.

vnder eghin Handh.

176. Frihetsbref för Kyrkoherden i Borgå Simon Jacobi. Dat. d. 18 Mars 1598.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3481, bl. 11 v.

Jagh Arwedh Erichsonn till Lindöö och Peittz tilförordnader generall Krijgzöfuerste och Stadhollere wdi Storförstendömett finlandh &c. gör här mz witterligit att effter thz denne hog:te K: M: troo vndersothe Ährlig och wällärde man Her Simon Jacobi Kijrckeerde wdi Borgo sitter för stoor gäst och gongh och i som åfftest hafuer stoor tilsökningh af hög:te Kongl. Ma:ttz trogne männ och Wndersåther, Derföre hafuer iagh opå hög:te K: M: till Swerige och Polenn etc. min aller nådigeste Herres wegne och Nådige Behagh wndt och effterlatidt honom Sex åhrs frijhz både för wisse och owisse partzeler som åhrligen plägar och bör wthgöras af een half Skatt Jordh wdi Borgo Sochnn liggiandes wthi Serckierfbij Benemdt ....rcke godzett en fierdedell Den Andre fierdedelen benemdt Jarpzgodzet, huilcket fyre åhr öde legatt hafuer och thz andre godzett tiugu åhr öde legat hafuer förbiuder för then skulldh här mz på hög:te K: M: wegne alle hög:te K: M: trogne wndersåther som hög:te K: Ma:ttz med lydno och hörsamhz förplichtade ähre att the inthz göre för:de her Simon här emoott hinder pladz meen eller förfong Aff Borgå den 18 Martij a:o etc. 98.

Arfuedh Erichssonn.

177. Bref på underhåll af tionde för Fältpredikanten Andreas Sigfridi. Dat. d. 30 April 1598.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3481, bl. 3 v.

Jagh Arfuid Ersson till Lindöö och Peittz tilförordnat Krigzöfuerste och Stadhollere wdi Storförstendömet finland. Gör härmedh witterligitt att effter thz thenne gudz ordz Tienare och predicantt wnder Anders fhana Her Andreas Sigfridi hafuer lenge tientt Hög:te K. M. och Sweriges Crono och waridt Krigzfolckett fölgachtig wdi Marcken och hafuer Sijn longlige tienst inthz till godo niwthett Derföre hafuer iag på hög:te K. M: till Swerige och Polens etc. Min allernodig:te Herres wegne och nådige Behagh wndtt och effterlatedh honom af then Tijionde som faller wdaf Perno Sochnn och des Cappelgäldh po K. M. wegne tiwgu tunnor Spanmåll So atth an then Tijiond will [= till] een Behagelig tijdh Niwthe och Beholle mhå.

Der hög:te K: M: trogne Befalningzmän fougdter och alle andre som hög:te K. M. medh lijdno förplichtade åhren wethe sig effter rätte icke görandes honom här emoott nogott hinder plasz meen eller förfongh. Datum Åbo Slått thenn 30 Aprilis Anno 1598.

Arffuedh
Er:sson.

178. Inuentarium Widh Abo Hospital ifrå Thomas Jacobson till Thomas Erichson begynt then 1 Maij Anno etc. 98 och lyder till 1 Maij Anno etc. 1599.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 274, bl. 17.

Kyrckie Redskap.

Messe Kalck förgylt	1	st.
Förgylt Paten	1	st.
Casuler	2	st.
Messe särker,	2	st.

Stolae	2 st.	
Humerale	2 st.	
Manipulae	1 st.	
Cingulum	1 st.	
Altarekläde	2 st.	
Handklädhe	1 st.	
Messingz Liwsstakar	2 st.	
Järn Liws stakar	2 st.	
Rökilsekaar aff kopar	1 st.	
Lijten Ten flaska fyrkantig	1 st.	
Biblia skriffwen latinisk	1 st.	
Missale	1 st.	
Ny Testament	1 st.	på finsko.
Handbook Pauli Iwsten	1 st.	på finsko.
Bönebok M. Michaelis Agrcolæ	1 st.	på finsko.
Bönebok Iacobi Petri	1 st.	på finsko.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

179. Qvitto af f. d. Huspredikanten hos Claes Fleming Anders Johansson på bekommet vederlag för borgläger. Dat. d. 4 Maj 1598.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1562, bl. 69.

Bekennes iag migh Anders Johansson, Framledne S. Her Claes Flemingz fordom Predicant, att Anno D:ni etc. 1596 denn 1 Januarij bleef iag af Jören Olsson till Hirfwelax, Fougte i Södrefinlandh Inwijst till borgeleger hoss then Enckian som bodde i Rouckalaby [?] vti Pargas S. Och effter hon hade icke Legenhz att stella mig tilfridz för hwar Månadt Så war then Ehrlige och Manafftige man Tönne Knutzon god för henne tilthet hon war mig skyldig för 16 Månader, N. ifrå den 1 Janu A:o etc. 96 intill den 1 Maij Anno etc. 97, Och belop sig thet hon mig Resterert i 16 Månader och vthgiöre skulle, N. 4 T:nor Spanmåll, Och effter

hon mig icke sielf betalade, så haffuer för:ne Tönne Knutsson mig Redeliga betalth för henne, för the 4 T:nor Rogh, Peningar — 9 Dal:r, hwar T:na för 9 mk, Att så i sanningh ähr sätter iag mit Signet her vnder, Datum Åbå 4 Maij Åhr etc. 98.

180. Frihetsbref för Fältpredikanten Josephus Michaelis. Dat. d. 13 Maj 1598.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583, bl. 61 v.

Jagh Arfwedh Erichzonn till Lindöö etc. Giör her med witterligidt att effter dett denne Högb. K. M. tro vndersåthe, Hederlig och Wällärdh man her Josephus Michaelis hafwer vti månge åhr latidt sigh bruuke för een Felt Predikant vnder Axell Kurckis Fhane och honom någre åhrs lhönn står tilbaka, efter som hans Rest Zedell ded widere vthwiser. Derföre hafwer iag på Högbe:te K. Mai:z nådige behaagh och widere H:te K. Mai:tz Stadfestelse breef wndt och effterlathet för:de Her Joseph Tolföris Skatt vdij Lindilä by i Bierno Sochnn, frijdt för alle åhrlige vtlagur som ther af åhrligen pläger och bör vtgiöres, Inthett vndautagandes, Der alle Högbe:te K. Mai:tz trogne befallningzmän, Fougdter och alle andre, som för Högbe:te K. Mai:tz skuldh äre plichtig något att giöre och lathe hafwe och wette sigh effterrette. Icke giörendes honom her emot hinder, Platz mheen eller förfångh. Af Mälckillä den 13 Maij Åhr etc. 98.

Arfwedh Erichzonn mpr.

181. Qvitto af Olaus Erici Elimæus på uppburet understöd. Dat. d. 6 Augusti 1598.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5775, bl. 81. — Antagligen var detta understöd gifvet för hans studier i Tyskland, der Elimæus inskrefs vid universitetet i Rostock under Januari 1597 och 1601 vid universiteten i Wittenberg och Helmstädt.

Bekännes Jag Olaus Erici Elimæus Finno migh efter thenn Ädle och welborne Arfued Erichzsons Krigzöffuerstes

och Ståthållares vthi Finland schriftelig inwijsning, annammat och vpburit hafua af thenn ährlige och welförståndige Sigfred Jönssonn Fougdte i Ägräpä SpanMål Tiugu tunnor, Thess till wisso trijcker iag mitt Signete här vnder. Schrifuit i Wijborg then 6 Augusti Anno etc. 98 Manu propria.

(O. E.)
Sig.

182. Ståthållaren Arvid Eriksson Stålarms bref om underhålls utbetalande till Presterskapet i Åbo. Dat. d. 18 Augusti 1598.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica.

Helsenn medh Gudh tilförende. Effter dett Mickill Pålssonn Att Domprostenn, Kyrckeherdenn och Skolmesterenn sampt Chorales vdj Åbo, vdj någre förledne Åhr icke tillfyllesten och Åhr från Åhr bekommedh sitt tildeltte vnderholdh både för denn oordningh skull, såsom och ringa Årswägst som nu vdi Landett waredh Der öfuer de sigh högeligenn besuäredh hafua. Szå aldenstundh att tijdenn nu förhondenn är på huilkenn dem bör Åhrligen bekomma sitt wälförtientte vnderholdh Derföre befaler iagh eder her medh på Kon: M:tz och mitt tilbetrodde kall och embetes wegna, Atti redeligenn och vthann någonn wijdere förhalningh och dröijsmåll wele lata Domprostenn, Kijrckeherdenn och Skolmesterenn, sampt Corales vdaf edertt fögderij bekomma denn deel dem bör fram for någen annan af första opbördenn, Domprostenn af Rijmetto och Corpå Sochnn tre Lester, Kyrckeherdenn, M: Grels af Randamäki Sochnn och Patis booll tre lester, Skolmesterenn M. Markus af Leetala Sochn tuå lester, Corpresterna af Pöyte S. tuå Lester Så beflijtendes eder Att the fram för någon annan motte blifva förnöjd, Så frampt att i wele flij alt efftertall der de framdeles sigh hos hög:te Kon: M:tt öfuer eder hafue att besuäre, Der effter i eder rätte wele. Aff Abo Slott denn 18 Augustij Åhr &c 98.

Arffedh
Eriksonn. mpr.

Utanskrift: Edell och Wälbördigh Mickell Pålssonn till Nuhiala Befalningzman på Åbo Slott medh dess Lähn — detta tilhonda.

183. Bref om underhålls vederlag för Kyrkoherden i Piikkis Henricus Olai. Dat. d. 2 December 1598.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1583, bl. 75 v. Jfr ofvan akten N:o 165.

Effter det Jören Olsson, att her Hendrich Kijrckeheerde vti Pijcke Sochnn icke hafwer bekommet sinn tiende Spanmåll af Kuuståöö Ladegård pro Anno etc. 98, Som ähr Sex T:nor Spanmåll, effter Spanmålet blef införth på Slåttet, för belegringen, Icke heller ähr i förråd på Slåttet, så att han derföre kan tilfridz stelles, Begierer fördenskuld opå K: Ma:tz Wår Allernodigesthe Herres wegne, thett i för:de her Hendrich Sex T:nor Spanmåll lefrere, ehwad råd eller medell i ther till finne kunne, Der med giöre i thett H: K: Mai:z ähr behageligidt, Gudh befalendes etc. Af Åbå Slått then 2 Decembris Anno etc. 98.

Arfwedh
Erichzonn mpr.

Thesse för:de Sex T:nor hafwer iagh Henricus Olai bekommet tilfyllest af Jacop Erichsonn Anno etc. 99.

184. Riksföreståndaren Carls bref om annan Kyrkoherde till Sibbo och om ersättning af det inventarium, som krigsfolket tagit från Sibbo prestgård. Dat. d. 21 Oktober 1599.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3486, bl. 83.

Karll med Gudz Nåde Swerigis Rijkes Regerande Arfurste &c. Wår gunst och nåde tilförende etc. Wij lathe tigh wette Hans Wittenberg, att Knuth Hindersson och Jacob Jacobsson i Sibbå Sochn hafuer her för oss waritt och wdij wnderdonigheet klageligen till kenne gifwith, att altt thett Inuentarium som till deris Preste gård lijdt hafuer, ähr dem

aff Krigz fålcket ifrå tagit och der hoss ödmiuckeligen begäreth, att the en ander Kyrcke herde bekåmme måtte, efther den som der nu ähr sig någerledes för seeth hafuer, och elliest till samme kall föge tienlig är, Så hafue wij deres ödmiucke begäran nådigest Anseedt och gunsteligen beuilliget, att the een ander sielsörgere bekomme skole, Befale för den skull Att tu om samme deres Inuentarium Ransacker, huru myckitt the ther af kunne' mist hafue, och sedan lother dem af tin wpbördh till deres Kijrckeboll bekomme så myckitt som i samme Inuentarium feles kan, Wijdhare hafuer thenne Anders Clemethsson i Fagerska klageligen till kenne gifuit, att Krigzfålcket skole hafue tagit honom ifrån mest altt thett han hafuer ådt. Befale för den skuld, att tu der om ransaker, och sedhan lather honom någon frijhet niutte eller och wederlagh bekomme, efther som han hafuer kunnet lidit skadan till, Der rätter tig efther, Aff Sandhampn den 21 Octobris Åhr etc. 99.

Med H. F. H. egen håndh wnder schrifuith.

Anteckning under akten:

Lyder om Sibbo prestegårdz Inuentarium och om anders Clemethssons frijhett udij fagerstadh udij bårgo Sochen.

185. Frihetsbref på ett hemman för Fältpredikanten Philippus Ambrosii. Dat. d. 18 November 1599.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4826, bl. 47.

Wij Carl medh Gudz nådė &c. Göre wetterligit, att thenne brefwisere Här Philippus Ambrosij, hafwer oss i vnderdånigheet besöckt och ödmiukeligen begäret friheet opå ett sitt Fädernes heman Hipa Kalla benempdt vthi Kyro Sochn i Österbottnen liggiandes, Szå effter han hafwer een tijdh lång latet sigh såsom ännu bruke lather, för een Fellt Prädikant under Pelle Pedersons ´Fenike, hafwer och elliest mist all sin Fattigdom, den tijd de oproriske Finner giorde der infaall vdi Landet, Derföre hafwe wij hans ödmiuke

begären nådigest anseet, och af gunst och nåde till een behageligh tidh, vndt och effterlatit, som wij och nu her medh vnne och effterlate honom for:de heman frijtt och quit för alle vtlagor att niuthe bruke och besittie, Der Befalningzman, Cammererere Fougdter och alle andre hafue sigh effter rette. Jcke görendes för:de Her Philippus oppå för:de heman hinder eller förfångh i någre motto. Af Abo Slott den 18 Novembris Åhr etc. 1599.

(L. S.)

Efter hanss F: N: befalningh
förségladh och Underschrifuedh,

Nihls Bielcke till Salstadh.

Tönne Jörenson.

Carl Jönsson.

186. Frihetsbref på ett hemman för Fältpredikanten Anders Sigfridi. Dat. d. 13 Februari 1600.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3486, bl. 82. — Anders Sigfridi var Kyrkoherde i Sibbo 1601—1636.

Den Högborne Förste och Herres, Her Carll Swerigis Rickes Regerende arffurste &c. troplichtig tienare Jag Tönne Jörensson till Högz gårdh till förordnadh Stådthållare wpå Åbå Sloth medh thes Lhän, Gör härmedh witterligitt, att, efther thenne Cronones tro wndersåthe Heer Anders [Sigfridi] hafuer enn tijdh lång latidt sig brüca wnder min Phane för en Predicanth och hafuer inthet bårgleger, Sossom han och hafuer lidith står skadha wthaf Krigzfålchet. Derföre Jag wpå Hög:te H. F. H: nådige behag till widere beskedh och förfordring hoss H. F. N: wndt och eftherlåthit, att han må niuthe etth heman Brattnes liggiandes wdi bårgå Sochn, frij för alle wthlagur bode wisse och owisse, som ther wthaf bör wthgöres Ther Hög:te H. F. N. och Cronones trogne wnder Såther och tienere befalningz Män Camarerere, Fogter och alle Andre,

hafue Sigh efther Rätha Icke görendes honom her emoth någott| men hinder eller förfång, Datis Åbå Sloth then 13 Februarij etc. Åhr 1600.

187. Bref på ett torp för Kyrkoherden Lars i Sund. Dat. d. 17 Mars 1600.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2827, bl. 11 v.

Högborne Fwrstes och Herres Her Carll Swerigis Rikis Regerende Arffurste Hertigh till Swdermanne landh Närike och Wermmelandh, tillförordnett Richssens Admirall och Krigzöffwerste i finlandh iagh Jochim Schelle wan Swckow giör witterligitt atth iagh haffwer wndt och efflerlåtit på min N: H: godhe behagh Her Larss i Swndh Ett Torp Sibby benemdt, för denn tiende som honom åhrligen ifrå Slåtedh tillkommer Ähr för denskuldh min wänlige begären till M: N: Herres befallningzmän Läns och fierdingsmän Ath the låtte förbe:te torp obehindra med Skath och wttlagor Till yttermera wisso wnder min egen Handh och Signett. Dattum Kastelhollm denn 17 Martij Anno etc. 1600 etc.

Jochim Schelle wann
Suckow.

188. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Taipalsaari Petrus Laurentii. Dat d. 18 Mars 1600.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5795, bl. 56.

Wij Carll med Gudz Nåde &c. Gör witterligit, att denne brefwijsere och Kyrcherdhe i Taipalsari Sochnen Petrus Laurentij haffuer oss i wnderdånigheet besöcht och ödmiuckeligen begäredt att beholle ett hemman Rackola be:d widh Wijborgh liggiendes för een möieligh stadge och uttlagor, som honom effter hans S. föreldrar arfligen tilfallet ähr, Szå och der hoos begäredt samme hemmen för alle owisse Partzeler frij att ware, Dherföre hafue wij hans ödmiuke be-

gären i så måtto nådigest anseedt och gunsteligen effterlattidh att han der aff årligen må wttgöre i Stadge Rogh tre spen korn tree spen haffra tree spen, dagzwärcker Sex, Såsom och frijheet opå för:de hemmen för alle owisse Partzeler, att niuthe, brucke ock beholle, Där Befallningzmänn Fougdte Ländz och Fiärdingz män, så ock alle andre som för wåre skuldh wele och skole göre och lathe moge wethe sig effter[rätte], icke görendes förb:de brefuijssere her emoott hinder eller förfångh i någre måttho Schriffuit Linköpingh den 18 Martij Anno etc. 1600.

Vnder wårtt Secret
Carolus.

Anders Jacopssonn.

189. Underhållsbref för Kyrkoherden Eskil i Närpes. Dat. d. 25 Juni 1600.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2432, bl. 229.

Helssen medh Gudh tilförenne etc. Endoch Peer Larsson iagh edher tilförenne hafwer eder befalet, att i skulle lathe Her Eskell Kijrcke heerde vdi Närpis bekome Tridie parten af dhett vnderholdh som honum tilkommer, Så säger han sigh icke ähnnu hafwe dhett tilfyllest bekommet, Så will iagh ännu till öfwerflödh hafwe edher här medh alfwarligen befalet, Att j medh thett allerförste stelle honom redeligen tilfridz, Så att han icke ofthere motte hafwe sig här öfwer till att beklage, Dat. Åbo Slott then 25 Junii A:o etc. 1600

Tönne
Jörenson.

Utanskrift: Till Cronones tro tienere och Fougden vdi Nedre Sategunden Erlig och Förståndig Peer Larson thette till honde.

190. Collationsbref för Jakob Jörensson på klockareembetet i Storkyro. Dat. d. 12 Juli 1600.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 317, bl. 49, och N:o 4836, bl. 63.

Wij Karll medh Gudz Nåde &c. Göre witterligit, att wij haffue tilskickedt och tilbetrodt som wij och nu medh thette wårt öpne breff tilskicke och tilbettro denne brefwisere Jacop Jörensson att han Klockare wdi Köro Sochnn i Österbottnn ware skall, Och skall han ware förplichtett att achte och see Kijrckiones gagn och bästhe, effther som han will och skall till swars ware bådhe för gudh och menniskior. Derföre så haffue wij honom nådigest wndt och efftherlatidt, att han samme wnderholdh som den der tilförende waritt haffuer beholla må. Der Befalningsmän der sammestedhes så och alle andre måge wetthe sigh efftherrätthe, Jcke görendes honom her emott någon hinder eller förfongh i någre måtto. Aff Stocholm then 12 Julij Åhr etc. 1600.

Carolus.

191. Qvitto af Fältpredikanten Sigfridus Aronus [Forsius]. Dat. d. 15 Augusti 1600.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5778, bl. 75.

Efther Feldtmarskens Den Edle och welborne Axell Rijningz befalningh hafwer iagh Sigfridus Aronus Feldtpredikantt annamedh af Ehrligh man Karll Larsonn Slotzfougdte på Wijbårgh, een luden hudh till att teckie een tunna Kruth medh, som med migh på min båth till Hans Blanckes Ryttere sendt bleff Datum Wijbårgh den 15 Augusti Anno etc. 1600.

Teste Manu Propria.

192. Underhållsbref för Kyrkoherden och för Skolmästaren i Helsingfors. Dat. d. 24 Augusti 1600.

Från Finl:s Statsarkiv N:o 3486, bl. 95. — Hans Wirttenberger var Fogde i Borgå och Kymmenegårds län. Bertil Hansson var Kamrerare.

Käre Hans wirtenbergh godhe wen, effter min n: Förste för sitt affressande här i höstes gunsteligen effterlat at presterskapett i Findlandh skole bekomme halff parthen aff theres förre underhåldh, huilket the och mestedels vthi Åbo och wiborgz Stadh sampt landzpresterne öffuer hele findlandh bekommit hafue, så mijkit migh weterligit är, Szå althenstundh Kijrckeheerdhen och Scholemesteren här i Helsingefors beswäre sigh att the icke haffue nutit samme wilkor som andre theres medtienere uthan fast ringe till theres oppehälle aff edher bekommit, moste låne och borge aff androm och ther egenom lidhe stoor nödh, Therföre är min wenlige begären opå min n: förstes wegne, at i steler them tilfridz för för:de halff part Kijrckeheerdhen — 72 T:or och Scholemesteren — 36 T:nor effter som i haffue aff theres vnderhåldz breff widere till at förnimme, Befalendes edher här medh gudh wenligen: Aff helsingefors thenn 24 Augusti Anno etc. 1600.

E. T:e
Bertill hanssonn
[Schimelkornn].

193. Kyrkoherden i Kumo Johannis Clementis suppiik om samma rättighet till laxfisket i Kumo, som den hans företrädare åtnjutit.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. — Akten saknar datum, men är sannolikt affattad år 1600.

Nådhige och Edle Wälborne Herrar Rijckz och Cammarådh, E. Nådhe önskiar iagh all lyckeligh wälmåghe aff herranom gudhi Och gifwer iagh fattigh Man E. N. klageilghen tilkenna thet Arendatoren vthi Cwmo Laxfiskerijt han förwegrar migh den rättigheeten som mijne Antecessores the

haft hafwa vthi Laxtijånden. Mijne antecessores the hafwa bekommit den 21 fisken eller den 21 daghen, Men han efterlåter migh inthet meer som den 30 fisken eller 30 dagen, Derföre bedher iagh E. N. på det ödhmiukelig:ste thet E. N. wille medhdeela migh fattige man en förmaningz Sedhel och skrifft till Arendatoren Erich Andersson att han motte efterlåta migh den rettigheeten som mijne antecessores the haft hafwa. Gudh E. N. sodant Rijkeligen belöner, vnder huilkens milde beskijdd iag E. N. befahler ödhmiukeligen.

E. N.
humillimus
Servitor
Johannes Clementis
Pastor vthi Cwmå.

194. Bref om underhåll och vederlag för Kyrkoherden Matts i Birkkala. Dat. d. 19 Januari 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2436, bl. 216.

Min wenlige helsse medh gudh etc. Käre Bengt Knuthssson godhe wen, Näst all wälfärds önskan, Och kan edher här medh wenligen icke förhålle, at her Matz Kijrckeheerdhe uthi Birkala hafuer warit för wälbördigh Töne Jörenssonn Stådthåldaren och latidt honom förnimme at han niuter icke the wilkor medh prestebolet som hans antecessores tilförendhe hafft hafue, Jagh sielff nu ransekat uthi thet förslaget som Simon Siffredssonn hafuer migh för 1600 åhrs leffuereringh öffuerandtwardet, then finnes instelt i affkortningen opå her Matz — 45 capplass höö $1^1/_2$ åhm och han bekenner sigh icke ett strå haffue bekommit huru i wele sådant sware wardher edher medgiffwandhes, Therföre rådher iagh edher såsom min godhe wen att i stelle honom för samme höö tilfridz J wele och förhielpe honom att then förige Kyrckeherdens arffuinger wederleggie honom något för dhet Borgelege han hållit hafver i fiordh, effter the haffue stigit till halffue

underhåldet meedh honom the må och hålle halffue Borgelege och annen betungen medh honom, För thette näruarendes åhr 1601 schall han så wäll som alle andre prester behålle alt sitt vnderhåldh vthi the partzeler som ther för honom war N: i penningar, Spannemåll och höö vthan någon affkortning till widere beskedh ifrå' min n: förste, Och effter han är Nijbolet man, till honom ländher stor gestningh J wele förthenskuldh hafue tolemodh medh honom medh then Taxa han ståår tilbaka med till thes han fåår besökie min n: förste om någon skånemåll och tilgifft, Jagh förseer migh till edher att i hans lägenheet ahnse, Befalandes edher här medh gudh wenligen. Datum åbo then 19 januarij anno etc. 1601.

E. T. W.
Bertill Hansson.

Utanskrift:

Högborne Förstes och Herres Her Karls Sweriges Rikis Regerandhe Arffurstes Hertigh till Södermannelandh närike och wermelandh etc. tro tienere och Fougte i öffre Sategunden Ehrlig och Förståndigh man Bengt Knutssonn thette wenligen tilschriffuit etc.

195. Frihetsbref på jord för Kapellanen Olof i Ruokolaks. Dat. d. 24 Januari 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5814, bl. 46.

Högborne Förste och Herre Her Carl Sweriges Rijkes regerende Arffurste Hertigh till Södermanneland, Näricke och Wermelandh, tillförordnadh Stådthållare på Wiborgz slott, Stadh och öffuer thess lhän. Jagh Axell Rynningh till Vtterwijck, Gör här medh witterligit att thenne breffwisere Her Oluf Cappellan vdi Rocholax sochnn haffuer waridh för rätte denn tijdh iagh tingh hölt med almogen aff för:ne sochnn om ehn halff skatt Jord liggiandes i Rasila, huilcken han aff ödhe optagidh haffuer och tilförende tilldeelt, efter der inge arfuinger hafuer tilfunnest, som der emoott wille klandre Men

der så kan hände att framdeles några aff arfuingerne kunde komme, då skall för:ne Her Oluf effter som lagh förmå ställe dem till fridz effter såsom de best kunde förlijkes och öffuerens komme. Och der så at de sigh icke wille förnöije lathe, då skole de ware förplichtedh att stelle honom tilfridz för sitt arbethe, mödhe och vmkostnadh han der på kostwardet haffuer. Så effter det han någen tijdh sigh hafuer bruka latidh wdi Cronones tienst för een Predicant vnder een Fenicke Finske Knechter, Derföre haffuer iagh på Högborne Mijn N. F. och Herres wegne wndt och effterlatidh honom samme för:ne 1/2 skatt iordh till att niuthe, bruke och besittie. Så på det han dess bettre kan komme iorden i bruk igen, haffuer iagh på min N. F. och Herres Nådige behagh wndt och effterlatidh honom derpå tre åhrs frijheett. Derföre är på Högbe:te Min N. F. och Herres wegne min wilie och befalningh till alle Hans F. N. trogne Vndersåther och Befalningsmenn att the icke göre eller göre lathe honom här emoth någhon hinder mehn eller förfångh, wthan lathe honom obehindredh niute den Frijheett iagh på min N. F. och Herres wegne effterlåtidh haffuer, Der medh skeer thet öffuerheten är till behagh och i sigh sjelff rettwijst, Der huar och een weth sig effter rätte. Till wisso vnder mitt Signett Datum Lassila then 24 Januarij. Åhr etc. 1601.

Axell
Rynningh.

196. Bref om underhåll för Kyrkoherden Olof i Ruovesi. Dat. d. 4 Februari 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2436, bl. 217 b.

Sosom i Bengt Cnutzson af Cammarereren och mig nogsam beskedh bekomit haffue åm presternes vnderholldh, att the der liike som förr bekome skole, Ähndåck beswerer sigh thenne her Oleff i Rowesi att han hwarcken i fiordh eller för thz åhr ingen ting ther vpo bekomet haffuer, ther öffuer iag mig storlige förundrar Och begärer här mz att J lathe

honom bekome then deell honom i så motto aff öffuerheten nodigest eftherlathz är. Samaledz för the månge beswäringar han haffuer både aff roff och brandh haffuer iag vpå min nodige Förste och Herres nodige behag vndt att han skall bliffue förskonth mz den Taxan presterskapet vthgöre till widare beskedh och befordring hos Högh:te H. F: N: åm han kan bliffue ther mz förskonth eller icke, Så frampt thz så i sanning befinnes, som hans klageskrift inneholler. Ther i wethe edher efter rätte. Gudh beffalet, Datum Crouwi i S:t Mortens Sochn then 4 Feb. Anno etc. 1601.

Tönne
Jörenson.

Utanskrift:

Till Cronones tro tienare och Beffallningsman i Öfre Sategunden, Ehrlig wällförsichtig Bengt Cnutzson thz tillhonde Sendh.

197. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden Jöran i Tammela. Dat. d. 5 Februari 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4360, bl. 108 v.

Jagh helser eder Hans Erichsson her medh förnimme, adt effter Kijrckeheerden Her Jören berätter, adt det hemmanedt, han her i Sochnen wptaget och aff ärffuingerne köpt haffwer, skall i åtte åhr hafue legadt öde, och är myket förlammadt, hwar opå iag honom opå minn Nådige F. och H. wegnne tilsade i fiord edt åhrs Friheet. Men hwar så i sanning befinnes att för:ne hemann i så långh tijdh haffuer legadt öde. I wele då lathe honom som alle andre som sådant förlammedt hemman wptage niute, till ähn Tre åhrs Frijheett effter som bewilligedt ähr, adt hemmanedt haffuer warit i lindo. Gudh Befalendes Datum Tammela Lendz mans gårdh then 5 Februarij. Anno etc. 1601.

Tönne
Jörennssonn.

198. Attest om rofferi från Hauho kyrka. Dat. d. 7 Mars 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4343, bl. 98.

Bekennes vij effterscr:ne Thomas Laurentij Kyrckeheerde j Hauho, och Thomas Andree Cappelan ibidem, och göre vitterligh här medh, att Anno d:ni 1600 i Februarij månadh togh Swen Mårthensson, Nils Girmundzsons ryttare, effter sin ryttmestares befalningh, aff Hauho kyrkio een t:no Smör, hvilket kom aff Anno etc. 99 årss vpbördh, och lätt föra til Åbo. Att så i sanningen är och hela sochn vitterligh är, trycke vij vår signeter här vnder. Datis 7 Martij Anno etc. 1601.

(L. S.) (L. S.)

199. Bref om anstånd med gärder för Kyrkoherden Henrik i Tavastkyro. Dat. d. 27 Mars 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2436, bl. 217 a.

Helssen med Gudh etc. Effter thet Bengt Knutsson att Her Hendrich Kirckeherde vdi Kyro Sochn haffuer vtgiordt halffparten aff Taxe pnr och för det han aff finske partij är sköfflet såsom och eliest oförmögen förmår han icke den andre halff partt vtgöre. Derföre haffuer man giffuit honom respit till thes han besöker Höghe öffuerheten om medell och tilgifft på den andre $^1/_2$ part som tilbake står. Ther i wethe edher att effterrette Gudh edher befalledh aff Abo Slått then 27 Martij Anno etc. 1601.

Tönne
Jören son.

200. Bref om rättigheters och egodelars återställande åt Kyrkoherden Erik i Rautalampi. Dat. d. 29 Juli 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4360, bl. 109. v. — I Akianders Herdaminne förekommer icke Herr Erik såsom kyrkoherde i Rautalampi. Jemf. dock hvad der nämnes om kapellanen Erik i Laukas.

Carll med Gudz Nådhe Sweriges &c.

Wår gunst och Nådige willie med Gud tilförende etc. Wij lathe eder wethe Tönne Jörensson, adt denne breffuisare,

Her Erich Kyrckeheerde vdi Rautalambi Sochnn hafuer här för Oss warit och vdi vnderdånighz klageligen tilkenna giffuidt, det een vthaff wår tiänare Christåffer Bertillsson, förordnade fougdte, haffuer röffuat vdaff för:de Her Erich alt hvad han öffuer komma kunde, på then tijdh han fångat war i Åbo Slåt. Men för:de Christåffer Bertilsson för orsaker sig hafua tagit aff för:de Her Erich för hans åhrlige vpbördh, som han vthaga will, förvthan wårt weet och willie eller befalning. Skall för then skuldh för:de Her Erich behålla all sin Presträntttha. Så adt ingen skall afftaga antingen här till eller här effter. Huilkit wij honom Nådeligen effter låtidt haffuer. Sammaledes giffuer han och klageligen tilkenne, thet een wtaff wår tienare Henrich Jacopsson haffuer tagit vdaff honum någhre Penninger, och lijke som the andre prester vthgiordt haffuer. Men effter han åhr så vtharmadt och fatig bliffuen, skall honum Nådeligen tilgifft effterlåtidt bliffue vpå för:de Penning:r. Tij åhr wår willie och Nådige befalning, adt i ther wm medh flijtt. ransake, och honum sit igen endeligen bekomma lathe. Men om icke elliest, Så förskicker för:de Christåffer till Oss. Gud eder befalendes. Aff Pernå thenn 29 Julij Åhr etc. 1601.

Carolus.

201. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden Anders i Lempälä. Dat. d. 6 Augusti 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2444, bl. 90. — Jesper Mattsson Krus var på den tiden Ryttmästare.

Den Högborne Fursthe och Herres, Her Carll Sweriges Rijkes Regerende Arffurste, Hertigh till Sudermanlandh Närike och Wermelandh troplichtigh thienare Jagh Tönne Jörenssonn till Högz gård tillförordnadt Stådhåller vpå Åbo Slått och thes Län, Giör här medh witterligitt att effter thett thenne Cronones wndersåthe Her Anders Kyrckeherde j lempele Sochnn haffuer satt till wnder Hans Erichssons phane en warachtigh karll och hest medh all tilbehör, Derföre haff-

uer Jagh opå H:te H. F. Nådige behagh och till wijdare förfordringh hoos H. F. N. wndt och effterlathitt att han må niutha ett hemann benempd Kwokalaby i för:ne Sochn wnder femthen öre skatt frij för alle the rättigheter som ther wtaff plägar och bör wtgöras, Ther Hög:te H. F. N. och Cronones trogne män, wndersåther och thienare Cammarerer, Befalningzmän, Fougtter och alle andre haffue sigh effther rätthe Icke görandes honom her emott något meen heller förfångh. Datum Åbo Slått then 6 augusti 1601.

Tönne Jörenssonn.

Effther thett Her Anders i lempele haffuer hållit en warachtigh karll och hest opå togh wthi lijfflandh för thett hemmanet han brukar uthi Kvockalaby, Och håller änn nu samme karll och hest wnder mijn phane Till wisso under min Egen hånd —

Jesper
Mattzson Krwss.

202. Frihetsbref på ett hemman för Kapellanen i Rimito Johannes Erasmi. Dat. d. 12 Augusti 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1605, bl. 157 v.

Denn högborne furste och herre, herr Carll Sweriges Rijkes regerande arffurste, hertigh till Sudermannelandh Närickie och Wermelandz throplichtigh vndersåte och tillförordnedt Stadhållare på Åbo Slott medh thes lhänn. Jagh Thönne Jörensson till Högzgårdh Gör här med vitterlighitt, att denne brefuissare Johannes Erassmusson Capelann vdi Rimitto Sochen, hafuer för migh klageligen tilkenne gifuit, att han hafuer tagitt ett hemman op til att bruke i för:ne Sochen vdi Tajpale by wed Kirkion, och effter thett att han ähr en gammal Cronones Gudz ordz tienare och ålderstigen man, så att han icke förmå tillfijllest göre sin tienst, hafuer jagh förthenskull vpå min Nådige herre och förstes nådige behagz vegne frij sagtt

honom för:ne Taipale by, som han allene besitter för alle årlige owisse vthlagur och till vidare förfordringh hos min nådige herre, att så j sanningh ähr, Till wisso vnderskrifuit med min egen hånd. Dat. Åbo Slott then 12 Augusti Anno 1601.

Thönne Jörensson.

203. Frihetsbref på ett hemman för Kapellanen Bertil i Jääskis. Dat. d. 20 Augusti 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5844, bl. 38 v.

Högborne Förste och Herre Her Carls Sweriges Rijkes regherande Arffurste Hertig till Sudermanland Närke och Wermeland tilförordnadt Stodthollare på Wijborgz Slott Staden och öfwer thes lhän Jagh Axill Rijnningh till Wtheruijk Gör här mz witterligidt att thenne brefuisare och Cappelan i Jeskis Sochnn Her Berttill hafuer waridt hooss migh och begieradt att wptage $^1/_4$ skatt iordh liggiandes wti Suikala bij och hafuer öde leghat wti Trettijå Åhr Efter som Häredz skriffuarens Zedel wijdare förmäler i Jorde booken, Huilken för:ne iordh iagh på Högborne min N. F. och Herres weghne honom wndt och efterlåtidt hafuer till att niute brwke och beholle, Så på thz han desto bettre kann komme iorden wti brwk ighen Hafuer iagh på min N. F. och Herres nådighe behagh wndt och efterlåtid honom derpå trij åhrs frijheeter bode för wisse [och] ouisse Parzeler der af plegar och bör wtgå till åhrligen Dher han wijdare kan besökie öfuerheten och förwerfue sigh widare Hans F. N:s frijheet der på förbiude wij fördenskull här mz alle Hans F. N. Befalningzmän Fougdter Lendzmän Boolmän och alle andre att di icke giöre eller giöre lathe för:ne Her Bertill här emott nogon hinder mhen eller förfongh, wtan lathe honom obehindradt niute den frihz iagh honom på öfuerhetens weghne efterlåtidt hafuer Dher med skeer thz öfuerheeten ähr til behagh och i [sigh] sjelft rättwijst Dher hwar och een weet sigh efterrätte Till wisse under mitt Signet Datum Wijborgh den 20 Augusti Åhr 1601.

Axill Rijnningh.

204. Bref om efterskänkta gärder för Kyrkoherden Thomas i Lappvesi. Dat. d. 21 Oktober 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica.

Min wenlig hellsen medh Gudh alzmechtig nu och altidh tillförenne. Nest all welferdz lyckönschan kunne wij eder Knuth Andersson wenligen her medh icke förhålle att efther dett dhenne Her Tomas Kyrckeherre wdhi Lapues sitter wdhi ehn stor Almanne wegh och haffuer Stor gestningh af Cronones Fålck dhe som reser Cronones werff och Erender aff och ahn Eliest Er han och Nybolen, och hafuer liditt stor skada egenom wådh Eldh så att han hafuer mist alt dhz han egdt hafuer så att han Intedh hafuer behållett sigh till godho. Derföre hafue wij uppå högbornne alles wår N[ådige] F[urstes] och herres wegne och Nådige behag wndt och eftherlåtedh honom förskoningh för dhen tax som han skall wthgöre. Befalle fördenskuldh på öfwerhetenes wegne att i lathe honom der medh wahre okrafdt och oplatzet. Eder her medh gudh Befallet. Datum af Wijbårgh then 21 octobris åhr 1601.

Axell Rijningh.	Bertill Hanssonn.

Utanskrift: Crononnes tro tienere och tilförordnatt Fougte vdhi Lapues och Taipale Sochner Erlig förståndig Knuth Andersson dette vennligen.

205. Underhållsbref för Presterskapet i Lappvesi och Taipale socknar. Dat. d. 8 November 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5812, bl. 35.

Wänligh hellsenn medh gudh Endågh Knutt Anderson wår Aller Nådigesthe Fursthe och Herre hafwer qwar satth all lhönn och wnderhåldh här i Landzänden till thes H: F: N: hadhe Bekommidt eett fwllkomligh Beskedh åhm Landzsens opbördh Lickwäll effter här är stoor nödh så wäll hoos dhenn eene såm Andre, hafwe slätth intthz thär medh the

kunne hielppe sigh medh Dhärföre hafwe wij opå H. F. Nådz nådighe Behagh och till wijdhere beskedh ifrån H: F: N: efterlatidt att Presthmän såm hafwe wnderhåldh wdi edhertt Fögderijdh så wäll the såm boo i Stadhenn såm på Bygden schålle Bekomme een tridie partt af tillstundende Åhrs wnderhåldh och dhär till all theres Presthe Penningar att kiöpe wijnn fhöre, på thz iche messe fall mhå skee för wijnlöösse schwldh, Fougdter och Schrifwıre samptt dheris thiennare effterlåtes 1/3 Partt af theras lhön och wnderhåldh och iche mhere för åhnn Rekenskappen är giordhe Thär åhm i Knutt Andersonn schålle göre edher medh thz försthe wederredho att nhär sådantt fårdres på the måtte finnes klare Hwadh annadt är till att bestelle gööre edher flijtt, bådhe att drijfwe Resthantierne och Åhrlige Rentthan i rättan tijd vtth tagandes här ingen förswmellse fhöre Så frampt H: F: N: schall ware till Nådigh Behagh Rätter eder här effter Befallendes eder här medh gudh Wännligen Datum Wibårgh Thenn 8 Nouembris Anno etc. 1601.

E. T. W.

Axell
Rijnningh mpr.

Bertill Hanssonn

Utanskrift:

Högborne Furstes och Herres Hertigh Carls tro tienare och Fougdte vdj Lapues och Taijpall Sochnar Erligh och förståndigh Knutt Andersson thette breff wenligen.

206. Frihetsbref på ett torp för Kyrkoherden i Ilmola Matthiæ Laurentii enka Sofia Grelsdotter. Dat. d. 5 December 1601.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4830, bl. 95 v. — F. S. N:o 4836, bl. 85 har Trij år, hvilket torde vara riktigare.

Wij Karll medh Gudz Nåde etc. Göre witterlighit att efther thenne breffuiserska Sophia Grelsdotter framlednne Här

Mattz Kirckioheerde I Ilmola Sochnn åhr för fattigdom och aff Krigzfålckett så förlammadt wordenn, att hon icke förmår födhe sijna fattiga små barn Ödmiuckeligen för den skuld bidhiandes att hon thett Torp hon boor vppå frijhet för alla wthlagor niutta måtte. Så haffue Wij i så måttå hennes begära[n] nådigast anseedtt, och Gunsteligenn wndt och eftherlatit att hon samma Torp i Tije åår för frijtt och qwitt niutte bruke och beholle må. Cammarerer, Fougter och alle andre haffwe sigh att efther rätte Icke giörandes dhenne här medh emott hinder eller förfongh i Någen Måtto. Aff Abo Slott then 5 Decembris Anno etc. 1601.

207. Underhållsbref för Kapellanen i Mäntsälä Henricus Magni. Dat. d. 2 Januari 1602.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3510, bl, 333.

Högborne Förstes och Herres Herr Carls Swerigis Rijkis Regerande arffurstes wår N:ge Herres troplictige Man och tilförordnedh Krigsöffuerste Jagh Arffuedh Erichsson till Lindöö och Pijttis [!] Gör här medh witterligit, at effther thz H. Henricus Magnj haffuer hafftt K. Johans breff på then tijende som aff sama Cappelgeld faller, och samma breff haffuer han mist igenom Eldz wådhe, Dherför haffuer iag på H. F. N. wegne wndt och efflerlåtid, att han må behålla den ringe tijonde dher falla kan, effther som K. M. honom thz nådigest vndt haffuer, förbiuder forthenskull att fougden lather honom dherföre bliffua åkrafft [= okrafd], dher han och will sig effther rätthe Datum Bårgå den 2 Januarij Anno 1602.

Arffued Erichsson.

Pro Anno 1604 Tijonde Summa Rog och Korn tilhopa 2 — T:nor Pro Anno 1603 endoch thess mindre, om icke then ringe almuess totaliter bliffuer migh vndt niuta och behålla till att köpa oblater messo wijn så well hareffter som här till Så nödgas man öffuergiffua kyrkiones tienest här.

Henricus Magnj
Mentzälensis.

208. Bref för Kyrkoherden i (Gamla) Karleby om ersättning för en häst. Dat. d. 20 Februari 1602.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4825, bl. 16. — Anders Larsson var Landsfogde i Österbotten.

Wij lathe tigh wethe Anders Larsson att wij haffue nådigest wndt och effterlatidt denne breffuisere Her Karl Kyrckioheerde i Karlebij för en hest wij [! = hwilken] han oss lefuererede fem tijnnor Spannemål Dw skallt fördenskuld honom samme Span:ll bekomme lathe enär han der opå fordrer. Der rätte tigh effter. Aff Lochta Ländzmans gård, den 20 Februarij. Åhr etc. 1602.

CaroLus mpr.

209. Bref på tredje delen af kyrkotionden för Kyrkoherden i Halikko Martinus Martini. Dat. d. 4 Maj 1602.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1616, bl. 50. — Nils Clemetsson var befallningsman i Halikko härad.

Käre Nills Clemettssonn gode wenn Effter thenne Salighe och Högloflighe Konung Jahann hafwer Efflerlatid Kijrkie herden i Halicko Sockenn Årligha aff thiondenn spannmoll — 18 pundh Och till förbettringh hafwer hann och bekommitt noghre T:or aff åhrlighe Renthann, Och Effter tett H: F: N: haffwer icke efflerlatidh för:de Kyrkie herdhe mer änn thridie dhelenn aff thiondenn. Derföre lather honom bekomma — 6 pundh Effter tett löper sigh så mijcki på thenn thridhie dhelenn, Till wisso wndher min eghenn hondh Datum Abo thenn 4 Maij Anno 1602.

E. T. W.
Sigfred
Sigfredsson.

210. Ståthållaren på Åbo Tönne Jörenssons bref om efterskänkt resterande kyrkotiende för Herr Jöran i Tammela. Dat. d. 18 Juni 1602.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4360, bl. 108 v.

Effter det Hans Erichssonn och Mårten Jacobssonn, att denne Her Jören i Tammela haffuer igenom wådeeldh mist sin gård med alt det han hade i hwsen Och der till medh är och then hesten obetalt som i fiord togz af honum till Jesper Matzsons Håffmän. Derföre opå min N. Furstes och Herris wegnne, haffwer iag effterlatidt, att i skole lathe honum bliffue okraffd för the twå åhrs Rest 1601 och 1602 med Tienden till widare beskeed hoss Hög:te H. F. N. Der i wethe eder effter rätte. Datum Åbo Slått den 18 Junij Åhr etc. 1602.

Tönne Jörenssonn.

211. Frihetsbref på ett hemman för Slottspredikanten i Åbo Mårtens Erici enka Kirstin Philipsdotter. Dat. d. 10 September 1602.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1643, bl. 1 v., och 1661, bl. 35 v. — På senare stället är hemmanets namn: Tawålla [= Tavola]. — Jfr. ofvan akten N:o 174.

Wij Carll med gudz Nåde Swergis Rijckes Regerende Arfurste Hertig till Sudermanland Neriche och Wermaland giöre witterligitt att thenne Brefuisserske hustru Kirstin Philipzdoter framledne Her Morthens fordom Slothz predicandt opå Abo Slotht effterlathne Enckia haffuer hafft Sitt Bud her hoss os och i vnderdånigheet klageligen till kenne gifuitt att hennes framlidne mans löhn och vnderhold för thw åhr skall stå till baka Så som och haffuer en Bror som Nije åhr rasande waritt haffuer och enu ehr ödmijkeligen forthenskuld Begierett niutte frijheet opå sitt arfweligen heman tawala benempdt i haliko Sochn vdij Suderfinne liggendes Så effter wij opå wår Reger[ings] Embethes wegne öfwerbödiga och bennegen ere till att hielpa Enckor och Faderlösse Barn

hafua wij förthenskuld hennes ödmiucke begieren i så måtte nådigest ahnsedt och gunsteligen wndt och effterlathitt så som wij nu medt dette wortt öpne breff nådigest vnne och effterlate henne för:ne heman till att quitt och frijt för alle vttlager bode i wisse och owisse partzeler niuthe bruke och beholle os till en behageliga tidt der Camarerer och Fougther sampt Lendsmenn ther sama stedes så och alle andra som för wåre skuld wille och skolle giöre och lathe må wette sigh effterrete icke görandes för:ne hustru Kijrsten her emoth hinder eller förfångh i någen måtte, Aff Stockholm den 10 Septembris Åhr 1602.

CaroLus.

212. Capitularium i Åbo bref till Prosten i norra prosteriet af Österbotten om den taxa, som af Presterskapet i Finland bör utgöras. Dat. d. 1 Oktober 1602.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4828, bl. 53. — I fråga varande Prost var antagligen Kyrkoherden i Limingo Henricus Laurentii Lithovius.

Wår wenlig helsse medh Gudh tilförenne etc.

Wij kunne Edher wenligen Venerabilis D:ne Henrice icke förhålle, att wår N: F: och Herre Hertig Carll, haffuer schrifuidt Ståthållaren then Edle Welbördige Tönne Jörenssån till, om then Taxa som aff Prästerskapedt begäres, så att thz är H. F. N. wilie och befalningh, att Prästerskapedt här j Finlandh skulle vthgöre then Peninge och Spanmåls Taxe som pålagdh åhr, och sampt [= senast] j Mormesse här j Abo bleff omtaladh, Men huadh som anlangar Kött och Smör Taxen haffuer H. F. N. tagedt vthi betenckiande, huru ther om blifua kann, och effter thz welbe:te Ståthållaren haffuer aff oss begäradt, att wij skulle Edher skriffteliga gifua tilkenna, försee wij oss att j förmane Prästerna vthi Edhertt Prosterij att the weluilligen effterkomma H. F. N. begären, hwadh som

hwars och eens macht och förmögenhz kan tilseije. Gudh befalandes. Aff Abo thenn 1 Octobris Anno etc. 1602.

Capittulares j Abo.

213. Bref om en läst spannmål i vederlag för prestbol åt Kyrkoherden Henrik i Mustasaari. Dat. d. 7 November 1602.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4830, bl. 119.

Helssen medh Gudh. Wij kunne Jdher Anders Larsson icke förholle att Kyrckieheerden i Mussarby haffuer sigh hårdeligen beswerat thet han icke hafuer bekommitt den deel, honom af höge öfwerhetten är vndt och efterlathit, sigh till uppehelle, och aldenstundh han hafuer warit seduanligit till att bekomme en lester Spannemål för sitt wederlag för Preste Bool, som nu är Cronenes Laddegårdh, Derföre Szå befaller man Jdher på Hög:te H. F. N:des wegne thz i lathe honom thz samme bekomme såsom förb:tt är, och der hoss effther den Terttiale som H. F. N. nu Nådig:tt bewilliget och effter lathit haffuer till at bekomme. Och effter thz han sitter och vthi een Stoor almogen wägh och haffuer stoor gäst och gångh af H. F. N:des och Cronones folk som rese af och an, såsom dhe oåhren hafue och myckit giordt (thz gudh bättre) at han tilförende icke hafuer kunnit den deel bekomme som honom borde, här rätter Jdher effter gud hbefalandes Dat. åbo Slott den 7 Nowemb: Åhr 1602.

Såsom och om den Tienden, som honom bör at hafue af Laddegården efter som Sedwanligit af ålder warit hafuer.

Tönne Jören son. Sigfredh Sigfredsson.

Utanskrift:

H. F. N:des och Cronones tro tienere och tilförordnadt Befalningsman vthi Österbottnen i Sudher prosterijdt Ehrlig och förståndig Anders Larsson detta tilhånde.

214. Krigsöfversten Arvid Eriksson Stålarms bref om anslag af kyrkotionde åt Kyrkoherden i Tenala Thomas Laurentii. Dat. d. 19 November 1602.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3507, bl. 133.

Effter ded atth Hederligh och Wällärdh Mann, Her Thomas Laurentj Kyrkeherde I Tenalla Sochnn haffuer altijdh ganske stor gestning och mycken tillsöckning aff H. F. N:s fålck och thienere Såsåm och åhr bleffuen mycket taxerat, Dhärföre och på det han deste bettre kunde stå sitth kall och Embette före, haffuer iagh på H. F. N:s min Aller N. Herres wegne och nådighe behagh wndt och effterlatted ath han må behålle denne sexhundrat tw åhrs kyrketijende sigh till wppehelle, Effter ded är doch En ganske ringe Summa, såm aff denne lille Sochn kan falle, Förseer migh och fördenskuld till Landzens Stadthållerer att han på höghe öffuerhettens wegna latther förb:de Her Thomas niutthe denne min Zedell tilgodhe, Dhär och fougthen sampt alle andre welle sigh effterrätte. Datis Lindöö den 19 Nouemb. Åhr 1602.

Arffedh
Erichson.

215. Bref för Presterskapet i Österbotten att tillsvidare njuta sitt förra underhåll och om efterskänkt gärd för Kyrkoherden i Vörå Matthias Jacobi. Dat. d. 14 December 1602.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4830, bl. 118.

Helssen tillförenne mz Gudh Gabriell Thomason och Anders Larszon, Sosom iag för nogen tiidh sedan eder tillskreff att i skulle rätte eder mz Tiienden ther i landzänden efter min nodige Furstes och Herres Mandat, to Hans Furste: N: åm förgongen winter lefde här i landet, Så haffue presterskapet af Norre och Södre prosterit skriffuet mig nu till, att H:te H. F. N. skall i winttras haffue them nodig:t låffuat thz the skole fhå niuthe theris förige vnderholdh, än-

dog the ther vpo inthz breff bekomet haffue, therföre the nu haffue affärdiget en aff theres mzbröder till hög:te H. F. N. och begäre tess förinnan tiidh, J måge förthenskulldh lathe them bliffue okrafd, och icke trenge them ifro theres förre frihet, till tess man förnimmer hwad Högb:te H. F. N. ther wdinnen Sware täckes.

Thernäst efter her Matias Jacobi är nyss kommen till wöro prestegellde, Derföre haffuer man vpo H:te H. F. N:des wegne och nodige behag effterlathz att han mz den penninge Taxan må ware förskontt, efter han ther ännu ingen synnerlig vpbörd haft haffuer Ther i wethe eder efterrätte, Gudh beffalet. Dat. Cwmo gårdh then 14 Decemb. Anno etc. 1602.

Tönne
Jören son.

Utanskrift:

Till Cronones trogne tienare och till förordnet Beffallningsmän i Österbåtn Ehrlige och försichtige Gabriell Thomason och Anders Larson

thette till hande.

216. Bref om anslag af kyrkotionde åt Kyrkoherden Mårten i Pyttis. Dat. d. 18 Januari 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5823, bl. 193. — Sander Engell var Befalningsman på Kymmene gård.

Effter thz Sander Engill att denne Zedelwijssare Her Mårthen i Wechelax [! = Pyttis] sitter vthi stohr almenwägh och bliffuer mychitt med gästningh uthaf H. F. N:s Vndersåther och tienere betwngadh Och elliest haffuer hann och eenn arm och fattigh Soknn Derföre effterlather och vnner iagh honom vpå H. F. N:s nådige behagh att hann må niwta och behålla halfpartten af denn Tijenden såm vthaf samme Soknn åhrligh utgåhr etc. Her i welle Eder effterrette iche

görendes honom här emott någått mehn hinder eller förfångh Her medh Eder Gudh befalandes. Af Wijbårgh denn 18 Januarij Anno 1603.

Arffedh
Erichson mpr.

217. Underhållsbref för Kyrkoherden i Lappvesi Thomas Johannis. Dat. d. 20 Januari 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5825, bl. 86. — Bl. 88 af samma nummer innehåller Thomæ Johannis qvitto å 40 tunnor spannmål äfvensom å „57 mk pengar, för huilcke man köpt kyrckenes wijn, tij wij här i Vijbårgz län haffue ingen hielp ther vppå.“ — Knut Andersson var Fogde i Lappvesi härad.

Effter ded Chnutt Anderssån, att Her Thåmas Kyrkieherde wdj Lapwes Sochnn boor wdj en stor strochwägh, att almanne wäghen går snarast sagdt genom hans gård, såm I sielf wäll wetthe Och dhärföre haffuer han mycken stor gestning och tilsöckningh aff H: F: N:s wår N. Herres och Cronones thienere, Ähr fördenskuld här medh min befalningh på H:s F. N:s min N:ge Herres wegne och nådighe behagh att I af edher wpbördh latthe honom bekåmma fyretije tunnor Span:ll på sitt wnderhåldh, Effter han tilförende ähr whan till att bekåmme 70 tunnor, På ded han må kunne någerledes ståå sitt kall och Embethe före och fordre H:s F. N:s och Cronones thienere, Här om I så bestelle welle Gudh befallendes, Datum Wijbårgh den 20 Januarij åhr 1603.

Arffued
Erichson mpr.

218. Underhållsbref för Kyrkoherden Peder i Taipalsaari och för hans Klockare. Dat. d. 24 Januari 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5825, bl. 87.

Effter det att denne Zedelwiisere, Hederlig och Wällärd Man, Her Peder Kyrckioherde vdi Taipal Sochn sitter wed

en stor almanne wäg, där han så wäl nu som i de förrige tijder haffuer stor tilsökning och gästning af H. F. N. och Cronones Krigzfolck som drage af och til etc. Så på thet han icke måtte ther uthöffuer vtharmed blifue, haffuer iag fördenskul på H. F. N. synnerlige nådige behagh vnt och efterlatid honom, att han halfannen lest Spannemål til vnderhåld vthaf Präste Carperne i Taipal Sochnn åhrligen bekomme skal, Samaledes hans Clockare den ringe Räntte han åhrligen pläger bekomme, dog meed den beskeed, att han här opå Höge Öffuerhez Confirmation med förste legenheet sig förwärfue skal, Der huar och en som H. F. N. med lijdne och hörsamhet förplichted är weth sig efter rätte, Icke görendes för:de Her Peder och hans Clockare här emot något hinder eller förfång. Dat. Taipalsari hoos Jauhiain den 24 Januarij Åhr etc. 1603.

Arffued
Erichson mpr.

bl. 89 innehåller härå följande qvitto:

Höghbårne Furstes Hertigh Carls Sweriges rijkes regerende och vthkåradhe Konungs vndersåthe och gudz ords tienere vthi Taipal Sochn Petrus Laurentij fogar förnimme, thz iagh haffuer vnderdåneligen efferkåmit höge öffuerhetz wår nådigeste Konungs påbud och befalning och vthgiortt hielpe och taxeringspeningar aff den ringa legenhz hoss mig är. Och ther emot vtaff H: F: N: gunst och nåde vnderhold bekomit pro anno etc. 603. spanmåll 54 t:or item peningar 57 mk 7½ öre effter Arffued Erichsons zedel, för huilcke penningar haffuer iagh köpt vijn gudz församling till godo, tess till visso vnder mitt segnet etc. Aprilis 12. Anno 603.

219. Villkorligt frihetsbref på ett hemman för Fältpredikanten Henrik Erici. Dat d. 26 Januari 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3515, bl. 28.

Helsenn med Gudh Lasse Michelson, Effter thett thenne Her Henrich Erici, som haffuer warit Predicant vnder Sten

Monssons Fänike, föregiffuer, att han will vptaghe ett ödesheman j Kyrckeslet Sochen i Wårnässbij, och begärar ther vpå Friheet till thes han kan komet i bruck igen. Så wett iagh icke huru ther åm ware kan, Befaler eder therföre vpå öffuerhettenes wegne, Att i ther om granneligen ransake: Och effter som hemanedt finnes wara ödhe och förfallet, lathe honom till thet förste niwthe ett eller tw årss friheet till widare befordringh hoos Hög:te H. F. N. Ther i wethe eder effter rätte, Gud beffalandes Dat:m Abo Slått then 26 Januarii Anno etc. 1603.

Tönne
Jören son

220. Bref om underhållet för Kyrkoherden och för Skolmästaren i Björneborg. Dat. d. 26 Januari 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2452, bl. 140.

Helssen medh Gudh etc. Jagh kan edher Hans Rafwalsson icke förholle att Borgmästare och rådh sampt gemene Bårgerskapet i Biörnborgh hafue migh giffuit klageligen til kenne det theres Kyrckieheerde och skolemästaren the haffue warit wanligit till at bekomme sitt Vnderholdh vthi öffre Sategunden och deröffuer sigh nu beswere icke hafue till thet ringaste i dette åhr bekommit, Befaller edher fördenskuldh på höge öfuerhettens wegne thz i lathe dem effter H. F: N:s befalning bekomme den tridie deelen, såsom alle andre the hafue bekommit, vthi hwadh som i kunnen hafue i förrådh, På thet dhe icke widare må hafue sigh deröffuer till at beswere Her rätter Jdher fulkomligen efter Gudh befalendes Datum åbo Slott den 26 Januarij åhr etc. 1603.

Tönne
Jören son.

Utanskrift:

H. F. N:s och Cronones tro tienare och tilförordnad befalningzman vthi Öffre sattegundenn Ehrlig och welförståndigh Hans Raffuelsson detta

Wenligen.

221. Underhållsbref för Kyrkoherden Jakob i Mäntyharju. Dat. d. 7 Februari 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5855, bl. 212. — Jfr. ofvan akten N:o 175.

Högbornne Furstes och Herris Her Carls Swerigis Rijkes Regerande Arffurstes Hertigh till Södermanlandh Näricke och Wermelandh, Min Nådige Herris och Swerigis Rijkes troouillige tienere och tilförordnade Krigz öfuerste wdi finlandh, Jagh Arfuedh Erichsson till Lindöö och peitz Gör witterligit, att efter thz thenne brefuissere, hederligh och wällärde her Jacob Kyrckeherde wdi Menduhariu Cappellgelde hafuer lithz presteboоll att han sigh och sitt hussholdh der af icke oppehålle kan och sitter der snartt sagdt wdi en Ödhe Marck: Så opå deth han sitt Embete deste bettre göre och förestå kunne, och dedht icke nödgast för armodh skuldh öfuergifue, hafuer iagh på H. F. N. Min Nådige Herris behagh wndt och efterlatidt offte bemelte Her Jacob i pasolabij en halff schatt Jordh besittid sampt een half i Kittileby, dedh han effter min förre tillatelsse af öde wptagidt hafuer, medh alle thess rentte och rettigheeter wdi alle partzeler der af bör wtgiöres, af för:de een skatt Jordh sigh till gode niute och beholle skall till wijdere stadfestelsse af H. F. N:e Sammaledhes skall och Herredzfougdter sammastedz honom huartt åhr i tijdh wtan någon upskoff hans wnderholdh lefrere eftersom H. F. N. bref honom Nådigest wndt och gifuit åhr, Här alle i synnerheett fougten Läns- och fierdingsmen och alle andre haffue sigh efter rette icke görandes honom her emoth hinder mhen eller förfång Till wisso medh egen håndh wnderschriffuit och förseglad Af Wijborgh den 7 Februarij Åhr & 1603.

Arfuedh Erichson.

222. Frihetsbref på jord för Kyrkoherden i Jääskis Matthiæ Petri enka Margareta. Dat. d. 10 Februari 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5844, bl. 38 v.

Högborne Furstes och Herres Her Carl Swerigis Rijkis Regerande Arffurstes Hertigh till Sudermanland Närke och Wermelandh Min aller nådig:te Herres trouillige tienere och tilförordnet Krigz öfuerste wdi Storförstedömet i finland Jagh Arffuid Erichzson till lindöö och Peitis, giör härmed witterligidt, at efter thett thenne Hwstru Margretas man Salige Her Madz fordom Kirckio härde wdi Jeskis war lenghe fongher wdi Rysseland och leedh der mijkijdt ondt för Swerigis Rikes skull, Och för:de Hwstru Margreta mz sine siw fatige szmå faderlöös barn sitter i stoor elendhz och fatigdom. Derföre hafuer iagh på H. F. N. min N. Herres weghne och nådige behagh wtaf warkunsamheet vndt och efterlåtidt henne tree åhrs frijheet wpå een half skatt iordh ben:d Parffuen maa och Mauruus maa wdi Jeskis Sochnn som hennes man bode köpt och af öde wptagidt hafuer. Och skall hon dett niute frijt för alle åhrlige wtgärder och pålaghur som der af åhrlighen plegher och bör wtgiöres Ingen wndantaghandes. Begiärar derföre på H. F. N. weghne att inghen giör henne här emott hinder Pladz meen eller förfongh. Aff Wijborgh den 10 Februarij Åhr etc. 1603.

Arffuid Erichzsonn.

223. Underhållsbref för Kyrkoherden Jakob i Vekkelaks. Dat. d. 2 Mars 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5823, bl. 194.

Effther dedh Sander Engelss, Edher ähr wääll witterlig att huru Presterne vdj huar sochn ähr icke mehr aff H. F. N: effterlatidh än den tridie deelen aff tijenden, Så effter dedh, som edher nogsampt witterligh ähr och förfarenheetten medh giffuer att denne Herr Jacop Kyrkeheerde vdj weke-

lax sochnn sitter wdj een stor Allman weegh och haffuer aff H: F: N:s tienere, Krigzfålck och andre flere som af och till på rijksens werff förrese stor dageligh tilsööknìngh när den eene skåken drager vthur preste gården, då kommer den andre in igen isynnerhett då thär ingen wiss lensman waar i sochnen Derföre ähr här medh på Min Nådige Furste och Herres wegne min willie och begeren att i honom hallffparten aff tijenden bekomma lathe Elliest måste han medh sin hustru barn och hussfålk lidhe stor nödh Detta skulle i honom endeligh bekomme lathe, gudh befallandes Af Weklax prestgårdh den 2 Martij Åhr etc. 1603 etc.

Arffuedh
Erichson mpr.

224. Underhållsbref för Kyrkoherden Josef i Bjerno och för Klockaren derstädes. Dat. d. 4 Mars 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1630, bl. 128.

Helszen medh Gudh etc. Wij kunne Jdher Niels Clemetsson icke förholle att Her Josep Kijrkieherde i Bierno Sochen haffuer giffuitt klageligen tilkenne thz han vthaf almogen i Sochnen icke kan bekomme den deell han skall hafue till sitt vppehelle såsom och hålle Prestebool wedh macht för theres stoore oförmögenheet skull thet the icke hafue honom till att gifue såsom och Bispen han skriffuer dz han för sådane sin fattigdom skuldh nödges öffuergiffue Sochnen och icke kan före stå sitt tilbetrodde Kall och Embete Derföre Szå befaler man edher på höge öffuerhettenes wegne thz i lathe honom bliffue okrafd för den Taxeringen som nu är pålagd till widare förfårdring af H. F. N:de Och såsom i lathe honom bekomme den tridie deelen vthaf dz Tiende wedh laddegårderne attj och vthi lijke motte lathe bekomme Klockaren tre T:nor Spannemåll till sitt oppehelle Her i edher fulkomligen effter att rätte Gudh befalendes Dat. Åbo Slott den 4 Martij etc. 1603.

Tönne Jören son — Sigfredh Sigfredsson.

Utanskrift:

H: F: N:s och Cronones tro tienare och tilförordnad befalningzman vthi Halliko heradhe Ehrlig och förståndig Niels Clemetsson detta.

225. Underhållsbref för Kyrkoherden Lars Johannis i Närpes och för Klockaren derstädes. Dat. d. 9 Mars 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N;o 4831, bl. 55. — Anders Larsson var Fogde i Österbottens södra prosteri.

Helssen med Gudh. Efter thz Anders Larsson att denne Her Lars Johannis är förordnet till Kijrkieheerde til Nerpis Sochn. Derföre befale wij eder opå H: F: N:des wegne atti lathe honom bekomme halff partten vtaff thet Whanlige Vnderhåldh såsom Kijrkieheerden sammestädz är tilförenne efterlatidt. Thesligest och Clockaren halfpartten vtaff thz honom är efterlatidt, och efter han hafuer heman så skole i affräckne Renttan der vti medh honom, Här i wele eder efter rätte. Datum Åbo slott then 9 Martij a:o etc. 1603.

Thesligest later honom bekomme någre dagzwerker på den andre ½ parten han hafuer framdelis att fordra.

Tönne
Jören son.

Sigfredh
Sigfredsson.

226. Underhållsbref för Kyrkoherden Ljungo Thomæ i Kalajoki. Dat. d. 1 April 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4861, bl. 77. -- Jfr ofvan N:o 168 samt första Samlingen af dessa Handl:r, N:ris 257 och 290.

Wij Karll med Gudz Nådhe &c. Göre witterligit att wij aff gunst och Nåde hafue vndt och eftherlathz såm wij och nu medh thetta wårt öpne breff nådig:t vnne och effterlathe thenne breffuijsare hederligh och wällärde her Liunge

Thomæ Kyrke herde i Cala Joki Sochnn Att han oss (til behaglig tijdh tilgörendes) må niuta och behålle all den Kyrke och Trån tiende som ther i Sochnen årligen falle pleger Biude för den skull wår fougte der sammestädz att han honom samma tiende vtan någen affkortning bekomme lather Der wåre befalningzmen Camererer och alle andre wethe sigh att efterrätte Icke görendes för:te her Liungė något hinder eller förfång i någen måtte, Gifuit Örebro den 1 Aprilis år etc. 603.

Under wårt Signet
Carolus.

227. Kamreraren Sigfrid Sigfridssons bref om befrielse från borgläger för Biskop Eriks landbo. Dat. d. 16 April 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1622, bl. 133.

Salutem. Khäre Joen Erichson Effter thet aff Ehrwerdige och Wördelige Herrens M. Erichz Biscopz i Abo vnderhåldh Spanmål är annamedh och leffuereredh til lijfflandz Befestninger Derföre haffuer Stadthålleren och Jagh opå H. F. N. Nådige behagh effterlatijdh att hans landbönder i den stadh skulle ware frij för alle årlige vthlager, såsom Jagh edher munteligh när i wore her i Åbo tilstädes berettedhe och vnderwiste Men nu haffue i der emott jnuist till hans landbo Borgläge huilcket intedh rett är giordt, kunne icke heller framdeles well stå til suars, helst effter den godhe herren haffuer mist vnderhåldz Spanmåledh Så rådher och förmaner Jagh edher ennu till öffuerflödh att i rette edher sielff i saaken och icke til foghe Ehrwerdige herrens Landbo någon jnuisningh eller förlegningh, så frampt annors skeer, skulle i ware förtenckt att sware til saaken, och Jagh will ware endtskylledh. Gudh edher befaledh aff Abo then 16 Aprilis Anno etc. 1603.

Sigfredh
Sigfredsson.

228. Ståthållaren Tönne Jörenssons bref om understöd för Kyrkoherden Matts i Eura. Dat. d. 26 April 1603.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 2455, bl. 36.

Helssen mz Gudh Olof Jönson Efter thz thenne her Madz Souppa, som nu är kommen till Effra prestegelldh beswärer sig ther öffuer att hans Antecessor hafuer lefdt honom all åkren ödhe och osådd, Så wäll mz höst som wår Sädh och i den stadh giort honom innwijssning till eder på dhz Spannmåll honom vpo öffuerhetens wegne af eder hafue borde Så alldenstund att ther ingen ringe macht vpo ligger thz same presteboolls åker motte ändelig bliffue vpbrukat och kome i Säde, Derföre befaler iag eder vpo min nodige herris wegne, att i ändeligh sökie rådh och vthweger, huru i kunne förskaffe honom nogen Sädes Sädh eller noget annedh hwadh thz wore, ther mz han kunne förskaffe sig Sädes Sädh Lagandes så att åkren motte ändelig blifue sådd. Ther rätter eder effter, Gudh befalandes Dat. Abo Slott then 26 Aprilis Anno etc. 1603.

Tönne
Jören son.

Effter thet Cornelius Morthensson att Her Madz ingen hielp aff Oluff Jönsson bekommit haffuer. Och han ägher der i Sochnen ett hemman Derföre lather honom det niuthe frijtt til widhare beskedh iffrå H. K. N. effter prestboledh är förlammedh. Dat:m Åbo slot then 5. Februarij a:o 1604.

Tönne
Jören son.

Sigfredh
Sigfredson.

Utanskrift:

Till Cronones tro tienare och Befallningzman i Nedre Sategunden Oleff Jönson thette

Sendt

Ant. Her Madz i Souppas frij breff a:o 604.

229. Underhållsbref för Kyrkoherden Henrik i Mustasaari. Dat. d. 19 Maj 1603.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 4830, bl. 120.

Nest wenlig helsningh och takseijelse för alt gåth huilcket Jagh gerne förskyller etc.

Khäre Anders Larsson och Morthen Olsson Huadh eder Schriffuelse belangar der opå giffuer Stadthålleren edher Suar effter som wij der om haffue waridh öffuerens och jagh det icke eenskijlth kan göre, effter jagh är på wäghen till H. F. N. min Allernådig:te herre medh all beskedh bådhe för Opbördh och vtgifft aff Finlandh. Der hoss kan Jagh edher wenligen icke oförmält lathe, den hederligh och Wellerdh Man Her Hendrich Kirkeherde vdi Mustesar Sochn högeligen sigh besuerer om sin nödigh lägenhett och tilfelle. Derföre är min alffuarligh och wenligh begeren opå H. F. N: min Allernådig:te herres wegne, thet i lathe honom bekomme een halff lest och de fijre T:or Spanmål som i Kirkeherberget är vdi förrådh, på det han icke må lidhe nödh och medh sorgh och bekymber göre sin tienest. Der medh skeer thet öffuerheten är tilbehagh. Gudh edher befaledh hastigt och Jligt aff Runsal der Jagh lågh börfast then 19 Maij Anno etc. 1603.

E. T. W.
Sigfredh
Sigfredsson.

Ant. Lyder åm Her Hindrich i Mussor på ½ lesth Span:ll och — 4 T:or Korn som war i förrådh.

230. Bref för Kyrkoherden och för Skolmästaren i Åbo att åtnjuta halfparten af förut beviljadt underhåll. Dat. d. 12 September 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2452, bl. 123 o. 126.

Effter thz Hans Rauałsson att Presterskapet vthi Åbo högeligen sigh beswere om deres vnderhåldh och hafue inthez till att hielpe sig medh, Så endoch H. F. N. wår Alle nå-

digeste Herres breff är oss till hånda kommen, thz man till Liffland all Årlige Rentan öffuersenda skall, oahnseedt hwadh Jnwijsninger der vppå giorde ähre, Doch måtte man ahnsee Presterskapetz i Åbo bedröfflige legenheet vthi thenne farlige Pestilentie tijdh, Hwarföre är wår alwarlige begäran och befalning opå wår Nådhige Herres Nådhige behagh, att i lathe Kyrckieherden M. Grels och M. Marcus Scholmestaren bekomma halffpartten aff deres Vnderhåld, såsom de H. F. N:s wår Aller Nådhigeste Herres breff och tilseijelse hafue vppå, aff de Sochner the tilförenne äre wahne att bekomma; Här retter edher effter, Gudh befalandes, Aff Åbo Slott then 12 Septembris Anno etc. 1603.

Thönne
Jören son.

Sigfredh
Sigfredsson.

231. Förläningsbref på ett gods för Fältpredikanten Petrus Arctophilax. Dat. d. 22 September 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4836, bl. 73.

Högborne Förstes och Herres, Herr Carls Swerighes Rijkes Regerande Arffurstes, Hertigh till Sudhermanland, Näricke och Wermelandh: Min nådighe Herres och Sweriges Rijckes trowillighe thienare och tilförordnadt öffwerste för dett finske Krigzfålkett, Jagh Arfwedh Erickson till Lindö och Peitz Gör här medh witterligit, adt efter dett denne Hedherligh och Wällärde Her Petrus Arcthophilax predicantt under Lass Nilsons Fänicka haf:r sigh wdi H. F. N:s och Cronones thienst troligen bruke latidt. Så och på thz han må haftue hussrum och wist stelle adt tildraghe och wistas wdi, des emillan han icke ähr på H. F. N. och Cronones tog och reesår stadd. Derföre så haf:r Jagh på H. F. N. mijn nådige Herres wegne och Nådige behagh så och till H. F. N:s wijdhare stadfestilse vndt och efterlatidt åfft:te Herr Pedher

edt godz udi Österbothn i Laihela Cappelgeld j Storbij, nemligh idt mantall, benembd Grels Mårthinson hoss huilken han härtill sin invist haf:r haft, medh all den ränte och rettighz honom bör udtgöre adt niuthe och behålle, så och haffue på samme bond[e] frijheett för gestninger och skiutzfärder och skatten af räcknes j hans åtherståndighe lönn. Begär för den skull här medh adt Fougten der sammestedz, lensman, icke göre någhon mheen Wällerde Her Pedher her emoth hinder eller förfångh till wisso uuder mitt Signett och eghen hånd. Af Håpsala den 22 Septembris Åhr 1603.

Arffwedh
Erickson.

232. Bref om underhåll för Kyrkoherden och för Klockaren i Mustasaari. Dat. d. 29 September 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4836, bl. 77.

Helsenn medh Gudh Alzmechtigh etc. Efter thett Anders Larssou att Sochne bönder vdj Mussor haffue hafft sinn budh till oss om Kyrkioherdens ther sammestedz Vnderholdh, dett hann icke szå mykitt bekommer szom öffuerhethen honom efterlatidh haffuer Så alldenstundh H. F. N. wår allernådigeste herre haffuer stadfestett Presterskapettz wanlige vnderholdh, Derföre skolle I rette eder der efter. Och szosom Kyrkioherdenn aff framfarne Konungar och wår nådige herre för Prestebolett szom vnder Korsshollm lagdtt ähr vdj wederlagh tillszagtt Spannemåll thuå läster skulle i dett lathe honom bekomme såsom och hallff Parthenn aff hans wanlige vnderholdh dett förvthann efter szom nu medh flere Kyrkioherder i Findlandh szampthychtt och beuilliatt ähr, Huadh belangar om denn store Renthe Klåckaren vpbäre, skall hann icke mere bekomme änn fyre Pundh sosom H. F. N. wår allernådigeste herre vdj Limmingo Preste gordh när H. F. N. der war stadh bewilliade och samthychte. Tiende skriffningenn skulle I således lathe bliffue vdj Mussor S: som vdj Päderssöre och andre Sochner skeer efter H. F. N: ordningh.

Så förundrer oss storlighenn att I så lenge fördröje medh Eder leffuereningh, och Gabriell Tommaszonn som longd wegder åhr, allredo för 14 dagar framkommen åhr medh sinn, Huadh skade H. F. N: och Crononn kann haffue der aff, och Krigz folckett nödgas för matlöse skulldh begiffue sigh ifrånn lifflandh, skulle i wara förthenchte framdeles att suare till, och sender till Rechninge Cammarenn förslagh opå all vpbördh och vttgifft ware sigh till Knechter eller andre. Gudh Eder befalendes aff Åbo Slott thenn 29 Septhemb: åhr 1603.

Tönne Jören son   Sigfredh Sigfredson.

Utanskrift:

H: F: N:s och Cronones troo tienere och tilförordned Befalningzman vthi Österbottnen i Södhre Prosterijdt Erlig och förståndig Anders Larsson dette tilhånde etc.

233. Bref om underhållets utbetalande åt Kyrkoherden Mårten i Sjundeå. Dat. d. 6 November 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3515, bl. 148. — Lars Michelsson var Befallningsman eller Fogde i Raseborgs län.

Helssenn medh Gudh etc. Effter thz Lasse Michilssonn Her Morthnn Kyrckeherde i Siunda Sochnn hafuer beklagadt sigh thett hann nu wdj Någre åhr inthz hafuer bekomit thz Stipendium eller Vnderhåldh som H. F. N:de alles Vår Nådig:te herre honom Nådigest wndt och eftherlathit haffuer, Szå På thz hann må blifue klagelöss och stelltter till fridz, Vill iagh edher Alfuarligen hafue befaledt thet i nu låtte honom thenn deel bekomma såm H. F. N:de honom effterlathit haffuer, och hann medh rätte hafuer af edher att fordra, att där hann icke altt kann bekomma så hielper honom någådt att hann icke altt må blifua ohulppen Så frampt thz eij skeer och hann sigh åfthare mhere beklager will mann annor medell opå finna såm edher inthz skall vell bekomma, och

inghen tacksamhet för dett i honom hans hafuer förhollit. Så Vell såm för allt annadt mann haffuer edher lenge sedhan befaledt och tillkenne gifuidh Eder här alldelis effterrätte Gudh befalendes Datum Swndby thenn 6 Nouembris år 1603.

Axell
Rynningh.

Effter thz her Morthen Kyrckeherde i Siundå Sochnn hafuer Beskedh aff öfuerhettenn huru mijkit hann till Vnderhåld åkrligenn bekomma skall, Derföre skall fougten i Rass-Borgz Lhän lathe honem bekomma Så mykitt brefuedt inneholler och förmäler Och H. K. N:de Stadfest hafuer På Ryckszdagenn Af Abå Slott thenn 1 Septembris A:o 604.

Tönne Jörenssonn.
Sigfred Sigfredssonn.

234. Utdrag ur ett bref till Fogden i Borgå län om Presternes derstädes rättigheter. Dat. d. 16 November 1603.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3504, bl. 59.

Helssen medh Gudh tilförenne etc. Michill Andersson. Åhr här medh wår begeren och befalningh opå wår Nådige Furstes och herres wegne atti lathe Presterne vthi edher befalningh bekomme till Win och Oblather efter som the vtaff Åldher ähre wahne att bekomme doch vtaff obythen deell såsom och Presterne deras $^1/_8$ aff Tiendhen, — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Datum Abo Slot then 16 Nouembris Anno &c. 1603.

Tönne
Jören son.

Sigfredh
Sigfredson.

235. Bref om medgifven halfpart af underhållet för Presterskapet i Österbottens södra prosteri. Dat. d. 9 Januari 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4836, bl. 68.

Helsenn tilförenne medh gudh Endogh Anders Larsson at aff Commissarierne samtycht och beuiliett ähr at presterskapet sigh med fierde parten aff theris vnderhåldh skole nöije lathe såsom i thet aff then ordning dijt sendt ähr wäll förnummit haffue Men effther the gode men thedan ifrå Österbåttn haffue hafft hijt theris budh och beklaget sigh högeligen at the ingelunde kunne sigh ther medh hielpe för den ringe och suage hielp de bekomme Derföre opå alles wår Nådige förstes och herres nådige behagh haffuer man efftherlatidt at de skåle bekomma halffparten aff deris vnderhåldh till widere beffordringh hos högb:te H. F. N. det i dem och skole bekomme lathe etc.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — .. — — — — — — —

Datum Cumå gårdh then 9 Januarij anno etc. 1604.

Tönne Jören son — Sigfredh Sigfredson.

Utanskrift:

Till Cronones tro tienare och tillförordnet Befallningzman i Södre Prosterit i Österbåtten Ehrlig försichtig Anders Larson thette tillhonde.

236. Bref om Presterskapets i Sääksmäki härad rättigheter. Dat. d. 18 Januari 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4371, bl. 86.

S. D. P. Kiäre Isach Mognsson gode wän. Effter Prästerskapet i Säxmäcki Herede hafwe hafft sitt bud till Ståthållaren och mig medh stor beswäring om Quicke tienden som Prästerskapet i andre Herede äre wane till adt bekomma

och allmogen i Säxmäcki Herede der emot hafwe vtgiort sine Kijrckeherder här Skinckor och Hampa huillkz them är förwegrat i så måtto att bönderna icke wille antage den ny ordningen vthan blifwe wed sin gamble. Så på thet att Prästerskapet icke nödgas öfwergiffue Prästeboledt Derföre hafwer Ståthållaren bewiligedt och samptijcht att Prästerskapet skulle niwta den rettighz the af ålder äre wane adt bekomma effter bönderna icke wille vndergå någon ny pålage till widare beskied ifrå H. F. N: wår allernådig:te Herre, och effter Stådthållaren för sitt hastige affresande skuld icke tillfälle hade, adt gifwe them sin zedell och bewiss, Begärade fördenskuld att iag thz samme göre wille, huilckz iagh dem för rättwisones skuld icke förwägra kunde, vdi then försicht att i dem förhielpe till rätte och late dem bekomme den deell öffuerheten efterlåtidt hafwer, Der mz skeer thz öfwerheten är till behag. Och befaler eder Gud allzmechtig. Aff Terdis then 18 Januarij etc. Anno etc. 1604.

E: T: W:
Sigfred
Sigfredzon.

Och är bewiliadt thz till hwar Sochne Kijrke skall leffwereras till Wijn och öfflete, Spanmåll — 8 T:or effter som sädwanligit är vdi andre hereder af Obyten deell och sedan skifftes Tienden effter H: F: N: wår Allernådig:te Herres Ordningh etc.

237. Frihetsbref på ett hemman för Fältpredikanten Joust. Dat. d. 26 Januari 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3504, bl. 39. — Anders Larsson var på den tiden Öfverste för krigsfolket i Finland. Se Lagus, Finska adelns gods och ätter, sid. 228.

Minn wänligh helsse med Gudh Alzmechtigh nu och altijdh tilförennde Käre Michill Andersson, tilförseendes gode

wenn, Effter thett min Predicant Her Joust haffuer waridh migh föliachtigh i Lijfflandh och latidh bruke sigh på Tugh och reese, emoth rijkssenns fiender, Och effther han inthett haffuer bekommidh huarken till Borger leger eller vnderholdh för samme sinn trognne tienst, haffuer iagh beslutidh medh Camerererenn Sigfredh Sigfredzssonn, att hann sitt Salige Faders heemann, huilchet ligger vdi Pernno Sochnn i Offuesböle, skall frijtt för alle åhrlige vthlagår i wisse och owisse partzeller niuta och bruka, Så lenge hann sin tiennst der före sosom andre hoffmän gör, Beder fördenskull att i icke göre honom någåth meenn eller hinder här vthinnan, Vtann mijkit heller hielpe till dett besta, Formodar och att i icke annars görandes warder, Huadh och till denn Lädnzmanns Ränttan ahnnlangar, lager så mykit mz honom som och mz hanns fattige Moder, som i kunnen suara för Gudh och Menniskior, och att der åm bliffuer icke eder tilltalt. Gudhi nu och altijdh befalandes hasticht aff Pårkal vdd denn 26 Januarij, Anno 1604.

Anders
Laersson till Botila.

238. Bref om hielp till kyrkobyggnaden i Tavastkyro. Dat. d. 28 Januari 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2472, bl. 125 v.

Wij Karll mz Gudz Nåde &c. Gör wetterligit, att effter gemene man i Tauist Köro Sochnn j öffre Sathegunden haffue hafft sit budh hooss oss och vdi vnderdånighz ödmiukeligen begäredh nogen hielp att bijggie theris Kijrckie mz: all den stund the nu i förledne åhr aff liung eld henne mz Sakerstiga Klockan Messokläde och alt annedh mist haffue Så haffue wij theris ödmiucke böön i så motte nådigest anseeth och gunsteligen effterlatit, atte opo 3 års tijdh aff årlig renttan der i Sochnen faller tije T:nor Span:ll på huar åhr bijggie theris Kyrckie mz bekomme moge, Befale för den skuld Fougten der same städz nw är eller her effter förord-

net warder, att the same span:ll them bekomme lathe der wore Befalningzmen Cammerere Fougter nw är eller framdelis kommer haffue sig effter rätte aff Nij Kiöping den 28 Januarij åhr 1604.

Carolus.

239. Bref om herredagspenningar för Biskop Erik. Dat. d. 1 Februari 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2455, bl. 42.

S. Effter thet Cornelius Mortensson fougdte i Nedre sategunda att Wijrdelige Herr M. Erich Biscop i Abo skal begiffue sigh på reesan till Herredagen i Swerige och han sådan reese icke vthan stor omkostningh kan begå Derföre befaler man edher opå H. F. N. wår Allernådig:te Herres wegne thet i lathe hans fulmechtighe bekomme halffparten aff sitt vnderhåldh som han medh öffuerhetens breff beskedh är til Nedre sategunda att bekomme Dette i vthan någon vpskoff och endtskyllen effterkomme skulle, ehuadh rådh, medel och lempe i dertill kunne finne Gudh edher befaledh Aff Abo Slått then 1 Februarij åhr etc. 1604.

Tönne
Jören son.

Sigfredh
Sigfredson.

240. Bref om medgifven halfpart af underhållet för Presterskapet i Viborg. Dat. d. 12 Mars 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5840, bl. 96.

Wij efterskrefne Arfuedh Erichsson till Lindöö och Peitz, Tilförordnedt Krigzöfuerste vdj Finland, Lagman öfuer Carele lagsagu, Arfuedh Tönnessonn till Tiusterby och Erich Claessonn till Årestadh Tilförordnedt Stådthållere vdj Wijborgh, Gör här medh witterligidt, att Presterskapedt här vdj Wij-

borgh hafue klageligen gifuidt tilkenne om deris store nödh och fattigdom och att the den deell som dem bör bekomme till deris oppehälle blifuer dem förhållen af Fougderne, derföre hafuer Mann ahnsedt deris klagann och på Hans Kong:e Nådes wegne efterlatedt dem halfue delen af deris wanlige vnderhåldh som dhe vdj framledne Konungh Jahans tijdh bekomme, Aldennstundh att the icke medh någon annen handteringh kunne förwerfue sigh deris oppehälle, Allenest hwadh höge öfuerheten dem förordnedt hafuer till vnderhåldh Òch Borgerskapedt deris åhörere dem gifue och meddele, huilcke och nu nästann lijke medh Almogenn her omkringh war[an]de lijde stoor fattigdom, Begäre fördennskuldh här medh af fougderne här vdj Wijborgz länn att the hervdinnan äre Presterskapedt beforderlige, Att the denn deell som dem efterlatedt ähr godwilligen bekomme lathe vthan någodt beswär Förser oss dett wara H. K. N. till behagh och vdi Cronones och H. K. N:dz Rekninge Cammare beståth, Datum Wijborg denn 12 Martij Åhr etc. 1604.

Arfuedh Erichsson	Arfuedh Tönnesson	Erich Claesson.

241. Bref om medgifven halfpart af tionden för Kyrkoherden Mårten i Pyttis. Dat. d. 20 Mars 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5823, bl. 192 v.

Jagh Arfued Erichsson till Lindöö och Peitz, tilförordnedt Krigzöfuerste udj Finland Lagmann öfuer Carele Laggsaga gör her mz witterligidt, att effter thz hederlig och wellerdh mann Her Mårthen Kirkeherde vdj Pyttis, sitter för stor gestningh af Krigzfålckz, som af och ahnn [resa] millan Wiborg och åbo Såsom och för dem som öfwer Jserne ifrån narfven bekomme wenligen sökie in till honom om nödtorftigh befordringh, Serdeles nu medan Lensman bor afsijdes op i sochnenn, Så efter dett han är eenn god presteman emott H: K: N: och Cronones Krigzfålck, haffuer iag efftterlathedt

honom halfparten af tienden på thz han icke måtte genom gestningen och nödtorftige befordring mott Cronones tienere bliffua vttarmedt och boslithenn, förseer mig till H: K: N: att thz schall ware H: K: N: till nådigdt behagh Och alle H. Kongl. N: trogne befalningzmen Läns- och fierdingsmen dette sigh efterrette, Till wisse mz egen handh vnderschrifuidt, Datum Pijttis denn 20 martij Åhr 1604.

Arfued
Erichson mpr.

242. Bref till Fogden i Raseborgs län att låta Kapellanen Hans i Sjundeå åtnjuta sin företrädares villkor. Dat. d. 22 Mars 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3515, bl. 148 v.

Salue. Khäre Lars Mechilssonn Effter thz Saligh och Högloflig Konungh Johann haffuer Efftherlathit Cappellann I Siundå Sochnn att beholla Clockar Boolett sigh till hielp och födha Derföre Lather Her Hans såm nu beklädher Cappelans Embethe i samma Sochnn Niuthe och beholle the Vilckor som hans Antecessor för honom hafft haffuer, helst medhan wår Nådige öffuerhet haffuer stadfest Presterskapz wanlige och Vellfongne Priuilegier, Der medh skeer thz öffuerhetten ähr till behagh och befaler edher Gudh Alzmechtig Aff Abå thenn 22 Martij åhr 1604.

Sigfred Sigfredsonn.

243. Frihetsbref för Presterskapet i Österbotten. Dat. d. 24 Mars 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4836, bl. 57 och 82. — En nästan lika lydande akt rörande allmogen (F. S. N:o 4836, bl. 59) är daterad den 22 Martij 1604, likasom vederbörande Presterskaps o. Allm:s „beviljade hjelp till kriget" hos Stiernmann, Alla Riksdagars o. Mötens Beslut I, sidd. 580—582, 584—585.

Wij Carrll medh gudz nådhe &c. Göre withterlighitt att effter Clerkerijtt och Presterskapett wthi Österbothenn

hafue godhuiligenn bewiliatt och Samtycktt, Att the willie Månad ifrån M. wttgöra then hielp som them här waritt hafuer proponeratt och föreställtt, och wthi bij affskedenn åhr uttryckeligenn infördtt och förmältt wordenn. Derutöffuer wij welle till att haffue wedh wår furstelig åhre och sanning icke till een Peningh eller skerff skall nogon wppå lagdtt eller anmodett warda. Derföre så haffue wij ther emott loffuatt och tillsagdtt them att the skolle wara frije för alle andre hielper och gärder wthi the åhr medhan the till Krigs sakerne theres hielp wttgöre, Såsom och beholla theres Underholdh och Stämpnor, Sammalunda skolle the och wara frije för alle taxer och icke medh nogån gästningh eller borgarlege bliffua betungadhe. Huarföre befalle wij alluarligenn och strängeligenn wåre befallningsmän wthi förbe:de Österbothenn att han them här emott icke gör nogott hinder eller förfongh wthan ther wthöffuer holler att the alltt thetta obehindratt niuta moge der huar i sijnn stadh weett sigh effter rätta. Till ythermera wisso att så alldeles schall hollitt bliffua hafue wij thett medh egenn honndh wnderschriffuitt och Sechrett försegla latett. Datum Norköpinngh den 24 Martij Åhr etc. 1604.

Carolus

244. Confirmationsbref på underhåll för Kapellanen Erik Canuti i Eura. Dat. d. 9 Juni 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2474, bl. 169, och N:o 2548, bl. 9. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 354.

Wij Carll medh Gudz nåde &c. Göre witterligitt Adt thenne breffwisare Her Erich Canuti Caplan i Eufra sokn vdi Nedre satagunden haffuer här för oss waritt och i vnderdånighz ödmiuckeligen begärett Confirmations och stadfestelsebreff opå vnderhåld han haffwer, Nempeligen een Öris Land Jord och twå örtiger i samme sockn belegitt frijdt så och nijå spän af Klåckare ränttan, effter såm vthi wårtt förre vnderskrefne breff förb:tt står. Så haffwe wij hans ödmiucke

begäran i så mätto nådigest anseet och gunstligen vndt och effterlatitt, såm wij och nu med thette wårtt öpne breff vnne och effterlathe att han samme vnderhåld frijhez och wilckor så här effter såm här till niutte må. Ther wåre befalningzmän, Cammarere, Fougten nu är eller häreffter förordnat warder, måge wethe sigh effterrätte Aff Nyköpingh den 9 Junij Åhr etc. 1604.

Vnder Wår Allernådig:te Herres
och Konungz egen Hand och
Secrett.

245. Confirmationsbref på underhåll för Kyrkoherden Samuel Andreæ Sawonius och för Skolmästaren Michael Bartholdi Gunnerus i Helsingfors. Dat. d. 11 Juni 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3519, bl. 260. — Enligt F. S. N:o 3519, bl. 261, var Michill Andersson Fogde, men blef afsatt, och i hans ställe blef Salomon Jönsson Fogde öfver Borgå län.

Wår wänlig helsen medh Gudh nw såsom tilförenne etc. Och kunne wij Edher Michill Andersson här medh icke förhålle, thet Her Samuel Kyrckeherden i Helsingforss samptt Scholmestere Her Michell haffwa warit hooss oss och befruchtat sigh, effter Helsingforss lähn ligger här vnder denne befästning, det wij skulle der ifrån kalla deres vnderhåld hwadh them vthaff wår aller nådigeste F. och Herre nådigest förläntt är, Derföre så är wår wilie och begäran, att i laten Dem bekomme såsom och the fattige den deel, som wår aller nådigeste Herre will dem nådigest effterlate, antingen heel, halff eller tridie parten vthaff deres förlähning. Dette edher att effterkomme. Edher gudh befalendes. Aff Reffle den 11 Junij Åhr 1604.

Hans Claesson Anders Larsson.

246. Frihetsbref på ett hemman för Kapellanen Olof i Kimito. Dat. d. 21 Juli 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1643, bl. 34, och 1661, bl. 41.

Helssen medh Gudh etc. Tönne Cnutzon, Effter thet thenne zedelwijsare här Oluff Caplann i Kijmitto Sochn, hafwer tagit sigh före, att opbruke eet Ödis hemman, som een tijdh lång hafuer legatt ödhe, Såsom nogh åhr witnesbördh om. Derföre opå Min A: N: Herres och vthkorade Konungz wegne befaler iagh eder her medh, att i ther om granneligen ransaake, Och lathe hånom nu till thz försthe niuthe tw åhrs frijheet på alle vthskijldher och pålagor, På thet han theste betre och snarare kan komme hemmanedt i bruuk igen, och giöre sedhan Cronon all denn Rettigheet, som der aff bör vthgå. Der i wette edher effterrätte. Datum Åbo Slått den 21 Julij åhr 1604.

Tönne Jören son.

247. Bref om medgifven halfpart af underhållet för Kyrkovärden i Åbo Matthæus Sigfridi. Dat. d. 18 September 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4375, bl. 89 o. 127 v. — Christoffer Persson var Fogde i Sääksmäki härad.

Effter thz Christoffer Perssonn thz her Matz Kyrkewerden hafwer besueredh sig thz han inthz hafwer bekommit Sitt wnderholdh hafwer och Inthz till att hielpe Sigh medh, Derföre och wpå alles wår Nådigeste Herres och Konungz wegne befaler Man eder att i lefuerere honom halfparten af Sitt wnderholdh som ähr trätiesex T:nor af behollen tiondh som han ähr wan att bekome der af Sexmeki häradh och i widare hafwe till att see af hans wnderholdz bref här efter i eder haffwe till att rette gudh befaledh datum Abo thenn 18 Septembris Anno etc. 1604.

Tönne Jören son — Sigfredh Sigfredson.

248. Bref om anstånd med taxepenningars utgörande för Kyrkoherden Sigfrid i Sysmä. Dat. d. 22 September 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4370, bl. 82.

Käre Henrik Person Effter thet Her Sigfredh Kijrckie herdhe i Sysmä Sochn haffuer mist igenom wådh elden prästegårdtt och all sijn Booskap med Bohags tygh sosom Häredzhöffdingens bewiss förmäler, och för dhen orsak icke förmå wthgöre then taxe som prästerskapett wpå Nårrköpings Herredag pålagdtt åhr, Så haffuer Stådttholleren wälborne Tönne Jörensson bewiliedt och samptijckt, att han må haffua dagh och förskåningh medh för:de Taxe penningar, till wijdhere förfordring aff H. K. N. wår Allernådig:te Herre. Derfföre lather honom bliffue oplatzett wdhi midtler tijdh han kan besökie Höghe Öffuerheet om tilgifft, Ther i wele eder effterrätte Gudh eder beffaledh. Aff Åbo Slått then 22 Septemb. Åhr etc. 1604.

Sigfred
Sigfredzson.

249. Bref om åtnjutande af halfparten af tionde för Kyrkoherden Jöran i Akkas. Dat. d. 28 September 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4375, bl. 128.

Käre Christåffer Peersson, Effter thett her Jören Kyrcke heerde i Achas S. hafwer ringe Tiende til att upbäre och samme S. är parteredh til tre prästegield Derföre lather honom bekåmme half parten af Tienden, sosom och the små partzeler som bonden är wan att vthgöre och presterskapedh tilförenne efflerlathitt är. Gudh eder befaletd hastigt af Runsall then 28. Septembris Åhr etc. 1604.

Sigfredh
Sigfredsson.

250. Underhållsbref för Kapellanen Matts Thomæ i Lappo i Österbotten. Dat. d. 29 September 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N;o 4847, bl. 90. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 371.

Wij Carrll medh Gudz Nådhe &c. Göre witherlig att wij på Kongl:e Mai:tz wår elskelige Käre Her broders wägne och behagh, så och för thz att thenne brefuisare her Madz Thome haffuer ett lithett Cappelgeldh och fattigh Allmoge så att han icke kan wäll behielpe sigh medh den dell som the till prestebolett wttgöre. Hafue för den skul wndtt och efterlåtitt, som wij och här mz Hans Konungl:e Ma:ttz tilbehageligh tijdh wnne och effter late förbe:de Heer Madz Tije T:nor Spanemåll aff Clockare Räntan som faller Åhrligenn aff Lapå Cappelgäldh Der CamarRådh Camarerare Fougter och alle andre wethe sigh effter rätte icke giörandes här emott hinder eller förfong Schrifuitt på Ståckholms Slott thenn 29 Septembris Anno etc. 604.

251. Bref om åtnjutande af kyrkotionde för Kyrkoherden Erik Laurentii i Ulfsby. Dat. d. 30 September 1604.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2461, bl. 208.

Helssenn med Gud: Hans Perssonn Efter thet Här Erich i Wlfzbij hafuer alles wår Nådige Herres och wtkorade Konungz så wäll som framledne Konungars bref opå Tijendenn ther i Sochnen Derföre opå Hög:tte H. K. N. wegne befaler iagh eder här med Att i icke göre honom ther wdinnan något hinder wthan lathe honom niutha samma Tijendh lijke som tillforende till widere befordringh hos Högb:tte H. K. N:de Ther retter edher efter Gud befalandes Datum Anoila den 30 Septem: Anno etc. d:ni 1604.

Tönne
Jörennszonn.

252. Bref om medgifven halfpart af underhållet och om lindring i gärden för Kyrkoherden Jakob i Ruokolaks och för Kyrkoherden Knut i Jääskis. Dat. d. 12 Januari 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5844, bl. 45.

Jagh lather eder Oluff Michelsson förnimme att Her Jacop i Råkolax och Her Knutt vdi Jeskis hafwe waridh hoss migh vdi Tingedh i Jeskis och sigh högeligen beswäredh att the lijde stor armodh och hafwe ingen tingh i förrådh ther the kunne hielpe sig medh, efter the hafwe ringe Prestebohll och ingen hielp bekomme af bönderne, Thett samme betygede then menige almoge som då woro tillstedes vdi Tingedh. Och endogh theris vnderhold war igenkalledh vdi fiordh, så wäll som alle andres som någon vnderholdh af Cronon skulle bekomme och finge iche mehr än een fierde partt af den de åhrligen tilförende hafwe waridh wahne att bekomme. Dogh för theris armodh skuldh och stoore nödh hafwer iagh på wår nådige herres och vthkorade Konungs nådige hehagh efterlatidh them halfparten af theris åhrlige vnderhold thz er — 36 T:or hwar, hwilckidh i schole lathe them bekomme af fiordh gambla restantzier. Sammeledes haffue de och bididh att the motte bekomme några skonemåhll opå de hielpe penninger som dem er pålagde att vthgöre. Så emedan the haffue olijke wilkor emoth andre Prester som boo ihn i landet, ty the boo widh grentzen och ehro som offtest af Rydzen sköflade och brende, hafwer iagh sagdt them att the vthgöre halffpartten af den Summe som dem er pålagdt. Kunne the framdelis få tilgift på den andre halffpartt er wäll och godt. Her i hafwe eder effter rätte, Datis Pelkola vdi Jeskis then 12 Januarij Anno etc. 605.

Arffued
Töneson mp.

253. Ståthållaren Tönne Jöranssons bref om medgifven frihet från gärden för Kyrkoherden i Kimito Sigfrid Aronus Forsius. Dat. d. 24 Januari 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1661, bl. 307. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 413.

Under Hertig Carls bref af d. 22 Sept. 1602 för Mester Sigfrid Aronis står:

Helsen medh Gudh, Isach Jörenson, Att efter thz her Sigfred Kyrckieherde i Kimitto Sochn hafuer Alles wår Nådige Herres breff att han skall vare frij för alle wthlagorne thz ware sigh hwadh nampn thz hafue kann. Derföre så befaler man edher på höghe öfuerhetennes wegne, thz J låthe honom bliffue okraffder och ingen deell kräffuir aff honom efter såsom H. K. N:des bref der om widere förmäler och wthwiser, till widere förfordring hoss H. K. N:de ther rätter edher effter. Gudh befalendes Dat. Åbo Slott den 24 Januarij A:o 1605.

Tönne
Jören son.

254. Frihetsbref på jord för Kyrkoherden i Sahalaks Johannes Martini. Dat. d. 13 Februari 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4375, bl. 127 v.

Then Stormechtig:te Högborne Furstes och Herres Her Carl Swerigis Rijkes vthkårade Konungz och Arffurstes, Hertig til Sudermannland, Näricke och Wermeland, troplichtigh tienare och til förordnedt Ståtthållare opå Åbo Slått och thess län. Jagh Tönne Jörensson til Högzgårdh gör här medh witterligitt, att effter thenne brefwijsare Her Johannes Martini Kyrckie Heerde i Sahalaks Cappelgäld i Pelkäne S. beswärer sigh högeligen thär öfwer att han fast ringa hafwer til hielpe at föde sig medh Medan thär vnder icke äre mere än 42 Mantaall, och prästebools åker lithen, icke meer änn half krok Jordh, och therföre köpt een fierdingz krok

Jordh i samme bij prästeboolet til hielp som någon tijd öde legatt hafwer. Derföre vppå H: H: K: N: wegne och nådige behagh, hafwer effter lathit, att han samma fierdingz krok Jord prästebolet till hielp, frij för åhrlige vthlagår niuthe och brwke må, til wijdare förfordringh hooss H: K: N: thär fougten hafwer sigh effter rätte, Till mera wisså vnder mitt Signett Dat:m Pälkäne, then 13 Februarii Åhr 1605.

Tönne
Jörensson.

255. Bref om medgifven fiskesäd för Presterskapet i Hauho, Tuulois och Lampis socknar. Dat. d. 26 Februari 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4370, bl. 17, och 4379, bl. 62 v.

Effter thz Henrich Peersonn, att Presterskapet vtj Hauho Twlos och Lampis S. beswere sigh för den fiske sädhen som the af ålder hafue warit wane till att bekomme, aff hwart Mantall som nu är Reuoseret, och effter thz Tienden ringe förslåår, efter almogen är vthfatigh och meste delen ligger vdj Öde. Derföre så befaler man eder på min Allernådigeste Herres och Konungz wegne, att i later them bekomme the fem Cappar fiske Sädh (: som sigh belöper efther thette insatte mååll :) af hwart behollit Mantall, till wijdare beskedh ifrån Högbe:tte Hans K. N. efter som Camereraren weet wijdare beskedh ther om, her efter i eder Rette wele, Gudh befalandes: Datum Helfuelä Lendsmans gårdh then 26 Februarij Anno etc. 605.

Tönne
Jörenson.

256. Bref om halfpartens af underhållet utgifvande åt Kyrkoherden Erik Laurentii i Björneborg. Dat. d. 10 Mars 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2464, bl. 148 o. 150.

Helssen tillförenne mz Gudh allzmechtigh etc. I hafue vthan twifwell Jören Jönson wäll förnummet af Cammarere-

ren åm Presterskapetz vnderholldh här i landet att the efter alles wår nodig:te Herres och vthkorade Konungz befallningh helften theraf för thz åhr bekome skole. Och medan Her Erich Kierkeherde här i Biörneborg (: som är whan att fhå sin vnderholldh ther i Öffre Sategunden :) beswerer sig högeligen att han haffwer slätt inthz att hielppe sig mz, medan han ingen ting af eder ännu på thette åhr bekomet hafuer icke deste minder blifwer han krafd åm taxen som han och vthgöre motte, Derföre opå Hög:te H. K. N:dz wegne befaler man eder här mz att I sökie råd och vthweger thz i ändelig kunne stelle honom tillfridz att han den halfparten af sitt vnderholldh bekomme motte, att han icke widare må hafue sig ther åm till beswäre, Gudh befalandes, Dat. Biörneborg den 10 Martii 1605.

Tönne
Jören son.

Utanskrift:

Ehrlig wällförsichtig Mann Jören Jönson, Befallningzman i Öfre Sategunden thz till honde.

257. Kyrkoherden i Hattula Matthæi Olavi reversal till hjelpepenningar, som han levererat åt Biskop Eriks ombud Prestmannen Paulus Johannis Paulinus, äfvensom dennes qvitto deröfver. Dat. d. 4 April 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4375, bl. 128 v.

Tilstår Jagh Matthæus Olavi, owärdigh Kijrckieheerde i Hattula Prästegårdh, migh hafwa lefrerett 12 D:r peng:r åth wällärde man Paulo Johannis på then Erwärdigh Herres Biskops wegna 4 Aprilis Anno 1605. Teste manu propria.

Bekänner Jagh migh Paulus Johannis Paulinus medh thenne min hand schrifft, thet iagh hafwer annammadt och opburitt på then Ehrwerdige Herres Biscops wegne, af then hederlighe och wällärde man Her Madz Kyrckherde vthi

Hattula the hielpe peng:r som han skulle vthgöra pro Anno etc. 1605. nembligh 12 Dal:r Thess till wisså mitt Signet vnder Actum i Hattula prästegårdh then 4 Aprilis 605.

P: J: P:

258. Bref om förskoning på gärder från ett kronohemman för Kapellanen Simon i Pemar. Dat. d. 13 April 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1661, bl. 43. — Af likartad anledning hade den 29 November 1604 ett års frihet på utlagor från ett hemman Räpälä beviljats Kyrkoherden Henrik i Pemar (F. S. N:o 1661, bl. 42). — Isak Jöransson tituleras i akterna på 3 sätt: såsom Fogde i Söderfinland, i Piikkis härad och i Halikko härad.

Helssen mz Gudh Isach Jörenson Efter thz Nempnden och then menige man wittnade här idagh i Pemar thå ödis hemens ransakningh skedde, att Her Simon Caplan här i Sochnen hafuer igenom farSothen mist all sin boskap, till änn 25 stijcken att han slätt inthz qwarbehollet hafuer och förmå icke hålle thz skatte heman widh macht som han här till besittet och Cronones rättigheter vthgiort hafuer medh mindre han får niuthe nogon skonssmåll mz vthlagerne Så opå thz att Cronones heman icke må ther före blifue ödhelagdt, Derföre opå min nodige herris wegne och nodige behag hafwer man efterlathz honom friihz och förskoning på alle thenne årss åhrlige vthlager, vndantagandes hielppen, den han till fijllest vthgöre och bittale skall, Ther i wethe eder efter rätte, Dat. pemar Lendzmans gård denn 13 Aprilis Anno etc. 1605.

Tönne
Jören son.

259. Bref om frihet från månadspenningar för Kyrkoherden Lars i Nagu. Dat. d. 26 April 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1661, bl. 308. — Alphonso var en Krigsöfverste.

Helssenn medh Gudh etc. Effter thet Isach Jörensson Att Här Lars i Naugu hafuer haft månge Vtgifter till Cro-

nones och H. K. N:s Krigzfålk Synnerlige till Alephånssos och andra flere som honom nu vdj thesse förledhne åhr hafue besväret, Derföre befaler man eder på Öfwerhetennes wegne, thett i lathe för:de Här Lars ware frij thee måned peninger han effter H. K. N:s ordning bör vtgiöre Till thes mann widare fåår ransake huru deer om är etc. Her retter eder äffter etc. Gudh befalandes, Af Åbo Slått denn 26 Aprill åhr 1605.

Tönne
Jören son.

H. Henrichsson.

260. Bref om medgifven halfpart af kyrkotionden för Kyrkoherden Anders i Kyrkslätt. Dat. d. 4 Maj 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3524, bl. 32. — Johan Jakobsson var Befallningsman i Raseborgs län.

Helsenn medh gud tilförende. Kunne wij Eder Johan Jacobsson her medh icke förholle, Att denne predicantten i Kijrkeslett Her Anderss hafuer gifuidt oss tilkenne, Att emedan han sitter vthi stoor almanne wegh, hafuer han stor gestningh och icke kan vppeholle sigh med then tridie dels tienden han hafuer; Derföre hafue wij på H. F. N. wegne och nådige behagh vndt och efterlatidt [honom], att bekomme den halfparten Kijrketienden, huilkedt i honom vthi laghligh tijdh wele bekomme lathe, gud befalendes. Dat. Refle den 4. Maij A:o 1605.

Anders
Linarsson

Anders
Larsson.

261. Frihets- och underhållsbref för Kyrkoherden Marcus i Hollola. Dat. d. 30 Maj 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4370, bl. 66.

Helssen medh Gudh tilförende etc. Effter thz Hindrich Persson att dhen hederlige och Wellärde Man herr Marcus

Kijrckie heerden i Hållola S. åhr kommit (gudh bättre) vthj stoor skadhe egenom wådh eeldh mist all sine hwss, såsom och i lijke motte haft stoor skadhe på sin booskap som äre störtte och dödh blefuen Szå at han ingen ting hafuer til at hielpe sigh, Derföre Szå befhale wij edher på alles wår nå-dig:te Herres och Vttkoredhe Konungz wegne thz i låthe honom niuthe halfpartten frij för den hielpen och det andre halfpartten skall han göre vtt lijke såsom alle andre af Presterskapet vthj edher befalning efter den ordning som H. K. N:de deropå giordt hafuer efter den rådh och förmögenheet han kan hafue til at göre hwadh Partzeler kan komme till wege til widere förfårdring hoss H. K. N:de Vthj lijke motte hafuer han och besweret sigh att han icke af Cronon bekomit hafuer sitt vnderhåldh vtt som honom på höge öfuerhettenes wegne är efterlåthit thet Thomes Jönsson och Daniel Johansson honom sådant förhollit hafuer effter som W:ge Axell Rijning såsom och Cammarerens inwisningz Zedlar deropå gifuit är icke achtat eller efterkomit Wele eder på hög:te H: K: N:s wegne hafue befalet attj hielpe honom til rätte det honom medh rätte kan tilkomme och holle dem dertil att the stellen tilfridz och ändå föge tack derföre hafue förtäncktt på det han icke widere deröfver må hafue sigh til att beklage ther rätter eder efter gudh befalendes Dat. åbo Slott then 30 Maij a:o etc. 1605.

Tönne
Jören son.

H. Henrichsson.

Utanskrift:

H. K. N:s och Cronones troo tienere och tilförordned Fougte vthj Hattula och Hållola heredhe Ehrlig och förståndig Hindrich Persson detta

tilhånda.

262. Frihetsbref på ett gods för Kyrkoherden Matthiæ Petri i Jääskis enka Margareta. Dat. d. 15 Juni 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5857, bl. 80, och 5877, bl. 1 v. o. 4.

Den Stormechtige Högborne Furste och Herre Her Carll Sweriges Rijkes wtkårade Konungh och Arffurste, Hertigh till Sudermannelandh Närike och Wärmelandh etc. Alles wår nådig:te Konungh och Herres trouillige tienare, Jagh Arffued Tönnesson til Tiusterbij Stothollare på Wijborgs slot, Sampt Jöns Nilson förordnat Commissarius till Rijsse möthe Göre her medh witterligit att S. Her Madzes efterleffuerske fordom Kyrkeherde wti Jäskis Sochnn: Hustru Margreta haffuer latit giffue åss tilkenne genom sin son Bengt Madson at hennes framlidne man haffuer köpt en half skatt iord i Kirffuubij i för:de Jäskis huilket öffuer 13 år haffuer legat öde och begerat at hon måtte ther opå niute någre års frijheet, så alldenstund H: K: M: Mandat lyder alle the som ödeshemman wile wptage skulle niutte tre åhrs frijheett eller och såm godzet kan ware förlamedt till, och effter för:ne halff skatt iordh haffuer legat öde wti mångh åhr som förbe:tt är, Så haffue wij på Hans K. M:ts alles wår nådigeste Herres wegne och nådige behagh vndt henne frijheet opå 3 åhr på samme godz på det hon thess better må komma iorden wti bruket igen, och när then tijdh förlupen är, skal hon göre aff samme hemman H. K. M: och Cronon all then rättigheet der aff bör vtgå, Så frampt hennes Son för:de Bengt Matzson framdeles om han wti Cronones tienest kan bliffua brukat icke förmår föruerffue sigh K. M. vidare Stadfestelsse opå för:ne godz Der fougten wti Jäskis sampt alle andre haffue sigh effter rätte, Datis Wijborgh 15 Junij Anno 1605.

Arffwedh Tönneson

Jöns Nilssonn.

263. Bref till Fogden i Nedra Satakunda med förfrågan, i hvad mån Presterskapet utgjort den af Kongl. Maj:t anbefallda hjelpen. Dat. d. 1 Juli 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2467, bl. 169.

Wår wenlige helssen med gudh tilförenne etc. Efter thet Hans Person H. K. M: strenge bref är oss tilkommit, der vthinnan H. K. M: Nådig:t begerer att wetta hwadh såsom Presterskapet her i Landzenden hafue vttgiordt på den hielpen i förlidne åhr, så well som nu på desse 6 Månaders som nu påbudne äro, Derföre Szå befale wij eder på allas Wår nådig:te herres och Konungz wegne alfuarligen att i vdj idher befalning, så månge Prester som dher äre, gifue oss vist beskeedh opå, hwadh som hwar och ehn vdj Synderheet vttgiordt hafue, bådhe för i fiordh och nu i åhr på för:te 6 Månader, på det att wij kunne gifue H. K. M. der Swar opå.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Åbo Slott then 1 Julius Åhr etc. 1605.

Tönne
Jören son H. Henriksson. S. Sigfridsson.

Utanskrift:

H. K. M. och Cronenes tro tienere och tilförordnad Fougte vthj Nedre satagunden Ehrlig och förståndig Hans Persson detta

tilhånda komandes

264. Bref om frihet från månadspenningar för Kyrkoherden Björn Laurentii i Hammarland. Dat. d. 8 Juli 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2838, bl. 112. v. — Cristiern Somme var 1606 tillförordnad Krigsöfverste i Finland (F. S. N:o 2837, bl. 80).

Effter dett Jören Hållst och Hindrich Andersonn Kyrckeherden som boor i Hammarlandh Sockenn pläger åhrligen niutte frihett för alle kostgerder och andre Pålagor för den

store gästwäghz skulldh han wti bor, effter som S. och Högloflígh wti åminnelsse Konungh Johanns öpne bref der om förmäler, och medan denne Här Biör Laurenti som nu ähr boendes på samme geldh, beswärer sigh icke kunne wttgöre dhe Måna Penninger J af honom fordre för den orsack skulldh, som här ähr förtalde Så och elliest för denn fattighdom skulldh Derföre på alles wår Nådigeste vttkorade Konungz wengne och nådige behagh hafwer man gifwitt honom fri för samme Månapenningar, synnerligen till thes han siellf sin egen saak för hög:te H: K: Ma:tz wti wnderdånighett der opå fordre i wille derföre wti medell tidh låtte honom bliffwe frij och okraffder, Aff Stochollm denn 8 Julius Åhr 1605.

Hans van Massennbach:r	Michell Ollofsson	Christiern Somme.

265. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Åbo Gregorius Martini Teit. Dat. d. 4 Oktober 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1663, bl. 121. — Bertil Clemetsson var Befallningsman i Norrfinland.

Effter dett Bertell Clemetsonn att Mester Grels Kijrkeherde i Åbo stadh och Wårfru Kyrke Sochenn hafuer vptagitt ett Skate Hemman benemdh Meldois i wårfrukijrke Sochenn som haffuer legatt öde i 3. åhr efter som Ransackningz-Lenghdenn förmeler, Der före ähr opå Alles wår N:te Herres och Konungz wegner wår befaldningh att i låte honnom niutte opå för:ne Ödes hemman frijhett till des man framdeles när Jordhrefningh blifuer hollen kan der om widere ransaka Här i wetten eder effter rette, Gudh befallandes Datum Åbo slott den 4 Octobris a:o 1605.

Tönne
Jören son.

Sigfrid Sigfridson.

266. Bref om understöd för Kyrkoherden Mathias Olavi i Hattula. Dat. d. 5 Oktober 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4379, bl. 90.

Effter dett Hinrich Persson, att Her Madz Kijrkeherde i Hattula Sochn, hafuer lidit stor skada af Watufloden bådhe opå Åker och Engh, såsom menige mans i samme Sochn bewijss förmäler Derföre lather honom bekomme aff Tiendenn, som faller på Cronones deell sinn skade till vprettellsse Spanmåll Åtto tunnor, Så hafuer han och sigh högeligen beswäret om Fiske Sädenn och preste höö som bönderne aff ålder haffue warit wane at vtgöre till sinn Kijrkeherde icke kan bekomme Så skulle i der om ransake, och förhielpe, thet honom må wederfares like rätt som andre Kijrkeherder i samme Heredhe efterlatidh ähr, Såsom och lathe honom bekomme aff Cronones deell, till Wijn och Öfflete, Spanmåll Tio tunnor effter han haffuer till att försörie tree församblinger, Han beretter och att i fordre af honom Månadz penninger så wäll för oförmögne som förmögne, Så Alldenstundh det ähr af öfuerheten bewilliat och efterlatit, att tuo halfue eller oförmögne skall reknas emot een heell eller förmögen bonde, derföre lather honom det samme åtniwte i vtlagor för Månedzp:nr, Ther J wele edher efter rätte och så lage att han icke widare haffuer orsak at bekijmbre höge öffuerheten om samme ärende. Gudh eder befaledt, Aff Åbo Slåt den 5 Octobris 1605.

Thönne
Jören son.
Sigfrid Sigfridsson.

267. Underhållsbref för Kyrkoherden i Tenala Thomas Laurentii. Dat. d. 26 November 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3524, bl. 66.

Helssen medh Gudh Johann Jacobsson Efter det Her Thomas Kijrckeheerde i Tennala Sochnn haffuer stor tilsökningh aff Krigzfolket som öffuerkomme aff Liflandh, huilcket

och bewijsligit ähr, och nödges fördenskuldh och för hans fatigdoms skuld opsäge geldet J wille fördenskuld på H. K. M:ttz wår Aller Nådig:te Herres Nådige behagh lathe honom bekomme Span:ll fem tunnor till at vppehålle sigh medh, till widere förfårdringh hos H. K. M:tt der i wetthe eder efter rette Gud befalet Af Gennes den 26 Nouembris Åhr etc. 1605.

Tönne
Jören son.

268. Underhållsbref för Kyrkoherden Josef i Bjerno. Dat. d. 21 December 1605.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1675, bl. 187.

Helssen mz Gudh Isack Jörenson, Efter thz man aff sannfärdig berättillser hafuer förnummit, att her Josep Kirckeherde i Bierno Sochn, hafuer i iår mist all sin årsswext genom fråst och kölldh, Så wäll som mestepartten af bönderne, Derföre opå alles wår Nodigeste Konungz och herris wegne och nodige behagh hafue wij efterlathz honom tolff T:or Spanmåll till hielp af Tijenden, Sijnnerlig epter han är vdj en stor allmanne wegh belegen, på thz han icke må öffuergifue prestebolet, till tess han thz widare kan förfordre hoss H. K. M:tt. Rätter eder här epter, Dat. Bierno gårdh den 21 Decemb. 1605.

Tönne
Jören son

Iffuer
Crister sån.

269. Underhållsbref för Fältpredikanten Simon, f. d. Slottspredikant i Åbo. Dat. d. 9 Januari 1606.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1657, bl. 126.

Helsen med Gudh etc. Effter thet Jöran Jönnssonn adt denne zedellwijsere Her Simon fordom Predicant här opå Slåtedt hafuer godwilligh waret adt effterföllia Hindrich Branndt till Lijfflanndh och sedhan wijdare för fienden till Marcken,

der egenom han fatige Mann stoor skadha fååtț hafver, så att han icke allenast haffuer misth alle sijnne bööker, klädher och eennde kappe medh, vthan och ändhå dervthöfuer blifuet swårligen sargat och huggen af fienden i hoffuudet och i wännstre armen, och är nu eendelis der aff (: thet Gudh bättre :) en förlammedt Personn, och icke hastigt öfuerwinner then skadhan, Och ther till medh hafuer ringe förrådh till adt hiälpa sigh, sampt sijnn fatige hustroo och barn medh etc. Derföre är vår villie och befallning opå H: K: M: wår allernådigeste Herres wägne, att i på Högbe:te H: K: M: nådige behagh och till wijdere hanns egen förfordring hoss H: K: M: lathe honom här af Slåtedt bekåmme till hiälp Spanmåll Fijra tijnnor. Der i edher effter rätte vele. Gudh befallendes. Aff Åbo Slått denn 9 Januarij, Åhr etc. 1606.

Thönne
Jören son.

H. Henrichsson.

Anteckning à tergo:

Her Simons fordom Slåtz predicant. Inwijsning.

270. Krigsöfversten Christer Sommes underhållsbref för Fältpredikanten Bertil. Dat. d. 17 Mars 1606.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3531, bl. 114. — Johan Jakobsson var Befallningsman öfver Raseborgs län. — Qvitto å underhållet är utfärdadt af Bartholdus Zachæus och dateradt „Espå gårdh then 22 Martij Anno &c 1606."

Effter dett Johan Jacopsson, Att denne zedeluisare Her Bertill hafuer waridt hoss migh och högeligen besuäredt Sigh, att han inthett hafuer till vppehålle sigh medh Och effter han blifuer bruckat vthi Hans K: M:tz tienst För Enn Predickantt vndher Erich Bertilssons Phana, Åhr fördenskuldh min befalningh till edher Opå Högbe:te K. M:tz wägne, dett i lathe hånom bekomme någon hielp der han

sigh medh vppehålle kan, nempligen Span:ll Sex T:nor. Så myckitt som dett kan blifue bestott vthi Högb:te K. M:tz Rechninge Cammar. Der rätter eder effter. Af Gennes then 17 Martij Åhr etc. 1606.

Christer
Somme mpr.

271. Ståthållaren i Reval Anders Larssons confirmationsbref på underhåll åt Presterskapet i Helsingfors och åt de fattiga i hospitalet derstädes. Dat. d. 2 Juli 1606.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3528, bl. 292.

Minn wenligh helsenn medh Gudh Alzmechtigh tilförende Kann iagh eder Peder Anderssonn her med wenligen icke förhålle, Att efter Saligh Konung Johan, Höglåfligh hooss Gudj vthi åminnelsse, haffuer nådigst vndt och bebreffwett Prästerschapet i Helsingfors och elliest der i Borgo lähn, någen vnderhåldningh och annatt sådant mer, efter såsom H. K. Ma:tz breff widere förmäler. Så och till Hospitalett åth de fattige. Och emedan H. K. M:tt Min Allernådigste Konungh och Herre nu Regerendes derom ingen förandringh giordt haffuer, Derföre ähr her medh på hög:te H. K. M:ttz wägne Min begären, atti lathe för:de Prästerskap och elliest de fattige niuthe den deell Högloflig Konung Johans bref till gode, som thz i bokstaffuen förmäller och innehåller både om deres vnderhåldningh och annat sådant mer och dem der emoth inthz hinder göre, Vthan fast mere förfordre och hielpe till den deell de kunne ware berettigit till, och höge öfuerheten dem nådigst vndt haffuer inthz twifflandes i warde dette altså efterkomme. På thz Gudz ordz tienere tilbörligen måge bliffue vnderhåldne, Gud befalendes, Datum Räffle den 2 Julj a:o etc. 1606.

E g W.
Anders
Larsson.

272. Ståthållaren Otto Helmer von Mörners underhållsbref för Kyrkovärden i Åbo Matthæus Sigfridi. Dat. d. 20 Oktober 1606.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4383, bl. 19. — Jfr. ofvan akten N:o 248.

Helssen med Gudh tilförenne etc. Efther thett Cristopher Bertelsson, Att thenne Cronenes vndhersåthe och Kyrckwerd vdj Åbo Her Matz plägher åhrligen wara whan att bekome sith vnderholdh dhär vdi Sexmäke häred, dherföre ähr här medh vpå min Aller Nådig:te Konung och Herres weghne, min alfwarlige wilie och befalning, Att i vtaf Tienden som dhär kan förefalle, lathe honom till widhere besked bekomme Tolff Tynner Spannemåll enär som helst han dhär vpå fordrendes warder. Ther i wele edher efther rätte. Gudh befalandes, Dat. Åbo Slott then 20 Octobris A:o etc. 1606,

Otto Helmer Von
Mörner mpr.

Utanskrift:

Kongl. Ma:ttz och Cronenes tro tiener Erlig och Förståndig Cristopher Bertelson warandes wdi Häreds Fougdenes stadh vdij Sexmäke häred, thette till honde etc.

Wenligen,

273. Bref om Kyrkoherden i Sjundeå Martinus Helsings underhåll. Dat. d. 20 Januari 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3524, bl. 47.

Effter dhet Johan Jacobsson, att den Hederlig och wällärd Mann Kyrckieherde i Siundo Sochnn befruchtar sigh att honom skall bliffwa giordtt förhindring på sitt wanlig vnderhold, will ider för den skull här medh hafua befaltt på H. K. M:ttz wegne, thz i göre honom der vppo ingen förhindring, in till thes man widare får tale der om, med Stådt-

hållaren och Cammarerarenn, dher rätte idher efter Gudh befalandes af Hapniemi, den 20 Januarii Åhr 1607.

Hans Åcke Sonn — Tönne Jörensson.

274. Bref om halfparten af underhållet för Kyrkovärden i Åbo Matthæus Sigfridi. Dat. d. 9 Februari 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4383, bl. 17. — Jfr. ofvan akterna N:ris 248 och 272.

Helssen med Gudh tilförenne etc. Efther thett Christopher Person, Att thenne Cronenes vndersåte Her Matz, Kyrckewärdh vdi Åbo, ähr åhrligen wahn att bekomme sith Spannemåls vnderholdh dhär vdi Sexmäke häredh Dherföre ähr här medh vpå min Aller Nådig:te Konung och Herres weghne, min wilie och befalning Att j vtaf Tienden eller Annen Spannemåll som j kunne hafwe hender emellen, lathe honom för thette åhr till widhere beskedh bekomme half parten vtaf same vnderholdh, Som ähr Tretije Sex tynnor Spannemåll etc. Ther j wele edher efther rätte. Gudh befalendes, Dat. Åbo Slott then 9 Februarij A:o etc. 1607.

Otto Helmer
Von Mörner mpr.

Utanskrift: Kongl. Ma:ttz etc. tro tiener och Fougden vdi Sexmäke häred Erlig och förståndigh Christopher Person thette till honde etc.

275. Underhållsbref ad interim för Kyrkoherden i Töfsala Jeremias Agricola. Dat. d. 25 Februari 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1679, bl. 314. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r N:o 120 samt ofvan akten N:o 147.

Effter dett Peer Joensson att wällärde Her Jeremias Kijrckeheerde vthi Töffsall haffuer S. i åminnelsse Konungh

Johans breff på twå Pundlester Spannemåll till vnderhåld årligenn och effter hann icke hafiuer nu wår Aller Nådigste Konungz och Herris Confirmations Breff ther på Derföre är wår wilie och befalning (: effter han boor uthi stoor almenne wägh och haffuer stoor tilsökning aff H. K. M:tz tienare som reese til och ifrån Swerige :) att i låthe honom bekomme halff annan pundlesth till thess hann kann förskaffa sigh alles wår Nådig:te Konungz Confirmations Breff och icke lenger niuthe S. Konungh Johannis Breff til godå, vthan nu allena Her i Eder effter rette. Dat. Abo denn 25 Feb. A:o 1607.

Hans Ochessonn mpr.

H. Nilssonn mpr.

276. Finske Kapellanernes vid Åbo domkyrka qvitto å bekommet underhåll. Datum d. 26 Mars 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandlingar N:o 201, bl. 24 v. — Hans Wittenberg benämnes i andra qvittenser: Wirtenbergh. Sjelf skref han sig: Hans Wirttenberger von Deber (Se Tilläggshandl:r N:o 203 a, bl. 14).

Bekennes wij efter:ne Finske Caplaner wedh Åbo Doom Kyrckian thet wij till Anni etc. 607 vnderhålld och vppehälle, efter Edle och wällbördighe Herrers Her Commissariers och Her Stådtthållarens på Åbo Slåtth, ia och wellachtadh Camererarens Anders Nillssons befalningh, hafue bekommit af Edle och Wällbördigh Hans Wittenbergs Prowiants Mestares Schrifuare, nempnligh Madz Eskillsson Spanmååll tiugu och fyyr T:or. Adt så aldeles j sanningen är, till wijdhare stadhfestelse, medh egit hond vnderschrifuit, och medh egit Signett confirmerat. Datum 26 Martij.

Thomas Marcj mpr (Sig.)

Matthias Martini manu propria (Sig.)

Ericus Michaelis Kurck. (Sig.)

277. Bref om villkorligt underhåll för Kyrkoherden i Björkö äfvensom för Kyrkoherden Johannes Olai i Wiborg. Dat. d. 27 Mars 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5979, bl. 82.

Carll then Nijende &c:

Wår gunst och nådige benägenheett mz Gudh tilförenne etc. Wij lathe eder wethe, Arfwe Tönnessonn, att the fullmechtige, som hijtt till Cröningz Högtijdenn hafwe waridt ifrå Wijbårgz lähn sende, hafwe på Menige Bierckӧӧ Sochnns wegne klagedt att theres Präst hafuer inthett Prästebord, och hafwer iche meer än Åtta T:or Sp:ll till vnderhåld. Så effter wij iche wethe om så är i sanning, begäre wij nådeligen, att J therom ransake. Och der han iche meer hafuer, så låther gifwa honom, så mycket som han kan hielppa och vnderhålla sig med. Sammaledes skole J och göre Her Haannz Kyrckeheerde j Wijborg på Sica niemi, adt han och kan blifwa behållenn. Här wele J eder effter rätte. Af Vpsala den 27 Martii åhr etc. 1607.

CaroLus.

278. Collationsbref för Herr Mårten Martini på Halikko prestgäll. Dat. d. 31 Mars 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 316, bl. 102, och N:o 1705, bl. 101.

Wij Karll then Nijonde med Gudz Nåde, Swerigis, Göthis, Wendes, Finners, Carelers, Lappers i Nårlanden, the Caijaners och Esters i Lijfland etc. Konungh etc. Göre wetterligitt att efter dett att Gudh egenom dödhen hafwer kalladt hedan Kijrckeheerden vdi Halicko Sochn, Och wij gerne wele att vndersåterne och församlingen så wäll ther som annorstedes wdi wårt Konunga Rijke icke allenest till lekamligh wälfärdt, vthan och på Sielennes wägne mz Gudz helige reene ordh må warda försörgde; Så aldenstund denne brefwijsare Morthen Martini så mijkidt oss är kunnigt wordett är både i lärdom och lefwerne så skickeligh, att han wäll een försam-

lingh kan föreståå. Derföre så hafwe wij af gunst och Nåde vndt och confirmeredt, som wij och nu med dette wårt öpne Collations bref vnne, confirmere och tilbetro honom för:de Prestegeldh. Och skall han ware förplichtedt att predike och förkunne församlingen der sammestedz Gudhz klare reene och salighgörende ordh, efter som thet vthi then Prophetiske och apostoliske Skriftt författad är vthan någon menniskligh dict och bijläro; Såsom och elliest föregåå sijne åhörare medh ett skickeligitt och ostraffeligit lefwerne, efter sosom een trogen Sielesörger plichtigh ähr till att göra; Såsom han in för Gudh, oss och hwar Christen Man will och kan trijggeligen till swars ware. Der till med skall han förplicted ware, att förmane sijne åhörare på thz flijttigeste till hörsamheet och lijdno emot theres rette Öfwerheet, som trogne, rättrådige vndersåter egner och bör till att göre, Sosom och till inbördes sämije, kärligheet och endrechtigheet. Wij hafwe och nådigest der hooss vndt och efterlåtidt honom samme wederlagh, vnderholdh, frijheet och welckor att niuthe och beholle som hans Antecessor för honom årligen haft och nutidt hafwer. Biude fördenskuldh alle, som vthi för:de Halicko prestegeld byggie och boendes ähre, att i annamme och bekänne för:de Her Martinum Martini för eder rätte Sjelesörger och Kyrckeheerde, vthgörendes honom i rättan tijdh wällwilligen och vtan knår Tijende, lijkstoll och all annan deell, som i efter lagen Kyrckie Ordningen och een godh gammal sedwane skijldige och plictige äre. Der i trogne wndersåter och Dannemän alle wete eder hörsamligen efter rätte. Aff Vpsala, then 31. Martij Åhr etc. 1607.

Carolus mpr.

279. Collationsbref för Herr Jacob Petri på Björkö prestgäll. Dat. d. 31 Mars 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5896, bl. 75.

Wij Karl then Nijonde, medh Gudz nåde &c Gör witterligit, at effter dett gud igenom dödhen haffuer hedhan kal-

lat kyrckeherden vthi Biörkö Sochn. Och wij gerne wele, att vndersåterne och församblingen, så wäl ther som annorstädes vthi wårt Konunga Rijke, iche allenast til lekamligh wälferd, vthan och på Sielennes wägne medh Gudz helighe och reene ordh må wardha försorgdh. Så althenstund denne brefwisare Her Jacob Petrj, så myket oss är wårdet kunnoget, är både i lerdom och lefuerne så skickeligh, at han wäl een försambling kan förestå. Derföre så hafue wij aff gunst och nåde vndt och Confirmeret som wij och nu medh dette wårt öpne Collations breff vnne Confirmere och tilbetro honom för:de prästegeld. Och skall han ware etc. [såsom i näst-föreg. akt.] Biude för then schull alle som vthi för:de Biörkö prestegeld bijgge oeh boandes äre, at i anamme och bekenne för:de her Jacobum Petrj för edher rätte Sielesörgare och Kyrkherde. Vthgörandes honom i rättan tijdh wäluillieligen och vthan knor Tijende lijkstol och all annen dell, som i effter lagen, Kyrke ordningen och een godh gammal sedhewane skijldighe och plichtighe äre. Der i trogne vndersåtter och danne män alle wette eder hörsambligen effter rätte: Aff Wpsala then 31 Martij åhr etc. 1607.

CaroLus.

280. Collationsbref för Herr Olof Johannis på Ruokolaks prestgäll. Dat. d. 31 Mars 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5921, bl. 91.

Wij Karl then Nijonde &c göre witterligit, Att effter thet Gudh igenom dödhen hafuer hedhan kallat Kyrckeherden vthi Rokolax Sochn och Wij gerne wele, att Vndersåterne och församlingen så wäl ther som annorstedes vthi wårt Konunga Rike, icke allenast till lekammeligh wälferd, vthan och på Siäleness wegne medh Gudz helige och reene ordh må warda försorgdh, Så aldenstund denne Brefwisere Her Oloff Johannis, så myket oss kunnogt är wordet, är bådhe i lärdom och lefwerne så skickeligh, att han wäl een församling kan förestå, Derföre så hafwe wij af gunst och nådhe vndt

och Confirmeret, som wij och nu medh dhette wårt öpne Collations bref, vnne Confirmere och tilbetro honom for:de prestegeldh. Och skall han ware förplichtet etc. [såsom i N:o 278.] Biudher för denskuldh alle som vthi för:de Rokolax Prestegeldh bijggie och boendes äre, att I anname och bekenne för:de Her Olaum Johannis för edher rette sielesörgere och Kyrckeherde, vthgörendes honom i retten tijdh welwillieligen och vthan knor Tijende Lijkstol och all annen deel, som i effter lagen Kyrckeordningen och een gammel godh sedhwane skijldige och plichtige äre, Der i trogne vndersotter och Danemän alle wette eder hörsambligen effter rätte. Aff Wpsala then 31. Martij, Åhr etc. 1607.

CaroLus.

281. Upprepadt underhållsbref för Kyrkovärden i Åbo Matthæus Sigfridi. Dat. d. 14 April 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4383, bl. 18. — Jfr ofvan akterna N:ris 248, 272 och 274.

Helssen medh Gudh tilförenne etc. Jagh lather edher vetha Cristopher Person, Att thenne Cronenes vndersåte, Her Matz Kyrckewärdh vdj Åbo, hafwer waredh här hoos megh, och klageligen gifwit tilkenne, att han för thette närwarendes åhr, efter mith brefz inneholdh som iagh edher dhär om tilskrifwet hafwer, icke mer haffwer bekommet ähn Twå T:or Korn och Twå tynnor Tierw, Så förundrer megh storligen hwarföre icke man haffwer efther kommet samme min wilie och befalning, Och all dhen stundh han sägher sigh lidhe stor hunger och nödh, och hafwer intedh till att födhe sigh och sin hustru och barn medh, Dherföre ähr här medh vpå min Aller Nådig:te Konung och Herres weghne att j aldeles rätte eder efther mine förrige brefz inneholdh, och endeligen medh thett aller förste stelle honnom för samme sith Spannemåls vnderhold tilfridz, så mycket som edher dhär om tilförenne

åhr befalet, Ther i wele edher efther rätte, Datum Åbo Slott then 14 Aprilis A:o 1607,

Otto Helmer
von Mörner mpr.

Utanskrift: Kongl. Ma:ttz etc. min Allernådig:te Konung och Herres tro tiener och Fougden vdi Sexmäki häred Erligh och förståndig Cristopher Person thette till honde etc.

282. Frihetsbref på ett hemman för Slottspredikanten i Åbo Jöns Laurentii. Dat. d. 17 April 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1715, bl. 26, och 1728, bl. 8, samt 1739, bl. 7. — Sistnämnda akt är undertecknad äfven af Otto Helmer von Mörner.

Den Stormechtige Högborne Konungz och Herris Konung Carlls den IX &c vnderdonige troplichtige tienare och vndersother. Jagh Hans Åkeson till Biurum Camerådh Torsten Christofferson till vlfztorp Samptlige bodhe Commissarier på Ryske Gränzen vdij Finlandh och Otto Helmer von Mörner till Thuna Stådhollare på åbo Slott och öffuer thes Län Giör witterligit att hederligh och wällärde Man Her Jons Laurentij Predicant på åbo Slott. Huilcken vdj Någre åhr Bodhe vdj Rijsse feigden emott Rijcksens fiender och altt sedan vdij Kongl. Ma:ttz och Cronones tiensth sigh för enn Predicantt haffuer bruka lathit och sigh högeligen beswäratt sin tillsagde lhön mychet stå tilbaka och effter han en nu haffuer swåridt [= swurit] låffuadt och tillsagdt att hann will och skall som han och thess plichtigh åhr wara wår allernådigeste Konungh Drottningh och Swergis Crono trogen och rettrådigh i alle sine liffzdagar, Haffue wij opå Högbe:te wår aller Nådigeste Konungz nådige behagh och Hans Konungl. Ma:ttz widhere Confirmation [vndt] och effterlathz honom quitt och frijtt alla åhrlige Renthe partzeler sampt hielper aff dett hemman han besitter i Pargas Sochn i Södmoby vnder 4 mk $4^1/_6$ öris skatt Dogh vndantagandes Månadz och Skjutzfärds penningar Dem skall han lijka medh andra vthgöra. Begäre fördenskuld so-

som och der hoss befale Cammerere Fougter Schriffuare och Lendzmän att de lathe förbe:de Her Jöns Laurentij dette breff tillgodhe niuthe och han i Medler tijdh som sagdt ähr der opå kan skaffue sigh Konungl. Ma:ttz Confirmation Der de wele sigh efflterrätte, Till wisso vnder wåre Signeter och medh egne hender vnderskriffuitt. Dat. abo slott then 17 Aprilis Anno etc. 1607.

Hans Åcheson
Torsten Christofferson.

283. Confirmationsbref för Herr Michael Henrici på Euraåminne prestgäll. Dat. d. April 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1830, bl. 63.

Wij Karl then Nijonde &c Göre vitterligit, att Våhr Vndersåthe herr Michill Henrici, Kyrckieherde uthi Efraåminne Sochenn i Nedre sattagunden, haffuer uthi Vnderdånigheet besökt oss, och ödmiuckeligenn af oss begäradt, att vij honom till samme Prestegeldh Confirmere och stadfäste vele, Så aldenstundh hann, så mijkijtt oss ähr kunnigdt vårdet, ähr bodhe i lärdom och lefwerne så skickeligh, att hann wäll enn Församlingh kann förestå, Därföre så haffue vij aff gunst och Nådhe Vndtt och Confirmeret så[m] Vij och nu medh dette Vårdt öpne Breeff Vnne, Confirmere och tillbetro honom för:ne prestegeld, Och skall hann ware förplichtet att predike och förkunne församblingenn ther sammestädz Gudz klare reene och Salighgörende ordh, Effter som thet vthi then Prophetiske och Apostoliske Schriftt författadt ähr, vthann nogonn Menniskios dicht och bijläro, såsom och eliest föregå sijne åhörare medh ett skickeligit och ostraffueligit lefuerne, effter som ehn trogen Sielesörgere plichtigh ähr, till att göre, Sosom hann inför gudh, oss och huar Christen Mann will och kann tryggeligenn til Suars ware, Där till medh skall hann förplichtet vare att förmane sijne åhörare på dätt fliteligaste till hörsamheet och lijdno emoot theres rätte öfuerheet, som

trogne och rätträdige Vndersåther egner och bör till att göre; Sosom och till Inbördes semmio, kärligheet och enndrächtigheet; Vij hafue och Nådigest därhoos Vndt och effterlathet honom samme vnderhåld, friihz och Vilckor niuthe och beholle som hans Anttecessor för honom åhrlighenn hafft och nuthit haffuer; Biudhe fördenskuld alle som vthi Efraåminne prestegäld byggie och boendes ähre, atti annamme och bekänne för:de Herr Michaelem Henrici för edher rätte Sielsöriare och Kijrckieherde, Vthgörandes honom i rättan tiidh Vällvilligenn och vthan Knår Tiende lijkstoll och all annan deell som i effter laghenn, [Kijrckie] Ordningenn och enn godh gammell sedvane skyldige och plichtige ähre, Där i trogne Vndersåther och Dannemänn alle [vethe] Edher hörsamblighenn effter rätta, Aff Upsala then   Aprilis åhr etc. 617 [! = 1607].

284. Collationsbref för Herr Olof Laurentii på Kimito prestgäll. Dat. d. 25 April 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:ris 316, bl. 151, och 1705, bl. 95.

Wij Carl den Nijonde &c. Göre witterligitt, att oss ähr kunnight wordet, att denne brefwisare Här Oloff Laurentij ähr bodhe vthi lärdom och lefuerne så skickeligh att han wäll een församblingh kan förestå. Derföre så haffwe wij tilbetrodt och förordnet effter som wij och nu här medh Confirmere och tilbetro honom Kimittå Prestegeldh wthi Finlandh, Och skall han ware förplichtet o. s. v. [såsom i näst-föreg. nummer.] Wij hafwe och nådigst der hooss wndt och efterlåthet honom samme wederlagh (: wnderhold :) frijheett och welkor att niuthe och beholle som hans förre Antecessor dogh icke Aronius för honom åhrligen hafft och niutit hafwer. Biudhe fördenskuldh alle som opå bijgden ther om kringh Prestegeldh bijggia och boandes äre, att I annamme och bekenne för:de Her Oloff Laurentij för eder rette sielesorgere och Kyrckeheerde, wthgörendes honom i rättan tidh welwilligen och wthan knor Tijende Lijkstooll och all annan deel

som j efter lagen Kyrckio ordningen och en godh gammell Sedwahne skyldige och plichtige åhre, Der I trogne wndersåther [och] Dannemän alle wethe eder hörsambligen effter rette. Aff Stockholm den 25 Aprilis Åhr 1607.

Carolus.

285. Prosten Simons Jacobi i Borgå intyg öfver engelske soldaters inqvartering hos Prester. Dat. d. 4 Maj 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3534, bl. 64.

Bekennes Jagh Simon Jacobi gudz ords tienare och Kyrkieherde i Borgå Kyrkie Sochnn Att dhen ädle och welborne mann Arffuedh Tönnessonn till Tiusterbij och Stååthollare på Wijborgh och thes Lhänn haffuer inlagt några Engilske Såldater till att gesta hoss oss fatige prästmän i Borgå Lhän. Hooss migh Simoni Jacobi i Borgå 2 vtaff befäledh i 4 wekår och 4 dagar haffua loffuat 6 mark hwartera för hwar wekå. Så och theres drengh i 2 wekår 3 dagar 5 march för wekån. Mijne Caplaner haffue hafft een tillhopå i 2 wekår och 4 dagar, 5 march för wekån. Her Sigfredh i Helsingh Sochen 2 Såldater i 3 wekår och 3 dagar, loffuat 5 marcher för wekån hwartera. Her Michill i Pernå 3 Såldater i 4 wekår och några dagar 5 m:cher för wekån. Her Anders i Sibbå 3 Såldater i 3 wekår och 3 dagar, 5 för wekån. Her Henrik i Menzele 2 Såldater i 3 wekår och 3 dagar 5 m:her för wekån. Her Joseph i Nurmierff 2 Såldater i 3 wekår 5 marcher för wekån. Till ijttermere wisså att så aldelis i sanningen är Bedher iagh dhen ädle och welborne Bertil Womeust Hopffman öffuer för:ne Engilske Såldater att bekreffta thenne bekennelse med sijn egin håndh her vnder effter han inthz Signeet haffuer. Datum Borgå 4 Maij Anno etc. 1607.

286. Bref om Kyrkoherden i Björkö Jacobi Petri underhåll och om prestbolets derstädes reparation. Dat. d. 28 Julii 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5870, bl. 55. — Akten föregås här af en afskrift af Kon. Carl IX:s bref till Ståthållaren i Viborg Arvid Tönnesson, dat. d. $^{27}/_{8}$ 1607 och publicerad i Waaranens Urkunder, II, sid. 276.

Efter dedh Hendrich Haijan, att min Allernådig:te Konungh hafuer nådigest Confirmeret och tilbetrot Hederligh man Her Jacobum Petri til Kyrcheherde wdi Börckö sochn och nådigest wndt och efterlåtidt honom samme wnderholdh, frijhett och wilkor att niutthe, såm hans Antecessor för honom åhrligen nuthit hafuer, der om H. K. M:tt mig nådigest tilskrifuit hafuer som i hafue att see af denne Copian, såsom och af Hans egit bref. Befaller fördenskuldh opå Hög:ne Kong. M:ttz Min Allernådig:e Herres wegne, thz i latte honom Åhrligen bekomme tolf T:or Sp:åll nu i förstone, och den dell af Tijenden såm honom bör, til wijdere beskedh af H. K. M:tt såsom och att i holle Almogen alfuarligen före thz de förbijgie deres Prestboll såm plat skal ware förfallit, Här rätter eder effter, Af Wiiborg den 28 Julij 1607.

Arffued
Töneson mpr.

287. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Iittis Carolus Bartholdi. Dat. d. 8 Augusti 1607.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 4397, bl. 19. — Med den i akten namngifna byn menas antagligen Lötilä l. Lyötilä by i Iittis, hvilken socken i äldre tid äfven benämndes Nykyrka (sannolikt = Nyby).

Wi Carll medh Gudz Nådhe &c. Göre witterligit, att Dhenne breffuisare Herr Carll Bartholli hafuer här för oss waridt, och vdi vnderdånighet ödhmiuckeligen tilkenne giffuidt, att han nyligen hafwer optaget eet ödes hemman vdi lottilä

bij i Nybij Sochnn liggiandes hwilckedt är $^{1}/_{8}$ skatt iordh, och hafwer uthi månge år legadt ödhe, Ödhmiuckeligen forthenskuld begeradt någon frijhett opå samma hemman, opå thett han deste betre kan komma thet till macht igen. Huarfore och efter Cronones Rentte och tienden derigenom warder formeras [! = förmerad], att ödhes hemman blifwe optagne och så brukade at Cronon der aff sijn tilbörligit Rentte hafue kan, Så haffwe wij aff gunst och nådhe Hans ödhmiucke begeran anseet, och gunsteligen efterladet honom tre åhrs friiheet på vthlagurne, som af för:ne heman åhrligen vthgå pläga. Befale förthenskuldh wår fougde där sammestädz, att han later honom sama frijhet niutha. Der hwar i sin stadh, vete sig efterrätta Af Stockholm den 8 augusti åhr etc. 1607.

Carolus.

288. Krigsöfversten Tönne Jöranssons bref om förskott på underhållet för Fältpredikanten Bertil. Dat. d. 26 Augusti 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3534, bl. 105. — Jfr. ofvan akten N:o 270.

Helssenn försendt medh Gudh tilförenne. Effter det Mickill Larsson at Wällärdh Her Bertill ähr migh nu fölgachtigh på Cronones togh och Reesse, för ehn Predicant både för migh och för det folket iagh her haffuer medh, och effter han nu sielf ähr stadd på togh och Reese at vthi medler tijdh hans hustro och barn icke måtte lijde någonn nödh, Såszom och effter han det hemmanet szom han nu optaget haffuer kan icke heller komma wäll i bruk, medh mindre han får der någon hielp till, Befaler fördenskuld eder på Hög:te H. K. Ma:tz wegne at i lathe hans hustro der vdi finland i hans frånuaru bekomme fyre tunnor Span:ll huilket honom framdeles på hans Lönn Reknes skall, Der i wette eder effterrätte, Gudh befalet Af Wittenstenn den 26 Augusti Åhr etc. 1607.

Tönne
Jören son.

Härpå följer å bl. 106 följande qvitto:

Jagh Bartholdus Zachæus owärdige tiänare i ordet Feldt Predicantt Bekennes migh Efter öffuerstens W. Tönne Jörenssons beffallningh af Ehrligh förståndig Michil Larsson befalningzman i Bårgå lhän bekommit haffua spanmåll fyre T:nor Till wisso vnder min egen handh. Datum, den 3 Septemb. a:o 1607.

Bartholdus Zachæus mpr.

289. Frihetsbref på jord för Kapellanen Matthias Georgii i Säkkjärvi. Dat. d. 7 September 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5896, bl. 90.

Anno etc. 1607 Ransaakade wij om alle Ödes Jorder vdi Säckierfui Sochnn, Tå optog Her Matz Cappelan der sammestedes Een Fierdels schatt iord, som Lars Karhuinen tillförende vdi Kijrckieby brukat hade, Och nu vdi mång åhr öde legat hade. Derföre det vnder Cronon schrifuit bleff Och opå thet for:ne Her Matz kan komme samme iord, eller honom till macht igen, hafue wij opå Konung:e Mai:tz nådige behagh honom efterlatit Thuå Åhrs Frijheet till Åhret Anno etc. 1610, efter han är inschriffuin för schatten 608, Doch schall han niutta denne föreschriffne frijheet. Dess till wisså vnder wåre Signeter. Datum Wilaiokiby den 7 Septembris. Åhr 1607.

Johan Otteson. Matz Jörenson. Carl Giliusson.

290. Bref om halfparten af underhållet för Kyrkoherden i Töfsala Jeremias Eliæ Agricola. Dat. d. 28 September 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1695, bl. 28. — Jfr. ofvan akten N:o 275.

Welwillig, wenlig helsenn, och hwad meehre godt wij förmå, medh Gudh thenn Alz:te tilförende. Nest welfärdz och wälmåges önsken, Szå och wenlig tackseijelsse för be-

wijsta welgerninger, Hwilke wij gerne medh gott förskijlle, Kunne wij eder Käre Otto Helmer von Mörner wenligen icke late oförmeldt, att hederlig wellärd her Jeremias Eliæ Kyrckeherde vdi Töfsaell Sochn i Norre Finland hafwer waret här och welett Ahnwerfwe beskeedh och wijdere förfordran om dedh Vnderholdh han skulle hafwe åhrligenn, att han ded och nu för dette åhr och elliest här effter motte obehindrett annamme och opbäre. Där vdinnen han och hafwer ahnmodet oss om befordran: Szå aldenstundh Alles wår Nådig:te Konung och Herre nu icke hafwer warett här när hendes stadd, att för:de Jeremias hafwer kunnet komme till sådan afskeed som han gerna wille, Och wij för wåre Personer hade honom gerne der vdi befordrett: Jcke deste mindre, på ded han sigh icke aldeles motte hafwe till beklage och beswäre om samma vnderholdh, effter han skall boo vdi stoor Gestwägh. Begäre wij wenligen, i wele éffterlathe honom halfparten af samme vnderholdh, Till dess han i tilkommende Whåre sielf wijdhere kan besökie H: Kon: M:tt etc. om ijtterligere tilstånd och Stadfestelsse på samme vnderholdh. —

Och befale ider medh Huusfrw, Barn och all Wårdnadt Gudh den Alz:te till all wälmåge, gantz flijtwenligenn. Af Stockholm then 28 Septembris. Åhr etc. 1607.

E. W:ge W:r

Hans Åche Sån — Niels Anders son mpr.

Boo Wernerssonn mpr.

291. Kyrkovärden i Åbo Matthæi Sigfridi qvitto på bekommet underhåll. Dat. d. 4 Oktober 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4383, bl. 20. — Jfr ofvan akterna N:ris 248, 272, 274 och 281.

Bekennes iagh Matthæus Sigfridi Kyrckiewerdh widh Åbo Doomkyrckian, att iagh haffuer opburit aff den Ährligh och Welachtat Christopher Persson, H. K. M:tz Befalningzman öffuer Sexmäki Häredhet, på mitt Vnderhold, prå Anno

etc. 1607. Effter welborne Her Ståthållarens twenne Schriffuelser, Spanmåll Fyritijo Otto T:or. Til ytermehre wisso Schriffuit medh mijn eghen hand och vnder mit Signet Åbo 4 Octobris Anno etc. 1607.

(L. S.)

292. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden Jakobs i Ruokolaks enka Brita Hansdotter. Dat. d. 5 Oktober 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5904, bl. 56.

Wij Karl then Nijonde &c. Göre witterligitt att Brefuiserska Brita Hansdotter framledne Her Jacob i Ruokolax effterlatne Enckie hafuer hafft sitt budh her hoos Oss och i vnderdånighett tilkänne gifuitt, att hennes framledne Man hafuer vthi monge Åhr tiendt Sweriges Chrono och vthi Otte samfelte Åhr warit fången vthi Rijdzlandh, Såsom och mist den fattigdom som hon hafuer den tidh tilhope dragit, Och sitter nu effter medh een hoop Barn uthi stoor fattigdom, Ödmiuckeligen fördenskull af Oss begäret att hon för sin framledne Mans långlige tienest Szå wäll som och för sin Ålderdom och Faderlöse Barn skull thett hemman Rasila benempndt vthi förbemelte Sochnn som hon nu optaget hafuer och boor opå, måtte der niutha frijheet på. Hwarföre hafue wij hennes ödmiucke begeren ahnsedt och gunsteligen effterlatedt henne förbenempnde Rasila hemman att niutte, bruke och frijheet för alle Åhrlige och sedwahnlige vtlagor, så lenge hon lefuer, att beholle. Förbiude fördenskull wåre Ståttholllere, Fougdter och alle andre, som oss medh lijdno och hörsamheet förplichtede ähre, och för wåre skull wele och skole göre och late, att tilfoge henne emoot thette wårt Fredzbreff orätt hinder eller förfångh i någon måtto widh straf tilgörandes, Dher huar i sin stadh må wette sigh effter rätte. Aff Wässby gårdh den 5 Octobris, Åhr etc. 1607.

CaroLus.

293. För Kyrkioherdens Hustro i Hwitis Sochn att niuthe Jtt halft åhrs Frijheet af Wässby den 12 Octob: åhr 1607.

Från Svenska Riksarkivet. Kon. Carls Registratur, År 1607. Fol. 195.

Wij Carl etc. Giöre witterlig, att denne Brefwiserska Margaretha Matz Dåtter Kyrckioherdens efterlefwerske i Hwitis Sochn hafwer waritt här hoos oss med Jöran Boijes och Otto Helmers Bewiss, att hon är arm och Fattig, och förthenskuld ödmiukeligen begiärt opå Dett Hemmanet i Nackulaby som hon nu på sitter någon Frijheet, Hwarföre hafwe wij ahnsedt hennes fattigdom och nådigst efterlatit henne på för:de Hemman Jtt halft åhrs Frijheet, för alle åhrlige och Sedwanlige Vttlagor, Befalle förthenskuld wår Fougdte Der sammestädes som nu är eller här efter förordnandes warder att De lote henne för:te Frijheet niuthe. Der alle och hwar i sin Stad wette sig efterrätte.

294. Underhållsbref för Kyrkoherden Jeremias Agricola i Töfsala. Dat. d. 29 Oktober 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1695, bl. 51. — Jfr ofvan akten N:o 290.

Helssen medh Gudh tilförenne etc. Jagh kan edher Jonn Erichson icke förholle, Att thenne Cronenes vndersåte Her Jeremias Kirckeherde vdi Töfsale Sochen hafwer waredh här hoos megh medh dhe welborne Hans Åchesons och Nils Andersons sampt Camererarens Boo Wernersons breff, dhärvdinnan dhe begäre att han motte vpå H: K: M:s nådige behag bekome halfparten vtaf dhett vnderhold som han här till åhrligen haft hafwer, epther såsom i vtaf samme brefz innehold dhett widere hafwe till att förnimme, och all dhen stund han boor vdi en stoor almanne wägh och hafwer stor gästning vtaf H: K: M:s och Cronones vndersåter som förrese af och ahn, Dherföre åhr här medh vpå H: K: M:s weghne min wilie och befalning, Att i upå H. K. M:s nådige behagh

och till widhere förfordring hos H: K: M: late honom bekome halfparten vtaf dhett han tilförenne haft hafwer. nemligen En lest Spannemåll och halfannen T:e Smör. — — — Ther i wele eder efther rätte, Gudh befalendes, Dat. Åbo Slot then 29 Octob: A:o etc. 1607,

Otto Helmer
von Mörner mpr.

295. Underhållsbref för Kyrkovärden i Åbo Matthæus Sigfridi. Dat. d. 17 December 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4399, bl. 95. — Jfr ofvan akterna N:ris 248, 272, 274, 281 och 291.

Helssen medh Gudh tilförenne etc. Efther thett Henrich Anderson, att thenne Cronenes vndersåte Her Matz Oeconomus vdi Åbo ähr åhrligen whan att bekome sitt vnderholdh dhär vdj Sexmäke häred, Och all dhen stundh han beswär sigh att han hafwer intedh till att hielpe och vnderholle sigh medh, dherföre är här medh vpå wår Aller nådigeste Konung och Herres weghne wår wilie och befalning att j utaff Tienden vdi edhert Fögderij lathe honom bekome vpå H. K. M:s nådige behagh och till widhere besked och förfordring hos H. K. Ma:tt Fijre pundh Spannemåll enär som helst han dhär vpå fordrandes warder, Ther i wele eder efther rätte, Dat. Åbo Slott then 17 Dr: A:o etc. 1607,

Otto Helmer
von Mörner mpr.

Å bl. 96 ingår följ. qvitto:

Bekennes iagh Matthæus Sigfridi Syssloman widh Åbo Doomkijrckian, att thenne här Zedhelwijsare Henrich Clemetsson ifrå Cokoi by, i Calwola Sochn, haffuer leffreret migh Span:ll Femton T:or på mit Vnderhåld pro Anno etc. 1608 på then Åhrligh och Welachtath Herres Anderssons, Fougtens i Sexmäki Häredhet, wegna, effter Welb:ne Ståthollarens och

Welach:ge Cammarererens inwijsningz breff. Att thetta så i sanningh är, schriffuit medh mijn eghen håndh. Datum Åbo, den 5 Martii, Anno 1608.

M:pria.

296. Register på then Jordh som Presterne i Österbotnen haffue vnder Preste Bolett Anno 1607.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4847, bl. 157—158.

Her Knutt J Pedersöre

Jordh . . . . 45 spanlandh

Vthsåningh om åhret

Rogh . . . . 4 T:nor
Korn . . . . 8 T:nor

Tredhie parten aff iorden ligger huart åhr i trädhe.

Hans vnderhåld om åhret

Rogh och Korn . . . . 144 T:nor

Her Madz i Wöro

Jordh . . . . 82 spanlandh

Vtsåningh om åhrett

Rogh och Korn . . . . 13 T:nor

Halffparten aff [iorden] ligger huart år i trädhe.

Hans Vnderhåld om åhrett

Rogh och Korn . . . . 144 T:nor

Her Henrich i Mustasari

Jordh . . . . 18 sp. och 1 fj landh
Här aff sådz åhrligenn . 13 sp. landh
Rog och Korn . . . . 7 sp. 1 fj

Haffuer Han för Prestebolett åhr lithet

Rogh och Korn . . . . 96 T:nor

Ähn haffuer han till vnderhåld om åhrett

Rogh och Korn . . . . 96 T:nor

Her Lars i Nerpis

Jordh . . . . 18 spanlandh

Vtsåningh om åhrett

Rogh . . . . 4 T:nor

Korn . . . . 8 T:nor

Tredhie dell af iorden är i trädhe åhrligen etc.

Hans Vnderhåld åhrligen

Rogh och Korn . . . . 96 T:nor

Her Jönns J Köros åker fick man inthe lathe vpmåla för Sniön skuld och hafuer medh dhz besta presteboll som i Södre Prosteriedt åhr etc.

Ther Till haffuer han till vnderhåld

Rogh och Korn . . . . 168 T:nor

Her Henrich i Jlmolas Jordh hafuer man inthe fått wetha eller lathet vpmåla för Sniö skuld, vthan han haf:er skriffuith att han fåår åhrligenn

Rogh . . . . 4 T:nor

Korn . . . . 2 T:nor

Ther till haffuer han i vnderhålld all denn tijonde Som faller åhrligen der i Sochnen vndanttagandis Kijrckien till Wijn och Oblather.

Her Mårtens iord J Lapv haffuer man inthe heller fått vetha huru mijkijtt ther åhr vnder Prestebolet, förty the haffue inthe fått vpmåla för Snön skuld, och inte fått besked huru mijkijtt han fåår.

Och haffuer han till vnderhåldh åhrligen halffparten aff all den tiond som ther faller om åhret etc.

Åhr vnder Hans Fordels gård i Pedersöre Sochn

Jordh . . . . 130 spanlandh

Såås på huart Spanland

Rogh . . . . $^1/_2$ sp.

Korn . . . . 3 fj:r

Och åhr huart åhr $^1/_3$ part trädhe aff förskreffne Jordh.

297. Underhållsbref för Kyrkoherden Hemmingius Henrici i Masku. Dat. d. 21 Januari 1608.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 312, bl. 25.

Helssen med Gudh tilförenne etc. Efther thett Carll Gilliuson, Att thenne Cronenes vndersåte Her Heming Kyrckeherde vdj Masko Sochn, boor vdi En stor almanne wägh, och hafwer stor gästning vtaf H. K. Ma:ttz och Cronenes vndersåter och tienere som förrese aff och ahn, Såsom han och ellies ähr en godh gästgifware, Och upå dhett han icke för fattigdom skull moste nödgas öfwergifwe Prestebolet, Dherföre ähr här medh upå H: K: M: weghne wår wilie och befalning att i upå H: K: Ma:ttz nådige behagh, och till widhere beskedh och förfordring hoos H: K: Ma:tt, dhär vpå han med förste öpne wathen, Gudh will i wår, skall förwerfwe sigh Hans K. M:s nådige bref och tilståndh, lathe honom vtaf Tienden bekome Een Pundelesth Spannemåll efther såsom han åhrligen tilförenne ähr whan till att bekome. Ther i wele eder efther rätte, Gudh befalendes, Datum Bierno Kongzgårdh then 21 Januarij A:o etc. 1608.

E. A. W.

Otto Helmer
von Mörner mpr.

Calmerne
Anders Nilsson mpr.

Utanskrift:

Konungl. Ma:ttz etc. tro tienere Erligh och Förståndigh Carll Gilliuson, hafwendes Befalningen utöfwer Tienden Spannemålen udi Nor Finlandh, thette till honda, Wenligen etc.

298. Underhållsbref för Kyrkoherden i Åbo Mester Gregorius Martini Teit och Kyrkovärden derstädes Matthæus Sigfridi. Dat. d. 7 April 1608.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 311, bl. 119, och 1701, bl. 27. — Jfr ofvan akterna N:ris 230, 265 och 281.

Helssen medh Gudh etc. Effter thz Jacob Erichzsonn, att Kyrckioheerden i Abo Stadh, wyrdigh och höglärd Mester Grels haffwer tilförenne hafft inwijsning till eder på een pundelest Spanmååll och beklagar sigh att han ännu inthz bekommit haffwer. Huarföre ähr wår alfuarlige wilie och befalning, att i lathe honom bekomma för:de pundelest Spannemååll, och endoch een Lest der till, Effter I haffwe Mere Räst änsom dett belöper sigh och Edert förslagh förmäler, Eller i Schole ingen tack der wpå förtiene, om så hender, att han offtare klagar. Item begäre wij och att Fougten öffwer Tijonderne i Söderfinnlandh, Oluff Tårfuastsonn, att han lather honom och bekomme een pundelest aff Tijonden som han behollen i wärie och wpbördh haffwer; Så bliffwer dett als Tree Lester, Och rester honom så till widare Confirmation Twå pundelester, Aff huilche pundelester, när han fåår H. K. M:tz wijdare tilstånd skall tagas all taxering som opå Örbro Herredag eller samquembd nu sidst bewiliet och samtijkt bleeff. Nemligen att Biscopen, Professores och Presterne i Städerne schole gifue aff deris wnderhold huar fempte tynne, Och löper så, när han fåår fem lester fyllest taxeringz Spanne:l, 1 pundelest aff heele hans wnderhold. Doch skall han som forbe:tt ähr icke bekomma de 2 lester för än widare beskeed Eder till honda kommer. Doch achtandes att der han fåår Confirmations breeff, så beholle i En lest för Taxeringen, Och han den andre för sitt rätte wnderhold. Item Her Mattias Oeconomus, honom skole i lefrere aff Tienden Sexton tynnor, och effter honom endoch rester på sitt wnderhold till wijdare besked fyretijo Tijnnor, Ty han hafuer och för bekommitt 16 tunnor. Derföre ähr han och frij för taxeringen till thess han mz de andre förwerfuer Confirmation, då skole

i aff de fyretijo tynnor tage all taxering till H. K. M:tz behoff, som befalett ähr. Dette i sampteligen wete eder effter rätte, och wthan hinder bekomme lathe, ehuem annen som mister, på thz de icke nödges öffwergifue kallett och Tiensten eller göre församlingen deris uppehälle i Gudz ord medh Suckan. Gudh befalet. Aff Abo Slott thenn 7 Aprilis etc. 1608.

E. A. W.

Otto Helmer von Mörner mpr. — Anders Nielsson mpr.

Anteckning à tergo:

Thenne Copia lijder på M. Gregers wnderhold och Econimus 16 T:or och huar femte T:a i Taxering. Anno 1608 then 9 Aprilis ankom.

Utanskrift å N:o 1701, bl. 27:

De Erlige och Forståndige Men Jacob Erichson Fougdte vthi Pijke herede och Oleff Torffastson Tionde Fougdhe vthj Söder Finlandh. Wenligen.

299. Kyrkoherden i Wiborg Johannis Olai skrifvelse angående krigsgärd, som fordras af presterne. Dat. d. 30 Maj 1608.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5892, bl. 40 v. — Antagligen var brefskrifvaren prost i länet.

Venerabiles Domini Pastores. Jagh skreff eder till för pingstdagarena, att i skulle haffua kommid hijt tilstädis till att rådslå om the pålagur, som vtaff hög:te K. Maij:t aff oss eskadt wardt, och sende iag till eder Copier vtaff wälachtig Cammareres Anders Nilssons breff, vthaff hwilcken i skolen förnimma hwad thz är som H. K. Maij:t aff oss eskar, nemligen för hwar hundrade bönder en warachtig karll medh gode werior eller 25 Daler peningar Der till månadz peningar såsom i förgongne tree åår. Item aff tiugu prester een häst, så god, som 25 Daler eller så monge peningar, men effter thz i icke kome tå tilstädes, moste iag än nu med

thenne zedelen [eska] så monge peningar, som i mest kunne komma till wege, Efter thz ingen är som till H. K. M. wår zedel draga will, till att[gifwa] H. K. M. wår oförmögenhz tilkenna, och till att arbeta om medel och förskoning. Här är nu alredo kommen een hingstrijdere som på H. K. M:s wegne fordrar på hester eller peningar. Bliffuer här vdinnan någott försumedh, så will iagh wara endskijlliged, och then som sigh försummelse företager, kan inthz annad wthan H. K. M. högste onåd och straff wente sigh. Här medh Eder then Alz:tige Gudh befalandes. Aff Wiborg then 30 Maij Anno 1608.

Eder till wilie
Jöns oleffsson Wiburgus.

300. Kyrkoherden i Mustasaari Henrici Martini qvitto på bekommet underhåll. Dat. d. 19 Juni 1608.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 312, bl. 35.

Beckenner och tilståår iagh Henricus Martini Gudz Ordz thienare och Kyrkie Präst vdi Mustasari att denne Åhrligh, Wälförståndigh och Wälbetrodde Man Carll Giliwssonn Tiendefogde, hafwer mig lefwereredt, efter Wår Aller Nådigeste Herres och Konungz gunstige breefz innehåldh, dateredt I Örebroo: förmälandes: Att hwar Präst skulde niwthe och behålle sijtt vnderhåldh på samme Åhr nämligen på 1608 efter hwar Präst skulde vtgöre een mark peningh, efter hwart mantal. Rågh — twå läster. Sammaledes Korn thwå läster, för hwilket iagh Ödmiukeligen och vnderdåneligen betacker mijn Aller Nådig:te Herre och Konungh. Desse fijre läster äre migh leffuererade, bådhe j Vnderhåldh och wäderlagh för Prästeboolet, efter thett för:de Prästebordh är j förtijden tagit till Crononis Ladugårdh, Och här nw inthz Prästebordh är, såsom anderstädes. Att dette så aldeeles i sanningh är, trycker iagh mijtt Signett här vnder. Dateredt i Mustasari den 19 Junij. Åhr 1608.

Henricus
Martini mpr. (L. S.)

301. Ståthållaren Jöns Rutas löftesbref för Kyrkoherden Simon i Borgå beträffande fästningsbyggnad. Dat. d. 28 Juli 1608.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3536, bl. 126.

Konungl. Ma:tz till Swerigie etc. Min allernådig:te Konungz och Herres troskijllige tienare och förordnedt Stadthållare wedh Tolsburgh i Lijflandh, Jagh Jöns Persån Ruta till Bergstadh Gör wetterligidt adt hederlige och wällärdhe Herr Simon Kirckieherde i Borgå skall wttgöra Landzknechter till samma befästningz bijggning, så wäll som andre prester i landet Szå all den stundh Jagh wtaf gudh och Högb:te H. K. M:t är ombetrooddh och tilsatt late opbyggie, befäste och sedan förestå hwsedt, hafuer Jagh på för:de Her Simons wegne lofuadt, at min egne tienere skall opfijlla det arbetedt som hans Knechter göre bordhe. Effter det för:de Her Simon sitter vthi en stor almen wegh för gest och gångh och kan sine tienere (: huilke få äro :) illa miste och ombäre. Derföre will Jagh her mz hafua wenligen begäradt wtaf alle H. K. M:tz trogne Män och tienare, ware sigh Knechthöfuitzmän, Fougdten, hans Schrifuere eller Ländz Mannen adt ingen offtabem. Her Simon ther wttöfwer nogon platz, qwall eller möde tilfoge Effter det Edle Wälb. Axell Korck och Claës Claeson hafue och her till samptijcht och bewilliedt. Adt dette så santt är Vnder mitt Signethe och egin handh. Af Bergstadh den 28 Julij Åhr etc. 1608.

Jöns Person Ruta till Bärgstadh.

302. Underhållsbref för Kyrkoherden Henrik i Piikkis. Dat. d. 30 November 1608.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1705, bl. 98.

Effter dhz Abell Larsson, att denne brefwijsere och Cronones Vndersåte Her Hendrik vdi Pijke sitter vdi een stoor almanna weg och hafwer framför all andre stoor tillsökning af Cronones folck som förresse af och ahnn, Såsom

och nw det Ryske Sendebodhet hooss honom gest hafuer, så well som andre flere, som mig nochsampt är wetterligitt. Huar före hafwer iag på H. K. M:tz nådige behag effterlathz honom den Tijondh som dher af Sochnen kan falle, till dess han widere beskedh hooss H. K. M:t framdeles att förfordrendes warder. Och där som Hans Kon: Maij:tt dhz icke honom effterlather. Då låfwer han samme Tijondh igen ifrå sig lefwerere. Dher i wete eder effter rätte Datum Abo Slott den 30 Novembris A:o etc. 1608.

Otto Helmer
von Mörner mpr.

303. Underhållsbref för Kyrkoherden Henrik Olai i Piikkis. Dat. d. 1 December 1608.

Från Finl. Statsarkiv, N:o 1705, bl. 97. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r N:o 380.

Wänligh Hälssenn medh Gudh altzmechtigh tillförende Käre Oloff Torfassonn godhe wänn, Wij kunne edher icke förhålle, att effter Her Hinrich Olai Kyrkieherde vthi Pichis Sochnn, haffwer warit här och gifwit tillkenne at hann sitter vthi enn Stoor almenne wägh, och esomåftast blifuer betungat med myckinn Gästningh både aff enn och annan som der i Sochnen af och till förreese, Derföre ähr wår befalningh till edher på K. M:tz wägnne, att i lathe honom bekomme aff Tiiennden vthi Pike häredt, effter H. K. M:tz breffz innehold som honom der på gifwitt ähr, Nämblighe Tijo tunnor Spannemåll, när han der på fordrandes warder vthan widere Drögzmåll och förhalningh, Her i effterrätte welenn. Gudh Befallanndes Datum Åbo Slått den 1 Decemb:r 608.

J. Nilssonn mpr 608.

304. Ståthållaren Otto Helmer von Mörners bref om underhållets utgifvande till Presterskapet vid Åbo domkyrka. Dat. d. 9 December 1608.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 314, bl. 69. — Carl Giliusson var Tiondefogde i Norrfinland.

Effter detth Carl Gillsson [= Giliusson], Att H. K. Mai:tz haffuer Presterskapet wedh Åbo Dom Kyrckion sitth

vnderholdh hwariom och enom i synnerheeth nådhigest lathet till deela af Kyrckio Tiondh här i Landhet, Och dhe nu dheras vnderholdh (: Effter dhe daghlighen sijn tienst göre :) behöffue, och somblighe af dem stoor nödh lijdhe. Hwarföre befaler Jagh Edher på H. K. Mai:tz wegne, såsom och alfwarlighen förmaner, att i dem owägerlighen lathe den deell bekomme, som dem således aff H. K. Mai:tz är nådhigest Effter lathet, Så frampt deth icke scheer, då schole i wethe, att Jagh warder dhet görandes til saken som edher aldeles icke skall wälbehaghe. Rätther edher här effter. Gudh befalet Af Åbå Sloth den 9 Decembris Anno etc. 1608.

Otto Helmer
von Mörner mpr.

305. Om Presternas i Österbotten underhåll. Dat. d. 14 December 1608.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 319, bl. 1 v. — Jfr Waaranen, Urkunder, II, sid. 400, hvarest förekommer ingress till denna akt, och nedanföre N:o 323.

Presterna vdi Österbottn will K. M:tz inthett Större vnderhåld efterlatte, ähnn såm här förmelles Bewilliedt Then 14 Decembris Åhr etc. 1608.

Södre Prostrijdt	Her Lars i Närpis	
	Her Hindrich i Mussor	
	Her Jöns i Kyro	
	Her Knuth i Pedersöre	
	Her Matz i Wörå	
	Her Mårten i Lappå	
	Her Henrich i Ilmoila	— 70 T:nor
	Her Jacob i Laihella	
Norre Prostrijdt	Her Carll i Carllebij	
	Her Erich i Lochtta	
	Her Liungh i Cala Jocki	
	Her Matz i Sallo	
	Her Erich i Carllön	

Norre Prostrijdt	Her Hinrich i Limingo Her Jacob i Ihå Her Simon i Kemmi Her Jöns i Pyhä Jocki	— 70 T:nor

Desse Effter:ne bekomma samma ordning efter H: K: M:tz Bref, dateradt i Stockholm a:o etc. 1609.

Södre Prostrijdt	Her Peer i Lappfiöll Her Grels i Malax Her Jacob i Alastara Her Jacob i Nijkarleby	— 70 T:nor
Norre Prostrijdt	Her Mårten i Croneby Her Jöns i Vla	

306. Frihetsbref för Kyrkoherden i Töfsala Jeremias Agricola. Dat. d. 13 Januari 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1708, bl. 111.

Den Stormechtigste Konungs och Herres Konung Carl den Niendes &c. &c. vnderdånige tienere Jag Erich Elfsson Giör her medh kunnigtt och witterligitt att effter den[ne] Brefuijsere Vellerd Her Jeremias i Töfsall sitter vthi stor giestningh Ssom och Jag nu medh en stor del af de Fransoser Jag förde öfwer medh migh hafwer giest honom Ssä alldenstundh att den gierden som nu ähr pålagd, hon ähr derföre pålagdh till att holl[a] krigzfolckett som nu skall draga igienom landett, att de icke skole sielfwe taga till hos almogen, och för:te Jeremias nogh hafwer af dem hafft giestning sielf och till medh icke heller hafwer fått sitt vnderholdh vth tillfijlest som hans Antecessor hafwer haftt, Derföre så hafwer Jagh på Kongl. M:s wegner vndt honom att wara frij för de Gierde Parzeler som här nu ähr pålagdt Förbiude fördenskuldh Fougden som der öfwer hafwer befalningen att giöre honom her emoth någott förfång. Datum Åbo den 13 Januarij 609.

Erich Elfssonn.

307. Bref om lindring vid gärders utgörande för Kyrkoherden Carl i Iittis. Dat. d. 18 Januari 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5898, bl. 31.

Effter thet dhenne Zedhelwijsare Her Carl Kyrckie heerde uthi Itima Kyrckie Sochn ähr nylighen kommidt till Geld och beklagher sigh öffuer prestebols åkres engiers och uthmarckes odogsamheet, och sitter på stor almanna wägh, är och eliest oförmögen, ähr förthenskuld mijn aluarligh begäran på Mijn N. H. Konungz wägne till the Kongl: Ma:tz befhalningz män, vnder huilckas Fögderij förbe:de Her Carls åhörare liggiandes äre, atthe lathe förbe:de Her Carl bliffua okraffder för dhen nyligen pålagdan hielppen som nu uthkreffwes för huar 64 bönder, på thet han hereffter theste better kunde uthgöre huadh som pålagdt warder, dher medh skeer dhet Hans K. M: är till behagh Her mz Edher Gudhi befhalandes Aff Itima prestegårdh Åhr etc. 1609 Jan. then 18.

(L. S.)

Christer
Somme mpr.

308. Bref om underhållet för Kyrkoherden Mårten i Halikko. Dat. d. 20 Januari 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 316, bl. 160, och 1705, bl. 100. — Olof Torvastsson var Tiondefogde i Söderfinland.

Effter thet Oluf Torfastsson att Her Mårthen i Halicko haffwer här hoss oss warit och klageligen till kenna giffwitt att I wille honom hans wnderholdh ifråntaga efther som H: K: M: haffuer befalet, och efter man förnimmer i sanningh, att han ähr een godh giestgifware och förfordrar H: K: M: folck wäll, them som draga af och ann, och bor wthi een stoor giestningz wägh, der som nw både de Rijsse sände boden så wäll som krigzfolcket hafwa giest honom, hwarföre begäre wij opå H: K: M: wegne, att I lathe honom sitt wn-

derholdh niutha aldeles efther som H: K: M: bref förmäler, Jagh Erich Elfsson will well framdelis in för H: K: M: hans sack förklara, när gudh will, att Jagh kommer till H: K: M: gudh befalandes, Datum Åbo then 20 Januarij Åhr 1609.

E. W. A.
Erich Elfsson

Per Nilisson.

Oluf Torfastsson efther Zedeluissare haffwer H: K: M: bref att bekomme wnderholdh, Derföre förwndrar migh storligen hwarföre i icke rette eder der efther, och lathe honom bekomma den deell honom haffwa bör. Eder gudh beware Af Åbå Slått then 6 Decembris Anno 1609.

Peder Olsson mpr.

309. Bref om underhållet för Kyrkoherden Mårten Helsing i Sjundeå. Dat. d. 25 Januari 1609.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 322, bl. 33.

Käre Mårthen Grabbe, Kyrckieherden här i Siundo Sochnn Her Mårthen Helsing sitter wdi eenn stoor gestning, som Jagh seedt haffwer och sijnnerligen nw medh[an] Krigzfolcket hafwa dragit här fram, och haffwer som han klagar dågh inthet fått aff sitt wuderhold i Åhr, hwarföre och medhan omögeligit är, att han kan bliffwa på dhz settet behollen. Derföre begärer Jagh att i wille till deele honom hans wnderhold till fyre pund Spannmåll dhet är endoch ringa nogh, han haffuer een lithen Sochnn och sitter in i stoor gestningh. Gwdhi befalandes Datum Siundo den 25 Januarij Åhr 1609.

Erich Elffsson.

Käre Mårthen Grabbe, låther för:ne Her Mårthen i Siundo bekomma sitt wnderhold, och all den stund han haffwer stoor skadha lidhit wthaf thz folcket som framdragit är och på thz han icke nödgas alt slätt öffwergiffwa, Så låther

honom till the fijre pund ähn itt pund Spanmåll på H: K: M:tz nådig:te behagh bekomma, enär han helst derwppå fordrandes warder, Der retter edher efther, Gwdhi befalandes af Siundo den 1 Februarij Anno 1609.

Otto Helmer v. Mörner.

310. Bref om underhållet för Kyrkoherden Henrik i Mustasaari. Dat. d. 19 Februari 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 314, bl. 72.

Näest all helsningh etc. Kan iagh eder Carll Giliussonn icke förholla att Kyrko herren här i Mussar, her Hindrich haffuer af migh wenligen begertt, att iagh wille wara honom behielpeligh hoss eder att han måtte få beholla de tuå lester spannemåll som han här efter Isak Behms och de andre reuisores tilståndh hafuer opburedh: Så efter vi dett, på Hans K. M:ts wår aller nådigste herres behagh och till dess man hans K. M:tt kan late förnimma dett här till Soknen inte[t] Prestebordh ähr, honom efterlotitt hafue, ähr min begeren till eder att i wille honom dett late beholle till H: K: M:ts nådighe widhare förklaring, sodantt iagh medh altt gått igen förskylla will, och förser migh att i den gådhe mannen den min förskrift later åttnijte. Gudh befallendes. Datum Mussar Prestegordh den 19 Feb: 1609.

Eder godhe wen

Jacobus De La Gardie mpr.

311. Bref om vederlag åt Kyrkoherden i Åbo Gregorius Martini Teit för det han till krigs behof rustat hästar och karlar. Dat. d. 10 Mars 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1700, bl. 9, 1728, bl. 15 och 1739 bl. 12.

Denn Stormechtigeste, Högborne Herres och Konungz Konungh Carlls denn Nijånde &c. trowillige tienare och förordnedt Generall Öfwerste, Jagh Jacob Pontusson De La-

gardie till Kiulo, Och Hans Boije till Wännerby beställtte Rijdtmestaren för Findske Adelen, Bekänne och här medh witterligitt göre, Adtt efter thz Hederlige och Wällärde M. Grels Kijrckieheerden i Åbo hafwer på seeneste Sommar Tågedt i Liiflandh bortmist Tree sine hästar och twå warachtige Karlar mz Rustningar och all thess tilbehör; Och nw återigen på Winther Tugedt tilsatt och affärdigett andre twå warachtige hestar och Karlar medh full rustningh, under Edle wälb: Hans Boijes phana; kunne wij fördenschull för:de M. Grels itt sanfärdigt wittnesbijrdh icke förmheena, på thz han framdelis hooss höge Öffwerheter sin huldschap och trooheett emott H. K. M:tz och Cronon någorlunda kunde till godho niutha. Szå efter thz han sigh högeligen beswärar, Adt han på sine hestar här till hwarcken Månadzkåste eller Beslåldningh wnder den förrige phanan bekommit hafuer Eij heller på thenne oleglige tijdh något skadeståndh (: för dhet han mist och eftersatt hafwer :) kan förwänta. Derföre hafwe wij samptligen szå bewilligedt och på Högbe:te H. K. M:ttz nådige behagh efterlåtidt, att förb:de M. Grels må framdeles niuthe samme welkur och lägenheeter, såsom och andre som mz egin omkustnatt sigh på tågh och reeser uttstoffera schola, adt mz honom motte afkortedt och intecknadt warda all åhrlige räntta, som honom och hans hustrw arfftligen tilfalla kan af deris godz; Och der åhrsrenttan icke sigh szå högtt stiiger, som ordningen på hans hestar belöper, Schall honom szå wäl som andre af Landzfougdten i samme Häredet opfijllt och wederlagdt blifwa, til wijdare förfordringh hooss Konungen. Begäre fördenschull vthaf alle Högb:te H. K. M:ttz trogne Män och tienare såsom äre: Cammarerare, Fougdter, Schrifware och andre der i Häredett, som hans godz äre belägne, adt ingen åftab:te M. Grels her emott oförrätte eller någott qwell tilfoga wille vthan lathe heller sin trolige tienst altiidh wara befaledt. Till yttermehre wisso wnder begges wåhre Signeters bekräftningh och egne wnderschrifne händer. Aff Wijborg den 10 Martij Åhr etc. 1609.

Jacobus De La Gardie mpr. Hans Boije mpr.

312. Underhållsbref för Kyrkoherden Carl i Iittis. Dat. d. 25 Mars 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4395, bl. 60. — Jfr ofvan akten N:o 307.

Käre Tomas Jönsson Denne Prestman Her Carl i Jtimä klagar att han sitter i en stor almennewege och ähr till medh nijbolatt så att han icke hafwer bodtt her mere ähn i tu åhr, Och hwadh han i de tu åhr hafwer kunnett så hafwer han full nu medan dette krigzfolket hafwe her framdragit till medh så niuther han icke det vnderhold som Kongl. M:ts bref honom gifwitt förmäler som hans Antecessor för honom haftt och nutidt hafwer, hwarför och på dett han må blifwe behollen och icke nödgas gifwe öfwer Prestebolet, Då begierar Jag på Kongl. m:ts min Nådigste Konungs och Herres wegne att i lathe honom få sitt vnderhold vth efther som hans Antecessor för honom nutidt hafwer Jag twifler inthz att H. K. M:t Ju lather sig det behaga Ty H. K. M:tt sehr inthz gierna sine vnderdånes oförmögenhet och vndergångh her i we[te l. le] ider efterretta. Datum Jtimä den 25 Martij åhr 1609.

E. T. W.

Erich Elfssonn.

313. Bref om resterande spannmåls utbetalande åt Kyrkoherden Matts' i Raumo enka Kirstin. Dat. d. 6 Maj 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 314, bl. 73.

Helsan medh Gudh tilförenne. Effter thz Carll Gilgersoen [= Giliusson] att denne Zedeluiserske Nemligen hustru Kirstin S. Her Matz Kyrckeherde i Raumo Effter lefuerske hafuer här hooss migh warit och begert den tijonde hon hafuer warit wan att bekomme aff H: K: M:tz. Hwarföre ähr min willie och befalningh oppå H: K: Ma:ttz [wegne] att i lathe förb:de Zedeluiserske bekomma så nu som tilförenne Spanmål Tiugu fyra T:nor oppå thett henne rester, och hennes

S: man hafuer giordt tienst före. Gudh befallandes. Datum Åbo Slott Den 6 Maij 1609.

J. Nilssonn mpr. 1609.

314. Ståthållaren på Reffle Anders Larssons till Botila bref om oförändrad utbetalning af underhållet åt Presterne, Skolmästaren och de fattige i Helsingfors. Dat. d. 9 Maj 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3540, bl. 114. — Borgå och Raseborgs län med all deras ränta och uppbörd voro på den tiden af Konungen lagda under Revals befästning. (F. S. N:o 3554, bl. 24.) Jfr ofvan akten N:o 271.

Min wenligh helssen medh Gudh Alzmechtigh tilförende etc. Lather iagh ider gode wän Mårten Jacobsson her medh wenligen förnimme att Skolmesteren ifrån Helsingfors haffuer warith her och gifwitt tilkenne om Prästernes vnderhåldh och elliest huadh Skolemesteren åhrligen der bör att haffue efter Ko. Ma:tz min allernådig:te Konungs och Herres bref och tillåthelsse, Så kunne i wäll tenckie, att iagh icke någon förandringh der om göre kan eller will Vthan befaler ider her medh, att i lathe Prästerne och Skolmesteren och de fattige der hooss ider äre, som någen beskedh haffwe af högbe:te H. K. M:tt, dem låther bekomme den deell de haffwe skole och giffuer dem huadh i hafue rådh till, när den tijden kommer de thz haffue skole, och rätter ider efter H. K. M:ttz breff, Men iagh förnimmer af idert förslagh som i hafue hijtt sendt, att i derwthinnen mesta deell af penninge ränthan haffue gifwitt vht för fracht, så att minste delen ähr hijtt kommith, J wele fördenskuldh i denne sommer se ider ändledes före och förskaffe hijtt den deell, som ider bör att göre, Och beflitter ider om alt dett, som i kunne wette thz kan lände H. K. M:tt till gagn och gode Befalendes ider her medh Sampt alt thz i wäll welen, Gudh Alzmechtig till all lycksam wälferdh wenligen Datum Reffle den 9 Maij Åhr etc. 1609.

E. S. W.

Anders
Larsson.

Utanskrift:

Konungl. Ma:ttz till Swerige etc. Min allernådigeste Konungs och Herres Tro tienere och förordnadt Fougte vthi Borgo Lähn Erligh och Förståndigh Mårten Jacobsson, min gode wän, dette wenligen.

315. Kon. Carl IX:s bref om ett hemmans upplåtande till prestbol åt Kyrkoherden i Kjulo. Dat. d. 19 Juni 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2496, bl. 9, 2506, bl. 34, 2516, bl. 7, och 2532, bl. 113.

Wij Karl den Nijende &c. Göre witterligit att gemene man wdi Kiulo Cappelgeldt hafwe hafft theres wtskickedhe här hoos oss och vnderdonighest klageligen tilkenne gifwit, att the hafwe inthet prestebol til deris präst och siäle söriare. Ödmiuckeligenn för thenn skuldt begäret, att wij nodigest wele wnne och efterlate them ett wårt och Cronones hemman ther i Sochnen, ther theris Kyrckioheerde kunde boo oppo. Så aldenstund wij gärne see, att prästen må så wääl ther som i andra prästegäldt blifwa medh nödtorftitt oppeholle försorgh, hafwe wij sodan theridz ödmiucke och wnderdonige begäran i så motto nådigest ahnseedh, att fougden ther wdi häredt Hans Peerssonn må ther om ransake och lathe bekomma antingenn thett heemann the begäre eller nogot annat som til prestebooll kan lägligest ware och bäst tienar. Och skal prästen sedhan wnder samme frijheet som andre präster sijne prästebdol ewärdeligen thett niwthe och beholle. Ther wårt Cammeråd Cammerere sampt Fougder ther samma städes wethe sigh efterrätte och ingalunda ther opo sedhan nogot inpass giöre eller göre lathe, wid wår onodhe och straf till görendes af Stockholm den 19 Junij Åhr 1609.

Carolus.

316. Confirmationsbref på 10 tunnor spannmål för Herr Mårten Petri. Dat d. 20 Juni 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1708, bl. 23. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r N:o 432, hvarest endast ingår aktens rubrik, hemtad från Riksregistraturet, äfvensom N:o 462.

Wij Karl den Nijonde medh Gudz Nodhe &c. Göre witterligitt, att breffuisaree Her Mårthen Petri haffuer waritt här hoss [oss] och klageligen giffuitt tilkenna att han jnthtz niuther thz breff tilgodhe, som wij honom för nogre åhr sedhan låthe giffue på Tije tunnor Spanmoll aff åhrlighen Renthe i Norfinlandh, att bekomma til behagligh tidh, Ödhmiukeligen fördhenskuldh begärett, att wij nodigest wille Confirmere honom samme Tije T:or Span:ll wthi sin lifztidh, huilken han[s] ödmiuke begären wij nodigest haffue anseth och effter lothitt, som wij och nw medh dhette wårtt öpne Confirmations breff wnne och efter lothe, att han samme Tije T:or Spanmåll wthi sin liffztidh aff åhrlighe Ränthen j Nårfinlandh åhrligen må bekomme, dher wårtt Cammarodh, Cammarerer och Fåwther ther sammastedhes nw är eller her effther förordnatt bliffuer wetthe sigh effthеrretthe aff Stokholm Den 20 Junij Åhr etc. 1609.

Carolus.

317. Bref om underhållet för Kyrkoherden i Sjundeå Mårten Helsing. Dat. d. 25 Juni 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3554, bl. 193. — Jfr. ofvan akten. N:o 309.

Käre Mårthen Grabbe Kyrckeherden här i Siundo her Mårthen Helsing sitter wthi een stor gästningh, som Jagh sehdt hafuer och synnerligen nu, medhan krigzfolckit hafue dragit här fram. Och hafwer, som han klagar dogh inthz fåhdt af sitt wnderhåld. Huarföre och medan oomögeligitt är, att han kan blifwe på dhz settet behållin. Derföre begärar Jagh, att i welen tilldele honom hans wnderhåld till 4 pund Span:ll, thz är änn dogh ringa nogh. Han hafuer een lijthen

Sochn, sitter och så i stoor gästning, som een partt Prestmen här i landet, som hafue till än 70 T:nor i vnderhåld. Thz hade full Tijende Fogdten bordt att göre Men Jagh weth honom inthz till att finne. Gudh befalendes. Datnm Siundo, den 25 Junii Anno etc. 1609.

E. T. W.
Erich Eilfson.

318. Kyrkoherden i Lappfjärd Petrus Korppenii attest om nysatte Kyrkoherdars befrielse från gärder. Dat d. 13 Juli 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4858, bl. 44. — Jfr Waaranen, Urkunder II, sidd. 329—330.

Gudz helighe ordz och then Cristelighe Församblings tienere och Kijrckioheerde I Lappefierdz Cappelgiel Jagh Petrus Korppenius Bekennes och här medh gör witterligit, att effter thz Alles wår Allenådig:te Herre och Konungh af Konunglighe Infödda godhz, gunst och nådhe hafuer oss nijsatte Prester för 1608 åhrs tax nådigest frijsagdt, effter såsom Fougten Anders Larsson thär om Wälborne Ståthållerens Isaach Bheems breff til sigh hafuer bekommit, Derföre wij fattighe nijbolne såsom ock för all K. M. gunst och nådhe uthi all wnderdånlighz ödhmiukeligen betacke, huarföre ock Jagh Inthz på för:ne 1608 half åhrs tax nempligh then ene marcken efter ett heelt Mantall åtth Häredsschriffuaren Zacharias Hansson uthgiordt och fäst hafuer. Att thette så alztinges I sanningh är som föreschrifuit står, tij thess till meera wisso, vnder mitt Signett. Actum Lappefierdh then 13 Julij Åhr etc. 1609.

(Sigill.)

319. Blinde Prestmannen Martini Petri qvitto på bekommet underhåll. Dat. d. 21 Juli 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1708, bl. 22. — Jfr Första samlingen af dessa Handl:r, N:ris 432 och 462 samt ofvan akten N:o 316.

Bekennes iag Marthinus Petrij gudz ordz owärdigh thienare och blindhe mann wthi Lappå Socken i Kolimabij

mig haffua annamatt och wpburit effther Hans Konung:e Ma:ttz breff och beffalningh aff ährligh och förstondig Thomas Mattzson Fowthe wthi wemo häredh Span:ll — 10 T:or som Hans K: Ma:ttz migh gunstligen och nådeligen wnth haffuer thesze till wisse wnder mitt Bomerke effter iagh icke signett haffuer Datum Karins Länssmans gordh then 21 Julij Åhr etc. 1609.

MP

320. Riksens Råds bref om tredjedels tionde åt Presterne i Wiborgs län. Dat. d. 22 Augusti 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5916, bl. 42.

Wenlig helssen sampt huadh mhere gått wij förmå mz Gudh Alzmechtig tilförenne. Wij kunne edher godhe wän Arfuedh Tönnesson här medh wenligen icke förhålle, att Presterne uthi Wijborgz län haffue lätett oss giffua tilkenne att K. M. wår allernådigeste herre haffuer för någre åhr sedhan latit skriffua till fougderne uthi Wijborgz Län, Så wäl som andhre län uthi Finlandh och befalett them att wedherkennas thz Spanmåls undherholdh som Presterne uthaf Tijendhen hadhe, och giffua them allenast Tredingen af Tijenden sosom Presterne uthi alle landzändhar undher Sweriges Crono haffua, huilken H. K. M. befalningh the giffua tilkenna, att hon mz igenkalningen eftherkommen ähr, men besuäre ther hoss, att the iche haffua nutitt then Tridingen som H. K. M. them efflerlatitt haffuer. Hwarföre the af oss haffue begäratt att wij edher ther om tilschriffue wele, att the måtte förbe:dhe Triding af Tijenden bekomma, Och all then stundh H. K. M. haffuer sielf giordt then ordningen, att the, så wäl som andre Prester bodhe I Swerige och Finlandh skulle behålla Tridingen aff Tijenden. Så försee wij oss till edher wenligen, att i them förbe:dhe H. K. M. ordning niutta lathe, så framt I sedhan icke haffue fått nogått H. K. M. uttryckelige bref ther wpå, som annorlundha förmäler, Och wele här

medh och altijdh haffue edher uthi gudz thens Alzmechtiges beskydh wenliga befalett. Datum Stochholm den 22 Augusti Åhr etc. 1609.

Riksens Råds underskrifter.

321. Riksens Råds bref om vinsäd till kyrkorna i Wiborgs län. Dat. d. 25 Augusti 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5916, bl. 41.

Wenlig helssen sampt medh huadh mhere gått wij förmå medh [Gudh] Alzmechtigh tillförenne etc. Wij kunne edher godhe wän Arfuedh Thönnesson här mz wenligen iche förholle, att Presterne wdhi Wijborgz Län haffua oss tilkenna gifuitt, att the uthi theres församblinger ingen sädh af Kijrckietijenden haffue, ther medh the kunne köpa wijn och oblather till theras församblinger, och all den stundh H. K. M. öfuer hele Swerige består, att till huar Kyrckie schall af Kyrckie tijender tages så mykin Spanmåll, som the kuna köpa wijn och oblather före, så försee wij oss uthi wnderdonigheett att H. K. M. thet samme uthi dhen landhzändan görandhes warder. Hwarföre är här medh wår wenlige begäran att i wpå Hög:tte K. M. nådige behag wille till huar Kyrckie vplathe them af Kyrckie tijenden så mykin Spn:ll som i förnimme att the till förbe:dhe wijn och oblather behöffue, effter then ordning som H. K. M. ther om uthi Åbo giordt haffuer Och wilie här medh, och altijdh haffue edher gudh Alzmechtig befalett. Datum d. 25 Augusti Anno etc. 1609.

Riksens Råds underskrifter.

322. Riksens Råds bref om anstånd med resterande gärders erläggande för Kyrkoherden Olof i Kimito. Dat. d. 28 Augusti 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1704, bl. 165.

Wenligh helsen med Gudh tilförende etc. Wij kunne Eder gode wen Nils Kil här mz wenligen icke förholle, att

her Oluf i Kimitto hafuer gifuit Oss tilkenna, att han för the tu åhr han hafuer boot i för:ne Kimitto för oförmögenheet skuld icke haffuer förmåt vthgöre the vthlagor, som honom ther af vthgiordt borde, huilken oförmögenheet honom derigenom påkommen ähr, att han ähr kommin till ett öde och förlammat Prestebool, såsom och af den stoore gestningh som han af Krigzfolket som till lijfland och ifrån åhrligen drage, efter han alle som till honom komma efter sijn ijterste förmögenheet mz maat och öl försörie moste hwarföre han och nu, efter honom för:te Räst att betala ähr aldeles omögeligit hafuer warit nödtrengd att besökie K. M:t wår allernådig:te Herre om tilgift och förskoningh opå samme Räst. Och aldenstund nu ähr olägligit H. K. M. om sådane saker bemödha och wij lijkwel altijd hafue förnummit, att H: K: M: af infödd Konungligh mildheet hafuer nådigest pläget förskona them som H. K. M. förnimmer icke hafue macht theres vthlagor vthgöre, sijnnerlig them som H. K. M. förnimmer emodt H. K. M. folk efter theres ijterste förmögenheet willighe ware och elliest vthi stoor gestwägh och tilsökningh boendes ähre. Derföre hafue wij opå Högb:te H. K. M:tz wår Allernådig:te Herres wegne och nådige behagh efterlatit att han för forb:te Räst skal okrafd blifua, till thes lägenheten mz gifuer, att han Högb:te K. M. om tilgift eller förmedlingh der opå wnderdånig:t besökie kan, Huilket wij och wenligen till oss förse, att i honom på H. K. M. nådige behagh niute låte, här eder mz Gudh befalandes. Af Stocholm den 28 Augusti Åhr etc. 1609.

Efteråt tillagdt: Sielfue Originalit ähr wnderskrifuit vtaf Rijksens Råd. Axel Rijning, Jören Boije, Jören Classon, Hans Åkeson, Hans Ersson.

323. Bref om tillförsäkrade 70 tunnor spannmål åt enhvar Kyrkoherde i de nybildade pastoraten i Österbotten i Uleå, Kronoby, Nykarleby, Alastaro [= Lillkyro], Malaks och Lappfjärd. Dat. d. 8 September 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4887, bl. 12. — Jfr. Waaranen, Urkunder II, sidd. 329—330.

Carll den Nijonde medh Gudz Nådhe etc.

Wår gunst och nåde tillförende etc. Wij lathe tigh weeta Isaak Beenn [= Behm], att Presterne Vthj the Nijia förordnade Sochner där J Österbotn, Vlå, Cronebij, Nij Carllebij, Alastarå, Malax och Lapfierd, hafue haft deras budh hoos oss, och besuäratt sigh Vthöfuer att theras Vnderhåld, som Wij dem aff gunst och nådhe, Vthaf Tijenden där i Landzändan, effterlåthitt hafue, blifuer dem förhindratt så the slätt inthett eller ganska ringa bekommitt hafwe, Oanseedt Wij tillförende där Vppå hafue låthitt Vthgå Wår Vnderskrefne Ordningh och Breff, och sändt Tijende Fougdten tilhonda, Att the skole hafua Åhrlighen huar Präst till Vnderhåld — 70 T:nor Spannemåll. Huarföre befale Wij att tu tillsägher Tijende Fougdten, att han än nu låther them bekomma samma Spannemåll, eller wij wele, huar Wij oftare där om blifue bekymbrade, lathe honom på een annan tijdh weta, att han är här medh påmintt. Där medh bådhe du och han wete edher effter rätte. Af Stockholm denn 8 Septembris etc. Åhr etc. 1609.

Medh Kongzligitt eghen hånd
Vnderskrifuitt.

324. Underhållsbref för Kyrkoherden i Kalajoki Liungo Thomæ. Dat. d. 9 Oktober 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4870, bl. 49 v.

Wij Karl then nijonde &c. Giöre witterligitt att wij eff gunst och nåde hafwe vndt och efterlåthet som wij och nu medh thetta wårtt öpne breff nådigest vnne och effterlåthe

thenne breffwisere Hederligh och wällärd Her Liungo Thomæ Kijrkioherde i Calajoki Sochn, att han oss till en behageligh tijdh tilgörandes må niutte och beholle all then Kyrkio och Tråån Tienden som ther i Sochnen åhrlighen falla pläger, Befale fördenskuld wår Fougde dher sammastädhes, att han honom samme Tijenden, uthan någhen affkorttning bekomma lather, Der wåre befalningsmän, cammererare· och alle andre, som för wåre skuld wele och skole göre och lathe, måge wete sigh att effter rätte icke görandes för:de Her Liungo Thomæ her emott hinder eller förfong i nogre måtto, Datum Stocholm then 9 Octobris, åhr etc. 1609.

CaroLus.

325. Bref om underhållet för Kyrkoherden Jeremias Agricola i Töfsala. Dat. d. 18 December 1609.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 317, bl. 27. — Jfr. ofvan akterna 147, 275, 290, 294 och 306.

Helssen medh gud tilförende etc. efther thz Carl Giliusson att H: K: M:tz hafuer nådig:tt eftherlathit Her Jeremias Kijrckieherde i Töffsall Sochen Spanne:ll — 96 T:nor efther han sitter i stoor alman wegh och hafuer stoor gestning Derföre Szå befaler man eder på hög:te H: K: Mtz: wegne thz i af behollen tiend der i sochnen kan ware i förrådh lefuerere opå the 96 T:or så myckit i kunne komme tilwege Hwadh dz icke kan förslå hafuer man skrifuit Fougten Joen Erichsson derom till ther rette eder effter gudh befalendes Dat. Åbo Slott then 18 Decembris Åhr etc. 1609.

Nills Kijll mpr. Peder Olsson mpr.

bl. 26.

Aff behållen Tiend Anno etc. 1610 haffuer Jagh Jeremias Agricola, pastor in Töffsala, bekommitt på mitt wanligh vnderhåld Spannemåll — 18 T:nor Datum Anno etc. vts Till wisso vnder mitt Signete etc.

(L. S.)

326. Underhållsbref för Kyrkoherden Jöran i Kisko. Dat. d 6 Februari 1610.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 316, bl. 159. — Torvastsson var Tiondefogde i Söderfinland.

Effter thet Oloff Torfastsson att Her Jören wthi Kiskå sitter wthi stoor almana wegh och haffuer stoor gestningh, wdaff H: K: M: och Cronones Krigsfålck, som drage aff och ann i landet och beklagar sigh icke förmå sådant wthståå efter thet är inthet annat än eth lijthet Cappelgeld medh mindre han kunne niuthe sin wanlige wnderhold, Der medh han sedan deste bettre kunne fram fordre hög:te H: K: M: och Cronones Folck befaler fördenskuld, der her medh opå H: K: M: nådige behagh att I lathe honom bekomme af Tijenden der af Cappelgeld sin wanlige wnderhold som han tillförenne åhr waan att bekomme till wijdare förfordring hoss hög:te H: K: M: der I wille eder efther rette. Gudh befalet: Datum Wijborgh den 6 Februarij åhr 1610.

Erich Elfsson.

Jagh haffuer her på Een zedell till Landz Fåugten der wthi stodh hwadh han skulle haffwa och så myckit läther honom få, och skall den andre zedlen här medh wara Casseret, och lefwerere migh igen.

327. Bref om underhållet för Kyrkoherden Samuel i Helsingfors och för de fattige i Helsingfors hospital. Dat d. 18 Februari 1610.

Från Finl;s Statsarkiv. N:o 3546, bl. 279. — Jfr ofvan akterna 271 och 314.

Helssenn medh Gudh, Effter det Jörenn Larsonn att Her Samuell Kijrkherde vdj Helsingefors haffuer H: K: M:tz Bref, Sampt de Fattige vti Helsingefors Hospitall, att hann sampt de skolle åhrligenn Bekoma af Borgo länn deres vnderholdh, Derföre åhr på K. M:tz Alles wår N:e Herres och Konungz wegne min Befaldningh, att i rettenn eder effter H: K: M: Breff och latte dem bekomma deres vnderholdh till fyllest

vtaff eder Opbördh, att de widere sigh der öffuer icke besuere, Och att i late Her Samuel niutte tullen af den quarn här i Helsingefors som han till förnne hafuer haft, och seden huadh honn kan rente kunnen i afrechne medh honnom i hanns vnderholdh, här i wellenn eder efter rette Gudh befallandes Af Helsingefors Stadh den 18 Februarij A:o &c. 1610.

E. W. T.
Peder Olsson.

328. Bref om efterskänkt krigshjelp för Kyrkoherdarne i sex nybildade pastorater i Österbotten. Dat. d. 2 Mars 1610.

Från Finl:s Statrarkiv. N:o 4865, bl. 29. — Simon Andersson var Fogde i norra prosteriet af Österbotten. Jfr ofvan akten N:o 323.

Kiere Anders Larsson och Simon Andersson Her Jöns Hendrici som ähr Predicanth her widh Vla hafwer taltt migh till och klagedt att de sex prester som Kongl. M:t min Nådigeste Konungh och Herre nu nijligen hafwer förordnatt till Vla, Cronebij, Nijkarlaby, Alastara, Malax och Lappefierd, att dem ähr omögeligitt, alldenstundh att de ähre nyss tillsatte vthi gielden, gielden eller Sochnarne ähre och nyss vnder dem kompne så att de her till föge mer hafwe kunnett haftt af dem dett dem efther Kyrcke Ordningen bör, ähn allene att de kunne hafwe skiltt dem ifrån det de hafwe warith wande widh (: som man kallar Morkijrcken :) Skole Presterne och nu som ähre Nijbolede gifwe lijke medh andre Prester som ähre gamble och wande dett will falle dem swårtt, Hwarföre och mädan Jagh hafwer tillsagdt dem att Jagh deres ahnlegen hos min alernådigste Konungh will tillkännegifwe, så hoppas Jagh och att Hans Kongl. Ma:tt dem betencker, Och begerer fördenskuldh såssom på högst. Kongl. M:s wegne befaler, att i för denne hielpen som senedst i Stochholm af Rijkzens Stender bewiliedes till krigzfolchens behof, lathe dem blifwe okrafde och omanthe, Dij en del af dem moste doch her holle krigsfolcket som gienom Botnen dragne ähre,

och sådant faller dem swårt och förer denne zedelen medh edre Rekenskaper till Camerådh Jagh twifler inthz det bliffuer bestådt. Datum Vla den 2 Martj åhr 1610.

Erich Elfssonn.

329. Underhållsbref för Slottspredikanten i Åbo Jöns Larsson. Dat. d. 20 April 1610.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1712, bl. 221.

Konungl:e Maij:t till Suerige etc. Alles wår nådigeste Herres och Konungz troplichtige tijennere och tillförordnath Skathmedstare vdij Finnlandh och Ståthållare på Åbo Sloth medh dess Lenn. Jagh Niels Kijll till Apelnäss Sampth Peder Olofssonn Cammererere Gör her med witterligidth, at efter dedt denne breffwijssare Her Jöns Larssonn Predijkanth her vidh Åbo Sloth haffuer sig besueredth, at han icke får nijute dee willckor och vnderhåldh som hans Anntecessor för honom hafft haffuer och Aldenstund hann sig altid Erligenn och flijtelijgen (: som man intedt annars haffuer spordt :) wdij Cronones tienisth både på tug och ressor såssom och nw her på Åbo Sloth enn tidh lång för enn Predijcanth hafue bruke låthedth, Dedt Samme han sig ähnnu ijterligare haffuer förplichtadt att göre så lenge hann förmå, haffue wij fördenschuldh wpå Konung:e Maij:tz alles wårs nådigeste Herres och Konungz nådige behag, vndt och effterlåtidt hånom till Årlig Lönn och Vnderhåld såssom hans Antecessor för honom hafft haffuer, Nembelig Penningar Tijo Daler Beredth Ennge-lest Tijo allnar Spannmåll Åtte Pundh, och frij kosth wpå sig öffuer hela Åhredt efter denn Ordningh W. Tönne Jörensson och Sigfrid Sigfridssonn Cammererer honom der opå tilförende gifuidt och wnderschrifuidth haffue, såsom och foder och Måll på Enn Klipare, Dedt honom aff Slothssens egenn Vpbördh scall Årligenn lefreres Der fougdten som nu ähr, eller heer efther förordnas, vedt sig at efter rätta. Wij förssze oss att dedt honom aff Högbe:te H: K: M:t bliffuer väll bestådth. Datum Åbo Sloth thenn 20 Aprilis åhr etc. 610.

Niels Kijll

Peder Olofssonn.

330. Bref om godtgörelse för qvittenser på gästning hos framlidne Kyrkoherden Henrik i Piikkis. Dat. d. 18 Juni 1610.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1715, bl. 196.

Effter dedt Jacob Erichssonn, att S. Her Henndrich vdj Pijckie Sochen haffuer haft mijckitt tillsöckningh af fremmande Krigzfolckedt Såsom och andre. Åhr och myckit af för:te fremande blefwett röfuadt och rappadt ifrån, som randsakningzlängden der om widare förmeler, och efter S. Her Hendrich hafuer nogre Quittenszier och bewiss aff dem som hoss honom gest hafwer. Dherföre ähr opå min Allernådigaste Konungz och Herres wegner min begärenn, dedt i annammer till ider samma beuiss och quittenszier som i kunne tenckie beståått blifuer och införer dem vdj eder Reckenskap och afreckner dedt vdj hans vtlagor eller och betaler af ider opbördh, om hans vtlager icke der till förslår. Eder Gudh befallandes aff Åbo Slått then 18 Junj a:o etc. 1610.

E. W.
Peder Olsson mpr.

331. Underhållsbref för Kyrkoherden Henricus Martini Brennerus i Mustasaari. Dat. d. 13 September 1610.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 319, bl. 53. — Antagligen menas med „den andra delen" af det sönderstyckade prestgället: Malaks, som 1607 blifvit afskildt till särskild socken.

Helszenn med Gudh etc. Godhe Wänn Carll Giliussonn, Wij låthe Eder wänligen wethe, att breffwijsare her Hinrich I Muszor vthi Östherbothnn hafuer här warit och klaghat sigh att Prestegellet ähr sunderskildt, och den som hafuer den andra delen hafuer bådhe Presteboll och vnderhåld desslijkest sitter affsidhes aff wäghen och optagher ingen gästning, uthan för:de Her Hinrich sitter I stråckwäghen och tagher wedh stoor gestning och hafuer inthett Prestebooll, Så ändoch, att der

till hafuer warit 4 punde Lester, bodhe för wedherlaget och bolet, som S. Konungh Gostaffz breff förmäler, eliest och hafuer han wår N. K. nhu regerandes breff, att man skulle låtha der till blifue hvad som tillförende der till ordnet och lagdt åhr. Lijkwäll Effter nhu inthz tillfelle gifz, att bemödhe W. Allernådigesthe K. der om, hafue wij icke dierftz wijdhare till att samtyckie honom högre åhn till fijretijie otte T:nor Spannmåll för Prestabolet till så länge någon leghenheet kan blifue att han khan förfordra sigh till mheere. Hvarföre begäre wij att I oppå H: K: M:tz Nådige behag låthe honom åhrligen de fijretijie otte T:nor bekomma obehindrat, huilcket eder i Rekenskaperne skall bestått blifue. Gudh Eder wänligen befalet. Aff Stocholm den 13 Septembris Anno 1610.

Vnder Edle och Wällbördig Her Cammerrådz Hans Åkesons sampt Wällbördig Nils Andersons och Anders Nilssons Cammarereres signether.

Att thenne AffCopia lijdher ord effter ord som sielfua originalet innehåller trycker Jag Henricus Martini mitt signeet här vnder.

(L. S.)

332. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherdens i Kalajoki Ljungo Thomæ enka. Dat. d. 17 September 1610.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4877, bl. 10. — Personen i fråga hette Margareta.

Wij Carll then Nijände &c. Göre witterlighit At wij aff gunst och nåde haffue effterlathz såsom wij och medh dette wårt öpne Breffz kraft nådigest effterlathe att denne Breffwijserska Her Liungs Effterlefuerska I Cala Joki Sochn I Österbothn mhå och skall niuthe frijheett för halffparten aff Utlagerne aff dett heman såm hon besitter både vthi Wisse och owisse Partzeler förbiude förden skuldh fougten

then som thär nu åhr, såsom och dhen såm framdeles dijtt förordnat warder Att han henne här emott inthz hinder eller förfångh till foger uthi någån måtte [Det alle de som] för wår skuld skole göra och lathe vethe sigh effterrätte Aff Stochålm den 17 Septembris Åhr 1610.

Carolus.

333. Frihetsbref på ett hemman för Kapellanen i Säkkjärvi Matts Georgii. Dat. d. 10 Januari 1611.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5928, bl. 84.

Efter thet Hinrich Lang att denne Zedelwiser Her Matz Georgi Cappelan vdi Säckiärfwi Sokn åhr så vtgäst [= utgästad] af thet fremmande Krigzfolcket som hijtt nu är ankommet, att han inthet haffuer för sig sin hustru och barn att lefue widh Derföre haffuer man på K. M:tz wår Allernådig:e Konungz och Herres wegne tilsagt honom att ware frij och okraft för detta åhrs åhrlige vthlagor vthaf sitt hemman som är ¼ skatt, men hionelagzpenningar skal han til krigssaker vtgöre, der i haffue edher att effter rätte, Dat. Wiborgh den 10 Januarij 611.

Jacobus De La Gardie mpr.

Arffued
Tönnesson.

334. Frihets- och försvarelsebref på ett hemman för Fältpredikanten Matthias Laurentii. Dat. d. 29 Mars 1611.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 2516, bl. 6. — Antagligen var det samme Matthias Laurentii, som 1628 blef Kyrkoherde i Paldamo.

Then Stormechtige Högborne Furste och Herres Her Carls den Nionndhes &c. Troskijligh Tienere och förordnadh Lutenannptt vttöfuer alt Inlendskth och wttlenndschtt Krigsfolch som opå dette Ryske togett migh medförordnede äre:

Jagh Jacob DeLagardie Frijherre till Echolmenn Herre till Kolcka och Runszio, Giör här medh witterligitt, Att, effter hederligh och wällärdh Mann Her Mattias Laurentij Predikantt vnder wälbördigh Riigttkårs [? = Riikärt] Jsachsonns Fahna hafuer opå några åhr warjtt krigzfolcket vdi fältt följgachtig, såsom och detth samme opå dette Rrysk togeth giortt och sigh här till som enn ehrligh Prestmann hafuer ägnet och bordtt troligenn och flittligenn vdi sitt kal och Embete förhållitt: Och medann hann föregiffver att hann af öde optagitt hafuer ett hemmann huispefärdh [? = Hvittisbofjärd] benemndt vnder Sexjöris Skatt och Nijio penningar vdj Vlszbij Sochnn belegitt och hann förmhener att fougdenn dersammestedz vdi hanns frånwaro skall tillfoge honom opå for:de hemmanedtt någon öfwerwåldh eller orett, Hwarföre dette mitt förswarelsse bref begärett, huilchett jagh honom icke hafuer welett förwägre: Och aldenstundh K. M:z vttgångne Mandater lijde att alle de som sigh opå togh och resor emott Rijksens fiender bruke lathe, skole hafue och besittie itt hemman fritt för alle vtlagor, Hwarföre hafwer Jagh opå Högb:te H. K. M. wägne och nådige behagh effterlatedtt honom for:de hemmann att besittie och brucke medh sådann frijheett som andre effter K. M:z bref och vttgångne Mandatter opå deris hemman niuthe och innehaffuer, så lennge the sigh opå togh och resor bruke lathe Begärer fördennskuldh härmedh af Högbe:de H. K. M:z Ståtthållare och Cammererere i Finlanndh att the late be:de Her Mattz samme godz vthann något förhinder besittie och bruke, helst medan H. K. M:t warder dett wäl beståandes. Och förbiuder här medh Fougderne att the honom här emott inthz mheen eller någon oförrätte tilfoge Till wisso wnder mitt Signett och egenn hanndh. Aff Legredt j Rijslanndt wedh Soloskij påkosti thenn 29 Martij År 1611.

Jacobus Delagarde.

335. Bref om understöd för kyrkliga ändamål åt inbyggarne i Kronoby socken. Dat. d. 13 December 1611.

Från Svenska Kammararkivet. Norrlands Copiebok. Första bandet, foll. 50—51.

Wij Gustaff Adolph med Gudtz nådhe &c.

Giöre wetterligit, att wåre och Cronones Undersåter vthj Cronoby Sochenn, i Österbåtten boende, Hafwer oss i Vnderdånigheet besöckt Klageligenn till kiänna gifwedt, Att endock K. M:ttz Elsklige och högloflig i åminnelse, wår Sahlige Kiäre Herrfader dem till hielph, till den Kyrckia och Prestebord som der effter H. K. M:tz nådige tillåtellsse och befalldning ähr begyndt, at Vpbyggie och weed macht hålla, hafwer låtedt till detta [? = dela], och lagdt der under Sexton Röcker i Knifsundh, så ähre lijck well samme sexton Röcker dem nu ifrån tagenn, der igiennom Kyrckian och Prästegården medh byggningenn bliffuer förfallenn, och de vtaff Skiutzfärder och gästninger vtharmede, der öffwer dee sig beswähre; Ödhmiuckelighen begiärandess om wårtt nådige bijståndh i sakenn, at dem der medh ingen orät må tillfoghes, Så alldenstundh att för:te Sexton Röker, efter höghb:te K: M:tz bref och giffne fullmacht Vnder förbe:te Cronoby ähre lagde, Hwarföhre wele wij här medh hafwe stadhfästedt och bekrefftigedt, att dee och her effter, sampt medh huadh annedt som effter H: K: Mz: befalldning, der tillagdt ähr der vnder blifwa skole, Vdi lijke måtto beswäre dee sigh och att dee emoot denn förlijkning, som dee vpå tingedt medh dem som i Pedersööre boo, giordt hafwe ingen hielp bekomma vtaff dee byar och Rööker som dijt medh skjutzningen ähre lagde, och alldenstundh samme förlijkning ähr af dem på beggie sijdor godh willeligen stadhfest och samtycht, Och der hooss wite lagdt honom det bryter, der föhre skole dee och der wedh blifwa, Wij hafue och nådigst effter låtedt dem vpå det heman, som de effter höghbem:te H. K: Mtz: nådige tillåtellsse, hafwe kiöpt vnder Prestebolet frijheet för allehanda Vtlaghor

och beswär, Såsom och, at dee åhrligenn måge bekomma så myckedt Spannemåll vtaf Kirckioherbergiedt som dee behöfwe, Kööpe wijn och Obleter föhre Förbiude fördenschuldh her med alle wåhre och Cronones trothienere och Befalldningzmän och andre ehoo hellst dee wahre knnne, att giöre för:bte wåre och Cronones Vndersåter här emoot hinder i någhon måtto, der huar i sin stadh weet sig éffterrätte; Aff Nykiöpingh den 13 Decembris 1611.

336. Bref om förbättradt underhåll för Kyrkoherden i Masku Hemming Henrici. Dat. d. 8 Januari 1612.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 436, samt ofwan akten 297.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre witterligitt att wår tro wndersåte och Kyrckeherde wti Masku Sochnn. Her Hemming hafuer waritt her och i vnderdånigheet præsenteradt oss Ett wårtt Salige käre her fader broders höglåflige hooss gudi åminnelsse Konung Jahans breff om förbättring wpå hans vnderhåld, ödmiukeligen förthenskull begäradt, att wij thett samme honom och förbättra wele, Så efter han boor wti en almåga wägh och hafuer een stoor Gestning, af dem som af och an reesa, Derföre hafue wij vndt och efterlatidt honom, som wij och nu hermedh nådigast vnne och efterlåte honom att han af oförläntt kyrckie tiende der i Finland må fyratijio åttå tuunår Span:ål bekomma, Befalle förthenskull wår Tijende Fougte som der nu ähr eller her efter förordnadt bliffuer, att han honom åhrligen och owägerligen samme Span:ål leffrerer, Der bådhe wårtt Cammaråd, Cammarerer och bemelte Tijende Fougter wette sigh effter rätte aff Nyköpingh den 8 Januarij 1612.

Gustaff Adolph.

(L. S.)

337. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden Bengts i Rimito enka. Dat. d. 16 Januari 1612.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1748, bl. 127.

Efther thz Dirich Hansson att framlidne Her Bengt som war Kijrckieherde i Rijmmittöö Sochn hadhe (: Gudh bettre :) den smittellighe Siuckdom som åhr Spittelsko och all den stnnd Man befruchtar att hans efterlatne Enkie efter the hafue warith par echtefolck och warith i seng och säte mz hwar annan, thz hon eller hennes huus icke han ware frij för den siuckdom, opå thz att sådant icke ibland andre wthi Sochnen widhare motte blifua wthspritt, Hwarföre så befale wii edher på Höge Öffuerhethenes wegne och nådhige behagh [att i] lathe henne för dett samme hemmann hon besitter opå ware frii för alle wthlagor så wäll åhrlighe Rente som hielpen och alle andre på lagor wndantagandes hionelagspenninger till widare förfordring hoss höge öffuerhethen ther retter Jdher efter Gudh befalandes Datum Rymmittöö Ländzmans gård then 16 Januarii Åhr etc. 1612.

Johan Dela Gardie mpr.

Johan
Ottesson mpr.

338. Frihetsbref på ett hemman för Kapellanen Michael i Pöytis. Dat. d. 28 Januari 1612.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1748, bl. 130.

Wth Copie Aff Her Johan Pontussons Och Johan Ottessons Huffwut breff Ord frå ord som här effther följer.

Åhår etc. 1612. Den 28 Januarij Ransackningh wartt hållen i Kairila Länsmantz Gårdh medh almåghen Aff Pöytis Sochnn Iblandh annor Erander thå förhandlett bleff framb kom för Rätten Her Michill Capelann i Pöytte Sochnn, Och gaf tillkenne att han hade köptt itt förfallett heman i Puhoi i Pöytte Sochnn aff hustru Anna Saligh Berttill Thommassons

efftherlatne Encke Och bewiste mz breff laglighe vthgiffwen å Härrätztingh, att samme hemmans åker allt waritt i linde, Och husen förfallen, Och tröste sigh nw inthz konne same heman till Rette, efther thz samme heman är så illa faren vthenn han får någhon frijhz, På thz samme hemman icke skall lenger i ödhe bliffwe Cronon till Skadhe, haffwer man på höghe Öffwerheetz nådhighe behagh eftherlåthitt samme heman skatt frij till Åhr Itt Tusend Sexhundradhe fiortten. Ther Befalningzmannen såm nw ähr heller här effther kommender warder må sigh effther rätte. Datum Åbå Slått vt supra.

Johan DelaGardie Johan Ottesson.

339. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Ulfsby Erik Laurentii. Dat. d. 2 April 1612.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2501, bl. 70, och N:o 2516, bl. 54.

Efther thz Erich Andersson att her Erich Laurentj Kijrckieherdhe i Vlfzbij Sochnen hafuer ett lithet hemman optaget efther han ingen Prestbool hafuer Huarföre Szå befaler man eder opå H. K. M:z wegne thz i lathe honom samme godz niuthe deropå frijhz på åhrlige rente och andre owisse Partzeler efther han ähr och ehn ålderstegen blind man hafuer och lenge tient Cronon så att han och hans hustru måge ware frij för hionelagz Peninger och derföre blifue okrafder ther retter Jder efther Gudh befalendes Dat: Åbo Slott then 2 Aprill åhr etc. 1612.

Jahan De la Gardie mpr.

340. Underhållsbref för Predikanten Erik i Piikkis. Dat. d. 9 April 1612.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 322, bl. 33 v. — Jfr ofvan akten 303.

Wår wänlig och wälwilligh Helssen med hwadh mhere gått som wthi wor förmögenheett ware kan medh Gwdh Alz-

mechtigh, och giffwer Eder käre bröder Her Johan Delagardie och Johan Ottesson wenligen tillkenna, att wij haffwer öfwerseedt ett Saligh hooss Gwdh i åminnelssen Konungh Carls bref, som Her Erich predikant i Pijcke haffwer på sitt wnderhold, hwilcket ähr förbettrat medh tree T:or Spanmåll till siw. Derföre ähr wår wänligh begäran på H: K: Mttz: wår Aller Nådig:te Herres och Konungz wägne att i lathe honom niuthe för:ne wnderhold, tils thess att han besöcker H: K: M: nw Regerande der om, om Confirmation och stadfestelsse, hwilcket medh thett första skall skee. Och befaler Eder här medh Gwdh Alzmechtig till all andeligh och lekamligh wälmåge, sampt alt thet Eder kärtt ähr wänligen. Datum Pijcke prestegordh den 9 Aprilis Åhr 1612.

Nilis Biellke till Salstadh Frijherre. Nilis Andersson.

Johan Delagardie.

341. Frihetsbref för Kyrkoherden Thomas Johannis i Lappvesi. Dat. d. 9 Maj 1612.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5952, bl. 84.

Then Stormechtigeste Högborne Furstes och Herres Her Gustaff Adolph Sweriges &c. Konungs &c. trogne plichtige thienere och tilförordnedt Commissarier vthi Finlandh, Wij efther:ne Niels Bielcke Frijherre till Sahlstadh och Niels Anderssonn till Fårdaal Gör her medh witterligen att denne brefwijssere hederlige och wällärde Her Thomas Johannis Kyrckieherdhe i Lapwes Sochnn widh Rijdze grentzen hafwer här hoos oss waritt och sin armodh elendigheet och stoor gestningh oss ödmiuckeligen tilkenne giffuit som han blifuer dagligen dagz besökt och betunget medh af Cronenes Krigzfälck som af och ahn förresse vthi Landet, och elliesth boor han vthi ehnn stoor strockwägh, Szå på det att han icke nödges att öfuergifua Prestegelledh och flythia dedan af till een annan ortt Der egenom sedan H. K. M:tz och Cronones ingeldh och Jordh blifuer försniledh och i öde lagdt, Derföre så hafue

wij på Högbemeltte H. K. M:tz wår Aller Nådig:te Herres och uttkoradhe Konungz nådige behagh, så och på wårtt ombetrodde kall och Embetz wägne eftherlattidt honom att han må niutha frijheet på half Partten af vthlagorne både i wisse och owisse Parzeler som af för:ne Prästegelledh wthgå bör In till des han besöker H. K. M:z och förskaffar sigh Confirmation och Stadfestelsse her opå Hwilckett medh förste legenheet måste skee. Der fougdten och alle andre wethe sigh efterrätte icke görendes honom här emoot hinder eller förfongh i någon måtto. Så till wisse medh wår händer vnderschriffuitth och medh Signetter förseigledh Aff Wijborgz Slått den 9 Maij Åhr etc. 1612.

Niels Bielcke till Sallstadh Frijherre. Niels Anderssonn mpr.

342. Collationsbref för Herr Isacus Petri på Rimito prestgäll. Dat. d. 25 Maj. 1612.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1769, bl. 90, och 1771, bl. 201.

Wij Gustaf Adålf &c. Giöre witterligitt, att denne brefwijsare, Her Isacus Petri hafwer här för åss warit och gifwet åss tilkenna, att Biscopen och Capitulares I Åbå hafwe förordnat och tillsatt hånåm till Kyrckeherde, wthi Rijmitto Sochn i Findland åch ödmiwkeligenn af åss begärat Confirmation och Stadfestelse opå samme gield Szå alldenstund Biscopen sampt Capitulares och församblingen hafwe kendt hånåm godh derföre, Hwarföre hafwe Wij af gunst och Nådhe vndt och Confirmerett, Sosom wij och nw med dette wårt öpne Collations bref, wnne Confirmere och tillbetroo hånåm, förb:de Prästegield. Och skall han först åch främst wara åss åch Swäriges Crono hwld trogenn och rättrådig, Nyttå och gagn sökia, skada och fördärf i tijdh förekomma och afwäria, efter sijn ytterste förmögenhett, sosom hans deropå gifne Revers wthi bookstawen wthwijsar. Dernäst så skall hann ware förplichtett att predike åch förkwnna församblígen der sammestedz Gudz klare rene åch salig giörende ord, effter som dett wthi denn Pro-

phetiske åch Apoståliske skrift författat är, wthan någou Superstition eller Menniskiors påfwnd Såsom och eliest föregå sijne åhörare med itt skickeligit och ostraffeligitt lefwerne, efter som een trogen Sielsöriare plichtig är till att göra. Sosom hann för Gudh, åss åch hwar Christenn Mann will och kann trygheligenn till swares wara. Der till med skall hann förplichtat wara att styrckia och sökia allmennelig Landzfred. Och på det fliteligast förmana alle sijn åhörare till hörsamhet, lijdno och rätträdighet emot deres rätte Öfwerhet, som trogne och rätträdige wndersåter egner och bör til att göra, sosom och till inbördes sämio kerlek och endrechtighet. Wij hafwe och Nådigast der hoos vndt och efterlatit hånåm samma wnderhold frijhet och wilkår, att niwta och behålla som hans Antecessor för hånåm åhrligenn hafdt och nwtit hafwer. Och der till, till förbättring, alldenstwnd hann sitter wthi een stor Stråck och giestewäg, half partenn af Tiende Spn:ll, som der falla kann, till behaglig tijd att beholle. Biude och befale för denskull Eder alle, som wdi förb:te Rijmittö Prästegiäld bijgge åch boendes äre, att I annamme och bekenne förb:de Isacus Petri för Edher rätte sielsöriare och Kyrckeherde, Vthgiörandes hånåm i rättan tijd wälwillegen och wthan Knor Tijende Lijkstol och all annen del, som I efter lagen, Kyrckeordningenn och een god gammel sedwane skijllig och plichtige ären. Der i trogne wndersåter åch DanneMänn alle, Såsom och wår Camererere och Fowgter wette Edher hörsambligenn efterrätta Af Stockhålm denn 25 Maji Åhr etc. 1612

med H. K. M:z Secrete wndertrijckt
och Konunglig Hond wnderskrefwet.

343. Frihetsbref för Kyrkoherden Björn i Hammarland. Dat. d. 18 Juni 1612.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2869, bl. 46. — Jfr. Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 444.

Effter dett, att denne brefwisere Her Biörn vdhi Hammarlandh Sochn på Åland hafwer här waritt och sig bekla-

gatt, att han icke förmår vttgöre de Mantals Penningerne, som opålagde äre, för den store tilsöckning skuld, som han med Krigzfolckett hafuer, vthan begärett, att han någon förskoning bekomme motte. Derföre hafuer man (: på K. M:tz wår nådigeste Konung och Herre, så och nådige behag :) effterlathitt, att han denne gången må ware frij för halfparten. Begäre fördenskuld af Statthollеren Jören Vulfztorp, att han lather honom sådantt niuthe. Aff Stocholms Slott den 18 Junij Åhr etc. 1612.

Seffredh Ribbing. Hans Åche Sånn Johan Skijtte.

J. Nilssonn mpr 612.

344. Förordnande för Olof Nilsson att vara Tiondeskrifvare i Salo och Pyhäjoki socknar. Dat. d. 29 September 1612.

Från Finl:s Statsarkiv. N;o 4883, bl. 158.

Konungl. M:tz till Suerigis, mijn aller nådig:t Herres och Konungz betrodde man och tillförordnet Ståthållare öfuer wlo och Caijanebårgz befestninger sampt medh dess Lähn Jagh Erich Hare till Malma, Giör här medh witterligit migh hafua förordnedt denne brefuisare Olof Nilssonn wti Salo och pyhäiåki Sochnar at schrifua tijenden sampt medh presterne Såm och skall hafua någa inseende medh tijende schrifningen at H. K. M. och wndersåtare lika reth skeer, och för alt tingh så lagha att wtaf H. K. M. ingenn deell försnilledt blifuer, Schall han och hafue wisse Register och Lengd emoth presternes Lengder, Såsåm och förordne wisse Kijrckie werder som tijenden opbära schall och sedan wdi godh föruarningh hafua, Då skall Heredz fougten Sielff der af lefrera både åth presterne och androm Som der opå af öfuerheten beskedh bekome kunne Der presterskapet och alle andre hafue sigh till adt efter rette, Af wlo den 29 Sept. Åhr 1612.

Erich Hare mpr.

345. Frihetsbref för Kyrkoherden i Korpo Anders' enka. Dat. d. 2 November 1612.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1763, bl. 71.

Helssen medh Gudh tilförene etc. Effter thz gode wän Hans Hansson Zedelwiserschan S. Här Anders efterlatne hustru i Korpå Sochn är stadder nu i ynnkelig legenhz i det hån hafuer mist sinn man och sielf är blindh mennischia Der til också haffuer många små Barn, och dagligen bliffuer gestett uthaf Cronones folch som Reese af och ahn, huarföre hon inthz förmå vthgöra then marcken som Presterschapet för huar Bonde schulle vthgöre i Soknen kan eij heller [vthgöre] andre vthlagur Derföre på K. M. wegne wil haffue edher Befalet detti låte henne bliffue okrafdt för halfue vthlagur huadh nampn the haffua Lijka som hele Soknen effter K. M. Breff hafue, Och hån motte Prestegården förestå til sagdan tijdh. Gudh Befalendes Datum Enckis i Korpo Sokn den 2 Nouembris an. 1612.

E. G. W.
Johann
Ottesson.

346. Försvarelsebref för Kyrkoherden Erik i Kjulo. Dat. d. 24 December 1612.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2506, bl. 42.

Helssen medh Gudh tilförene etc. efther thett Erich Anderson att Her Erich Kijrckieherdhe i Kiulo cappelgieldh hafuer ingen Prestbool ähr fördenskuldh honom efterlathit aff (höglåflig i åminnelsse hoss gudhj) Konungh Carll till presteboo Siu öres land i Kappalaby till att niuthe och brucke under samme Frijheter som alle andre Prester efther som H. K. M:tz bref derom wijdare förmäler, och beswerer han sigh thz i wele fordre aff honom deraf vttlagur lijka som af andre Crone och skatte hemman, Hwarföre Så befaler man eder opå H. K. M:tz wegne thz i icke göre honom heremoth någen inpas vthan lathe honom niuthe H. K. M:tz bref til-

godo som deropå bebrefuet är, på det han icke wijdere måtte hafue sigh deröfuer till att beklage ther retter Jder effter Gudh befalendes Dat. Kiulogårdh den 24 Decembris åhr 1612.

Johan De la Gardie mpr.

347. Bref om villkorligt underhåll för Kyrkoherdarne i Österbottens norra prosteri. Dat. d. 5 Februari 1613.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4883, bl. 68.

Helsenn medh Gudh tillförende etc. Effter deth gode wenn Tårstenn Suennssonn adt prästerskapet inthett än hafua fåth wdi edert befalningh den Spanmåll som dem af H. K. M:t S. och Höglofligh i åminnelse årligenn adt bekomme är efflerlåtith Nempeligen Huar Kirkieherde 70 T:or Dågh H. K. M:t nu Regerandes hafuer wdi alle Landzendar latit sijne Konunglige Mandater wtgå på trijch att allt Kyrckietijende öfuer Hele Rijket skole i quarstadh sättias, så well som annan wnderhåld, Så på deth adt the des wiliågare wore adt giöre deris tax wth, så well her efter som här till såsåm och at the någåt i förrodh hadhe, till adt tagha Hans F. n. Hertigh Carll emoth sampt H. F. n:s Selskap effter man förnimmer att H. F. n. skall komma här igenom Landzendan, Derföre åhr mijn befalningh till edher på H. K. M:z wägne, adt i på H. K. M:z nådige behagh late dem bekome huar Kijrkieherde för:ne Sijutijå T:or Dågh medh sådane wilkor adt der H. K. M. iche wille bestå samme Spanmåll åth dem, eller om the icke kunne skaffe sigh Confirmationis bref der opå wtaf H. K. M:t Så hafue the låfuat at betala samme Spanmåll tillfijllest igen, Der i eder wille efter rette, och befaler Eder gudh etc. Af Nij Carlebij den 5 Feb: åhr etc. 1613.

Erich
Hare mpr.

Utanskrift:

Konungl. M:tz till Swerigis &c. wår aller nådigiste Herris och Konungz tro man och tillförordnet befalningzman i Norre prosterijet i Österbåthn Ehrligh och welachtadt Tårsten Suenson min gode wen

Detta wenligen.

348. Frihetsbref för Kyrkoherden i Hvittis Henriks enka. Dat d. 16 Februari 1613.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2506, bl. 62.

Efther dett Erich Anderson Att zedeluiserska hustru Birita framlidne Kijrckieherdens eftherlathne Enckie ifrå Hwittis Sochnen hafuer sigh högeligen besueret och sin ensörgende legenhz tilkenne giffuit, och aldenstundh hennes Salig Man ähr nu så nijlig henne Affallen på dett hon sådane hans långlige tienst som han Cronon tient hafuer någerlunde tilgodhe at niutha Derföre Så befaler man eder på H: K: M:tz wegne och nådige behagh lathe henne niuthe halfpartten för i fiord dhe Månedz Peninger skånsmål huilcket man förmoder well blifuer hoss H: K: M:z beståt på dett hon icke motte medh allo blifue boslitten Dher retter Jder effter. Gudh Befalendes. Dat. Åbo Slott den 16 Feb. åhr etc. 1613.

Johan De la Gardie mpr.

Anteckning à tergo:

Wälborne Herrens Her Johan Punthessonns Zedhell ath hustro Birita Saligh Her Hindrichz Effterlefwerska skall hafwa $^1/_2$ Månadz Peningarne frij.

349. Frihetsbref på en gård för Kyrkoherden Ljungos i Kalajoki enka Margareta. Dat. d. 22 Februari 1613.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4883, bl. 72.

Helsenn med gud tillförende etc. Nest all welferdz lychönsken Effter deth gode wenn Tårsten Suensån adt Zedel-

uiserska Hustru Margeta [!] S. Her Liungz effterleuerska hafuer föruerft sigh H. K. M. S. och Höghlåfligh hoss gudi åminnelse bref opå gården som hon besitter, lijdandes at hon skall niwta frijhet, Derföre åhr min befalning till edher på H. K. M:tz wägner, adt i late niute henne den frijhet som i sielfue brefuet förmält åhr, till dess hon sigh wijdere Confirmationis bref skaffar af wår aller nådig:te Konungh och Herre nu regerandes, Der i edher wille efter rette, Och befaler eder Gudh Af Calajoki denn 22 Feb. Anno etc. 1613.

Erich
Hare.

350. Intyg om verkställd bannlysning, öfver okände inbrottstjufvar. Dat. d. 30 Mars 1613.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2873, bl. 44.

Gudz Församblingx Tienare och Pastor wdhi Swndha Sochen vppå Ålandh Bekenner migh *Laurentius Magni Echeroterus* At Anno d:ni 1613 thå hade tiwffuarnar bårat håll wndher wisthwsset wedh Slåttet och der wttaget Fiorton T:or Rogh som Ransakat wart aff godhe menn till withnesbördh, Och warth migh och beffallet aff denn Edhle, Welbördige Ståthollaren Jören van Woldzfframtorfft at lijssa them wthi förbannelsen, som samma tiwffnat bedriffuet hadhe, thz Jagh och så vppå Predichestolen giordhe, Men same tiwffuerij wardt iche vppenbaret huem som thz hadhe giordt, Och at detta så wdhi Sanningh är setther Jagh mith Signete här nedhan wnder Dat. 30 Martij Anno 1613.

(Sigill)

351. Bref om beviljad tullfrihet på spannmål för Biskop Erik i Åbo. Dat. d. 15 Maj 1613.

Från Svenska Riksarkivet. Bundt N:o 31 af Handlingar, som 1897 voro afsedda att öfverlåtas till Finl:s Statsarkiv. Tullräkenskaper. — Casten Henriksson var tullnär i Åbo.

Efther det Carsten Hinrichsson att Mester Erich Biscopen i Åbo behöfver något Salt Specerij och andre nödtorffter

till sitt hussholdz behoff, Hwarföre Så ähr min begeren på H. K. M:z wegne thz i lathe honom hafue samme Spanne:ll Tolfrijtt vtt ehwadh han till sitt hussholdz behof föryttrer Och eder effter att rette gudh Befalendes Datum Åbo Slott den 15 Maij Åhr &c 1613.

Johan De la Gardie mpr.

352. Bref om beviljad tullfrihet för Biskop Erik i Åbo på 50 tunnor spannmål, som gifvits till tryckningshjelp. Dat. d. 10 Juni 1613.

Från Svenska Riksarkivet. Bundt N:o 31 af Handl:r, som 1897 voro afsedda att öfverlåtas till Finl:s Statsarkiv. Tullräkenskaper. — Antagligen åsyftas i akten tryckning af finska bibelöfversättningen.

Efther det Carsten Hinderson att H. K. M:z hafuer nådig:t efterlathit till tryckerij tilhielp något Spanne:ll Derföre Szå befaler man eder opå Hög:te H: K: M:tz wegne thz i lathe dett Biscopen i Åbo Mester Erich hafue tolfrijtt vtt nembligen fämptije T:or ther rette Ider efter Gudh Befalendes Datum Åbo Slott den 10 Junij Åhr etc. 1613.

Johan De la Gardie.

353. Underhållsbref för Själasörjaren [Josephus Canuti] i Nurmijärvi kapell. Dat. d. 12 Juli 1613.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Wiborgs Stift. Nurmijärvi pastorat.

Wij Gustaf Adolph &c. Göre witterligit Att effter Denne Prästhman som wthj Nurm Järfwj Cappelgeldh Sieleсöriare wara skall, hafue all för ringha församblingh, Szå att han icke kan hielpe sigh medh, eller blifwe behållen medh mindre wij wele hielpa honom af Croononnes inkomsth, Szå effter wij gärne wele atth wåre Vndersåthere måghe medh Gudz klaare Ordh, och medh the Personer som thet än nw reent klaarth och oförfalskadth predika och förkunna skole, Och the sedhan sitt Arbethe och omaak niuthe till godho,

och hafwe sådhane vnderhåldh, att the icke måghe sigh i någre måtte hafwe ther vthöfuer att beklagha Derföre så hafwe wij af gunsth och nådhe vndt och effterlåtidt honom till åhrligh Löön och vnderholdh, Tolf Tunnor Spanmål, huilken Häradz Fougthen ther sammestädhes honom åhrligen vthan afkorttningh skall bekomma Låthe, Han skall och niuthe sitt Prästebool fritt och quitt Der wårtt Cammerrådh Cammererare och Fougdten ther sammestädhes som förbe:tt åhr, hafwe sigh att effterrätte, Icke görandes honom här emoot hindher eller förfångh i någre måtthe. Af Stocholm, then 12 Julij Åhr etc. 1613.

Gustawus Adolphus.

354. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Hvittis Petri Thomæ enka Margareta Mattsdotter. Dat d. 20 Juli 1613.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1613 Juli—Dec. sid. 94. Finl:s Statsarkiv. N:o 2527, bl. 10, och N:o 2582, bl. 114.

Wij Gustaf Adolph. Giöre witterligitt att efther thenne brefwiserska Margaretta Matz dotter, fordom Kyrke Herdens hustru vthi Huittis Sochn, hafuer waritt Enkia vthi Siutten åhr, och Vtgiort Cronan all sin Rättigheter som henne hafuer bort att Vtgiöra af thet Hemman hon boer opå, Och nu ähr worden så fattigh och Arm, att hon icke hafuer rådh mera att Vtgiöre för sin Fattigdom schuldh, Ödmiukeligen förthenschuldh beditt att hon någre åhrs Frihett niutte motte, Sså hafue Wij hennes Lägenhett bön och begiäran Vthi så måtto nådigesth ansedt, och gunstheligen Vndt och eftherlåtitt att hon frihett för Vtlagorne, oss till en behageligh tidh, niuthe må. Dher wårt Cammerådh, Camererer och Fougder thersammestädes hafue sigh eftherretta. Af Stocholm then 20 Julij &c Åhr 1613.

355. Frälsebref på gods för biskop Erik i Åbo. Dat. d. 10 Augusti 1613.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1794, bl. 21 v.

Gustaff Adolph &c. Giör witterligitt att wij aff gunst och nådhe haffwe vndt och effterlathit, Szåssom wij och nu

wdj dette wårt öpne brefz krafft efterlathe att oss elskeligh Mester Erich Biskop i Åbo, må thesse efter:ne Godz niuthe wdj Leetala Sochnn Soroila gårdenn, Salois by fyre gårdar Kodiala by en gård i Meckis booll i Nousis Sochn Nousis by een gård, Och i Reeso Mahuttnala by twå gårder, vnder Frellsis manna tienst och Adelige Priwilegier. Förbiude fördenschull alle som för wåre skulld wele och skole giöre och lathe, At tillfoge honom här emot hinder eller förfångh i någon måtto. Der hwar och een weet sigh efter rätta. Aff Stockholm den 10 Augusti Åhr etc. 1613.

Gustauws Adolphus.

356. Bref om anstånd med gärder för Kyrkoherden Mårten i Pyttis. Dat. d. 21 September 1613.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5965, bl. 125.

Helsen medh Gudh tilförne etc. Wij lathe edher Erich Hanson härmedh förnimme att her Mårthen Kyrkioheerde uthi Pyttes hafuer schrifwit hijt beklagandes sig öfuer then gestning som honom tillfoges af them som af och an i landet fara bådhe i Konungens wärf och ärender såsom och af Krigsfolket, och han förmår icke ther medh uthärda, serdeles att Sädhen i thette åhret will slå honom feelt, hwar han icke kan niuthe någon förskoning, Och på thet han aldeles icke motte blifwe utharmed uthan under byrdan lisatt, helst medhan han sitter rätt i stråckwägen och alle lijte ther till, Derföre begäre wij såsom och på H: K: M:ttz wegne befale edher att i lathe för:de Her Mårten blifwe okrafd omolesteret för then taxen, som af Presterskapet, blef i fiord i Stocholm bewilliet, den han seger sig icke förmå att uthgöre, serdeles efter then andre hielpen som nu nyligen på lagd är om Elfsborgs lösn, ther före ingen motte blifwa frij, skall med thet förste uthgöres: till thess han kan hafwa tillfälle att sökie H: K: M:tt om förskonelse. Det i wele edher efterrätte. Gudh befallendes, Af Wijborg then 21 Septembris Åhr 1613.

Jöran	Hendrich	Arffuedh
Båije mpr	Hornn mpr	Töneson mpr.

Utanskrift:

Kongl: M:z till Swerige etc. Wår allernådig:te Konungs och Herres troplichtige tienere och förordnadt Fougte öffuer Kijmmenegårdz Lähn, Ehrlig och Förståndig Erich Hansson

tilhonde.

357. Bref om frihet från utlagor för Kyrkoherden i Nykyrka Gregorius Matthæi. Dat. d. 8 Oktober 1613.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5964, bl. 155. — Hertig Carl Philip hade med hela sitt furstliga hof anländt till Viborg den 9 Juli 1613. (Se Finl:s Statsarkiv N:ris 5967, bl. 112, 5970, bl. 10, och 5988, bl. 43.)

Wij Karll Philip med gudz nådhe Suerigis göthes och wendis Arfurste Hertigh till Sudermannelandh, Närike och Wärmelandh etc. Göre witterligit, at Brefuisare, Hederligh och wällerde, Her Gregorius Matthæi, Kirkioherde wdi Nijkirchie Sochnn, widh Ryssegrendzen, här hafuer för oss waridt och sin stora armodh och elendighett wnderdoneligen tilkenne gifuit, aldenstund han icke allenest boor wthi een stoor Stråck wegh och dagligen dagz blifuer besöckt betungat och wthgest af Ricksens krigsfolck, som af och ahnn till Rijdzlandh och ifrån förresa, vthan och jemmewäll Doch är och Prestegården wdi thenne feijgdetidhen der wthöfwer wården förbilandh, så at han derigenom snarast sagdt misth hafuer alt thz han hafuer åtthe. Hwarföre han wtaf nödenne twingen är åss alla någen hielp och skoonssmåll wppå sin åhrliga skat och wthskylder wppå det wnderdonig:te at besökia, så frampt han oppå then ortt nogot sin här effter skall kunna blifua behollin. Wdi lijke motte hafuer han för oss etth förskonings bref latit presentere som han förliden 1612 oppå sin årliga wthlagors och skatz frijhet af Hans K. M. wår Elskelige Käre Her broders wthskickade Confirmation her i finland Här Nils Bielke till Saalstadh och Nils Andersson till Fåradaall hafuer föruerfuadh huilchet han och klager sigh inthet kunne lengre till godo niuthe. Så

oppå det han icke skall nödgas at öfuergifua prestegeldet och flöttia dädhan oppå eenn annen ortth, derigenom sedan een [och] annan gemeen almoge kan taga tilfelle at öfuergifua theres heeman och Cronones iord således blifuer ödelagder. Sosom och i lijke motto Cronones inkåmst och årliga rettighet förminskat och förkortat. Så háfue wij vthaff inföd gunst och Nåde oss öfuer denne hans elendighet beweka latet och oppå H. K. M. wår Elskelige Käre Här broders gunstige behagh vtaff wårkundsamhet wndt och efterlåtit honom, att han må niutha frihett opå alla vthlagor bode i wisse och owisse partzeler, som honom så wäll af Prestegården som aff Prestegeldet lagligen wthgöre bör, så lenge hans legenhet tillseija kan, thet han H: K: M: wår elskelige käre Her broders Confirmation och stadfestelsse Breff här opå widare förwärfua kan Huilket medh thet förste skee motte. Der fougden der sammestedz sosom och alla andra, som för wåre skuld wele och skole göre och lathe, må wethe sigh Efterrette. Icke görandes eller göre latendes här emot något hinder eller förfongh wdi någon motto etc. Giffuidh vppå Wijbårgh Slått denn 8 Octobris etc. Åhr 1613.

Carolus Philippus
Dux Sudermanniæ.

Vnder Wårt Furstelige Secret.

Daniel Hiort.

358. Frihetsbref för Kyrkoherden Thomas Johannis i Lappvesi. Dat. d. 31 Oktober 1613.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5952, bl. 85.

Dhen Stormechtigeste Högborne Furstes och Herres Her Gustaf Adolfs &c. Troplichtige tienere och tilförordnade Commissarier till Ryske Grentzen Wij Hendrich Horn till Kanckas, Swerigis Rijkis Rådh och Marskalch och Arfuedh Tönnesson till Tiusterbij Stådthållare på Wijborgz Slått sampt öfuer thess Län Göre her medh witter[ligitt] att efther thenne Brefwijssere hederligh och wällärd her Thomas Johannis Kyrc-

kieherde i Lapwes Sochnn sitter vthi en Almeneligh stoor Gestningh och hafuer dageligen tillsökningh aff H. K. M:z Krigsfålck, som af och ahn till Fältthet fhara och reesa, ther igenom han ähr mesth vttarmat wården, hafuer och deslikesth thet Gudh bettre nu nijligen af eldzwåda och brand lidit stoor skada på sin egendom, ther vthaf han ähr förblåttat wården, så att han icke ähr mechtigh att vtgöre thet honom rester på den krigshielpen som allmennelighen i förgånget Åhr aff menige Presterskapet öfver heele Rijket samtychtt och bewiliet blef. Och på det han för fattighdom skuld icke nödges att öfuergifue Församblingen och ödeleggie Prestegellet haffue wij fördenskuldh på Högstbe:te Kon: M:tz nådige behagh eftherlåttit honom wara frij för thet han skijldigh ähr, och rester prå Anno etc. 1612, till att vttgiöre aff För:de Prestegelled huilchet wij förhåppes icke skall wara H. K. M:tt till något misshagh. Men för then Almenneligh hielp, som nu i förgången Såmmer ähr samptychtt och bewiliet på Rijkzdagen i Ståckhålm till Elfzbårgz Lösen skal han ingen frijheet niutha meer än andre. Ther Fougdten sampt alle andre, som för H. K. M:ttz skuldh wele och skole göre och låthe hafue sigh att eftherrätte, icke görendes förb:tte Her Thomas häruthinnan något förfångh eller qual. Aff Wijborgh then 31 Octobris Åhr etc. 1613.

Hendrich Hornn. — Aruedh Tönesson.

359. Frihetsbref för Kyrkoherden Jöran Martini i Säkkjärvi. Dat. d. 31 Oktober 1613.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5964, bl. 158.

Den Stoormächtigeste Högborne Furstes och Herres Här Gustaf Adolphz &c. Troplichtige tienere och tillförordnede Commissarier till Ryske Gräntzen etc. Wij Hendrich Horn till Kankas, Swerigis Rijkis Rådh och Marskalck och Arfwed Tönnesson till Tiusterby, Ståtthållare på Wijborgz Slott sampt öfwer dhess Lhän. Göre härmed wetterligitt, att effter thenne

brefwijsere Hederlig och wällärd Här Jöran Martini, Kyrkioherde J Säckejerfz Sochnn, hafwer dagelig tilsööchning aff H. K. Maij:tz Krigzfolck, som aff och till fara och rese, ther igenom han ähr fast vtarmet worden, så att han icke ähr mächtig att vtgöre thet honom räster på then Krigzhielpen som allmänneligen i förgånget åhr af menige Presterskapet öfwer heele Rijket samptyckt och bewilliget blef. Och på thett han för fattigdom skuld icke nödges att öfvergifwe Församblingen och ödeläggie Prästegället, Hafwe wij förthenskuld på Högstb:te Konungl. Maij:tz nådige behagh effterlåthit honom wara frij för thät han skijldig ähr och räster pro Anno 1613 till at vtgöre aff för:de Prestegäld, Hwilket wij förhoppes icke skall vara H. K. Maij:tt till något misshag. Män för then allmännelige hielp som nu i förgången Sommer ähr samptyckt och bewilliet på Rijkzdagen i Stocholm till Elfzborgz Lössn, skall han ingen frijheet niuthe meer än andre. Der Fougden sampt alle andre, som för H. K. Maij:ttz skuld weele och skole göre och låthe hafwe sig at effterrätta icke görendes förb:te Her härutbinnan något förfång eller qwal. Aff Wijborgh then 31 Octobris etc. Åhr 1613.

Hendrich Hornn mpr. — Arffued Töneson mpr.

360. Bref om vederlag för Presterskapet och om anslag till vin och oblater för kyrkorna i Österbottens norra prosteri.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4891, bl. 174. — Den odaterade akten förskrifver sig antagligen från 1613 eller 1614.

Effter thet Presterskapet aff Norre Proesteriedt i Osterbothn haffue sigh besueritt att the haffua stor gästningh och skola haffua ther emoht theres Tiende som är Tertiall quik tiende fische tionde alter Smör och annadt, såsom Presterne annorstädes i Rijkett. Therföre haffuer H: K: M:tz gunsteligen effterlathet Presterne Tertiall aff Tionden som faller i huar Sochn så och niuthe the wilckor med quichtionde fische

tiende och Altter Smör och til wederlagh och Kijrckian till Oblat och wijn såsom effter följer

Kemij Sochne Prest.

Spanne:ll . . . . 16 T:nor

Till Oblat och wijn

Spanne:ll . . . . 5 T:nor

Jio Sochn Till wederlagh

Spanne:ll . . . . 18 T:nor

Till wijn och Oblat

Spanne:ll . . . . 9 T:nor

Ulå Sochn til wederlagh

Spanne:ll . . . . 16 T:nor

Til wijn och Oblat

Spanne:ll . . . . 4 T:nor

Ulå Träsch Sochn til V

Spanne:ll . . . . 16 T:nor

Till wijn och Oblat

Spanne:ll . . . . 4 T:nor

Limingo Sochn till Vederlagh

Spanne:ll . . . . 16 T:nor

Til wijn och Oblat

Spanne:ll . . . . 8 T:nor

Carllö Sochn till Wederlagh

Spanne:ll . . . . 12 T:nor

Til Wijn och Oblat

Spanne:ll . . . . 2 T:nor

Salo Sochn Til Wederlagh

Spanne:ll . . . . 20 T:nor

Til Wijn och Oblat

Spanne:ll . . . . 8 T:nor

Pyhäiokij Sochn til wederlagh
Spanne:ll . . . . 20 T:nor
Til wijn och Oblat
Spanne:ll . . . . 8 T:nor

Kalaioki Sochn Til wederlagh
Spanne:ll . . . . 20 T:nor
Til wijn och Oblat
Spanne:ll . . . . 8 T:nor

Lochta Sochn Till wederlagh
Spanne:ll . . . . 20 T:nor
Till wijn och Oblat
Spanne:ll . . . . 8 T:nor

Karleby Sochn Til wederlagh
Spanne:ll . . . . 20 T:nor
Till wijn och Oblat
Spanne:ll . . . . 8 T:nor

Cronoby Sochn til wederlagh
Spanne:ll . . . . 16 T:nor
Til wijn och Oblat
Spanne:ll . . . . 4 T:nor

Hans Åkesson. Nijls Andersson
Bror Andersson, Jåhan Ottesson.

361. Collationsbref för Herr Jöns Laurentii på kyrkoherdeembetet i Korpo. Dat. d. 4 Januari 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1769, bl. 94.

Wij Gustaf Adolph &c. Göre witterligit att efter Gudh Alz:tigh igenom then tijmlighe dödhen hafwer hedhan kallat Kyrckeheerden uthi Korpo Sochnn i Finland, och wij gerne wele att undersåterne och församlingen så wäll ther som annorstedhes uthi wårt Konungarijke, icke allenesth till lekam-

ligh wälfärd, uthan och på sielenes wägne med Gudz helighe reene ord må warda försörgd; Så aldenstund dhenne brefwijsere Her Jöns Laurentii så myket oss är kunnigt wårdet, är bådhe i lärdom och lefwerne så skickeligh, att han wäl een församlingh kan förestå. Dherföre så hafwe wi af gunsth och nådhe vndt och Confirmeret, som wij och nu medh dhette wårt öpne Collations bref vnne Confirmere och tilbetro honom förb:te prästegäld, och skall han först och främsth ware oss och Sweriges Crono huld troghen och rättrådigh, nijtto och gagn sökie, skadhe och förderf i tijdh förekomme och afwärie effter sijn ijterste förmöghenhz. Dhernesth så skall han ware förplichted, att predijke och förkunne församlingen dher samestedz gudz klare, reene och saliggörende ordh, efter som thz uthi then prophetiske och Apostoliske skrifft författed är, vthan noghon superstition eller menniskors påfund, Såsom och elliesth föregå sijne åhörere medh ett skickeligit och ostraffeligit lefuerne, effter som een troghen sielesörgere plichtigh ähr till att göre, Såsom han för Gudh, oss och huar Christen man will och kan trijggelighen till Swars ware, Dher till medh skall han förplichted ware att styrckia och sökie almenligh landzfredh och på thz flijtelig:te förmane alle sijne åhörare till hörsamhz, lydno och rättrådighz emot dheres rätte öfuerhz, som trogne och rätrådighe undersåther ägner och bör till att göre, såsom och till inbördes sämio, kärlighz och eendrechtighz. Wij hafue och nådigesth therhos undt [och] effterlatet honom samma underhold, frijheett och wilkor att niuta och beholla, som hans Antecessor för honom åhrligen hafft och nutidh hafuer. Biudhe och befale förthenskull eder alle som uthi för:te Korpo Prästegäld bijgge och boendes äre, att i anamme och bekenne förb:de Her Jöns för eder rätte sielesörgere och Kyrckeheerde, uthgörendes honom i rättan tijdh wällwillelighen och uthan all knårr bådhe fiske och all annen tijende lijkestooll sampt och all annen deell, som i effter laghen, Kijrkeordningen och een godh gammell sedwane skijldighe och plichtighe [äre]. Dher i trogne undersåter och dannemän alle wethe eder hörsam-

ligen effterrätte. Af Örebro Slott dhen 4 Januarii Åhr etc. 1614.

Gustavus Adolphus mpr.

362. Bref om efterskänkta gärder för Kyrkoherden Grels i Nykyrka. Dat. d. 2 Mars 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5991, bl. 32.

Efther thett att her Grels Kyrckheerde vdj Nijkijrckie Sokn både igenom Wådeldh såsom och idkelig gästning af Krigzfolkedt så vtharmad är, att han inge hwss äger, än sedan annadh meere der han kan bärge lifuedh med, Hafue wij fördenskul sådane hans älende legenheet ansedt och opå Kon: Mtz: alles wår Nådigeste Konungz och herres nådige behag den förmedling med hånom giordt, det han för sin armodz skull för vthlagorne som hånom borde vthgöra, skall ware förskont och okrafd, Till wijdare beskeed ifrå H: K: M:tt, Der fougten i Euräpä må wette sig eftherrätte. Datum Wijborg den 2 Martij Åhr etc. 1614.

Hendrich Hornn mpr. Arffued Töneson mpr.

363. För Herr Knuth i Thornö, att hafwe Torne Lapmark och Åhrligen till wederlagh Tiugw fyre T:r. Aff Vlaborgh den 9 Martij 1614.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1614, sid. 477.

Wij Gustaff Adolph etc. Göre wetterligit; att effther wij hafwe förnummed vtaf wåre Lappar i Keme och Thörne Lappemarker, att Predicanten, som dem förordned ähr, ähr fast försumeligh vthi sitt kall, så att störste delen icke hafwe hördt nogon Predican på trij eller fyre ååhr, och en part, som aldrig ähre af förbemelte Prestman på ett eller annat sätt besökte wordne; och snart sagt, lithet eller platt inthet om nogon Gudz tienst wette säije; Där igenom thett fattige vsle folcket kunne falla vthi misshopp och förtuiflan om theres Saligheet. Hwarföre hafwe wij nådigst efterlåtidt och

bewilliged, att wällärdh man, Herr Knuth, Kyrckieheerde i Thårne må här efther, oss till en behageligh tijdh vppehålle Gudztiensten för förbemelte Lapper uthi Thörnö Lappmarck, efther som tilförende af Kyrckieherden därsammastädes skeedt ähr. Och på det han sigh deste flitigere därwthinnan förhålle skall, hafwe wij nådigest vndt och efterlatedt honom till Åhrligit wederlagh, af Tijende Spannmåhlen i samme sochn, Tiugufyre T:r, efther som hans Antecessores för honom haft hafwe. Där wårt Cammerråd, Cammererere, Fougder och alle andre wette sigh eftherrätte. Datum ut supra.

364. För Kyrckieherden i Vla, opå Tije t:or Spanmåhl till Wederlagh. Aff Vla, den 9 Martij Åhr etc. 1614.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1614. Sid. 478.

Wij Gustaff Adolph etc. Giöre wetterligit, att wår troo Vndersåthe och Kyrckieheerde här i Vla Stadh Herr Johannes Hendrici, hafwer oss vthi vnderdånigheett besökt, och ödmiukeligen tilkenne gifwidt, att han hafwer een ringe lägenheet, och därhoos icke nogott Vnderhåldh, där han kan hålle sitt hws medh; hafwer och store tillsökning med Giästningh; Ödmiukeligen fördenskuldh begäred nogott Wederlagh. Hwarföre hafwe wij hans ödmiuke begären i så motto nådigst anseedt, och gunsteligen vndt och eftherlatedt, Såsom wij och nu medh dette wårt öpne Bref vnne och efther lathe honom Åhrligen Tije tunnor Spanmåhl; hwilken Spanmåhl Fougden vthi Norre Prosterijd honom lefrere skall. Vthi lijke motte hafwer han vthi vnderdånigheet begäredt, att niuthe then Rättigheet, som andre Stadz Prester i Norrlanden medh Tijende fisk och annan deel: Befale fördenskuld wåre trogne Vndersåther och Bårgere här i förbemelte Vhla Stadh, att the icke förholle theres Kyrckieherde then Rättigheet medh Tijendefisk och hwadh deel, som the honom efther Lagen och en godh Sedwahne skyldige ähre att vthgöre ef-

ther som och vthi andre wåre Städer bruckeligitt och Sedwahnligit åhr. Här alle och hwar i sin stadh weeth sigh eftherrätte. Aff Vhla den 9 Martij, Ååhr etc. 1614.

365. Till Herr Axill Oxenstierne om Lappe Presterne. Aff Tawastehuus den 20 Martij Åhr etc. 1614.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1614, sid. 489. — Jfr. ofvan akten 363.

Gustaff Adolph etc.

Wår synnerlige gunst och nådige wilie och benägenheet medh Gudh tilförende etc. Wij lathe ider, herr Axill Oxenstierne förnimme, att en hoop af wåre Lapper hafwer warid för oss i Torne och sigh högeligen beklaged, att them ingen Tienst skeer af theres förordnede Predicanter: En deel klage att the på trij eller fyre Ååhr icke hafwe hördt någon Predican; Och störste Parten säije sigh aldrigh hafwe seedt Presten. Så är sådanth thett fattige Folcked till theres Salligheetz förderf, hwilke fast ringe kundskap hafwe eller bekomme om theres Gudh och Skapare. Hwarföre är wår nådige wilie, att i thär om gifwe Biscopen tillkenne, att han ordinerer, att the måge blifwe medh sådane Predicanter försörgde, som them medh flijth förkunne Gudz ord och deres Saligheet; Och att i förordne någon fattigan man därhädan, som om theres lägenheet ransaker och förfahre kan bådhe vthi then [ene] och andre motte. Dette i så efterkomme weele. Gudh ider befallandes. Datum ut supra.

366. Bref om efterskänkt gärd för Kyrkoherden Matts i Karkku. Dat. d. 25 Mars 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2511, bl. 48.

Helssen medh gudh Altzmechtig tilförende etc. Jagh kan ider Hindrich Jacobsson icke förhålla att effter det Zedelwisaren Her Madz i Karcko hafuer haft stoor tilsöckning och gestning aff H. K. M:z folck som opå den tijd följde H. K. M:tz emedhan han är vdj stoor almenwegh fram för andre,

Derföre så hafuer iagh opå Högb:te H. K. M:tz wegne och nådige behagh effterlathit honom att wara förskonet medh dhen gierden på dette året honom bör vthgöre, huilcket man förmodar hoss H. K. M:t well blifuer beståt Och eder effter att rette Gudh befalendes Dat. Åbo Slott den 25 Marttij åhr 1614.

Jahan De la Gardie mpr.

367. Bref om förbättradt underhåll för Kyrkoherden Peder Johannis i Pargas. Dat. d. 2 April 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1782, bl. 117. — Jfr Första Samlingen af dessa Handlingar, N:o 459.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre witterligit att wår troo vndersåthe och Kijrkieheerde j Pargas S . Herr Peer haffuer åss j vnderdånighz besöcht och ödmiukeligen tilkenna giffuit, Att han vdi een stor Farwägh sitter och warder vdi alle tijder om åhret betunghat och besuerat medh stor gestningh så well aff krigzfålcket som aff och ahn förrese bådhe åht Finland, Rijsland, Lijfland så att dher wij icke nådigest wele honom hans wederlagh och vnderhold förbättre, befruchtar han sigh icke kunne någon gestningh uthstå vthan heller komme vdi alsomstörste fattigdom, Så alldenstundh åss åhr nogsampt om dhen lägenhett kunnigt, haffue wij hans ödmiuke bön uptagit och gunstelige effterlathe honom halfparten aff Tiende Span:ll vdi för:de S. effter som hans Antecessor för honom haft och nutith haffuer, åss til behagligh tijdh att niuthe och beholle, Dher wår Stådthollare Cammarerere, Fougdte och alle andre wethe sigh effter rette, Aff Åbå dhen 2 Aprilis Åhr etc. 1614.

Gustauus Adolphus.

368. Underhållsbref för en blind Prestman Henrik Eriksson. Dat. d. 9 April 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 363, bl. 291, N:o 379, bl. 37, och N:o 3582, bl. 13. — Jfr. ofvan akten N:o 219.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre witterligit, att wij aff gunst och nåde Så och för det denne breffwisare och fordom prästeman, her Hendrich Erichson i wårnäsby hafuer lijdit stor skade aff wådh Eld, eliest och ähr blindh, och så kommen wtaff sig, att han icke kan hielpe sig medh, så frampt wij icke wele hielpe honom nogot till föde och vppehelle, Så hafue wij hans ödmiuke bön i så motte nådigest ahnseedt och gunsteligen effter latit, Såth wij och nu medh dette wårt öpne breff vnne och effter lathe honom Trij åhrs frihett för åhrlige wthlagor, såm bör vthgå aff thet hemman såm han bor vpå, Såsom och Tijo T:nor Spanmoll till hielp åhrligen så lenge han lefuer, huilckedt proviantzmestaren her i Finland honom åhrligen wthan nogon affkortning lefrere skall, Der wårt Cammerod, Cammerere och Prouiantzmestere hafue sigh effther rätte. Aff Abå Slått den 9 Aprilis åhr etc. 1614.

Gustaphus Adolph.'

A tergo:

Copia af H. K. M:z breff Een blindh prestman Här Hindrich j Wuornäss gifuit till wndherhåld af profuianteth åhrlighen att bekomma — 10 T:nor Spanmoll 1614.

369. Mahnebreff för Kyrckieherden i Åbo Stadh. Af Åboo Slott. Den 15 Aprilis, Ååhr etc. 1614.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1614. Sid. 566.

Wij Gustaff Adolph etc. Göre wetterligit, att efther oss älskeligh wår troo Vndersåthe och Kyrckieherde här i Åbo Stadh, hederligh och wällärd Mester Gregorius, hafwer opå sine och sijn Hwstroos förre Mans wegne en stoor hoop Gäldenärer här i Finland, som hafwe temeligh Summa Penninger inne medh sigh och när han them mahner och kräfwer

om Bethalningen, så fåår han inthet anned än snöppelige ord af Somblige, och Somblige vppeholle honom medh fagre ord den ene tijden efther den andre; Ödmiukeligen fördenskuldh bedit, att wij wille förhielpe honom i Saken, Det han må kunne komme till sin bethalning. Så aldenstund att thet är vthi sigh Sielft Rätt och Rättwijst, att hwar må bekomme thett, som han kan ware berättiged till; Därföre så hafwe wij hans ödmiuke böhn och begären nådigst anseedt och gunsteligen wndt och eftherlatid honom dette wårt Mahnebreff, att han fritt och obehindred må lathe Kräffwie sine Gäldenährer, som han kan hafwe Skähl och Bewijs, att nogot aff kräfwie, ehwar the då här i Landed boendes äre, thet ware sigh Adell eller Oadell, Prester, Bårgare eller Bönder, j Städerne eller på Landzbygden. Befale fördenskuldh här medh wåre Stadthollere, Befalningzmän, Fougder, Bårgmestere och Rådh i Städerne, att the opå wåre wegne förhielpe honom, Dett han eller hans Fullmächtige wthan nogon lång och widere förhaalning och Vppeholdningh må kunne komme till sin betalningh. Där alle, och hwar i synnerheet, som oss medh hörsamheet och lydne förplichtede åhre, och för wåre skuldh wele och skole göre och låthe, wette sigh eftherrätte. Datum ut Supra.

370. Bref om wederlag för Kyrkoherden i Nousis Melchior Eschilli Kennitii enka Walborg Mårtensdotter. Dat. d. 26 April 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1771, bl. 42.

Wij Gustaff Adolph &c. Wij lathe eder weete Johan Pontusson att wij Nådigest hafue tilsagdt denne brefuiserska Walborgh Mårtensdotter wederlag för the Sextijå och Tree T:nor Spann:ll Såm *) henne stella therföre tilfrijdz aff Fougdenes Opbördh i Maskå häredhe. Gudh eder befalandes. Aff Åbo Slott den 26 Aprilis Åhr 1615 [bör vara 1614].

Gustavus Adolphus.

*) Flera ord bortlemnade!

In margine:

Lijder opå 63 T:nor spmll som hwstru Wallborgh S. Her Möllkes Kirkeherdens i Nousis effter lefuerske af Cronon bekomme skall.

371. Bref på hemmanet Högsar för Kyrkoherden Lars Canuti i Nagu. Dat. d. 27 April 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1765, bl. 69, och Tilläggshandlingar N:o 224, bl. 16.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre witterligit, att wij aff gunst och nådhe haffwe vndt och effterlathet, såsom wij och nu med dette wårtt öpne breff vnne och effterlathe denne Breffwijsare och Kijrckeherde vthi Naffwo, her Lars Canuti, det hemman han besitter Höksar Fempton stånger qvitt och fritt att niutha bruka och behålla oss till een behageligh tijdh, Der wårt Cammarrådh Cammererere, Fougdten och alle andre wethe sigh effterrätte. Aff Abo den 27 Aprilis, åhr etc. 1614.

Vnder H: K: M:tz egen håndh
och Secret.

372. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Nådendal Olavi Eschilli enka Margreta Larsdotter. Dat. d. 28 April 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1771, bl. 17 v. och 35 v.

Gustaff Adolph &c. Wij lathe Dig wethe Hans Hansson adt denne brefuiserska Margreta Larsdotter S. Her Olufz eftherlefwerska i Nådhendall hafuer här för oss warit och i vnderdånighz klageligen gifuit tilkänna att hon will optage eett ödhes heman adt boo opå. Ödmiuckeligen fördenskuld bidit att hon någon frijhz för vthlagorne niuthe måtte. Så hafue wij hennes bön i så motto nådigest anseedt och gunsteligen vndt och efterlatit att hon det må vptage niuthe och beholle, Så på thz att hon må dett deste bettre komma vdi brwk och till macht igen hafue wij nådigest tilsagdt

henne Tree åhrs frijhz Befale fördenskuld adt thu denna samme frijhz niuthe late. Der rette Dig effter. Aff Abo Stadh den 28 Aprilis 614.

Gustavus Adolphus.

373. Frihets- och underhållsbref för Kyrkoherden Petrus Johannis i Pargas. Dat. d. 29 April 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1774, bl. 119, och 1782, bl. 104.

Gustaf Adolph medh Gudz Nåde &c.

Wår sijnnerlige gunst och Nådige benägenheet medh gudh tilförende etc. Effter Her Johan Delagardie wår troo vndersåthe och Kyrkieheerde vthi Pargas S. hafuer (: thet Gudh bettre :) genom wådeld mist Prestgården och lijditt stoor skada på sitt husgerådh både på böker och huadh han hafuer åth, och derföre ähr nödtrengd at besökia oss om någon hielp sigh till vprettelsse Wij hafue fördenskuldh gunsteligen effterlathet honom på hans åhrlige och seduanlige vthlagur fijra Åhrs frijheet, Såsom och dette åhret, föruthen sitt wanlige och tildeelte vnderhåld, vndt och gifuitt honom tålf T:nor Span:ll Befale eder fördenskuld att i lathe honom samme frijheet niuta Såsom och lathe fougdten honom för:te Span:ll lefrere, anten af tienden eller huadh vpbördh han kan hafue, der i wele eder efterrätte Gudh eder befalendes Af Abo den 29 Aprilis Åhr 1614.

Gustauus Adolphus.

Marginalanteckning:

Her Peer i Pargas.

374. För en Ryttere opå Wäsilax Kyrkietiende. Aff Helsingefors den 16 Maij Ååhr etc. 1614.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1614, sid. 693.

Wij Gustaff Adolph etc. Göre wetterligit, att wij af gunst och nåde, Såsom och för trogen tienst, som denne wåre troo Tienere och Rythare, Eskild Knutzson, oss här till giordt

och bewijst hafwer, thett samma han här efther förplichted wara skall att göre och bewijse, så länge han lefwer, hafwe vndt och eftherlatedt, Såsom wij och nu medh dette wårth öpne Bref vnne och eftherlåthe honom all den behollen Tijende Spanmåhl, som vthj Wesilax Sochn åhrligen falla kan, vndantagandes den deel, som kyrckian till Wederlagh och Presten till wijn och oblater tillförende efterlatedh är, att niutha och beholle, och där före göre oss och Cronan tillbörligh Rosstienst. Där wårt Cammer rådh Camererere, Fougdher etc. Aff Helsingefors den 16 Maij, Åhr etc. 1614.

375. Förswarelsse Bref för en Prest Enckie. Aff Tiusterbij den 23 Maij, Åhr etc. 1614.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1614, sid 730.

Wij Gustaff Adolph. Göre wetterligitt, att wij aff gunst och nådhe hafwe tagid och annammed denne Brefwijserske, H. Brijtha S. Herr Peders Eftherlefwerske i Lappeträskz Cappelegiäldh, wthij wårt Konungzlige hägn, Währn, frid och förswahr till Lagh och Rätte, så att hwar nogon hafwer henne att nogott tiltahle, skall thett ske lagligen och icke eliest. Förbiude fördenskuldh här medh alle, som oss medh höhrsamheet och lydne förplichtade åhre, att tilfoge henne här emooth hinder eller meen i nogon motto. Där huar i sin stadh hafwer sigh eftherrätte. Datum ut Supra.

376. Confirmationsbref på underhåll för Kyrkoherden i Sjundeå Mårten Eschilli. Dat. d. 24 Maj 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3582, bl. 17 v., och N:o 3591, bl 148. —. Ett lika lydande bref, utom att underhållets belopp icke är angifvet, förekommer i Finl:s Statsarkiv N:o 3642, bl. 60, och N:o 3647, bl. 209.

Wij Gustaf Adolph &c.

Göre witterlighit att wij aff gunst och nådhe hafue vndt och effterlatit och Confirmeret, som wij och nu medh dette wårt öpne breeff vnne och Confirmere (Saligh hooss

Gudhi j åminnelsse) Konungh Johans breff, att Her Mårten Eschilli, Kyrckie Heerde vdi Siundo Sochnn, må frijdt niuthe och behålle thet vnderhåldh, som j förb:te breff vthtryckelighen förb:tt ähr, Nemligh Spannemåll Fijre pundh Dhet wårt Cammerådh, Cammarere och Fogdter ther sammastedhis hafue sigh efterrätte, Aff Tiusterby gårdh then 24 Maij Åhr 1614.

377. Presterskapets i Österbottens norra prosteri qvitto å bekommet underhåll. Dat. 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4882, bl. 22.

Bekenne wij Presterskapett vthj Nårre Prousterijdtt i Österbåtthn oss hafwe effter H: K: Mai:tz Fullmacht bekommitt af Ehrligh och Förståndigh Torsten Swensson Befalningzman der sammestädz Spann:ll — Siutije Tunnor hwardere till wår Vnderhåld, Såsom och för Biblien och Trijck Tunnan, Till wisso att dette så vthj Sanning är, Tryckie wij wåre Signedter här nedhan före, och wårtt Nampn mz egne Hender vnderskrifwe, Datum wedh Laga Sommar Tingett I Nårre Prousterijdtt, Anno etc. 1614.

Simon Nicolaii Kirckie Heerde i Kemi (Sig.)	Jacobus olavi Jioensis (Sig.)	Johannes Henrici in Wlo (Sig.)
Henricus Laurentij in Limingo (Sig.)	Mathias Georgii Saloensis (Sig.)	Johannes Clementis Pijhäiokiensis (Sig.)
Petrus Michaelis Calajokius (Sig.)	Gregorius Petrj wid Caianebårgh (Sig.)	Ericus Jacobi Lochtoensis (Sig.)
Carolus Ericj Karlebijensis (Sig.)	Martinus Jacobi Kronobijensis (Sig.)	Ericus Hendricj (Sig.) [i Carlö]

378. Confirmationsbref på årligt underhåll för Presterskapet i Viborgs stad. Dat. d. 2 Juni 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5987, bl. 12 v., och 5988, bl. 8 v. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 379. — Kon. Gustaf Adolf befann sig i början af Juli månad 1614 i Narva, men i början af Juni månad samma år i Viborg.

Wij Gustaf Adolph &c. Göre witterligitt, att wij af gunst och nåde hafue vndt, Confirmeret och stadfest, sosom Wij och nu mz detta wårt öpne Bref Confirmere och stadfeste, att Presterskapedt här i Wijborgh stadh må niuthe och behålle sin vanlighe och åhrlighe Vnderhåldh, efter den Ordningh, som Wår Salighe Khäre her fader them vndt och efter latidh hafuer, aldeles efter dett brefs lijdelse, som der opå tilförende vtgångitt är, Biude och Befalle för den skuldh här medh wår Stådthållare sampt Fougder, som them theris Vnderhåldh lefuerere skolle, att the icke göre them här emott hinder eller mhen i någon måttå. Af Wijborgz Slått den 2 Julij [! = Junij] Åhr etc. 1614.

Gustavus Adolphus.

379. Frihetsbref på ett hemman för Kapellanen i Viborg Martinus Thomæ. Dat. d. 3 Juni 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5980, bl. 77. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:ris 473 o. 516.

Wij Gustaff Adolph &c. Giöre witterligit att effter thenne Breffwijsare och Cappellaan Her Marthinus Thomæ haffuer lidit stor skada aff wådeelldh och elliest mist itt stycke aff sijn tomptt Backare benemd vnder wallen Ödmiukeligen fördenschuldh bedit att Wij honom frijheett upå thet heeman som han köpt haffuer uthi Näteläby i Stranda häredt beleget N. een Siettedeels Skatt wille niutte lathe. Så haffue wij hans ödmiuke bön i szå måtto ahnseedtt och gunsteligen vntt och effterlatitt som wij och nu med dette wårt öpne Breeff vnne och effterlathe honom samme heeman frijtt och qwijtt niuthe, bruke och behålle för åhrlige vthlagur och

Skiutzferder oss till een behageligh tijdh, Der wårtt Cammerådh, Cammererare och Fougter ther sammestedz weett sig efterrätte. Aff Wijbårgs Slått denn 3 Junij Åhr 1614.

Gustauus Adolphus.

380. Frihetsbref för Kyrkoherden i Nykyrka Gregorius Matthiæ. Dat. d. 3 Juni 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:ris 5964, bl. 153, och 5990, bl. 43.

Wij Göstaff Adolph &c. Göre witterligitt, att efter thenne brefwijsare och Kyrkioheerde vthi Nykyrkio Sochn, Her Gregorius Mathiæ, är så Elendig och vtfattig, att han ingen tingh hafuer rådh, att vtgöra, huarken vthi ett eller annatt. Derföre så hafue Wij af gunst och nåde, såsom och [för] hans store Fattigdoms och Armodz skuldh vnndt och efterlåtitt, som Wij och nu medh dette wårt öpne breff vnne och efterlåte, att han må niute frijheett för alt thett honom bör vtgöra vthi fyre åhrs tijdh tilgörandes, så lenge han kan sig komma nogorlunda före igen, Der wårt Cammerrodh, Cammerere och Fougdter ther sammestädes wethe sig efter rätte etc. Aff Wiborg Slått then 3 Junij åhr etc. 1614.

Gustauus Adolph.

Olef
Olefsån.

381. För Peder Påwelssons Eftherleffwerske opå Godz. Aff Wijborgh den 7 Junij, Ååhr etc. 1614.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1614, sid. 818. — Peder Pawelsson var son till Biskop Paul Iwsten.

Wij Gustaff Adolph etc. Göre wetterligitt, att wij af gunst och Nådhe hafwe vndt och eftherlatid, efther som wij och nu här medh vnne och eftherlåthe denne Brefwijserska, H. Anna Matzdotter, Den Gården vthi Justila by i Wijborgz Sochn, som hennes framledne Man, Peder Påwelsson, wnder Skatte hafwer tilkommid, och hon alt här till innehaft och besuttid, vnder Frälsse och frijheet wthi hennes Lijfztijdh att

niuthe, brwke och behålle; Män sedan skall hon ware wnder Skatten. Wij hafwe henne och därhoos nådigst eftherlatid till Förlähningh En Skatt Jord, wthi samme bij belägen, oss till behageligh tijdh vnder samma Frijheet att niuthe och beholle. Där wår Stadthollere, Camererare och Fougden wette sigh eftherrätte. Datum ut Supra.

382. Bref om frihet från utlagor för de gods, som tillhöra Biskop Erik i Åbo. Dat. d. 18 Juni 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1757, bl. 126.

Helsen medh Gudh altzmechtig tilförende etc. Jagh kan ider Jonn Erichsson icke förhålle att dhen Ehrwijrdige Herren Mester Erich Biscopen i Åbo hafuer warit her hoss migh och til kenne gifuit attj opå det åhret 1613 fordre vthlagur af dhe godzen honom tilhöre, Och aldenstundh han hafuer (höglåflig i åminnelsse hoss gudhj) Konungh Jahans bref under frihet och frelsse, huilcket honom nu af H: K: M:t nådigest ähr Confirmeret och stadhfest vnder adelige preuileger och frijhz, Derföre szå befaler man eder på Hög:te H. K. M:tz wegne attj rette eder efther Konungzlige brefs innehold och honom på dhe godzen ingen intrång göre eller göre lathe, ther retter Jder efther gudh befalendes. Dat. Åbo Slott den 18 Junij Åhr etc. 1614.

Jahan De la Gardie mpr.

383. Bref om Klockarnes underhåll. Dat. d. 14 September 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4894, bl. 168.

Hellsen medh Gudh tillförende Effter dett Erich Anderssoh att H. K. M:tt strängelighen befaltt hafuer Att alle Kläckare här i Landett skulle Åhrlighenn bekåmma till Wnderhålld Spah:ll Tree T:r Och näghre udj edher befallningh sigh besuäre att the dett icke på Åhr 1612 och 1613 bekåmmitt haffua, Befaller fördenskulld På H. K. M:tz wägner, Att i

dem på för:de Åhren medh för:de Tree T:r Span:ll tillfridz ställe wele aff Öffuerlöps Tienden Att the sigh der öfuer wijdhare eij besuäre måtte. Här i wele edher effter rätte. Gudh befallandes. Aff Wasa den 14 Septemb. 614.

Erich
Hare mpr.

384. Bref om underhåll för Slottspredikanten i Åbo Thomas Simonis. Dat. d. 22 September 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1771, bl. 109.

Effter thz Pädher Olwffzon, att Hederlige och Wällärde man Her Thomas Simonis Slotz Prädikant hafwer H. K. M:tz beställningh åhrligen att hafwa thill löön och vnder håldh Penningar 24 Daler Spannemåll — 32 T:nor Oxa 1 st. Fåår — 2 st. Hafra — 6 T:nor Höö — 12 åhmar Smör — 4ℬ. Görer fördenskuldh wäll och låther honom förschrifne Partzeler bekomma nähr han der på fordrandes warder, Gudh edher befalatt Datum den 22 Septembris 1614.

Hans
Henrichssonn.

385. Frihetsbref på Högzsala [= Högsar] by för Kyrkoherden Lars Canuti i Nagu. Dat. d. 30 Oktober 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandlingar, N:o 224, bl. 16. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 483, och ofvan N:o 371.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre witterligitt att Denne breffwisare och Kyrkio Herdhe i Naugu Sochn, Her Larss, haffuer här för oss waritt och vthi vnderdånighet klageligen giffuit til kenne dett han boor vthi een stoor stråck wegh och haffuer mijkit tilsökningh aff wåre och Cronones Krigsfålck enär the aff och ahn dher ighenom förrese, derföre haffue wij aff gunst och nådhe vndt och effterlåthet, som wij och nu medh dette wårtt öpne breff vnne och effter låthe ho-

nom hele Högsalabij i för:te Sochn fritt och quitt oss till een behageligh tijdh för Åhrlige och wisse vthlagor att niuthe bruke och beholle, Der wåre Ståtthollare Cammerådh Cammererere, Fougdter som nu ähre eller här effter för ordnett wardher hafue sigh effterrätthe, Jcke görendes honom här emott hinder eller förfångh i noghen motto, Aff gull Cronas redh dhen 30 octobris Åhr 1614.

Gustauus Adolphus.

386. Frihetsbref på ett torp för Kapellanen i Korpo Martinus Sigfridi. Dat. d. 1 November 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1771, bl. 52.

Wij Gustaff Adolph &c: Gör witterligit att wij af gunst och nådhe hafue vndt och eftherlathz denne wår vndersåthe och Prestman Martinus Sigfridi [i Korpo] ett ödhes Tårp Keelö be:d quitt och frijtt att niutha bruke och beholle, för alle åhrlige wisse uthlagor vthi Tree åhr och sedan när den frijheten ähr vthe skall han beholle till en behagelig tijdh. Der wår Cammarrådh Cammarerere Fougter och alle andre wethe sig efther rette. Aff Kårpå Ström den 1 Nouemb. a:o 1614.

Gustavus Adolphus.

In margine:

Her Mårtens i Kårpå Sochn bewijs opå Keelö j för:ne Kårpå Sochn.

387. Frihetsbref på ett hemman för en Prestenka Elsa Knutsdotter. Dat. d. 2 November 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1771, bl. 52. — Elsa Knutsdotter var sannolikt enka efter Kyrkoherden i Korpo Andreas Thomæ Petræus.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre witterligit att wij af gunst och nådher hafue vndt och eftherlathz Som wij och nu mz dette wårt öpne bref vnne och eftherlathe denne brefuiserska och Prest Enckie Hustru Elza Knutzdotter dett hem-

manedh Såm hon aff ödhe vptagit hafuer vthbij be:d i Kårpå Sochn frijtt och quitt för Åhrlige uthlagor niutha bruka och beholla Så lenge hon enckie ähr och ehrligen förholler sig. Der wårt Cammarrådh, Cammarerere Fougter och alle andre hafue sigh efther rette icke görandes henne här emott hinder eller förfong i någon måtto. Af Korpå Ström den 2 Nouembris a:o etc. 1614.

Gustavus Adolphus.

In margine:

Hustru Ellses I Kirckeby j Kårpå S. bref opå frijhz opå sitt heman.

388. Frihetsbref på jord för Kyrkoherden i Korpo Jöns Laurentii. Dat. d. 11 November 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandl:r N:o 224, bl. 24.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre witterligitt, att wår troo vndersåthe och Kyrkie Heerde i Korpo Sochnn här i finlandh, Her Jöns Laurentij hafuer oss i vnderdånighett giffuidt til kenna, Att honom then tijdh han war fältt Arklij predicantt, rästadhe fijre Åhrs lhön, som han aff Cronan haffuer till att fordra. Ödmiuckeligen begerandes att wij honom nogon frijhett opå sin eghin Skatte Jordh i Pargas Sochnn vthj Södmobij wnne wele, huilckens ödmiucke begäran wij nådigest anseedt haffue. Och aff gunst och Nådhe vndt och efflerlathett, effter som wij och nu medh dette wårtt öpne breff unne och effterlathe att han Sexton Stenger Jordh vthi förbe:de bij [fritt] för Åhrlige och wijsse vthlagur att niuthe brucka och behålla vthi fijre Åhrs tijdh. Der wåre Stadhållare, Cammarrådh, Cammererere, Fougdter och andre wethe sigh effterrätta, Aff Korpo Ström then 11 Nouembris Åhr 1614.

Gustauus Adolphus.

389. Bref om Capitularium och Presterskapets i Åbo underhåll. Dat. d. 7 December 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1771, bl. 202. — Jfr Waaranen, Urkunder. IV, sid. 343.

Effter Capitulares och Prästerskapet wdj Åbo sigh besuäredtt icke hafue några wisse Kyrkio tijender eller Ortter, der the wetha att tillgå deris wnderhåldh etc. Derföre hafuer Högbe:te K. M:z alles wår Nådig:te Konung befaledt them tilldeele wisse Kyrckiotiende hurw mykitt hwar för [sigh] Åhrligen hafua skall effter som andre wdj Swerige, som Högh:te H: K: M:z [bref] förmäler Dateret wdj Flijshamn denn 4 Nouembr. 1614 Derföre är hwariom och enom blifuidt tilldelt dette året att bekomma, som effterfölier wppå Höghbe[:te] K. M:z. nådige behagh och widare Confirmation etc.

Biscopen vdj Åbo all behållin Tijende vdj Lundo S. Carinn, Sagu mz Pargas Sochnner vdj Pijckiö häredt, när Kyrckieherdernes tertialer, Wijnnkorn, Doomkyrckie Biblietryckz och Klockare tunnorne ähr afdragne. Doch skall Kyrckeheerdenn effter Höghb:te H:s K. M:z breff bekomma halfue tijendenn vdj förskr:ne Pargas Sochn sampt Letala och Nijkijrckie Sochner vdj Wemo häredtt.

Kyrckeherden i Åbo all behållin tijende i Wårfru och Nousis Sochnner mz Rijmöttö kyrcketijende när Kyrckeherden ibidem halftijende mz öfuerskrifne tunor ähre afdragne.

M. Joachim Scholmestare i Åbo all behållin Tijende vdj Loimiåki och Hwittis Sochner vdj Neder Sategunden såsom och all behållin tijende vdj Nagu Sochn i Pijcköö häredt när Kirckeherden der samestedes aftager 20 t:nor som honom förlänt ähre.

M. Gabriel Lector Theologie vdj Åbo all behållin tijånde vdj Reeso Sochn och Meri Masko Cappelegeldh, effter Höghb: K: M:s bref Datum denn 4 Septemb: 612 förmäler.

M. Michacl Conrector vdj Abo all oförläntt tijende vdj Lemo Sochnn, såsom och all behållin tijende vdj Masko Sochn och Rusko cappele geldh när 24 t:nor ähre afdragne som Kyrckeherden i Masko äre förläntte.

Oeconomus vdj Åbo all behållin tijendh vdj Pöytis Sochnn i Masko häredt och Pijcköö kircke tijenden vdj Pijcköö häredt etc.

Dij tre finske Cappalaner vthi Åbo all behållin tiondh vdj Halicko Sochn och dertill 12 t:nor af Pemar Sochn vdj Halicko häredt.

Datum den 7 Decembr. Åhr 1614.

Boo Wernerson Hans Hindrichsson.

390. Frihetsbref på ett hemman för Fältpredikanten Paulus Johannis. Dat. d. 13 December 1614.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1771, bl. 47.

Konung Ma:z till Swerige etc. Mijn Allernådig:te Konungz och Herres vnderdånige och troskijllige tienere Sweriges Rijkes Rådh och förordnadt Felttherre vdi Rijszlandh, Jag Jacobus Delagardie Frijherre till Ekholm, Herre till Kålka och Runssöö Gör wetterligit, Att efther brefwisere, Hederlig och wällärdh Her Paulus Johannis hafuer en tijdh lång latit sig vdi Lijfland för en Predicant under en phana Rijttere bruka och ringe till besoldningh för manghell på Peninger bekommit. Så hafuer han och sedhermhere vdi Rijszlandh vdi någre Åhr giordt Rustienest genom sin tienere för det hemanedt såm han under halfannan marck Skatt Jordh vdi Nåndall Kijrckiobij J Reeså Sochn Hertula be:d besitter. Och aldenstund han ähr der igenom, att han hafuer mist en hoop hestar för Rijckzens fiender mijkit af sig kommen, Så att han ingen ijttermere Rustienst göre kan, för än han kan komma sig någorlunda före igen. Hwarföre hafuer Jag vpå K: Mtz: min Allernådig:te Konungz och Herres wägne Såsom och mitt ombetrodde Kall och Embetes wegne eftherlathz,

att han må b:te heman opå H: K: Mtz nådige behag och till thess hans lägenheet kan så medgifne, Att han kan H: K: Mt: om befordringh vdi samma saak vdi underdånighz att besökie frijtt för åhrlige vthlagor niuthe och beholle. Begerer fördenskulld här mz af H:te K: Mtz: Stådthollare och Cammarerere här vdi Landzortten, Att the wele lathe honom samme heman frijtt och obehindret niuthe intill widare Confirmation ifrå K: M:tz Och förbiuder Fougderne att the honom här emott inthz hinder meen eller någon oförrett tilfoge. Til wisso vnder mitt Signet och egen håndh. Af Åbo Slott den 13 Decembris A:o etc. 1614.

Jacobus Delagardie.

391. Kyrkoherden i Wekkelaks Bertil Bertilssons underdåniga supplik om understöd. Dat. 1614.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Wekkelaks församling.

Mijn Nådigste Herre och Konungh her Gustaff Adolff Swerighes Arffurste etc. önskar Jagh Endoch owerdig aff Gudh Fadher genom Jesum Christum, i thenn helgha Anda welsignelse, all Andeligh och timeligh wällfärdh.

Mijn Nådigeste Herre och Konungh, giffwer iagh owerdigh gudz ordz tienare och Fordom Cappelann i Wekelax Sochn, wti Kymmene Gårdz Lhänn, wnderdonighen Min Nådigheste Herre och Konungh tillkenne, Att iagh Fattigh Man i För:de Sochnn, wedh pass 20 åhr, wedh stoor alman wegh waridtt haffuer, Och icke Allenast åhr iagh wttgesst, wthan och genom wttlenske Såldhather, mist mijne Kläder, och Allt Annat, hwad som iagh hafft haffuer. Och Nu åhr etc 1614 bleff iagh owerdigh promotus och ordineratt, att iagh ibidem wedh stråck alman wegh, owerdigh kirckeherde wara skall, och ingen tingh haffuer iagh wti mitt wåldh, Förwthan then Litzla Tienden Tertiall, hwilcken belöper sigh aff bönderne

— 7 t:nor 20 wack. Sp:ll och haffra — 4 t:r, Såsom Reckenskaps Förslagh wttwijsar. Ther aff moste iagh owerdigh wttgöra bådhe pålagår och Elssborgz Lössn — 24 Daler tillgörandes om årett, Förwthan hwar dagz till söckningh. Ther Före ähr Iagh owerdigh För Jesu Nampn skull ödmiuckeligen och wnderdonigen bönn Fallen till mijn Nådigeste Herres och Konungz gunst och Nådhe, att Jagh wttarmadtt, aff min Nådigeste Herre och Konungh kunde bekomma någon hielp på Taxeringen, och Elssborgz lössn någott mindre. Och niutha then Litzla tienden, samptt ödis Jordh hwilchen lenge öde legadtt haffuer.

Här wppå Förwenthar Iagh owerdigh aff mijn Nådigeste Herres och Konungz Maiestett trösteligt Swar, Mijn Nådigeste Herres och Konungz Maiestett lönn Tagandes warder aff Gudi.

Nådigeste Herres och Konungz
wnderdonige tienere
bertill bertilson } wttarmatt Finne

392. Bref om uppbörd af gärder från Presterskapet i Österbottens norra prosteri. Dat. d. 19 Februari 1615.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4896, bl. 157. — Ett lika lydande bref, ställdt till Fogden i Österbottens södra prosteri Erich Andersson och gällande Presterskapet derstädes, ingår i F. S. N:o 4900, bl. 145.

Gustaf Adolph &c.

Wår gunsth tillförende etc. Wij lathe tigh wethe Jost Morthenson, att Menige Presterskap i Norre Prosteridh i Östrebothen hafue hafft theres budh hijt till oss, och iblandh andre theres beswäringer klageligen gifuit tillkenna, att theres åhrswext på dette förlidne åhr, ähr af köldh och mijken wäthe aldeles bortfrusen och förderfuet, så att the ingen rådh hafue till att vthgöre then Gerde

Spannemållen som pålagdt är, Och förthenskuldh ödmiukeligen begeret blifue medh för:de gerdh förskondt, Så hafue wij till theres begeren Nådigest bewilligit och efftterlathet att the må blifua frij för thet Foderkorn the på samma Gerdh vthgöra bordhe. Men för Miöll Malt och grijnn skole the vthgöre andre Pertzeledler [!] effter werderingen såsom wår medföllidandhe wnderschrifne Ordningh vthwiser, Hvarföre befale wij tigh att tu effter bemälthe ordningh vpbär af Presteskapet samma Pertzeler Och ändeligen så lager att all gerden ligger till redz när der opå beskedh gifz hvart hon skall lefreres. Der rätte tigh effter. Af Wäsby gårdh den 19 Februarij åhr etc. 1615.

Gustauus Adolphus mpr.

Utanskrift:

Till wår troo tienere och Fougdte vthi Norr Pråsteridh i Österbothen, Jost Morthennsonn etc.

Nådeligen.

bl 159.

Effter denne Ordningh hafue wij Nådigest bewiljadt att Vndersåthere vthi Östrebothen i Norr Pråsterijdh skole vthgöre effterschrefne Fetalie Pertzeler för den Spannemålz gärdh som pålagdt åhr för åhr etc. 1614

För	1 T:na Miöll	8 Mark
	1 T:na Malt	8 Mark
	1 T:na grijn	3 Daler

Der emott skole the vtgöre och lefrere, som Fougdten opbära skall.

1 ℔ Kiött	2 Mark
1 ℔ Smör	1 Daler
1 ℔ Torfisch	2 Mark
1 tijnna Strömingh	10 Mark

effter han i förledne åhr lithet hafuer warit tillfångz.

1	gill OxeHudh	6	Mark
1	gill KooHudh	4	Mark
1	gott Bockskinn	2	Mark
1	T:na Tiära	4	Mark

Gustauus Adolphus mpr.

393. Frihetsbref på ett halft hemman för Kyrkoherden i Nousis Melchioris Eschilli enka Walborg Mårtensdotter. Dat. d. 30 Mars 1615.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1771, bl. 31.

Effter thz Päder Oluffszonn att Zedelwiserska H: Walborg Mortens dotter S: Her Melchiors eftherlefwerske i Nousis hafwer H. K. M:tz breff, dat. d. 26 Aprilis 1614, att bekomma i wederlag för then Spannemåll hon thill Cronones behoff försträckt hafwer, Nämligen 63 T:nor, Szå aldenstund intitt ähr i förrådh henne med betala Beghärer hon att hon thz halfwa heman i Killas som hon besitter må för åhrlige partzelerne frij niuta opå Högh:te H. K. M:tz breff, thill så länge hon sig der på widare kan förskaffa H. K. M:tz breff. J wele fördenskuldh opå H. K. M:tz nådige behag låtha henne thz obehindratt niuta, hwilket vthi för:te Summa skall afräknadt blifwa. Datum den 30 Martij 1615.

Hans
Henrichsson.

394. Frihetsbref på ett hemman för Kapellanen Johannes Martini Teitt i Perno. Dat. d. 29 April 1615.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandlingar N:o 264 a, bl. 8 v.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre witterligitt att wij aff gunst och nåde, så och för trogen tienst som denne breffuisare Her Hans Teitt wår Salige Her fadher höglåffligh i åminnelsse och sedan Oss, emott wåre och Suerigis Rikes

fiender giordt och bewijst haffuer, den samma han och här effter skall wara förplichtat att bewijsa Oss och Suerigis Crono så lenge han leffuer etc. haffue vndt och effterlatit, som wij och nu vthi dette wårtt öpne breffs krafft, oss till een behageligh tidh, nådigast vnne och effterlathe honom sitt hemman, som håller Tuå Skattar och han sielff bessiter liggiendes vthi Teittom by i Perno Sochn, frijtt och quitt för för alle vtlagur, wisse så wäll som owisse, att niutha, bruka och behålla, doch medh detta beskedh, att Renttan, som der aff vtgå bör, skall honom såsom andre Ryttare på the hemman haffue, affdragas vthi hans lön, effter den Ordning wij opå Ryttares belöning haffue göra lathit, Der emott skall han wara förplichtat att göra Oss så här effter som tillförende Rusttienst för för:de Tuå Skattar, såsom och wara wederredhå att efferkomma och medh flijtt utretta huadh som hans Ryttmestare honom på wåre wegne Oss och Suerigis Crono till gagn befalendes warder, Huar han dett icke gör Thå skall han wara förtäncktt att mista förläningen. Förbiude för den skuld wåre Cammarrådh, Cammarerere och fougter dersammestedz, som nu ähr eller här effter förordnass, att de honom här emott inthet förhinder göre, der medh sker wår nådige willie, och alle som Oss medh hörsamhet och lydnå förplichtade äre, wethe sig effterrätta. Aff Stocholm den 29 Aprilis åhr etc. 1615.

Gustaff Adolph.

395. Frihetsbref på hemman för Kyrkoherden i Saltvik Eestho. Dat. d. 14 Juni 1615.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1865, bl. 111, och N:o 1830, bl. 22.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre wetterligit, att effter denne brefuisere och Kyrckehärde i Salttwijck på Ålandh Her Simon ähr blifuen förlammat för Rijkzenns fiender i Lijfflandh. Haffue wij fördenskuld af gunst och nådhe, Såsom och för hans Swedhe och werck skuld nådigest vndt och

efflerlåtitt såm wij och nu medh dette wårtt öpne breff vnne och effterlåte honom the tw heman Köljärffui och Kärkölä i Finlandh vthi Meri Maskå Sochn belägne frij för alle dagz:ker Kiörtzlar, Förslor, Skiutzfärder och gästningar, oss till Eenn behageligh tijdh att niutta och behålla, Der wårtt Cammerrådh, Cammarerere, Fougter och alle andre wette sigh effterrätta, Aff Stockholm den 14 Junij Åhr etc. 1615.

Gustavus Adolphus etc.

396. Bref om frihet på jord för Kyrkoherden Erik i Kjulo. Dat. d. 25 Juni 1615.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2516, bl. 57.

Hellsen medh Gudh alltijdh thillforenne etc. Effter dett Carll Giliuson att her Erich Kijrkieherde i Kiulo Cappellgelld hafuer ingen Presteboll ähr fördenskulld honom effter latit aff S: Höghlåfligh (: i Åminnellsse hos Gudhi :) Konungh Carll thill Presteblooll Siw öres landh i Kepola by thill att niutte och bruke under samme frijheter som alle andre Prester effiersom H. K. M:ttz breff der om wijdere förmäler, Och beswärer han sigh dett i wele fordre aff honom der aff vthlagur lijke som af Crone och Skatte hemman, Hwarföre så befhaler man eder opå H. K. M:tz wägne dett i icke göre honom här emoth någon inpass uthan lathe honom Niuthe H. K. M:ttz bref thill godho, som der på bebrefuedt ähr, på dett han icke wijdere måtte hafue sigh der öfuer thill att beklage Der Retter eder effter Gudh befalendes, Datum Kiuloholm den 25 Junij Åhr 1615.

Jahan De la Gardie mpr.

397. Tillståndsbref för Kapellanen i Åbo Henricus Jacobi att begrafva sitt barn fritt i domkyrkans kor. Dat. d. 21 Augusti 1615.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 261, bl. 106. — Jfr Bidrag till Åbo Stads Historia I: 1, sid. 168.

Effter thz att H. Hindrich haffuer een tijdh lång waridh wår predicant och lärare, och haffuer boot i all dhen tijdh i sitt egit huus och mijckijt ther upå bekostatt, medhan dogh stadhen mz rätta skulle försörgt honom mz huus och han icke någhon wedherlagh dherföre bekåmmidh haf:r. Haffue wij fördenskuldh mz Ehrwördighe herrens Kyrkoheerdes samtijcke beuiliat, att för:de H. Hindrich sitt barn i sijn föräldrars graaff frijtt begraffua må mz klåckorna. Datum Åbo then 21 Aug. Anno 615.

Joachimus Matthiæ Stutæus — Claes Thomasson — Nils Erichson.

398. Kyrkoherden i Åbo Joachimus Matthiæ Stutæi qvitto på uppburet underhåll. Dat. d. 9 September 1615.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1765, bl. 121. — Simon Henriksson var Fogde i Piikkis härad.

Effter then Ordningen och utdeelningen som Hans Kong:e Maij:tz Cammererere wälachtighe Boo Wärnersson och Hans Hinrichson giorde på Åbo Capituli vnderhåld then 28 Novembris Anno 1614 hafwer iagh Joachimus Matthiæ Stutæus Kyrckieherde i Åbo vpbärit och vthbekommit af Tijenden i Nagu Sochn Spannmål = 6 T:or = 21 3/4 Cap:r på mitt vnderhåld pro A:o 614 hwilka högb:te hans Kong:e Ma:tz Befalningsman i Pijkie häredhe ährligh och wälachtat Simon Hinrichson migh lefwereradhe. Att thette så är i sanning till wisso skrifwer iagh mitt nampn medh eghen hand och

trycker Signetet här vnder. Datum Åbo then 9 Septembris åhr 1615.

Joachimus
Matthiæ Stutæus mpr. (Sig.)

399. Frihetsbref på hemman för Fältpredikanten Mårten Aronis. Dat. d. 13 September 1615.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 6775, bl. 50.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre witterligitt, Att wij aff gunst och Nåde, så och efther thz att denne wår vndersåthe H. Mårthen Aaronis tilförende en tijdh långh haffuer latit sigh bruka för Een Feltt predicantt, haffue vndt och förländt efter som wij och nu her medh vnne och förläne honom parkumäki och Maralabij i Randasalm Sochn, och Klosternäsz vdhi Säminge Sochn i Lille Safflax belegne quitt och Frij för alle åhrlige och wisse vthlagor oss till behaglig tijdh att niute och beholla, Der wår Ståthollere, Cammerrådh, Cammererare och Fougter wethe sigh effterrätte, Aff wårtt Feldtleger för Pleskou, denn 13 Septembris Åhr etc. 1615.

Gustauus Adolphus.

400. Förläningsbref på gård för Fältpredikanten Anders Martini. Dat. d. 6 Oktober 1615.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 5990, bl. 42 v.

Wij Gustaf Adolff &c. Giöre witterligitt att wij aff gunst och Nåde hafue wnndtt och förlänndt Effter som wij och nu medh dette wårtt öpne bref wnne och efterlåthe och förlänne Brefuisare och Feldtt Predikanntt wnnder wnge Linduitt Clafussonn Fahnne Herr Annders Marttini En half Skatt iordh i Tapaniemiby som Madtts Henttinen besitter i Agrape Sochnn wthij Wijborgs lhän belägit quitt och fritt

för alle vttlagor, Som der aff bör wttgå, Effter den ordningh, som för wårtt Krigsfolck giordtt ähr och Så lennge han sigh i samma tienst troligen bruckatt låter att nijttia och behålla och Ränttan skall blifua honom affräcknnatt wthi hanns Besoldningh, och derföre honom ingen fleere hemman bestås. Der wår Cammerrådh Cammarerere Fougtter och alle andre hafue sigh effterrätte Aff wårtt Feldtleger för Pläskoinn [! = Pleskow] den 6 Octobris åhr 615.

401. Kyrkoherden i Mustasaari Henrici Martini ödmjuka supplik om skyddsbref för egor, tillhörande kyrkoherdeboiet.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Mustasaari. — Den odaterade akten, ställd till Sveriges Kammarråd, förskrifver sig antagligen från 1615, enär Konung Gustaf Adolf den 1 November 1615 utfärdade frihetsbref för sin tjenare Jacob Wellamsson på 2 mantal jord, dem Wellamsson köpt i Qveflaks af Mustasaari socken (F. S. N:o 4912, bl. 79). Isak Behm var Ståthållare i Österbotten från 1606, måhända till 1612.

Gudh faders nådhe och Hans mildrijke Wälsignelse, till Siälenes och liffsens ewiga wälfärdh, Eders Härligheter altijdh Ödmiukeligen för Öndskeedt. Edle, Wälborne och Högbetrodde Her Camer Rådh, Eders Härligheeter Betackar iagh ganska ödmiukeliga och tienestwiliga, för månge faderlige bewijste wälgerningar, Sampt godhe och gunstige befordringar, på mijtt förre ärandh, för hwilke Gudh Alzmechtigh E. H:ter rijkeliga wälsigne och belöne, Och iagh efter mijn ringe rådh och lägenhet, will och skall medh all tacksamhet Ödmiukeliga betänckie och förtiene såsom thet sigh ägnar och bör, om Gudh migh lijfwet medh hälsan spaar.

Edle och Wälborne Herrer, E. H:ter foger iagh ödmiuckeligen tilkenne, Att den tijdh Prästebornet j Mussar Sochn, togs till Cronones ladugårdh vnder Kårshålm vdj Saligh och höglåfligh j åminnelse Konungh Gustaffs tijdh, gaf Saligh Konungh Gustaff Kyrkioprästen, som då war, och allom efterkommandom, eett stycke Obrvkat mark,

benemdh Wackwijken till Mulbethe, hwilket den eene kyr-kiepråsten efter den Andre altijdh haft haffwe, jfrå hwilken W. Jacob Willamsson Knecht Offwerste, som dijdt j Sochnen j denne Sommar nästförliden kom, migh vthan skäl förträngie will, förgiffwandes, sigh stoore summa peninger vtgifwit hafwe, för sijtt hemman j Quewelax hwilket han köpte aff W. Jsacch Bheem, Dherföre wil han nw träde öfwer midie mark, och trängie Prästen jfrå förs:ne Wackwijken, på deet han måtte komma till sitt skadaståndh, för sijne vtlagde Peninger, åt W. Jsaach etc. Är för then skuldh Edle och Wälborne Herrer, mijn Ödmiuk, Vnderdånigh och tienestwiligh bön till E. H:ter Att E. H:ter, wille för Gudz, Rättwijsenes och E. H:ters godhetz skull, gifue migh eett breeff till föres:ne Jacob Willamsson, thet han inthet befattar sigh öffuer midie mark medh Wackwijkz ägor, Vtan att iagh måtte obehindrat få niuthe och behålle, alt thet mijne Antecessores för mig i åftaförbemälte Wackwijk haft hafwe. Här om beder iagh E. H:ter Ödmiukelign vdj all vnderdånighet, medh een stadige tilförsicht. Sådant warder Gudh Alzmechtigh E. H:ter wisserlign belönandes; hwilken iagh E: H:ter altijdh ödmiukelign och tienestwilign befaler.

E: H:ter

altijdh ödmiukelign tienest-
wiligh

Henricus Martinj

Kyrkie präst j Mussar vdj
Österbotten.

402. Wnderdånigh och ödmiuke, doch kårtt och sanfärdigh berättelsse om kyrckeheerdens Commoditatibus eller Lägenheet J Åbo.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. — Akten, som saknar både datum, adress och underskrift, har tillhört Tidöö Samlingen och är efter all sannolikhet författad år 1615 af Kyrkoherden i Åbo Mag. Joachim Matthiae Stutæus samt adresserad till Rikskanslern Axel Oxenstierna.

Förstt, för 30 åår tå Stadhen war wäl förmöghen icke allenast till Mantaal vthan och till Seghlatz Handel och wandell, så att Kyrckieheerden hade godh inkomst så wäl till Påska Peningar som till månge andre accidentia och honoraria: hade han lickwäl fäm Pund lester till underhåld och kyrckieheerde åkren för annexa som räntade åårligen till Twå lester Spannemål.

Sedan tå Ährw: Herren Biscopen hade tagitt förbe:te Kyrcke heerde Åkren under Biscops Stoolen fick Kyrckeheerden till wederlagh och annexa Rändämäki Prestebool samt medh Tijenden af samme Sochn som kan belöpa till 65 T:nor Och doch behöllt altiid till vnderhåld fäm Lester.

Nu är Staden aldeles vtharmat så att ther är icke allenast ganska ringa Mantaal vthan och fögho handel och Seglatz. Och förthenskull bekommer kyrckeheerden ringa Påske Peningar och inga honoraria.

Ther till tagher den gode Herren Biscopen och ifrå Kyrckeheerden Rändämeki Prestebool sampt medh Tiiender. Och i rwmet biuder Ett ringa geld be:d S. Kaarins Sochn (: som icke ståår j Capitle wnderhåldz Ordning :) medh een wreta. Som icke både j hoop medh all inkomst ränta een Firedeel moot Jnkomsten af Rändämäki som är förmögen Sochn bode till Mantaal och fiskerij och alle andre accidentia.

Aff huilcka Hans Kongl:ge M:tz och hwar åhrligh Man kan förnimma hwad orätt som Kyrckeheerden tilfogas, J thet han skal mista bodhe Kyrckeheerde åkren och thess wederlagh.

Huar tå Hans Kongl:ge M:t icke wille sigh nådigest warkunna öfwer Kyrckeheerdens lägenheet, så att han fåår niuta wanlige wnderhåld eller till thet Alraringeste Fyre lester, Så är icke mögeligitt, att thet Embetet kan blifua behållit.

Ther till fölier och een sådan Confusio in officiis et ordine personarum Capituli adt Officium Pastoris som nw hafwer waritt närmest in ordine, officio Episcopali måtte blifue Postponeret Rectoratui. Ty Rector haffuer och åtniuter fast fleere commoditates än som Pastor.

Thetta altt kan man medh framfarne Kouungars nådighe Breef och Ordningar, Så ock medh godh skääl beuisa enär behöfwes. Och förthenskull ställer vthi all vnderdånighet och ödmiukheet J Hans Kong:ge M:ttz Högha, nådigha och gunstiga betenckiande medh ödmiuka och wnderdåniga Bön, att Embeten måtte icke mykit blifwe förswagade och sedan cum scandalo multorum transponeredhe. Ty om någhon skal promoveres så borde thet skee till förbätringh och icke förwärning.

403. Underhållsbref för Kyrkoherden i Mola Anders Thomæ och Kyrkoherden Gregorius Matthiæ i Kivinebb. Dat. d. 10 Januari 1616.

Från Finlands Statsarkiv. N:o 5990, bl. 79.

Gustaff Adolph &c.

Må du wette Jöns Christersson, att efther desse brefwijsere och Prestmän vthi Eurepe, her Anders Tome i Måla och her Jören Matthie i Kiweneb Sochn, ähre så vttgäste och vttarmedhe af wårt Krigzfolgk som af och till hafwe draged, att dhe snart icke så myckit hafue dhe kunne hafwe en Måltidh aff, mycket mindre göre oss wår rättighz vth. Derföre så hafwe wij nådigest bewilgedh dhem hwardere Sex Tijnnor Spanmahl till hielp, Hwilken Spanmahl wij befale, att tu dhem af thin opbardh vthan vpholdning så snart dhe der på

fordre, bekomme lather. Der rette tigh effter. Af Wiborgh den 10 Januarij åhr etc. 1616.

Gustauus Adolphus mpr.

(Sigill)

Niels Hansson.

404. Bref om en tunna spannmåls utgörande från hvart prestgäll i Viborgs stift till kyrkans i Viborg underhåll. Dat. d. 8 Februari 1616.

Från Finlands Statsarkiv. Ecklesiastika Handlingar.

Wij Gustaff Adolph med gudz nåde etc. Giöre witterligit, att effter wij förnimme Kyrckian vthj Wijborgh ingen inkompst hafwe, der medh hon kan hollas widh macht, Och wij icke heller wele, att hon schall förderfuas, Wthan altidh förbettras medh taak och annan bygningh, dett och nu well kan behöffuas, effter hon några gångor af wådheeldh skemdh och afbrendh är, Derföre så hafue wij nu så ordinerat och lagatt, som wij och här medh ordinere, att een tunna Spanmoll för huartt Prestegäldh och Sochn, som lyda Vnder Wijborgh, dijtt vtgöres schall af behollen tijende. Befale fördenschulldh fougterne der i Wijborgz, Tawesthuss, Nyslåtz, Kymmänägordz och Borgo Lhän, att dhe åhrligen och i Rättan tidh, Lefuerere samme tynna Spanmoll, Kyrckiones föreståndare. Och wele wij att beskedelige och wisse män till Kyrckiones föreståndare sättias schole, som Kyrckian till förbettring Spanmolett anwende kunne, hwilcke sedan schole ware förtenchte årligen att göre godh beskeedh och Rekenschap, bode för Spanmoll så well som andre Kyrckiones inkompster. Der de och andre wethe sigh att effter rette. Datum Helsinghfårs denn 8 Februarij Åhr etc. 1616.

Gustaffuus Adolphus.

405. Underhållsbref för Kyrkoherden i Tenala Thomas Laurentii. Dat. d. 27 Februari 1616.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3582, bl. 17 v., 3591, bl. 150, och 3602, bl. 177.

Wij Gustaf Adolph &c.

Göre witterlighit att effter breff wisare och Kijrckie Heerdhe vthi Tenala Sochn Her Thomas Laurenti boor vdi een stoor almane wegh och gestningh, och hafuer stoor besöchningh aff alle dem som den weghen moste igenom reese. Derfföre så hafwe wij aff gunst och nådhe vndt och effterlatit, som Wij och vdi dette wårt öpne breff nådigest vnne och effterlathe honom vdi wederlagh åhrlighen Tije tunnor Spannemåll aff Kyrckie Tijenden som i förb:ne Sochn faller sigh till Hielp. Befale fördenskuldh Fougden där sammastedz som nu ähr eller häreffter kan förordnadt blifue, att han samma Spannemåll vthan uppeholdningh eller affkortningh bekomma lather, Där medh wår Cammerådh, Camarere Fougdter och alle andre wethe ssigh effter rätte, Aff åbo Slått den 27 Februarij åhr 1616.

406. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Lampis Laurentii Petri enka Cecilia Jakobsdotter. Dat. d. 3 Mars 1616.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4443, bl. 9.

Wij Gustaf Adolph &c. Giöre witterligitt att wij haffwe aff gunst och Nådhe vndt och effterlatidh, effter såm wij och nw här medh wnne och effterlathe denne breffwijserska och gamble Kijrckeherdens effterlattne Enckia j Lampis Socknn, Hustru Cicilia Jacobz Dotter dett hemman hon sielff besitter Rijkois b:t otto öris landh i för:t Socknn frjitt och quitt bodhe för wisse och owisse vttlagor i täm åhr niuthe brwke och behålle, Der wårtt Cammerrodh, Cammererare, Fougdter och alle andre haffwe sigh effterrätta. Icke görandes hänne här emott hinder eller förfångh j någån måttå. Aff Åbå Slott den 3 Martij Åhr 1616.

Gustaus Adolphus mpr.

407. Bref om efterskänkt gärd för Kyrkoherden i Raumo Martini Laurentii enka Birgitta Jakobsdotter. Dat. d. 6 Mars 1616.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1770, bl. 12.

Gustaf Adolph &c.

Wår gunst tilförende etc. Wij hafwe Carll Peersson och Joen Erichsson nådigestt tilgifuit denne brefwijserska och Presth enckia Biritha Jacobzdotter all den resth som i hafwe till att fordra aff henne vndantagandes Elfzbårgz lösenn, Befhale fördenskull här medh, att i lathe henne derföre blifwa okraffd, Der retter eder effter. Af Åbo Slott den 6 Martij åhr etc. 1616.

Gustaph Adolph.

Anteckning à tergo:

Copie af hustru' Britas S. Här Mårthens efterlatne Enckia i Raumo att all Rentte ähr henne tilgiffwen.

408. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Nousis Melchioris Eschilii enka Walborg Mårtensdotter. Dat. d. 17 Mars 1616.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1791, bl. 35, och N:o 1830, bl. 21.

Wij Gustaf Adolph medh gudz nodhe &c. Giöre witterligh att wij af gunst och nodhe hafue wndt och efftherlathit effther som wij och nu her med wnne och efther late denne brefuijserska och Prest Enckia Hustru Walborgh Morthensdotter det heeman hon besitter i Killais bij wdij Nouwsis Sochnn fritt och quitt för alle åhrlighe och wisse wthlaghor som der af vth gåå bör niwte brwke och beholle så lenge hon enckie ähr och ährligen förholler sigh. Der wårt Cammerådh Stothollere Cammarerer Fougder och alle andre hafue sigh effther rette aff Åbå Slått deen 17 Marcij åhr etc. 1616.

Gustaf
Adolph.

Marginal anteckning:

Hustru Wallborgz S. her Melkers effterlefuerske frijhz på sitt hemman.

409. Underhållsbref för gamle Prestmannen Ericus Åke. Dat. d. 16 April 1616.

Från Finl:s Statsarkiv. N:ris 2527, bl. 76, 2552, bl. 36 (hvarest står Mårten i st. f. Erich), och 2554, bl. 51, hvarest tillika under ett qvitto af den $^{10}/_{6}$ 1625 står: Ericus Ocus.

Wij Gustaf Adolph &c. Giöre witterligitt, att wij af Wårkundsamhz och Nåde haffwe wndt och efterlathet, såm wij och nu här mz vnne och eftherlathe denne brefuisere och gamble Prästman Her Erich uthi Huittis, fyre tijnnår Spanmåll sigh till hielp och födhe åhrligen så lenge han leffuer. Befale förthenskuldh Fåugden uthi dedh Lhän för:de Prästman ähr boendis, att han hånåm samme Span:ll af årlige räntten eller tijenden åhrligen och vthan uppehåldning bekåmme lather. Der wårt Cammerrådh, Cammarere, Fougten och alle andre wette Sigh eftherrätthe. Aff Abå Slotth den 16 Aprilis Åhr etc. 1616.

å bl. 77 af N:o 2527 förekommer följande qvitto:

Bekennes migh Erich Åke haffue bekommitt Aff Erligh och wellförstonndigh Dirich Hansson Beffallningzmann wthi Nedhre Sattegunden efter Konungzl:e Ma:ttz breff Spanmåll Fijre T:nor Till wisso vnder mitt Båmercke Datum then 12 Augusti Anno etc. 616.

E.

Ännu 1626 $^{17}/_{1}$ qvitterar *Ericus Åke* de 4 T:or Sp:ll, som honom beviljats genom Kungabrefvet af d. $^{16}/_{4}$ 1616.

410. Frihetsbref på ett hemman för Prestmannen Ericus Laurentii. Dat. d. 16 Aprii 1616.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2537, bl. 17.

Wij Gustaff Adolph &c. Göre witterligitt, att effter breffwiisare och Prestman Her Erich Laurentij är både aff

ålder så wäll som siuckdom skuldh så förswagadh blifuen, att han inthett kan berghe sigh sielff, mykitt mindre någon församblingh här effter föreståå. Derföre så hafue Wij aff nåde och warkundsamheett vndt och effterlathett, som Wij och nu här medh vnne och effterlate honom dedh hemman han besitter vthi Gamblebij I Vlfzbij Sochnn quiitt och friitt för alla åhrlige vtlagor som der aff vthgå kunne, vthi sin Liifztijdh att niuta bruka och beholle sigh till hielp och godhe. Förbiudandes fördenskuldh Wårtt Cammarådh, Cammererer, Fouther och alle andre att göre honom här emott någott hinder eller mheen i någon motto. Aff Abo Slott den 16 Aprilis Åhr 1616.

411. Frihetsbref på ett torp för Kapellanen Mårten i Jämsä. Dat. d. 16 April 1616.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4464, bl. 117 v.

Wij Gustaff Adollph &c. Göre witterligidt att wij aff warkundsamheet och nådhe haffue vndt och effter lothed, som wij och här medh vnne och effther lothe denne breffuisare Her Morthen i Jämssä Soknn vdj Säxmäki heredt effter hann Prestekalledh icke wijdhare för sin store Ållderdoms skulldh meer förestå kann, Sitt Torp Meemala vnder Tre öris landh quitt och frijtt för alle åhrlige och wisse vthlagor, som der aff vthgå bör, att niutha och beholla, Förbiudher wårtt Camme Rådh Camererere Fougder och alle andre, att giöre honom här emott någodt hinder eller förfångh i någonn motto, Aff Åbo Slott dhenn 16 Aprilis åhr etc. 1616.

Gustauus Adollphus.

412. Gåfvobref på åtta tunnor spannmål åt Kyrkoherden Mårten i Närpes. Dat. d. 13 Maj 1616.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4897, bl. 56.

Gustaf Adolph &c. Må du weta Anders Hendrichsson att brefwijsere Her Mårten vthj Närpis haffwer warit här för oss och ödmiukeligen begäredt, efter han sitter vthi en stoor

stråckwägh, att wij då honom medh någon hielp nådeligen betenckie wille. Szå hafwe wij till hans begäran nådigest anseedt och honom Otto tijnnor Spannemål denne gången skenckt och giffwit. Befale fördenskuldh, att thu af Tijenden eller Åhrlige ränttan be:te Span:ll vthan opphåldningh honom lefrerer. Rette tigh här effter. Aff Åbo Slott den 13 Maij Åhr 1616.

Gustavus Adolphus mpr.

Utanskrift:

Till wår tro tienere och Fougdte vttöfuer Södre Prosterijtt i Österbottnen Anders Hendrichsson etc. Gunsteligen.

413. Bref om vederlag åt Biskop Erik i Åbo för penningeförsträckning åt Kronan. Dat. d. 29 Maj 1616.

Från Finls:statsarkiv. Tilläggshandl:r N:o 95, bl. 116. — Elfsborgs lösen erlades i 6 terminer, åren 1614—1619.

Åhr wetandes att Efther thet den wyrdige Herren M. Erich Biscop i Abo haffuer för någre åhr sedhan försträcht till Cronones hehof någre hundrade daler Så haffuer iagh på Kong:e M:ttz min Nådig:te Herres wegne tilstadt, att han må beholle på sin bettalning the tw åhrs Rustienst Så och ett åhrs embetes pngr som för Elfzborgs lösen ähnnu för honom står tilbaka, Så wäl som den fierde terminen som nu tilstundar, hwilcket i alt sigh belöper twhundrade sextie och fyre daler. Jagh begärar derföre aff them, som medh Elfszborgz lösen hafua bestella att the icke göre honom häruthinnan hinder eller förfong. Dat. Abo den 29 Maij Anno etc. 1616.

Axel
Oxenstierna.

414. Bref till Kapellanen i Mustasaari Andreas Erici Frosterus. Dat. d. 28 Juni 1616.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Wasa Stads- och Landsförsamling.

Salutem in Christo Jesu Saluatore nostro.

Humanissime D:ne Andrea, iagh låter eder förstå, at iagh genom Secretarij och Erich Pederssons flijtige anhållande och bön hafuer låtet migh öfuertala, at iagh inthz meer will stå efter then lägenheet i Eders Stad Wasa, vthan vnnar then eder nu gerna, at i må fordre ther på thet bästa i förmå. Nils Hanson gör eder stort bijstånd i thetta ärendet, skrifuer migh till mz samma zedelwijsere Helser iagh och Eder kere Swärmoder och thesslijkes eder kere hustru. Helser Anders Hindersson och hans hustru mz mijn tienst. Hastigt af Stockholm then 28 Junij 1616.

T. T.
Haquinus L.
Rhezelius.

415. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Mäntyharju Jakob Petri. Dat. d. 30 December 1616.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 6060, bl. 104. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 522.

Wij Gustaf Adolph &c. Göre witterligit, att denne brefwisere och Kijrkioherde i Mändyharju Cappelgield Her Jacob Petri, hafuer haft sitt bodh här hoos oss och i Vnderdånigheett gifwit tillkenne, att han hafuer till att fordra af oss och Cronan Peningar Tuhundrade och Nijtijo Daler, såm honom Räster på sin Löhn för dett han hafwer tient j Fälthett för Krigz Predikant. Ödmiukeligen fördenskuld begärat, att han något till Wederlagh therföre bekomme måtte, Derföre hafwe Wij hans Vnderdånighe bön nådigest anseedt och gunsteligen beuilliat honom ett ödes hemman Huilket ödes hemman skall wår Fougte, såm nw är i Lapwes häredt inrijmme

honom där i för:t gäld, som honom lägligest wara kan sielf till att bruka, sedan lathe honom där opå niuthe frijheett både för wisse och owisse vtlagor, dogh skall ränten affdrages honom vthi samma summa när den ähr tillfyllest betalt, skall wår Fougte, såm då ähr wår Fougte i för:t häredt, tage dette wårt breff till sigh, så wäll såm alle Räst Zedlar, såm han der opå haffwer, Der wårt Cammarrod Stothollare, Cammarerere, Fougter och alle andre hafwe sigh efter rätte Aff Jöneköpingh den 30 Decembris. Åhr 1616.

Gustaus Adolphus.

416. Bref om uppbörd af Bibeltryckstunnan i Österbotten. Dat. d. 4 Februari 1617.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4906, bl. 110.

Wij Gustaf Adolph &c. Göre witterligit, Att effter wij till Biblie Trijcket hafue förordnet En tunno Spannemåll af huart Kyrckio härbärget, så på det, att samme förordningh må medh thett förste blifue vpburit och till Biblie Trycket, som allaredå vdj wercket ähr, lefuereres. Att dhe deste bätter fordt gångh hafue må, hafue wij vdj fulmacht och Befalningh gifuit denne wår tienare och Cammerschrif:re Anders Månsson, att han för samme Biblie Trycketz tunno wdj Österbothnn skall för huar tunno vpbäre så månge Penningar, som hon vdj näste Köpstad går och gäller, och skall samme Biblie Tryckz T:non tagas af huardt Kyrkiohär[ber]-get. Anten sochnen är liten eller stoor Jngen vndantagandes Och effter säden vdj detta åhret på somblige orter vdj for:de Landzender af köld förderfuat ähr, skolle be:lte Biblie Trijckz T:non tages af den bäste Spannemåll, som vdj Kyrckiohärberget faller, Befale fördenskuld wåre Fougder vdj för:de Landzender, Att de strax vtan vphåldningh ställe be:lte wår tienare samme Penningar tilhånda, dem han sedan skall lefuerere och tilställe dem som wij om samme Biblie Tryckie vdj Stocholm betrodt hafue, Vdj lijka måtto Befale wij Ländz och Fierdingzmän, Att the låthe honom nödtårftigh forderskap

bekomme, medan han samme Penningar opfordrar, såsom och när han dem till Stocholm förer, der huar och en weett sigh efter rätte. Aff Örebro then 4 Februarij Åhr &c 1617.

Med H. K. M. egin handh
vnderschrifuith.

417. Collationsbref för Herr Andreas Erici Frosterus på Wasa och Mustasaari prestgäll. Dat. d. 23[=13] Februari 1617.

Från Svenska Kammararkivet. Norlands Copie bok, Första bandet. — Finska Statsarkivet. Öster Norlands Copiebok, fol. 54, äfvensom N:ris 4941, bl. 68, 4949, bl. 151, och 4958, bl. 80. Akten ingår ej i Registraturet.

Wij Gustaff Adolph medh Gudz Nådhe Sweriges Göthes och Wendes wtkoradhe Konungh och Arffurste Storfurste till finlandh Hertigh till Estlandh och wässmannelandh etc. Göre wetterligit at effter församblingen vthj Watza och Mustår Sochen ähr Vacant och vthan Kyrckieherde, och wij gerna wele at Vndersåtherne, så wäll dher som annorstedhes, wthj wårt Konunge Rijke, icke allenest till Lekamligh wälferdh, Vthan och på sieleness wegna, Må medh Gudz helige, rene och saligörende ord warde försörgdt, derföre medhan wij förnimme denne Breffwijsere, Her Anders Erici wara bådhe i Lärdom och leffuerne så skickeligh, att han wäll een godh församblingen förestå, Såsom och elliest besynnerligen till Kyrckieherde äskatt af åhörare, så well i Watza stadh, Som Mussår Sochen, Så hafue wij af gunst och nåde, wndt och Confirmerat som wij och nu med dette wårt öpne Collations bref vnne och Confirmere och tillbetroo honom förbe:de försambling i Wassa och Mussår Sochen. Och skall han först och fremst wara oss och Sweriges Crono huldh trogen och rättrådigh, wår Nytto och gagn söckia skadha och förderff j tijdh förekomma och afweria effter sin yttersta förmögenheett, Såsom hans der oppå gifne Revers Vthj bookstaffuen vhtwijser, Han schall och wara förplichtedt att predicka och

förkunna Gudz klare Reene och Saligörende ordh effter som det vthj den Prophetiske och Apostoliske Scrifft författat ähr, Wthan någon Superstition och Menniskiors Påfundh, Såsom och elliest föregåå sijne åhörare med Elskeligit och och ostrafueligit Lefuerne, effter som een sielesöriere plichtigh ähr till att göra, och såsom han för sin gudh oss och huar Christen Mahn vill och kan tryggelighen till Swars wara, Der till medh, så skall han och ware förplichtedt at styrckia och söckia almenneligh Landz fredh, och på thet fliteligeste förmane alle sin åhörare till hörsamhet, Lydno och retrådigheet emott oss deres rätte öfuerheet, och till thet som trogne och rätrådige Vndersåther egnar och bör at göra, Såsom och till all inbördes samman [! = sämia] kärligheet och Rätrådigheet, Wij hafue och i lijka måtta Nådigest vndt och effterlåthet honom åhrligen till hielph effter prestebolet ähr ringa och suagt, halfannan pundhlest Spanmåll, Såsom och till Vnderhåldh och wederlagh, effter som han sitter i een stoor geste wägh, och fördenschull Mykin gestningh wptaga måste, fyra och tiugu tunnor Spanmååll, Befale fördenskull och befale edher alle, som wthj för:de Watza Stadh och Mussare Sochen boandes ähre, att i anname och bekenne förbe:te Her Anders Erici för edher rätte Siälesöriere och Kyrckieherde, Vtgörendes honom j goden och rättan tijdh, all de[n] deell, som i effter Gudz och Sweriges Lagh Kyrckieordningen och een godh gamall Sedwana edher rätte Kyrckieherde och Siälsöriere skyldige och plichtige ähre, Vthan någhen treskheett, Såsom ähr Skafft och Quicke tiendh, Altaar Smör, tiendt af fisk och raddsiell [= radad sill] och annan mera tiend, om hwilcken, wthij wårt wtgångne Patent förmeles. Och skall ingen derföre ware frij huarchen Brygzmän Bårgere eller Bönder Der huar i sin stadh weet sigh hörsambligen effter retta Gifwit i Örebro den 23*) Februarij Åhr etc. 617 etc.

Gustafwus Adolphus.

---

*) Rätteligen: 13.

418. Bref om understöd för Kyrkoherden Zacharias Olai i Uskela. Dat. 3 Mars 1617.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1789, bl. 51.

Effter thz Isaak Eskilsson, att hederlige och wällärde Man Her Zacharias Kijrkoherde i Uskila ligger vthi stor gästwäg och elliest ingestedz åhr lägenhet der H. K. M:tz tienere kunne bekomma nödtorfftigt oppehälle, Derföre blifwer han dagelig medh gästning betungadt, Szå att han der egenom platt blifwer vtharmadt Hafwer iag fördenskuldh opå H. K. M:ttz Nådige behag thil thes iag widare kan förskaffa honom H. K. M:tz breff och Confirmation här opå effterlåthitt honom nu dette åhr 1616. Spannemåll 12 T:nor J wele fördenskuldh låtha honom dem bekomma af åhrlige ränta eller ödes Spannemåll, eller af hwad i kunne komma thilwäga (vndantagandes giärden) hernest will man thilsehe att han sitt vnderholdh af behollin tionde der i Uskila framdeles bekomma kan, Gudh befaladt. Dat. Uskila den 3 Martij 1617.

Hans
Henrichsson mpr.

419. Kyrkoherden i Mustasaari Andreas Frosteri qvitto på vederlag, som gifvits åt hans svärmor, hans företrädares enka Margareta. Dat. d. 12 Maj 1617.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4905, bl. 82.

Bekennes Jag Andreas Frosterus Sochne Präst i Mustesari j Österbotn, thet denn Wällachtige och Wällbetrodde Man Anders Hinrichszonn K. M:tz befalningzman i för:de Österbotn vthi Södreprosterijt hafuer effter H. K. M:tz nådige bref fulkomligen lefuereret åth mijn Swärmoor hustro Margreta S. Her Hinrichz fordom Kyrkeherdes der sammestedz hennes wederlagh både för Prästebooll Siwtijio tuå T:or, Szå och för gest och gång Tiughu fyra T:or effter som K. M:tz bref j bockstafuen förmäler. Ithem Enn fierde gärdz Oxe för quicke

Tijenden ifrå Konungz gården På åhr 1616. Till större visso och wijdhare stadfestellsze vnder mitt Signethe sampt medh eghen hand bådhe skrifuit och vnderskrifuit. Dat. Vaza denn 12 Maij Åhr 1617.

(Sigill)

420. Underhålls- och frihetsbref för Slottspredikanten Erik i Tavastehus. Dat. d. 9 Juni 1617.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4443, bl. 28.

Effter thz Morten Erichsson att Her Erich SlotzPredicant widh Tafwestahwss hafwer att fordra på sin lön der widh Slottet, J wille låtha honom thill thz han thilförende bekommet hafwer, att vnderholle sin hustro och barn med (effter han thill the befestningar vthi Rijssland ähr förordnadt thill Predicantt) bekomma Spannemåll — Sex tunnor, Peningar — tijo Daler, Smör — 2 L𝔊, Koo — ett st., Fåår — Sex st:r, Kött och flesk 4 L𝔊. Och låther honom effter H. K. M:z ordning niuta som andre FeltPredicanter sitt heman frij vthi Hattula Kijrkeby, för alla bådhe wisso och owisso Partzeler etc. Dat. d. 9 Junij 1617.

Hans
Henrichsson mpr.

421. Bref om tillgift på gärd för en prestenka Margareta i Hammarland. Dat. d. 18 Juni 1617.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2883, bl. 76.

Gustaf Adolph medh Gudz nåde &c.

Wij lathe tigh wette Johan Olofsson at denne brefuiserska och Präste Enckia på Ålandh vthi Hammarlandh Sochen boendhes, Hustru Margreta benempd hafuer warit her hos oss och Vnderdånligen gifuit tillkenna, det hon för fattigdom skuldh icke hafuer förmåt att vttgöra den Giärdh som Anno 1616 vthi Helsingefors bewilliadhes, Och fördenskuldh Ödmiuckeligen begärat der opå tillgift och förskoningh, Så hafue Wij hennes begäran Nådigest anseedt och gunsteligen gifuit

henne till medh huadh som hon af samme Giärdhe Partzeler för förb:de åhr Räster, Du skalt fördenskuld lathe henne blifue derföre okrafdh. Rätte tigh her efter. Af Stockholm, den 18 Junij, Åhr 1617.

Gustauus Adolphus mpr.
(Sig.)

Anteckning à tergo:

Hustru Margretas bref vthij Bastöö, Lijder på tilgift för 615 åhrs Krigz giärd.

422. Bref om efterskänkta gärder för Kyrkoherden i Wemo Erik Michaelis. Dat. d. 26 September 1617.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1819, bl. 12.

Gustaff Adolph &c. Wij lathe edher wetha, Joenn Erichssonn och Carll Peerssonn, att wår tro vndersåthe och Kijrckeheerde vdj Weemo Sochnn, Her Erich Michaelis, haffwer vdj vnderdånighz lathit giffwe oss til kenna, att hann för sin stor oförmögenhz skuldh är kommen till Rest på någre wichte Pertzeler, Och ödmiuckeligenn der hoos begärendes att bliffwa medh samma Pertzeler förskonadth; Wij hafue fördenskuldh hanns begärenn gunstligenn Optagit och nådigest förskonedtt honom för för:tte Pertzeler, som hann till denne tidh medh kann tilbaka ståå; Hwarföre befale wij eder attj inthett fordre för:te Rest wtaf honom, Vthann lathe honom derföre frij blifwa Der hwar i sinn Stadh weett sigh effterrätta etc. Aff Stockholm denn 26 Septembris Åhr etc. 1617.

Gustawus Adolphus.

423. Bref om understöd till klockköp för Uleå kyrka. Dat. d. 27 Oktober 1617.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4914, bl. 159.

Gustaf Adolph &c.

Wij hafwe Jost Mårthenssonn, nådigesth förähratt till Vla kyrckia Tijo T:nor Spannamåll till klockeköpp; Befale Digh fördenskuld att Du lefrerer der till samma Spannamåll, så snartt der opå fordras, anthen af Tijenden eller annan Din opbördh, Rätta Digh hereffter. Af Vpsala, den 27 Octobris Åhr 1617.

Gustavus Adolphus mpr.

Utanskrift: Till wår tienare och Fougdte vthj Norra Prosterij i Österbotn Josth Mårthensson etc.

424. Bref om transkattens erläggande af menige man i Österbotten. Dat. d. 28 Mars 1618.

Från Finl:s Statsarkiv. N:ris 4914, bl. 104. — Philip Schedingk var Häradshöfding i Österbottens norra prosteri.

Jagh låter Edher Jostt Mårtenson hermedh wänligen weta, att den tidh H. Kon. M:ttz vndersåter och gemene man her i Österbottn, opå nesthåldne Rijkzdagh ij Stokholm, gönom theres vthskickade segh beswerade öffuer then tijonde trån, som the theres Kyrkioherder vhtgöre måste, öffuer then Siätte trån som ij opå H. Kon. M:tt wägner af them opbäre och Vnderdånligen begärande, att the medh enthera förskonadh, och wedh theres gamble Stadga blifue måtte, Så hafuer H. Kon. M:ttz opå theres ödmiuke begeren, gönom min ringe person, segh nådigstt förklaradh, att the herefter widh samma Stadga blifue, och allenast till Cronen theres rättigheett göre skulle, Män huadh thetta j 617 åhrs opbördh anlanger, hafuer H. Kon. M:ttz nådigst efterlatidh, att Prästerskapett allene, rättigheeten niute och behålle måge, Huar effter ij Edher rätta wele Actum Pederöre den 28 Martij åhr 1618.

Philip Schedingk mpr.

425. Biskop Eriks i Åbo skrifvelse angående Elfsborgs lösen från sitt annex Wårfrukyrko socken. Dat. d. 29 April 1618.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandl:r, N:o 106, bl. 61.

Käre Carll Perssonn godhe wän, Jagh önnskar edher en lijcksaligh godh dagh och huadh som Elzborgz Lösen anlangar Uttaf Wårfru Kyrckie Sochnn, som liggher wnder Biskopz sticht, så all denstund åhr 1613 den tijdh dhet blef bewiliat i Stocholm att förbenemdhe Elfzbårgz Lösen skulle wtgöras. Så blef alle Biskåppar låfuadt [och] åhm Jagh will minnass Capittularess medh låfuadt att therass Sochnar och eenepart skulle wara frij derföre sosom och the alt sedhan hafwa waridt frij. Så att Inngen Biskop i Swerighe heller Jagh hafuer för Wårfrukyrckie Sochnn giort wth, Wthan allenast för taxseringen; om andhre Biskåppar i Swerighe framdeles skolle göre wth så will Jagh medh göra. Gudh edher här medh Befallendess. Datum åbå den 29 April åhr 1618.

E. G. W.
Ericus
E Aboensis.

426. Bref om frihet från utlagor från S:t Karins socken för Biskop Erik i Åbo. Dat. d. 2 Juni 1618.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1765, bl. 98.

Effter dett Simon Henrichsson att H. K. M:tt haffuer nådigest effterlatedh att Biscoperne skola haffua sina Kyrkie Sochnar eller Annexer som vnnder Biskopzstol liggia frij för alle Vthlagor, så länge som the göra vth Elfsbårgz lösn. Därföre befaler iagh opå H. K. M:z wägne, att i lathe Mester Erich Biscop i Åbo bliffua okrafd för the vthlagur som i hafue fordrat aff honom, för S. Karins Sochnn på dett han må niuthe samme rätt som anndre Biskoper i Swerige niuta. Där i hafuen eder att effterrätte. Datum Harffuiala, den 2 Junij åhr 1618.

Jesper Madhssonn Krus.

427. Utdrag ur Behållne Summor opå Åhrlige Ränttor i Finlandh ifrå Johannj Åhr etc. 1618 och till Johannj a:o etc. 1619.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 374, bl. 8 v.—9.

Vnderhåld

Effter H. K. M:tz Breff och Anordningh i Hellssingefors Anno etc. 1616 Haffue Capitulares och Prästerskapett i Åbo Stad och Lhänn opå Deress vnderholdh wisse Kijrketiender.

Mester Erick Biskopp i Åbo till vnderholdh Åhrligen 8 Lester Spannemåll, deerpå bekommit aff Efter:ne Sochnar:

Wårfruk:	Sochnn	64	T:nor	16	Capp:r
Wirmo		129	„	15	„
Pöyttis		31	„	26	„
Letala		$63^2/_8$	„		
Nykijrckie		28	„	3	„
Lundo		63	„	$16^2/_8$	„

L 381 T:or $1^2/_8$ Capp:r

Kijrckieherden i Åbo Stadh

S:te Karins	Sochnn	34	T:or	14	Capp:r
Nousis		59	„	19	„
Huittis		108	„	16	„

L. 202 T:or 19 Capp:r

Skolmästaren i Åbo Stadh

Resso och Merimasko	75	T:or	25	Capp:r
Loim Joki Sochn	75	„	$26^2/_8$	„

L 151 T:or $21^2/_8$ Capp:r

Lector Theologiæ i Åbo

Lemmo	Sochnn	$35^1/_8$	T:nor		
Pemar		51	„	$28^1/_2$	Capp:r
Aff Masko		12	„	26	„

L 100 T:nor $4^1/_2$ Capp:r

Conrector Scholae

Wemmo Sochnn 71$^{2}/_{3}$ T:nor

Oeconomus i Åbo

Pargas	Sochnn	53 T:nor 14 Capp:r
Pickie		26 „ 18 „

L 80 T:nor 2 Capp:r

Finske Cappelaner — 3

Halicko	Sochnn	82 T:nor 26$^{2}/_{3}$ Capp:r
Rijmmetto		26$^{1}/_{2}$ „
Naugu		4 „ 14 Capp:r

L 113 T:nor 25$^{2}/_{3}$ Capp:r.

Aff	Ulfzbij	Sochnn	Kirrckieherdenn i Raumo	48	T:nor
	Cumo		Skolmestaren i Raumo	48	„
	Raumo		Kijrckieherden i Biörneb:	72	„
	Kiula		Schollmestaren ibidem	48	„

— 207 T:or 5$^{1}/_{2}$ Capp.

Kijrckieherden i Naugu . . . . 20 T:nor

Kijrckieherden i Pickie . . . . 15 „

Kijrckieherden i Masko . . . . 48 „

Kijrckieherden i Kimitta . . . . 24 „

— $^{1}/_{2}$ parten af Tienden Kijrckieherden i Nijkijrka . . 28 T:nor 3 Capp.

— all behollen Tiend Kijrckieherden i Euraåminne . . . . . . 22 „ 11 „

— $^{1}/_{2}$ parten af tiend Kijrckieherden i Rijmetto 26$^{1}/_{2}$ T:nor

— All behollen Tiendh Kijrckieherden i Korpå . 41$^{2}/_{3}$ „

Aff	Töfsall	6 T:nor	Kijrckieherden i Töfsall . . . 72	„
	Pargas	53 „ 14 Capp.		
	Rimettto	13 „ 2 „		

L 72 T:or 16 Capp:r.

L 504 T:or 24$^{1}/_{2}$ Capp.

Summa opå Prästernes Vnderhold

Spannemåll 1605 T:nor 29 Capp:r

Fattige vdj Åbo Hosspitall Anordnett
Åhrligen att bekomma till vnderholdh aff

Saugu	 67	T:nor	26 $^{2}/_{3}$	Capp.
St:e Mårtens	. . . . 41 $^{2}/_{3}$	„		
Eufra	 62	„	13 $^{1}/_{2}$	„
Oriwess	 29	„	2	„
Pälkäne	. . . . 24 $^{2}/_{3}$	„		

L 225 T:nor 22 Capp:r.

428. Frihetsbref på ett hemman för en Prestenka i Kumlinge Brita Henriksdotter. Dat. d. 15 Juli 1618.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2888, bl. 67.

Gustaff Adolph medh Gudz nåde &c. Wij låte eder weta Jörgen Wulfstorph, at brefwisserska och Prestenckia vthj Kumblinge Sochn, hustru Brita Hindrichzdotter, hafuer warit här hoss oss och sig besuäret, at hon för fijre åhr sedan hafuer optagit et lijtet Cronones Ödes hemman vtij Kumblinge Kijrckiebij och elliest siter vtj en stor Gästewägh för wårt folck, som der framresser, och för den skuld ödmijkeligen begiärat at honn opå be:te hemman må niuta någon frihet, derföre hafue wij hennes vnderdånige begieren nådigst anset, och gunsteligen vndt och effterlåtit et åhrs frihet för wisse och årlige partzeler som der af vtgå bör. Der wåre Ståthållare Cammarådh Cammarerare och Fougden måge wete sigh at effter rätta. Af Stockholm den 15 Julij 618.

Gustauus Adolphus.

429. Förläningsbref på ett hemman för Fältpredikanten Matthias Thomæ. Dat. d. 29 Juli 1618.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 6067, bl. 35.

Haffuer Jagh effther H. K. M:tz Mijn allernådig:te Konungh och Herres Nådighe Ahnordningh Inrijmpdt och tilldeltt dhenne Sedelwijsare och förordnat Predikant wndher mitt Lijff Compagnij Her Mathias Thomae $^{1}/_{3}$ Skatt i Säckiärfui Sochn som Knutt Jönson Srickon besitter och skall

han samma hemman effther H: K: M:ts Nådhige Ahnordningh niutha och beholla för wisse och owisse partzeler Skiudzfärder, Förbindhe fördhenskuldh här medh opå H: K: Mtz: wägne Fougdten att han icke gör honom här medh noghon hindher meen eller förfångh dher huar i sijn stadh wett sigh effther rätta Dat. Wijborgs Sloth dhen 29 Julij Åhr 1618.

Hendrich Flämingh.

430. Understödsbref för Kyrkoherden Jeremias Agricola i Töfsala. Dat. d. 26 September 1618.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1811, bl. 65. — Bl. 66 innehåller qvitto af Jeremias Elisæ in Töffsala, dat. d. 1 maij 619, å 50 dagsverken.

Godhe wän Jon Erichsson Jag kan edher wenligen icke förhålla, att H: H:t Skattmesteren hafwer opå H K M:z nådige behag efflerlåthitt Hederlige och Wällärde Her Jeremias Kijrkoherde i Töfwesala för then store skade han af wådeldh liditt hafwer thilgifft opå Preste Penningarne för giärden 618. Thesslikest thill Prestegårdzens opbijgning aff hielpe dagzwerkerne wthi Töfwesala Sochn 50 dagz:ken J wele fördenskuldh låtha honom the dagz:ker bekomma och elliest för giärden låtha blifua okrafd Szåszom och holla Sochnemännen der thill att the opbijgge deris laga husz i Prestegården igen Gud befalatt Dat. Åbo Slott den 26 Septembris 1618.

Hans
Henrichsson.

431. Bref om Biblietunnans från Wiborgs och Nyslotts län förbytning till reda penningar. Dat. d. 2 Oktober 1618.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 6042, bl. 95.

Gustaf Adolf &c. Wår Gunsth och nådighe willie medh gudh tillförendhe. Wij förhålle edher Hendrich Flämmingh nådelighen icke härmedh, att effter wij nw i dette åhret hafue för-

ordnett Biblietönnan som faller af alle Kyrckie herberghen till Dom Kyrckien, derföre till att lathe köpe koppar att teckie medh. Huarföre befhale wij edher härmedh, att i hålle wåre fougder wthi Wijborgz och Nyslåtz lähn alfuarlighen före, att de medh försthe föryttre samme Biblietönnor, een tönna af huartt Kyrckieherberghe lithet och stoortt, vthi reedhe Peningar så mykitt det mäst geller huilche peningar i vthaf dem fordre skole medh wiss förteckningh huadh som huar och een lefrere Och szå straxt förskicke hijt vp till Stockholm här till att lefrere dem som wij derom befalandes wardhe. Dette i endelighen således befalle skole. Af Stockholm den 2 october Anno 1618.

432. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkovärden i Åbo Sigfridus Jacobi. Dat. d. 19 November 1618.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1830, bl. 58 v.

Effter thet Hans Mårthensson att zedellwijssare Mederligh och Wällärde Mann Her Sigfredh Kijrkiewerde i Åbo hafuer wptagit ett ödes hemman b:dt Karttula i Reeså Sochn, hwilken wthi monge åhr ödhe legat hafuer och ähr der igenom förfallin och illa farin. Och på dhet han dhesse better kundhe komme dett till sitt rätte brwk igen Befale wij eder fördenskuld opå H: K: M:tz wegne, att i lathe honom ther opå niuthe Twå åhrs frijheett. Rätten Edher här effter. Gudhi befhalet. Af Åbo den 19 Nouemb. Åhr 1618.

Johan Delagardie.

Hans Hendrichsson.

433. Bref om gärden.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2896, bl. 98. — **Akten, som saknar både ingress och datum, är sannolikt ett kungabref till Ståthållaren på Åland från tiden omkring 1618.**

Wij hafue och så Jören Wulfsstorff förordnat Biskopen der vthi Stichtedt, Att han sampt medh edher wåre bref om

Elfzbårgz lössen för Vndersåtherne förkunna, och medh dem förhandla skall Effter som wij och hafue skrifuit honom till derom. Och skole i fördenskuldh vthi tijdh låthe honom förnimma, när som i på hwar ortt wele stembna Vndersåtherne tillsammans på thed, att han må wette sine saker der effter til att rätta, och komma tillstedes medh. Wij wele och så, att förr än som i låthe vpläse wårt bref om Gerden, då skole i sampt medh Biskopen handla medh Presterskapet, Att the för den Gierden som nu påleggies, wele effter den ordningh, som i förgågne Åhr giordh blef, Vthgiöre för hwarie Sextije fijro bönder de hafua i Sokneme Penninger Sexton daler, Effter som wij och der om hafue skrifuidt Biskopen till, de sådant medh dem aftala skole, Att Penningerne kunne vthgåå, medh förste som mögeligit woro. Datum ut in literis etc.

434. Bref om förskoning med Elfsborgs lösens erläggande för Kyrkoherden i Töfsala Jeremias Agricola. Dat. d. 4 Maj 1619.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandlingar, N:o 95, bl. 127.

Näst all welfärdz lyckönskningh medh gudh Alzmechtigh till förenne etc. Kune wij ider gode Wen Nils Kijl her medh wenligen icke vnder late att effter Her Jeremias Kyrkieheerde vdi Töffsall hafwer stoor schade genom wådheldhen liditt och meste Parten aff det han hafft hafwer mist, Och fördenskuldh är mykitt vnderkommen, Så att [han] för sin fattigdom schuldh icke förmå vttgöre den deell af honom till Elfzbårgz lösn fordres. Hwarföre är wår begären, att i hans arme lägenheet ansee, och opå Kon. Maij:tz nådige behagh förschåne honom wedh den deell han till be:te hielp vttgöre schall, Och der H. Kon. Maj:tt (: såsom wij dogh icke wele förmode :) sådant nådigest icke bestå ville, Szå kune i då aff honom framdeles fordre late. Förseendes oss till ider, att i äre honom härutinnan till dett beste behielpelige Och befale ider Gudh Alzmechtigh till all wällmåge wenligen. Aff Åbo, denn 4 Maij Åhr etc. 1619.

E. G. W.

Jacobus De La Gardie mpr.

Utanskrift: Edell och Wälbördigh Nils Kijll till Appelnäs förordnadh Commiss: vthöffuer Elffzbårgz lösen, Wår gode wen, dette wenligen tillhånde.

435. Bref om efterskänkta gärder för Kyrkoherdarne Olof i Föglö och Mårten i Lemland. Dat. d. 22 Maj 1619.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2892, bl. 21.

Gustaf Adolph med Gudz nåde &c. Wår gunst och nådige willie tilförende. Wij late jder wetta Jörgen Wulffztorp att desse breffwijsere våre trogne vndersåter Her Oloff i Föglee och Her Mårthen i Lemmelandh på Ålandh hafwe waritt her hoss oss, och i vnderdånighett giffuitt tilkenna att de för den store gestwägh de sittie vthi och elliesth för deres oförmögenheet och fattigdom skull stå tilbakar medh sine Gerde peninger, Her Oloff medh tolff Daler och Her Mårthen medh Tiugu Daler; Ödmiukeligen begärandes der på tilgifft och någon förmedlingh: Så haffue wij nådigesth giffuitt be:te Her Oloff til de tolff Daler han är skijldigh, aldenstundh Sochnen icke heller giör mehr ähn halff gerdh vtt; Män Her Mårthen skall wara förskonatt af sine Tiugu Dalers Rästh medh Tije Daler och dedh andra vttgiöra till wårtt behoff, J skole fördenskuldh rätta jder her effter, Aff Stocholm den 22. Maij åhr etc. 1619.

Gustauus Adolphus mpr.

Utanskrift:

Till oss elskeligh wår tro Man och Stådhollere opå Ålandh, Edle och Wälbördigh Jöran Wulfztorp till Vddenkijll och Puttkas

Nådeligen.

436. Bref om åtta tunnor spannmål till hjelp för kyrkobyggnad och klockköp i Limingo. Dat. d. 8 Juli 1619.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4921, bl. 110.

Gustaf Adolph &c.

Wij hafue Jost Mårtensson nådigest tilsagdt wåre trogne vndersåter i Limingo Otta Tunnor Spannamåll til hielp till deres Kijrckio bygningh och klockekiöp;. Du skaltt fördenskuldh leffrere dem af Din opbördh så mijkett som be:tt står, så snartt der på fordras. Rätta Digh her effter. Af Stocholm den 8 Julij, åhr etc. 1619.

Gustauus Adolphus mpr.

(L. S.)

437. Frihetsbref på ett hemman för en Prestenka i Kumlinge Brita Henriksdotter. Dat. d. 16 Juli 1619.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2892, bl. 23 och 2898, bl. 13. — Jfr ofvan akten 428.

Gustaff Adolph medh Gudz nådhe &c.

Wij late digh wette Johan Olofsson att denne Brefwijserske och Preste Eenckia Vthi Kumblinge Sochn, hustro Brijtha Hindrichs Dotter, hafuer waridt her hoss oss och underdånligen gifuit tilkenna, att hon för fäm åhr sedan hafuer optagidt ett lijtet Cronones Ödes hemman uthi Kumblinge Kyrckebijn som i Trettije åhr hafuer leegadt ödhe, och der opå nuttidt allenast ett åhrs Frijheet för wisse vttlagor, Doch lickwell kan hon samma hemman icke till macht komme och uprätta, medh mindre hon nogen ytterligere frijheet niutta fåhr, efter hon sitter vthi en stoor giestwägh för wårt folck som der fram reeser; Ödmiukeligen fördenskuldh begerendes nogen ytterligere frijheet opå be:te hemman, Så hafwe wij hennes ödmiuke begären Nådigest anseedt och gunsteligen effterlatet henne ännu Otte Åhrs frijheet för wisse och owisse vtlagor, Såsom och tilgifwit henne all den Rest som hon kan

stå tilbaka medh för förledne åhr etc. 1618. Du skalt fördenskuldh late henne samme frijheet niuthe och förbe:te Räst okrafdh blifwa. Rette digh her effter. Aff Stockholm. Den 16 Julij, Ååhr etc. 1619.

Gustauus Adolphus.

438. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden Nicolaus Petri i Pöytis. Dat. d. 25 September 1619.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1830, bl. 46.

Effther dett att Wällärdh Man, Her Nijlss i Pöytti haffuer genom sin vthskickadhe Caplan här giffuitt tillkenna, dett han för någån tijdh sedhan haffuer optagidt ett ödeshemman Collckis be:dh som skall wara Sex öris Landh, opå huilcket han nw haffuer misth genom wådhelldh sin Fää gårdh medh all den Booskap som han där opå hafft haffuer. Fördenskull begärandes någon lindringh och skonsmåll på samme hemmanss vthlagor Så på det att be:te hemman icke åter igen skall warda öde: Haffuer mann opå H. K. M:tz wegna och nådigh behagh tillsagdt och effterlatit honom sigh till någon oprettelse igen Tuu Åhrs frijheett der opå till att att niuta, Sosom och här med begärandes att Lendz och Fierdingz männ medh Skiutzfärdh och omlagning:r aldeles haffuer honom förskånt; Här Fougter sampt Opbördzmännerna der samme stedhes wele sigh effterretta, icke görandes be:dh Her Nijlls här emott hinder eller meen. Datum åbo den 25 Septembris Åhr 1619.

Johan Ottesson.

439. Bref om frälsefrihet för tvenne Biskop Erik i Åbo tillhöriga hemman i Reso. Dat. d. 27 September 1619.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1771, bl. 11.

Effter thett Pedher Oloffzson att dhen Ärevärdige Herre Biskåpen her j åbå haffuer giffuitt tilkenna, att j reckne

edher til vpbördh aff Tuu hans hiäman j Mahitula by vthi Reeså Sochn, Så medhan dhen godhe Herren niutter adhelige previjlegier, Så må j edher medh samma hiemman inthett befatta, huadh honom då helst teckes reckne dem före antten för ett eller tw. Befalandhes edher på K. M. wegna, att j inthett vndherstå edher dher aff nogott att fordre, retter edher her effter datum åbå then 27 Septhembris 1619.

Johan
Ottesson.

440. Förläningsbref på ett hemman för Kapellanen Hieronymus Johannis i Rengo. Dat. d. 23 Oktober 1620.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3627, bl. 94.

Konung:e M:ttz till Swerigis alles wår allernådigste Konungs och Herres vnderdånighe och trooplichtighe tienare och tillförordnadhe Stådthållare opå Åbo Slott och dhesz Lhän Sampt Tawesthuusz, Bårgå och Raaszborghz Lhän, Jagh Carl Oxenstierna Frijherre till Lindöö och Biörnöö Gör witterligitt att breffwijsare Ehrligh och wällärde Her Jeronymus Johannis Cappelan i Pärno Sochn, haffuer begärat vptaghe Hans Simonszons heeman om halff fempte allen Jordh liggiandhes vdi Särckelax bij huilket iagh opå H. K. M:ttz wägne honom effterlatet haffuer, att han må dhett niwthe brwcke och behålle (: för Crone och icke Skatte heeman :) Så länghe han och barn effter honom förmå göra Cronon dher aff sijn fwllkomligh rättigheet. Förbiwde för den skull Arffwingarne som dher till kunne arfftagne wara, att dhe sigh med förb:de heemman eller dhesz eghor inthet befatte effter dhett är för Cronones rätte Ingieldh som i så longh tijdh ifrån Cronon haffuer bortte warit ifrån dhem fallidt. Han skall och effter medgiffwen Konungzligh fullmacht haffue macht och tillståndh att wederkennes och igentaghe vthan någon löösen alle the egor och egendomar som till för:ne heeman aff åldher lijtt och legadt haffuer dhett ware sigh åcker,

Engiar Skog och vthmarcker, fiske och Fiskewatn qwärn och qwärnstelle inthet vndantaghit. Och effter Nembden witnadhe att förb:de heeman haffuer till Sexton åhr ödhe leghat och är med huusz och giärdzgårder alldelles förfallit Szåsom och åckren i Lindhe. Haffuer iagh opå dhett han deste bättre kan komme heemanedt till macht och göra Cronan dher aff sijn rättigheet opå H. K. M:ttz nådighe behagh effterlåtidt honom Fijra Åhrs frijheet till Anno 1625. Datum Pärno Sochns Länszmans gårdh dhen 23 Octobris Åhr etc. 1620.

Carll Erickszon
Oxenstierna.

441. Bref för Biskop Erik i Åbo om frihet från gärder af hans annex i S:t Marie socken. Dat. d. 4 Maj 1621.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1820, bl. 12. — Hans Hansson var Fogde i Masku härad.

Må i wette Hans Hansson, att i skåla låte Biskåpen i Åbo Höglärde Mester Erich blifue frij och okrafd för Gerderne af sitt Anex och Kijrkiegäldh i Rendemäki Sochn, efter som Bisperne i Swerige sine Anexer frij niute, der rätter eder efter. Datum Lempsiö den 4 Maij Åhr etc. 1621.

Jesper Madzson Krus.

442. Biskop Ellmæi förordnande för Johan Ulvik att vara Kyrkoherde i Ivangorod. Dat. d. 7 Juni 1621.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Diverse Stiftshandlingar.

Rättsiningom Läsarom och åhörarom önskar iagh alzköns wälfärd

Effter H. K. M. mijn allernådigiste Konung och Herre, vti then fulmachten och instructionen som H. K. M. migh

nådhigest gifuit haffuer, befaler att iagh skickelighe Personer insättia skall i the Swenske församlingerna, som äro i Swenske Carelen och Jngermanneland; Ibland hwilcka then Ivangorodiske är then förnämligiste så wäl aff Swenskt som Finskt folk. Therföre haffuer iagh förordnat thenne wälbegåffwadhe och skickelighe vnge Mannen Dominum Iohannem Ulvikium till en Pastor eller Kyrkioheerde i för:te församling; All then stund han i bådhe målen färdigh ähr, Såsom ock oförsumeligh och helsåsam till att vtstå omaket som församlingenes tienest medh sigh haffuer. Jagh är i then förhåpning att W. a. N. Konung warder sådant nådhigest gillandes och Confirmerandes och för:te Dominum Iohannem medh något wist vnderhåld betenckiendes. Begärar för then skuld, aff alle rättsinnighe Christne, aff högre och lägre stånd och Condition, och i synnerheet aff them som för:te församlingens ledhamöter äro, att the för:te Her Johan Ulvik här vtinnan icke göra något hinder eller mootstånd; Vtan heller fordre och främie honom till thet besta, bådhe hoos högha öffuerheeten, och hwar och en för sin Person, bewisandes honom all tilbörligh lijdno och hörsamheet, och medhdeelandes honom för hans arbete hwadh skäligit wara kan, effter som hwars och ens legenheet kan tilseija. Jagh förseer migh till alla rättsinnigha Christne som thenne mijn Collations scrifft Läsandes och hörandes warda, att the sådant i besta motton vptaghe och medh tilbörligh lydachtigheet effterkomme. Hwilcka iagh här medh will haffua Gudhi then Alzmechtigeste till alzköns wälfärd tienstligen och troligen befalat. Datum Wijborg then 7 Junij Anno 1621.

Olaus Elimæus

(Sigill) E. W.

443. Menige mans i Öfver Torneå underdåniga supplik om hjelp till klockor och kyrkoskrud.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica. Enligt blyertsanteckning är den odaterade akten affattad omkring 1621.

Stormechtigeste Konungh Allernådigste Herre E. K. M:tt skall wår ödhmiuke Wnderdonigeste och troplichtige tienst Altijdh, wederrede wara den stundh Wij leffwe.

Stormechtigeste Konung Allernådigeste Herre, effter dett att wij fattige Menn för någhre åhr sedann hafue igenom stoor wattnflodh mist wår Kyrckie medh alt innan döme, så att floden icke allenast togh Kyrckian sin koos, wthan och Kijrckiegårdenn, sampt medh några bijars huus och innandöme, medh boo och bohagh, och wij fattighe Menn hafue nu oprettatt oss i staden igen en nij Kijrckia i Sochnen, så och enn Anexa för åldrigt fållck och den lange wägen till Sochne Kijrckien, och wij fattighe Menn äre för suaghe att förskaffe oss till samme Kyrckior Klockor och Kyrckioskrudh, hwarföre bönfalle wij fattighe Menn i all wnderdonigheet på dett aller ödmiukeligeste att E. K. M:tt werdes för gwdhz skulldh af mild infödd barmhierttighett ware oss fattighe Menn medh några sådanne nödtorffter till gwdhz huusenn och Kyrckietiensten behielpelighe för wår stoor fattigdom skull, Gwdh Alzmechtigh warder sådan E. K. M:ttz berömmellses barmhertigheet emoot gwdztiensten rijkelighen belönandes, och wij medh wåre innerlighe böner bidie skole barn efter barn så lenge wij leffwe. Och wele här medh nu och Altijdh E. K. M:tt sampt E. K. M:ttz elskelige Käre hussfru Wår allernådigeste drottning och begges käre komne lifzarfuingar wthi gwdz milde protection till all longwarigh welmågo, langlighet segersampt och roligh regemen, och oss till itt nådigt swar och gunstig hielp på dett ödhmiukeligeste hafue önskat och befhalet.

E. K. M.

Ödmiuke och Wnderdonighe troplichtige wndersåtare så lenge wij leffwe.

Gemene Man i Öffwer Torniå Sochn.

444. Fribetsbref på ett torp för Kyrkoherden i Kuopio Paulus Laurentii Kauhanens enka Walborg Olofsdotter. Dat. d. 25 Januari 1622.

Från Finl:s Statsarkiv. Finnlandz Copiæ-Book, sidd. 275—276. — Akten ingår ej i Registraturet.

Wij Gustaf Adolph, Giöre witterligit att Brefuiserska H: Walborg S: Her Påhls Kyrkioherdess vthj Kopio effterlåtne Enkia hafwer hoss oss warit och vnderdåneligen gifwit tilkenne at hon för några åhr seden igienom Ryssens Röfwande och brennande hafwer mist alt det hon åtte, ödmiukeligen fördenskull begierendes at wij nådigest henne någon frihet opå det Torp hon besitter Keinola be:dh meddela wille, så hafwe wij hennes vnderdånige bön nådigest ahnsedt och gunsteligen effterlåtit att hon förbe:te torp både för wisso och owisse Pertzeler qwit och frit till een behagelig tid niuta bruka och beholle må, Befahle fördenskull wåre Ståthollere och Fougdter sampt alle andre at dhe henne intet hinder eller mhen i någon måtto tilfoge eller tilfoge låthe. Der dhe samptlige wete sig effterretta Aff Copio den 25 Januarij 622.

445. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Borgå Simons Jacobi enka Margareta Sigfridsdotter. Dat. d. 31 Maj 1622.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3623, bl. 37.

Wij Gustaff Adolph &c.

Göre witterligit att breffuiserska hustru Margreta Sigfres dotter, S. Her Simons efterlåtne änkia vthi borgå haffuer oss vnderdonligen och ödhmiukeligen giffuit tilkenna, dhet hån ett lithet Skatt hemman vdi Borgå i Serkierffuiby, som hon sielff boor opå, hafuer alt her till aff ödhe måst bruka och likuäll sijnn fulle skatt ochså åth Cronon der af vtgiöra; Ödhmiukeligen begiärendes att wij hennes ålderdoom och älendigheet nådigest wele ansee och henne medh Frijheet dher på benådhe. Så aldenstundh hon ähr een Gamall och een-

söriandhe Quinna och hafuer intet till at hielpa sig medh hafue Wij aff gunst och nådhe, vndt och efterlåtidh henne vthi sinn lijffztijdh samma hemman Quijt och frijt, För alle wisse och Owisse utlagor, Att niuta och behålle. Förbiudendes her medh alle, som för wåre skuldh wele och skole giöra och lathe, att tillfoge för:de Hustru Margretta Sigfres dotter Her emot något hinder eller förfong i någon månto. Aff Stochålm dhen 31 Maj Åhr etc. 1622.

Gustavus Adolphus.

446. Bref om efterskänkt gäld för Kyrkoherden i Töfsala Jeremias Eliæ Agricolas enka Karin. Dat. d. 31 Oktober 1622.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1821, bl. 72. — Jfr. Finl:s Statsarkiv N:o 1821, bl. 73.

Gustaf Adolph &c.

Wår sijnnerlige gunsth, nådige willie och benägenheet, mädh Gudh Alzmechtig tilförrene. Effter dätt Her Carl Oxenstierna, att Brefuiserska, Hustro Karin, Saligh Herr Jeremiæ Effterlåtne Enckie ifrån Töfsala Sochn i Wemå Häredh, hafwer hafft sitt budh till oss och i vnderdånigheett begäratt tillgift på *Etthundrade och Sexton* Daler, hoon oss skijldig är för Taxan på Tw åhr etc hafuer och i Vnderdånigheett gifwitt oss tillkenna att Prestegården medh altt dätt hoon ägdtt hafwer, är igenom wådheldh afbrändh åhr 1618 Därföre hafue wij hennes ödhmiuke begäran nådigest ansett och henne för:de 116 Daler för sin fattigdom och Eensöriandhe lägenheet skuldh tillgifwidtt. Derföre befale Wij eder nådeligen, att i låte henne för för:ne 116 Daler blifwa *omolesterat* och okrafdh. Härefter i hafue edher at rätta, Gudh befalandhes. Af wårt Konungzlige Slått Stockholm Dänn 31 Octobris Anno 1622.

Gustauus Adolphus.

447. Ur Aflöningen till Staten i Finland för Åhr 1623.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 397, bl. 66 o. 67.

Presternes vnderholdh [i] städerne och på landzbijgden.

Biskopen i Åbo	376	T:nor	
Kijrck: ibm.	202	„	
Skolmest: ibm.	151	„	
Lector Teolog:	97	„	
Aeconomus	71	„	
Kijrckh: i Raumå	48	„	
K: i Biörneborg	72	„	
Sk: i Raumå	48	„	
„ i Biörneb:	48	„	
3 Chorprester	96	„	
Kijrck: i Töfsala	72	„	
Conrector i Åbo	84	„	
Kijrckh: i Pijcke	15	„	
K: i Naugå	23	„	4 C:r
K: i Maskå	24	„	
K: i Rimittå	11 2/3	„	
Kyrck: i Kårpå	25	„	12 C.
K: i Kimitto	24	„	
K: i Nykyrck.	29	„	
K: i EufraÅminne	28	„	22 1/2 C.

L. 1545 T:nor 28 1/2 C.

L. 3478 Dal. 10 öre.

Bisk: i Wijborg	300	T:nor	
K: i Wijborgh	144	„	
Skolmest: i W.	96	„	
Lector Teolog:	96	„	
2 Cappelaner i Wijborg . .	24	„	
K: i Wederlax	18	„	11 1/3 C.
K: i Biörcköö	28	„	
K: i Laptresk	10 3/4	„	

K: i Lampis	24	T:nor	$2^2/_3$ C.
K: i Helsingf:s	15	„	
K: i Sibbo	$25^2/_3$	„	
K: i Siundo	16	„	
K: i Tennela	10	„	
K: i Espå	19	„	$4^2/_3$ C.
K: i Karislojo	12	„	
K: i Kijrckslett	15	„	$5^5/_6$ C.
K: i Mentzä[lä]	4	„	18 C.
K: i Nurmå	12	„	$8^2/_3$ C.
K: i Helsingfors	144	„	
Sk.Mesteren	96	„	
H. Jacob i Mendharia . . .	30	„	

L. 1141 T:nor $3^2/_3$ C.
L. 2567 Dal. 16 örtug. $^2/_5$ d.

Till Her Anders Kijrckieherde wedh Siekaniemi efter K. M: Bref

Peningar	37	dl
Spann:ll	30	T:nor
Humbla	3	Lisp.
Smör	5	Lisp.
Talgh	1	Lisp. 1 mk
Oxar	2	
Kiöt	11	Lisp. $6^2/_3$ mk
Får	10	st.

L. 154 Dal: 26 öre.

Till — 16 Cannor wijn på Siekaniemi till Församblingen
Peningar . . . . 16 dal.

448. Ur Register på Sakören, som i Hofrätten i Finland fallne äro.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandlingar, N:o 187 d. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:ris 574 och 578—580.

Anno 1623—1624.

bl. 2.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Desse 400 daler vpbaar Joen Mårtensson till Räntekammaren.

Vthi Bispens doom saakfälles han för dett han medh Diechner hafwer lated antaste och hijth till Åboo wåldföhre Herr Staffan i Wemo, honom här i Prubban vtan föregången doom latid insättie etc. till ett Arbitrals Straff, Nämbligen Penninger — 300 daler till Tweskiptes, efther Måhlseganden sin rätt bordtgifwid hade.

2) Och för dett Bispen twenne reeser hafwer lated insättie Barthollum Stephani vthi Åboo Prubba, skall han böthe till Treeskiptes för hwar gångh — 50 daler, Löper — 100 daler.

3) Vthi samma doom erkennes och, att Bispen skall erläggie S. Herr Staffans Effterlefwerske all den Vpbörd, som henne af Kumo Gäldh pro Anno gratiæ hade bordt att niuthe, Såsom och henne för all annen bewijssligh Skade, som i medlertijdh hafwer taged, Contentere och förnöije.

4) Och efther Herr Staffan hadhe Vthlagdt Taxan af Wemo Kijrckiegiäld, och inthet nuted nogott af dess vpbördh, erkendes att Herr Staffans Successor skall arfwingerne samma Taxan vpfijlle och betale. Datum 5 Decemb. 1623.

Anno 1625.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

bl. 3 v.

Herr Timotheus, för de oqwädens ord, som han opå Predicostolen om Mattz Tarkus hwstrw hafwer falle lated,

Suakfältes till — 3 mark efter Tingzmåhlom. Actum 9 Februarij 1625.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

bl. 5 v.

Bartholdus Stephani skall plichte vti Åboo Thorn på 14 dagars tijdh tillgörende. Dat 5 Decembris 1623.

449. Bref om hjelp till kyrkobyggnaden i Ijo. Dat. d. 15 Januari 1624.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4947, bl. 155.

Wij Gustaf Adolph &c. Giöre witterligitt, att wij på våre Vndersåters vdhi Iio Sochn vnderdånige begäran hafue af gunst och nåde vndt och efterlåtedt som wij her medh i dette wårt öpne brefs [kraft] vnne och effterlåte dem till hielp, till deres Kyrkias opbijgningh Spannemåll Sex Tunnor, Hwilken Spann:ll wår befaldningzman dher sammestädes aff Kyrckiotionden dher i Sochnen faller, lefuerera och tillstella skall. Der wårt Cammerådh, Stådthollare och be:te Fougdhe haffue sigh effterrätta. Aff Kopparbergedt dhen 15 Januarij Åhr 1624.

Gustauus Adolphus.
(Sigill)

450. Åbo Domkapitels dom rörande en förseelse af Kyrkoherden i Åbo M. Joachimus Matthiæ Stutæus. Dat. d. 1 Juni 1624.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandl:r, N:o 187 c., bl. 3.

Jagh Ericus Ericj af gudz försijn Biskåp i Åbo och öffwer dess Stifft och wij närschriffne Capitulares i Åbo Giör hermedh witterligit Att effter dhet denne höglåflige Konungzlige hoffretten hafwer skutedt till Capitlet Wijrdelige Man M. Jochimi Kijrckieherdhe i Åbo saak om dhen missgärnings mannen såm han hafwer latet taga i församblingen Derfhöre hafwe wij samme saken förhördt och öfwerweget i Capitlet, Och ändoch förb:de M. Joachimus will förswara sig dher medh

att Gabriell Bärensson hafwer skriffwet honom till, och bedit der om att samma missgärningzman måtte komma i gudz församblingh icke annat wettandes och tenckiandes, vtan at hans sak skulle wara försonat medh öffwerhetten, Aldenstund be:te Gabriell war een Laglässare och saat i heredzhöfdinge Stadh, Doch lickwäll hafwer han förseet sig der vthj att han icke hafwer latedt saken komma vthj Capitlet, såm honom medh rätta hade bordt att giöra Vthan eenskijltt skriffwedt Caplanen till i Rijmittö, att han skulle taga honom i gudz förssamblingh. Åhr fördenskuldh honom lagdt opå poena privationis officij, att han måtte hålla sig ifrå sitt Preste Embethe på eett fiärdedels åhr. Och till widare Stadfästelsse att så i sanningen ähr, hafwe wij medh wåre egne hender detta wnderskriffwet Datum Abo den 1 Junij åhr 1624.

Ericus E Aboens:
Gabriell P:tri Melartop.
Thomas Florinus Norf.
Sigfridus Hen: Conrector
i Abo.

451. Bref om två skeppund jern till hjelp för Lojo sockens kyrkklocka. Dat. d. 8 Juni 1624.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 216, bl. 124. — Nils Sigfridsson var Jernbruksbefallningsman vid Svartå bruk.

Helsen medh gudh tilförenne etc. Må i wetta Nills Sigfredhsson, att i skole lotta Loijo Sochnn bekomme tw Skippundh Järn på H. K. M:tz nådige behag aff dhet Järn sädan tilsmidt ähr såm Anordningen giordes till Mårthen Wewetzer aftbetalningh, till hielp, till deres klåckas omgiwttningh, Dette i edher effterrette wette Gudh befhalet Datum Åbo dhen 8 Junij 1624.

Nihls Bielcke
till Salstadh F:herre

Johan Ottesson mpr 1624.

Qvitteradt för Lojo Socken d. $^{21}/_{6}$ 1624 af Kapellanen Petrus Matthiæ Taffuia Nijlandensis o. a. (F. S. N:o 216, bl. 125).

452. Confirmationsbref på underhåll för Kyrkoherden i Masku Josef Hemmingii. Dat. d. 26 Augusti 1624.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Masku församling. — Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r N:ris 194 o. 436 samt ofvan N:ris 297 och 336,

Wij Gustaff Adolph. Med Gudz Nåde Swerigis Götes och Wendes etc. Konung Stoor furste till Finland, hertigh vthi Eesteland och Carelen Herre öffwer Jngermanland. Giöre witterligitt att oss wår troo vndersåte och Kyrckeherde vti Maskå Sochn i Finland her Josep Hemingi wti wnderdånigheet hafuer precenterat wår Salige käre her faders broders (: Höglåflige i åminnelsse :) Konungh Jahans Breff wpå dett wnderhåld, hans framlidne Fader, Her Hemingh gifuidt Såsom och wår Confirmation derpå Nemligen Fyratijio Åttå Tinnår, Ödmiukeligen Bidiandes att effter han Efter sin framledne faders dödh samme prestebord besitter, huilket wti Een stoor Almene wägh ligger, och doch ganska ringa åker till åhr, wij nådigist wille honom samme vnderhåld Confirmera och stadfästa, Huilcken hans vnderdånige begären wij nådigest hafue giffuidt rum. Och förthenskull af gunst och nåde i thetta wårt Brefz krafftt honom för:te wnderhåld Confirmere. Befale fördenskull wår Landzhöfdinge, Stådthållare och dhe som med Tijenden der i Landzändan hafue till att beställa, att de honom der af kyrcketienden åhrligen owegerligen tilstella. Der hwar och en haffuer sigh att effter rätta. Datum Stocholm den 26 Augusti åhr 1624.

Gustaff Adolph.

(L. S.)

453. Kyrkoherden i Uleå Simon Erici Frosteri supplik om bibehållande af de tio tunnor spannmål, som 1614 beviljats hans företrädare. Dat. d. 14 September 1624.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4947, bl. 142. — Jfr. ofvan N:o 364. — Israel Olsson var Häradsskrifvare i norra prosteriet.

Jagh Simon Erici Frosterus Gudz ordz tienare och Kyrckeherde i Vlå, här medh witterlighit gör migh hafwa bekommit Tijio Tonnor Spannmåll vthöfuer mitt wedherlagh och Tertial aff thenne Sochnenes tijiondh, hvilcka min antecessor Hedherligh och Wördigh man Her Johannes Henrici vthaff Wår A. N:geste Herre och Konungh här i Vlå på åhr 1614 förwärft hafwer, Bedher förthenskuldh ganska Ödmiukelighen och vnderdånlighen the Welborne Herrar Rijkz och Camar rådh, thett the förbe:tte Tjjio T:r så nu vthi ährligh och wälachtadt Israël Olssons Rekenskap som tilförne (: Hwarföre iagh theres Herlighet på thz ödmiukeligaste betackar :) för mig bestå uille, Löntagandes aff Gudh then Aldrahögsta vnder huilckens milda beskydd iagh the Welborne Herrar ganska ödmiukelighen och wnderdånligen befaler. Til ytermere wisso vnder mitt Signet. Skrifwit i Vlå then 14. Septembr. Åhr 1624.

(L. S.)

454. Bref om leverans af underhållet åt Kyrkoherden i Åbo M. Joachimus Stutæus. Dat. d. 18 December 1624.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2554, bl. 57.

Må i Wetthe Grels Jörensson, att opå H:s K. M:tz weghner är Wår befallningh, dett i lefwerere Hederlighe och Höghlärde M: Joachimus Kijrkieherdhe vthi åbo, nu vthi förstonne helfftenna vtaff sitt Deputerade Wnderhålldh som honom åhrlighen vtaff effter:ne Sochner tillåtnadh är och när mera inkommer skall han bekomma sitt till fijllest, N: aff S. Carins Sochen Aderton tunnor etc. i Nousis Sochen tiugho fem tunnor i Hwittis Sochen femtijo tree tunnor etc. Alt

medh struket måäll, Dogh att först afftages Winkornet, biblie tryck och doom kyrckie tunnan. Dätt öffrighe delas vthi tree delar, twå delar till Konungen, der vtaff Kyrckieherden bekommer sitt som förb:tt ähr, Och Tridingen till Prästen der vthi Sochnen och aff den Tridingen skall Presten tagha halftunna till dess hele Tienden inkommer, Dogh skall han bekomma den deel honom böör, Men andre Tijend Partzeler som är Hafra Erter bönor och Hwete skall alt wara till H. K. M:ttz behoff etc. behålledh och vthan försummelsse lefwereres hijtt till Profuianthet vthi åbo, sosom och senda hijtt till H. K. M:ttz Rechninghe Cammar Wisse förslagh på alle Kyrkietijender och hwadh änu hos almoghen kan Reste skall strax vpbäras och leffwereras uthi Kyrckieherbergedhh till Nij `åhredh nästkommandhe, Her rätter edher effter Aff Abo Slått den 18 Decemb: Åhr 1624.

Nihls Bielcke
till Salstadh F:herre.

Johann
Ottesson.

455. Åbo Hofrätts dom rörande f. d. Kyrkoherden i Wemo Zachariæ Jacobi edsgärdsmäns falska vittnesed. Dat. d. 28 Januari 1625.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandl:r N:o 187 c., bl. 12.

Dän Konungzlige Rätz i Finlandh ändtlige Sentens och dom, om dän laggångh, som her Sigfrid Conrector i Åbo, her Mårten Kyrkeheerde i Wirmå, her Sigfridh Cappelan i Lemo, her Simon Pattur Chorpräst och her Jacob Cappelan i Whåno medh Zacharia Jacobi tilförende Kyrckeheerde i Wemo, gådt hafue. Afsagtt Abo dänn 28 Januarij Åhr etc. 1625.

Aldenstundh dän Eedh, som desse förbe:te medh be:te Zacharia hafue gångitt, är falsk befunnen och återgången: Därföre erkänner Rätten, att dhe skole vndergå dett straff, som vthi Tingzmåhla förmähles medh efterfölliandhe ordh: Gånge

thesse wittne åhter lagliga, böthe hwardere Nije mark till treeskiftes: Och warde aldrigh tingzbhäre, Wittnessbäre eller Eedbäre. Doch sigh förhållett medh een Rätt till att vthfhöra, huadh dhe förmeene sigh hafwe deras Förmän Biskopen och Capitulares här vthinnan att tiltaala. Actum vt supra.

På dän Konungzlige Rätz wägna.

Nihls Bielcke
till Salstadh F:herre mpr.

Andreas Olaj
Gerslinus mpr.

456. Åbo Hofrätts dom i en jordeträta mellan Kyrkoherden i Ruovesi Johannes Johannis och hans granne Josef Olofsson. Dat. d. 1 Februari 1625.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandl:r N:o 187 c, bl. 21.

Den Konnungzlige Rättz i Finland ändtlige Sententz och doom emillan Herr Johannem Kijrckieherden i Ruovesi och hans Granne Joseph Olofsson i Thorniemi, anlangande Tre Skurur köpe Jordh, de äre stridige om. Afsagd Åboo den 1 Februarij, Ååhr etc. 1625.

Aldenstund att Herr Johannes här i Rätten hafuer skähligen bewijst, dett halfparten af Thorniemi, som är tree Skurur Jord, är Lagligen köpt vnder Prestebordet, och i Cronones Jordeböcker icke finnes mehre wara fördt på Joseph än allenest Tree Skurur, som han vtaff skattad, och doch lijkwäl mehre, än i Jordeboken förmäles, bruked hafwer: Därföre erkänner Rätten, att för:ne Tree Skurur köpe jordh skall efter denne dagh lijde och liggie vnder Presteborded till ewärdelig Egendom; Och för dett att b:te Joseph efther Gubernatorens Skriftelige befalningh icke hafwer inrijmbdt Herr Johanni Jorden, skall han böthe sine Ottetije mark; Såsom och af b:te öffrige Jord, som honom i Jordeboken icke

är påförd, vthgöre all wiss Åhrligh Räntha för alle de Ååhr, han samma Jord bruked hafwer. Actum loco, anno et die ut supra.

På den Konungzlige Rättz wegne,
Nihls Bielcke
till Salstadh. F:herre mpr.
(L. S.)
Andreas Olaj
Gerslinus mpr.

457. Åbo Domkapitels dom, hvarigenom f. d. Kyrkoherden i Wemo Zachariæ Jacobi edsgärdsmän blefvo för falskt vittnesmål afsatta från prestembetet. Dat. d. 7 Februari 1625.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandlingar N:o 187 c., bl. 15. — Enligt en annan litet utförligare redaktion af samma akt blefvo personerne i fråga icke alldeles afsatte, utan på ett halft år suspenderade från prestembetet (F. S. Tilläggshandl:r, N:o 187 c., bl 13 och bl. 14, som dock äro afskrifter, medan bl. 15 innehåller originala underskrifter). Att domen dock lydt på evärdelig afsättning synes framgå af akten N:o 590 i Första Samlingen af dessa Handlingar.

Wij vnderschreffne Biscop och Capitulares i Åbo Giöre her medh witterligitt, att effter dett desse fattige Prästmän N. Her Sigfredh Conrector i Åbo, Her Mårten Kyrckieheerde i Wirmo, Her Sigfredh Caplan i Lemo, Her Simon Chorprest i Åbo och her Jacob Caplan i Wåno, Dogh mijkitt nijttige här till vthj Gudz Församblingh, Vthaf den Huffwudh meenedharen Zacharia Jacobi fordom Kyrckheerde i Wemo, och genom hans månge och grufwelige Eedher, huilka han för dem giordt hafuer, åhre wordne bedragne, och vthaf eenfäldigheett gååt hans Lagh, och der igenom äre falldne vnder werldzligh straff, effter som den höglåflige Konungzlige Håffrätz sentens och doom där om wijdere förmäler. Och alldenstund Den Edle och Wällborne Herren, Her Niells Bielke, Frijherre till Salestadh, Gubernator öfwer Storfurstendömett Finlandh, och præsident i den Konungzlige Håffrätten der sammastedes etc. hafuer begiäratt af oss, att wij vthöfuer dett Werldzlige straffett skulle och fälla Capituli sentens och doom. Därföre

på dett eenfåldigt folck icke af theres fall skulle förargas, hafwe wij sådan sentens Vthöfwer dem afsagdt, att the alldeles skole wara skilde ifrån deres Preste Embete, Så frampt dhe icke nåder hoos H: K: Maij:tt niutha kunne. Att detta således af oss! samtycht, bewilliat och beslutitt är, till ytermhere wisso och stadfestelsse schrijfwe wij huar sitt nampn medh egen handh här vnder. Actum Åboo den 7. Februarij Anno etc. 1625.

Ericus
E. Aboën. mpr.

Joachimus Matthiæ Stutæus
Pastor Ab. mpr.

Gabriel P:i
Melartopæus mpr.

Thomas Florinus mpr.

458. Bref om tertialens levererande till Kyrkoherden Sigfridus Jacobi i Kimito. Dat. d. 11 Oktober 1625.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1857, bl. 37. — Matts Olsson var Tiondefogde.

Må I wete Madz oloffson migh wara förekommedh, huruledes så som i hafwe gifwidh Kijrckeherden vthj Kimitto Sochen Hederlige wällärde Man här Sigfredh Jnwijssningh opå sin $^1/_3$ så wäll som på winkårnedh icke allenast till Allmogen vthan och så wäll till Frälsse bönderne som boo innan om deras Hwssbönders Sätegårders Rå och rör, Szå för vndrar migh högeligen, hwarföre i vnderstå eder sådant att göre hälst medhan dett sträfer emoth eder håndfångne Instruction, hwilcken så lyder, att ingen Kijrckeherde må tillåtes sielf vthaf bonden någodh att vpbäre. Vtan all tionde schall inlefweres vthj Kijrckeherbergedh, där sammestädes säden Prästen sin $^1/_3$ bekomme schall. Hwarfföre will iagh här medh hafwe eder opå H: K. M:tz wegne alfwarligen tillsagtt och befaledh, att i förbe:tte Kijrckehärde samme sin $^1/_3$ samt wijnkornedh mz de tiugo fijre T:r Spanmåll som honom vthj

H. K. M:tz breff till åhrligh Deputat effter låtedh är effter som dett kommer vthj Kijrckeherbergedh till, endelighen föllie låte, Enär han där på fordrandes warder, och icke gifwe honom noghon Inwijssningh hwarcken till Allmogen eller och Aadelens bönders 1/8 honom vthj tionde lengden på före. Där mz i deth icke schole hafwe någodh att beställe. Hwar i denne min förmaning icke effterkomme och han sigh där vthöfuer yterligere warder beswärandes, då schole i wara förtenckte att blifwe Nwpen vthj örorne, så att i en annan tijdh schole wete tage eder för sådan genstörtighett till wara. Rättandes eder alldeles här effter. Af åbo den 11 Octob: Åhr 1625.

Nihls Bielcke
till Salstadh F:herre mpr.

459. Bref om tertialens från Wårfrukyrkoherberget erläggande till Biskop Eriks enka. Dat. d. 3 December 1625.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1857, bl. 39.

Opå H: K: M:tz wegna befalles eder Madz Olofsson att i låte S. Bisskåppens efterlåtna Fru bekomma sin 1/3 aff Wårfrukyrkeherberghe för Närwarandhe åhr 1625, Enär hon där på fordrer, Szå lagandes att henne icke sådant dröigsamblighen förholles. Rättandes eder här effter. Datum Åbo Slåt den 3 Decemb. åhr 1625.

Nihls Bielcke
till Sahlstadh F:herre mpr.

460. För Presterskappet i Norlandhen. [Dat. d. 12 Juni 1626].

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1626, fol. 364. — Johan Månsson Ulfsparre var sedan 1622 Ståthållare i Norrbotten, som innefattade både Vester- och Österbotten. Jfr Första Samlingen af dessa Handl:r, N:o 533.

Gustaff Adoilph. Wår gunst och Nådighe benägenhet. Wij kunne edher Nådheligen icke förholla Johan Månsson,

att wåre trogne Vndhersåther aff Clerkerijdt, som vthi Norlandhen och edher förleningh boendess ähre, haffue hafft dheress Vtskickadhe Här hoos Oss och Låthet Oss ödmiukelighen förnimma, huruledhess en stor dhel aff dheress åhörare, så wäll Böndher som Krighzfollk, finnass tredske och mottwillighe, att Vth giöre dherass Kyrkioherdher och Siälesöriare tiendhe Smör och annatt sådhant mhera, som dhe medh rette aff ålldher wane äre att vthgiöra hwilkett wij och wår Clerkerij aff Synnerligh gunst och Nådhe Åhr 1617 Confirmeradt och bebreffwadt haffuer ödhmiukeligen begärandhess att dhe samma wår Confirmation och Konungzlighe breff måghe till godho åtthniuta, och widh dherass gambla rettighheter förbliffua. Så medhan Oss för wårt Draghandhe Konungzlighe höge Embethe skulldh icke står till att lijdhe [det] någon Vthan wår Special befalldhningh, skall sigh vndher stå antingen att violera wåre vndhersåtherez wanlighe rettighetter eller wåre Konungzlighe breff vthi een eller annan puncht Cassera ogilla eller olydigh wara. Hwarföre befalle wij edher nådhelighen och alffwarlighen att i dhenne wår Clerkerijdz allmenne klaghan tidigtt affskaffa och botha, så laghandhess att ingen Prestman vthi edhert län må haffua orsak her effter ytterlighare her öffuer att Klagha och Oss Molestera och beswära, Och dher någon finness antinghen bondhe eller annor som sigh dher emoot sätter och sin Kyrkieherdhe sin wanlighe Tiendhe antingen aff Smör, eller någhon annan Partzel som vthi wårtt förb:te Confirmationis breff vthtryckeligen förmäless förholler, och dhett för edher klagandhess wardher, Då skolle I straffa honom för olydno, och icke latha honum dhess mindhre sädhan Vthgiffua allt hwadh han honum i så motto rästa kan, Dette wele wij att I så efiterkomma skole, så frampt i begäre att vndh wijka wår onådhe. Gudh Allzmechtigh Edher befall: Dat: Stockholm den 12 Junij 1626.

461. För en Prest till Capitulares i Åbo att inrymma Honom i sin förra lägenhett Masko Prestegårdh och permittera förra Preste Enkian annum gratiæ. Dat: Stockh: d. 14 Junij 1626.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1626, fol. 388. — Af akten ingår i Registraturet endast förestående rubrik.

462. Bref om Presterskapets uppbörd. Dat. d. 16 Oktober 1626.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2565, bl. 68. — Af akten är en bit afsliten. Matts Eskilsson var Befallningsman i Öfra Satakunda.

Helssen medh gudh tilförenne. Szå aldenstundh Madz Eschelsson att Presterskapet här vthj Stijfttett hafue lattitt gifue migh deres beswär tillkänne, att dee icke vthj rätten tidh bekomme af Kyrkieherbergedh deen deell dee hafue schola vthan varda esom oftast vppeholdne. Medh flitigh ahnhållande iagh ville dette på bättre schafe. Szå aldenstundh icke min villia åhr att deen deell dee hafue böör skole blifue deem förholldne. Dy åhr opå H. K. M:tz wägne min alwarlige befaldning att i huar Kyrkieherde vthj eder befaldningh samme deres Deputat och tertziall vtan vppeholdningh af Kyrkie Härbergedh fölie låtte. Således att Presten bekommer först sitt af obytten deell och sedan han sina 1/3 bekommit hafuer tages af Konungenss twå delar bode wijnkornedh Bibletryck och Doom Kyrkie tynnan eller huadh nampn det helst hafue kan Dågh icke här vnder förstås den mindre tijonden, som vpberes af Huette Hafra Erter och Böönår, huar vtaf Presten icke må hafua sigh någån dell att tillägna Eij heller ware ment eller räknadh ibl[andh . . . . . .] tiondeen vtan den skall effter H. [K. M:tz] befaldningh särdeles vpbäres och w[. . . . . .] till Konungl. M:tz hoffholdning hafu[. . . . . .] således bestella skola och så laga att [. . . . . . icke] hafue sigh deer öfuer yterligare att besuere Datum Åbo deen 16 Octobris åhr 1626. etc.

Nihls Bielcke
till Salstadh F:herre mpr.

463. Brøf om Domkyrkosysslomannens i Åbo underhåll. Dat. d. 29 November 1626.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1862, bl. 67. — F. S. N:o 1864, bl. 54, innehåller en dylik anordning på 43 T:or af Pemar socken för *Mester Thomas*, dat. d. 6 Decemb. 1626. Bl. 55 innehåller qvitto härå af Thomas Florinus, dat. Abo then 21 Junij Anno 1627. N:o 1864, bl. 56, innehåller en dylik invisning uppå Choralium vnderhåldh för 1626 på 96 T:or Sp:ll.

Alldenstundh att den hederlige och wällärde man Oeconomus [Sveno Torchilli] uti Åbo åhr effter den ordningh, som H:s K. M:t vpå Richzdagen vti Helsingefors år 1616 näst förleden iblandh andre Capitularibus och Prästerschapedh vti Åbo Stifft nådigest hafuer giöre låtedh, förordnedh sin Åhrlige Deputat och vnderhåldh Nemligen Spanne:ll Tiugu Nije T:r af Pijckiö Kyrckieherberge, och Fyratiie tuå T:or af Pargas Sochen, och Pijckie häredh at bekomme. Dy befaller man opå högstb:de H:s K. M:tz wägner Knutt Nielsson Befhaldningzman där sammestädes, att han owägerligen och vti rättan tijdh honom eller hans vtskickadhe för:ne 71 T:r Spanne:ll för närwarande åhr etc. 626 föllie låter. Enär han der på fordrandes warder. Så lagendes att han icke måtte lenge vppehållen blifue, och hafue sedan orsaak sigh där öfwer ytterligare att besväre. Där han weth sigh fulkomligen at efterretta. Af Åbo Slot den 29 Nowembris åhr etc. 1626.

Nihls Bielcke
till Salstadh F:herre mpr.

Johan Ottesson mpr.

464. Bref om understöd till kyrkobyggnaden i Vörå. Dat. d. 14 Februari 1627.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4957, bl. 120.

Wij Gustaf Adolph &c.

Göre witterligitt, att wij aff gunst och nåde, hafue vndt och efferlåtedt wåre vndersåthere, som bijgge och bo vthi

Wöro Sochn j Österbotten, fyra Tunnor Spann:ll af Kyrckiotionden der sammestedhes ett opbära till hjelp ått deras kyrkios bijggningh och renovering. Befale fördenskull wår Befallningzman der samme städhes, att han låther dem samme Span:ll owägerligen bekomma. Aff Stockholm dhen 14 Februarij Åhr etc. 1627.

Gustauus Adolphus mpr.

465. Klockaren i Helsingfors Jöran Perssons supplik om ersättning för klockringningen efter aflidna enkedrottningen; jämte resolution derpå af d. 13 Mars 1627.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 3635, bl. 87.

Minn ödmiuke och vnderdånighe tiänst Edhers Nådhe ödmiukelighen altidh bewiisandes.

Edle, welborne och nådighe herre, Edhers Nådhe giffuer iagh fattighe vndersåthe ödmiukelighen tilkenne, thet iagh effter H. K. M:tts nådighe och Maijestetiske påbudh haffuer här i Stadhen ringht siäleringhningen för wår allernådigeste Konungz och herres Frw modher, höghloffligh i åminnelsse på åhrett 1626, een Månadh igenom twå timar hwar dagh, så wäll som i andre Städher och ortter i Swerighies riike och migh til hielp (: effter iagh fattigh man ensam är :) leegt personer vthaf min ringha förmöghenheett, hwilka medh migh här vthinnan tiänst göra skulle, Och effter iagh fatighe man förstådt haffuer, att vthi andre welb:te Städher i wårtt Kähre fädernes landh är effter wår allernådigeste Konungs och herres nådighe wilia inne medh arbetare tildeelt een liithen löön och vppeholdningh. Bedher iagh fattighe man E:s Nådhe ödmiukelighen thet E:s N:de aff Christeligh infödtt Kärleeck wille nådelighen migh fattighan ansee och migh til hielp och vppehelle för min tiänst och omaack, Hans Konunghlighe Maijestett til ringha sachnadt biiståndh och vndsettningh göre. Thenne och andre E:s Nådhes war-

kunsamheetter warder Gudh mildelighen och riikelighen lönandes, hwilken iagh E:s N:de ödmiukelighen och tiänstlighen befaler.

Edhers Nådhe
ödmiukelighen och vnderdonligen
Jören Peersson Klockare
i Helsinghfors Stadh.

Opå H. K: M:tz wägne befalles eder Madz Hendrichsson, atti af Ödhes Ränten lefuerere denne Klåckare Spanmåll tuå T:or Enär han där opå fordrer, Datum Hällssingfårs denn 13 Martij 1627.

Nihls Bielcke
till Salstadh F:herre mpr.

466. Åbo Hofrätts dom öfver Kyrkoherden i Nykyrka Nicolaus Erici för hans olagliga förfarande med tvonne hemman. Dat. d. 14 Septemher 1627.

Från Finl:s Statsarkiv. Tilläggshandl:r N:o 187 c., bl. 84.

Denn Konungzlige Rättz i Finland ändtlige Sentens och Doom vthi Herr Nilsses, Kijrckeherdes i Nijkijrckie Saak, anlangande ett Frälsse och ett Skattehemman i TåppiJocki bij vti Sagu Sochn, som han vnder ett Mantaahl slaged hafwer. Afsagd Åboo Slott den 14 Septembris, Ååhr etc. 1627.

Aldenstund här i Rätten efther noga Ransakningh är befunned, att b:te Herr Nihls swijkligen hafwer handled med Cronones Skatt och Ingiäldh, i dett att han ett Fulgärdz Frälssehemman i be:te TåppiJoki om halftridie Stångh (: som han såsom en ofrälssisman Anno 1606 hafwer köpt af Hendrich Claesson till Låppis :) Så och ett Fulgärdz Skattehemman därsammestädes om tree Stänger, hafwer emooth Lagen och Recesserne slaged vthi ett Mantaahl, och i medlertijdh

af b:te Frälssehemman hwarken wisse eller owisse partzeler vthgiordt, eij heller de owisse partzeler af Skattehemmaned meehr än för ett halft Mantaahl, lijke såsom af ett Frälssehemman; Därföre erkenner Rätten, att Herr Nihls skall först hafwe förbrutted dett Frälsse, som han vthi Tåppeijoki igenom kööp sigh tilegnad hafwer; Såsom och efther Cammerererens Vthräckningh wederläggie och betale Cronen alle vthlagor, ehwad nampn de och hafwe kunne, som både af Skatte och Frälsse Hemmaned ifrå b:te Ååhr 1606 intill närwarendes Datum hade bordt afgå, och herr Nihls medh trowärdige Quittentzer icke kan bewijse sigh vthgiordt hafwe; Såsom och dett ene Hemmaned, som han afhijst hafwer, med Laggille Hws igen vprätte, cch medh särdeles Åboo besättie låthe: Seden och för dett han Cronones Räntha och Ingiäldh försnilled hafwer, bõthe 40 mark Konungens Eensaak. Män att han, som är en Prästman (: den där Saken bättre förstådt hafwer, och androm till Konungens och Cronones Rätt stijrckie och råde borde:) hafwer sigh vti sådane otroheet och Vndersleff wetterligen bruked, dett förskiutes till Kyrckiones och Capitlets Straff och peen. Actum ut supra.

På denn Konungzlige Rätts wegne.

Nihls Bielcke
till Sahlstadh F:herre mpr.
(L. S.)

467. Bref om Korpresternes i Åbo underhåll. Dat. d. 9 Oktober 1627.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1870, bl. 75.

Effter H: K: M:tz vnderschrifne ordningh, gifuen vthi Hällsingfårs åhr 1616 opå Capitulares vnderhålld här vthi åbo, schole tree Chor Präster, eller Finske Capellaner, bekomma åhrlighen deras Deputat af effterschrifna Sochner och häredher, Nemligen af Halijcko Sochen Siwtio Sex T:or, aff Kimito Sochen Sexton, och af Naghu Kyrckeherberghe Fyra

T:or Befalles fördenschull opå H: K: M:tz wägne häredz fougterne där sammestädes, att de låtta be:te Kappellaner samme deres Vnderhålld vthan vppehålldningh bekomma, enär de där på fordra Såssom och holla Almoghen där till, Att dee samme deras Vnderhålld vtföre af Kyrkie herberghen dijtt de dett hafua wille. Där de wete sigh att effterrätta. Aff åbo Slåt den 9 Octob: åhr 1627.

Nihls Bielcke
till Salstadh F:herre mpr.

Johan
Ottesson mpr.

468. Underdånig hemställan till Sveriges Regering angående kyrkans i Nådendal och stadens brand den 4 Mars 1628.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Nådendal.

Höghe wällbårne och Nådighe Herrer, Sweriges Rijkes Rådh och föreståndare, wåre höghgunstige Herrar och befordrere, Skall wår ödmiucke och vnderdånige tienst lydno och höörsamheett, altijd beredd wara emedhan wij leffue, Wij fatige Nådhendals Stadz Invonare i Norrefinland foghe E:s N:de höghe och wälbårne herrer på thz vnderdånligeste ödmiuckeligen förnimma. Huruledhes wij usle hafue mist wår Kyrckio, och all wår fatigdoom, och ähr saaken szåå. Wälbördig Johan Hinrichsson till Loppis i Peemar Sochn i Södherfinland kom den 4 Martzi Anno 1628 af sijne Landbönder och till Nådhendals Stadh. Togh sedhan sin Bijsso och gick till Kijrckia, wilde skiutha Kijrck kaijor och dhå han kom när Kijrckio satte han sitt skott opå een Bood såm war bygdt fast medh Kyrcke wägget och med förladningen skoott han elden opå thes Taak thett sedhan tände strax up i the gamble och halffråttnadhe taakbrädher, och begijnte brinna, och slogh elden sigh sielff der ifrån opå Kyrckie taaket. Dhå ijppades strax een stoor och hefftig storm wedher, szå

att allom war omöijeligit elden uhtsläckia, Dermedh Kyrckian, Klockor och all innan bygningh medh een hast upbrann, Sedhan slogh elden sigh sielf ifrån kyrckian till Stadhen och upbrende thz och all then fatigdoom wij ägde, Och hafue wij icke sedhan i någån rättegongh medh hånåm waritt om denne sthoore och merkelige skadhe, wij fatige igenom hans tillskyndan lijdhit hafue, hwilcket åhrend wij E. N:des höghe och W:ne Herrar uthj all vnderdånigheett ganska ödmiukeligen heemställe till E:s N:des höge och W:ne Herrars gunstige förklarningh.

Eders N:des och H:ters
ödhmiuke och vnderdånige
tienare
Anders Sigfridsson.
Hans Oloffsson.

469. Bref om själtiondes utgörande af menige man i Norrlanden. Dat. d. 9 Juli 1628.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica.

Wij Vnderschreffne Sweriges Rijkes Rådh och Cammerrådh. Göre witterligit, Oahnsedt H: K: M:tt den 24 Februarij 1617 haffuer medh Vnderskreffne breff stadh fästatt framfarne Konungars giorde Ordinantier och Recesser, huruledz Kyrkiotionden effter Gudz och Werdzligh Lagh Vtgöras böör, så wääl af allehande Fiskie, Siäl, Laxer som Spanne:ll och alt annat, lijkweel klages aff Prästerskapett ifrå Norrlanden, att missbruuk och stor owillighz åhr så widt inrijtat hoos gemene man, att dee wägre Sigh tionden giffua aff färdh och Rodde Siäl, Och Såssom dee Skijllighe ähre tionden troligen Vthgöra aff dän wällsighnelse Gudh giffuer, så att ingen försnillan skeer, Altså begäre wij aff Ståthållaren medh Arrendatorer där i landzändan att dhee särdeles tillhålla H: K: M:tts trogne Vndersåther, icke allenast i Mustzor och Malax Sochner, Vthan fleere städes där någon Oordningh är inrijtatt, så att huar och een må göre, huadh Gudz och wärdz-

ligh Lagh och een rättwijs pläghseedh fordrar och kräff:r, och dee Gudz wälsighnelse at niuthe begära. Där alle dette widkommer sigh efterrätta wetta. Datum. Stocholm denn 9 Julij 1628.

(Loc.)
(Secretj.)
(R. M.)

Johan Skijtte. Peer Ährlandhsson.
Oluff Erichssonn.

470. Förläningsbref på ett hemman för Prestmannen Hieronymus [Laurentii]. Dat. d. 24 Juli 1628.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1876, bl. 57. — Jfr Andra Samlingen af dessa Handl:r, N:o 15.

Alldenstund Zedellwijsaren och Prestman Her Hieronimus haffuer H: K: M:tz breff oppå ett hemman wthi Walluis bij och Lemo Sochn att niuta och innehaffua till des Biscopen M. Isach honom medh nogon legenheet och gieldh försörier, effter som Breffuet i bookstaffuen inneholler och wthwijser. Derföre så befales på Högstbe:te H. K. M:tz wägne Häredzfogten dersamme stedes adt han inrijmer honom Thomä Knutzsons hemman der sammestedes och honom medh lijka wilkår som H. K. M:tz bref förmäler niwta låther. Rettandes sigh här effter. Aff Åbå Slått den 24 Julij, Åhr etc. 1628.

Nihls Bielcke
till Salestadh F:herre.

Johan
Otteson.

471. Bref om uppbörd af tertialen af den Presterskapet tillkommande lilla tionden. Dat. d. 31 December 1628.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1876, bl. 59.

Opå Konungl. M:tz wägne effterlåthes Prästerskapet här vthöfuer Landet att bekomme sijn $^1/_8$ af den Lille Tionden som

ähr Huete, Hafra, Ertter och Böner, Huilcket Häretz fougterne huar Kyrkeheerde vthj sijn Sochn och Kyrckegeldh, så snartt dhet inkommer lefuerere skola, Och skall Kyrckieheerden wara här medh aldeles förbudhet elliest sielfue något slagz af samme Tionde Partzeler komme i Gården att vpbära och emot taga, vthan altt skall Lefuereres vthj Tionde wisthuset, der samme städhes Prästen sijn deell skall hafwa till att förwentta, Huar annorlunda skeer, och någon af Kyrkieheerderne där medh beslagne warda, skole wara fallne till fyratije P:rs böter. Dher bådhe dhe så wäll som fougterne weete sigh att efterrätte. Aff Aboo Slott den 31 Decemb. Anno etc. 1628.

Nihls Bielcke till
Salstadh F: Herre.

472. Bref för Biskop Rothovius om uppbörd af lilla tionden. Dat. d. 31 December 1628.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1878, bl. 77. — Jfr nästföreg. akt.

Åhr weetandes att man opå H. K. M:tz wegner och Nådighe behagh hafuer efterlåthet att Biskopen vthj Åbo, wördhige och höglärde M. Jsach må vthaf dhe Sochner och Kijrkeherberger som honom på hans Vnderhåld förläntte ähre, niuthe och bekomme dhen Lille Tienden, som ähr Huete, Hafra, Ertter och Böner, så mykit af samme Partzeler och Kijrkeherberger opå Konungens tuå deeler faller, och sigh belöpa kan, huilcket Häretz fougtterne dher sammestädhes wällb:te Biskop, uthan någon afkorttningh, lefuerere skole, Ennär sådant inkommer och han dher på fordra låther, dher dhe alle dhe der wid kommer hafue sigh att efterrätta. Af Abo Slott dhen 31 Decemb. åhr 1628.

Nihls Bielcke till
Salstadh F: Herre.

473. Bref om leveransen af Korpresternes i Åbo underhåll. Dat. d. 14 September 1629.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1885, bl. 37.

Opå H. K. M:ts wägne betales Fougterne vthj de Häreder där Corales deres wanlige Vnderhåldh effter Staten tillordnade och Deputerade äre, att de låtte dem sådant opå detta innevarande år 629 owägerligen och uthan vppehåldningh föllie. Rättandes sigh her effter Aff Aboo Slått den 14 Septembris a:o etc. 1629.

Och alldenstundh de beswäre sigh där vthöfwer att enär samme vnderhåldh dem lefuereres är dett då mäst vthj slött Korn, Ändoch ordningen medgifuer at åth minstone borde helfftene wara vthj Rågh och den andre halfue deelen Korn, Eliest och dett Mååll, som Fougderne leferere medh, skall wara några Cappar mindre ähn som rätte Crono Måledh som nu åhr bruckeligid her wid Profuianten.

Derföre så är vthj lijka måtto min alfuarlige befalningh, att Fougten giöre samme lefuerering, helfftene vthj Råg och den andre halfue deelen Korn som förb:t är, Såssom och medh dett rätte och nu brukeligid Mååll sådant lefrere, Så frampt annorlunda skeer, och där vthöfuer ytterligare klagad blifuer, Fougten då ware förtänckt att blifve derföre lijka som för annad tiufnad tillbörligen straffadh etc. etc.

Nihls Bielcke
till Sahlstadh F:herre mpr.

474. Bref om ersättning åt Kyrkoherdarne Jakob Matthiæ i S:t Mårtens socken och Jakob Florinus i Pemar för förtäring under skatt- och mantalsskrifning. Dat. d. 19 December 1629.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1881, bl. 69.

Begärer här medh wänligen, Hanss Håckansson, Befahlningz man Vthöfuer Halickå Häredh, Att I för den förtäringh såm skeet är hooss Her Jacob j S. Mårthen Sochn och hooss her Jacob I Pemar, Emedan iagh effter H. K. M:tz min aller

Nådigeste Konungz och herres, migh medhgifna Fullmacht hölt där i Sochnen medh Almogen een Almeen Skatt och Mantalls skrifningh, sampt quarnars skattleggningh, att I fördenskull lefuerere förbe:te Kyrckieheerdar uthaff detta åhrs owissa opbörder, såm är aff saakörer och ödes Räntan dem huar dera tolff Daler på H. K. M:tz Nådige willie och behagh. Befahlandes här medh och altijdh Eder gudh alzmechtigh wänligen. Aff Pemar Prestgård den 19 Decembris Åhr 1629.

Johann
Ottesson mpr.

475. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Laihela Sigfrids Johannis enka Agneta Hansdotter. Dat. d. 27 Maj 1630.

Från Finlands Statsarkiv. Wasa Landzhöffdings DömmesBook för 642 Åhrs Ordin: och Extra Ordinarij Räntter. bl. 121 v.

Wij Gustaf Adolph &c. Giöre Vitterligit at Wij aff gunst och Nåde, Så och Breffuijserska och Präste Enckia Hustro Agneta Jakopz [! = Hans] dotters Vnderdånige och Ödmiuke Annhållande och ållderdoms schuld haffue vndt och effterlåtitt, som Wij och häär, medh och i detta Breffs krafft vnne och effterlåte henne det half giärdz hemmanet hon af öde optagit haffuer och nu å boor j bodde by och Laihela Sochnn i Södre Prosterijdt i Öster Botn beläget quitt och frijdt för alle Visse och owisse åhrlige vthskyllder, dogh dee vndantagandes som expresse till Krigz vthförande på lagdt ähr eller bliffuer, Så lenge hon Enckia ähr, at niuta, brucka och behålla. Däär Wordt Cammarod Ståthållare Cammarerere och alle andre veeta sigh at effter rätta, Jcke giörandes henne häär emot hinder eller förfångh i någon måtto. Datum Ståckhållm den 27 Maij Åhr 1630.

Gustavus Adolphus.

476. Underhållsbref för Kyrkoherden Jöns Laurentii i Korpo. Dat. d. 17 Oktober 1630.

Från Finl:s Statsarkiv. Masko Härads Räkning 1635, bl. 240.

Wij Christina medh Gudz Nådhe Sweriges Göttes och Wendes uthkåradhe Dråtningh och Arffurstinna, Stoorfurstinna till Finlandh &c Giöre witterligitt, att wij uppå wår tro Undersåthes och Kijrckieherdes vthi Kårpå, Her Jöns Laurentij Underdånige Anhållande aff gunst och nådhe så och för hans höga ålder skuldh haffwe vndt och efterlåthit, såsom wij her medh och i detta wårt Konungzliga Breffs Krafft vnne och efterlåthe honom till åhrligitt Underhåldh Tiugu Sex T:nor Spanmåll, aff behållen Kyrckietijende der i Kårpo, så lenge han lefwer, adt niuta och behålla. Der wåre Stådthållare, Cammererare, Fougden och alle andre hafue sigh at effterretta. Till yttermehra wisso åhr detta medh wårt Secret och wåre sampt Sweriges Rijkes respective Förmyndares och Regeringz Underskrifft bekrefftadt. Datum Ståkholm den 17 Octobris Anno etc. 1630.

(Locus Sigilli)

Gabriell Oxenstierna Gustaffzon Sweriges Drotz — Jacobus De la gardie Sweriges Riks Marsk — Claes Flemingh i R:z Admiralens stelle

Pär Baner, I Rijkz Cantzelers stelle — Gabriell Oxenstiern Frijherre till Mörby och Lindholm S. R. Skattmestare.

477. Bref om leverans af domkyrkotunnorna. Dat. d. 7 Januari 1632.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1898, bl. 68, och 2916, bl. 70.

Jagh Gabriell Oxenstierna Frijherre till Möörby och Lindholm Sweriges Rijkess Rådh och Rijkztygmestare, Landzhöfdinge öfwer Finland så och Lagman i Wermeland giör witterligitt adt såsom H: K: M:tt Alles wår Nådigest Konungh och Herre hafuer nådigest bewilliatt och effterlåtit till

Aboo Domkijrckiess bijgningh och Reparation åhrligen till behageligh tijdh twenne Dom Kijrckie tunnor af huar Kijrckie här vthi åboo stifft så wäll Säte Kyrckior som annexer eller Capell medh huilcke twenne tunnor huarcken Fougdten eller Skrifuare sigh befatte skulle vthan Presterne sielfue dem åhrligen till sigh annamme skulle och giöre Aeconomo Templi dherföre beskedh och redhe, effter som brefuett dhed vthi bookstaffuen wijdhare vthwijssar. Derföre så ähr vppå Högst bemelte H: K: M:tz wegne min befalningh adt bådhe Presterskapett, så wäll Fougden skrifuare och andre som dhetta widh kommer sigh effter samme H: K: M:tz Nådige Disposition retter och samme twenne tunnor vthan någhon affection eller Oppehåldningh af Cronens tw deelar lefuerere till Presten vthi huar Sochn, eller och den Biskopen och Capitulares der öfuer förordnar och fullmechtigh giör, så snartt dett i Kyrckoherbergett inkommer och dher opå fordras icke görendes här vthinnan någhon afkårtning Rettandess sigh alle dhe dette angåår här effter, Aff Åboo Slått den 7 Januarij Åhr 1632.

Gabriell Oxenstiern Frijherre
till Möörby och Lindholm.

478. Kapellanen i Pemar Sigfridi enka Agneta Andersdotters underdåniga supplik om frihet på ett hemman.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Pemar. — Den odaterade akten är sannolikt affattad omkring 1632. Jfr N:o 37 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormechtigeste Drottningh aller nådigeste Furstinna och Fröken Eders Kongl. M:tt kan iagh fattigh Wärnlöess Prestenckia Vthj all som största Vnderdånigheet eij Obemält låtha, att sedhan min Sahl. man (: nu senast Caplan i Pemar sochn Vthj Finlandh :) hadhe tient een Ruhm tijdh för een feltt predikant och i medlertijdh myken wederwärdigheet Vthstståedt sosom derom ähr till att see af E:s Kongl. M:ttz

glorwördigaste hooss gud j åminnelsse högt ähradhe Sahl. herr fadhers bref, sosom och der hooss att i medlertijdh han weed een sådan beswärligh tienst pressterade, hafwer han Vthj samfelte fem åhr tientt derföhre (: han då eij heller aldrigh sedhan :) den ringesta penningz wärde huarken af frijhemmans räntta eller Vnderhåld bekåmmit, derom Öf. Hemmingh grapes wittness skrifft förmähler, sedhan icke heller opå mina der å många anfordringer icke een penning bekåmmit, Sitter nu effter min Sahl. Mahns dödelige afgångh vthj fattigdom och som största elendigheet opå ett förlammad hemman som min Sahl. man något före sin dödeligh afgångh Vthaf ödhe optagidt hafuer, det iagh nu för min fattigdom skull igen ödhe leggia måste, om E:s Kongl. M:tt Vthaf högh Konungl. ynnest och nåde elliest med mildheet icke ansee tächtes min som största elendighet så och min Sahl:e mans långlige tienst och hanss resterande löhn och derföhre migh till hielp någon frijheet opå rästen och hemmans räntta Vthj min lijfztijdh benåda, min som största fattigdom och elendigheet derom förmähler häredz bewijse, och ähr samma hemman beleged Vthj Pemar Sochn och i Nasskarla by med tije öre Skatt och ett Mantall etc. denna E:s Kongl. M:ts höghnådige hielp och tröst iagh på ded Vnderdånligaste ödmiukligen ombeder, på ded iagh ännu wijdare min fatige barn wed Scholan hålla kunde etc. Gudh alzmechtigh warder wisserligen sådan E:s Kongl. M:tz högh beprijslig nåd och mildheet här timelig och Vthj the rättfärdigas opståndellsse rijkeligen belöhnandes, Vthj huilkens gudomlige beskydd till långhwarigt och roligt regemente E:s Kongl. M:tt iagh Vnderdånligaste troligen befahler

E. Kongl. M:ttz

Vnderdånigaste tienarinna
Fordom Caplan H:r Sigfredz enckia
i Pemar S: Nasskarla by

Agneta Anderssdåtter.

479. Kyrkoherden i Letala Petri Bartholomæi supplik om understöd.

Från Svenska Riksarkivet. Ecclesiastica. Åbo Stift. Letala. — Den odaterade akten förskrifver sig antagligen från 1632. Jfr N:o 70 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Edle Wälborne och Nådhige Herrer Rijckz och Camarrådh Edhers Nådher skall min ödhmiuke, hulde och troghen tienst, lydno och hörsamhet effter mijn yttersta förmögenhet, altijdh wara redheboghen, så lenge jagh leffwer.

Edle Wälborne och Nådhighe Herrer. Jagh fatighe (owerdighe) prästman, giffwer E. N:der till thet ödhmiukeligaste tillkenna, att jagh H. K. M:tz krigzfålck i några åhr i Ryssland såsom aff Nådighe Herrens Greff Jacobz bewijs syynligit ähr, uthan någhon frijbonde och Comiss, och sedhan een tijdh i Prijssen, såsom E: W:ne Her Öffwerstens bewijs witner, uthan Comiss och några månar uthan Månatz håld, för Regementz och Slotz (endoch owerdigh) predicant föliachtigh warit haffwer, och genom mijn Studier, mijkijn wako, bekymmer och arbete, Swagh och siuklig, Synnerligh i huffwudet och öghonen, såsom E. W:ne Hr Öffwerstens nu Salig hoos Gudh biwijs migh i Ryssland giffwen uth uthwijsar worden ähr. Så at jagh nödgas hålla Coadjutorem i församblingene och haffwer icke rådh, till att uppehållan och löönan. Ty endoch jagh genom Sal. K. M:tz nådhigh promotion och Breff till geld nyligen kommen ähr, Så ähr lickwääl pastoris accessus thär nu ganska ringa efter Sochnen är alt för mijkijt ifrå sigh kommen, och aldeeles förswagat, ty the Synnerlighen the som boo i skären, ähre icke åkerbönder, uthan boo klippor och hafwa tillförene med sitt träwercke och keriller seglat inrijkes och sådant till sijn näring och Cronones uthlagor förytrat, men nu förmeenar och hindrar Nystadhen them thet med theres störste skadha och förderff. Icke heller ähr ther bewänt medh prästbolet, efter thet är Steenöre och ibland böndernas ägor, med prästens alt som störste

skadha. Så boor jagh ock uthi stråkwägen och måste daglighen både winter och Somar tagha emoot gestninger, och haffwer icke wedherlagh såsom andra präster annorstedz i Rijket och landet hafwa. Ther till åhn war och lyckan migh så oblidh, att Jagh nu för några weckor genom wådheelden bortmiste all then fatighdom som jagh åtte, och nu måste jagh fatighe Lazarus (så Gudh Nådhe) i Lazaret medh böner kööpa mijn nödhtorfter. Huarföre ähr jagh här medh till E. N:der till thet ödhmiukeligaste böönfallandes at E. N:der aff infödde godhet och Nåde, werdes sådant nådeligen ahnsee, öffwer migh warkunna, och migh för Gudz och min armodz skull på H. K. M:tz wegna och Nådighe behagh någhon Eleemosynam och wederlagh såsom andre pastores annorstädz hafwa bekomma låte på thet jagh fatighe man mindre umsorg i mit ämbete och bettre rådh till at betala Cronones uthlagor haffwa måtte. Här uppå förmodhar Jagh aff E. N:der itt gott gunstigt och önskeligit swar. Sådan Ed. N:des stoor benägenhet jagh i min innerligha böner (såsom Jagh ock plichtigh ähr) ihoghkommer. Såsom ock Gudh then Aldrahögste timlighen och Ewinnerlighen wedhergellandes warder, Vthi huilckens Gudhdomlighe mildrijke protection och beskyd jagh E: N:der sampt E. N:ders elskelige käre Gemåhl och heele höghberömlighe familier ödhmiukelighen befaler.

Edhers Nådheers

ödhmiuke, tienstwilligh och huld
Clientulus och tienare i ordet
altijdh gerna

Petrus Batholomai
Letalensís.

480. Kapellanen i Lemo Sigfrids Sigfridi enka Margareta Thomasdotters supplik om utlofvadt nådår jämte resolution derå af d. 7 Juni 1633.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1882, bl. 116 v.

Edle welborne och Nådighe Herre Her Gabriell Oxenstierna, E:s N:de gifwer iagh fattigh Enckia på dett ödmiukelig:te att förnimma; dett migh aff E:s N:de blef låfuat och befaltt till Befallningzmannen där sammestedes iagh fattigh Prestt Enckia boendes är, thett iagh skulle fåå niutta Annum Gratiæ sådantt iagh fattigh Enckia inthett fåår niutta, vthan är molesteret och tuinghatt af the 6 öre Skatt, heele Manttall, der om hafuer iagh E:s N:de ödmiukeligen in Supplicando tilkenna gifuitt tilförenne och fåått E:s N:des godha Adscistens. Derföre nw nödgas besökia E:s N:de H:tt iagh elendigh Menniskia, om hielp och bijståndh i sakerne, thett iagh kundhe fåå någhån förskoningh, eljestt mostte iagh sweltta ihiell medh mijne fattighe fadherlösse barnn. Löntaghandes aff Gudh Alz:tigh

E:s N:des

Ödmiuk och Vnder
dånigh thienarinna
Marghret Thomassdåtter
S. Her Sigfredz fattigh
Enckia ifrån Lemo
Sochnn och Kirckiebijn.

Å andra sidan, bl. 116 h., är följande resolution:

Jagh kan medh stoort förvndrande icke förvndre, huarföre befalningzmannen därsammastädes icke effterkommer mijne befalningar och låther denne zedellwijserska niuta Annum gratiæ och H. K. M:tz (: höglåfligh i åminnelse :) giorde ordningh till goda; Befalles honom fördenskuld än till öffuerflödh, at han rättar sigh här effter och låther henne niuta den frijheet, som henne således är effterlåtitt, eller och inlägger här

i Räkninge Cammaren mz dett förste sijne Skäll, huar mz han henne sådantt förhålle will. Rättandes sigh här efter. Datum Åbo Slått den 7 Junij 1633.

Gabriel Oxenstiern, Frijherre
till Möreby och Lindholm.

481. Frihetsbref på ett hemman för Kapellanen Ericus Nicolai i Nykyrka. Dat. d. 11 December 1633.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1891, bl. 130.

Effter det godhe wenn Claess Hanssonn, att man åhr vnder rettat att wällärdh Her Erich i Nykyrckia holler enn warachtigh karll och Rustningh hest vnder Öfwerstens wälb: Torsten Stollhansches phana, hwilkenn vthi munster Rullan åhr infört för Männäis i Nijkyrckia Sochnn, och aldenstundh att han gör Skat vthaff for:ne Männäis, och derföre Åhrligen Renttan betalar, Hwarföre befales här medh att i låthe honom för samma sin Rustienst behålla sit hemman Topioki i Saugu Sochnn, medh dess wisse och owisse Partzeler effter Ordningen, hwilket vthi edher förklarningh schall bliffwa beståått till affkortningen, och vthi edhert Räst kortat och affdragit. Aff Abo Slot den 11 December åhr 633.

Johan Erichssonn.

482. Kyrkoherden i Viborg Matthias Jacobæus Tolias underdåniga supplik om confirmation å Viborgs prestbols besittningsrätt till Skrifvareholmen äfvensom om frihet från taxeringspenningar. Dat. d. 14 Januari 1634.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Wiborgs Stadsförsamling. — Jfr Andra Samlingen af dessa Handlingar N:o 80.

Een ewigh Lyckos och stadigh wälmåges önskan aff Herranom Gudhi, sampt medh min öd-

ödmiuke och troplichtige tienst, skall Edhers N:der och Herligheeter hörsamligen bewijsas, den stund iagh leffuer etc.

Nådighe, Edle och Wälborne Herrar nw regerande Rijkzens Rådh, Stoorgunstighe Herrar och befordrare, E: N:der och H:ter foghar iagh vndertecknadt på thett ödmiukeligaste att wetha, att Schriffuare holman, som aff ålder haffuer leghat till Wijborgz Prestebool, Men vthi S: Arffwedh Thönnesons tijdh, efter dhe gamble Högloffligha Konungars breff genom wåådheelden wore förkompne, affhändt och kändt vnder Slåttet; Doch sedhan aff Wälb: Öffuersten och Ståtthållaren Henrich Fläming efter nogha ransackning i Lagha ting, och på Nempndens såsom ock Allmogens eenhelligh bekennelse igen inrympt och restituerat Kyrckeheerden M. Nilss Magni per ordinariam successionem att häfda, bruka och behålla, dett ock i senaste revision effter E:ders N:ders och H:ters scriffteligha migh medhgiffuin swar och resolution på senest wällhållen Rijgzdagh, aff Wälboren Guvernörn Her Åke Erichson Oxenstierna vthi gemeene mans närwaru, åthspöriande och bekennande recognoscerat, j sanningen befunnit och vnder förbe:te Prestebool, doch på E:ders N:ders och H:ters gunstighe ratification, adjudicerat bleff. Ähr fördenskull till E:s N:der och H:ter min Ödmiuke vnderdånigha bön och begäran, dett E:s N:der och H:ter på sitt högh draghande kall och Embethes wägna åffta be:te Scriffuare Holman vnder sijn förra possession medh sitt krafftigha breff täcktes Nådigest confirmera och bekräfta, efter sådant vthi alles wår Nådigeste Herres och Konungz (: nu mehra S: hooss Gudhi och Högst berömligh i hogkommelse :) lijfztijdh af min antecessore är blifuin försumat.

Sedhan Alldenstund efter her Guvernörens som fordom war her Nilss Bielckes och nu sedermehra residerande her i Landet, her Gabriel Bengtsons Oxenstiernes, såsom ock samptlighe Nådigha Wälborne Herrars Rijkzens Rådz resolution, wijrdighe Biscopen, Kyrckeheerden och andre Capitulares i Åbo, åthniutha frijheet på Taxeringz penningar för the-

res Annex, Och iagh owerdigh medh lijka omack, helst nu i denna Inter Episcopatu widh wårt Capitel dagheligen warder bekajadt och beswärat; Åhr ytermehra till E: N:der och H:ter min ödmiuke bön och stadigh tillförsicht, thett E: N:der och H:ter anseendes min ringa legenheet Emooth andras widh doomkyrckior, här vthinnan migh gratificera och lijka perdon och wilkor med mina medbrödher Nådigest niutha latha. Förmodhandes här opå itt gunstigt swar will E:s N:der och H:ter vnder Gudz mildrijke beskärm till all önskeligh och långwarigh wällmåghe, godhe och helssosamme Rådh, Lyckosam och fridlig regerning, på thett ödmiukeligaste troligen hafua befalet. Datum Wijborg den 14 Januarij Åhr etc. 1634.

E: N:ders och H:ters
Ödmiuke och Trooplichtigh tienare
Matthias Jacobæus Tolia
pastor Wib:is.

483. Bref om nedsättning af räntan från en gård för Kyrkoherden i Finström Petrus Birgeri. Dat. d. 7 Maj 1634.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2916, bl. 94.

Wår wänligh hellssen medh Gudh tillförende. Effter dett Nills Andersson godhe wän, Kyrckioherdhen i Finström Soken wällärdhe Här Pär Bergerj finner sigh där öfwer besuäratt, att honom affordres vtlagorne för twenne Manntall vthaff den Gårdhen Godhbij, som han af Capittenen Anders Pållsson för någre åhr sedan kiöptt hafwer, dett dåk icke mehra ähn ett Mantal wara schall, så mädan wij icke wette, huru den saken sigh egenteligen hafwer, och i elliest hålla vppå att förfärdiga Jordheboken, den wij medh förste fullkomlig hijt förwänte, Därföre befalle wij här medh på H:ns M:tz wår nådigeste Dråtningz wegnar, att i eij honom ytterligare Molestera om Rentan, mehra än wahnt warit hafwer och för ett Mantall utgöras böör, så lenge Jordhe boken fullkombligh här innelagdh wardher, och wij kunne förnimma

huru thäär medh förewätter, och sedan där i stadga hwadh rätt ähr, Där i weite eder att efterrätta, och befalle eder Gudh Alzmechtigh wänligen. Aff Stokholm den 7 Maij 1634.

Clas Flemingh. Jahan Börendz.

484. Ilmola församlingsboars supplik om ett torps införlifvande med prestgården, prestbolet till förbättring. Dat. d. 28 Maj 1634.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Ilmola.

Edle wälbornne Herre, Nådige Greffue, Gunstige öffuerheet, Edhers Grefuelige Nådhe skall wår vnderdånigh lydno, Troplichtigh, willigh hörsamheet altidh på dett aldraödhmiukeligeste wederredhe ware så lenge wij leffue.

Wälborne Herre och Nådige Greffue, wij fatige Cronones sampt E:rs G. N:s Skattskyllige och förlänte vndersåter Den Gemeene Man aff Ilmola Cappelgieldh uthj Österbottn, Foghe E:rs G: N: uthj all vnderdånigheth ödhmiukeligen förnimme, Såsom wår Eenskylte gunstige Patron och Skydzherre, den suage och ganska ringe lägenheet som wij fatige haffue till Prestebool här vthj dette Giellet, bådhe till åker och Engh, vthrymme, Mulbete och Fiskie watn, så att förrige kyrckioherder haffue medh platz (: dogh medh stoor armodh :) kunnat födhe sigh sijne hustrur barn och huusfolck, mykit mindre noghon gestningh optaghe och förestå. Huarföre nådige Herre ähre wij fatige nu förorsakadhe uthij som Största vnderdånighz att besökie, såsom och ahnmodhe deruthinnan E:rs G: N: om nogon hielp till för:de Prestebols förbättringh, Ödhmiukeligen bidhiandes, att E:rs G: N: medh Hennes Maij:ts wår Allernåd:ste vthkoradhe Drottningz och Arffurstinnas, sampt Hennes Maij:ts och Sueriges Rijkes Regerende Rådz Nådige och gunstige benägenheth täcktes oss tillåte be:te Prestebool till förbättringh ett lijthz Torp belägen näst Prestegården Lauroisela be:de der en Clemet Knutzon fordom

åboodt hafuer, men nu en Huusarm Brofius Erichzon be:dt huilkett Torp bådhe kyrckian och Prestebolet ähr mykit til hindher och skadha uthj alle måtto, ähre och samma Torpares ringe äghor belägne Jnnan om och iblandh Prestegårdenz äghor bådhe åker och Engh medh alle Lägenheter. förmodandes uthj vnderdånigheet att samma Torp vnder 1/8 Skatt ähr Hennes Maij:ts och Cronon sampt E:s G: N: till ringe affsaknat och kyrkieherden sampt Prestebolet till noghon nytto och hielp, helst medhan vnderhollet som hans antecessores tilförende hafft och nuthet hafue (: N: 70 t:r :) ähre igenkalladhe, och i den Stadhen icke meer änsom 8 t:r till wederlagh bekommer, sampt den ringe tertial som af Tijenden faller, huilket ganska lijthz förslår, (: helst medhan för:de kyrkieherde nu warande :) icke allenest ähr Stadd uthj Stoor Strok och Gesteuägh vthan ochså mijkit mehre än the förrige kyrckieherder medh högre och större taxa betungat, Der till ähre wij fattige Sokenes inbyggiare så oförmögne, att wij honom ingen hielp ähre mächtige att göra, huarigenom han vthan tuiffuel blifuer aldelis utharmat, Förmodhe för den skull häruthjnnan vthj all vnderdånighz E:rs G: N:s sampt Hennes Maij:ts medh andre Rijkzens regerande Rådz nådige och gunstige bijståndh, förmodandes aff E:s N: härvthjnnan ett önskeligitt swar. E:rs G: N:s gunstige hielp och nådige bijståndh warder Gudh belönandes vnder huilkens milde Protechtion och mechtige beskerm wij Hennes Maij:ts samt E:rs N: medh flere Rijkzens Regerande Rådh till all longuarigh helse, lyckesam och rooligit Regemente medh wår Jnnerligh bön alltijdh uthj all vnderdånigheth trooligen befale Datum Ilmola Cappelgieldh uthj Österbottn den 28 Maj åhr 1634.

(L. S.)

E:rs G. N:s
ödhmiuke och Skatskyllige
vndersåthar altidh
Den Gemeene Man aff Ilmola
alle samptligen.

485. Confirmation för Prästeänkian uthj Hwittis Sochn Margreta Mattz dåtter opå sitt Hemman Natula ben:d att niuta frijtt för åhrlige wisse Vttlagor till behagelig tijdh. Datum Stockholm d. 15 Julius Anno 1634.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1634 I. b. April—Juli, fol. 452, och Finl:s Statsarkiv. N:o 2590,bl. 127. — Jfr ofvan akten N:o 354.

Wij Christina etc. Göre witterligitt, att denne breffwijserska Margreta Mattz dåtter, fordom Kyrkioherdes hustru uthj Hwittis Sochn, haffuer Oss j underdånigheet præsenterat Sahl. Kongl. Maij:tts wår högstährade Käre Her faders Christelig och Högloffligst uthj åminnelses breff daterat Stockholm den 20. julij, Anno 1613. Henne på ett hemman Natula be:d gunsteligen undt och giffuidt, frijtt för wisse åhrlige Vttlagor till behageligh tidh medh ödmiuk begäran, att Wij henne dedt Confirmera wille. Så haffwe wij hennes fattige Lägenheet, bön och begäran nådigst ansedt, att hon förbe:te frijhett än wijdare Oss till behageligh tijd niuta och behålla må. Der them som wederbör, haffua sigh att effterrätta. Till yttermehra Wisso etc.

[Riksens Råds underskrifter.]

486. Bref för Kaplanen Joachim Henriksson att jämte sin hustru blifva intagen på Själö hospital. Dat. d. 28 Juli 1634.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 280, bl. 29.

Ähr wetandes, at såsom iagh Gabriell Oxenstierna Benchtssonn hafuer 1633 låtet gifua then gamble och förlamade Caplanen Jochum Hendersson mit wnderskrifne bref, at hann och hans hustru skulle jntagas i Hospitalet på Siällöö och dhe dheres opehelle beckomma Allt såå befalles här med dhe fatiges Föreståndare dher sammastädes at dhe låta dhem samma

tillsäijelsze till goda åtniuta, effter sama Brefz Jnnehåll, dher alle weta sig effter retta. Datum Stocholm den 28 Julij 1634.

På dhragande Kall och embeter.

Gabriel Oxenstierna Frijherre til Mörbij och Lijndholm S. R. Skat: M.

Carl Bonde.

Olof Andersson.

487. Frihetsbref på ett hemman för Vicepastorn i Pargas Thomæ Simonis enka Agneta Eliædotter. Dat. d. 11 September 1634.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1910, bl. 86.

Effter H: M:tz sampt H: M:tz och Sweriges Rijkes respective Förmyndare och Regeringz Nådige tillåttellsse och Vnderschrifne breef befalles Häredzfougden i Pijckio Härede som nu åhr eller opå tillstundande åhr kan tillförordnadh blifua, att dee låtta Hustru Agnetta Eliæ dåtter S: Her Thomas Simonis effterlåttne Enckia, Niutta tw åhrs Frijheet opå sitt Hemmans Rentta vdij Finbij och Pargas Sochn, Jcke tillfogandes henne där vtinnan vthi medler tijdh någor qwall eller Jntrångh, Rättandes sigh her effter. Af Åbo Slått den 11 Septemb. 1634.

Henrich Oluffson Stubbe. Johan Erichsson. Jöns Schmit.

488. Menige mans i Nykarleby Socken underdåniga supplik om en kyrkoklocka. Dat. d. 14 September 1634.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Ny Carleby.

Den Stoormechtigeste Höghborne Furstinna och ArffFröken Fröken Christina, Sweriges Rijkes Vthkorade drotningh Önske wij fattige Vnderdånighe och trooplichtige Vndersåtare, all andeligh

och lekamligh wälsignelsse så och itt lyckosampt och önskeligit Regemente, aff Gudh den Aidrahögsta igenom Jesum Christum Vppå det Vnderdån:te och Ödmiukeligeste.

Stoormechtigeste Allernådigeste Drottningh E. Maij:ts fattige Vndersåtere then gemeene Man som boandes ährom i Nye Carleby Sochn på Österbotn, Foghe her medh E. Maij:tt Vppå det Vnderdånligeste och ödmiukeligeste tillkänna, att den tijdh det sorgelige fallet sigh till drogh att H. Maij:tt den Stoormechtigeste Konungen Konungh Gustaff Adolph den andre och Stoore fordom Sweriges Rijkes Konungh E. Maij:tz Salige Her fader H. Maij:tt för Christenheetenes, wår saligheetz och frijheetz skull oförmodeligen afffull. Huilkens sorgelige hastige och oförmodelige doch salige frånfälle aff oss i alla tijdher tillbörligen begråtes; och wij då, Såsom alle andra H. Maij:tz Vndersåtare ringdom medh wåra klockor så hände oss den stoora olyckan at wår klocka hon rempnade sunder. Men nu ähre wij så aff oss komne, att oss icke mögeligit är för wår stoora fattighdom skull, een annor igen lösa. Derföre äre wij hoss E. Maij:t Vppå det Vnderdånligaste och ödmiukeligeste bönfallande det E. Majt:tt wille wärdigas för Jesu Christi, så och för wår stoora fattighdom skull sigh nådeligen öffuer oss förbarma och sin Salige Her Fadher till Ewigh åminnelsse och E. Maij:tt till itt odödeligit Nampn oss fattige medh een klåcka nådeligen och gunsteligen benådha. Huar wår Stoormechtigeste och allernådigeste drottningh så nådigest sigh täckes öffuer oss förbarma och oss fattige medh een så ahnseenligh gåffua benådha. Ährom wij sampt wåre effterkommande Vnderdånligen och på thet allerödmiukeligeste altijdh skyldige Vthj wåra daglige böner bedia Gudh för E. Maij:tt det Gudh wille låta E. Maij:tt lyckeligen regera och oss fattige längie och wäl föreståå. Wij förplichte oss i lijka måtto och willia bedia Gudh för alla rijkzens ständer och besynnerligen för the Högh Edle och nådige Richzens regerande Herrer, thet Gudh alzmechtigh nådeligen wille theras wälb:ter bewara och städze theras N:des hiertan,

sådana rådh ingifua som kunde lända Gudh then högste till åhra E. Maj:tt till trogett och gått biståndh och oss fattige Vndersåtare entligen till nådigt och trygt försuar. Jfrån E. Maij:tt förmode wij medh wår Vthskickede itt nådigt så och gunstigt suar. Befallandes her medh E. Maij:tt wår Allernådigeste Drottningh till itt lyckosaligt och långwaricht Regement så och alt det Vnder E. Maij:ttz Regemente är Gudj den aldrahögste. Aff Ny Carleby på Österbotn den 14 Septemb. Anno 1634.

E. Maij:tz

Vnderdånige och trooplictige
Vndersåtare i Nye Carleby
på Österbotn

Dhen Gemene Man.

(Sigillet bortfallet.)

489. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden Matthias Matthæi i Lappo. Dat. d. 19 September 1634.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1917, bl. 165.

Hennes Maj:tz wår Allernådhigiste vthkåradt Dråtningh och princesses Troskijllige Tienare och tillförordnedh Ståtthållare opå Abå Slått, och vthöffwer desse vnderliggiande lhän, iagh Hendrich Olssån till Sarffsall.

Gör her medh wetterligidt att alldenstundh denne brefwijsare hedherligh och wellerd her Matz Kyrckieherde i Lappis Såchn, haffuer waridt her medh laghläsarens mårthen michellsåns vnderskriffne bewijss, lijdandess det han will vptagha ett heemanedt, såm tillförenne vnder Cronon haffuer waridt förfallidt vthi för:de Lappis by åm 9 oris skatt och 1 mantall såm Cnuth Simonsån tillförenne påboot hadhe, hwilcket vthi 9 åhr haffuer i lijndhå och ödhe legadt Derföre haffuer iagh tillstått honom det brwka och för crono heeman besittia och opå H: M:tz Nådighe behagh Efftterlatidt honom

trij åhrs frijheett. Alldenstund hemanedh ähr någådt aff sitt kommidt. Förbiudher [på] H. M:tz wegna att the honom her emåth icke någåt hinder eller förfångh tillfoghe, vthan låthe honom det såm förbe:tte för Crono och icke för Skatte besittia, och hwadh ägor der vnder medh retta och aff ålder till lijdt och legadt haffuer, och der vnder kan mhera wara kombne, dem skall han haffue macht och tillståndh vnder heemanedt igen vthan någån löössen att wedherkenne der till bådhe Fougten och laghläsare skall wara förplichtadhe att förhielpa och fordra, och der han dette will effter frijhetz åhren hålla för prestebooll, Så skall han skijlligh [wara] att besökia H:nes M:ttz wår Allernådigiste vthkårade Drotningh sampt de Edle och wälborne och Rijksens Regerandhe Herrer åm Confirmation der på, att han det för Prestebooll niute må Der till wisså medh min egen håndh vnderskriffuidt och signet förségladt. Datum Abå Slått den 19 Septemb: åhr 1634.

Hendrich ollsån Stubbe mpr.

490. Kyrkoherden i Uleå Simons Erici underdåniga supplik om befrielse från utlagor på ett hemman. Dat. d. 2 December 1634.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Uleå församling.

Stoormechtigeste Höghborne Furstinna, Allernådig:te Drottningh, Eders Maij:tt skall min Vnderdånige, hulle tienst, plichtige hörsamheeth och Lydno, altijdh trooligen bewijst Så lenge iagh leffuer etc.

Allernådigste Dråttningh: E. M:tt kan iagh Fattige Vndersåthe på dedh Vnderdånigeste och ödhmiukeligeste icke obemält låtha att Såssom Gudh dhén Aldrahög:te för wåre Synder skuldh haffuer straffat landett medh oåhr, hunger och dyr tidh, den ähnnu (: Thet Gudh bättre :) Continuerer altså ähr denne Vlå församblingh som ellies liiten och oförmögen

åhr, een medh dee fattigeste som j detta landett vara kan, bådhe af den ynkelige hårde tijdhen, som den store affsachnadh som almogen på Fiskeeriet tagitt haffuer, åhr nu derföre Så aldeles aff sigh kommen, at meniescheligen till seijande åhr lijtet hopp om dess Vprättelse mehre: Och iagh fatige man fördenskuldh stoor nödh till min och min fatige Hustros och barns Nähring lijdha måste, doch icke deste mindre mijne fulle Vthlagor: såsom i godhom tijdh: måste betala, Så åhr och migh fattige man till stoort beswäär at häär åhr et ringa Prästebool så at ingen Pastor i landett widh mindre lägenheet sitter, Hwarföre iagh haffuer waritt förorsakedh at köpa migh ett förfallit hemman om ett heeltt Mantal Vthj Vlåsuby, i den förhopningh at iagh medh tijdhen där aff något Vppehälle haffua kunne, Aldenstundh församblingen åhr så fattigh worden, at iagh ringa hielp af honom haffuer till at förmodha, Sådan mijn store nödh och olägenheeth haffuer driffuit migh fattige Vndersåte E. M:tt i all som största Vnderdånighet at besökia låtha, Ödhmiukeligest och Vnderdånigest bediandes at E. M:tt aff medfödd mildhet, Gunst och Nådhe mitt store beswäär gunsteligen ahnsee wille, och migh på förbe:de Hemman som iagh för Prästebool bruka nödgas: medh Vtlagorna Nådigst haffua förskoontt, Gudh den aldrahögste warder E. M:tt för all gunstigh hielp wisserligen belönandes, Vnder Huilkens mächtige Protection iagh fattige Vndersåte E. M:tt till et önskeligit, långligit och fredhsambt Regemente Vnderdånligest och Ödmiukeligest befaller. Vnderdånigest af Vlå den 2 Decembris Åhr etc. 1634 etc.

E. M:tz

Trooskyldige och Vnderdånige
Vndersåte den stundh iagh
leffuer
Simon Erici
P. L.

491. Bref om underhållets delning mellan förre Kyrkoherden i Åbo Mester Joachim Stutæi enka och hans efterträdare Doktor Eskil Petræus. Dat. d. 22 December 1634.

Från Finl:s Statsarkiv. N:ris 1916, bl. 151. — Jfr akten N:o 106 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Effter såsom emellan S: M: Joachimi fordom Kyrckieherdes uthj Åbo effterlatne Enckia och Höghlärde D. Eskell, som nu succederer honom i Embeteth, är nu uthi Capitlet så wijdt resolueradt, att Enckian skall niuta dette innewarande åhrs Vnderhåld, doch der bredhe wedh, på thz att de uppå beggie sijdhor skola bliffua hulpne, så disponeredt att förb:te Doctor Eskell bekommer halffparten aff underhållet medh henne dette åhr som äre Nijtio Sex tunnor, vthi Nedhre Satagunden, hwilcke sedhan uppå tillkommande åhr aff D. Eskels underhåld igen afdrages och henne restitueras skall, Och Enckian behåller den Andra halffua deelen Vthi S. Carins och Nousis Sochner Nijtio Sex tunnor, sampt S:e Karins Sochn. Befalles fördenskul Häredzfougten där sammesteds sigh där effter rätta och henne samma underhåld såledhes fölia låta. Datum Åbo Slott den 22 December 1634.

Broor Andersson.

Jöns Schmitt.

492. Menige mans i Nykarleby socken supplik om Grefve Jakob Delagardies intercession hos Drottning Kristina för erhållande af en kyrkklocka.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. NyCarleby. — Akten är odaterad, men à tergo står: „Carleby Sochn om deras sprängde Klåcka 2 Jan. 1635.“ — Jfr akten N:o 108 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Högh Edle Nådige Greffue Greffue Jacob Delagardie E. G. N:des fattige förläningzbönder den Gemene Man i Nye Carleby Sochn på Österbotn

Önske E. G. N:de all andeligh och lekamligh wälsignelsse genom Jesum Christum på thet ödmiukeligeste.

Högh Edle Greffue E. G. N:des fattige förläningz bönder foghe E. G. N:de på thet ödmiukeligeste tillkänna at den tijdh det sorgelige och i alla tijdher beklagelige fallet tilldrogh at H. Maij:tt den Stoormechtigeste Konungen Konungh Gustaff Adolph den andre och Stoore Sweriges Rijkes Konungh för Christenhetenes och wår frijhetz skull oförmodeligen affull. Och wij då Såsom andre H. Maij:ttz Vndersåtare ringdom medh wåra klåckor, så hände oss den stoora olyckan at wår klocka hon rempnade sunder. Och medan wij nu så aff oss komne äre at oss icke mögeligitt är för wår stoore fattigh dom skull een annor igenlöösa. Äre wij hoos H. Maij:tt wår allernådigeste Vthkorade drottningh förorsakade på det Vnderdånligeste och ödhmiukeligeste medh wår Vthskickede Supplication bönfalla det H. Maij:t wille werdiges för Jesu Christj så och för wår stoora fattighdom skull sigh nådeligen öfuer oss förbarma och sin S. Her fadher till Ewigh åminnelsse och Hennes Maij:t till odödeligit nampn oss fattige och wår Gudz huss till prydningh och Vprättelsse medh een klocka nådeligen och gunsteligen benådha. Altså der Jempte äre wij och E. G. N:des fattige förläningzbönder, hoss E. G. N:de Såsom H. Maij:tz högstbeprislige Förmyndare och Sweriges Rijkes Regerande Rådh på det ödmiukeligeste bönfalne, E. G. N:de wille för Christj och wår fattigh dom Såsom och wår Gudz huss prydnos skull mana gott för oss hoss H. Maij:tt wår Allernådigeste drottningh och ingifua at H. Maij:tt aff inföddh gunst wärdiges wår bön höra och oss till hielp komma wille. Gudh den aldrahögste warder detta H. Maij:tt nådeligen wedergällandes ech lönandes. Ja, E. G. N:des (: för oss fattige :) giorde Jntercession och befordringh warder och Gudh Vthj alt E. G. N.des Christelige företagande nådeligen hielpandes och wälsignandes, det wij och städze medh wåre trägne bö-

ner och innerliga suckan H. Maij:tt sampt E. G. N:de aff Gudh på thett trooligeste anmoda williom. Befallandes här medh E. G. N:de så och E. G. N:des Elskelige Gemhål sampt bägges E. N:ders lijfzarfuinger Gudj den högste trooligen på thet Ödmiukeligeste

E. G. N:des

(L. S.)

Fattige Förläningzbönder
i Nye Carleby Sochn på
Österbotn.

Ant. Resol. 16 lisp.

493. Kyrkoherden i Viborg Matthias Jacobæus Tolias Memorial. Dat. d. 20 Febr. 1635.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Viborgs Stadsförsamling. — Jfr ofvan N:o 482.

Memorial för w:tt her Borgemestaren Tönnes Bröijer i Swerigie at vthrätta, effter ingen tijdh giffz migh nw dijt at skriffua.

1. Näst effter flijtwenligh helsning, anhålla om Swaar på mijne åtskillige breeff hoos Welb. Tönnes Langhman; såm är, Rijkzen Regeringz breeff på Skriffuare holman. Jtem förskoning på Rööke penninger för mijn Tertial aff mijn annexe Sochn, effter thet sätt, som iagh till Sweriges Rijkes Rådh för itt åår sedhan supplicerat haffwer.

2. At her Christer Petri, Kyrckeheerde i Kijffuenebb, Kunde thå Confirmations breff på sitt Prästebool, på S. Arffued Tönnesons vthgiffne breeff etc.

3. Att welb. her Commissarius, Tönnes Langhman wille göra bijstånd och assistenz, Mest. Michel Johannis, i the saaker iagh honom på Capitels wegna tilskriffuit haffwer, och han Rijkzens Rådh offerera skal.

4. Att bijstå och hielpa her Steffan Laurentij i Tiuralax, för her henrich winters injurier, i thet han then elen-

dige mannen will fördriffua aff sitt brödh, genom omild berättelse och illa fångit breff aff regeringen.

Gudhi allestädz och alltijdh befalen medh mijna och heela Församblingennes böner.

Datum Wijborgh then 20 Febr. Åhr 1635.

Gudh beware heele medhfölie, helst H. H:t her Guverneuren och låte edher allesammans lyckeligen komma tillbaka igen.

Mathias Jacobæus Tolia
p. W.

494. Underhållsbref för Kyrkoherden i Letala Peder Bartholinus. Dat. d. 28 Februari 1635.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Letala församling. — Jfr akten N:o 70 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Wij Christina med Gudz nåde &c. Göre witterligit, att breefwijsere och Kyrkioheerde vthj Letala Sokn i Finlandh her Peder Bartholinus gifuer ödmiukeligenn tilkänna hurrledes hans Antecessorer dersammastädes hafue varit med underhåld af framfarne Konungar beneficerede; Der hoos effther han och boor uttj een stor gästningzwägh, Såssom och för några åhr sädann genom wådeeldh bortmist sitt goda, Och sålunda mycket af sigh kommen hafuer han i underdånigheet anhållit, Wij nådigst wele effterlåta honom någonn tilldeelning uppå sitt Vnderholdh. Wij hafwe fördenschull hans ödmiuke begäran uptagit och af gunst och nåde undt och effterlåthet, som wij och här med unne och effterlåte, att be:de her Peer Tijo Tunnor Spannemåll af häredz fougden vttur Kyrckioherbergerne der sammastädes tildeeles, och här efter åhrligenn Oss till behageligh tijdh uthan afkorttning niuta och bekomma skall. Der alle som detta wedkommer hafue sig att effterrätta. Till yttermera wisso är detta med wårt Secret och wåre sampt Sweriges Rijkes respective Förmijndares och Regeringz underskrifft bekräfftadt. Datum Stockholm denn 28 Februarij Anno etc. 1635.

495. Frihetsbref på en qvarn och ett hemman för Prestmannen Ericus Georgii. Dat. d. 20 Mars 1635.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 4527, bl. 102.

Efter såsom Zedelwijsaren Wällärde Hr Ericus Georgii haf:r een lång tijdh tilgörande hållit Rustienst för sitt heman vthi Hauho belägedt, efter som ock hans Rustning ähn nu för Rijkzens fiender i Tysklandh stadder ähr, och vnder samme hemanet ligger een lijthen Bäckqwärn. Derföre så haf:r man både för samme hans långlige Rustienstz vppehållande, Så ock efter han eliest vthi egen Person haf:r een tijd lång följgt Fältet efter, i Lijflandh och Prijssen, och där sammestädz mijkit vndt vthstått. Opå H. K. M:tz Nådige behagh bewilliat och efterlåtit, att han må och skall niutta samme qwärn mz dess afgående Ränta eller qwarntolls miöll, tillijka mz hemmanes Ränta, vnder samme Rustienst frii, för Åhren 1632, 633 etc. och alt här efter helst medan dett ändock icke räntar öfver Kongz ordning, som opå Rijtterij giordt är. Der efter Vpbördzmän och de som medh samme qwärntoll hafue att beställa, wethe sigh att efterrätta. Aff Åbo Slått, den 20 Martij Åhr 1635.

Broor
Andersson.

496. Förläningsbref för Kyrkoherden i Korpo Jöns Laurentii. Dat. d. Mars 1635.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1916, bl. 157. — Jfr Andra Samlingen af dessa Handl:r N:o 104.

Gode wänn Jacob Anderssonn Later Kyrckieheerden i Kårpo Erligh och wällärdh Her Jöns Laurentj utan uppehåldningh bekomma dhe tiugusex T:nor Spannemål som hann hafwer H. K. M:tz wår Allernådigeste drotningz breff opå [af 17 okt. 1634] så och Tertialen och wijnkornet vtan någon afkortningh, Och efter han begierer i tilkommande Sommar att Berga twenne Ödes hemmans Engiar (in margine: Skofuat

och Sifwilax) wele i honom dedh inrymma och medh den beskedh tilstedia att hann för denn deel Cronan der af böör lefwererer Strömingh eller Torsk hjt till Cronenes Profwiant, Räckner Fisken emot höödt efter werdeeringen. N: Enn T:na Strömingh eller Torsk fjre daler och enn åhm höö en daler Sölfwer Mijnt. Dette i således ändeligh efterkommandes warde. Gudh befallandes wenligen. Aff Åbo den Martj A:no 635.

E. W. W.

Johann Erichzsonn.

497. Försäkringsbref på fisktionde för Kyrkoherden i Nagu Jacobus Petri Petrejus. Dat. d. 7 April 1635.

Från Finl:s Statsarkiv. Pikie Häradtz Räkningh för Åhr 1635. Blad 162. — Jfr Andra Samlingen af dessa Handl:r N:o 9.

Efftersom H. K. M. Christelig och Högstberömlig i Åminnelse, fordom alles wår nådigste Konung, hafwer vthi åtskillige bref, icke allenest åhr 617 vppå Riksdagen vthi Örebroo, så och i Stockholm den 29 September samma åhr, nådigst beviliat, vthan jemvel den 1 Martij 627 genom serdeles bref till förre Gubernatoren här öfwer Storfurstendömet Finland welb:ne H. Nils Bielke expresse befalet, at presterskapet här vthi landet både efter S. K. Gustafs recess A. 1528 vthi Westeråås, och sedan wordet reparerat i Ubsala 1556, desslikest af K. Johan i Stocholm 1572, Jemwel H. Carls åtskillige Mandater skole jempte annor deres jnkomster som i sielfwe brefwen wijdare förmäles, bekomme och niute fisketijonden, serdeles af bönderne i Skäreklipporne, som inge span:lls tijonden gifwe, N. een fierding fisk af hwaar bååt som the om sommaren fara med i fiske åhrligen. Och Kyrckieherden i Nagu H. Jacobus beswärer sig der öfwer, at han sådant på någre ååhr tilgörandes icke hafwer aldeles nutit til godo, Eendels af orsak, at samme bref icke hafwer warit så

när för handen, vthan förlagt. Altså och på det, at honom icke mere än som hans Antecessor der vthinnan må skee förnär, vil iag på H. K. M. och dragande Kal och embetz wägner hafwa hans åhörare der samesteds förmant, at de sig efter brefwet rätte, sampt loflige stadgar och befalningar, och förb. Kyrkioherde samma fisketijonde och så mykit af hwar bååt som förb:t är, årligen och owägerligen fölia låte. Ingen vndantagandes sig der emot at vpsättia. — Signatum Abo Slåt den 7 April. A. 1635.

Broor Andersson.

Jöns Schmit.

498. F. d. Kapellanen i Eura Martinus Bartholomæi underdåniga supplik om befordran till någon lägenhet.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Eura församling. — Den odaterade akten är affattad efter den 6 Maj 1635, då bilagan dertill är daterad.

Nådige och Högborne Herrer, Swerigis Rijkis Regerande Råd, skall min vnderdånigh tienst, lydno och hörsamheet, Eders högborenheeter, altijdh wara wederredå till dett Vnderdånigste.

Och giffuer Eders Högbornheeter till dett Vnderdånigest tillkenna, att iagh hade H. M. Drotningens breff om pastoratet och legenheet till Finland, huilket iagh icke fick niuta till godo, Ty ther woro twå tillijka, the ther giorde migh Introng. Åhr iagh fördenskull till dett vnderdånigeste bönfallandes till E. H. att E. H. uerdes wara migh behielpelige, at iagh kunde här komma till lägenheet.

Lön wisserligen förmodandes aff then Ewige alzmechtige Gudh. Vnder huilkens mildrijke protection iagh E. H. sampt heela thet Kånungzliga huuset, medh mykin welsignelse, lycko-

sampt och roligit Regimente will iagh till dett Vnderdånigaste hafua Gudi befallat.

E. H.

Vnderdånig Tro-
plichtigh och Trogen
Tienare
Martinus Bartholomæj
Fordom Caplan i Effra
Sochn, anmoder här
Vpå aff E. H. till
dett Vnderdånigast
itt gunstigt swar.

Ant. Thenne Prästman Marten Bartholomej begärar Lägenhet på Holmen.

Bilaga:

Åhr 1635 Then 6 Maij När Jag Henrich Thommasson, Laga Häredz Ting hölte med almogen, och den menige Man aff Effra Sochn, hoos Staffan Eskillsån i Soupas vthi Grels Eskilsons fordom Häredz Schriffuares, vthi Nedre Sategunden närwaru, sittiandes Vthi Befalningzmannens der sammastädz Erligh och wällförståndigh Jören Jörensons stadh, Och desse 12 såte då vthi

Nämbden.

Michill Thommasson j Turajärf, Sig:dh Erichsson, j Mannila, Erich Larsson j Leihia, Jören Erichsson j Hongilax, Henrich Andersson j Cauchtu, Lars Bertillsson j Nuorantte, Hendrich Andersson j Sorkis, Jören Sig:dhson i Hongilax, Simon Jacobzson i Kyrckieby, Grels Madzon i ijläne, Thommas Erichsson j Cauchtu, Hinrich Thomasson j Säkijlä. Då framträdde för retten, å satte Ting Hederligh och wällärde Man her Mårten Bartholdi Sacellan, vthi Effra Sochn, och för the 12 i Nembden, så wähl som gemene man i Sochnen, Offentligen,

och öfuerbiudh, förkunnade, och gaf tillkenne, att såsom han, för Almogens oförmögenhet, så och elliest, för thet krakeell, och orede som her Marcus Anundi, som sigh will trengie in, j Sochnen, åstadh kommer, icke kan, begå sigh, hooss dem, Vthan nödgas sökie sigh nogon legenheet annorstädes. Begerade fördenskulld, at om någon vthaf hans åhörare, woro, som wiste honom nogott oährligit, antingen om hans lärdom, lefwerne, eller omgenge, Vthi hwadh måtto thet doch hälst ware kan, tilmäte, att the då wele framstiga, och honom sådant skäligen öfwertyga och bewijsa, och sedan framdeles, der med afstå, och tilbaka blifua. Der till alle och hwar för sigh aldeles neckade, och sade sigh, intet hafua honom Vthi nogon måtta at beskylle, vthan bekiende, at han Gudz helige och Saliggiörande ordh reent och klart för dem prediikat, och förkunnat hade, the helige Sacramenten, effter Gudz egen instichtelse, och ordning Vthdeelt, såsom och elliest sigh vthi sitt lefuerne, så och dagligt gemöte och omgenge således stelt och förhållit, som en ährligh Prestman, med rätta, egnar och bör, Hwarföre och emädan wälb:te her Mårten, af Rätten der opå dette bewijss begerett hafuer, Att thet honom å rettwijsonnes wegne inthet kunnat eller willet förwegres, Vthan heller meddelt, och tillstå så aldeles, vthi sanningh skeedt wore som förb:t är. Dess till wisså är dette, medh Häredz och mitt Signet, försigleet, och medh min egen hånd Vnderscrifwidt, Datum ut Supra.

Henrich
Thommasson.

499. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Vemo Matthias Sigfridi. Dat. d. 17 Juni 1635.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 1905, bl. 219.

Effter såsom att Wällärde her Matz Kyrckioherde i Wemo Sochn befinnes aff Munster Rullerne att hålla warachtigh häst och rustningh vnder öfuerstens Torsten Stållhanskes phana,

huilken medh samma compagnij 630 är vpdraghen till Tyskland, dher han aff sidst lefuererande Rullar och ännu finnes vara behållen. Dherföhre befalles fougderne dher sammastädes, att the låta honom för samma rustienst niwta samma frijheet som andra Ryttara vppå sitt heman Järäis i Lemo Sochn Efftersom dhe i sijne räckningar hafua infört och der dedt icke åhrligen ifrån föresch:ne tijdh wore in till denne således infört, skall det blifua dem i deres Räst och besuär kortat och afdragit. Wetandes sigh att éffterrätta. Datum Åbo Slott den 17 Junij 635.

Johan Eriksson.

500. Kyrkoherden i Letala Petri Barfholini underdåniga supplik om understöd.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Letala. — Den odaterade akten är antagligen affattad under förra delen af 1635. Jfr N:ris 70 och 118 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Nådighe och Wäl:ne Herrar Rijkzens regerande Rådh och Föreståndare, och hennes D. M:tz wår allernådigeste Drottningz förmyndare.

Gudz Fadhers ewigha Nåde, Wårs Herres Jesu Christij krafftiga frijdh, sampt thens Helge Andes ympniga och mildrijka wällsignelsse till all lekamligh och andeligh Wellfärdh, E. N:de Wnderdåneligen önskandes, skall och min Wnderdånighet och troplichtighe tienst, lydno och hörssamhet effter min yttersta förmögenhet altijdh wara wederrede så länge iagh leffwer.

Nådhige och Wälborne Herrar, mijne gunstige Patroner och befordrare, Nödhen som icke blijas låter, twingar mig ij all wnderdånighet E. N:der bemöda och tillkennagiffwa, huruledes lyckan (Gudh nåde) är migh oblijdh, så att Endock månge andre Pastores thär i landet, som mindre haffua lijdit ondt, och haffua elliest gode Prästbool och andra lägenhet, och thär till sidtia i Roolighet, frije för gångh och gestningh äre medh godh wnderholdh beneficerade, dock lijkwääl iagh

fattige man, oansedt iagh S. K. M:tz Christeligh och Gloriwördigaste ij åminnelsse, först ij Rysslandh i några åhr, såsom iagh thär wppå H. G. N. Fäldtherrens, min nådigeste Herres bewijs haffuer, och sedan ij Prijssen, både hoss krigzfolcket, och ibidem tillijka i een Tydsch församblingh, såssom aff H. K. M:tz Christeligh och Gloriwördigaste i åminnelsse Bewijs och Breeff på Regale gäldh gunsteligen giffuitt, åhr till att see och förnimma, medh många waakor och mycken arbete, så att iagh thär igenom suagh worden är, tient haffwer och haffuer nu een sådan lägenhet thär icke allenast Prästegårdz ängiar och åkren är Swagh, ijdell sandh och steen öre, i hoop medh böndernes och några frelses Landbönders, som thet wåldbeeta, och ij allo måtto förderffwe, så att iagh fögo gagn der aff haffuer, Såsom iagh ther Vppå ingeniorens Anders Strängz bewijs i jordrefningen giffuen haffuer, Prästegårdzens och Kyrckiones ähgor haffwa några sigh till ägnat; wthan och tertiale aff Sädes tionden åhr ther ringa effter thär är icke åkerbönder, thet afkorta ähn thär till några Fougter, fisckerij haffuer iagh icke, Een godh deel aff mijne åhörare synnerligen några landbönder, som nyyligen ähre frelsse och Donationer wordne, haffua i några åhr min tijonde och andre rettigheter mootwilligen hooss sigh innehollidt, Såssom aff Nådige och Wälborne Herrens Gubernatorens förmaningz breeff som iagh haffuer är till att förnimma, Så haffwer iagh och för några fåå åhr sedan när prästegården affbran Genom wådeelden mist så när alt thet iagh åtte. Thär till sitter iagh wtij een almanna strååkwägh, ther iagh dageligen moot gång och gästningh taga måste, och haffwer esom offtast tillsöckningh aff Chronones Krigz folck och andra. Såssom några theras officerares Zedlar thet wittne, och för samma förschrefne orsaker skull, haffwa Pastores som thär fordom waritt haffua, waritt aff framfarne Konungar Högloflige i åminnelse medh wnderholdh beneficerade, Såsom aff nådige och Wällborne herrens skattmästarens, fordom ij finlandh Gubernators Her Gabriell Bengtsons Oxenstiernas mijn Nådige herres ther Vppå migh nådeligen

gijfuit bewijs ähr till att see och förnimma, icke thes mindre, endock iagh hafuer H. F. N:des Pfaltgrefuens och andras Nådige och Wellborne herrers Rijksens och Cammerådz Breff på wnderholdh Daterat 1632 Så och A:o 1634 hafue nådige och wellborne herrar Rijksens Rådh och föreståndare mijne gunstige herrer, migh thet nådeligen loffwat, och hafuer brefuet alleredo warit färdigt ij Cantzliet på een wijss summa Spannemål, dock lijkwäl hafuer iagh her till intet bekommit huarcken det breffwet eller Vnderholdet; Och om iagh icke får hielp och Vnderholdh ähr migh omögeligitt kunna bliffwa behollin. Hwarföre är iagh her med Vnderdånligen böönfallandes att the Nådige och wälborne herrar Rijkzens Rådh och Regenterna, för Jesu Christij Nampn skulldh werdes öfuer migh fattigh man Varkunna och migh Vnderholdh bekomma låta, såsom och elliest hielpa migh till rätta och Prästegårdh och Kyrckiones äghor, så thär som annorstädes måtte särdskillias, och at iagh min Tertiale aff Fougtarna och aff åhörarenar, synnerligen aff thet Nya frelse richtigt bekomma kunna. Sådan the nådige och welborne herrar j stoor gunst och wällgärningh, Gudh rijkeligen wedergällandes warder Vnder huilckens gudomeligh Protection Jagh the Nådige och wälborne Herrar till långwarigh helsa och mycken Välfärd Vnderdåneligen befaller.

Edhers Nådhes och Welboren Herrars
Subiectissimus Seruitor et addictissimus
clientulus

Petrus Bartholinus Pastor Lætalensis.

501. Bref om underhåll för Kyrkoherden i Lappträsk Michael Erici. Dat. d. 29 Augusti 1635.

Från Svenska Riksarkivet, Acta Ecclesiastica. Borgå Stift.

Må J wethe Heidhen Wilkin, thett Kirckioherdhe vthi Laptresk haffuer här för migh beswäredh, atth hann inthz niuter H. K. Ma:tz breff till godha, thett honom på tijondhe

och annatt medh nådigest giffuitt åhr, Hwarföre befaler Jagh Edher här medh alffwarligenn, atth J endeligen retten Edher effther sielffua breffuetth och låtha honom bekomma dhen dell hann haffua bör, på thz hann eij ytterligare må haffua sigh ther uthöffuer atth beswära, Här retter Edher effther. Aff Mondby dhen 29 Augusti 1635.

Nils
Bielcke
till Salstadh F:herre mpr.

502. Copia af Gubernatorens Suar och förklaring på Predikanten wid Siällöö Hospitall, Wällärde D. Zacariæ Martijni Jnlagde Punchter. Signatum Åbo Slått dhen 13 Octobris 1635.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 280, bl. 29.

Huadh lönnen widh kommer som han solliciterar om Så bestååz honom för jnuarande åhr och här effter licka löön med Sijslomannen Månad kosten skall han och hafua här effter på fijra terminer om åhret.

Et Slacht Nött bekommer han här effter lijcka med Sijslomannen

Bror Andersson Jochum Erichsson.

Ehrligh Wällärde Her Carl Pictorius bekommer wid Siällö Hospital på sin egen persson om månan

Spanmåll — 2 t:r för alle partzeller.

Bror Andersson. Jochum Erichszon.

503. Kyrkoherden i Viborg Matthias Jacobæi underdåniga supplik om stadfästelse på lilla tionden och på friheten från taxeringspenningar.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Viborgs stadsförsamling. Den odaterade akten förskrifver sig synbarligen från slutet af 1635 eller början af 1636, enär resolutionen derå, som ingår i Akianders Herdaminne, I, sidd. 407—408, är daterad den 4 mars 1636.

Nådige Högwälbohrne Herrer Swerigies Rijkes Regerandhe Råådh och Föreståndare, E. N:der skall min Ödhmiuke, Vnderdånige och Plichtige tiänst, altijdh hörsambligen bewijses, then stundh iagh lefwer etc.

Vthi all Vnderdånigh Ödhmiukhet kan iagh icke förbijgå E: N:der medh thenne min Ödhmiuke Supplication att besöökia, J then godhe förhoppningh sådhant nådeligen optages Effter såsom Nådige Herrer, Biskoperne och Pastores wijdh domkyrkiorne, Vthaf höge Öfwerheetenes synnerlige gunst och Nådhe, hafwa hafft Jemte sine Förlänthe Kyrkioherbergen then lille Tijonden, som ähr hwete Hafra och Erter, och elliest waridt frie för Taxeringz Penninger aff theres Annexer, hwilken samma Öfwerhetenes gunst och höge benägenheet iagh och här till dagz nutit hafwer: Men althenstundh att iagh kan see och någorledz merkia, thet iagh samme frijhet icke aldeles obehindrat kan niuta, medh mindre att iagh hafwer H. M:tz min Nådigste drotningz och E: N:ders bref theropå: Ähr förthenskuldh iagh Vnderdåneligen hoos E: N: bönfallandes, thet migh samme Privilegium (: som bådhe alle andre hafwe, och iagh så wäl som mine Antecessores nutit hafwe :) aff E: N:der Nådigst måtte Confirmeres.

Såsom iagh altijdh hafwer förnummidt thet E: N: sigh hafwe benägne finnas låtit Prediko Embetet att befordra, altså ähr iagh vthi den otwifwelhafftige förhopningh thenne min Ödhmiuke begiäran rum finner. E: N:der samptligen och

synnerligen Vthi Gudz nådige beskydd, till all begiärligh och warachtigh wälfärdh tiänstligen befalledt.

Eder N:ders
Vnderdånige och Ödhmiuke
Tiänare
Mathias Jacobæus
Wiburgensium Pastor.

504. Kyrkoherden i Urdiala Marci Amundi underdåniga supplik om confirmationsbref på sin lägenhet.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Urdiala. — Den odaterade akten förskrifver sig synbarligen från början af 1636. Jfr N:ris 125, 126 och 133 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormechtige Högborne Arffurstinna Aller Nådigeste Drotning, sampt Högborne Herrar Sweriges Rijkes regerande Rådh och förmyndare E. K. Mattz N. och H:rr skall min ödmiuke vnderdånige tienst, hörsamheett och lydna troligen bewijsandes, så lenge iagh leffwer.

Stormechtige Högborne Arffurstinna Aller Nådigeste Drotning, Sampt Högborne Nådige Herrar E. K. M. N. och H:rr kan iagh fattigh Prestman vthi all vnderdånighett ödmiukeligen icke oförmält latha thet iagh fattig Prestman, Den Stormechtige och Salig höglåfflig i åminnelse Konung Carls den Nijendes sidzste Regementz tijdh, och Salig höghäradhe och glorwyrdigste Konung Gustaffz den Store förste Regementz tijdh hafwer tree Åhr fölgachtig warit Sweriges Rijkes krigzfålck och lidhit mykit ondt som min förmäns Pass thet vthwijsa och aldrig icke en alin klädh icke heller itt rundstyck penningar för min tienst och omaak bekommit som hwar ährligh krigzman weet. Doch hafwer nu then 30 Martij, Åhrwördig fader M. Isacus Rothowius Biscopen i Åbå, sampt Reverendi et Clarissimi viri Domini Consistoriales hafwa fa-

derligen försörgd bröd och promoverat, adt iag (: owärdig :) skall wara Pastor uthi Urdiala Cappelgeld som sielff aff breffuet wäll siandes: Men några aff Sochn stå mig emott och wilia promovera D. Matthiam huilcken en vng man är och liten tijdh tient heem, och aldrig följgdt haffwer krigzfålcket. Hwarföre iagh fattig Prestman nu nödgas molestera wår Aller Nådigeste Drotningh, sampt högborne Nådighe Herrar Sweriges Rijkes regerande Rådh, och till kenna gifwa theres treeskhett och öffwerdådighett emott theres öffwerhett och förwentter ödmiuckeligen och vnderdånligen E. K. Ma:ttz Confirmations breff vpå samma Urdiala Cappelgeld medh samma wilkor som min antecessor haft hafuer. Sådana E. K. Ma:ttz N. och H:rr höghgunstige och barmhertighetz wärck warder Gud rijkeligen belönandes vnder hwilckens Gudomlige protection, iag fattig vndersåthe till alsköns önskelig prosperitet longwarige lyckelige och rooligthe Regement och regeringh E. K. M. medh heela konglige hwss will vthi all vnderdånighett ödmiuckeligen altijdh hafwa befalat.

E. K. M. N. och
H:rr

ödmiucke och vnderdånig
tienare
Marcus Amundi
Pastor in Urdiala.

505. Menige mans i Pedersöre underdåniga supplik att till sin aflidne Kyrkoherdes efterträdare erhålla lektorn vid Åbo gymnasium, Andreas Neocleander. Dat. d. 18 Maj 1636.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Pedersöre.

Stormechtigeste och Allernådigiste Suerigis Rijkes Uthkårade Drotningh, Drotningh Christina, Edhers Maijstet önske wij E. M:ttz troplichtige

Wndersåtere och skatskyllige bönder Den gemene man i Pedhersöre Sochn på Österbåten mykin wälsignelse, roligit, lyckosampt och långwarachtigt Regemente aff Herranom Gudhi ganska vnderdåneligen och ödmiukeligen Jempte wår plichtskylldiga ödmiuka och trogna tienest så länge wij läfue.

Edhers K: Maij:tz gifue Wij fattige Vndersåter vthj all underdånigheet ödmiukeligen till känna, dhet Gudh den Alldrahögsta hafver efter sin faderliga försyn wår trogne Kyrkeherde Saligh her Måns Gammal ifrå denne Jemer Daalen Nådeligen till sigh kallat; I hwilkens stelle wij nu een gudhfruchtigh och wällärdht Sielaheerde i Suenska och finska tungomålet kunnigh behöfva till huilket skickeligh och wällärde man M. Anders lector i Åbo tienligh wara kunde. Derföre bidie wij E: K: M:tz vthi all vnderdånigheet ganska ödmiukeligen Dhet E: K: M:tz Nådigest tektes för:de Person åss till' Sielesöriere wnna och för Årdna. E. K: Maij:tz Nådige benegenheet och högha wälgärning emot åss fatige män warder gudh Den alldrahögsta rijkeligen belönandes wnder huilkens gudomeliga beskerm wij E. K. M:t och heela dhet Kongliga husset till all tijmlig och euig wälfärdh uthi all vnderdånigheet ganska ödhmiukeligen befalle. Datum Pedersöre den 18 Maij Åhr 1636.

E:rs K:gha Maij:tz

Vnderdånige Ödmiuke och
skattskyldige Vndersåter
Denn gemeene man
j Pedhersöre Sochen.

506. Menige mans i Pedersöre vnderdåniga supplik om nådår åt Kyrkoherden Måns Gammals enka. Dat. d. 18 Maj 1636.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Pedersöre. — Jfr N:o 567 i Första Samlingen och N:o 181 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormechtigste och aldranådigeste Sweriges Rijckes Vthkåradhe Drottningh, Drottningh Christina, Eders K. Maij:tt önske wij, E:s K. Maij:ttz troplichtige Vndersåther och skattskyldige Böndher, den gemene Man i Pedersöre Sochn, På Österbothn, mycken wälsignelse, Roligitt lyckosampt och långwarigt Regementhe, af Herranom gudi, ganska Vnderdånligen och Ödmiuckeligen, Jempte wår Plichtskyllige Ödmiucke och trogna tienst, Så lenge wij leffue,

Såsom wij E:s K. Maij:tt Vthi all Vnderdånighet tilkenna gifuit haffua, Om wår trogna kyrkeherdes, Saligh här Måns Gammals dödheligha fråfall, och Ödmiuckeligen Supplicando ahnhållit, om hans högt bedröffuade efsterbleffne Enckia, det hon effter E:s K. Maij:ttz Nådiga behagh, Någhre Nådhe åhr, sigh wärnlössa Enckia och gäldbundna quinna, sampt sina mångha småå faderlössa barn till hielp och Vnsättningh, i denne sin stoora olägenheet, niutha kundhe; alt så, äre wij ähnu Vthi största Vnderdånigheet på det Ödmiuckeligaste bönfalne, till E:s K. Maij:tt Dett E:s K. Ma:tt aff misskundsam barmhertigheet och Jnfödde fromheett, nådeligen teckes wår wäälmeenthe förbön höra, och henne några Nådhe åhr effterlåtha, at besittia Prästebolet här i Pedersöre, och Niutha samma Previlegier Som E:s K. Mai:tz Högst ähradhe här Fadher, hennes Saligh Man fordom Vthi sitt Konungzlighe breff Nådeligen Vndt och effterleet, Wij önska och bidhie sampt medh henne och hennes fattighe fadherlösse barn, Vthaff alt hiertat Ödmiuckeligen det gudh den aldrahögsta, som är alla fatighe Enckiors och fadherlösses högsta förswar,

welle denne och andre E:s K. Maij:tz otalige wälgärningar emot the fattighe och tårftige nådeligen betedde, rundeligen belöna, och förläna E. K. Ma:t ett lyckåsampt och långwarigt Regemente, sitt heelga Nampn till åhro och hele Sweriges Rijcke til beskijd och hugnadt. Gudh Vthi hwilkens händher alle höghe Potentaters hiertta Står, beweke E:s K. Maj:ttz milde hiertta, till misskundsamheet, emott denne fattige Enckian, och hennes Faderlösse små barn, Vthi hwilkens guddomelige beskärm, wij E:s K. Maij:tt här medh Vthi all Vnderdånighet Jnnerligen befalle. Datum Pedersöre den 18 Maij Åhr 1636.

E:s K:ghe Maij:ttz

Vnderdånige Ödmiucke och
Skattskyllige Vndersåther

Denn gemene Man i
Pedersöre Sochn.

(L. S.)

507. Kyrkoherden i Nagu Jacobus Petri Petreji underdåniga supplik om rätt att inhägna de ägor, som tillhört Sellma hemman.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Nagu. — Den odaterade akten förskrifver sig synbarligen från 1636. Jfr. N:ris 123 och 313 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Welborne nådige Herrar Swäriges Rijkes Höga Regering, E. N. är min plichtskyldige lydno och ödmiuke bön til gud för E. N. welferd altijd wederredo etc.

E. N. iag ringe persoon i al vnderdånigheet med ödmiuk taksäielssc ihugkommer, för det hemmanet Selmo i Nagu sochn, mig af H. M. wår nådigste vtkorade Drotning i förledne åhr den 23 Novemb. [1635] til behagelig tijd bebrefwet är, så efter Enkian som hemanet öfwergaf så wel som hennes Man i sin tijd för fattigdom icke hade råd och macht alt inhegna och bruka är der igenom något förfallit vnder

fääfot, och med tijden klander by millan af fölier, eliest hafwer ock halfparten Selmo öde legat i 20 åhr som g. män witne, synes fördenskuld mig likasom i mit bref det feela, at iag måtte hafwa lof med laga syyn och doom hwad som för fääfoot ligger inhegna, och det som gamalt öde är, och med lag winnas och Selmo tildömas kan vnder samma Mantal, nu vptaga och som iagh hinna kan bruka.

Dy är iag ödmiukeligen bönfallandes E. N. täcktes gunsteligen mig detta förlofwa så kan med tijden Cronones Heman komma i bruk som nog allestädz öde liggia. Och om mögeligit wore, at der mig i medlertijd, iagh någon flijt på Selmo ahnwender, något ödeligit wijdkommer, min fattige hustru måtte få frijt niutat så lenge hon Enkia wore, Gud E. N. mildeligen welsigne. Och förwenter nu i ödmiukheet et nådigt önskeligit Swar.

E. N.

ödmiuke vnderdånig tienare
Jacobus Pet. Naguensis.

508. Bref med påminnelse till resp. Fogdar om domkyrkotunnans levererande. Dat. d. 22 Augusti 1636.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2595, bl. 216.

Effter såsom tillförende Kyrkiewärdh här j Aboo Hederligh och wällärdh Her Michael Casparj hafuer gifuit tillkenna, att hoos några Fougder och Befhalningzmän ståår ähnnu tillbaka och olefuererat Doomkyrkie T:na för de åhr han Oeconomus war, de han af dem icke kan mächtigh blifua, vthan varder långsamligen vppehållen, Så emedhan han nu derfhöre redhe giöra måste, Alttså påminnes och befhalles opå H. M:tz wägne de Fougder hoos huilcke samme Doomkyrkie T:na ähnnu Resterar, att de den godhvilligen och vthan lengre Vpskåf ifrån sig lefuerere och Kyrkian den deell som wederbör bekomma låtha Så frambt icke sådant af deres ägendoo-

mar skall lagligen vthsökt blifua, och icke deste mindre blifua hårdeligen tilltaalte, om der öfuer ijtterligare klagat warder. Här effter alle de som detta widh kommer hafue sigh att efterrätta. Signatum Aboo Slått den 22 Augustij Anno etc. 1636.

Johan Erichsson.

509. Bref om prosttunnans levererande till Kyrkoherden Hindrick i Tavastkyro. Dat. d. 7 September 1636.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 2595, bl. 215.

Alldenstundh att Hedherligh och Wällärdh Herr Hindrick præpositus och Kyrkeheerde i Kyro, beswärer sigh dher vthöffuer, att han icke hafuer kunnadh blijffwa mechtigh prosttunnan, vthan här till gååt i mistningen. Derföre så befales Fougderne dher samma städz bådhe Matz- och Hindrich Siffreszon att the sigh effter dhe Högwälborne Herrers Rijcksens respective Formyndares och Regerings resolution sampt och dhz beskeedh här ifrå Camaren för dhetta giffvidh är rätte och late honom samma prosttunnan öffwer dhess contract owägherlighen följa, Och skåla dhe taghe originalet och vidimeradhe copier aff bemälte resolution och beskeedh och dhz vthi sijne Rechningar inlenda. Rättandes sigh här effter. Aff Abo Slått dhen 7 Sept: A:o 1636.

Johan Erichsson.

Ant. Belöper på Matz Siffrisson 2 åhr — 20 T:or.

510. Confirmation för en gammal Prästenkia Agneta Hansdotter, på det hemmanet Båddeby i Laijla Sochn och Österbottens södre Prosterij belägit, att niutat fridt så länge hon ähr enckia. Dat. Stockholm den 30 October 1637.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1637. Fol. 777. — Jfr ofvan N:o 475.

Wij Christina etc. Göre witterligit att Wij aff gunst och nåde och för denne breffwiserskas och Presteenkias, Ag-

neta Hansdotters höge ållder skulld haffue vndt och confirmeradt, som wij och her medh vnne och confirmere Sal: K: M:tz etc. breff henne giffuet den 27 Maji A:o 1630, fritt för alle wisse och owisse åhrlige vthlagor (: vndantagandes extraordinarie krigshielperne :) att niuta och besitta det hemmanet Båddeby i Laijla sochn och Österbottns södre Prosterij belägit, ännu så länge hon Enckia och ensöriande åhr. Där alle etc. Till wisso etc.

[Riksens Råds underskrifter].

511. Breff till Arffued Horn för en Präste Enckia H. Britha Michelsdotter. Dat. Stockholm den 20 November 1637.

Från Svenska Riksarkivet. Registratur 1637. Fol 841.

Christina etc.

Wår gunst etc. Oss haffuer Her Landzhöffdinge Arffued Horn, denne breffwijserska H. Britha Michelsdotter framledne her Bertil Zacchæi efterlåtne Enckia i Espo sochn och Mankemby [! = Mankans] i Finland i vnderdånigheet klageligen tilkänna giffuit, huru som hon är kommen på rest för 1635 och 636 åhrs uthlagor, dem hon föregiffuer för sin store fattigdom och olägenheet skuld sigh icke mächta att vthgöra, som I aff bijfogade copia med mehre haffue att see; Så emedan wij icke wette huru stoor hännes olägenheet wara kan, eller om denne berättelse är sanfärdig; Dy haffue wij hänne till eder welat remittera, med nådig befalning I här om ransake, och der I befinne hänne någon skälig orsak haffua att sökia förmedling, att hon ingalunda på något sätt, antingen genom arbete eller andre lofflige nährings medell förmå samma skuld Cronan affläggia och betala, I då på dhet fallet hänne någon lindring på resten bekomma låte, så stoor I pröffuen så wäl Cronan som hänne drägelig wara.

[Riksens Råds underskrifter.]

512. Förlänings- och frihetsbref på ett hemman för kapellanen Henrik i Rimito. Dat. d. 3 Januari 1638.

Från Finlands Statsarkiv. Masko Härads Räkning 1635, bl. 241.

Wij Pedher Brahe &c.

Giöre witterligit att aldenstundh brefwijsare och Caplan i Rijmittö Sochn wällärde Her Hendrich hafuer warit här medh Lagläsarens Anders Sigfredhsons vnderskrifne bewijss, lijdhande det han hafuer optaget ett Ödhes hemman i Taipaleby om ½ M:ll, huilket vdi Ottå Åhr hafuer Ödhelegadh; Och att effterskreff:ne som äre Thomas i Rödhilä, Michell i Pulckala, Sigfredh i Lokila, Marcus i Mondula, Jören i Curis och Lars i Seppälä hafue utfäst bårgen för honom, att om han när frijheetz åhren äre om och vthe, öfwergifwer samme hemman, då wele dee wara förplichtade att giöra Cronan dher före sin tilbörligh rättigheet. Så aldenstundh att samme hemman är Lagbudhet och Lagståndet, och ingen af Slächtinger hafuer thet welat emottage, vthan för Skattwerk [? = Skattwrak] vnder Cronan förfallet, Wij hafue för dhen skull welet honom der widh Confirmera. Och aldenstundh att samme hemman är Ödhe och af sigh kommet, effterlåthe wij honom till dess oprättelse Tw Åhrs frijheett ifrå den 10 Julij 1637 effter H. K. M:tz vthgångne Patent Dat. Stockholm dhen 11 Decemb: 1635 icke allenast på alle åhrlige wisse och owisse ordinarie Ränterne, vthan och alle Extraordinarie hielper, som till krigssakerne påbudne och bewiljade äre eller blifua, sampt vthskrifning, Skiutz- och gästningh, och andre sådane Cronones beswär, Till Skatt Anno 1640. Och hwadh ägor der vnder medh rätta lijdhe och af ålder tillijdt och legadt hafue, dem skall han hafua macht och tilstånd effter vtgångne Mandater vnder hemmanet igen vthan någor lösen att wedherkänna, dher till bådhe Fougten och Lagläsarn schole wara förplichtadhe honom att förhielpe och fordre. Signatum Åbo Slått den 3 Januarij Åhr 1638.

Per Brahe

(Locus Sigilli).

513. Frihetsbref på ett hemman för Kapellanen Henrik i Nådendal. Dat. d. 17 Januari 1638.

Från Finl:s Statsarkiv. Åbo län 1637. Afkortningsbok, bl. 555.

Wij Peder Brahe, Grefue till Wijsingzborgh &c. Giör wetterligit, att effter såsom man förnimmer, at dett hemman som brefwijsare hederlig och Wällärde H. Hendrich Cappelan i Nådendal vptaget hafuer, skall hafua legat fem åhr Ödhe, är eliest illa faredh och af sig kommet, at han [sig] medh dhe twå Frijhetz åhren icke behielpe kan. Wij hafue fördenskull så för b:te Prästmans ringa lägenhet, som hemmanedz bättre Vprättelsse skuld bewiljat att han niuter frijhet opå det tridie åhret, som är 1637. Häredzfåugten der sammestedes weet sigh för den skull der effter att rätta Och honom wedh samme frijheet förblifue låta. Signatum Abo Slott den 17. Januarij Åhr 1638.

Peer Brahe

(Locus Sigilli)

Johan Erichsson — Jöns Schmitt.

514. Bref om återställande af inventarium på ett kronohemman för Kapellanen Henrik i Reso. Dat. d. 19 Januari 1638.

Från Finl:s Statsarkiv. Åbo Län 1637. Afkortningsbok, bl. 555.

Godhe Wen Hinders Matsson, Efter såsom Wällärde Her Hendrich Cappelan i Reeso Sochn hafuer att förestå et Crono hemman Tammisto benembd, och han sig besuärar at den Booskapen som på samme hemmanett finnes i Jordboken till Inventarium, som är Oxe ehn, Koo 1 och ett fåår, skole wara der ifron tagne; Altso befales eder här medh at i endeligen låte samme booskap förmedelst laga medhell kåmma dijt igen. Så lagandes at han icke må hafua orsak sigh der öfuer ytterligare att besuära, att och Cronon icke må lijdha

der egenom någon längre skada. Dette således endeligen efterkåmme: Gudh edher här medh wenligen befalet. Af Abo Slot den 19 Januari 1638.

Johan Erichzsson.

515. H. K. M:tz breeff Om kyrckioväsendet i Wijborgs stifft och Kexholm Dat. Ståckholm den 20 Martij 1638.

Från Svenska Riksarkivet. Regeringens bref från och till General Gouverneuren j Finland, Greff Peer Brahe för Åhren 1637—1640. — Bilagorna saknas.

Christina medh Gudz nåde etc.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenheet medh Gudh etc. Hurusåsom oss är klageligen andragit wordet aff wår Troo Vndersåter Bispen och Capitularibus j Wijborgs stifft, det dhe Ryske Pogoster, när deres gamble Präster igenom döden afgå, inthet willia några andra finske Predikanter uthaf wår relligion och gudz tienst emottaga, Såsom och at dhe Ryske Påper skole allahanda injurier medh hädande ord dhee finske Predikanter tilfoga, det warde j her Gen. Gouv. medh mehra af bijfogade Supplications copia förnimmandes. Så aldenstund wij förnimme at wåre Rysser sökie sigh Prästen uthur Ryssland, jämwäl och tilstädia några löpa öfwer som där sammastädes sigh wija låta huilken Oordning och oskick föder vthaf sig mykin förargelse och förolemper den rena Evangeliske lära och öfningar, och förer wåra Präster i föracht. Derföre till at afställa sådan oordning är wår Nådige willia at J här opå ett noga och grant inseende hafwe, så lagandes, at ingalunda må tillåtas desse Rysser som Vnder Sweriges Crono boo och wistas wällia sigh uthur Ryssland sådane Ryske Präster, Vthan heller at dem aff Bisperne förordnes gode och beskedelige män på wår sijda som vthj läro och lefwerne sigh wäl weta at förhålla och gifwa åhörerne ett oförargeligit exempel, till huilka präster de skola sigh sädan hålla och godhwilligt beqwäma. I see och elliest

hwad wij be:te Biskop och Capitulares hafwa swaradt på deres inlagu angående inspectionen öfwer Hospitalen, Vthaf huilke resolution wij eder een Copia tilskicke. I wele fördenskul låta det wara eder till een rättelsse at ther opå skeer een tilbörligh execution. Befallandes eder etc.

Högstbe:te H. K. M:tz sampt Sweriges Rijkes
respective Förmyndere och Regering

[Underskrifter.]

516. Bref om efterskänkta taxeringspenningar för Kyrkoherden Nils Petri i Idensalmi. Dat. d. 24 Mars 1638.

Från Finl:s Statsarkiv. N:o 6132, bl. 415.

Wij Peder Brahe etc.

Effter som Kyrckieherden i Jdesalm Sochn wällärde Her Niels Petrj haffuer klageligen tilkenna giffuidt, huruledes han på nästförledne åhren haffuer lidit stoor skada genom Oåhr och misswext, der igenom han är mykit aff sigh kommen, så att han Taxeringz peningarne för någre framfarne åhren icke hafuer hafft rådh till att affläggia och bettala, och dher till medh är han så wäll som andre aff Prästerskapet uthi den Konungzlige Krijgzrätten för dhe undandålde Bågar bliffuen sackfelter. Ödmiuckeligen fördenskull Anhållandes att wij denne hans stoore olägenheett ansee och honom på samma resterande Taxeringz Peningar och Saackörer skonsmåll och tillgifft effterlåta wille Altså haffue wij opå H. K. M:tz Nådige behag bewilliadt, att han för dhe framfarne åhrens Resterande Taxeringz peningar må bliffua okraffd, Men för åhr etc. 1637, och dher effter föliande åhren skall han richtigt bettala. Förbiude och här medh dem som försch:ne Saacköres peningar är förordnadt att upbäre, att han låter för-b:te Kyrckieherde dherföre bliffua omolesterat till H. K. M:tz

wijdare resolution och förklaring. Rettandes sigh der dhetta widkommer här effter. Signatum Wijborg den 24 Martij, Åhr etc. 1638.

Peer Brahe.

517. Cammar Collegij breef angående den Span:ll som är bevilliadt till Kexholms Kyrckes opbyggelsse. Dat. Stockholm 2 Aprilis 1638.

Från Svenska Riksarkivet. Regeringens bref från och till General Gouverneuren j Finland, Greff Peer Brahe för Åhren 1637—1640.

Wälborne Her General Gubernator Greeffue Peder Brahe etc. Emädan den Konungzlige Regeringen, igenom Vnderskrifuit breeff den 19 Martij nästförleden, till Kexholms Kyrckios opbyggelsse, hafuer bewilliat Etthundrade tönnor Spannemål i följliande try åhrs tijdh att bekomma. Och ändoch innewarande åhrs Staat allareda är sluten, Likuäll förmoder man den Summa, så wäll vthaf Ödes ränttorne, som förre åhrens restantier eller något annadt, doch staten oturberat, skall för detta åhret kunna Contenteres, Är fördenskulld wår Broderwenlige begiäran, att Gen: Gouv: Wille så laga, dett be:te församblingz Vthskickade Vthaf ofwanb:te medell, samma Spannemål j åhr Vthj rättan tjdh när där på fordras mechtig blifue kan; För dhe twänne nästfölliande åhren, skall be:te öfrige Spannemål opå Staten opsagt, och Gen: Gouv: j tijdh förständiget blifwa, Här om Gen: Gouv: så wille låta beställa. Wij befale honom här medh och altijdh Gudh Alzmechtig.

På dragande kall och ämbetes wägna,

Gab. Oxenstierna Åke Axelsson.
Frjherre till Mörby. Olof Erikss. Erik Johansson.

518. H. K. M:tz breeff angående Prästernes Saaköra Daterat Stockholm den 14 Julij 1638.

Från Svenska Riksarkivet. Regeringens bref från och till General Gouverneuren j Finland, Greff Peer Brahe för Åhren 1637 —1640.

Christina medh Gudz nåde etc.

Wår synnerlige ynnest etc. Oss hafwer Her Gen: Gouv. Saligh H. Bertils för detta Kyrckioheerdens j Jäskis j Wijborgz stifft effterlåtne ärfwingar j vnderdånigheet föredraget huru såsom deres fader är förledne Åhr A:o 1634 igenom döden hädan kallat och lämnat dhem j den store olägenheet, att aff dhem nu kräfwes dhe böter som wijborgs prästerskapet för vndandålde knechter tildömbdt war, at betala j förledne 1637 Ödmiukeligen fördenskull begärandes wij nådigast täcktes ansee deres store fattigdom och oförmögenheet, och at dhe oskylligt j detta beswär råkade äre och dem samma böter nådigast tilgifwa. Så ändoch betänckeligidt wore, att förandra huadh för dette j samma saak är resolverat, är och samma böter på Wijborgs prästerskapedz vnderdånige anhållande een stoor deell alredo relaxerade, Lickwäll hafwe wij oss till nåden beweka låtit, och så wijda den till eder remitterat medh nådigh befalning, att j låten här om ransaka, och dher dhe omständigheeter j hooss fogade Supplication indragne finnes medh sanning, att deres Fader så lång tijdh sedan är dödh, för än domen här j wårt Krijgz Collegio publicerades, och dhe så fattige och oförmögne äre, såsom och een deell siuke och blinde, hafwe icke heller warit wållande til sådant förseende, ty finne wij skäligt, att j desse erfwinger för samma pålagde böther låte okrafde och omolesterade blifwa, män här Vnder inthet förståendes andre som bråtzlige äre, dhem j tilhålla skole det dhe Cronan samma böter erläggia och betala. Befallandes eder Gudh Alz:tig etc.

Högstbe:te Hennes Kong:e Maij:tz sampt Sweriges Rijkes respective Förmyndare och Regering.

Matth. Soop. j Drotzens ställe.
Jacob De la G. S. R. Marsk.
Claes Fleming, j R. Ammiralz ställe.
Peer Baner j Cantzlers ställe.
Gab. Ox. Skatmästere.
Sam. Kämp.

519. Frihetsbref för Kapellanen i Padasjoki Andreas Petri. Dat. d. 3 September 1638.

Från Finl:s Statsarkiv. Speciale Räckninger för Tavastehus och Nylandh pro Anno 1638, bl. 303.

Peder Brahe etc.

Effter såsom man förnimmer Cappellans vdj Padasjåki Hederligh och Wällärde H. Andreæ Petrj fatigdom och olägenheet, Så adt han icke hafuer kunnadt eller och ähnnu förmår att betala 1633 åhrs Räntta af det hemman han besitter, Wij hafue fördenskull hans olägenheet ahnseedt och opå H: K: M:tz wegne bewilliad att han må blifwa frij och okrafdh för samme åhrs Vthlagor, Der effter då warande Häredzfougten Jacob Sigfredhsson weet sigh att rätte, låtandes honom widh samme Frijheet således förblifwa. Signatum Abo Slått den 3 Septemb. 1638.

Per Brahe mpr.

Jönss Scheningh.

520. Till H. K. M:t om Militie wäsendet och disposition medh munstringerne här uthi Landet, så och om kyrckioväsendet och dhe Ryske prästers afskaffande j Käxholms Lähn, Item huru wijda medh dhe Kexholmiske skall procederas uthj det ena Regementz Vnderhållande till Cronan. Datum Åbo Slått d. 1 October 1638.

Från Svenska Riksarkivet. Regeringens bref från och till General Gouverneuren j Finland, Greff Peer Brahe för Åhren 1637—1640.

Stormechtigste Drotning
Allernådigste Fröken.

E. K. M:tz twenne Allernådigste skrijfwelser aff den 20 Martij och 23 Junij nästförledne, hafwer Jagh Vnderdånigest Vndfångit, det ena angående Militie wäsendet här i Finland, huruledes E. K. M:t allernådigest will att thet (: särdeles

medh footfolcket i Carelen :) skulle wara uthi godh order och richtigheet at bringa, såsom och at komma E. K. M:tz Vndersåter j Käxholms Lähn godhwilligen till at hålla E. K. M:t och Cronan Continue ett Regementte knechter. Det andra brefwet om kyrckiowäsendet uthj be:te Käxholms Lhän, at alle dhe Ryske präster som dhe Kexholmiske hafwa hämtadh in uthur Ryssland, sedan deres gamble präster äre döde blefne, och dhem substituerat uthj the dödas ställen, skulle afskaffas, och icke tillåtas sigh sådane Ryske Präster yterligare att wällia, Vthan at dhem af Bisperne förordnas på wåre sijda där till godhe beskedelige män. Huar opå E. K. M:t Vnderdånigst till swar, iagh för denne gången detta icke hafwer kunnadt oförmält låta, Sielfwe Militien belangande, så will Jagh låta migh wara anlägedh där om medh högsta flijt uthj Wijborgs Carelen at beställa; Och effter E. K. M:tz nådigaste willia och befalning medh allerförsta och så snart migh gifz Lägenheet, j egen persson dijt begifwa, dhen således att sättia j wärcket efftersom iagh och eij annars will förmoda, ähn at dhe skole wara där till att persvadera. Men hwadh Kexholms Lähn widhkommer, kan Jagh inthet wäl weta hwadh Jagh pro tempore skall kunna E. K. M:t där uthj Råda, helst medan samme twänne breff som Jagh ifrån E. K. M:t om dhe Kexholmske bekommit hafwer, skall gifwa dem Twå skarpe Strek uthj deres Stat. Hwadh nu kyrckiowäsendet widhkommer, så hade thet warit önskeligit, at man strax j begynnelsen så snart dhe gamble präster äro döde blefne, hade hållit strängt där medh, så at inge nyie präster hade kunnadt då inkomma, men effter igenom deres behändigheet är alredo så wijdt kommet, at nu een godh tijdh sedan alle ställen snarast sagdt medh sådane nyie präster äre wordne opfyltte. Och dhe samme, snart till at säija, sådane owetne personer, som icke hafwa någon förfarenheet eller kunne neppast läsa i Book, uthan där medh allenast at behålla deres gamble swrdegh j Landet, så och Vngdomen der sammestädes (: huilken dhe elliest huarken till det eller och andre loflige Nationers godhe seder och öf-

ningar att uptuchta inclinerade äre :) uthi sådane deres wilfarelser att informera. Nu är Jagh wäl skyldigh E. K. M:ts allernådigeste befalning medh sådane prästers affskaffande strax at effterkomma, och rätta Ewangeliske igen insättia, Men om thet hoc rerum statu alt sådant uthj een hast är till at göra, heemställer Jagh E. K. M:tz wijdare Nådigeste förklaring. Vthi lijka måtto Krijgzwäsendet berörande, woro sannerligen inthet mehr ähn billigt, at dhe jämpnlijkt tracterades medh Wijborgs Carelen, eller och åth minstone höllo E. K. M:t ett Regemente helst medan alle knechter vthu Finland hafwe dijt förrymbdt, och där sammastädes sigh nidsatt, men Jagh befahrer, att dhet skulle (: j synnerheet för detta åhr :) een stor difficultet medh sigh hafwa, både för den store misswäxt som där är infallen, så at månge der igenom kunde hafwa orsaak at draga åth Ryssland och andre orther, så och wåre finner, som ryma till Kexholms Lähn, skulle sedan gå wijdare öfwer gräntzorne in j Storfurstens Land, förhållandes sigh Vnder klosterne, där Storfursten sielff icke kunde wara dem mechtigh effter fredz fördraget at lefrera uth igen, eller och dhe elliest förhölle sigh up i fiellen Vnder dee Archangelske Gräntzor, der wij iu hade fredh medh Romerska Rijket, så at wij på den sijdan inthet hade oss något adt befahra, eller och behöfde alle Åhr at försända folk här ifrå Landet, då wore det rätmätigt adt förb:te Lähn, som genom Swärd under Sweriges Crono är wunnit, icke allena inthet skulle niuta större frijheet ähn den Svenske och Finske Nation, Vthan jämlijkt then och billigt wijdare Vndergå Regementz börda och last, huar uthi man och då kunde sådan E. K. M:tz nådige willia uthan alt betänckiande och Dilation sättia uthi wärcket, wille och Rysserne då förrymma, wore fuller sedan så många finnar, medh hvilka man hade lägenheet det Lähnet igen at besättia. Huadh nu det ena så wäl som det andra widhkommer, wore mitt Vnderdånige betänckiande, at man där medh något sparsampt och dilatorié omginge, och att E. K. M:t allernådigest täcktes gifwa sådan befalning, hwar man pro tempore funno

det wara gott, at man då, så wijda thet wilde sigh göra låta, der medh fulfölgde, doch förwäntter Jagh här på E. K. M:tz Nådigeste wijdare förklaringh, hwar effter Jagh migh sedan hörsambligest rätta skall. Opå hwadh tijdh och huru Munstringarna här uthi Landet skall blifwa deelte (: E. K. M:tz allernådigeste willia oförgripeligen :) tycker migh att den strax effter Nyåhret begynnes, opå thet at den uthj tijdh och för än uthskrifningen effter Riksdags beslutet påbegynnes, må kunna ändas, Och synes nödhtårfften så fordra, at Jagh sielff måtte reesa och förrätta Munstringen uthi Carelen hafwandes Landshöfdingen migh till hielp, Och Militien där sammastädes effter E. K. M:tz nådigeste willia således at justera; H. Hindrich Fleming och Landzhöfdingen Falckenbärg munstra uthi Åbo Lähn, Sedan och Wälb:te H. Hindrich Fleming och Landzhöfdingen Arffwedh Horn j Tawastehuus Lähn, doch detta så wäl som det förra till E. K. M:tz Nådigeste förklaring (: huilken Jagh med första Vnderdånigest förwäntter :) heemstält, der effter Jagh alle saaker kan hafwa at dirigera. Och will så här medh och altijdh hafua E. K. M:t uthi Gudz mildrijke beskärm till et lyckosampt roligit och långwarachtigt Regemente vnderdånigest befahlat.

Peer Brahe.

521. H. K. M:tz Nådige breeff och swaar om dhe Ryske präster, Så och Militie wäsendet uthj Carelenna. Daterat Stockholm 8 Novemb. 1638.

Från Svenska Riksarkivet. Regeringens bref från och till General Gouverneuren j Finland, Greff Peer Brahe för Åhren 1637 —1640.

Christina medh Gudz nåde etc.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenheet medh Gudh etc. Wij bekommo förledne 29 Octob. een eder skrijfwelse, her General Gouverneur afgången från Åbo den 1 Octobris och innehållandes et swaar opå det wij nästförlupne 20 Martij och 23 Junij hafwe eder tilskrifwit om dhe Ryske

Präster, wij förnummo aff Biskopens och Capitularium j Wijborg Supplication, än effter handen i Käxholms Lähn at antagas. Och sedan om footfolcket uthi Carelen at redigera j bätter richtigheet, och om möijeligit woro läggia Fundamenta at Käxholms Lähn till wår och Cronones tiänist medh höllo ett Regementte knechter, uthi huilcke ährander j medele oss edert betänckiande och remonstrere där befarande olägenheeter, så framt man emott dhe Kexholmiska så i reformationen medh deres präster, som vthj Militien något brystgänges skulle begynna. Så mykit nu thet Careliske footfolket wedhkommer hafwe wij äfwen förorsakade vthaf dhe förslagh som j tilförenne uthj den saken oss monde gifwa widh handen, funnit nödigt och gått att uptäckia eder wår dessein uthi så måtto och låta det öfrige ankomma på eder, såsom i negden stadde äre, at observera och öfwerläggia hwadh som kunde gåå för sigh eller icke. Nu wij yterligare samma dessein behålle, och befinne för oss och Cronan fast bätter och tilldrägeligare wara, att thet streket uth medh Kexholms Lähn och Ryssland blefwe frij för Vthskrifningar, och j det stället hölles oss och Cronan där Vthur ett wist taal knechter; Kunne wij Likwäl förmedelst någon strict order eder där Vthinnan inthet föreskrijfwa, wetandes nogsampt dhe beswär eder kunne liggia j wägen, och medh twång på then orthen och ibland et sådant folk föga vore till Vthrätta, Vthan Consilium in loco effter som man seer saakerne föreweta, sampt Lämpa och beskeedenheet så wijda göra thet bästa. I warde derföre tilseendes, när j således om sielfwa desseinen äre förwissade, hwart wij medh den samma intendera, att till dess ehrhållande göra och arbeta hwadh practicabell kan wara; Men hwadh vthan wijdare besöriande inconvinience icke står till at brwka remedium vthj eller och fortställa thet att till bätter beqwämligheet differera och upskiuta. Samma beskaffenheet hafwer och medh thet ene Regementet j Käxholms Lähn; Kunde man vthan widlyfftigheet disponera almogen att hålla hwar icke ett heelt Regementte; Fyra, Try eller Twå Compagnier, Så wore wår intention likwäl så wijda erhållen,

att een begynnelse wore giord medh Militiens inrättande där sammastädes, och kunde effter som tijderne falle, then sedan altijdh stå till excolera och öka. Män så måste man och fuller här Vthinnan observera in loco hwadh görligit kan wara, och sielfwe saken der effter anställa. Sidst anlangende dhe Ryske Präster vthi Kexholms Lähn, är till beklaga att icke tilförende bätter inseende där medh är hollit; Wij måste bekänna om dhe j så måtto antagne prester nu skulle sin koos skaffas kunde sådant till äfwentyrs förorsaka wederwillia hoos een och annan; Doch kan och thär Vthinnan wäl finnas sätt medh lämpa och manerligen at procedera, så at man inthet behöfwer ifrån förra fattade dessein att wijka, Nemligen att när the gamble Ryske präster eller dem the nu hafwe, döö sin koos, man då icke tillåter them andre nye präster aff then Grekiske relligionen igen at taga, Vthan at them då gode och skickelige prästmän aff wår relligion måge förordnas, synnerligen dee Vthj ett ostraffeligit lefwerne dem föregåå kunne, och icke som här till är skeedt man sådana där till tager, der medh deres förargelsse mehre omkulrijfwa j sådana församblingar än som opbygge. Huilket wij eder nådigest icke hafwe welat förhålla, effter handen där uthj sökia att remediera, så mykit tijden kan medhgifwa och skäligen sigh göra låther. Gudh Alzmechtigh eder befallandes synnerligen nådeligen.

Högstb:te H. K. M:tz sampt Swerigis
Rijkes Respective Förmyndare och Regering.

[Underskrifter.]

522. Collationsbref på Borgå pastorat för Herr Henrik Carstenius. Dat. d. 14 Maj 1639.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Borgå.

Wij Pedher Brahe Greffue till Wijsingzborgh Frijherre till Rydholm och Lindholm, Sweriges Rijkes Rådh, General Gouverneur Wthöffuer Stor-

furstendömet Finland, med Ålandh och begge Carelerne, sampt Lagman öffuer Wesmanelandh, Bergzlagen och Dalarne etc.

Giöre witterligit, adt Effter såssom Församblingen wthi Borgå ähr vacant och Vthan Kyrckeheerde, och H:s ähr:tt Bijskopen sampt Consistoriales i Åbo, haffua effter Ridderskapet och Adelens sampt Stadens och fleres begärann för gådt funnit och ärkändt Breffuisare Hederligh och wällärde Hr Henrich Carstenium adt Succedera den förrighe Kyrckeheerden der sammastädes etc. Derföre hafue och wij opå H. K. M:tz wår Allernådigeste Drotningz wägne welat honom der widh Confirmerat, som wij och nu vthj dedte wårt öpne Collations Breff Confirmere och till betroo honom förbe:de församling, och Såssom hans plicht i förstone der vthi består, adt wara högstbe:te H: K: M:tz och Sweriges Crona huldh trogen och rädtrådigh, Altså förplichtas han och därhoos adt förkunna sina åhörare därsammastädes Gudz helige och Salig giörande ord, reent, klart och oförfalskadt, såssom det wthi dee prophetiske och Apostoliske skriffter ähr förfatat, Vthan någon Superstition eller meniskiors påfundh, Såssom och wijrdeligen Vtdeela dee högwärdige Sacramenten effter dhe oförandradhe Ausburgiske Confession Föregoandes och sin åhörare med eet skickeligit och ostraffueligit lefuerne, effter som een trogen siälesöriare plichtigh ähr til adt göra, och in Summa så förestå samma sit wndfångne Embete som han för Gudh, H: K: M:tt och huar ährligh mann will och kann till suars wara, Wij biude för den skuldh alle högstbe:te H: K: M:tz trogne wndersåter som till be:te församblinger boandes äre, adt dee Annamma och ärkänna förbe:de H: Hindrich Carstenium för deras rädte wäll förordnade Kyrckieherde och siälesöriare, Vtgörandes honom godwilligen och i rädtan tidh sin tijond lijkestool sampt huadh mehre de effter Kyrckeordningen, Rijkzens Receszer, och Een god gambell Sedwana Skyldige ähre, Och Såssom man deels haffue förstått, huruledes een part illa affectioneradee meniskior der sammastädes skall hafua sigh wnderstått adt Vpväckia någor buller och

Tumult Vthi församblingen, Vphisandes några ibland menigheeten och dee enfåldige sig adt wpsätia emot denne godhe Disposition, och huad som aff dee förnämbste således låfligen belefuadh och godt funnet ähr, för den skuldh wele wij Vthi lijka mådto haffua alle sådane här medh Alffuarligen tillsagt åthwarnadt och förbudit, adt dee see sig wijsligen före Vthi saken Icke wnderstoandes sig Vthi någon måttå yterligare sådant adt giöra, och der med åstadkomma någon oenigheet Vthi församblingen, så frampt adt med dee samma som der medh beslagne warda, icke schall procederas effter lagh, Därmed dee fhöre sigh sielfue wthi störste olegenhet, Effter sossom till Exempel widh Andre församblingar här i landet för detta ähr skeet, Vthan adt dee fast mehra sig emot denne hederlige mannen som dem nu således tillskickas, såsom godhe och låflige församblingz ledamöter ägner och böör, och man förnimmer adt dhee det låford här till Altidh hafft och burit hafwe, Vthi alt godt accomodera, Intet tuiflandes adt Såssom meer be:te hinrich Carstenius sin förre hafdhe mödhosamma tienster här widh dom Kyrckian berömligen hafuer förstått och Vthfördt, han och thet samma här effter Vthi dedta nu sit wedertagande Embete med önskeligh frucht hoos dem görandes warder, så adt dhee samptligen och synnerligen eet godt behagh och åt nöije der till hafua och draga skola. Der effter alle de dätte widhkommer, sigh således rettandes wardhe, Till mehra wijsso hafua wij dedta med Egen Hånd och Secrete bekräfftigadh, Giffuidh på åbo Slååt, den 14 Maij A:o 1639 etc.

Peer Brahe.

(L. S.)

Jöns Smidt.

523. H. K. M:tz breff Swaras om Academien vthi Åbo, Coadjutanten Bispen i Wijborg för hans swagheet skull at förordna och Ryske prästernes Vnderhåld Daterat Jöneköping den 30 Maj 1639.

Från Svenska Riksarkivet. Regeringens bref från och till General Gouverneuren j Finland, Greff Peer Brahe för Åhren 1637 —1640.

Christina medh Guds nåde etc.

Wår synnerlige ynnest etc. Oss är eder skrifwelse aff den 22 April tilkommen, her General Gouverneur, där Vthinnan j deels sware på wårt breff af den 9 Martij om Academien Vthi Åbo till inrätta, deels och öpne edre tanckar om Gymnasio Vthi Wijborg, om een adjutant jämpte Biskoppen j Embetedz administration att förordna, om Barne Scholarne widh Tuwastehuus, Nyslått och Kexholm och sidst om dhe Ryske Prästerne som hafwe Vthlåfwet at wela läre Catecismum Lutheri, och där emot blifwit af eder försäkrade hwartere om tree eller fyra tunnor Spannemåls Vnderhåld åhrligen. Till nådigt swar, finne wij eder påminnelse om Academien j Åbo att wara godh, och wele hafwa j nådigh recommendation, så snart wij nw medh fordeligaste komma till Stockholm, att då må beställas, huadh till dess inrättande hörer och nödigt requireres. Särdeles att Professorerne som ifrån andre orther dijt skole komma, tillijka måge fåå deres advocatorias. Öffwer Gymnasij inrättande i Wijborg kan och då fulkomligen blifwa resolverat: wore allenast till önska att j Wijborg skickelige och capable män måtte finnas, till at betiäna dhe ämbeter som i förberörde Gymnasio skole beställas, hwar öfwer wij doch endels ähnnu tuifwelsmål bäre. Medh een coadjutore att förordna Biskoppen till adsistence, kan wara skäligt, mädan som han altijdh är swagh och siukligh? I weele in loco den saken wäll öfwerläggia, särdeles att kunna een sådan man öfwerkomma, som icke till dryckenskap är begifwen. Elliest finne wij eder Disposition medh dhe Tree Barna Scholarne widh Ny Slått, Tawastehuus och Kexholm att wara godh; Samaledes och låte oss behaga, det

I hafwe öfwertalt dhe Ryske prästerne till at lära Catechismum Lutheri, och där jämpte effterlåtit dem huarthere några tunnor Spannemål till Vnderhåld, hållandes före om hoos den nationen något j relligionens förandring skall stå till at winna, moste det snarare skee på det sättedh än genom något twång uthi saaken at bruka: Fördenskull och hwadh I där Vthinnan göre till at förordne en eller annan Rysk präst några tönnor Spanmåll till Vnderhold, eder det alt gärna skall blifwa beståndt och gått giordt, inthet twiflandes Vthan att I än wijdare göre eder mögeligste flijt, om detta Christelige och hälsosamme wärk till at fortsättia. Gudh Alzmechtig etc. Aff Jöneköping.

Högstbe:te H:nes Konng: Maij:tz sampt Sweriges Rijkes respective Förmyndare och Regering

Gab. Oxenst. Gust. S. R. Drotz. Jacob De la Gard. S. R. Marsk. Erik Ryning Vthi R. Admirals ställe.

Axell Oxenstierna S. R. Cantzler. Åke Axelsson j R. Skatmästars ställe.

524. Understödsbref för Kyrkoherden i Punkalaitio Ericus Henrici. Dat. d. 1 Augustj 1639.

Från Finlands Statsarkiv, Åbo Län 1639. Afkortningsbok, bl. 548. Den 14/1 1639 hade landsh. Melchior von Falkenberg beviljat 2 T:or råg åt Herr Erich Hindricj, som „hafwer en långh tidh warit uthen legenheet och hafwer inthet at nära sigh, sin hustru och barn medh", hvilket anslag qvitteras den 8/1 1641 af „Ericus Henrici Ecclesiastes in Pungalaithio". F. S. a. a. bl. 542 och 541.

Peder Brahe etc.

Effter såsom breffwijsare och Prästman Hederlig och Wällärde H. Erich Henricj, är förmedelst allehanda olägligheeter råkadh vthj fatigdoms beswär, Så att han icke kan wäll komma ödhes hemmanet till rätta som honom nu till Presteboh1 tilordnadh är, medh mindre han icke bekommer någon hielp, Wij hafue fördenschull sådan hanss stoor olägenheet anseedt och opå H. K. M:tz wägne och Nådige behagh

bewilliedh honom allenest för denne gången Sex T:or Span:ll, huilcke Häredz fougten i Nedre Sategunden Baltasar Laudian honom af Ödhes Ränttan leffuerere skall, Enär der på fordras, Signatum Åbo Slått den 1 Augustj A:o 1639.

Per Brahe mpr.

Johan Erichzson. Jöns Schmitt.

bl. 549. Tilståår iagh vnderteknat migh hafwa bek:tt efter Hans Greffweligha Nådz Skriffteligh Befalningh vthaff Wälförståndigh Befalninghz Man Baltzar Laudian Spanmåll Sex Tunnor, Till wisso vnder mitt Nampn och eghen handh vnderskriffuitt Datum then 8 Februarij Anno etc. 1640.

Ericus Henrici } Ecclesiastes in Pungalathio [!].

525. Grefve P. Brahes underdåniga intercession om frälserätt åt Biskop I. Rothovius för några hemman. Dat. d. 19 Augusti 1639.

Från Svenska Riksarkivet. General-Gouvern. i Finland Frih. Gust. Ewertson Horn 1657.

Stormächtigste Drotningh,
Allernådigeste Fröken,

E. K. M:t kan Jagh här medh vnderdånigest icke oförmält låta, huruledes Ährewördige M. Isach Rothovius, Biskåp här vthi Åbo, hafwer hoos migh ansökt att inläggia hoos E. K. M:t min vnderdånigste Intercession, för honom förmedelst huilken han gör sigh håpp att schola kunna hafua något at åtniuta. Wälb:te Biskopz anfordran är denne, att effter såsom H. K. M:t fordom wår allernådigeste Konung och Herre, nu mehre Christligh och glorwyrdigest i åminnelsse, hafuer för dette allernådigest donerat honom någre hemman här vthi Finland, till sin och sin hustrus lijffztijdh, Och Gudh hafuer elliest täckts wälsigna honom med barn, om hwilke

han icke mindre ähn ett Christeligit bekymber hafwa måste, Och fördenskuldh högeligen åstundar att sådan Donation öfuer samme Godz med någre flere der till Specificerade, effter som widlagde Lengd thet vthwijser, måtte vnnes honom till Frelsse, Nu schulle iagh fuller billigt ihugkomma och mentionera wälb:te Biskåpz meriter och rånglige mödhosamme tienster, dee han medh beswär förestådt hafuer, och der uthi ähnnu så lenge machten och lijffztijden kunna tillåta, continuerer, Men såsom E. K. M:t om sådant allt fast bättre witterligit är ähn att iagh thet nu här kan förmäla; Hafuer migh syndts onödigt E. K. M:t der med nu således att vppehålla, allenast denne hans begäran E. K. M:t således vthi vnderdånigheet andrager, Och der E. K. M:t täcktes samme hanss långlige tienst ansee, och honom medh denne hanss begäran allernådigast benådha, wore thett icke allenest honom vthi denne hanss nu mehra angående ålder till stor hugnadh, vthan och hans barn med tijden sigh till wälfordran kunde så myckit mehre spöria dess Konungzlige höge gunst, honom i så måtto allernådigest betrodd. Såsom nu dette alt består vthi E. K. Ma:tz allernådigste behagh och gått finnande, Altså will iagh och dess behagligare disposition vnderdånigest dem hafua hemstält Och will så här med och altijdh hafwa E. K. M:t vthi Gudz mildrijke beskerm till ett roligitt, lyckosampt och långwarachtigt Regemente vnderdånigst befalat,

E. K. M:tz

Vnderdånigste och tro-
plichtige tienare

Per Brahe Greffwe
till Wissingsbå[rg]

Åbo Slått d. 19 Augusti 1639.

Bilaga:

Desse hemman begierer Biskopen vnder Frelsse N:

Desse hemman hafwer han tilförenne frij till sin och sin hustrus lijffstijdh	Kollö Ett hemman Tegneby Ett hemman Måby Ett hemman medh någon Ödes Jord sammestädes Hörela Ett hemman	vthi Pargas Sochn,

526. Förlänings- och frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Letala Petrus Bartholinus. Dat. d. 26 Augusti 1639.

Från Finl:s Statsarkiv. Åbo län 1638, bl. 271.

Wij Peder Brahe, Greffwe till Wijsingzborgh &c. Göre witterligit, att effter såsom breffwijsare Hederligh och Wällärde H:r Petrus Barthollinus hafuer Supplicando låtit oss tilkenna gifua, huruledes han een långh tijdh hafuer låtit sigh bruka för een Fältpredicant, både vthj Ryss och Lijfflandh så wäll som Prijssen, och dersammastedes mykit ondt uthstådt, Ödmiuckeligen derhoos anhållandes, at han samme sin långlige trogne tienst nu widh sin angående höge ålder någorledes sigh till godo niuta måtte. Altså och emedan han nu för een tijdh sedhan hafuer optagit ett Ödes hemman i Kåstiais by och Lethala Sochn om 12½ öres Skatt, der een Mårten Henrichzson widh Nampn tilförenne åbodt hafuer, och sedan vthj een långh tijdh ödhelegat, förfallit och mykit af sigh kommet, efftersom lagläsaren Anders Sigfredzsons bewijs förmäler, Till huilket hemmans Vprättelsse han stoor omkåstnadt anwendt haffuer, Wij hafue fördenskull icke allenast welat förbe:te Herr Peer widh samma hemman Confirmeret, såsom och effter det är illa förfallit och af sigh kommet som förb:dt effterlåtes honom såsom andre dhe der ödheshemman optage till dess opråttelsse Sex åhrs frijheet ifrån Vndersch:ne Dato, effter H. K. M:tz Nådigest Vthgångne Patent, Date-

rat den 11 Decembris 1635. icke allenest på alle Åhrlige Wisse och Owisse ordinarie Renttorne, Uthan och alle Extraordinarie hielper som till Krijgzsakerne påbudne och bewilliade äre eller blifua, sampt Vthskrifningh, Skiuss och gestningh och alle andre sådane Cronones beswär etc. Uthan och lijkmätigt effter samme Frijheetz Åhrens förlåph, opå Högstbe:te H: K: M:tz wägne och Nådige behagh, samme hans långlige tienst anseendes, till een behageligh tijdh bewilliadh honom före:ne hemman frijt och qwit at niuta, bruka och behålla och besittia för alle Åhrlige wisse och Owisse uthlagor, sampt Skiussferder och Gestningar, Vndantagandes huadh till Krijgz vthförandet Expresse påbudne och bewilliade äre eller blifwa. Och huadh ägor Vnder samma hemman med rätta lijdha, aff ålder tillijdt och legat hafue, eller och framdeles opspörias och lagligen tilwinnas kunne, dem skall meerbe:te Herr Peer hafue macht och tilståndh, effter uthgångne Mandater vndher Boolstadhen igen vthan någor lössn att wederkenne. Der till både Fougdten och lagläsaren skole wara förplichtadhe honom att förhielpe och fordre, Der dhe alle detta widkommer hafue sigh att effterretta, Jcke tilfogandes honom här emot hinder eller förfångh i någon måtto. Till wisså medh wår egen handh och Secrete bekrefftiget. Datum Abo Slodt den 26 Augustij A:o etc. 1639.

Peer Brahe

(L. S.)

Jönss Schmitt.

527. Förlänings- och frihetsbref på ett hemman för Kapellanen i Lemland Isak Martini. Dat. d. 27 Augusti 1639.

Från Finl:s Statsarkiv. Ålands Räkningen för Ordinarie Ränttan 1638 och Extra Ordinarie Ränttan 1639, bl. 179.

Wij Pedher Brahe &c.

Giöre wijterlighet att alden stundh brefwissere och Cappelann vthi Lämmelandh S. Hederlige och wällerde Här

Isack Martini hafwer låthet oss Presentera Lagläsarens på Ållandh Nilss Martensons underskrefne beuiss Dateret 4 octob. 1638 lijdendes det han will uptaga ett Cronenes ödess hemann i Haddenäss bij och be:te Sochen beleget huilket af urminnes tider skall hafwa öde legat och at efflterskrefne som åhr Kiörck Herden i Fögell S. Här Oluff så och Her Mårten Kiörckherden i förskrefne S. Lemelandh hafwe uthfäst bårgen för honom at han effter frihetz åhrens förlåp giör H. K. M:tt och Cronen där af sin tilbörlige Rätigheet och uthlagor Så aldenstundh at same heman åhr laghbudet och laghståndet och ingen af Slägtingerne haffwer framkommet som dät hafwer wellat byrda och besittia, uthan således för Skattmark under Cronen förfalet Wij hafwe för den skull wellet förbe:te Isak der wedh Confirmerat och alldenstundh hemanet åhr öde och ellies af sigh kommet effterlatit honom till dess wprettelsse Säx åhrs frijheet effter H. K. Maij: utgångne Patent Daterat den 11 Decemb. 1635 icke alenast på alle åhrlige wisse och ouisse ordinarije ränterne vthan och alle extra ordinarie Hielper till Krigzsakerne på budett och bewilligedt åhre eller bliffwa sampt utskrifning skiutz och giästningh och andre sådane Cronenes besuär till skat 1645 och huadh anatt under sama hemanet medh rätta lijdha och af ålder tilydh och legat hafwa dem skall han hafwa macht och tilståndh effter uthgångne Mandater under hemanet igen uthan någor lösen at wederkiena Der till både befalningz man och lagläsaren skulle wara förplichtade honom at förhielpa och fodra där de alle det wedhkommer hafue sigh at effter räta Datum Åboo Slott den 27 Augustij 639.

Pedher Brahe

Johan Erichsson — Jöns Smitt.

528. Patent om Prästerskapetz Rättigheet Och huru åhörerne sigh emot dem förhålla schole. Dat. d. 30 Oktober 1639.

Från Svenska Riksarkivet. Regeringens bref från och till General Gouverneuren j Finland, Greff Peer Brahe för Åhren 1637 --1640.

Wij Peer Brahe Grefwe till Wijsingzborg etc.

Giöre witterligidt at efftersåsom oss är åthskillige beswär esomåfftast förekompne, deels uthaf prästerskapet at dhe inthet allenast vthi rättan tijdh bekomma den deell som de uthaf sine åhörare effter Lagh, giorde Stadgar och recesser hafwa borde, Vthan och een part skole wäl finnas såsom dem sådant aldeles förehålla, deels iblandh almogen på någre orther hafwa sigh där emot igen beklagadt at blifwa medh månge osedhwahnlige beswär öfwer billigheeten deres plicht och förmågo graverade, Sådant alt rätteligen förekomma, så at Gudztiensten må effter all möijeligheet befordras, och dhe personer in ministerio som altaret Tiäna och samma tiänst förestå skola, hafwa sitt rijkeliga Vppehälle, Och det andra slaget af åhörarne där emot igen måge weta hwar Vthinnan deres plicht skal bestå, Hafwe wij funnidt höghnödigt samma ährende iblandh annat Biskoppen j Åbo wyrdige och höghlärde M. Isack Rothovio sampt det låflige Consistorio där sammastädes at communicera, effter hwilketz tijdige betänkiande och noga öfwerläggiande gåt funnit är den afskeden där Vthi at göra som föllier: Hwilket opå H. K. M:tz wår allernådigeste Vthkohrade Dråtningz och Arf Frökens wägnar wij hwariom och enom som thet widhkommer till bättre Vnderrättelse vthi detta wårt Vthgångne Patent billigt hafwe welat kungöra, Så wijda nu sielfwe Pastorum Rättigheet widhkommer, så skall den bestå och blifwa widh sedhwahnligit sätt och ordning, så at åhörarne skole sigh Vthi allo måtto rätta och regulera effter dhe åthskillige Rikzdagars beslut giorde Stadgar och recesser, Vthi synnerheet hwadh som Konung Gustaf den andre och Store Sweriges Rijkes

Konung fordom wår allernådigste Herre, nu mehra Christligh och glorwördigst j åminnelse och sedermehra af H: K: M:t wår allernådigeste Vthkårade Dråtning och Arffurstinna sampt den Konungzlige Regeringen Statuerat och förordnat är, Så at alle och hwar j synnerheet både Adelen och andre Ståndz perssoner som wederböre skole uthi rättan tijdh och Vthan någor Trexsko Vthgöra deres Tijonde och all prästerlige Rättigheet som dhe j så måtto effter Gudz befalning och samme låflige afhandlingar och beslut, deres Siälesöriere plichtige äre, Och där sådant alt kunde skee (: effter som man hälst såge :) at bonden och andre förde sielfwe den deell som prästen åhrligen hafwa bör, till honom j Gården där igenom prästen icke förorsakes medh sitt stora beswär och nästan lijka som genom Tiggerij sin Vpbördh och rättigheet hoos hwar och een j synnerheet at sökia, wore thet så mykit bättre at han Vthi den Staden sågho uthj roligheet och innan om sin ämbetees gränssor, Hafwandes där medh så mykit bättre tillfälle och lägenheet at Studera och achta sin tiänst, och hwar någon af åhörarne sigh där Vthinnan motwilligh teedde, då måste Landshöfdingarne så och Häredzfougdter och Laghläsarne på prästerskapetz anbringande räckia dem handen och all tilbörligh adsistence bevijsa, hielpandes till att executera öfwer den bråtzlige, Så at thet som till Ministerij Vppehållelse således för godt och helsosampt funnit och opålagt är må opå tilbörligh sätt effectueras. Hwadh almogen och deres beswär widhkommer, så hafwer thet här till bestådt öfwer capellaner- och coadjutorerne at dhe alt för månge warit hafwe, Därföre är där uthi nu så wijda slutet, Först Cappellanerne angående at inge flere ähn allenast een j huar Sochn här effter wara skall, Och där någre Sochner wore så store och wijda begrepne att twenne Cappellaner necessario wara måste, då skal Sochnerne och byarne deles dem imillan Vthi twenne lijka deelar, Så at almogen icke skole hafwa mehre eller wijdare ähn som allenast medh een at göra, och hwar af Capellanerne må hafwa sin särdeles deel den han om sin rättigheet kan hafwa att besökia, och

bägge icke tillåtes een orth åhörarne således till beswär och tunga at visitera. Och skole så wäl Cappellanerne som sielfwe Pastores wara här medh påminte och åthwarnade vthi sådana deres Ränttas Vpbärande brwka all beskeedeligheet, så att den fattige almogen icke må alt för mykit och öfwer billigheeten betungas, effter som sådant Vnder Tijonden wäl plägar skee och esomåfftast klagat blifwer. Coadjutorerne skole och afskaffas och aldeles wara förbudet at gå Sochn och taga sin betalning eller någon hielp af almogen för sin tiänst, Vthan där Pastor eller Sacellanus på någre orther wille hafwe och brwke sigh till hjelp någon Coadjutorem, då skole dhe wara förplichtade sielfwe och af sit egit dem Vnderhålla, och för sitt j så måtto hafda omak, betala. Sidst som man hafwer orsak at tacka den högste Gudh som förmedelst framfarne Konungar, enkannerligen högstbe:te S:e hoos Gudhi Konung Gustaf den andre och Stores jämwäl H:s K. M:tz alles wår Nådigeste Vthkohrade Dråtningz och Arffurstinnes nu Regerande höga flijt åhoga och Nijtälskan af thet för thetta förfalne Skol- och kyrckio wäsendet j wårt K. Fäderneslandh så wijda befordran, att näst åthskillige Academier, Gymnasier och höge Scholars vprättande och deels af dhe godhe mäns som där Vthj arbetadh och elliest den andelige Staten här sammastädes förestådt hafwe mödo och Dexteritet, den frucht där vthi Skaffat at Gudz helige och Saliggörande ordh Vthan någon Superstition blifwer så här j dette Storfurstendömet Finlandh som andre Landzskaper öfwer heela Rijket, reent och klart förkunnat, begåfwat Landet på alle orther medh gode Skickelige och wällärde män, som sådant alt medh berömligh frucht weta till att förestå och Vthföra, föruthan andre låflige constitutioner, Kyrckie Disciplin och ordinantzier andre wälbestälte Landzskaper Lijkformige wordne oprättade som alt nu här icke Vprepeteres kan, Men såsom alle Ting synes tillijka inthet wäl kunna fulbordas, Vthan tijden gemeenligen Vthwijsar huad som fattas och nödhwändigt finnes effter hånden och lägenheeten att förbättras, Altså bestå ähnnu dhe åthskillige feel uthi een deell af församblingerne här sammastä-

des, at dhe sköne och härlige Kyrckior som wij see för wåre ögon icke Vthan store specier och omkostnadt wara fordom af wåre förfåder opbygde och nu af effterkommanderne icke wäl hållas widh macht, Vthan nästan som af Wahnskötzell förfalla och dagligen aftaga. För thet andra, at ändoch någre iblandh sådane Kyrckior äre Vthan till af ett gåt anseende, så finnes dee doch till sielfwe innandömen wara fast illa och oregulariter medh Bänckiar och Stolrwm och annat slijkt bygde och försedde, alt förorsakadt af een gammal inrijtadh owana och deels åhörarnes trögheet som sådant göra och Vppehålla borde, Thet doch elliest lätteligen och medh een ringa ting kunde skee, där willian allenast hoos een part wore godh. Nu mehnes här medh icke alle, Vthan dee tages altijdh gärna Vndan som man weet och medh beröm hafwer förnummit lijka såsom rätte åhörare och Sochnes Patrioter at hafwa hafft nijt och ett Christeligit bekymber om Gudz huuss och dess helige ordz befrämmielse, huilke och ähnnu oförmodeligen all påminnelse förvthan wäl weta hwadh dhe vthi sådane fall altijdh yterligare göra skola och wela. Men uthi gemeen och för thet andra slaget skull som sådant alt här till dagz Vthi ringa åtanckar hafft haffwa, hafwe wij nu widh samma tilfälle funnit gåt, där om een påminnelse at göra, effter såsom alle sådane här medh både opå Gudz hans helige Kyrckia och försambling sampt högstb:te H:s K. M:tz wår Allernådigeste Dråtningz så och wårt ämbetes wägner tillseijes, förmanes, åthwarnes och befalles, at dhe sigh till ett sådant Christeligit wärk beqwämma och godhwillige finna låta, hwar och een effter sitt rådh och ämbne hielpa till först at hålla sielfwe Kyrckiorne medh dess taak j Laga hägn, Så uthj sielfwe Kyrckiogårdar som prästegårdarne, och elliest annor åhrligh förbättring widh macht, Så at dhe af Laak och annor sådan olägligheet icke måge fördärfwas eller nidhfalla, dem sielfwe sedan med tijden till större beswär och Tunga som elliest nu Vthi tijdh och medh een ringa Ting wore at förekomma. Sedan och beflijta sigh hwar j synnerheet at sådane deres Kyrckior måge medh innan op

prydnadt renoveras. Och nödhtårfftige bänckar förbättrade warda, och sådant alt opå ordenteligit sätt och wijss. Lijka som Vthi någre församblingar alredo skeedt är, medh hwadh mehre som pröfwas och dhe sielfwe förnimma kunna at Kyrckorne till Zirat således må blifwa förbättrade, befinnandes at dhe partzeler som således där till requireres äre sådane som dhe inthet hafwe behof medh penningar att kiöpa och ifrå andre orther hempta låta, Vthan hwar och een kan nogsampt sådana hoos sigh sielf tilwäga komma, allenast det ena som är händerne eller arbetet lägges där till, då kan alt lätteligen och föruthan någor beswär och Tunga winna sin fortgång, giörandes där medh thet Gudz Nampn länder till ähra, Hans försambling til förkåfring och månge Siälars rättelse och Vnderwijssning så och dem sielfwe för sine perssoner till nytto och ibland annat Folk till större beröm, der dee alle detta widhkommer wele sigh effter dette Patent j allo måtto at regulera och rätta. Af Åbo Slått den 30 Octob: 1639.

Peer Brahe.

529. Grefve P. Brahes underdåniga rekommendationsbref för Kyrkoherden i Åbo Doktor Eskil Petræus. Dat. d. 7 December 1639.

Från Svenska Riksarkivet. General-Gouvern. i Finland Frih. Gust. Ewertson Horn. 1657.

Stormächtigeste Drotningh,
Allernådigeste Fröken.

E. K. M:t kan Jagh här medh vnderdånigest icke oförmält låta huruledes E. K. M:tz vndersåte och Kyrkioherde vthi Åbo breffwijsare Wyrdige och Wällärde D. Eschill Petræus, hafuer nu nyligen opå E. K. M:tz Allernådigeste behagh, effter mitt tilståndh och den laga Ransakan som der öfwer gången är, vptaget vthi en by här i Finland och S:t Catharinæ Sochn Litois be:dh aflyst hemman och Ödes Jordh till 23 öres Skatt, huilcket han med sin store omkåstnadh att komma i bruk, alreda någorledes bebygdt, häffdadh och med

godh åboe besatt hafuer, alt till den ände att han förmedelst E. K. M:tz synnerlige Nåde schulle kunna nåå den frijtt, Och af thet tillfälledh att han nu opå Consistorij wägne här ifrå Åbo fullmächtigadh till Rijkzdagen förresa måste, hafuer han hooss migh anhållet iagh wille honom och samme åhrende E. K. M:t vnderdånigest recommendera; giörandes sigh thet håpp att schola kunna den någorledes till godho niuta Såsom iagh nu altijdh drager betänckiande, E. K. M:t vthi sådane petitioner med mine ringe föreskriffter att molestera, lijkwäl af betrachtande denne Hederlige Mannens gode actioner, hafuer Jagh intet vnderlåta kunnadh, med mindre iagh icke hooss E. K. M:t för honom min vnderdånigeste Förbön inläggia skulde. Så wijdha nu hanss pärson och wilkor widhkommer: så måste man (thet mehra att förtijga) med beröm honom efterseija wara af en godh affection, den intet allenest närwarande sitt nu hafde beswärlige Embete medh flijtachtigheet, störste nijt och en önskelig frucht både vthi Församblingen och elliest thet samme hans Embete enkannerligen vidkommer förestår och vthrättar, hafuer och elliest effter E. K. M:tz egen Allernådigste vocation och gått finnande directionen öfuer thet Gudelige och prijsswärdige wärket Translationem Biblicam vthi Finska språket, huilket Christelige wärck effter dess hafde mödha och arbeth, med allerförsta förmodeligen winner sin tillbörlige effect, För huilket honom står mycket till att beröma. Der nu E. K. M:et emoth alt sådant och den plichtskyldige tienst som han elliest altijdh framgiint vthi sine lijffzdagar täncker till E. K. M:t och Sweriges Crono ytterligare att bewijsa, allernådigest täcktes hugna honom, hans hustru och barn med åfvanbe:te r[inga] lägenheet af samme Ödhesby, anten vthi hanss eller hustruns lijffztijdh, kunde thet wara E. K. M:t och Landzsens Stat till ett ganska ringa afsaknadh, doch honom och dee sine som här nästan så gått som på en fremmand orth stadd, och elliest för sin daglige trägne Embetes förrättande, sigh ganska ringa eller och snart att seija intet bekymbrar om andre sine husshåldz Sysslor hafwer till någon wederqwäckelsse och nytta.

Såsom nu dette alt består vthi E. K. M-tz allernådigste behagh och gått finnande, Altså will E. K. M:t iagh det således vnderdånigest hafwa hemstält, Och will så här medh och altijdh hafua E. K. M:t vthi Gudz milde beskerm till all begärlig wälmåge, ett roligit, lyckosampt och långwarachtigt Regemente vnderdånigest befalat,

E. K: M:tz

Vnderdånigeste och troplichtige Tienare

Åbo Slott den 7 Decemb. 1639.

Per Brahe Greffwe till Wissingsbårg.

530. Prestenkan i Jämsä Lisbet Marcusdotters supplik om understöd jämte Grefve P. Brahes resolution derpå af den 23 Mars 1640.

Från Finl:s Statsarkiv. Speciale Räckningar för Tavastehus och Nylandh pro Anno 1638, bl. 550.

Edhers G: Nådhe Önsker iagh all Andeligh och Lekamligh Wellsignellsse aff Gudh Alz:tigh nu och altijdh.

Edhers G: Nådhe ähr iagh fatigh Eensöriande Prestmans Enckia, her jfrå Jemse Sochn Ödmiuckeligen wthi all wnderdånigheet bönfallen för min stoore Elendigheet och fatighdom skull som iagh Elendigh Meniskia ähr stadder worden, alt sedan som iagh miste min S. man huilken her i Sochn tiente i Preste embetet öfuer 40 åhr straffade gudh migh genom wådh Eeldh så att iagh miste alt huadh iagh fatighdom egdhe löst och fast, hafuer endogh lickuell wthan Mans Person sielf Plögdh och brukat dett ringe Legenheet som ähr — 2 öres Landh och bettalt Cronon dess wthlaghor in till fiorder, som gudh straffade heele denne Sochn (: gudh betre :) medh Stoor Oåhr genom bittidit Köldh, så att heele åhrswexten blef bort, och Rästen står Obetalt Och när befallningz[man] kommer så tagher [han] den endeste Drecht och Koo som iagh hertill ägde och hafuer födt migh, Så

måste iagh medh andre wsle-tiggiare gå för Portar och söckia min föda wthi Elendigheet Huar om åhr min ödmiuck bön till Edhers G: Nådhe att E: G: N:de wille för Jesu Nampn skuldh förbarma öfuer min Elendigheet och stoor nödh som ligger wpå migh fatigh enckia, och iagh weet ingen hielp eller medell till.

För Edhers G: Nådes gunstigh Hielp emot migh Elendighe Gudh Alz:tigh rijkelighen belöner.

Thet ödmiuckelig:ste
vthi wnderdånigheet

Lissbet Marcussdotter

fatigh Prest enckia ifrå
Moiskala by Jemse S:n.

Å brefvets baksida är tecknad följ. Resolution:

Efftersåsom Zedelwijserska är för någon tijdh sedan blefwen wthi stoor olägenheet effter sin S. Man och sedan mist al den fattigdom hon ägde genom wådh eeldh, och nu genom oåhr och missväxt så vthfattigh worden at hon icke haffuer hafft rådh at betala sin 638 Åhrs vthlagor, Huarföre wele wij på H: K: M:tz wägner frij och okrafd för samma åhrs Räst för alle wisse partzeler henne förblifwa låta, för hennes stora fattigdom skull Där alle som wederböre wete sigh at haffterrätte. Af Jämsse Prästegård d. 23 Martij 1640.

Per Brahe mpr.

531. Underhållsbref för Kapellanen i Lundo Johan Torstani enka Brita Andersdotter. Dat. d. 22 April 1640.

Från Finl:s Statsarkiv. Åbo Län 1641 Afkortningsbok, bl. 205.

Per Brahe &c.

Effter som fordom Cappelanen Vthj Lundo Sochn Hr Johan Torstanj är för sin höga ålderdoms swagheet och stora fattigdom bewilliat tuenne T:or Spannemål af ödesräntan, och nu effterlefd sigh sin hustru Vthj största armodh, Der till med föga annars än blind, ingen ting hafuandes sigh af ernära Vthan med betlestafuen; Altså opå H:s M:tz nådigste behagh hafue wij bewilliat samma hans effterlefde hustru Brita Andersdotter be:te twå T:or Span:ll opå tu åhr tillgörandes, Dem Fougden vthj Pijke Härade der hon boandes är af Ödesräntan henne tillställandes warder, när påfodrat blifuer. Datum Abo Slott den 22 Aprilis 1640.

Per Brahe mpr.

532. Till H: K: M:t Om Ryska Prästernes Vnderhåld som dem förordnet är derföre at dhe sigh beflijta skole at sielfwe läse och andre lära chatechismum, så wäll som om Sochnedeelningen öfwer heele Finlandh. Daterat Åbo den 27 Aprilis 1640.

Från Svenska Riksarkivet. Regeringens bref från och till General Geouverneuren j Finland, Greff Peer Brahe för Åhren 1637 —1640.

Stormechtigeste Dråtning
Allernådigeste Fröken.

E. K. M:t hafwer Jagh Vthi all Vnderdånigheet icke kunnat oförmält låta at efftersom Jagh för åthskillige orsaker skull hafwer j denne förledne wintter warit Vthi Kexholm och där ibland annat hooss Rysserne om dess Religion ehrfaret, huru wijde Rysse prästerne som i fiord Vthlåfwade och tilsade sigh willia beflijta till at sielfwe läsa som andre lära

Catechismum, och där Vthi befunnit dem hafwe giordt sin tämmeliga flijt, at nu till 15 perssoner af Prester, Diakor och deres Sönner hafwe så Vthan som innan till der reent kunnat läsa, hwilka Jagh opå E: K: M:tz Nådigeste behagh, och som E: K: M:t igenom sin egen Konungzlige skrijfwelse allernådigest hafwer gåt funnit provisionaliter ett lijtet Vnderhåld gifwit, på det dee än ytermehra sigh winläggia skole andra medh till opwäckia, och Vthi sådant Gudeligit wärk fortfahra, och inrådt att dhe nu här effter sin flijt göra skole til at lära sigh läsa det Finska A B C D, och trycket, och Jagh nu i förstone förskaffa dem effter handen postiller och Lutheri stora Catechismos medh handböcker in till dess version medh finska Biblie trycket wunne sin fortgång, Och elliest mädan E: K: M:tz Nådigaste befalning war migh för detta pålagt medh Sochne deelningen här j Finlandh at hwar några stora och widt begrepna församblinger funnes, skulle fördeles, detta Jagh således j all Vnderdånigheet effterkommit hafwer opå dhe orther som wederböre vthi bägge Biskopsdömen, och nu medh Bispens och Consistorij j Wijborg öfwerwägande för höghnödigt befunnit att vthi dee pogoster som här till inga Finska präster warit hafwer, Vthan een präst öfwer twenne skole för dess wijda aflägenheet ifrån hwar andra een särdeles prästman j hwart pogost förordnas, på det den sedan deste beqwämmare och lägligare falla måtte sin Gudztienst offtare göra och förrätta, hälst emädan finnarne sigh någorlunda föröka och the för beswärlige wägar j synnerheet om Sommaren icke fåå prästen till sigh mehr än 3 eller 4 gångor om Åhret, Altså opå E: K: M:tz wägnar och Nådige behagh dem tilordnat Ett Ödesshemman Vnder Prästebohl hwarest dee sigh kunna Vppehålla och ernära af, men effter de icke någon tijonde där j pågosten hafwe som annorstädes, och will fördy mykit swårt falla medh hemmanen allenast at komme till rätta, eller där af sigh behielpa, Dy hafwer man E. K. M:t till nådigt behagh hwardera sigh till Vnderhåld 12 T:or Spanmål medh försäkrat, I den Vnderdånige förhåpning E: K: M:t sådant Gudeligidt wärk och

min här Vthinnan giorda Disposition icke sigh misshaga låter, ty sannerligen Gudh låter sij märcken att then Ryske Careliska och Nordeska nationen will tilltaga, j rätte och reene Gudz dyrckan och åkallelse och woro alla Ryska Präster så många som tilstädes woro godhwilligen medh migh i Finska predikan och medh flijt och andecht hörde hwadh presten sade, Hwadh mehra kan wara till at ihughkomma så wil Jagh alt bespara tijden till Gudh wil Jagh j Sommar sielf heemkommer och tå j Vnderdånigheet at berätte. Här medh E: K: M:t etc.

Peer Brahe.

533. H: K: M:tz Nådige Breeff till Swar om Ryske Prästerne som hafwe Vthlåfwat at wela så wäl sielfwa läsa som lära andra chatechismum, och om deres Vnderhåldh Daterat Ståckholm den 19 Junij 1640.

Från Svenska Riksarkivet. Regeringens bref från och till General Gouverneuren j Finland, Greff Peer Brahe för Åhren 1637 —1640.

Christina medh Guds Nåde etc.

Wår synnerlige ynnest och Nådige benägenhet medh Gudh Alzmechtigh tilförenne etc. Wij hafwe Her General Gouv. bekommit eder Vnderdånige skrijfwelse Daterat Åbo den 27 Aprilis, Vthur huilken wij förnimme om dhe Ryske prästerne som j fioll Vthlofwade at wela så sielfwa läsa som lära andra Catechismum, skole sigh där opå hafwa beqwämat och allaredo giordt där Vthinnan tämmelig flijt, så at till Femton persohner af prester, Diakor och deres Söner kunne den reent uthaf minnet läsa, fördenskull I till följgie af wår förra order, dem provisionaliter ett lijtet Vnderhold hafwe tilordnadt; Sedan effter uthi många pogoster här till inge Finske präster hafwe warit, Vthan een präst hafft twänne pogoster at förestå, eder derföre hafwa een särdeles prest vthi hwar pogost förordnat, och åth hwarthera at fåå ett

Ödesshemman til prästebool, så och till Vnderhold Tolf tönnor Spannemål medan dhe ingen tijonde där bekomma. Til nådigt swar låte wij oss behaga, det uthi så måtto aff eder är giordt och förrättadt, håppas såsom detta är een godh begynnelse til at inplanta hooss det Fålcket Guds sanna dyrckan, och åkallelse, så warder Gudh och yterligare gifwandes där till sin nådh och wälsignelse, och om Vthgången så mykit mindre wore till twifla, som dhe emot brwkande aff lämpa och maner j saken, sigh allaredo tämmeligen hafwe beqwämat. Wij låte och derföre så nådigst wara gåt, att I på dem hwartere, som här till hafwe lärdt Catechismum ett lijtet Vnderhåld hafwe låtit Uthdeela: Hwilket kan tiäna andre flere at incitera igenom det samma, Hwadh elliest belangar at j den särdeles finsk prästman uthi hwar Pogost, hafwe förordnat, och medh Prästebordh och Vnderhåld på det sättet som j förmähle, låtit försee; Så hafwer både medh det ena och andra sina godha skiäll, men aldenstundh landet är stort, och Pogosterna där emot ganska fåå att där igenom ehuru wäl een särdeles prästman uthi hwarthera är förordnat, skall han lickwäl för deres wijda begreep inthet kunna göra sitt ämbete tilfyllest, och Fålket där vthi boende icke heller vthi Gudz ord och till deres salighett så blifwa Underwijste som tarfwen elliest fordrar: Så hafwe wij fördenskull meent ware fast bätter och rådsammare att Pogosterna heller nu uthi tijdh blifwe deelte, och effter som hwar kan wara stoor och belägen till flere präster dijt förordnas. Hwilket I så wijda ännu hafwe wäl till öfwerläggia huru bäst skicker sigh, och kan hwar icke förr, då widh eder hijtkompst något wist där Vthinnan blifwe Statuerat. Gudh Alzmechtigh eder befallandes synnerligen nådeligen. Aff Ståckholm

Högstbe:te H: K: M:tz sampt Swerigis Rijkes
Respective Förmyndere och Regering.

Matth. Soop. Herman Wrangel. Claas Fleming.
Axell Oxenstierna. Gabriel Oxenstierna Frijherre.

534. Bref om reduktion af taxeringen för Kyrkoherden Henrik i Bjerno. Dat. d. 24 Juni 1640.

Från Finl:s Statsarkiv. Åbo Län 1639. Afkortningsbok, bl. 393.

Effter såssom Kyrkiohierden her j Bierno Hederligh och Wellerde Her Hendrich beswerer sigh der öfwer, at hånom affodres heele Taxeringhen eller Preste Peningerna för dhe vttfattighe och oförmögne aff hans Sochn, aff hwilke han så wäll som Cronan sielff icke kann sin tillbörligh Rettigheet vtbekomma Allså Befales her medh [att] häredz Fougden granneligh der effter Ransaaker Obserwerandes, att alla dhe Bönder, som hafua sin Åker j fullt Sådhe för dessa bettaler Kyrkiohierdhen fullkåmbligen Taxeringhen, Men dhe som inthet förmå sin åker att vpså eller bruka för fattighdoom schull, så at så wäll Prestens tertial, som Cronones deell aff Tijondhen bliffwer så mykit ringare, så haffwer och Kijrkiehierden så mykit mindre Taxeringz Peninger för dem at bettala, Doch dette icke wijdhare ähn på be:te Bierno Kyrkiehierdhe at förstå, emedhan han fast mehr ähn andre boor widh een Stoor Samråkwägh. Datum 24 Junij 640.

Detta till H:s Gr:ge N:s Höghwellborne Herrens General Gouverneurens och welb: Landzhöffdingens Nådhige förklaringh och Ratification Fougtten sigh effterrätter.

Johan Erichssonn.

535. Frihetsbref på ett hemman, som blifvit inköpt till prestbol för Kelviå församling. Dat. d. 20 Mars 1641.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Diverse stiftshandlingar. — Jfr akten N:o 383 i Andra samlingen af dessa Handl:r.

Aldenstund iagh nw hafwer bekommit H. Kongl. Maij:ts och den Hög Kongl: Regeringens breff och nådighe befallningh Dat: J Stocholm Den 14 octobris 640, förmelandes om

dett hemmanet som Kelfwio boerne till Preste stompnet der sammestedes kiöpt hafwe wnderdånigest der om anhollit att niuta der oppå frijhet,

Hwarföre effter H: K: M:z dem effter deras Wnderdånigest begären der på Nådigste frijhet wndt och effter låtit hafwer. Ty befalles här medh på Högst:bet. H: K: M:z wägner Befallningz Män här i Norra fougderijt, de låthe Kijrckioherden der samma städes till sin bohning och oppehelle medh lijka welkor, som andre af Prästerskapet deras Prestegårder besithia Niuta och beholla låthe, och honom alt så samma hemmanet inrijmma och oquald till Preste bord besittia, Det alle de detha wed komme sigh effter rethe, Datum Locto den 20 Martij 1641.

Melcher Werensted.

536. Kyrkoherden i Tavastkyro Henrik Jacobi Finnos supplik om underhåll. Dat. d. 27 Maj 1641.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Tavastkyro. — Jfr akterna N:ris 235, 236 och 252 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Höghwälborne Nådighe Herr Cantzleer E. N. skall mijn ödhmiuk tienst altidh befinnes wedherreedho.

Högh wälborne N: Herre, Effter Socknen Köro i Finlandh är i otränghdh måål fördeelt till twå Sockner, för Capellet skuldh endogh caplanen haf:r altidh booth iämpte widh Capellet, i hundrade åhrs tijdh och giort dher kyrkietiens ten, och iagh såm Pastor loci och præpositus hafer hafft flitigh inseende att widh Capellet hafer ingen brist warit på Gudz ordhz tienst, Och effter iagh fatigh Man hafer dherigenom mist mijn Tijendh och halffa deelen aff Tertialet och måste medh Suckan och tåårar göra mitt kall och Embete på mijn

gamble daghar, sedhan iagh i Sex och Treetije åhr, ifrå 1605 dhen 7 Septembris in ministerio verbi medh alffwar, conscientia teste tieent haffuer och förestååt församblingen, och måste köpa migh spannemåål och annat till mitt vppehälle. Ödhmiukelighen fördenskuldh bidhiandes, E. N. wille hafa medhlijdhande medh migh fatigh gammal man, och effterlata migh Socknen såm fördeelt är till hoop igen till mijn lijffstijdh, eller och Cronones deel aff Tijenden migh till mijn gamble daghars wedherlagh och wnderhåldh eller och mijn Taxerings Booskap och qwarntollz Contribution frij, effter iagh och hafer försträckt till Orientalis Indiæ Compagnies penningar itt hundradhe och tiugu dl:r såm höghwördighe Biscopen nogsamt witterligit är. Och effter iagh icke förmår för mijn swagheet och ålder besökia E. N. bedher iagh E. N. täckes dhenne mijn ödhmiuk supplicatz medh önskeligh barmhertigheet ansee, dhet Gudh alzmechtigh warder E. N. rijkeligen belönandes dhen iagh E. N. medh mijne böner och tårar altidh till långhwarigh lijffsundheet will haffa befalet ödhmiukelighen. Datum Köro Sokn dhen 27 Maji Anno 1641.

E. N.
suppliciter Serviens
Henricus
Jacobi Pastor et praepositus
Köroensis.

537. Menige mans i Solvo [= Solf] underdåniga supplik om namngifning åt deras kyrka och om hjelp till kyrkklocka.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Malax socken. — Akten är odaterad, men derå finnes följande anteckning: „bekommo de breff till R. Cammaren den 31 Aug. 641“. Se akten N:o 240 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormechtighe Högborne aller Nådigste arffurstinna och uthkoradhe Drotningh Eders Ma:tz skall wår troplichtige tienst, hörsamhet och lydno altijdh bewijsas så lenge wij leffwe etc.

Allernådigste Drotningh Eders M:tz foge wij fattige undersåter på dett allra underdånligste att förnimma, dett wij genom Gudz thens aldrahögstes tillhielp sampt wåra förmäns the wördighe Herrars Nådh och samtyckie uppå wår egen bekostnadh nu uthi Eders M:tz tijdh Gudhi till ähro och hans hellga ordz uthspridande Eders M:tz till berömmelse och ewigit monument hafwe upbygga låtidt uthi Östrebotn i Malax Sochn och Sålwå by Een Kyrkio. Så aldenstund be:te Kyrkia ähnnu inthet nampn giffwit ähr huarföre ähr till Eders M:tz wår allerunderdånigste bhön och begäran, dett Eders M:tz af gunst och Nådhe täcktes samma kyrkio nampngifwa, at dett Eders M:tz till ewigh åminnelsse oss fattige undersåter som nu lefwe sampt wåra efterkommande till mycken tröst wara och blifwa måtte. Der och Eders M:tz Nådigast tecktes oss fattige män som der boandess ähro någon hielp till een liten Klocka donatera och förähra bönfalle wij fattige undersåter på dett allerunderdånligste, lhön aff dhen alzmechtige gudh wisserligen' förmodandess, under huilkens nådhige beskijdh och skerm wij Eders M:tz till långwarachtigh lifs hälsa och sundheet sampt roligit och stilla Regemente underdånligen och ödmiukeligen wille hafwa befallet.

E: K: M.tz

(L. S.)

wnderdånige och troplichtige
tienare så lenge wij leffwe.

538. Bref om efterskänkt gärd för Kyrkoherden i Ijo Erici Georgii enka Margareta Bertilsdotter. Dat. d. 14 Oktober 1641.

Från Finl:s Statsarkiv. Österbottens Landzboock. Pro Anno 1641, bl. 139. Å. bl. 207 är enkans namn tecknadt under ett qvitto af den $^{6}/_{3}$ 1642. — Peder Persson var Befallningsman i Kemi och Ijo socknar. Melcher Wernstedt var Landshöfding öfver Östra Norlanden samt Ståthållare på Uleå och Cajana Slott.

Helssen medh Gudh Alzmechtigh etc. Godhe wän Pell Persson, Kan iagh edher icke här medh wänligen förhålla,

dhet iagh H. K. M:tz breeff Sub Dato 12 Octobris hujus anni, bekommitt, belangandes om Sal. herr Erickz vthj Jiå Enckians beswär. Där opå H: K: M:tt Nådeligen hafwer resolverat och Enckian sampt hennes arffwingar welat samma tijende Spanmålls post, som hon således blifwer krafd före, Nådigest tilgifwa och förskona. Befaller eder fördenskulld wänligen, att i låtha henne här effter derföre aldeles okrafd och omolesterat blifwa. Detta edher till effter rättelsse. Här medh edher Gudj befaller, Datum Stockholm dhen 14 Octobris Anno 1641.

E. W.

Melcher Werensted.

539. Menige mans i Kronoby underdåniga supplik om befrielse från utlagor för det till prestbol inköpta hemmanet. Dat. d. 18 December 1641.

Från Svenska Riksarkivet. Skrifvelser till K. M:t (Finland) 1561—1653.

Stormechtigeste Höghborne Allernådigeste Drotningh, Eders Kongl. Maijt. är wår ödhmiuke Vnderdonige tiänst hörsamheet och Lydno, jämpte wår dagelige trogne förböön till Gudh, wederredo emedan wij lefwe.

Höghborne, Allernådigeste Drotningh, E. K. Maij:t foge wij Vndertecknade j allsomstörste Vnderdonigheet ödhmiukligast förnimma, adt wij j denne ringa Sochn fhåå äre som Kyrckeheerden och Prestegården Vppehålla skola, Deraf och een stoor deel äre nu så af sigh kompne, att Kyrckioheerden ingen eller fasth ringa hielp af dem hafwer adt förwenta. Så på det han, såssom wår Siäla-Sörjare, inthet motte lijda nödh eller trenckta ifrå oss, Hafwe wij kiöpt een wår råågrannes Erich Månsons Hemman j Bråthöö om idt Mantals Skatt, Prestebordet till förbättringh. Fördenskull är till E. Kongl. M:t wår ödhmiuke Vnderdonige böön och begieren, Eders Kon. M:t tecktes för Gudz, wårt goda Vppsåths och

stoora tarfs skull af Christ-Konungligh nåde och mildheet Vnna och effterlåta oss frijheet och förskoningh på Vthlagorna på samme hemman Vthgå böhre.

Sodan gunst och höge Wellgerningh warder Gudh den högste E. K:e M:t rijkeliga, tijmeliga och ewinnerliga, wisserliga belönande.

Hwilcke E: K: M:t till all godh och longwahrigh helso och sundheet, Lyckeligit och fridhsampt Regemente tijmeligh och ewigh glädje wij nu och altijdh ödhmiuk troligest befale. Aff Croneby den 18 Decembris 1641.

E. K. M:tz

Ödmiuke och Hörsamme
Tro- och Skattskyldige Vndersåthere
Gemeene Man af Croneby Sochn
j Österbåthn.

(Sigill.)

540. Kyrkoherden i Rautalampi Pauli Matthiæ anhållan hos Riksdrotset Grefve P. Brahe, att hans församling ej måtte delas. Dat. d. 14 Juni 1642.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Rautalampi.

Höghwälbohrne Herre, Her Richz Drotzet Nådige Grefwe, E: Grefwel. Excellence skall min vnderdånige ödhmiuke och willige tiänst altijdh bewijses.

Näst min vnderdånige tiänsts tillbiudhelsse, sampt allt andeligidt och timeligidt godhes och wälståndz önskningh, kan Jagh fattige ålderstigne Prestman E:s Gr. Excell: vnderdåneligen icke opåmindt låthe om mitt Prestegiäldz Rautalambi Sochns Swage och ringe lägenheet, hwilken ligger som E: G: Excell: siälff best witterligidt åhr ytterst emot Sawolax grentzen, och så som Jagh E: G: N:de och tillförendhe

supplicando hafwer andragidt huruledz att näst wijdh modherkyrckia, liggie the ringeste och oförmögneste byar och bönder; Ränter ochså hela Tertialen, som Fougdernes Rächninger wäll vthwijsa icke mhera än till 20 t:r Spannemåhl öfwer hela Giäldet, skulle nu samma Sochn, efftersom h:s högwörd:tt Biskopen thär vthi Åboo mehta deropå drifwer, hwar till ännu hwarken vthaff H. K. M:tt wår allernådigste dråttningh eller aff E: G: Excell: jempte de andre högwelbohrne herrer icke ännu ähr wordet samptycht, blifwa deladt tå blifwer be:te Rätta Modhere Kyrkian aldeles och vthi grundh förderfwadt, Och än då Jagh fattige man (: hwilcken opå itt beswärligidt stelle boor :) vthi denne min höge ålder med min Siukelige hustro och månge fattige bahrn vthi större elende brachte, och hafwe altså platt intet för thet wij vthan Sochnenes tillhiälp prestegårdhen mest hafuer opbygdt, hefdat och wijdh macht hollidt, derifrå till fremmandhe rum drifne och aldeles förstötte, Så althenstundh Jagh fattige man wäll önskar troo sigh ihogkomma mine här om tillförendhe beswäär, min ålder och ödhmiuke böön, sigh också elliest nådigst låther till hiärtadt gåå altsså förmodher Jagh såsom och vnderdåneligen bedher thet Jagh vthi denne min höge ålder och ringe åtherståendhe lifztijdh medh den deelningh allernådigst till hugnadt och tröst kundhe och måtte förschonadt blifwa, hwilckedt den högste Gudh E:s Excell: rijkeligen skall belöna, vthi hwilkens nådigest Protection Jagh E: G: Excell: medh sin högwelb. Gemohl vnderdåneligen befaller: Aff Rautalambi Prestegårdh den 14 Juni 1642.

E. G. Excell:
vnderdånige tiänare:

Paulus Mathiæ
P. Rauthalambiensis.

541. Hollola församlingsboars underdåniga supplik om hjelp till deras förbrända kyrkas reparation.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Hollola. — Den odaterade akten förskrifver sig antagligen från 1642. Jfr Sirén, Borgå Stifts matrikel, sid. 70.

Stormechtighaste Höghborne Fröken, Aldra nådighaste Furstinna och Drottningh E. K. M:tt skall wår ödmiuck och wnderdånighe tienst medh Plicht sköldigh hörsamheet och lydhno städsse redeboghen finnas.

E. K. M:tt Foghe wij fattighe wndersåtharne Wnderdånelighaste adt förnimma, huruledhes Gudh den aldrahögste hafuer synnerlighen heemsökt oss med sitt fadherlige straff; och den 28 Junij näst förledne genom een faarligh liungh Eeld låthit afbränna wår Sochne kyrckia Hollola som hafuer warit den berömlighaste förssambling i heele Taffwastlandh, så att hoon nu ståår tacklööss alt inpå bara hualffwet, Altså emedhan oss fattighe wndersåthare fast omöghelighit ähr för wår fattighdoom skull och desse stoore indfallne oåhren henne ighen tillbörlighen adt wppbyggia; ty wij fattighe wndersåthare i framledne åhr hafue fååt stoor mijssväxdt och oåhren så adt wij af wåre åkrar och vthsädhe kan näpplighen Rogh bekomma så mykit wij kunne såå wår åkrar, såsom nu på dette innewarande åhr (: det Gudh ware klaghat :) igenom köld och fråst mestedeelen af wåår Vthsädhe, huilket och een ynckeligh klaghan wärd ähr, och derföre kan aldrigh af oss een sådhan stoor kyrckia vprättadh blifua, medh mindre E:s K. M:t så och the Högh Wälborne Herrar och Swerighes Rijkes Regeringh ther till sijn höghgunstighet milde adsistens behielppa wille. Dy bönfalle wij samptlighen till E:s M:t sampt the höghwälbårne Herrar, ödmiuckelighast och wnderdånelighast bediandes adt E:s M:tt och the högh wälborne herrar, och [! = af] höghberömligh K. Mildheet gunst och Nådhe, täckes nådighast komma oss fattighe Vndersåthare till wndsädtningh hielp och biståndh med någhåt att reparera

Gudz huus medh, Förwändtandhes och förmodhandes här å wthi all wnderdånigheet E:s M:tz och the höghwälborne herrars nådighe och hughnelighe Suar; Och befalle E:s M:t och the Höghwälborne Rijkssens Regeringh här medh och altijdh wnder dens aldrahögstes krafftighe beskydd till itt långt och sundt lijff fridssampt och rolighitt Reghemente ödhmiuckelighaste och vnderdånelighaste

E. K. M:tt

Sampt the Höghwälborne Rijkssens Regeringh

E:s K. M:t wnderdånighe och ödhmiucke wndersåthare i Hollola kyrckiegeld, haffue wij alle samptlighen ombidit, wår kyrckie heerde Her Säffringh detta wårt Supplicat och bönskrifft, på våre wägne

wnderskrifua

Severinus
Marci Hollolensis.

542. Kyrkoherden i Piikkis Gregorii Matthæi underdåniga suppiik om understöd. Dat. d. 30 September 1642.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift Piikis pastorat.

Högh Welborne och Nådige Herrar Sweriges Rijckes Respective Regering och Förmyndare mijne Höghgunstige och Nådige Herrar och mechtige patroner, All Andeligh och Lekamlig lycko och welsignelse aff Gudhi ödmiuckeligen önskiandes genom Frelsermannen Jesum Christum etc.

Edhers Nådhige Excellentier Högh Welborne Herrar ödmiukeligen supplicando tillkenna giffwandes huru såsom iagh fattigh Prestman vnder Krijgzfolcket i Lijffland vthi månge fharlige occasioner tient haffuer, vnder fordom Öffuersten E. Welb:gh och Manhafftigh Christoffer Assersson Monskiöldh. Och mykit ondt lidhit, Hadhe och mundtlig tillseijelse aff H. N:de Rijkzens Ammiral Högh Welborne Her Carl Carlsson bådhe till geld och annan promotion; Men nu igen för den H. Bibliens på Finska Tungåmål afsättiande skull vthi en ganska ringa lägenheet sutit, wedh almenne och största stråckwägh bådhe Wintter och Sommar, som i Finland kan wara, och der inga wedh, mykit mindre andra Gårdzens tarffuer vthan köpande är till adt bekomma, som allom i Finland wandrat hafwa witterligit är. Elliest hafuer iag och affsatt Doct. Joh. Avenarii Böneboock af Tydsko på Finskan hwilcken migh aff trycket medh egen bekåstnadt adt låtha vthgå omögheligit är, Förthenskull är min ödmiuckeligaste och vnderdånigaste bönfallande, Jagh fattigh Prestman för den Christeligh och höghgunstigh Favor E. Höghe och Nådhige Excellentier till Gudz Heliga Ord och alla fattiga, vthi sådan fattigdom stadde Prestmän draga, werdigas för Christi skull migh och min fattige Prestmans barn bådhe Cronan vthi Taxering och andre geldenärs affbettalande, så widt förmedla, det iagh det återstående Kijrckie Tijonde till min Lijffztijdh aff Piickis Sochn bekomma kunde. Gudh warder bådhe H. K. M:t såsom ock E. Högh Welborne Excellentier sådant rijckeligen Timmeligen och Ewinnerligen belönandes; Hwilckens Guddomlige Majestet, vnder beskydd och beskärm, Jagh E. Höghe Excellentier ödmiuckeligen och innerligen will haffwa befaladt. I Ståckholm den 30. Septemb. Anno 1642.

E. Höghe Excellentier

Altijdh ödmiucke undersåthe
Gregorius Matthæi
H. P. Pijckensis mpr 1642.

543. Kyrkoherden i Mouhijärvi Erici Georgii underdåniga suppiik om hjelp.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Mouhijärvi pastorat. — Den odaterade akten förskrifver sig antagligen från 1642 eller början af 1643. Jfr akten N:o 300 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormechtigste Höghborne Fröken Allernådigste Dråtningh.

Gudz Nåd och all Wällsignelse E. K. M:tt vnderdånligen önskandes.

Allernådigeste Dråttning, E. K. M:t vnderdånligen gifuandes tilkenna, dett jag en rum tijd hafuer tient i Fält för en Fält Predikant och owärdig Siälasöriare. Vthi förståne i Lijffland, tå H. K. M:tt S. Kong Gostaff then andre och store, glorwyrdigest hoss Gudi, senaste gångon intogh Dorpt och månge andre Ridderlige bedriffter där giorde, där råkade jag förste gångon falla i Fienders händer. Sedan när H. Exc. Rijksens Cantzler förde finske Armee till Prijssen, folgde jag med H. Exc. ifrå Abo till Prijssen, där ock Högb:te Kongen E. M:z S. Her Fader intogh Elbingen, Marienburgh och andre Prijsiske Städer och Landskaper, råkade jag där annan gång vthi fienders händer, och miste så vthi båda orter all den fatigdom jag åtte, så att jag blott och naken ifrå dem twå gångor slopen är. Åhr nu yttermehra stadder vthi en ring lägenhet och Cappelgeld, där igen Prestegård är at vppehålla mig med, vthan haffuer besutit Generalens Edle och Wälb. Hans Wachtmesters Skathemman. Der till med är dett itt stort frosterwm, där frosten Gudh bättre, åhrligen gör stor och merkelig skada på åhrswäxten, så att jag haffuer måst köpa min födo dijrt nogh, N. 9 Daler för en t:a Spa:ll, eller tagit till låns och betalt mz stor wäxt igen, och derigenom ähr jag fatig man kommen vthi stor fatigdom, beswär och geld, att mig omögligit är att föda och vphålla mig med min fatig hustru och barn och Gudhz försambling förestå. Hwarföre, Allernådigste Dråttning, till E. K. M:t ähr vnderdånligen bönfallen om hielp och bijstånd vthi denne

min stora defect och mangel, att om mögligt wore, E. K. M:t tektes för Christi skull af Kongl. gunst och nåd för min långlig tienst och stora omak mig vnna och efterlåta den ordinarie och extraordinarie Prest Räntan, som af samme Cappelgeld kan falla till Cronan, hwilcket mig omöjligt är at betala jempte med dem, som hafua hele soknar och behåldna Prestegårdar at rijklige vphålla sigh medh, der jag arme man måste köpa min födo och wara vthi stor eländighet. Dett kunde wara Cronon till ringa skada och afsaknadt och arme Prestman en billig hielp att jag min vthlidna skada någorlunda till godo niuta må och komma till nödtorftig föda. Sådana E. K. M:tz höga gunst och nåde warder den Aldrahögste Gud E. K. M:tt rijkeligen med alt gott, här timlig och i the Rättfärdigass vpståndelse ewiglig wedergellandes. Vthi hwilkens milde protection E. K. M:tt, sampt alt E. K. M:t kärt är med hela Kongl. Hwset till all långwarig lijfzsundhet och lijckelig wälmågo gott och roligt Regemente troligen och vnderdånligen will altijdh hafwa befalat.

E. K. M:tz

vnderdånig vndersåte och tienare i ordet, förblifuer så lenge jag lefuer;

Ericus Georgii, Kyrkieherde i Guds Försambling vthi Mouhijervi Cappelgeld i Selkis gårdz Lähn.

Utanskrift à tergo:

Jesus Christus then Rättfärdige skinande Solen beweke E. K. M:t, hwilken är Rijksens lijsande Måna, till nåd och mildhet mot ordzens ringa tienare.

544. Copia af de Welborne herars dom i Cammeren om 42 åhrs löön som Biskopen i Wijborg pläger tilfalla. Dat. d. 3 Juni 1643.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Diverse Stiftshandlingar.

Velb. her Landzhöfdinge Carl Mörner gode wen, hwad Landzhöfdingen oss vptäcker om 1642 åhrs Biskops vnderhåld i Wijborg som hans efterlåtne arfwingar prætendera annum gratiæ vppå, och nu sedermehra förordnade Biskop M. Biugg fordrar: Så är den Saak Communicerad medh den Kongeliga Regeringen och äntelig så Resolveradt, att Enckian eller i hennes dödeliga frånfelle arfwingar böre skäligen hafwa samma beneficium att åtniuta, såsom andra Enckior af det Ståndet efter then högloflige Kongelige Regeringens nådiga förordning werckeligen niuta pläge: eenkannerligen är Regeringens wilie att desse arfwingar måge i lijka måtto odisputerligit bekomma samma 1642 åhrs deputat, der medh att afleggia then gäld, som the kunne skyldiga wara. Hwad anlangar Biskopen M. Biugg så förmoder man, att han sådant intet begärer, eller arfwingerna vthi sin rettmettige prætension nogot intrång skal tilfoga besinnandes det han sitt deputat för samma åhr her i Swerige af sin tienst bekommit hafuer. Detta Landzhöfdingen till rettelse. Och Befalle etc. Datum Stocholm den 3 Juni 1643.

[Riksens Råds underskrifter.]

545. Pastor i Siikaniemi Petri Eschilli underdåniga supplik om Confirmation på sitt underhåll. Dat. d. 4 Juni 1643.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Wiborgs stadsförsamling. — Jfr akterna N:ris 22, 97 och 326 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stoormechtigaste Högborne Furstinna och Fröken Allernådigaste vttkorade Drottning, Samptligh Högh Edle Wälborne och Nådige Herrar Rijck-

sens Föreståndare och Rådh, min ödmiucke hulle och trooplichtig tienst, lydno och hörsamheet, skall E: Maij:tt Samt E: N:der och H:tter altijd troligen och willigen bewijsas, så lenge iagh leffuer.

Till E: Maij:tt samt E: N:der och Her:ter är här medh min ödhmiucke och vnderdånige bön och begäran, dett E: M:tt och Edle Wälborne Herrar wille af gunst och Nådhe migh vnna och latha bekomma Confirmation på mine åhrlige vnderhåld sampt Tienden aff Slotzens gård, Oblate och wijne Penninger, Sammaledes för Torpett i Caistlaxby, som hans Greftlige N: Wälborne Herre herr Petter Brahe till Wijsingzborg, åtț Wälb:gh Gärt Löwe för någre åhr sedhan inrymdt och bebreffuat haffuer, såsom Wälborne herrens herr Erich Gyllenstiernas breff vttwijsser, att iagh dogh motte niutta dee wilkor som mine antecessores tillförenne åttnutit hafua. Såsom H. K. M:tz höghlofflige i Åminnelsse S. Gustavi Adolphi breff Anno 1628, mine antecessori her Christierno gifuit uttryckeligen förmäler, såsom af vtt copien är till att förnimma. Förwäntter altså itt Nådigt och höggunstigf swar opå denne min ödhmiuke och Vnderdånige begäran af E: Maij:tt och Sweriges Cronones höghwälborne herrar och den höghlofflige Regering, ödhmiukeligen och vnderdånligen vthi dens aldrahögstes beskerm altijdh troligen beffallet.

Dat. Wijborg den 4 Junii. A. etc. 1643.

E. Maij:ttz Sampt E. N:ders och Herligheters
ödhmiuke och vnderdånige tienare i G:z ord,
Petrus Eschilli
past. Sicanemensis.

546. Collationsbref för Herr Ericus Georgii på Lampis prestgäll. Dat. d. 18 Juni 1643.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica, Borgå Stift. Lampis.

Isaacus Rothovius genom Gudz wilia Biscop i Åbo och öfwer thes Stifft, sampt Capitulares ther

sammastädhes, Önske then Gudz Församblingh vthi Lampis Nådhe och frijdh af gudi wårom Fader och Herranom Jesu Christo etc.

Edle wälborne wällachtadhe och gudhfruchtige gode wänner, som vthi Lampis Försambling boandes äre, all then stund man hafver förnummet, att Herren Gudh effter sin guddomeligh försijn hafver genom then lekamlige dödhen kallat edher Kyrckeheerde ifrå eder, och i nu ganska väll hehöfve een lärd och skickelig Man igen, som idher i Gudz stad lärer rätte wägen till saligheeten, att Herrans meenighet icke må wara såsom Fåår vthan Heerde: Therföre hafwe wij wthvaldt och förordnat thenne Hederlige och wellärde Man Her Ericum Georgii och honom med thette wårt öpne breeff ther til försende, han edher rätte Pastor och Kyrckeheerde wara skall, när Enckiones nåde åhr vthe är. Och skal han wara förplichtat först och öfver alt att predijka för edher Gudz reene och klara ord, såsom thet i then Prophetiske och Apostoliske Skrifft författat är, och vthi then äldste oförandrade Ausburgiske Confession, Symbolo Niceno Athanasio, andra lofflige Christenhetennes Symbolis förklarat är: Thernäst wthdeela the Höghwärdighe Sacramenter effter Jesu Christi egen instichtelse och ordningh: Såsom och medh all troheet och flijt lära och drijfwa wår Christeligha Catechismum och huustaflan, wnderwijsa ider alla rätt sätt till att bidia Gudh affton och Mårgon, och alle andra Christeligha öfninger, besökia the siuka, begrafwa the dödha, och all annor stycker godhwilligen vthföra som Predijcoembete widkommer. Thetta skall han så troligen alvarligen och flijtteligen effterkomma, att Han tryggeligen kan stå till suars in för then Öfwerste Heerden Christo Jesu, sina förmän och hwar Christen Menniskia. Bewijsandes then Högborne Fröken Christina Swerighes Rijkes Arffurstinna och vthkoradhe Drotning, sampt the Högewelborne Herrer Swerighes Rijkes regerande Rådh och Embetzmän, och sitt käre fädhernes Land all troohet. Han skal och föregåå sijne åhörare med itt gudeligit Christeligit och

lofligit Exempel i sitt leffuerne så at Hans åhörare må altijdh af honom een påminnelse hafva til gudelighet, tukt och ährlighet. Man wil förthenskuld hafva eder troligen förmanth alle som i Lampis Sochn boandes äre, att i förb:te Her Ericum för eder rätte Kyrckeheerde anamme och ährkänne, bewijsandes honom all tilbörligh lydno och hörsamhet på Embetes wägner, såsom och vthgiörandes honom ovägerligen i rättan tijdh Tijende, Lijkstool, Påskapeningarna och alt annat, som i edher rätte Kyrkoheerde effter Gudz ord, Swerighes Lagh, och Landzens gambla goda plägseedh skyllige äre. Och befalle wij edher här medh Herranom Gudhi til all andelig och Lekammelig wällfärd. Datum Åbo then 18 Junij Anno 1643.

(Locus
Sigilli.)

Jsaacus B. Rothovius.
A. E.

Aeschillus Petræus
Ab. P.

Martinus Stodius L. P.

547. Frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Gamla Karleby Jakobs enka Kirstin Jönsdotter. Dat. d. 2 Augusti 1643.

Från Finl:s Statsarkiv. Uleåborgs läns Landbok 1643, bl. 143.

Emedan såsom denne Zedellwijserska Hustro Kirstin Jönsdotter Sal. Herr Jacobz Fordom Kyrckioherdes i Gamble Carlebij efterlåtne Enckia, præsenterar Laghläsarens, Kyrkioherdens och Sochnenes däär sammastädes Vnderschrifne och Försegladhe bewijss, dhär inne förmäles huruledes hoon igenom een skadeligh wådheeld haar mist sin och sin fattige lille fadherlöse Sons godz och egendom, som af Mätesmannom för Tutusendh dal:r Kopparmyntte till ringeste ähr werderet, Endoch mheere kan j Ellden wara bortto bliffuet, som icke allt kan werderat wara, Såsom wittnesskrifften förmhäler etc. Igenom hwilken märkelige skadha den fattige qwinnan medh

sitt Fadherlöse barn ähr i största armodh och ytterste fattighdom råkadt och fördenskull om hielph och förskoningh på sitt hemmans vthlagor ödmiukeligest supplicerer Sigh till oprättelse af den store skadha hoon lijdhet hafuer etc. Hwarföre och som Jagh förnimmer klagan wara sanfärdigh och hennes Brandskadhe mächta stoor, hafuer iagh på H:s K: M:tz wägner och Nådige behagh vthj Wälborne Landzhöffdingens frånwaru och Ställe Enckian och hennes Faderlöse barn till oprättellse tillåthet Otta Åhrs frijheeth för alla Ordinarij Vthlagor, förståendes huadh effter Skatte Mantalet vthgiöres bhör, af dhet Skatthemman hoon äger i Nerfuelaby om $^3/_4$ Mantall, begynnandes på 643: Och till mheer hiälph ware hoon frij och förskont för alle Sochnenes inbördes pålagor nch vthgiffter medh Skiutz och Giästningh, Men Extraordin: måste hoon Enckian, såsom andra betala etc. Fougden och alla andra, som dhetta ahngåår skole låta denna frijheet till godho niutha Icke tillfogandess henne här emoth någon Molest, Aff Gamble Carleby den 2 Augustj A:o etc. 1643.

Vthj Wällborne Herrens Landzhöfdingens Frånwahru och Ställe
Karll
Oloffsson mpr.

548. Consistorialium i Åbo hemställan om Slottspredikanten derstädes Andreæ Jonæ befordran till Hollola pastorat. Dat. d. 16 Augusti 1643.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Hollola.

Höghwyrdige fader, höghlärde herr Biskop
Eders högwyrd. Önskie wij Consistoriales nåde och frijdh af gudi genom wår frelsare Christum Jesum etc.

Och kunne E:rs höghwyrd. här medh tienstligen icke förholla, att præstantissimus Dn. Andreas Jonæ Slotz predijkant här j Åbo, hafwer sigh här in Consistorio praesenterat den 16 Augusti Anni Currentis medh Hollola Sochns förskrift, Commendation och begäran, att the måtte få honom till sijn

pastorem och siälesöriare vthi sijn Swärfaders S. Dn. Zeverini rum och stelle, af skääl och orsaker som dee vthi sijn skrijfwelse indragha. Så emedan wij befinne deras begäran wara skäligh och grundat, hafwe och besinnat att Dn. Andreas är än Een vng man, Och till deres förfalne Kyrkia behöfwes een man som frisk och rörigh är, den och kan om bemelte deres Kyrkios oprettelse hoos höghe öfwerheten och andra anholla, Och elliest kunne wara sijn högtbedröfwade Swärmoder till tröst och hugnat; Dij synes oss som nu här in Consistorio tilstädes äre, att der alt sigh så hafwer som dee i brefwet införa, helst medhan Wälbemelte Dn. Andreas är Een skickeligh man både i Lärdoom och Lefwerne, om han till deres Kyrkieherde blefwe förordnat, wore dett wäll förswarligit: Doch detta ärendet wijdare öfwerläggia och resolvera, heemstelles vthi E:rs höghwyrdigheet goode och rådsamme betenckiande. Och befalle här medh E:s höghwyrd. medh sijn Elskelige käre maka och hela medfölie vnder Gudz then Aldrahögstes protection till all goodh wälmåga troligen och wänligest. Abogiæ 16 Augusti, Anno 1643.

Aeschillus Petræus Ab. pastor. Georgius Alanus P. P. P.

549. Slottspredikanten i Åbo Andreas Jonæ Orræi underdåniga supplik om confirmation på Hollola pastorat.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Hollola. — Å den odaterade akten är antecknadt: „Bekom collation d. 18 Sept. 1643". Jfr nästföreg. akt äfvensom akten N:o 298 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stoormechtige Dråtningh, Allernådigaste Furstinna och Fröken E:s K: Maij:ts min vnderdåneligaste tienst hörsamheth och lydhno beredd så lenge iagh leffwer.

Kan E:s K: Maij:tt iagh här medh vnderdåneligaste eij obemält låta, att Gudh altz:tigh ifrån denne sårgadaall till sigh kallat haffwer min Swärfader S:gh Her Söffringh for-

dom Kyrckeheerde i Hollola Sochn och dess vnderliggiande Cappeller; Haffwer fördenschull be:te Sochnens inbyggiare migh owärdigan till deres Kyrckeheerde uthj min Swärfaders ställe för någre höghwichtige orsaker begärat: Huilckas petitorial Consistoriales i Åbo öffwerwägat, för schäligh ehrkendt och samtycht haffwa. Fördenschull E: K: M:tt vnderdåneligaste bidiandes thett E: K: May:tt migh deer widh nådigest Confirmera täckes. Jagh obligerer och migh beplichtar mitt kall och Embete, genom Gudz nådige tillhielp, så föreståå och förrätta, att iagh kan bådhe för Gudh altz:tigh E:rs K: Maij:tz och alla rättsinnige mennischior till swars stånda. Förmodar här uppå E: K: Maij:ttz allernådigeste resolution, Jagh stadight förbliffwer effter min giorda eedz plicht och schylldighet.

E: Kongl: Maij:tts
vnderdånigh och ödhmiuck
tienare

Andreas Jonæ Orræus
Slåtz Predikant wedh Åbo.

550. Kapellanen i Åbo Erici Georgii underdåniga supplik om confirmation på Lampis prestgäll.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Å den odaterade akten finnes följande anteckning: „R[esponsio:] bekommer| Confirmation. N. B. inföhres intett den Clausulen att honom skall beståås hwad som hans antecessor haffuer hafft. 643 d. 20 Sept. afgick Collation.“ Jfr. akten N:o 299 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormegtigeste Drottning Allernodigeste Fröcken etc. Högh Welborne Nodige Herrar och Konunghligh Regeringh etc.

Eders Kongl. Maij:tt sampt E:s Excell:r och Nådher kan iagh vthi Alsomstörste Vnderdonighet her medh icke oförmelt låta at sosom Ährevördige Biskoppen och Capitulares i Abo samptligen hafua Migh ringa Thiänare i ordet för min langelige Thienst vthweldt och för ordnadt till Körckoherdhe

sosom och beneficerat medh et Pastorat vthj Lampiss Sochen i Thawesthusslen sampt medh dess Cappelle effter som mine Antecessores för migh hafft hafua Altso ähr iagh nu i alsom störste Vnderdonighz po det ödmiukeligeste Bönfallen at E;s K: M:t och Hög:e K:ge Regeringhen tecktess migh fatige Prestman till samma lägenhet och medh förige wilckor Nådheligen confirmera po det at och församlingen der samma stedes må deste willigare wara till at effterkomma det som the bodhe effter Gudz och Höge Öfwerhetens willia kunne wara pligtige sin Sielesöriare till att bewissa och för modhar Jagh Vthj all som största Vnderdonighz E:s K:ge M:t och E:s Excell:rs Nodige och Hoghgunstige Swar ödhmiukeligen förblifwandes

E:s K:ge M:tz och E:s Exc:s Noders

Vnderdonige och odhmiuke
Vndersåthe

Ericus Georgij Finsk
Cappelan i Abo Stadh.

551. Kyrkoherden i Mouhijärvi Erici Georgii underdåniga supplik om kronotionden från Mouhijärvi till sitt uppehälle.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Mouhijärvi. — Å den odaterade akten förekommer följande anteckning: „643 d. 26 Sept. afgik öpet b.“[ref]. Jfr akterna N:ris 196 och 300 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormechtige dråttningh
allernådigste Furstina och Fröken.

E. K. M:tz giffwandes vthi all vnderdå:t tilkena, dett jag fatig man hafuer lenge tient för en owärd: Fäldt Predikant, J förståne i Lijfland vnder (: General then tijd :) Edle och Wälb:e Her Gustaff Horns Regemente, Majorens Man:t Eckholtz squadron, warit i Belägring wid Efferest Skandz där mist alla mina saker jag åtte, Sedan Wår Herre giorde en ända där, tölgde jag strax om förste sommaren H. N:des

Excellens K. Cantzler till Prijssen, råkat där åter i Belägringen på den illaka koken Mewa, slap därifrån blottan och naken och mykit annadt ondt vthstådt som mina Testimonia vthwijsa. Der efter åter haar i landet i 14 åhrs tijdh eensamer Gudz församb: medh stor omak vthi en trång legenhet förestått, lidit mest åhrligen Gud bättre stor skada genom frost, och derigenom komen i stor fatigdom och geld, dertill med en mäkta ring legenhet i hemmanet till Presteboll, hwilket mykit omak och omkostning hafwa will för det hielpa kan, att mig omögligt är, vthan hielp i det ringa Cappelgell deela medh mijn fatig hustru och barn. Hwarför Allernådigste drot ning, är jag ganska ödmiuckeligen vthi all vnderdån:t bönfallen till E. K. M:z at det måtte blifua aff gunst och nåde efterlåtit till min arme mans vppehälle den ringe Tijenden som i Mouhijervi Cappelgell till Cronan faller, att jag någorlunda kunde där samestädz mig vppehålla och mijtt stora omak och lidna skada till godo niuta, och andre sedan thess willigare sin tienst i Fält göra. Sådan E. K. M:z höge gunst och nåde warder den Aldrahögste rijkeligen wedergellandes. Jag förblifuer såsom min plicht dett fordrar.

E. K. M:z

Vnderdånig och ödmiukt så
lenge jag lefuer

Ericus Georgii
Kyrkieherde i Mouhijervi
Cappelgell.

552. Kyrkoherden i Lampis Erici Georgii underdåniga supplik om halfparten af kyrkotionden från samma socken.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Lampis. — Den odaterade akten förskrifver sig antagligen från början af 1640-talet. Jfr akten N:o 299 i Andra Samlingen af dessa Handl:r och ofvan akten N:o 550.

Höghvälborne nådighe Herrar och Konungz:
Regeringh, Högmechtighe och mildhe tröstare.

E. Excell: och nådher nödgas iagh ringha prästman vthi allsomstörste vndherdånigheet på thet ödmiuckeligaste här medh tillkenna gifua, at oansedt min Antecessor fordom i Lampis S: vthi Tauasthuus Lähn, haffuer heele tijendhen sigh till vppehälle aff Cronan hafft, dogh lijkuäll haffuer han inthet heller der medh kunnat prästegårdhen hålla wed macht, uthan för Sochnemäns fattigdom skull måst medh allone förfalla låtha, effter som det swåra wäll för allom bådhe beuissligit och klageuärdt ähr. Huarföre på det iagh fattighe man kundhe någorlunda dhen samma prästegårdhen som mechta lla aff sigh kommen ähr, uprätta ighen, så ähr iagh för Christi skull till E: Excell: och nådher vthi allsomstörsta ödmiuckheet innerligen bönfallande; om E: Excell: och Nådher täktes af infödda barmhertigheth och stoora nådher migh fattige man vnna allenast halfparten af then tijendhen som dher i Sochnen falla kan, eller och för Taxeringhen frijkalla, på det icke större skadha må ännu föllia det som allaredo skedt ähr, dhen höghe barmhertigheets wälgerninghen wardher gudh sielff ewinnerlighen belönandhes, och förbliffuer

E:s Excell:ts och Nådhers
vnderdånighe och ödmiucke vndersåthe
Ericus Georgij P:

Tavasthus l. Lampensis.

553. Menige mans af Elimä socken underdåniga supplik om prestbol åt Kyrkoherden.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Elimä socken. Den odaterade akten förskrifver sig från början af 1640-talet. Jfr N:o 338 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Hög Nådige Stoorgunstige Edle och Wälborne Herrar. Samptlige H:s K. M:tz Respective Förmyndare och Sweriges Rijkes Regerande Råådh.

1) Wij Samptlige Vndersåthe Jfrå Storfurstendömet finlandh och Elime Sochn foge J alsomstörsta Vnderdånigheet ödmiukeligen tilkenna, det wij fatige Vndersåther haffwa med wår Sochn en Sochn kyrkia, så haffwer den Erwyrdige herrn S. Magister Gabriel fordom biskop J Wibårg gifuit oss en sijnders Kyrkieheerdhe till wår kyrkia men wår kyrkieherde Han haffwer inthet stelle der han sit huffwud Vnder Skyla skall, förty våra Herrar såssom ähre Casper och Carll dee wredhe de wella Jnthet effterlåtha så mykin Jord der wij kunde byggia en Prestgård Vppå etc.

2) Så haffwe wij Samptlige Vndersåthere begiärat kiöpa 1/4 Skatt ödes Jord Vthaff Välb: Casper wrede til at byggia en Prestegårdh Vppå, då wele Wälb: Casper Wrede effterlåtha oss be:te 1/4 Jord Vppå sådan skäl, att wij honom derföre åhrligen Vthgiöra skole 18: tr. Spanm:ll 18 D:r Penng:r 8 ℔ Smiör 1 1/2 fåhr 9 mk pund Hönsgarn då förmåtte wij Jnthet Vndergå sådan odrägelig Pålagor. Vthan wij haffwa budit honom så många Penning:r som han sielff begiära skole för be:te 1/4 Jordh att wij skole sedan få behålla be:te 1/4 Jord til en Ewärdelig Prestegårdh men Wälb: Casper wrede wille det oss Inthet tillstedia etc.

Derföre bönfalle wij Samptlige Vndersåther til E:s N:r at E:s N:r wille Nådeligen här til see, at wår Siäla sörjare Jnthet måthe gå Manna emellan och sökia huuss Ruum etc.

3) Och När såssom högtiden tilstundar at gudztiensten skall hållas då tager wälbe:te Casper wredhe Presten til sin egen gårdh, och wij fatige Vndersåther som långwäga ähro

Måste stå vthe I fråst och kiöld Jn til mörck affton til dess som Kyrkieherden haffwer hooss honom fuländat gudztienstien E:s N:r wille och här Vppå en förandring giöra låtha etc.

Böönfalle fördenskuld wij Samptlige Vndersåther Jfrå Elime vthi alssomstörsta Vnderdånigheet til E:s N:r at E:s N:r will oss fatige Vndersåther härvthinnan behielpelige wara och Sig vthi saken Nådigest Resolvera.

Här Vthinnan åthniuthe wij fatige Vndersåther E:s N:ders Höga Nåde och önskelige Resolution den wij Vthi all Vnderdånigheet förbijda

H:s K. M:tz:

Troplichtige Vndersåther
aff Elime Sochn.

554. Kyrkoherden i Kyrkslätt Abrahami Ola underdåniga supplik om samma underhåll, som hans företrädare åtnjutit.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Kyrkslätts pastorat. — Den odaterade akten förskrifver sig från 1640-talet. — Jfr akterna N:ris 190, 283 och 470 i Första Samlingen och N:o 212 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormechtigeste, Allernådigeste Drottningh. Ed:rs Kongl. Maij:t i största vnderdånigheet och godh tilförsicht iagh tillträder, ganska ödmiukelighen begärandes, att iagh thet wederlagh eller vnderhåld, som mina Antecessores förmedelst framledna, Höghlofighe i åminnelse Konungars, K. Johan den Tridies 1575, K: Gustaf Adolfs 1614 och iagh för detta E: K: M:tz 1640 gifna bref af gunst och Nåde nutit hafver, änn i min tijdh måtte medh ehrhållen blifwa, Ty vthan kann iagh, där som iagh boandes är, mitt nödhtorftigha uppehälle Synnerligen för den swåra (: Gudh bättre :) tijden, som hafwer warit och än är, icke hafwa. Mycket mindre E:s K: M:ts wäghfarande Tienare tillbörligen, som iagh gerna wille, fägna, Hwilka för then stora fatigdom, hoos allmogen i Sochnen är torftigh Spijsningh icke nåandes, nödgas, som i senaste durchtogh skedde, Prästegården besökia, belägen wedh

twå stora Landzwäghar, Löpandes dhen ena åth Wijborgh, dhen andre derifrån til Refle, på denne månge för windens Arresterande skuld länge töfwa moste. Icke heller förmå iagh mine fattighe barn wijdare wedh Academien vppehålla, där the kunna blifwa någorlunda tienligha plichtskijldigh tienst, hörsamheet och lijdno E:s K: M:t bewijsa: Dhen jagh Alzmechtighe Gudh trolighen befaller, itt Nådigt och önskeligit swar på min vnderdånighe begäran wäntandes.

E. K. M:tz

Vnderdånige och Trogne Tiänare
i ordet så lenge iagh lefwer
Abrahamus Olai i Kyrckioslätt
Pastor.

555. Menige mans i Längelmäki vnderdåniga supplik om hjelp till en kyrkklocka. Dat. d. 20 April 1645.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Längelmäki.

Then Stormächtigeste högborne Furstinna och Frökin Frökin Christina Suerigis, Göthes och Wändes Vthkårade Drotningh och Arffurstinna, Storfurstinna til Finland, Hertiginna til Estland och Carelen, Fröken öfuer Ingermanneland, Nåde och fridh aff Gudj genom Jesus Christus.

Stormächtigeste högborne Förstinna och Frökin, aller nådigste Drotningh, Wij fattige E. K. M:tz Vndersåtare, som i Längellmä Kyrckegeld och öfre Satagundien i Storförstendömet Finland boendes äre, haffua samptligen högh orsak, näst Gudh, tacka E: K: M:t för then stora åhåga och bekymber E. K. M:t emot oss så wäl som andre widt belägne församblingar här på thenne orten drager, i thet, at wij som tilförende hade långe och beswärlige reesor til wår moderkyrckia, och sällan finge höra Gudz ord, hafue nu Gudh ware loff, wår egen Kyrckeherde och Siälasöriare: Och emedan wij

nu nyligin hafue bygdt både wår moderkyrckia och Cappell aff nyo, och hafue ganska ringa förmögenhet at oss förskafta til någon there kyrckia en lithen klåcka ther med wij kunde gifua tekn när gudztiensten förrettas sammankomma, och wåra döda skola begraffuas. Therföre är alles wåres Vnderdånige och ganska ödmiuke böön til E. K. M:t at E. K. M:t wille af gunst och nåde thenne wår höghnödige tarff och trångmål ansee, och oss någon lithen hielp meddela antingen i Kåpar, malm, eller annat, ther med wij fattige män kunde tilwäga komma en lithen klåcka, anthen til wår nybvgda moderkyrckia eller Capell, huilka nu både slett Vthan äre: Ty wij som så fåå och fattige Sochnenes inbyggiare äre wette icke något annet medell, Vthan fly til E: K: M:t om hielp: Then högste Gudh warder E: K: M:t rijkeligen wedergällandes Vnder huilkens nådige beskydd och beskärm wij E: K: M:t til allskiöns wälmåga på thet Vnderdånigeste och ödmiukeligeste befale. Aff Lengellmä Sochn then 20 Apr. An: 1645.

E. K. M:tz

troplichtige Vndersåtare och tiänare alle samptligen, Vthj Lengellmä Kyrckegeld i öffre Satagundien och Åbo Landzhöffdinge dömme.

Ant. d. 12 Junij 1645.

556. Biskop I. Rothovii intercession för Längelmäki boarnes supplik om hjelp till en kyrkklocka. Dat. d. 3 Maj 1645.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Längelmäki. — Jfr. nästföreg. akt.

Then hög-Wälborne herre her Per Brahe, Greffue till Wijsingzborgh, Frijherre til Rydboholm och Lindholm, Swerigis Rijkes Rådh och Drotzet, Præsident Vthj then Kongl. Hoffrett j Stocholm, Laghman öfuer Westmanneland, Bergzslagen och Dalarna, Nåde och fridh aff Gudj genom Frelsaren Jesum Christum.

Hög-Wälborne Nådige herre E: G: N: är wäl witterligit thet H. K. M:t alles wår Nådigeste Drotningz befalningh är för någon tijdh seden Vthgången om the widtbelägne församblingars fördeelning här i Finland, ibland huilka Oriuesi Sochn, som på then tijden, effter högnödigt fans bleeff fördeelt, så at Längelmä fierdingh som så widt begrijpin war, är nu ett serdelas Kyrckegeld, huarest the hafue effter sin ringa förmågo funnitz mächta godwillige, at Vthaff nyo färdigt Vpbygdt både sin moder Kyrckie och Capel, aff then glädie, at the nu så myckit lägligare hafua med Gudz ordz hörande och både gamble och Vnge kunne ther tilstädes komma, theras serdeles pastor är ock them til handa när the hans tienst behöfwa. Nu förmå the icke fattige män, för then dyra tijden och hårde åhr som them trengdt hafuer, så myckit åstad komma at the en lithen klåcka kiöpa kunde anten til then nya moderkyrckian eller Cappellet, Vthan hafua sendt thenne sin Sochne man på alles theres wägnar then store och långa wägen, med en Vnderdånigh och ödmiuk böneskrifft til H. K. M:t om någon lithen hielp; huarföre the ock hafua af migh begärt een lithen böneskrifft til E. G. N:de Therföre iagh och nu på alles theras wägnar intercederar, och beder ganska flijtteligen at E. G. N:de wille gunsteligen thenne theras Vthskickade, som så långan wägh kommen är, ansee, och för theras högnödige tarff någon lithen hielp, ther aff the kunde fåå en lithen klåcke och blifua andra församblingar lijka, hafuandes något, ther med the kunde gifua tekn när helgedagar äre och gudztienst hålles, sampt theras döda begraffuas. Gudh warder E. G. N:dz gunst rijkeligen Wedergellandes. Jagh befaller E: G: N:d sampt elskelige gemåhl och heele wårdnaden Vnder Gudh thens aldrahögstes milderijka och nådige beskydd til all andeligh och lekammeligh wälferd. Åbo 3 Maij 1645.

E. G. N.

A. T.

Jsaacus Rothovius

A. E.

557. Bref med tillåtelse för Kyrkoherden Andreas Kempe i Lappfjärd att till sambruk med prestbolet förena ett ödeshemman. Dat. d. 26 Juli 1645.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Lappfjerds socken.

Emedhan hustro Elizabetz hemman i Lapfierdzby och Sochn om halfft Mantahl är ödhe blefweth och illa fareth, Och Prästebohlet uthi Lapfierdz Sochn är swagt, och medh ringa äghor dher under försörgt, så att Pastor dher sammastädhes sigh med sine icke wähl framfordra, uppehålla eller försorgd wara kan, uthan Pastor hederligh och Wällärde Herr Andreas Kempe haffuer för den orsaak begiert, dhet honom förber:de Ödheshemman at uptaga och sigh til hielp under Prästebohlet niuta och bruka effterlåthas måtte, til dhes vijdere besked der uppå af H. K. Maj:tt förskaffas kan. Hvarföre uppå H. Kongl. Maj:tz Nådige behagh och til wijdare Resolution och beskedh hafwer iagh efterlåtit bem:te Kyrckioherde H:r Andreæ Kempe för:ne Ödeshemman at uptaga, niuta och i Bruuk hafva, uthan någon ödesränthas afbetalningh, effter dhet mycket kåstar, före än thet kommer till rätta, och des ägor upbrukade och uprättade blifva kunne. Här Befalningz- och Upbördzmännen sampt dhe dhetta weedkommer sig effterrätta, låtandes be:de Kyrckioherde detta til gode åthniuta. Datum Korsholm den 26 Julij A:o 1645.

Hans Kyle.

558. Landshöfdingen Erik Åkesson Soops underdåniga intercession om hjelp till en kyrkklocka och kyrkoskrud åt inbyggarne i Haukipudas kapell af Ijo socken. Dat. d. 23 Maj 1646.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Ijo socken. Haukipudas församling. — Å akten finnes följande anteckning: „Bekom bref den 23 Julij A:o 1646.“ Jfr sid. 291 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormechtigste Dråtning
Allernådigeste Fröken,

Edhers Konungl. Maij:tt i all vnderdånigheet, kan iagh her medh ödmiukeligest icke vnderlåta, at aldenstundh en deel af E: K: M:ts vndersåthare aff Iiå Sochn: Åhre wordne förorsakadhe (: effter Hans Ehrwördigheet Biskopens Consens :) at opsättia till Gudz Tiensten ett Cappell: Haukipudas i be:te Iiå Sochen beläget: synnerligen aff den orsaak att Bönderne för detta, wore ifrån deras rätta Soch:n Kyrkia och Präst fiärran aflägne, och heel sällan om åhret sigh i församblingen inställa kundhe; Nu såsom berördhe Cappell medh allmogens högste flijt och förmögenheet ähr som sig böhr, aldeles wäll fullbordat, så at gudztiensten alle Predickedaghar förrättas och hållas kan; kunne de doch för des armodh skull icke till wäga bringa, at de sielfue sig medh klåcka eller kyrkioskrudh försöria kunne; Huilkens deras nödh de hoos mig angifuett hafua, och min vnderdånige Intercessionsskrifft till edhers Kongl. Maij:t begierat; i den vnderdånige tilförsicht at E: K: May:t deras stoore nödh och brist nådigest ansee, at dem någen hielp af E: K. M:t till deras kyrkioprydning kunde nådhgunsteligen bewisas. De låfue och förplichta sig effter ytersta förmågo och krafter, städze och altidh redhebogne wara E. K. Maij:t nådige willia medh all vndherdånig och plichtskyldig hörsamheet at effterkomma. Huilket E. K. M:t iag i högste vnderdånigheet eij hafuer kunnat vnderlåtha. Och iag i all vnderdånigheet förblifuer

E:s Konungl. Maij:ts

vnderdånige och Troplichtige
Tienare altidh
Erik Åcheson Soop.
ifrå Jiå sochen.

Datum Vhlåborg
den 23 Maij Anno 1646.

559. Biskop I. Rothovii underdåniga intercession för bönderna i Tavastkyro socken om hjelp till deras kyrkas förseende med kyrkoskrud och annan prydnad. Dat. d. 4 Juni 1647.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Tavastkyro.

Then Stoormächtigeste Höghborne Furstinna och Fröken, Fröken Christina, Swerigess, Göthess och wändess uthkorade drottning och Arff furstinna, Sroorfurstinna till finland, Hertighinna uthi Estland och Carelen, Fröken öfuer Jngermanneland, nåde och frid aff Gudi wårom fader och Herranom Jesu Christo.

Stormechtigeste Höghborne Furstinna och Fröken Allernådigeste Drottning, emädan bönderne i Tawastkyro sochn haffua begynth byggia en wacker ny träkyrckia, huilket är berömligit, at de sådant af gudelig nijtt willia fulfölia, men efter dee på den första kyrkian som för enn godh tijdh se dan aff ljungelden förbrändess hafua tagit skada, till kyrkieskrudh, och annan innan prydnatt. äre dee nu icke wällmächtige at fortsättia denne nye kyrkioss innan och uthan-prydnat: underdåneligen och ödmiukeligen E. K. M:tt böönfallandes om någon hielp: huilket E. K. M:tt jag på dett underdåneligaste medh ödmiuk för böön, och såsom ett witne i denne saak will hafua hemstält. Jag önskar här medh E. Konungl. Maij:tt itt långwarachtigt fridligitt och gott Regemente på det underdåneligaste och ödmiukeligaste, och befaler E. K. M:t Gudi till all andeligh och lekamligh wällmoga. Åbo den 4 Junij 1647.

E. K. M:tz

Troplichtige Vndersåtere
Jsaacus Rothovius
A. E.

560. F. d. Kyrkoherden i Janakkala Johannis Nicolai underdåniga supplik om underhåll och om frihetsbref på ett hemman.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Janackala. — Den odaterade akten förskrifver sig, att döma af bilagorna, från juli eller augusti 1647. Jfr akten N:o 352 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormächtige Höghborne Furstinna
Aldranådigeste Drotning.

E:s Kongl. Maij:t kan iagh uthj allsomstörste vnderdånigheet ej obem:t låta, hurusåsom Hans Ährwyrdigheet Bischopen i Åbo hafuer migh fattige man icke för någon min brått eller missgärning, Uthan ålderdoms swagheet skull 644 ifrån mitt Pastorato j Janackala Sochn emot Försambligenes wilia och consens afsatt, dhet iagh lijkwäl vthj 22 åhrs tijdh betiänt hafwer, och nu emoth all förhåppning måst quittera; doch hafwer Hans Ährw:t deputerat migh 12 t:r Span:l och ett Slachtnööt åhrligen af succederade Pastoris Tertial, som Hans Ährw:tz bref till bem:te Pastorem skrifwit, här på andre sijdan afcopierat uthwijsar; men såsom iagh eij heller dhet hafwer kunnat aldeles till godho åthniuta, af orsaker att därsammastädes faller föga tertial, Församblingen är ringa och uthfattigh såsom ock nu warande Pastor medh stoor räst och giäld beladd, så att han sin tertial wäl sielf oafkårtat behöfwer, och iagh således icke weet hwar medh iagh migh, min fattige hustro och barn föda och ährnähra skall, vthan måste nu, dhet iag eij tillförenne tänckt hade, gå och wräkias man emellan och betla min födo, andre gamble Prästmän till stoor wahntröst: Altså är till E. K. M:t min vnderdånige ödmiuke bööп och begäran, att om mögeligit wore iagh åfwanbem:te deputat af E. K. M:ts och Crონones på den orten warande Befalningzman, till mitt uppehälle bekomma kunde, Såsom ock aldenstund iagh sålunda som bem:t är, af migh kommen war, att iagh icke hade luuta mitt hufwudh vnder, nödgades iagh uptaga ett ödeshemman i Loppis

Sochn och Hyfwickäläby om 4 öre Skatt, som Tingzbewijset här på andra blaadet wijdare uthwijsar, dhet iagh ödmiukeligen begärar E. K. M:t täcktes sigh föreläsa låta, och bem:te hemman migh desslijkes frijdt och qwitt till min och min hustros lijfztijdh, af Högh Kongl. gunst och nåde allernådigast bebrefwa, sampt restantien för dhe 3 åhren iagh dhet nu besutit hafwer tillgifwa. Sådan E. K. M:ts Högha ynnest emot migh fattige man, warder Gudh Alz:tigh här tijmeligen och thär Ewinnerligen rijkeligen belönandes, hwilcko E. K. M:t iagh till ett långwarigt, lycko- och Fredsamt Regemente, stadigh Lijfzsundheet och alsköns wälfärd, på dhet aldravnderdånigeste befaler och städze förblifwer

E. Kongl. M:tz

vnderdånige och ödmiuke
Tiänare
Johannes } fordom kyrkioheerde
Nicolai } j Janackala.

Bilagor:

a) Salutem etc. Emedan iagh förnimmer D. Mathia, att j icke hafwen större alfwar medh flyttiande till Janackala; vthan ännu dröijen i Lampis ordinarijs till stort förhinder: derföre blifwer Eder här medh allfwarligen tillsagt, att så frampt i icke med förste lägenheet som skee kunde, Eder tijt förfoge, thär att emottaga Pastoratum, skolen j ingen annan lägenheet vthj thetta Stifft få eller hafwa till att förwänta, Eij heller skolen j någon tiänst effter thenne här dagh göra vthj Lampis; uthan packa Eder till Wijborg. Men om j ännu wele betänckia Eder rätt, och medh thet första begifwa Eder till Janackala, görandes Eder störste flijt och alfwar om Församblingens bästa, så skolen j få niuta och behålla alla Pastoris där sammastädes Jnkombster, ehwadh nampn dhe hälst hafwa kunna, doch medh denna condition, att D:ns Johannes (effter then förordning som iagh medh ho-

nom i Stoor Lojo den 10 hujus giorde :) bekommer vthaf Tertials Spannemåhl Tålf t:r och ett Slachtnööt åhrligen så länge han lefwer. Här j hafwen Eder fullkombligen att effterrätta. Actum Åbo then 27 Martij A:o 1644.

Om thetta will iagh medh thet första beskeedh tillbaka, på thet iagh weet en annan förordna till Janackala.

Jsaacus Rothovius
Ab. Episc.

b) Hans Åhrwördigheetz Biskopens disposition härvthinnan bör fullgöras af Pastore D:no Mathia uthan någon enskyllan. Af Janackala Tingzställe den 4 Octob. 1645.

Peer Månsson.

c) Oppå H. K. Maij:ts wägna befales Häradzfougden, att han ställer Hans Åhrw:ts Bischopens disposition, såsom och där å af Tingzrätten gifne Confirmation Prästerne uthi Janackala emellan uthj tillbörligh Execution, aldeles effter wälbe:te Bischoppes brefz innehåld, Rättandes sigh här effter. Datum Tawasthuus den 3 Junij 1646.

Arfwedh Horn.

d) Fougden rätte sigh aldeles effter förre uthgifwen befalning, och låte her Johan ochså bekomma af Jnnewarande 1646 åhrs H. Matzses tertial effter Bischopens brefz innehåld. Här dhe som wederböhr, rätte sigh effter. Af Hättilä den 6 Martij 647.

Mårten Nielsson.

e) Anno 1647. d. 23 Junij, höltz Häradz Sommar-ting medh den menige man af Janackala Sochn i Kernalaby, J närwaru Befalningzmans Förståndigh Erich Hendrichsson Willbrandz, sampt flere godhe manna som då tillstädes wore.

Nämbden

Matz Marckusson i Kåntila. Jöran Erichsson i Tarhåla.
Matz Jöransson i Lafwino. Matz Eskilsson i HausJerfwi.
Erich Nielsson i Turengi. Staffan Berttilsson i Hydis.
Johan Clemetsson i Pujas. Bertill Olofzson i Näfwilä.
Mårten Andersson i Ryttylä. Grels Matzson i Ojs.
Abraham Marckusson i Hausjärfwi. Bencht Jacobsson i Ryttylä.

Kom för Rätta fordom kyrckioheerde i Janackala Sochn, Hederligh och wällärde Dns Johannes Nicolai och högeligen sigh beswärade, att hurusåsom han alt ifrån A:o 1622 in till denne närwarande tijdh, hafwer warit kyrckioherde därsammastädes, oansedt han vthi sin vocation åhrligen, troligen och flijteligen sigh förhållit hafwer; Lijkwäl emot förhoppning vthan rättmäthig orsaak, hafwer Hans Ährwyrdigheet Bischopen afsatt honom ifrån sitt pastorato och skutit honom på allmän wägen, alle gamble redelige Prästemän till stoor wahntröst, af orsak att han är gammal, waanmächtigh och barnsligh worden, den där ingen synnerligh tiänst vthi Predikoämbetet mehra vthrätta kan, dhet och hans åhörare alla i gemeen wittnade och honom sådan låford gåfwo, att han Gudz Helige ord reent och klaart för dem predijkat och förkunnat hafwer, och nogsampt wijst dhem wägen till Saligheeten, och således uthj sin kallelse sigh förhållit som en åhrligh Prästman ägnar, böhr och wäl anstår, så att dhe intet hafwa orsak att beskylla honom i någon måtto, uthan gärna sedt att han deras kyrkioherde intill sin dödedagh warit hade, och är skedt aldeles emot menigheetens wilia, att han sitt pastoratum måst så snöppligen quittera och en tiggiare blifwa etc. Oansedt Hans Ährw:t Bischopen hafwer försäkrat denne gamble eländige Prästman till födha — 12 T:r Span:l och ett Slachtnööt af nvwarande Pastoris tertial, åhrligen att bekomma; Lijkwäl sådant intet fådt till godho åthniuta, af orsaak att därsammastädes faller ringa tertial, Församblingen är ringa, för swagh och vthfattigh, såsom och kyrckioherden sielf hafwer stoor Räst och giäld på halssen, så att han noghsampt behöfwer sielf sin tertial. Aldenstund denne fattige Prästeman, hade intet luuta sitt hufwudh vnder, nödgas han fördenskull vptaga ett ödeshemman i Loppis sochn och Hyfwickäläby om 4 öre Skatt, medh den ödmiuke förhåppning, att han samma ödeshemman till sin och sin hustros lijfztijdh måtte niuta och behålla Skattelöös, hwar medh ock Hans Ährw:heet Bischopen honom förtröstat hafwer. Och hemställes hans vselheet vthj all vn-

derdånigheet till Nådige och Höghe Öfwerhetens gunstige disposition och Nådige betänckiande, allenast betyge således för Rätta wara passerat som föreskrifwit står. Till wisso hafwe wij detta medh egna händer vnderskrifwit och wahnlige Signeter förseglat, emedan Häradz Signete war intet nu för handen. Datum ut supra.

Erich Hendrichsson (L. S.) Peer Månsson
Willbrandt, Befalningzman. Laghläsare.

561. Kyrkoherden i Carlö Sigfridi Canuti enka Brita Eriksdotters underdåniga supplik om ett nådår från den 1 Maj 1648.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Carlö församling. — Den odaterade akten förskrifver sig synbarligen från 1647 eller från början af 1648.

Stormechtige Drotningh Allernådigste Fröken
E:rs K. M:tz skall min vnderdånigh lydno Tiänst och hörsamheet redbogen wahra så lenge och emedan Jagh leffuer.

Fogandes E:rs K. M:t vthi all vnderdånighedt min sorgeligh lägenhett tilkänna, i det att Gudh dhen Aldrahögste igenom dhen tijmelige döden, hädankallade min Salige Man, Herre Sigfredh Cnutson fordom Kyrkiherde oppå Carelen [!] i öster Norlandh i framledhen höst, hwilken tienthe i tiughu och twå åhr för een kyrkiherde i een lijten och fatigh sochn, lijdhit mycken fatighdom i hårda åhr, bleff iagh fatigh Qwinna quar medh tijo barn, och mycken geld, uthaff hwilka barn åhro icke mehr än een försörgd, Och mästadelen ehro små; lender förthenschuld mijn ödmiucke böön och begäran till E:rs K. M:tz att iagh aff E:rs K. M:tz gunst och höga Nådhe, kunne bekomma Nådh åhr oppå 648 ifrån Valborgij in till Valborgi, som prästernes omskiffte pläghar vahra, hafua och andra prästänkior i Vijda och stoora församblingar bekommit oppå Twå åhr. Hwarföre ställer iagh min ödmiuke begehran till Gudh och E:rs K. M:tz Nådige betenkiandhe, för wän-

thandes ett Nådigdt och gunstigt swahr. Gudh som alle fatighe Enkiors och fadherlösas fadher är, E:rs K. M:t Nådheligen beskydde beskerme och bevahre, medh långh lijfz Lycka helsso och sundhedt, till ett långhvarigdt och roligt Regementhe

E:rs K. M:tz

vnderdånighe och ödmiucke
Tiänarinna, Sal. Heer
Sigfredz effterlåthen Enckia
oppå Carelen.

Brijta Erikzdåtter.

562. Confirmationsbref för Kyrkoherden Henrik Simonis i Ijo på kyrkotionden äfvensom på den klosterjord, som hans företrädare upptagit. Dat. d. 28 September 1649.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Ijo socken. — Jfr akterna N:o 584 i Första Samlingen och N:ris 163 och 239 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Wij Christina medh Gudz nådhe Swerighes Göthes och Wendes vthkårade dråttningh och Arffurstinna, Stoorfurstinna till Finlandh, Hertiginna vthi Estlandh och Carelen, Fröken öffwer Ingermanlandh etc. Göre witterligit, att oss haffwer wår tro Vndersåthe och Kyrckioheerde vthi Iiå Sochen i Österbothn, Hederligh och Wällärde Her Henricus Simonis vnderdånigst præsentera låtit, ett wåre för detta warande respective förmyndares och Regeringz Confirmationsbref, daterat Stocholm den 14 Augusti Anno 1641, hwar uthinnan hans Antecessori Her Henrich Christierni vnnes och Confirmeres all behållen Spanmåhl af kyrchioherberget i be:de Iiå Sochn, sossom och den Closter jordh hans Antecessores optagit hafue, vnder Prestebohlet dersammastädes att niuta, bruka och behålla, Ödmiukelighen anhållandhes om wår nådighe Confirmation häropå att bekomma, denne hans ödmiuke bön och begieran hafwe wij medh nåder anhört, och fördenskull af gunst

och nådhe, så och i anseende af hans ringha wilkor och lägenheet, Confirmeradt och bekreftadt, som wij här medh Confirmere och bekrefte honom Her Henrich Simonis åfwanbe:de kyrckiotijondhe som af be:de församblingh åhrlighen faller, såssom och dhen Closterjordh hans antecessores optaghit hafwe, att niuta och beholla alldeles vnder samma wilkor och Condition, som hans antecessores dem haft och nutit haffwe. Här alle som detta angåhr wethe sigh tillböhrligen att efterretta. Datum Stockholm den 28 Septembris A:o 1649.

Christina.

563. Drottning Christinas bref om vederlag åt Kyrkoherden i Sääksmäki Thomas Balthenius för presterad rusttjenst. Dat. d. Oktober 1649.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Sääksmäki. — Jfr akten N:o 391 i Andra Samiingen af dessa Handl:r.

Christina medh Gudz nåhe, Sweriges, Göthes och Wendes uthkorade Drottningh och Arffurstinna, Storfurstinna till Finlandh, Hertiginna utj Estlandh och Carelen, Fröken öfwer Jngermannelandh etc.

Wår synnerlige ynnest och nådige benägenheet medh Gudh Alzmechtigh. Oss hafwer, Her Rijkz drotzet och General Gouverneur, breffwijsare och Kyrckioheerde i Säxmäki Sokn i Finlandh, Her Thomas Balthenius Vnderdånigst supplicando föredraga låtit, huruledes han här till emot een ringa och fast mindre än effter Wår opå en rustienst giorde förordningh, Nembl. 30 Dr. Sölfwer Myndt, bestååss, twenne warachtige rustningar skall hafwa wedh macht hållit, och beswärer sigh intet längre kunna der medh Continuera, medh mindre han medh een nöjachtigh refusion warder förseed och benådat. Ty hafwe Wij detta opå hanss Vnderdånige ansökiande till Eder welat afgå låta, medh nådigh befalningh, att der J pröfwe hanss anmodande skähligh, och Wår för detta öfwer Rustiensten fattade resolution lijkmätigh, J då honom

Vtj detta hanss petito willfare, och på skäligaste och bäste sätt som skee kan, ett nöjachtigt swar wederfarass låta, der medh skeer det oss länder till nådigst behagh. Och Wij befalle Eder här medh Gudh Alzmechtigh synnerligh nådeligen. Af Stockholm den Octobris Anno 1649.

Christina.

564. Menige mans i Haapala underdåniga supplik om hjelp till kyrkobyggnad.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Haapala kyrkogäll. — Den odaterade akten förskrifver sig antagligen från slutet af 1640-talet. Haapajärvi kapell till Kalajoki socken benämndes i början „Haapala“.

Wår Vnderdånighe och Mykin-ödmiucke tienst, hörsamheett och Lydhno tillbiudhandess, Önskiandes E:s K: M:t Wår Allernådhigste Drottningh Christina till Swerighie etc. Lycko, Framgång, långdt lijff, ett Fredhsampt och Långhwarigit Regementhe, Segherwinningh öfuer Rijckzens fiender, hielp aff helgedomenom och styrckio af Zion etc. vthi all vnderdånigheett.

Stormechtigeste och Högborne Drottningh, Så och Höghlåflighe Regeringen, för den obegrijpelighe och osäijelighe Nådh och höghgunstighe benägenheet, Så och för den Faderlige omsårg och åhoga E:s K: M:t medh Höghlåflighe Regeringen, Näst Gudh, hafuer hafft att dragas medh om heele Rijket och oss sijne fattighe Vndersåthers Lijffz wällfordran och wälbeståndh, Betacke E:s K: M:t wij fattige Vndersåthere vthj Haapale kyrckie Gielldh ganska ödhmiuckeligen och Vnderdånligen, Icke allenast thett E: K: M:t hafuer omwårdatt och på thet högsta winlagdt sig om wår tijmeligh wälfärdh uthan som mera är, om ewigh, och Wår siells saligheet, warandess tillsinnader att vnna och försambla oss uthj den förwarade glädiones Skatten i himmelen. Och är thet icke

thet ringaste, E: K: M:t hafuer med högloflige Regeringen af et gudeligit Nijt beslutit, att een Ny kyrckia skole vprättas vthj Haapala, der till wij fattige Vndersåthere der sammastedess, efter wår ytterste förmogho hafue winlagdt om, Män för dyre tijden skuldh, som vthj desse framledne åhrene, gud bätter, hafuer hängdt oss på halssen, icke kunadt fulkomna, Åhre fördenskuld vthj all ödhmiuckheet och vnderdånigheet bönfalne hoss E: K: M:t täckess wår stora armod låta vthj hiertat gå, och någon hiellp ther till ahnwenda, I lijka måtto prästebolsställe deputere gunsteligen låtha. Gud den Aldrahögste E: K: M:t huad således lägges till kyrkio vpbygningh, warder vtj E: K: M:tz SkattCammar efter E:r K: M:tz önskan och hiertans begeran rijkeligen heembärandess aff högdenne. Och wij fattige E:r K: M:tz vndersåtere beplichte wår ödhmiucke och Troskyllige tienst, vnderdånigst hörsamheet och lydno, i allt huadh E:r K: M:t tillbörligen oss på biudandes warder, Så länge wij lefwe.

Befhalendess E:s K. M:t medh heele Högloflige Regeringen vttij Gudz den Alltzmechtiges högra handz beskyddelsse och beskärmellsse, oppå thet Vnderdånigheste och Ödhmiuckeligeste.

Eders Kong: M:tz

Ödhmiuke och Troskyllige Vndersåtheer
Så lenge wij lefve

Samptligen uthi Haapala
Kijrckie gielldh.

565. Kyrkoherden i Mändyharju Thomæ Henrici underdåniga supplik om confirmation på underhåll, som hans företrädare åtnjutit.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Mändyharju. — Den odaterade akten förskrifver sig antagligen från slutet af 1640-talet. Jfr akterna N:ris 383 o. 522 i Första Samlingen samt akten N:o 16 i Andra Samlingen af dessa Handl:r.

Stormächtigaste Höghborne Furstinna Allernådigeste Regerande Drottningh.

Till E:rs Konungl. Maij:tt Jämte min vnderdånigeste Trooplichtige tienst, hörsamheet och lydno, så lenge iagh leffwer, är iagh ringa Gudz ordz thienare i Menduhariu Cappellegiäldh J högste vnderdånigheet böönfallen, E:rs Konungl. Maij:tt täcktes allernådigest migh benådhe medh Confirmation på det vnderhåldz Spanmåll, mijne Antecessores effter Höglåflige Konungars breef, uthgifne Anno 1595, 27 Octobris, Anno 1616 den 30 Decembris, och Anno 1627 den 27 Aprilis för Tertialens ringheet, och att Prästeboolet för myckit swagt och armbt är åhrligen åthnutidt haffue. Och att bemälte Spanmåls vnderholdh, måtte så frambdeeles som här till dagz af upbörden uthaff Wijborgz Slottz lähn, vtom någon förwendningh migh tillställas, emedhan och störste deelen aff Sochne kyrckian vnder Wijborgz Landzhöfdingzdömedt ligger.

Att the Byar vppå huilka E:rs Konungl. Maij:tts Sal. Herr Fader Höglåfligst i åminnellsse Anno etc. 1627 etc. den 27 Aprilis haffuer vtgifuit befallningh till att oqwalde liggie vnder Menduhariu Cappellegiäldh igenom E:rs Konungl. Maij:t nådigeste Confirmation dervnder till att bliffua stadfästade, Emedhan detta Cappellegiäldh ringast är i gårde thaalet, be:te byom ochså bequemligare är här Gudz ordh och deeres Saligheets medell till att sökie, som [= än] widh de andhre omkringhliggiande kyrckior etc.

Att dett hemmanedt som liggier vthj samma kyrckia och Skyttäla by vndher een fierdedeels Skatt, huillket mijn

Antecessor Sal. Her Knudt effter Konungl. Donations bref, bådhe vthj sin Cappellans tijdh, Såssom och vthj sin pastoratz tijdh för Prästebordz Elendigheet skulld skattlööss bruukadt hafuer, täcktes E:rs Konungl. Maij:tt wijdare vndher Prästebooledt jnryma, effter hemmanedt är allreedo vndher Cronan fallen.

Att E:rs Konungl. Maij:tt af Synnerligit Christmildh nåde och benägenheet emooth Prästståndet, täcktes migh ringa Gudz ordz thienare, som älliest i stoor fattigdhom och odrägeligh beswär är, för dedt att Sochnen vtaff tränne Slåtz lähn Samman dragen är och sitter, allernådigst förvnna och benådhe medh frijheet till mijn och min fattige hustrus lijffztijdh, vppå dedt ringa hemmanedt iagh här i Parasolaby ben:dt Hotina vnder Een åttondedeellss Skatt vtaff öde vptagidt, medh stoort beswär vthj bruukedt kommidt och öfuer tiugu åhr, medhan iagh Cappellan Tiensten wedh dette giälldet beklädde, Cronones Skatt, sampdt alla vthgiärdher jämpte widh böndherna aldt här till uthgiordt haffuer. Vppå dässe mijne vndherdånigste och nödträngde postulater, förwäntter iagh ringa Persson j nederste vnderdånigheet E:rs Konungl. M:tts nådigeste Resolution, och förbliffwer

E:rs K: M:tts
vnderdånigeste trooplichtige Thienare
Thomas Henrici
Menduharzuensis.

566. Kyrkoherden i Pedersöre Erici Matthiæ enka Brita Hansdotters underdåniga supplik om frihet från utlagor af ett hemman.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Pedersöre. — Den odaterade akten förskrifver sig från tiden för riksdagen 1650, under hvilken Ericus Matthiæ Bothniensis eller Forthelius afled den 26 Juni.

Stoor Mechtigeste Drotningh
Allernådigste Fröken etc.

Eders K. M:t kan iagh i Vnderdånigheet klageligen icke Vnderlåta att Gudh alzmechtigh af sijn faderlige willie haar

på denne nu påstående Rickzdagh till sigh kallat min elskelige K. Man, nu mere S. hoos Gudh M. Erich, Kyrckheerde och Proost i Pedersöö, migh och dee månge omijndige fader- och Moderlöse barn till störste bedröfuelse och afsaknat. Och emedan iagh effter min S. Man haar ett hemman Kiwilöös benemd, häär i Pedersöö beläget, och E. K. M:t allernådigst haar tillsacht Prestenckiorna sijne hemman frije, begärer iagh i Vnderdånigheet frijheet för Vthlagerne på be:te hemman, migh och dee fader- och Moderlöse barn till Vphälle, vthi mitt änckioståndh. Och emedan S. Man icke allenast i Scholer och Gymnasier Vthan och nu sedermera på Consistorii wägnar haar hafft häär vthi Österbothns församblingar mycket besuär och sigh meriterat giort, wille E. K. M:t sig öfuer hans fattige omyndige fader- och moderlöse barn allernådigst förbarma och deem be:te hemman till lifzmedell, der Gudh techtes migh försöria, donera. Och effter åfftabe:te hemman är H. G. N:de RickzMarsken förlänt, wille E. K. M:t Hans G. Nåde ett annat hemman igen inrymma låta. Förwenter i vnderdånigheet E. K. M:tz nådige resolution och förblifver E. K. M:tz

Vnderdånige och troskijllige
Vndersåthe
Brijta Hanssdotter S. M. Erickz
i Pedersöö högdt bedröfuat Enckia.

567. Menige mans i Nykarleby socken underdåniga supplik att till sin dåvarande Kyrkoherdes efterträdare erhålla hans son.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Ny Carleby. — Å den odaterade akten är à tergo antecknadt: „Nykarleby Socken om kyrkoherdens son den 30 Aug. 1650." I sigillet är ett C med kunglig krona ofvan. Omskriften med versaler lyder: „Ny Carleby Sochn Anno 1611."

Stormechtighe Fröken, aller nådigeste Dråtningh, E:rs Kongl. Maij:tt skall Vår Vnderdånighe,

troplichtighe tienst lydno och hörsamheett på det ödmiuckeligeste beuijses emedhan Wij lefue etc.

Och foghe Wij E:rs Kongl. Maij:tz Fattige Vndersåthere som boandhe ähre i Nie Carleby Sochn här medh på det Vnderdånigeste at förnimma, huru såsom denne Wår Sochn ähr fordom Worden afskild ifron Pedhersöre till ett särdeles pastorat; och ehuru Wäll Wår fordom kyrckioheerdhe och Profuest nu Sahl. hoos Gudh den Hedherlige, Wördighe och Wällärdhe mannen Her Jacob Sigfridj hadhe bordt nutit Successionen till Pedhersöre församblingh, lickwäll öfuertaalder och beueekter af sina förmän och andre att begifua sigh hijtt här huarcken kyrckia, kyrckieskrudh eller Prästebordh war, medh det förordh at hans barn och barnabarn skulle niuta Successionen till församblingen effter honom; Huilcken Sahl. Her Jacob sedhan medh största mödho arbete och flijtt i sin tijdh hafuer alt detta som åfvan för:dt ähr medh Sochnens tillhielp procurerat så at Kyrckian medh Vthan och in bygningh iempte Kyrckioskrudh ähr Wäll Worden försedd; så och Prästebordet det af Höga öfuerheeten der till ähr förundt ähr intett allenest Wordet bygt Vthan och i äghår igenom dess idkesamheett och flijtt mykit förbättratt huilcket hans barn dee där samma löfftet om Successionen hafua nutitt Nembl. hans älsta Son Her Hans Jacobi nu Sahl. hoos Gudj den förft för Caplan i 16 åhr och för kyrckioheerde i 13 åhr tientt hadhe och nu Wår warande Kyrckioheerde Hederlige och Wällärde Her Jacob Jacobj huilcken hooss oss hafuer tientt för Caplan i 15 åhr och för kyrckioheerdhe i [14] åhr, hafua medh största nijtt och flijtt söckt till at för bättre förmeera och föröka effter såsom och Kyrckian sedhermehra ähr för längt medh tornar beprydt Kyrckio skrudh förskaffat och medh klåckor förbättret; huilcket alt medh största egen bekåstnadht så at det nu ähr Wedh ett tämmeligit esse wedh een sådhan ringa lägenheet som denne ähr. Nu såsom denne wår Warande Kyrckioheerdhe Her Jacob hafuer een endeste Son benemdh Her Knut Jacobsson den nu i Fem åhrs tijdh hafuer här i församblingen tient för

een Caplan oss såsom een redeligh Siäle söriare Wäll Vnder Wijst lärdt och medh godh Exempel föregått, den och oss i allo måtto ähr wäll behageligh, och emedan Wij befruchta at der något dödhefall kunde hända denne Wår Wördighe pastori (: det doch Gudh för biudhe ännu till een tijdh :) att någon okänd eller willfremmand kunde sigh insmyga eller inträngia och således afskiära desses godha förtienster och dess antecessori giorda löffte; derföre och emedan denne wår pastor nu ähr mykit siuckligh och likuell som förbe:tt ähr stoor tienst i Wår församblingh giordt hafuer dy böön falle Wij Wthi Vnderdånigheet hoos E:rs Kongl. Maij:tt at E:rs Kongl:gh Maij:tt Wille för Gudz skuldh ansee be:te Her Knutz förfäders Meriter och honom Successionen effter sijn fadher aller nådigest Vnna, Gudh alzmechtigh han förläne och gifue E:r Kongl. Maij:tt ett lycksambt långhwarigt och gått Regemente, han holle E:r Kongl. Maij:tt Wedh hellssa och sundheett beuarandes E:rs Kongl. Maij:tt medh heela det Kongliga Huussett ifron all skadha och fahrligheett bådhe til lijff och Siäll.

Af Nye Carleby den 2 Julij åhr 1650.

(Sigill)

E. K. M:ttz
Ödmiucke och Trooskyllige
Vndersåthere
Tålfftals medh gemene
man af Nie Carleby Sochn.

568. Underhållsbref för Prestmännen vid Kemi Lappmark Jacobus Erici och Esaias Mansueti. Dat. d. 31 Oktober 1650.

Från Svenska Kammararkivet. Sandbergska Samlingen Y Y. 24427.

Wij Christina &c. Giöre witterligit att wij af gunst och nådhe hafue vndt och bevilliat, som wij och här medh och i dhetta wårt öpne Breeffz Krafft vnne och bewillie

dhesse Breefwijsare och Prästmän wedh Kemj Lappmarck Wällärde Herr *Jacobo Ericj* och *Esaiæ Mansveti* Tiugu T:nor Spanmåll hwardhera till Åhrlig Vnderhåldh, att skola få och bekomma. Befalle fördenskull Landzhöfdingen sampt Fougten å den Ortten att dhe för be:te Prästmän bemelte 40 Tunnor Spanmåhl åhrligen oafkortat och i rättan tijdh bekomma låta, af någon behållen Spanmåhls Räntta. Till yttermehra wisso hafue Wij dhetta medh egen handh Vnderskrifwit och wårt Secret bekräffta låtit. Datum Stockholm den 31 Octobris A:o 1650 etc.

Christina.

569. Kyrkoherden i Töfsala Claudius Martini Brenneri underdåniga suppiik om vederlags spannmål.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Töfsala. — Den odaterade akten förskrifver sig synbarligen från November 1650, då riksdagen afslöts.

Stoormächtigaste allernådigaste Dråttningh Alldenstund E. K. M:t af högh Kongl. Gunst och Nådhe hafuer på denne förledne Richsdagh ansedt Prästerskapetz i Finnlandh beswär, öfuer den wederlagz Spanmålen som förgångne åhr bleef dem ifrån tagen, och nu dem som ringa pastorat hafua, allernådigst restituerat; Så ehuruwäll mitt Pastorat bör räknas ibland the ringa, när man lägenheeterne anseer, ty min Försambling ibland klipporne är såsom een Broo emellan Finlandh och Ålandh, mäckta ringa Spanmåhls bygd, huilcken sitt Spanmål uthi fiskens förwexlande i Mälaren hafft, och nu i Stockholm taga måste; Mister och där till af mine åhörare effter E: K: M:tt nu gifne Resolution halfua Tijenden af dem som fiskia i almenningen, widh Swenske högharne; Går eij heller fiskerättigheeten uth så richtigt som Spanmåls Tijonden, på huilcket framfarne konungar, högstprijsligste i åminnelse sedt hafua, såsom och E. K. M:t, när E. K. M:t mig in pastorem confirmerade; kan det lijkwäll när iag hemkommer, till äwentyrs göras disputerligit, om iag må niuta

samma Kongl. gunst eller eij. Beder fördenskull E. K. M:t på det aldraunderdånigste, att E. K. M:t wille nådigst ansee detta, såsom och mine förrige ringa doch mödosamme giorde tienster, både een rum tijdh i fäldt för een Regementz Predikant; Så och widh Åbo, medh domkyrckians och Academiens reparerande, att iag, såsom E. K. M:t ingen hafuer tröstlöös bårtwijsa låtit, för mitt afreesande kunne förwissat blifua, att få niutha lijka som andra som ringa Pastorat hafua effter E. K. M:tz tillförenne in Augusto nådigast gifne löffte uthan någons disputerande halftannat pund läst af Töfsala kyrckioherberge, och iag icke allena ibland alla äldre herredagsmän må sorgse och förderfuat uthan gladsamligen heemreesa; Löhn förwentandes af Gudhi, vnder huilckens mildrijke beskärm, E. K. M:t iag till ett lyckosampt, långwarachtigt, rooligit och helsosampt Regemente, på det alldra vnderdånligste troligen befaler, Och af E. K. M:t ett hugneligit och önskeligit Swar här opå förwachtar

Eders Kongl. Maij:ts
vnderdånige vndersåthe, trogne
och ödmiuk förebidiare altijdh

Claudius Martini Brennerus
Töffsalensis.

A tergo:

A:o 1650 den 20 Novemb: Befalte H. K. M:t at denne supplication skulle skickes till Her Rikzdrotzetens och General Gouv:s Excell: att förfahra och gifua effterrättelse om Suppl:s beskaffenheet.

570. Underhållsbref för Kyrkoherden i Föglö Ericus Nicolai. Dat. d. 30 December 1650.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift, Ålands Prosteri. Föglö.

Wij Christina medh Gudz nåde, etc. Göre witterligit att wij aff gunst och nådhe, opå wår troo—Vndersåthes och Pastoris i Föglö sochen, på Åland, wällärde Herr Erici Ni-

colai Vnderdåniga ansökiande, i anseende aff den ringa lägenheet han till prestebolet hafwer, så och den store gästning han Vthstår, hafwe Vndt och bewilliat, som wij här medh och i detta wårt öpne brefz krafft Vnne och bewillie honom allan den spanmåls tiondh, om hans antecessores för honom, och han alt här till nutit hafwer, än ytterligare, och så länge han der för Pastore brukat warder, att skola må niuta och bekomma. Der alle som weder böre wete sigh att effter retta till yttermera wisso hafwe wij detta medh wår egen handh och Secret bekrefftat. Datum Stockholm den 30 Decemb. A:o 1650.

Christina.
(L. S.)

571. Förlänings- och frihetsbref på ett hemman för Kyrkoherden i Saltvik, Prosten Boëtius Murenius. Dat. d. 26 Maj 1651.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Ålands Prosteri. Saltvik.

Peer Brahe Greffwe till Wijsingzbårg Frijherre till Caijana Herre till Rydbohålm, Lindholm, Brahelinna och Bågsundh, Sweriges Rijkes Rådh och Drotzet Praesident uthj dhen Konungl. Håfretten i Ståckholm, Lagman öfwer Wäsmannelandh, Bärgzlagen och Dalarna, Så och General Gubernator Vthöfwer Stoorfurstendömet Finland med Åhland och Österbåtn etc.

Effter såssom Hederlige och wällärde H. Boetius Murenius Præpositus på Ålandh sampt Kyrkioheerde uthj Saltwijk, hafuer sigh hoos oss beswärat, att han sitter uthj itt af the minsta Prästegiäldh, haar myket lijtet Prästebohl till åker och äng, ingen Skogh, inthet Fiskewatn, intet muulbethe, ödmiukeligen ahnhållandes att han kundhe bekomma där till ett lijthet ödes hemman i samma Sochn strax wid Prästegården Fremmandby be:d huilket Thomas Hindersson för een rund

tijdh sedhan hafuer öde lembnat; Så medan han hafuer ifrån 1639 hafft Jnspection öfuer Barna Scholan på Ålandh, och wij förnummit Hans godhe flijt och troohet där Vthinnan, hafuer och nu i Fempton åhr alla Församblingar bracht i gott lagh där i Skärigården, at han derföre itt gått låfford hafuer. Altså haffue wij på H. K. M:tz allernådigeste behagh, förundt honom åffuanbe:te ödeshemman i Fremmanby frijt att niuta, bruka och behålla till H. K. M:tz allernådigeste wijdhere Confirmation, dhen bem:te Probst skall wara förplichtat sigh att förskaffa med dhet första, och så snart hemmanet någorlunda i bruuk kommer, där alle som wederböre hafue sigh att effterrätta Datum Åbo Slott dhen 26 Maij 1651.

Peer Brahe.

572. Domkapitlets i Åbo underdåniga supplik om hjelp till domkyrkans reparation. Dat. d. 14 Augusti 1651.

Från Svenska Riksarkivet. Åbo Consistorium 1693.

Stoormechtigste Allernådigste Drottningh.

E. K. M:t kunne wij i Vnderdånigheet icke förhålla, huru Såssom oss munteligen och eendels Skriffteligen är förekommit, at Doomkyrktunnorna, i Österbotn skola wara deputerade till Wasa Kyrkios Vpbygning, Så emedan Doomkyrckian, så medh taakztäckiande som Murens förbätrande icke allena Doomkyrckiotunnorna, Vthan och elliest een ahnseenligh hielp wäl behöfuer, der hon elliest widh macht blifwa skall, Ähre wij till Ed. K. M:tz Vnderdånligen böönfallandes, det icke allena Doomkyrckian effter privilegier och gamble bruuk, Doomkyrkiotunnorna niuta må, Vthan och at Ed. K. M:tz aff gunst och nådhe, och den Nijtälskan som Ed. K. M:tz till Gudz ordhz befremmiande alltijdh drager, Allernådigest täcktes medh någon hielp till Doomkyrckians reparerande bijspringia, Sådant warder Gudh Alzmechtigh E:s K.

M:tz rijkeligen belönandes, Önske Ed: K. M:tz eet Helsosampt långt lijff, och Lyckosampt regemente, Och befalle Ed: K: M:tz nu och alltijdh Vnder Gudz Nådige protection Vnderdånligen, Åbo den 14 Augustij A:o 1651 Förblifuer etc.

E:s K: M:tz
Trooplichtige Så lenge
wij leffue

Isaacus Rothovius
A. E.
Aeschillus Petræi
Ab. p.

Simon S. Kexlerus
Mathem. prof.
Nicolaus Nycop. log.
et poës Professor.

573. Wiborgs Domkapitels supplik om befrielse från utskylder af ett hemman för prestmannen Laurentius i Jokkas. Dat. d. 20 Mars 1651.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Jokkas.

Högh Welborne Greffwe, Nådige Herre och
Storgunstige Patron etc.

E:s G. Ex:tz kunne wij tienstödmiukeligest her medh icke förhålla, det här i Stifftet j Jokas Sochn är en gammal Prästman Her Laurentius be:dh huilken der sammastädes j Församblingen öfwer 30 åhr för en Cappelan tient hafwer, och nu för 2 åhr sedan hafwer alldeles mist sin syyn, at han ingen tienst mehra göra kan j Församblingen, och således eij heller Vthj någon motto weet sigh och sina nära och Uppehålla, Församblingen är och mechta ringa och fattigh, der till eliest obarmhertigh, att the eij heller wela eller kuna honom för sijn gamla tienst föda och Uppehålla, Ty ähre wij å hans wägnar på det ödmiukeligeste bönfallne till E:s G. Ex:tz att E. G. Ex:tz Vtaf höghprijssligh waanligh gunst och Christmild warkunsamheet täktes be:te fattige och älendiga Prästmans ynckelige och Vsle tillståndh och lägenheet

höghgunsteligast ansee och honom sitt ringa tårp (: om 2 öres landh :) Vnna fritt för åhrlige Vthskylder, honom älendige och blinde Mannen till någon hielp och Vppehälle. Men der E. G. Ex:tz elliest wiste honom på något annat sätt försörja och behielpeligh wara wore wij ödmiukeligast och Vndertienstligast begerse. Sådan barmhertigheetz gärningh och högh gunst emot fattige och älendige Predikanter löner Herren Gudh wisserligen, Uthj hwilkens nådige beskärm E:s G. Ex:tz wij troligast och ödmiukeligast befalle. Aff Wiborgh den 20 Martij 1651.

E. G. E:tz

tienstwillige och ödmiucke tienare altijdh

Petrus Jonæ Biugge
Ep:s Wiburgensis

Matthias Jacobæus
Tolia p. et pr W.

Christianus Winter
Lect. Theol. G. W.

A tergo på omslaget:

Effter denne Prästman är så eländig, att han inthet kan elliest oppehålla sig, därföre förvnnas honom på H. K. M:tz Nådige behag och wijdare resolution sitt hemman fritt för alla Vthlagor på Twänne åhrs tijdh. Datum Brahelinna d. 24 Martij 651.

Per Brahe mpr.

J Anseende aff denn blinde Prästmans store äländigheet, will man vppå H:s K: M:ts nådige behagh och widare ratification ofwenber:de frijheet på hans hemman ännu till ett åhr hafwa prolongerat. Dedt Chronones Befallningsman weet att ställa sigh till efterrättelse. Aff Jockas Tingställe den 13 Martij 1652.

Johan Rosenhane.

574. Framlidne Kyrkoherden i Pyhäjoki Henrik Johannes Ahlholms sons supplik om utverkande af tvenne nådår åt hans moder.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Pyhäjoki. — Den odaterade akten förskrifver sig synbarligen från 1651.

Edle Wällbårne H:r Secreterare mijn mechttighe promotor och gunstighe patron.

Wällborne H:r Secreteraren tektes påminna och draga sig tillminnes, dett iagh fattigh faderlöös poike præsenteradhe wällb:ne H:r Secret: een supplication, der vthi iagh wällb: H:r Secret: foghar vthi all ödmiukheet tillkänna dett Gudh allzmechtigh vthaff sijn Guddomelige wilie, mijn k. fader nu j Wår ifrån denne sorgfulle wärden till sigh kalladhe, den vthi Pyhäjoki Sochn i Österbotn siutton åhr för een kyrckieheerde tiente, och mijn fatighe modher vthi een stoor sorgh och geeldh medh många studerande söner qwarlemnadhe, Hwarföre lender till Wällb. H:r Secreteraren mijn ödmiuck böhn, dett Wällb:ne H:r Secret: wille för Christi skull hoos H:s K. M:t anholla, att H:s K. M:tt vthaff sijn konungl. infödda mildheet tektes allernådigst mijn fattighe modher benådha medh nåde åhren på 1652 och 1653. Och på hennes ringa hemmanet hwilcken för $^{2}/_{3}$ M:tl skattar milldeligst frijheeten förläna. Förhoppes wällb:ne H:r Secret: denne saaken vthi sijn mechtighe befordringh tager, Wällb:ne H:r Secret: till ett ringa taksamheetztekn förobligerar iagh migh på 2 t:r gott smör att leffwerera den eena nu om hösten och den andra j tillkommande sommar, Gudh den Alldrahögste wällb:ne H:r Secret: här timeligen och hoos sigh ewinnerligen rijkeligen belöne, som the fattighe fadherlööses böhn icke förskiuter eller förachtar.

Wällb:ne H:r Secret:

ödmiuke och troplichtige
tienare
Florentz Hendersson
Aalholm.

575. Kyrkoherden i Sakkula Francisci Georgii enka Elin Zandersdotters underdåniga supplik om något till underhåll och uppehälle i hennes enkestånd.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Borgå Stift. Sakkula. — Den odaterade akten förskrifver sig antagligen från 1651.

Stormechtige Drottningh allernådigste Furstinna.

E. K. M:tt kan iagh fattige och wärnlöse Enckia på det ödmiukaste Vnderdånigast och klageligast icke Vnderlåta, Huru såssom min Sal. Man fordom Hederlige och Wällärde H:r Franciscus Georgij een långh tijdh i åtskilliga conditioner tiente Gudh E. K. M:tt och Cronan för en Predikant. Först allrede uthj E. K. M:tz käre Herr Fadhers tijdh (: glorwyrdigest j ihogh kommelsse :) i Pålen Vnder Ryttmästarens Erich Jöranssons Compagni j 4 åhr. Sedan tiente han för en Cappelan i Euräpä Sochn i Wijborgz lähn j 9 åhr. Der näst blef skickad af Consistorio medh Soldaterne till Narven, der han Vnder Öfwerstens W. Reinholdt Wrangels Regementhe tiente j 6 åhr. Sedermehra Vnder Öfwerstens Welb. Frantz Jönssons Regementhe i Riga för en Squadron Präst i 8 åhr. Såssom hans, bijfogade och H:s Höghwyrd:t Biskopen lefwererade, Testimonia, medh mehra nogsampt betyga och Vthwijsa. Omsijder blef han Sal. Man för sin långliga tienstz och siukligheetz skull lagligen förordnad till Sackula Pastorat i Kexholms lähn, der han lefde allenast några Månadz tijdh, afgick oförmodeligen genom döden, och lembnade så migh fattige qwinna medh mina många små barn vthj all som största älendigheet, hellst effter han S. Man för sina åtskilliga ostadiga tienster skull, icke kunde förskaffa migh något det ringaste tillhålld och heemwist; Hwarföre är iagh älendige qwinna till E:s K. M:t på det ödmiuk Vnderdånigast böönfallen, att E:s K. M:t af medfödde waanlige Christmilde gunst och nåde, täktes mijn fattige Enckias klageliga tillstånd allernådigst ansee och för min S. Mans långlige tienst skull, Vnna migh något till Vnderhåld och Vppehälle uthj mitt Enckie ståndh.

Och emedan iagh är sinnad at begifua och nedersättia migh j Nyen Stadh, emedan iagh på landet icke heemwist haffuer eller få kan, at iagh kunne få niuta der frijheet för Borgerligh tunga och beswär, helst medan iagh icke heller der haffuer sielf någon gård, mykit mindre något att handla och wandla medh. Sådan barmhertigheetz gerningh och fattige Enckiors och Faderlösas befordran löner den Alldrahögste Gudh E:s K. M:t wisserligen etc.

E:s K. M:tz

Vnderdånigeste Tienarinna
Elin Zandersdotter Sal. H:r
Frantses Pastoris j Sackula
Efterlefwerska.

Tillägg:

576. Förläningsbref på jord att tilldelas prestbolet i Karis socken. Dat. d. 6 December 1555.

Från Finl:s Statsarkiv. Special Rechningar För Rassborgz lähn Pro Anno 1635, bl. 176.

Wij Gustaaff medh Gudz Nådhe &c. Gör witterlighit, att Wij aff synnerligh gunst och Nådhe haffwe vndt och efterlåthit, som wij och nu, medh thette wårt öpne bref vnne och efterlåthe åth thenne wår troo vndersåthe Oss elskelige Her Madtz Petri Kyrkioheerde i Karis Sochn, må och skall niutta, bruke och behålle vnder Prestebordet ther sammastedtz Den Skattmark Jordh vthi Mögelbolstadebij i för:ne Karess Sochn och hans Efterkommande, medh sådane Frijheet, som hans Antecessores före honom dher hafft haffwe och Her Erich Axellssons Breff ther om förmäler, Att för:de Jordh är giffwen Kyrckien vthj Testamentte och Prestebordhet till fyllning etc. Ther wår Befalningtzmän och alle andre wethe sigh efterrätte, icke görandes förb:tte Her Madtz eller hans Efterkommande her emooth Hinder, Platz eller förfångh. Dat. Grabbacke. 6 Decembris Anno etc. 1555.

Vnder wårt Secret.

577. Slottspredikanten i Tavastehus Erici Benedicti supplik att blifva tillförsäkrad tionde för sin tjenstgöring. Dat. d. 26 Oktober 1564.

Från Finlands Statsarkiv. Ecclesiastica.

Minn gantzke ödmiucke tillplichtige tienst Eder medh Gudh thenn alzmechtig:te welluillige bereedt etc. Kiäre frome Mattz Törn giffuer iagh Eder ödmiuckeligen tillkenne att sedan iagh fatige mann ähr kommen här till Tauesthws är mich något skeedtt förnäär medh then tiennd här åhrligenn wttgiffuitt bliffuer, att eenn annan migh henne iffrå taga schall som derföre platt ingenn tienst göör, och elliest haffuer wdåff K: M: well sijnn bärgan wdåff thz prestegeell hann besetter enndoch hann sigh ther med icke will latha åttnöija. Ähr förthenschuld mijn ödmiuckelige böenn, atti wille werdes för Gudz och rättwisenes schuld, ware mich behielpeligh att iagh måtte behålla thenn tiennd här wid Slåtett wttgiffues effter iagh på bägge tungåmåll som är finske och Suennske altiid tidgärder hålle schall, och thenn som tiennden behållet haffuer, haffuer sedann iagh här kommen är platt ingen tienist giordt, Menn iagh schall allena wphålla tiensten, och hann wpbäär Lhönen, Doch kienne Gud huad rätth mich wdi thenn sakenn bliffuer tilbuditt, wm iagh thenn tiend som finske predicanterne haffua hafftt för sitt omack miste schall, doch huad som tiensten belanngar giöre fijllist. Ty iagh är och wdi thn wnderdonige förhåpning, att K: M: schall mich gunsteligen effterlata allenast för ennhånd tungåmåll som är suenske predicann the 30 mark som iagh haffuer i löhnn om årett thz doch enn fatige predicantt aldelis well haffuer behoff i thenne dijre tijdh, till att cläde sigh medh, sameledes beschaffe huadh man till sådanne kall behöffuer, Doch lijkuell will iagh mich der medh latha åttnöija wm Kijrkie Herden will besörije Slåttet medh enn Finske predicantt Menn schall iagh wara betenncktt att giöre tienst så well på Finske som på Suenske, Så ähr minn ödmiuchelige böönn till Eder atti så wille beställa med flere ärlige K: M: trogne menn, att

iag finge thenn tienden behålla, och giöre tienst der fföre, Ähnn att K: M: schulle hålla till ööll och maatt, och löhnn der till tuå predicanter, som Eders welluijsheett minn schriffuelsse förutann thz berame weetthe, Kiäre Mattz Bidiandes här opå remedium och ett Christeligitt swar der iagh mich fatigh effter rätte wiste, lööntagandes aff Gudi, och huar minn rinnge tienist wdi någenn måtte sigh så begiffue kann att honn Eder nogerledes behageligh wåre, Schall i mich altiid som iagh och thes skijlligh och plichtigh är, altiid wälluilligh och öffuerblödig befinne, Der och mich Gud hielpe till, Thenn iagh Eder med allan Kiäre wårdnatt till alle lijksalige wällffardtt Euinnerligen will beffalett haffwe. Datum Tauesthus 26 Octob: A:o 64.

E. t. t.

Ericus
Benedicti.

Utanskrift:

Kongl:e Ma:ttz troo Mann och Cammerer Denn Åhrlig och wellforståndig Mattz Törnn
Ödmiuckeligen tette till hånda.

578. Bref om villkorligt vederlag för en skuta åt Kyrkoherden i Pargas Eliæ enka Agnes Clemetsdotter. Dat. d. 10 September 1586.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica.

Johan then Tridie &c.

Må thu wette Jören Ollson, att denne brefwiserske Agnis Clemetzdåtter framlidne her Elie eftherlefwerske vdj Pargas Sochn i titt Fögderij hafwer waridh här hoos oss och i vnderdånigheet latidh gifwe tillkenne, att någre af wåre Rijttere hafue för någre åhr seden, emedan för:ne hennes man än lefde, tagidh aff them en ny Skwte om Tiugu fem Lester, vnder deres Hestar till Räfle, hwilken på samme Reese blef bortte Och förthenskulld ödmiukeligen latidh bidie oss om

wederlagh för samme Skwte, Så efther wij icke wette huru såsom om hennes berättelse ware kan, Therföre är här med wår Wilie och allfuarlige befallningh, att thu granneligen ransaker, om hon hafuer mist sin Skute som här förberördt ähr, Så och hwadh ofthe:de Skuthe hafuer waridh wärdh, Ther efther thu seden medh thett första skall stelle henne tilfridz, och lathe henne bekomme sin bettallningh vthaf den vpbördh Du hafuer af titt Fögderij, enär hoon der opå fordrendes warder, Jw så lagendes att Wij icke升 ofthere måtte blifwe ther om bekijmbrede, Ther medh skeer wår wilie fijllest och thu weet tigh efther rätte. Skrifwidh på wårtt Slott Stegborgh then 10 Septembris. Anno etc. 1586.

Utanskrift: Till wår tienere och Fougte i Söderfinlandh Jören Ollson.

Anteckning à tergo: Effther thette Konungl:e Ma:ttz breff är giffuitt pengar — 80 Daler Hustru Agnes Clemetz Dåtter

Lijder till a:o etc. 87 årss Regenskap etc.

579. Bref om efterskänkta gärder för Kapellanen Bertils i Lojo enka Agnes. Dat. d. 17 Oktober 1590.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica.

Johan then Tridie &c.

Göre witterligit, ath thenne befuiserska Hustru Agnes framledne Här Bertils efterlefverska vthi Loijo hafuer warit her och vnnderdonligen gifuit tillkenne thz hån ähr oss och Cronån skyllig 3 åhrs Skatt, then hån för stoor oförmögenhz icke förmå bijttala, ödmiukeligen fördenskul bidiendes om tillgift och förskoning på för:ne åtherstäder, hwilke hennes ödmiuke bön wij nådeligen anseet hafue, och för hennes een sörienhz såsåm och af warkunsamhz efter lathz och till sagtt att hån må aldeles ware okraft therföre såsåm hån och skal på thette åhr 91 ware frij och okraft för alle gärder och

vthlagår undantagandes hofuudskatten thz skal hån vthgöre oss och Cronon af thz heman hån nu siter och brukar Der wore Camarerare befalningzmän och fougder Samestädz hafue sigh ath efter rätte Skrifuitt på wårt slåth vpsala thenn 17 Octobris Anno etc. 90.

580. Försäkringsbref på två tredjedelar af förut beviljadt underhåll åt Skolmästaren och Korpresterne i Åbo. Dat. d. 2 November 1590.

Från Finl:s Statsarkiv. Ecclesiastica.

Jahan then Tridie etc.

Må Du wetha Michell Pålsson, att Wij nådigest hafwe vndt och eftherlatidt att Scholemestaren och dhe Coreprester som ähre vdj Åbo måge vth bekome twå dhelerne aff thett vnderholdh dhem ähr tildelt åhrligen att bekome, Men tridiedelen af samme dheres vnderhold skall dw hålle qwar vdj godh förwaringh till widhere beskedh ifrå Oss, Dw skalt för then skuld lathe dhem bekome dhe twedelar aff för:de dheres tildelte vndherholdh enär dhe dher wpå fordrendes warde, Ther medh sker thett wår wilie ähr, och Dw hafwer Digh fulkomeligen efther rätthe, Schrifwit på Wårt Slott Vpsala then 2 Nouembris Anno 90.

Utanskrift: Till Wår tienere och Fougden vdi Norfindlandh Michell Pålson.

581. Predikanten vid finska församlingen i Stockholm Canutus Martini underdåniga supplik om understöd.

Från Finl:s Statsarkiv. Acta Ecclesiastica. — Akten är odaterad, men troligen affattad strax efter 1597.

Allernådigaste Herre och Furste E. F: N. mijn ödmiuke lydno och hörsamheet altijdh bewijsandes, så lenge iagh lefuer.

Allernådig:te Furste, kan iagh E. F. N. wthi thet wnderdånigaste iche förhålle, att iagh i fiordh om winther j Up-

sala bekom E. F. N. bref til S. Claes Philipson, lydandes att han skulle bettala migh af tållet en lest spannemåll, som migh Restadhe pro Anno 96 och 97, på Stockholms Slott; men efter thz för:de Claes strax ther efter j Herranom afsomnadhe, kundhe iagh inthz medh samme E. F. N. bref något wträtta. Och althenstundh iagh fattigh man hafuer satt migh j thesse hungroghe åhrena wthi stor geldh, och weet icke till thet ringaste till at afbetala henne medh för mijn fattigdom skuldh: Åhr förthenskuldh mijn ödmiuke och wnderdånigste bön och begieran till E. F. N. att E. F. N. wärdigas för gudz skuldh wille ansee mijn fattigh lägenheet, och finna någon wthwägh ther igenem iagh kundhe blifua hulpin och tröstadh: Sådana E. F. N. miskundsamheet, wardher gudh then alzwåldigaste rijkeligen lönandes, then iagh E. F. N. sampt E. F. N. höge wårdnadher nu och ewinnerligen befala will.

E. F. N.

ödmiuke och wnderdånigh tienare altijdh

Canutus Martinus
Carelius
Ecclesiastes Finnorum
Stockholmiæ.

582. Vicepastorn i Pargas Thomæ Simonis enka Agneta Eliædötters underdåniga supplik om frihet från utlagor af sitt torp och om vederlag för tionde.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Pargas. — Den odaterade akten förskrifver sig måhända från 1634. Jfr ofvan akten N:o 487.

Högh Wälbårne och nådige herrar samptlige Swäriges Rijkes Regerande Rådh, E. N:der och H:ter, önsker iagh fattigh ensöriande quinna af Gudh alzmechtigh all långwarigh och lyckosam wällfärdh i andeligh och lekambligh måtho.

Nådige och Wälborne Herrar E: N:der och H:ter kan i agh högstbedröfuade änckie ödmiukeligen och Vnderdånligen eij oförmält låte, at åhr 1631 Blef min S. Man H. Thomas fordom kyrkieheerde i Parges Sochn Vthrängdh, Vthaf den ährewyrdige och höglärde Bispen Mäster Jsaack i Åbo, Huilken Präste Giäldh Bispen nu sielff besither, Och emedan min S. Man sålunde (: Vthan någon orsaak :) blef Vthrängdh, effterleet H:s H:t Wälbårne H. Nielss Bielke, för sådan min stoore armodh och eländigheet skull, migh ett Tårp be:dh Finby i Parges Sochn belägen, frij för alle Vthlagor till höglåfligh hoos Gudh i åminnelsse S. Kong. M:ttz nådige behagh. Sammaledes är migh, arme älende quinne, på samme åhret som Bispen wedertogh Präste Giäldet blifuen Tijonden afhändt som migh hade effter wahnligheet och i min stoore armodh hade bordht åtniute (: thet Gudh, E. N:der och H:ter nådeligen bethre :). Fördenskuldh Ödmiukeligen och Vnderdånigest Bidiandes och begärandes, at E. N:der och H:ter wille min fattige änckies stoore armodh och eländigheet nådheligen för Christi skulldh wärdiges ansee, och migh älendige quinne effterlåte förbe:e Tårp, quitt och frijt för alle Vthlagor till min lifztijdh, Såsom och E. N:ders och H:ters nådige hiellp till min Wederlagh för Tijonden iagh mist och ifrån migh händh är. Sådan E. N:ders och H:ters höggunstige befordran, warder den alzmechtige Gudh E. N:der och H:ter Rijkeligen belönandes Vthi huilkens nådige och mild Rijke beskärm E. N:de och H:ter ödmiukeligen och Vnderdånligen här medh och altidh befaller. Och förmoder här opå Vnderdånigest ödmiukeligen af E. N:der och H:ter ett nådigt och gunstigt swar.

E. N:ders och H:ters

Ödmiuke och Vnderdåuige tienarinna, Agneta Elie dåtter, S. H. Thomases effterlåttne änckie af Pargas Sochn.

583. Kyrkoherden i Hollola Severini Marci underdåniga supplik om förbättradt underhåll.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica, Borgå Stift. Hollola. — Den odaterade akten förskrifver sig från tiden mellan 1632 och 1642. Jfr akten N:o 512 i Första Samlingen af dessa Handl:r.

Höghmechtig:te Högborne Furstinne och Frökin, allernådigste vtkoradhe Drottningh, sampt HögEdle, Wälborne och Nådige Herrar, Sweriges Rijkes Regerande Rådh, skall min ödmiuck och vnderdånigh tienst, lydno och hörsamheet E. M. och E. N. och Här:ter wthi all ödmiuckheett vnderdånigen altijdh bewijses så lenge iagh lefuer.

Högmechtig:te Högborne fvrstinna och Frökin, Aller Nådig:te vtkoradhe Dråttningh, sampt Högloft. Wälborne och Nådige Herrar, fogar iagh fatigh vndersåthe, Gudz helige ordz tienare och Kyrckieheerde i Hollola E. M. och E. N. och Här:ter wthi all ödmiuckeheett klageligen tilkenne, thet migh wederfares och tillfoges en stoor oförrätt, i thet, att migh hafwer wtstått åhrligen många gestningar och tillsöckningar, af krigzfålkz Commissarier, Munster Herrar, Öfwerstar, Ryttmestare, Captener sampt medh gemene krigzfålk, knechtskrifningar och Munstringar, altt ifrån åhr 1623 in till detta neruarande åhr, här i Hollola Prästegårdh, såsom thet nogsampt allom wäll witterligitt är, och ganska ringa wederlagh för omkostningen derföre bekommitt hafuer. Aldenstundh, H. K. M. Christeligh och höglåfligh i hoghkommelse S. Konungh Gustaf Adolph den andre och stoore hafuer min S. käre Fadher mildeligen och gunsteligen sitt konungzlige Bref meddeltt Daterat Ådo den 3 Martii Anno 1616. Så lydandes, att när krigzfålkett är i vptogh eller aftogh, då skall Almogen wara förplichtetett att göra kostgärdh tillhopa till krijgzfålkz behof. Och derföre hafwer iagh esomåftast af krijgzfålkett lidit stor skada, afsacknadt och intrångh, Prästegårdz åker åfta er trampett, åhrswäxten er skadat och förderfuat oansedt Högbe:te H. K. M. hoos Gudhi i åminnelsse medh sitt Konungzligitt Bref hafuer nådeligen fridkallat migh och mitt hussfålk wthi sin konungzligh hägn,

fridh och forswar för all orätt och öfwerwåld, dateratt Åbo den 3 Martii Anno 1616. Som så lyder, Hwarföre hafue wij tagitt och annammet etc. honom hans hustru och barn, legefålk, hwss och heem löst och fast, rörligitt och orörligitt, ingen vndantagandes wthi wår Konungzligh hägn, fridh och förswar för all orätt och öfuerwåld etc. Såsom sielfue Originaalt skall thet widhare wttwijsa. Derföre bedher iagh E. M. och E. N. och H. ganska ödmiuckeligen och vnderdånligen E. M. och E. N. och H. wille wärdigas för Gudz och rettwissennes skuld, göra migh fatigh vndersåthe ett nådigt och guustigtt bijståndh, förhielpandes migh, vnne och efterlåtha mig någon tillgiftt på mine åhrlige vtlager, eller nogon annan medell af Tijonden, att iagh kunde theste bättre komma migh före etc. Gudh then Alzmechtigh warder sådanna och alle andre wällgerningar, gunstige bijståndh och förfordringer E. M:tt och E. N. och H. medh all guddomligh wällsignelsee rijkeligen wisserligen wedergellandes och belönandes, vnder huilkens milde beskydd och nådigh beskerm iagh E. M:tt och E. N. och H. till all andeligh och timeligh wälfärd, hälsse och sundheett Ewinnerligen wthi all ödmiuckheett befalandes warder.

E. M:tt
och E. N. och H:ter

till all ödmiuck och vnderdånigh lydno och hörsamheett altijdh bewågen

Den Christeligh församblingz ringa föreståndare och Kyrckieheerde i Hollola

Severinus
Marci mpr.

584. Kyrkoherden i Ilmola Jacobi Pauli underdåniga supplik om frihet från utskylder af två små hemman.

Från Svenska Riksarkivet. Acta Ecclesiastica. Åbo Stift. Ilmola — Den odaterade akten är sannolikt affattad före 1652, då supplikanten afled.

Aldranådigeste vthkoradhe Drottning E. K. M. Skall min vnderdånighe tienst och trooheet redobogen wara, så längie iagh leffuer.

Aldranådigeste Drottning. Then Stoora och allmänna gästning iagh nästan dageligen vthståå moste aff allom them som Tawaste skooghen öffvereesa; Så och then hårda tijdhen, som nu nogre åår (: thet Gudh bättre :) thenne wåår Landtzordt plågat haffer, twingar migh E. K. M. vthi vnderdånigheet sökia, Vnderdånigen och ödmiukeligen bediandes, att E. K. M. aff Konungzlighe Nådhe migh fattigh Man medh frijheet på tw småå hemmen thet eena till $^{2}/_{8}$ och thet andra till $^{1}/_{8}$ mantaal i Österbotn i Koijskoila byy i Jlmåla sokn nådeligen benådha tektes; ther igenom iagh mitt nödhtorfftighe vppehälle winna, och medh then Stoora wahnlige gästning bättre måtte vthståå kunna. Gudh then aldra högste alla Konungars Konung E. K. M. vthi sitt Gudomlige hägn mildeligen haffue, wedh all önskeligh wälgång serdeles weedh ett långwarachtigt och fridhsamt Regemente för Jesu Christi skuld vppehälle och Stadhfäste

E. K, M.

Vnderdånighe och Trooplichtighe
tienare
Jacobus Paulj Gudz Ordhz
tienare och kyrkioheerde i
Jlmåla sokn i Österbotn.

Register

öfver person- och ortnamn.

(D. betecknar doctor, M. — magister, kap. — kapellan, — kkh kyrkoherde.